ORSZ. M. KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT

KÉPES TÁRGYMUTATÓ

BENCZÚR GYULA
ÉS TANÍTVÁNYAINAK
KIÁLLÍTÁSÁRÓL

1921

BUDAPEST, 1921. AZ ATHENAEUM IRODALMI ÉS
NYOMDAI RÉSZVÉNYTÁRSULAT NYOMÁSA

31101. — Budapest, az Athenaeum r.-t. könyvnyomdája.

BENCZÚR ÉS ISKOLÁJA.*

A világosság és sötétség örök küzdelmében az ezerkilencszázhúszas év a sötétség diadalát hozta. Feketébb éjszaka nem borult ránk soha mint akkor. Kifürkészhetetlen gyászszínt öltött a magyar égbolt. És a végzet, mintha nem akart volna kielégülni semmi beteljesüléssel, egymásután oltotta ki a csillagokat, melyekből életerőnk sugárzott. Az a nemzedék, amely az életerős, derült világnézetet képviselte, gyors egymásutánban vesztette el tagjait. Művésztársadalmunk sem maradt adómentes a szörnyű érvágás alatt. Szinyei halála után nem sokkal, váratlanul szakadt ránk a gyászhír, hogy elvesztettük Benczúr Gyulát is.

Megrendítő volt ez a hír, mert éreztük, hogy a nagy értékveszteség mellett magyar sors teljesült be ismét. Benczúr Gyula diadalkapuk alatt járta meg útját. Az uralkodók életét élte. Azoknak az örömét élvezte, de azoknak a tragédiájában is osztozott. Jó ember volt, ki arra született, hogy örüljön az örvendezőkkel. És ő tudott is örülni az életnek, mert megadta, amivel neki tartozott. Mintaképe volt a kötelességteljesítésnek. Dolgozott szakadatlanul, míg csak a halál ki nem ütötte kezéből az ecsetet. És becsületesen, megalkuvás nélkül dolgozott. Kihasználta minden erejét. Sohasem tért ki semmi nehézség elől sem. Megérdemelte, hogy élete teljes harmóniával záródjék. És mégsem záródhatott azzal. Szomorúan kérdezzük hát a mélységes

Bőgő szerenádja.

* Az alábbi tanulmányhoz az életrajzi adatok legnagyobb részét a Szendrey János és Szentiványi Gyula által szerkesztett „Magyar Képzőművészek Lexikona“ szolgáltatta. Ugyanott található kimerítő tájékoztatás a Benczúr-irodalomról is. Újabb adatok közléséért az elhalt művész közvetlen környezetének tagjait illeti hálás köszönet.

titkokat rejtegető, gyászoló magyar éjszakától: Miért érte utól őt is a magyar végzet? Vagy nem érte utól; csak mi nem fogjuk fel a sors játékait?

Mikor Benczúr Gyula — a honfoglalás óta magyar Szabolcsban — meglátta a napvilágot, Magyarország a nemzeti újjászületés korszakát élte. A megifjodás, a fejlődés folyamata természeténél fogva bizonyos fokú optimizmust fejlesztett ki a magyar intelligenciában. Ez az optimizmus döntő hatást gyakorolt az akkori társadalmi szellem kialakulására. Nem csoda, hiszen a szállóige, „extra Hungariam non est vita", abban az időben még nem vesztette hitelét.

Első áldozás.

Nem támadta meg gyökerében ezt az optimizmust a negyvenkilencediki katasztrófa sem. Megérzik ennek szelleme a nemzet bizalmán alapuló kiegyezésen is. Az úgynevezett „hatvanhetes" nemzedék ebben az optimista szellemben nőtt fel. Megnyerő tulajdonságai és végzetes hibái egyaránt ebből a szellemből magyarázhatók. Benczúr Gyula — korának egyik legmarkánsabb alakja — ennek a derült világnézetnek egyik jellemző képviselője volt.

Ebből magyarázhatók óriási sikerei és ebből magyarázható, hogy az ő életében is be kellett következni annak a tragikus változásnak, melytől egy hasonló szabású nagy magyart sem kímélt meg a sors. A XIX. századvégi apákat és fiukat áthidalhatatlan ellentétek választották el nálunk egymástól. Magyarország azért vesztette el a nagy játszmát, mert ezek az ellentétek akkor fejlődtek ki gyors egymásutánban, mikor a nemzetet kívülről is a legtöbb veszély fenyegette. Azok az események, amelyek Benczúr életét megkeserítették, két ellentétes világnézet katasztrofális összeütközéséből vezethetők le. A pozitív és negatív elem harcának tűzvonalába került ő is.

Benczúr oly tökéletes megtestesítője volt az életet igenlő pozitív világnézetnek, hogy ebben a tekintetben a világművészet nagy klasszikusához, Rubenshez hasonlítható. Nem hiába vonzotta ellenállhatatlan erő az antwerpeni mesterhez. Az élet élvezetét kifejező duzzadó barokformák feleltek meg legjobban természetének. A barok stílus ragyogásában és gazdagságában találta meg önmagát és ezért lett a nagy életet élő társadalom festője; ezért lett reprezentatív művész. Elmondható róla, hogy ő volt az utolsó nagy barok mester. Az volt ő nekünk, ami Matejko a lengyeleknek. Azzá kellett lennie már csak azért is, mert a pom-

pázó magyar stílus, akárcsak a lengyel, a barok-kor alkotása. Benczúr hivatása pedig az volt, hogy ebben a nagy stílusban alkosson.

A köznapi élet sohasem tudta kielégíteni. Mindig a nagy stílust, a nagyszabású feladatokat kereste. A történelemből, a szentírásból, a mitológiából merítette kompozícióinak tárgyát. Arcképeinek szinte elengedhetetlen járuléka volt az ünnepi dísz, a lendületes beállítás, a ragyogó színezés. Csendéleteinek is az értékes anyag és a pompázó színek az alaptényezői. Festői gondolatainak megvalósításához pedig megvolt a fölényes mesterségbeli tudása. Az előkelő felfogású művész párosult benne a kifogástalan munkással.

Napkeleti bölcsek.

Millennáris nagy sikereitől kezdve sokan küzdöttek ellene elvi alapon, de még többen érdekből, alacsony szempontokból kiindulva. Jóhiszemű ellenfelei azonban sohasem akarták, rosszindulatú ellenségei pedig nem merték letagadni a művészetében rejlő rendkívüli pozitív értékeket. Valóban elvitázhatatlan, hogy ő jelentette festészetünkben a tudás és a fegyelmezettség maximumát. Kitünő volt persze az iskolája is. A müncheni akadémia legjobb tanerői vezették be a művészetbe és mint önálló mester az újabbkori nyugati festészet klasszikusait tanulmányozta. A nagy hagyományokra épített, mert a forradalmiság távol állott természetétől. Emellett mindig festői irányban haladt. Az érett, kiforrott értékek feleltek meg ízig-vérig festői tehetségének.

Kevesen tudták róla s kevesen tudják ma is, hogy épen művészeti elvi kérdésekben egyike volt a legmegértőbb embereknek. De, mint igazi grandseigneur: másokkal és nem saját magával szemben. A tehetséget és igaz művészi értéket fel tudta fedezni minden formában. Ő azonban kitartott a magáé mellett. Következetes maradt akkor is, mikor azt kellett tapasztalnia, hogy az új nemzedék az övével homlokegyenest ellenkező irányt választott. Következetes maradt, nem nyakasságból, — hiszen egyike volt a legszelídebb embereknek — hanem erős, becsületes meggyőződésből. Élete, művészete, jelleme egyáltalában a történelmiség elvének megvalósulása volt.

Benczúr Gyula ősei tekintélyes emberek voltak a Felvidéken. Nemességüket II. Mátyástól kapták. A művész dédatyja és nagyatyja lutheránus pap volt Nógrádban. Atyja, Benczúr Vilmos, szakított ezzel a hagyományos pályával és orvosnak indult. Tervét azonban nem valósíthatta meg — anyagi okokból: gyógyszerész lett. Rokonsági kapcsok bírták arra, hogy Nyíregyházán telepedjék meg. A gyógyszerészpálya viszont nem felelt meg természetének s ezért abbahagyta. Át is költözött Kassára, hol hivatalt vállalt. Közelebbről érdekel minket, hogy tehetséges rajzoló volt. Ifjúkorában virágokat ábrázoló rézmetszeteket készített. Neje, Laszgallner Paulina, hollandus bevándorlók leszármazottja volt. A Laszgellner-család is szép multra tekint vissza. Több tagja szerzett jóhangzású nevet a tudományos irodalomban. A Benczúr-elődök közül öten fejtettek ki irodalmi működést.

Benczúr Gyula 1844 január 28-án született Nyíregyházán. Kétéves volt, mikor szüleivel Kassára költözött. Itt nyerte hát első irányadó benyomásait. Tehetsége rendkívül korán és meglepően érdekes formában nyilatkozott meg. Ha nem ügyeltek rá, a szobák falát sőt padlóját is telerajzolgatta. A komponálás iránti hajlamát, mondhatni, már első kísérletei elárulják. Ötéves korában felismerhető arcképet rajzol természet után. Családja kegyelettel őrzi azt az ezüst rubelt, melyet negyvenkilencben kapott egy atyja házánál beszállásolt cserkesz tiszttől, ki azzal szórakozott, hogy a gyermeket térdére ültette s úgy rajzoltatott vele. Mozgalmas jeleneteket, csataképeket, sőt ékítményes kompozíciókat ismerünk tőle ebből az időből.

Az elemi osztályokat a lutheránus iskolában járta. Itt egy kedves tanítója, kit a kassaiak egyszerűen „Bruder Braetz"-nek titulálták, megkedvelteti vele a hegedűt. A középiskolában azután komolyan tanul rajzolni.

A kis Benczúr a katolikus gimnáziumban kezdte középiskolai tanulmányait. Később épen a rajzolás iránti szenvedélye miatt iratta át atyja a reáliskolába. Mérnököt akart belőle nevelni, de a fiút nem lelkesítette ez a terv. Kezdetben úgy látszott, mintha természetkutató hajlamai lettek volna. Később azonban, különösen egy kitűnő pedagógusnak, Schwab Erasmus gimnáziumi tanárnak hatása alatt, rendkívül megszerette a történelmet. Az isteni szikra tehát kigyúlt már ekkor a leendő történelmi festőben.

Kassán abban az időben a Klimkovicsok képviselték a művészetet. Egyikük — Béla, az életképfestő — a reáliskolában tanított. Ő volt a fiatal Benczúr első oktatója. Az ő hatása is közrejátszhatott abban, hogy a nagyra hivatott tanítvány életképeket kezdett komponálni, amelyek minden kezdetlegességük mellett is csodálatot keltenek elevenségükkel és erőteljes mintázásukkal. Meg kell jegyeznünk azt is, hogy a gyermek nem szeretett másolgatni. Lehetőleg csak a természet után rajzolt. Klimkovics Béla határozottan jó vezetőnek bizonyult és testvére Ferenc is elősegítette az élénk eszű gyermek fejlődését, ki ez időben már arcképeket is festett.

Ezeket, melyek többnyire Kassán vannak magántulajdonban, naiv, de tárgyilagos józan megfigyelés jellemzi.

Egyéniségének gyors kifejlődése azonban valószínűleg leginkább arra a hatásra vezethető vissza, amelyet rá Johann Nepomuk Geiger történelmi kompozíciói gyakoroltak. 1840-ben jelent meg ugyanis Anton Ziegler példátlan népszerűségnek örvendő műve, a „Historische Memorabilien", az osztrák művész illusztrációival. Ezek a behízelgő stílusú, nazarénus ízű romantikus kompozíciók érthető módon elemi erővel hatottak a fiatal Benczúrra, mint legtöbb magyar kortársára, ki történelemfestéssel foglalkozott. Geiger hatása felismerhető nála még a Vajk színvázlatában, sőt a nagy alkotás végleges fogalmazásában is. Természetesen csak külsőségekben. Leginkább a kompozíció felépítésében, vagy egyes típusoknak, mint kellékeknek, átvételében. Mert a két művész temperamentuma és ennélfogva formaérzéke teljesen különböző volt. Geiger gördülékeny ritmusában sohasem volt akkora feszültség, olyan vehemens lüktetés, mint a Benczúréban. Festői érzés tekintetében az előbbi hozzá se mérhető az utóbbihoz. Bizonyos azonban, hogy a könnyen komponáló, a csoportokat egyes erősen kiemelt, drámai hatású alakokhoz fűző rajzoló épen azt nyújtotta művészünknek, ami neki legjobban kellett. A „Historische Memorabilien" illusztrációi keltették benne öntudatra a művészt.

Élete fővágyának megvalósításához persze hiányzott még a szülői beleegyezés. Ezt a család egyik jó barátja, Kalchbrenner Károly szepesolaszi lelkész, eszközölte ki. Ő, mint lelkes művészbarát és dilettáns, együtt tudott érezni pártfogoltjával és rábírta a fia jövője miatt aggódó atyát, hogy gyermekét, ki akkor (1860) a reáliskola VI. osztályát végezte, engedje szabadon hivatásának élni. Még csak egy akadály leküzdésére volt szükség.

A Benczúr-családban kifogástalan hazafias szellem uralkodott, mely a fiúban lángoló sovinizmusig érett. Erős magyar érzése annyira tiltakozott minden megalkuvás ellen, hogy még tanulni sem akart Bécsbe menni, hanem egyenesen Münchenbe kívánkozott. Atyját e szándék megvalósítása nagy költségtöbblettel fenyegette, de azért belement ebbe is és a „kis magyar" ilyenformán ki is

Vajk keresztelése.

Bűnbánó Magdolna.

jutott 1861-ben a bajor fővárosba, melynek akadémiája akkor élte fénykorát.

A felvételi vizsgát fényes sikerrel állotta ki. Először Hintersperger antik osztályába került. Majd Anschütz festőiskolájában tanult tovább. Hamarosan ráirányult az akadémia nagymesterének, Pilotynak figyelme is, ki azt ajánlotta neki, hogy addig is, míg mesteriskolájába felveheti, béreljen műtermet néhány barátjával, hol tanítványa Flüggen korrekturája által közvetve segítségére lesz. Így is történt. Benczúr, Szinyei-Merse Pál, Salamon Géza s még egypáran megkezdték az együttes munkát, melyben őket Flüggen mellett hathatósan támogatta idősebb honfitársuk Székely Bertalan is.

Benczúr Gyula akadémiai tanulóéveit a kitartó komoly munka és káprázatosan gyors haladás mellett a legszebb társasélet jellemezte. Az akkori müncheni fiatalok közt nem volt hiány ragyogó tehetségekben, sőt zseníkben sem. Benczúrt, ki a világ legjobb emberei közé tartozott, mindnyájan szerették és becsülték. Az említett barátain kívül igen közel álltak hozzá: Böcklin, Max, Rudolf Seitz, Lenbach, Gabriel Seidl, Makart, Gysis, Lossoff, Gedon, Johann Herterich, Fritz August Kaulbach és mások is. A művész a nagyszerű társaságban úgy élvezte Münchent, ahogy azzal lelkiismeretének tartozik mindenki, akit ebbe a hangulatos, bájos és kedélyes városba hivatása visz. Helyesebben: ahogy csak az a generáció tudta élvezni Münchent, amelyet még nem rontott meg a századvégi hanyatlás pesszimista világnézete. A Benczúr körében uralkodó derűs és egészséges szellemet mi sem jellemzi jobban, mint barátjának és lakótársának, Szinyeinek jóízű mondása, ki egyszer, fogfájós állapotban, dagadt arccal, így panaszolta el baját tört németséggel barátainak: „Wach' auf, will lachen, kann nicht."

Benczúr egész életén át emlegette a müncheni szép időket. Régi barátaihoz is ragaszkodott mindvégig. Hálás volt irántuk nemcsak a kellemes együttlétért, hanem a számtalan termékeny eszmecseréért is, amelyből sohasem származott komoly disszonáncia. Forró vágyat érzett aziránt, hogy ezt a szép művészéletet bevezesse hazájában is. Míg azonban e küldetéséhez hozzáfoghatott, dicsőséget dicsőség után aratott odakünt.

1865-ben jutott be Piloty mesteriskolájába és 1869-ben lépett ki onnan. Megelőzőleg 1864-ben már megrendelést is kapott hazulról. A kassai takarékpénztár vele festette meg igazgatójának, Fidler

Károlynak arcképét. 1865-ben készült „Balatoni halász" című romantikus kompozíciója is, melynek rézkarcmásolata 1866-ban mint albumlap jelent meg a Magyar Képzőművészeti Társulat kiadásában. Ezek az alkotások már mesterművek. Benczúr tehát már meg tudott állani a saját lábán, mikor a nagynevű müncheni professzorhoz került. Nem is lett belőle sohasem Piloty-utánzó. Tanára hatását persze nem kerülhette el. Nem is akarta. De azt lehet mondani, hogy inkább tudásának, mint stílusának fejlesztését köszönheti neki. Piloty minden pátosza ellenére is realista volt, aki történelmi képein rekonstruálni akarta az eseményeket. Benczúr sokkal nagyobb művészi szabadsággal dolgozott; mint később látni fogjuk, még olyan esetekben is, amikor csakugyan nem került volna nagy megerőltetésébe pontos krónikásnak lenni. Ő azonban mindenekelőtt művészit akart alkotni és ennélfogva kész volt mindig fokozni képeinek festői érdekességét a történelmi hihetőség rovására. Kompozíciói épen ezért zártabbak, egységesebbek és lendületesebbek, mint a Piloty-féle históriák.

Benczúr rajongott egyes régi mesterekért. Müncheni tanulóévei alatt Rubens, Van Dyck, Tizian, Rembrandt és Tiepolo hatottak rá különösen. Szóval a barok érett formái és technikai tökéletességei ragadták magukkal. Rubens után készített is egy másolatot („Virághordó leány") Carrière számára. Veleszületett hajlamán kívül, mely különösen az antwerpeni mester felé vonzotta, kora festői ideáljának, az előkelő, meleg galériatónusnak is hódolt e választással. Valószínű, hogy Lenbach, a szenvedélyes másoló is hatott rá ezirányban. Benczúr azonban legkevésbbé sem volt egyoldalú eszményképeinek megválasztásában. Nem volt annyira kontemplatív természet, hogy bele tudott volna teljesen merülni egyetlen színhangulatnak, mint pl. a Tizian-féle túlérett aranysárgának élvezetébe és kitermelésébe. Rembrandt naiv örömét a csillogó színaranyban épúgy át tudta érezni, mint Rubens ragyogó testszínének művészien felfokozott erotikáját. Melegfényű színskáláját, mint korának legnagyobb koloristái általában, az áttetsző vörösbarna alaptónusra építette. (Az égetett zöld föld, az aszfalt és a Van Dick-barna voltak kedves színei.) Ez nála ízlés kérdése volt, amivel szemben nem szabad más mértéket alkalmaznunk, mint a maga külön mértékét. Az ízlés történelmi fejlődés eredménye, tehát csak történelmi alapon ítélhető meg igazságosan.

Ex Libris.

Benczúrt, mint gyermekkori kísérletei is bizonyítják, elemi erővel hajtotta természete a kompozíció felé. Kompozíciójában pedig a tökéletes dekoratív festői ritmusra törekedett. Ezt a ritmust becsülte nagyra a kompozíció két barok klasszikusában: Van Dykban és Tiepolóban. Viszont ezt nem tudta Pilotyban megtalálni. Azt mondhatjuk tehát, hogy Piloty hatása alól voltaképen e két nagy mester tanulmányozása szabadította ki. Hozzátehetjük, hogy Makart közbejátszásával, kivel művészünk sok tekintetben kongeniálisnak mutatkozott.

Professzora oldalán, még az ő egyeniségéhez alkalmazkodva dolgozott a müncheni Maximilianaeum és Rathaus falfestményein. Ismerünk tőle ezidőből önálló alkotásokat is, amelyeken világosan megállapítható a Piloty-hatás. Tagja volt azonban a művész a mesteriskolának akkor is, amikor legszabadabb szárnyalású kompozicióit, oeuvrejének gyöngyeit alkotta. Ezekben kétségkívül felülmulta mesterét. 1866-ban fejezte be Hunyadi László búcsúja c. festményét. A képet 1869-ben vette meg a Pesti Képcsarnok Egylet a Magyar Nemzeti Múzeum számára. Most az Országos Magyar Szépművészeti Múzeum tulajdona. Benczúrt e mesterműve már legjobb és legnemesebb oldaláról mutatja be. A minden ízét mélyen átható hazafias érzés sugárzik Hunyadi László alakjából, Székely Bertalan örökéletű típusainak méltó társából. Hűen jellemzi a festmény a művészt és az embert egyaránt. Magyarország nagynak bizonyult szenvedésében akkor, midőn legjobb művészei történelmének leggyászosabb jeleneteit festették. Benczúr Hunyadi Lászlója egy szenvedésében is méltóságos nemzedék lelkét tárja fel előkelő monumentális formában.

Boldogságos Szűz.

1868-ban egy másik, erősebb pátoszú képpel jelent meg a nyilvánosság előtt. Ez volt „II. Rákóczi Ferenc elfogatása a nagysárosi kastélyban". Vázlatai bizonyítják, hogy milyen soká foglalkoztatta őt e kompozíció. Több átalakuláson ment át, — mint minden nagyobb Benczúr-alkotás — míg koncentrált fogalmazásához jutott. Ezért találta meg benne a háborgó magyar érzés erős hullámzása azt a szívhez szóló, tompán morajló hangot, mely a legünnepélyesebb tiltakozásokat szokta jellemezni. Fájdalmas irónia a sorstól, hogy a képnek ma az oláh fővárosban kell függni. Carmen Sylva azonban annak idején tiszta művészetszeretetből

Vulkán műhelyében.

vásárolta meg. Ismétlést is készített róla a művész, mely New-Yorkba került, míg egyik kitünő és harmonikusan kifejlesztett színvázlata a család tulajdonában maradt.

A magyar festészet történelmének egyik kimagasló jelentőségű eseménye, az 1869-ben lezajlott verseny, eredményezte Benczúrnál a müncheni korszak magyar tárgyú alkotásainak betetőzését, a „Vajk keresztelésé"-t. Eötvös József báró oktatásügyi miniszter pályázatot hirdetett magyar történelmi kompozícióra. Székely Bertalan, Madarász Viktor és Lotz Károly is részt vettek a mérkőzésben. A győztes Benczúr lett, azzal a kompozíciójával, mely legélénkebben él a köztudatban és amely legtöbb joggal nevezhető a mester nagy művészi erényei összefoglalásának. A kép története szerfölött érdekes; Benczúr pályája fordulójának nevezhető. A kompozíció végleges megoldása lényegesen különbözik a vázlattól, tartalmi és formai szempontból egyaránt. Az elbeszélő stílusban festett vázlatban még a lázongó magyar érzés dominál. A tiltakozó pogány a kompozíció legelevenebb alakja. A nagy képnek, mely csak 1875-ben készült el, a közben változott közfelfogásnak megfelelően már egészen más az alapgondolata. Ebben már a Nyugathoz tartozás jut ünnepélyes kifejezésre. A keresztelő püspök és a koronás császár, az egyház és a római szent birodalom megtestesítői adják meg az esemény alapértékét. Mintha a valósággal vadmagyar érzésű Benczúr világnézete közben megváltozott volna.

Pedig nem így történt. A változás, mely a művészben végbement, óriási, de tisztán művészi volt. Történelmi olvasmányai annyira fölkeltették érdeklődését a francia barok- és rokokókorszak eseményei, a Lajosok fénykora és tragédiája iránt, hogy nekilátott egész erejével e káprázatos kor eseményeinek festéséhez. Elutazott Párisba, az emlékeket, a stílust és környezetet tanulmányozni és azután megfestette XVI. Lajost és családját Versaillesban, abban a kétségbeesett pillanatban, mikor a vérszomjas párisi csőcselék rájuk akar törni (1871), és Dubarry asszonyt, amint az őt inasmódra kiszolgáló XV. Lajossal incselkedik. Nagy népszerűségre tett szert mind a két kompozíció, melyek közül az előbbit Londonban állította ki s ott is adta el, míg az utóbbi Manchesterbe került. A Dubarryról azonban ismétlés is készült (1874), mely most egyik ismert gyűjtőnknek, Kaszab Dezsőnek tulajdonában van. Egy vázlatos, korábbi fogalmazása Hopp Ferenc

Falu rossza.

Perseus és Andromeda.

tulajdonából jutott örökségképen a Szépművészeti Múzeumba. E kompozíciókhoz nagyszerű interieur-tanulmányok készültek, melyek arról az oldaláról mutatják be Benczúrt, amelyikre nem szoktak gondolni, ha róla beszélnek. Bizonyítékai annak, hogy kevés művészünk tudott annyira „levegősen" festeni mint ő.

A Dubarry-kép az értékes anyagoknak, az aranynak, a selyemnek és bársonynak festői kiaknázása és egyben a művész díszítő jellegű kolorizmusának legfinomabb megnyilatkozása. Kompozíció szempontjából pedig azért érdekes, mert Benczúrnál a festői kompozíció elvének kikristályosodását jelzi, mely azután a Vajkban érte el tökéletes érvényesülését. Mindkét alkotásban egy nagy színértékű mozgalmas drapéria a kép festői súlypontja. Az aranyfényű sárga selyem, az aranybrokát és a vérvörös bársony most jutottak uralomra a Benczúr-képeken. De nemcsak színértékeket jelentettek e drapériák, hanem — hol könnyű, hol viharos hullámzású redőzetükkel — a festői érzésből született kompozíció forgópontját, kolorisztikus szempontból a lelkét is. Benczúr, mint ízig-vérig festői természetű művész, a gazdag redőzetű ruhák festésében vett magának legnagyobb lendületet. Nem szabad azonban feledünnk, hogy sohasem esett a régi barok festők szertelenségébe. A ruha alatt megelőzőleg mindig megrajzolta az emberi testet és a hajtékok elrendezésében nem ragadtatta el magát szeszélyes ötletektől. Az ő barok stílusa nem fajult a tartalmatlanságig, mert benne volt már a saját korának kritikai szelleme.

Franciaországi tanulmányai egészen a rokokóig, Boucher szelleméig juttatták. Innen származott élete togytáig tartó nagy gyönyörűsége a gyermektest ábrázolásában, az amorettekben, a rózsák és mályvák festésében. Művészete azonban ezen a téren is komolyabb, sőt reálisabb volt; nem is szólva arról, hogy a rokokó frivolsága teljesen idegen volt lelkétől. Hiszen az magyar volt és magyar szenvedések közt nevelkedett; és ha fel is tudott melegedni az érett olasz és német művészet lángján, a franciaságtól mindvégig teljesen idegen maradt. Volt idő, mikor ezt nagyon rossz néven vették tőle. Ma már, azt hiszem, másképen ítélnek.

A nagyobb magyar- és rokokótárgyú kompozíciók mellett készültek kisebbek is: a „Fösvény", a „Savoyard fiú", rajzok a Szokoly Viktor szerkesztésében 1869-ben megjelent „Honvéd Album" számára, az „Erdő szélén" (1873), a „Koszorút a mamának". A két utóbbinak megfestéséhez már családi életéből merített inspirációt. 1873-ban ugyanis megházasodott; barátjának,

Maxnak testvérét, Karolinát vette nőül. Az „Erdő szélén" különös figyelemre méltó epizódot jelent Benczúr életében. Az intim tájfestés problémájának érdekes megoldását látjuk benne, a hagyományos barna tónusokba ágyazott gondos rajzzal. Egy napsütéses tájképe, első feleségének vörösköpenyes alakjával, azt bizonyítja, hogy volt érzéke, akárcsak a fiatal Lenbachnak, a pleinair iránt is.

Házasságának története fényes világot vet romlatlan magyar érzésére. Menyasszonyát elviszi hosszabb időre szüleihez Nyíregyházára, hogy ott hozzászokhasson a mi viszonyainkhoz. Boldogságát azonban hamar zavarják szomorú események. Még házassága évében, egy napon halt el édesatyja, ki a kolerajárvány áldozata lett, és Etelka nevű nővére. A fiatal pár el is hagyta Magyarországot. Előbb Münchenbe, onnan pedig, ugyancsak a kolera elől, Ambachba utaztak. Ezidőtől kezdve itt szokott volt a művész nyaralni, míg csak meg nem vette 1910-ben dolányi birtokát.

Müncheni korszakának most következő évei az utóbb említett képeken kívül még néhány egyszerűbb kompozíciót eredményeztek. Ezekben — „Alamizsna" (1875), „Magyarországi Szent Erzsébet" — német kortársainak történelmi festészetéhez közeledik. Német köntösben old meg olyan feladatokat, amelyek valószerű, rekonstruktív jellegükkel a Rákóczi- és XVI. Lajos-kompozíciókra emlékeztetnek. Benczúr életében ezek a képek egy-egy kis pihenőt jelentenek. Nagyobb lélegzetű történelmi alkotásait ugyanis ezidőtől fogva már ideális felfogás jellemezte. Maguknak az eseményeknek egyszerű elbeszélése már nem elégítette ki, hanem mélyen átgondolt, szimbolikus motívumokkal egészítette ki képeinek alaptémáit.

Szíve szerint való foglalkozás volt emellett az illusztrálás. Az első képes Petőfi-kiadást díszítő rajzai hamarosan át is mentek a köztudatba. A Scherr-féle „Zwei Jahrtausende" című vállalat és a Hallberger-féle Schiller-kiadás számára készült illusztrációi (Glocke, Orleánsi Szűz, Stuart Mária) ugyancsak nagy népszerűségnek örvendtek a maguk idejében. Rendkívül hálás dolog volna ma belőlük új kiadást rendezni. Közvetlen hatású, intim jellegű rajzai nem tévesztenék el hatásukat azoknál sem, kik művészetétől különben idegenkednek.

Ember, küzdj!...

1875-ben újra Párisba utazott a művész, Lajos bajor király megbízásából. XIV. Lajos korának emlékeit tanulmányozta ekkor, különösen Versaillesban, a király által a chiemseei, linderhofi és hohenschwangaui palota számára megrendelt kompozíciók érdekében. Az uralkodó nagy bámulója volt francia

névrokonának és ezért be akarta vinni a napkirály stílusát a saját környezetébe is. Mitológiai képeket is rendelt a művésznél, nem sok örömöt szerezve sem ezen, sem másfajta megbízásaival az utóbbinak. Nem tudott ugyanis vele szemben annyira megértő lenni, hogy művészi szabadságát teljes tiszteletben tartotta volna. Benczúr panaszkodott is emiatt eleget és sohasem gondolt vissza szívesen a II. Lajos részére folytatott diktandó-festésre.

Gr. Karátsonyi Jenő.

A király azonban tudott honorálni. 1876-ban tanárrá nevezte ki a művészt a müncheni akadémiára. A meghivatás rendkívül megtisztelő formában történt. Piloty Károly közvetítette. Mily nagy volt azonban csodálkozása, midőn Benczúr, ahelyett hogy kapvakapott volna a dolgon, 48 órai meggondolási időt kért. Ennek leteltével azután azt szabta feltételül, hogy megtarthassa magyar honpolgárságát. Három éven át antik-, azután festőosztályt vezetett 1883-ig, míg csak vissza nem tért hazájába. Közben — mint mindig — szorgalmasan dolgozott és tanulmányútakat is tett. 1876-ban Felsőolaszországot látogatja meg. Veronában néhány napot, Velencében azonban hosszabb időt tölt, melyet tanulmányok készítésére használ. Ekkor jutott legközelebb Tiepolohoz („Szerecsen férfi" — Székesfővárosi Múzeum, „Bűnbánó Magdolna"), ennek nagy elődjéhez Tizianhoz és lefestett részleteket a San Marco-templomból. 1881-ben fejezi be „Bacchánsnő"-jét, melyet kiállít Bécsben és utána, 1882-ben, Budapesten. Ezzel nyerte el a 200 aranyból álló társulati nagy díjat. A kép sikere egyébként is nagy volt. Az állam vásárolta meg a Nemzeti Múzeum képtára részére. — Egy másik egyszerűbb és kisebb méretű, de erőteljes egyalakos kompozíciója, a „Nárcisz", 1882-ben készült.

A „Bacchánsnő"-ben azt a női típust festette meg Benczúr, melyet az ő kora legszebbnek tartott, amelyért a Makartok és Kaulbachok legjobban tudtak lelkesedni s amelyet tanítványa, Stuck, ültetett át új stílusba. Az egészséges, erős, arányos, minden exotikumot nélkülöző női test ez. Annyira erős és annyira egészséges, hogy a mai kor akaratlanul is a nőiesség hiányát látja benne. A női akt általában sokat foglalkoztatta a művészt. Különböző korszakaiból való aktos képei világítják meg legjobban a festői látásában és előadásában beállott változásokat. Piloty közelében még kötetlenebb modorban, könnyedébben bánt az ecsettel. Rajza nem annyira szigorúan zárt, mint később. Tónusai még világosabbak. Az árnyékos helyeken sok bennük a hideg hamvasszürke. A megvilágított felületek intenzív fénnyel ragyognak. Különös festői szépségük, levegős hatású színeik miatt ezek az alkotások nyerték meg újabban leghamarabb ellenlábasainak

tetszését. Egy fekvő női akt 1866-ból (idegen kéztől utólag ráfestett fekete álarccal) és egy alvó bacchánsnő (1867) gyönyörű példái ennek a luminózus festői stílusnak. Később, mint egy tükröt tartó, életnagyságú, meztelen női alakot ábrázoló festménye bizonyítja, alkalmasint Makart hatása alatt, beleszeret az átlátszó vörösbarna árnyékolásba és az aranysárgán csillogó fényfoltokba. A „Bacchánsnő" már változást mutat ezzel szemben is, amennyiben gondosan pasztózus festői technikával készült és szigorú kötött stílusban megrajzolt formák jellemzik. Ebben a stílusban dolgozott Benczúr itthon is, körülbelül a kilencszázas évek elejéig. Így festette meg legnagyobb reprezentatív arcképeit és kompozícióit, míg csak utolsó korszakában újra nagyobb szerepet nem juttatott a meleg barna árnyékolásnak és ecsetkezelése lazábbá nem vált.

Gr. Karátsonyi Jenőné.

Hazatérte előtt még más mitológiai és történelmi kompozíciók is foglalkoztatták: „Charon", „A márvány menyasszony", „Zách Klára", „Kún László halála". Az utóbbihoz egy mélyen átérzett tanulmányfejet is festett Hollósy Simonról.

Münchenben kapta még a megrendelést egy hatalmas kompozíciójához, melyet már itthon fejezett be, 1883-ban. Az Első Magyar Általános Biztosító Társaság híres jubileumi képe ez, melyet az intézet tisztviselői vezérigazgatójuknak, Lévay Henriknek, a társaság alapítójának, meglepetésül szántak. Az alakuló közgyűlésnek azt a jelenetét ábrázolja, midőn az igazgatóvá épen megválasztott Lévay az egybegyűltek szerencsekívánatait fogadja. Benczúr persze nem igyekezett úgy ábrázolni a jelenetet, ahogy az a valóságban lefolyhatott, hanem ismét reprezentatív képet alkotott. (Az érdekeltek csoportját kiegészítette két háttal ábrázolt alakkal, melyek közül az egyikben ő maga ismerhető fel.) Célja ezúttal az volt, hogy az akkori magyar társadalom legmarkánsabb egyéniségeinek egy tekintélyes csoportjával a kor szellemének művészi kifejezést adjon. És valóban elmondhatjuk, hogy a nagy hollandus arcképcsoportokra emlékeztető festmény párját ritkító stílusos alkotás. A résztvevők képmását a megkívánható legnagyobb elmélyedéssel ábrázolta a művész. A mozdulatokba szintén annyi jellemző erőt vitt, hogy ezáltal igazabb képet adott hőseiről, mint adhatott volna akkor, ha a jelenetről, mint közvetlen megfigyelő, pillanatfelvételt készít. A huszonnyolc főből álló társaság széttagolása három csoportra és e három rész szerves összefűzése klasszikus eredménynek nevezhető. Az ízléses festői hangsúlyok — az előtérben a sárga selyem asztalterítő, a háttérben a sötétbe merülő gobelin — alkalmazása, a mély árnyékokban

áttetsző vörösbarna aláfestéssel párosulva nagyszerű mesterfogásnak bizonyult.

A Lévay-kép egymagában megdönti Benczúr elleneinek azt az állítását, hogy a művész hivatása voltaképen inkább kosztümképek festése volt és hogy ő ragyogó díszmagyarokkal vagy csillogó selyemtoilettekkel akarta érdekessé tenni modelljeit azért, hogy ilymódon kitérhessen a karakter-ábrázolás legnagyobb nehézségei elől. Egyet megengedünk: azt, hogy a mester a temérdek arcképmegrendelés nagy részében nemhogy örömét lelte volna, hanem ellenkezőleg, tragédiáját látta. Elfogadta a megbizatásokat, legkevésbé sem azért, mintha rájuk szorult volna, hanem mert szelíd természetével nem tudott nemet mondani. Tudta, hogy a kompozíció az igazi eleme és panaszkodott is — már amennyire panaszkodni szokott — amiatt, hogy nem kapott itthon annyi megbizatást kompozíciók festésére, amennyit remélt, azaz amennyit neki Trefort miniszter meghivatása alkalmával kilátásba helyezett. Megrendelői gyakran nem érdekelték s ha nem jött hivatlanul az ihlet, bizony nem kényszeríthette magára. Tudjuk azt is, hogy szakadatlanul dolgozott. És hol van az a bármennyire fegyelmezett emberi lélek, amelyik az igazi művészi munkához szükséges óriási feszültséget állandóan bírja? Benczúr igazságos elbírálásánál a méltányosság elemi követelményeinek teszünk eleget, ha mindezt szem előtt tartjuk.

Munkás életének minden szakában alkotott olyan képmásokat, amelyek győzelmesen állják a kritikát, épen a karakter megfigyelése szempontjából. Hogy csak a legfontosabbakat említsük:

Dr. Wekerle Sándor.

A művész atyja és anyja képmása (1873), női képmás vörös rózsával, Benczúr Béla (1882, Lenbachra emlékeztető stílusban), gróf Andrássy Gyula külügyminiszter, báró Eötvös József, gróf Károlyi Gyula (1884), báró Forster Gyula és családja (1884), Trefort Ágoston, Tisza Kálmán, Tisza Lajos (mind a három 1885-ből), Rudolf trónörökös (1888), gróf Andrássy Gézáné (1891), Ferdinánd bulgár király (ugyancsak 1891-ben készült, Szófiában), I. Ferenc József király (Pest-Pilis-Solt-Kiskún megye székháza számára — 1892), önarckép (Ambach 1892, az Uffiziben levőhöz hasonló felfogásban), Albrecht főherceg (1893), Széll Kálmán (1894), László főherceg (1895), Falk Miksa, gróf Károlyi Lászlóné (1898), Erzsébet királyné (1899), dr. Elischer Gyula orvostanár és Schlauch Lőrinc biboros (1900), gróf Andrássy Aladár (1901), báró Wlassits Gyula (1903), I. Ferenc József király (a Nemzeti Casino számára, 1904). Szalay Péter (1905), Samassa József egri érsek (1906), gróf Andrássy Tivadar, gróf Karátsonyi Jenő és

neje (1907), Petőfi Sándor nagy történelmi érzékkel rekonstruált képmása (a Petőfi-ház számára), Mikszáth Kálmán (akadémiai székfoglaló), gróf Dessewffy Aurél (1910), dr. Wekerle Sándor (1911), gróf Zichy Nándor (1912), Domonyi Móricné (1913), önarckép aranyveretű sisakkal (1914), gróf Tisza István (1915), Zita királyné, Ottó trónörökös, Albrecht főherceg, önarckép palettával (mind a négy 1917-ből), dr. Bárczy István, önarckép török kosztümben (mindkettő 1919-ből). Utolsó festménye báró Weiss Manfréd képmása volt.

Hazatérése óta mindenekfölött két óriási probléma megoldása vette igénybe a művész erejét. Budavár visszavételének és a nagy millenniás képnek megfestése volt e két feladat. Az előbbi a nyolcvanas évek elejétől 1896-ig, az utóbbi 1899-től 1909-ig foglalkoztatta. Buda visszavételét a főváros számára festette. 1886-ra kellett volna vele elkészülnie, de a kompozíció tervének lényeges megváltoztatása folytán elkerülhetetlenné vált a munkaidő meghosszabbítása. Ebből a festményből sem lett csatakép, hanem egy nagyszabású emlékmű, mely a „Vajk" stílusában, hármas tagolású hibátlan kompozícióban az esemény jelentőségét szimbolizálja. A hadvezérek és győztes csapataik diadalmas bevonulása csak forma. A lényeg az eszme: Nyugat és a keresztyénség győzelme a Kelet fölött. Benczúr nem nyúlt émelygős eszközökhöz e gondolat kifejezése céljából. Még csak rokonszenvessé sem igyekezett tenni Tüzes Gábor páter alakját, ki a keresztet a szemét lesütő török fogoly elé tartja. A hősként elesett Abdurrahman pasa holtteste is megtorpantja Lotharingiai Károly fehér lovát. Legtöbb lelket a fővezér kíséretében helyet foglaló magyar hősöknek, különösen a sebesült Petneházi Dávidnak, valamint a finoman jellemzett Savoyai Jenőnek alakjába öntött.

Ormódy Vilmos.

„Budavár visszavétele" a művész legnépszerűbb alkotásai közé tartozik. Sajnos, nincs elég jól elhelyezve a Székesfővárosi Múzeumban. Pedig megérdemelné, hogy époly látogatott helyen tegyen bizonyságot a magyar művészi géniusz alkotóerejéről, mint Matejkónak rokon tárgyú és jellegű Szobjeszki-képe.

A másik nagy kompozíció, az országgyűlés két házának hódolata a király előtt 1896 június 8-án, úgy hat, mint Ferenc József korának apoteozisa. Akkor került kiállításra (1909. tavaszi tárlat), mikor a magyarság fölött mindenütt sötét vészfelhők tornyosultak és társadalmunk kezdte visszanyerni történelmi érzékét. Ennek következtében megértésre talált és koszorút is kapott. A szakértő kritika egy hálátlan probléma lehető legkomolyabb megoldásának tartotta. El kellett ismernie, hogy a művész olyan

nehézségekkel birkózott meg, amelyhez kívüle egy magyar festő ereje sem lett volna elegendő, de az elismerés viszonylagos maradt. Ma, nagyobb történelmi távlatból nézve az eseményeket, még több csodálattal tudunk adózni Benczúrnak a kompozíció szerencsés hármas tagolásáért és azért, hogy számtalan akadályt leküzdve, oly sok jó képmást (több mint hetven szereplőt) tudott elhelyezni a vásznan. Az ábrázoltak túlnyomó nagy része oldalnézetben látható. Alig nehány hátalak tartja ez egyensúlyt. Ezek is meglepően jó és beszédes karakterképek. E nagy előnyök fejében meg tudunk barátkozni a „Budavár visszavételét" jellemző brilliáns anyagszerűség hiányával is, de nem tagadhatjuk ma sem, hogy a képen nem lüktet át az az elragadtatás, mely egységes lendületbe foglalta volna össze az egészet, és amely — hozzátehetjük — a színvázlatból nem is hiányzik.

Nem tagadhatjuk, de nem is csodálkozunk rajta. Szomorú időkben készült a kép, olyanokban, amelyek igazán nem szolgálhattak sok ihlettel a történelmi festőnek. A millennáris mámor elmult és emléke mindinkább a hangos felületesség képévé fakult. A közelmult emberei egyre élesebb kritika tárgyaivá lettek. A heves politikai és társadalmi harcok olyan légkört fejlesztettek ki, amely a végtelenül nemes- és gyöngédlelkű művésznek sehogy sem felelt meg. Különben is ekkor már hosszú ideje visszavonultan élt. 1890-ben vesztette el nejét, kitől négy gyermeke maradt. A szomorúság még közelebb hozta művészetéhez, mely ettől kezdve menedéke is lett. Megértő második élettársával, Ürmösi Boldizsár Piroskával kötött házassága óta azután kizárólag hivatásának és otthonának élt. Zárkózottsága azonban épen finom érzése miatt nem lehetett annyira teljes, hogy el ne hatott volna hozzá sok minden, ami akkor minden jobbérzésű embert bántott. Kellett éreznie, hogy az a nemzedék, melynek ő egyik legnagyobb büszkesége volt, hanyatlik és helyébe — nem ugyan az ő, de sok más kortársának hibájából — nem olyan kerül a szereplés színterére, amelyikben bízni lehetne. Ilyen érzések közt festhette a millennáris képet, mint egy búcsúztatót. Ilyen szemmel kell azt néznünk nekünk is. Egy félszázad történelme van abban összefoglalva, melyről, amíg le nem zárult, sokan hihették, hogy jövendő nagyságunk alapkövét rakta le. Ma már azt kell tapasztalnunk, hogy e felfogásra keservesen rácáfoltak az események.

Br. Harkányi Frigyes.

Az óriási vásznak és a sok arckép mellett maradt ideje Benczúrnak kisebb méretű kompozíciók, tanulmányok és csendéletek festésére és illusztrációk rajzolására is.

Ki kell emelnünk ezek közül e rövid összefoglalás keretében is a követ-

kezőket: „Scherzo" (1882), „Mályvák közt" (1890), „Pajkos Ámor", „Amorettek" (1894), „Venus galambjai", „Amorette pávával", „Ámor Mars sisakjával", „Kilőtt nyíl", „Ámor csókolódzó galambpárral", „Kedvenceim", „A dundi", „Pipacsok a búzában", „Nádasban", „A forrás réme", „Ádám és Éva", „Kleopatra", „Idill", „A falu rossza", „Nessus és Dejaneira", „Hullámok játéka", „Triton és nereidák" (1907), „Venus születése" (1907), „Vulkán műhelyében" (1909), „Vén szamár" (1912), „I. Károly koronázásának vázlata", „Europa elrablása" (1918). E művek nagy részét ambachi és dolányi nyaralásai közben festette. Ott készültek ragyogó virágcsendéletei is: többnyire rózsák és mályvák. Újabb keletű egyházművészeti alkotásai közül a magyar érzésre valló „Királyok imádása" (fasori evangelikus templom), Albrecht főherceg első áldozási emlékképe és a Tizianra emlékeztető Madonna a nyulat tartó gyermek Jánossal a legnevezetesebbek. Mint illusztrátor, hazatérte óta leginkább az „Osztrák-Magyar Monarchia írásban és képekben" számára dolgozott. Rajzai közül tiszteletet parancsoló hatalmas sorozatot állított ki az 1909-iki nemzetközi grafikai kiállításon.

1900 és 1901-ben új monumentális feladatokat bonyolított le. Megalkotta a kartonokat a lipótvárosi plébániatemplom mozaikjaihoz (Most a székesfővárosi Múzeumban.) és megfestette ugyanazon templom Szent István-oltárképét. 1902-ben egy Mátyás-ciklus festését vállalta a királyi palota Hunyadi-terme számára. Kettőt volt még ideje ezek közül elkészíteni 1915-ben és 1919-ben. (A többi — Mátyás megválasztatása, Mátyás az igazságos, Mátyás és Holubár, Mátyás tudósai és művészei közt, Mátyás és Beatrix — vázlat maradt.) Az egyik ezek közül Mátyás király győzelmes bevonulását ábrázolja Buda várába, a másik a pápa követségének tisztelgését a nagy reneszansz uralkodó előtt. Utolsó nagylélegzetű munkája egy mitológiai tárgyú festmény befejezése, melyet még Münchenből hozott magával, megkezdett állapotban. A kép Hypnost ábrázolja, amint csókjával egy csillogó, aranybrokát köpenyes női alakot szenderít álomba. Minő epilógus: a fiatalos szép müncheni álmok! A proletárdiktatúra idején dolgozott rajta, mialatt a „művészkataszter"-ben mint másodrendű festő volt elkönyvelve!

Kelety Gusztáv, mikor Eötvös és Trefort miniszterek megbízásából művészeti oktatásunk megszervezésén dolgozott, memorandumában az akadémiák ellen nyilatkozott. Annál lelkesebb agitációt fejtett ki azonban az úgynevezett mesteriskolák érdekében. Emlékiratában már meg is nevezi Benczúrt, mint olyan kiváló művészt, kire nálunk a jövő festőnemzedék sorsát rá lehetne bízni. A gondolat egyre népszerűbb

Rudolf trónörökös.

2*

Lánczy Leó.

lett. Kezdetben művészkörökben, később az ügy iránt érdeklődő laikusok közt is. A kormány azonban mégsem sietett a terv megvalósításával, míg csak a sajtó többrendbeli sürgetése után Hoitsy Pál országgyűlési képviselő fel nem szólalt az ügy érdekében. A Müncheni Magyar Társaskör pedig Benczúr tudta nélkül kérvényt intézett Treforthoz a mesteriskola érdekében, melyben a művészt vezetőnek ajánlotta. A miniszter ezek után fel is terjesztette kineveztetését a királyhoz, ami 1883 január 16-iki kelettel le is jött.

A mester pillanatig sem habozott. Münchenben aratott rendkívüli sikerei nem tartották vissza. Örömmel jött Budapestre, mert szíve parancsolta, hogy hazájának szolgáljon. 1883 októberében nyilt meg az iskola, egyelőre, alkalmasabb helyiség híjján, a Magyar Tudományos Akadémia épületének néhány másodemeleti helyiségében. Itt kapott Benczúr is műtermet. A következő évben azután megkezdhették a munkát az Epreskertben felépített iskolában is. Az Epreskertnek és a körülötte fekvő utcáknak akkor még egészen külvárosias jellegük volt. A vidék nagyrésze beépítetlen volt. Az iskola tagjai nem vették, azaz nem vehették mind igénybe az állami műtermeket. A mester fel szokta volt őket keresni a sajátjukban is és készségesen állott rendelkezésükre mindig. Közte és tanítványai közt általában igen kellemes és barátságos volt a viszony. Sok időt töltöttek együtt. Az egykori Nicoletti-kávéház az Oktogonon (a mai Kovács-kávéház helyén) volt rendes találkozóhelyük. A Münchenből magukkal hozott szellem uralkodott itt köztük.

Benczúr módszere a gyakorlatban nagyon bevált. A lehető legliberálisabban fogta fel feladatát. Tanítványait nem befolyásolta. Legjobban szerette ugyan, ha nagyobb igényű kompozíciókkal foglalkoztak, mert azt tartotta legjobb iskolának, de óvakodott mindig attól, hogy nézetét másra ráerőszakolja. Magától értetődik azonban, hogy rossz néven vette, ha fénykép után vállaltak arcképfestést, ami elől azonban, sajnos, nem lehetett mindig kitérni. Nem minden kép volt még akkor olyan kapós, mint ma.

Sokszor hivatkozott Benczúr a régi mesterekre. Barátja volt a jó kópiáknak is. Szerette, ha tanítványai lemásoltak egy-egy értékes alkotást. Másolataikat azután meggyűjtötte az iskola számára. A mult nagy művészei által sem akarta azonban tanítványait egyéni fejlődésükben zavarni. Az sem bántotta, ha a fiatalok ellenkező nézeten voltak. Szívesen vitatkozott és bár rendesen akadozva beszélt s nehezen fejezte ki magát, valóságos ékesszólást fejtett ki, ha a művészetről magyarázott.

Az iskolának csak a szellemi vezetését vállalta. Az adminisz-

trálástól valósággal irtózott. Ezt egy derék mérnök barátja, Sáska Mihály, az iskola tagjai előtt rendkívül népszerű „Sáska bácsi" vállalta szívességből és végezte is a legnagyobb odaadással. Később a minisztériumból kirendelt Egresi Nagy Sándor volt segítségére. 1888-tól kezdve asszisztense, Stetka Gyula, vállalta a belső adminisztrálás gondjait. Egyéb, a szellemi vezetést nem érintő folyóügyek vitele az Országos Magyar Kir. Mintarajziskola (a későbbi Képzőművészeti Főiskola) igazgatóságának gondja lett.

Dr. Samassa bíborosérsek.

A mesteriskola továbbképző intézet volt. Tagjai, kik tanulmányaik idejére az államtól ingyen műtermet és modellt kaptak, csak képzett és kiváló fiatal művészek lehettek. Az iskolában eltölthető idő kezdetben nem volt korlátozva. Később négy évben állapíttatott meg.

Az első esztendőben tizenkét fiatal magyar festő csatlakozott Benczúrhoz: *Stetka Gyula, Tornai Gyula, Blaskovits Ferenc, Balló Ede, Greguss Imre, Kardoss Gyula, Kárpáthy Rezső, Kimnach László, Margitay Tihamér, Pörge Gergely, Szárics Imre* és *Szirmai Antal*. Stetka, ki megelőzőleg Münchenben tanult, igen sokat köszönhet a mesternek. Ma is az ő szellemében dolgozik, bár felfogása tárgyilagosabb. Mesteriskolás korában festette többek közt „Feketeruhás nő" című képét, modern képtárunk egyik legszebb darabját. Tornai Gyula régibb képein is megállapítható a Benczúr-hatás. „Heródes ajándéka", „A jósnő", „Atelierlitkok", „Páris ítélete", „A jó falat" című kompozíciói ebből az időből valók. Blaskovits Ferenc, ki naturalista irányban haladt, a mesteriskolában többnyire reneszanszkori alakokból komponált életképeket. Később felhagyott a művészettel. Balló nem számítható szorosabb értelemben a Benczúr-tanítványok közé. Csak néhány tanulmányt festett a mesteriskolában; képmásaiban azonban ma sem különbözik lényegesen Benczúrtól. Greguss Imre pályája fényesen kezdődött a müncheni akadémián, hol éles megfigyelések alapján, erőteljes, igaz magyarérzésű életképeket kezdett festeni. Benczúr mellett II. Rákóczi Ferenc hazatérését és Zách Klára mártíriumát ábrázoló kompozícióit festette. Nagy ígéreteit, sajnos, nem válthatta be. Képeit elkínozta. Egészsége korán romlott. Ma már nincs az élők sorában. Szomorúan végződött Szárics Imre pályafutása is, ki tébolyodottan halt meg. Szirmai Antal, ki a mesteriskolában életképekkel foglalkozott, később Székely hatása alatt monumentális feladatokra adta magát. Kárpáthy Rezső, ki mesteriskolás korában Bécsbe is elutazott, hol Rembrandt egyik önarcképét remekül másolta, már ezidőben kezdett pleinairt festeni, amiben Benczúr természetesen nem gátolta. Pörge Gergely szintén rátalált már

akkor arra az útra, amelyen most halad. Egy női fejtanulmányát szeretettel őrizte a mester élete végéig. Margitay is annak bizonyult már kezdetben, aminek később. Kardos ellenben, ki Münchenben Lindenschmidtnél tanult és nagyon szerette a régiek közül Riberát, közel állott a mesterhez, Az ő vezetése alatt festette a „Jób"-ot, amelyet az állam vett meg. Miniatűrszerű újabb stílusát csak később fejlesztette ki. Nagy kára a magyar művészetnek, hogy az ő életét is rövidre szabta a sors. Kimnach László Benczúrnál festette legjobb kompozícióját, „Nepomuki Sz. János"-t.

Az említettek közül Margitay, Blaskovits és Kárpáthy 1884-ben, Greguss, Szárics és Szirmai 1887-ben, Kardoss, Kimnach és Pörge a következő évben, Tornai pedig 1889-ben lépett ki a mesteriskolából. 1884-ben lépett be *Breinfolk Sándor*, ki már a következő évben, *Burger Lajos*, ki 1891-ben és *Komlóssy Ede*, aki 1892-ben távozott. Breinfolk genreképeket festett. Korán elhalt. Burger magyaros életképek mellett sok arcképet festett már az iskolában is. Komlóssy szintén életképekkel és képmásokkal foglalkozott. Benczúr elvitte magával Szófiába, mikor Ferdinánd király arcképét festette. Az iskola legtöbbet ígérő tagjai közé tartozott. Később Amerikába vándorolt. Onnan is nősült és visszatérve, Ausztriában telepedett meg.

1885-től 1887-ig volt az iskola tagja *Koroknyai Ottó* (eredeti nevén von Trosst). Ott festette „Javíthatatlan" című képét s onnan ment Munkácsy-ösztöndíjjal Párisba. Miután hazatért, műtermet bérelt a Nagy János-utcában, hol vele együtt dolgozott később Szárics, Kimnach, Tolnai Ákos, Bruck Miksa és Márk Lajos is. Benczúr eljárt hozzájuk korrigálni. Fiókintézetnek tekintette a Nagy János-utcai műtermet. 1886-ban jött és 1891-ig maradt *Tolnai Ákos*, ki az iskolában aktos kompozíciókat és képmásokat festett. *Magyar-Mannheimer Gusztáv*, 1887-től 1892-ig, tehát öt éven át volt a mesteriskola tagja. *Bruck Miksa*, *Papp Henrik* és *Spányik Kornél* 1888-ban léptek be. Az előbbi 1894-ig, a két utóbbi 96-ig maradt. Bruck akkor is interieuröket és kisebb méretű képeket festett. Papp Henrik abban az időben festette az „Üres bölcső"-t és

Pajkos Ámor.

„Nógrád átadásá"-t; Spányik, ki előzőleg Liezen-Mayernél tanult, Sz. Norbert megtérését, és egy Sz. Erzsébet-kompozíciót. *Pállya Celestin* 1889-től 1894-ig volt tagja az iskolának, ahol már javában festette magyartárgyú életképeit és vásári jeleneteit. *Dudits Andor* 1891-től 1897-ig dolgozott Benczúrnál és genreképek mellett („Ave Maria", „Névnap") néhány nagy kompozícióval („Szent István", „Szent Norbert megtérése", „Fiume alkotmányának kihirdetése", „Az ónodi országgyűlés") foglalkozott. Vele együtt lépett be *Ujváry Ignác* is, aki azonban már 1896-ban távozott. Máriát és a gyermeket az asztalosműhelyben ábrázoló kompozícióját és egy Szent István-oltárképét készítette ezidőben. *Knopp Imre*, a vérbeli naturalista, 1892 és 1897 közt „Utolsó öltések" című novellisztikus kompozícióját és egy bájos Szent Cecilia-képét festette a mesteriskolában.

Ugyancsak 1892-ben jött és 1897-ben távozott két párisi: a kora véget ért *Ipoly* (Janicsek) *Sándor* és *Márk Lajos*. Az előbbi két leghíresebb képét, a „Dante"-t és „Erkel Ferenc géniuszá"-t festette az Epreskertben. Márkot ebben a korszakában mámoros víziók foglalkoztatták. A két művész nálunk, az objektív müncheni naturalizmussal szemben, az új francia kolorizmus — a Montmartre — első hívei közé sorozható. Benczúr liberalizmusát fényesen bizonyítja, hogy stílusuk szabad fejlődését legkevésbbé sem korlátozta.

Fényes Adolf szorgalmasan dolgozott 1894-től 1898-ig, azon az alapon, melyet Weimarban Thedynél szerzett. A Benczúr-iskola, mint „Pletyka" és „Civódás" című, erősen megrajzolt kompozíciói bizonyítják, fontos állomása volt. Sokat jelentett az itt töltött idő (1896—1901) *Kernstok Károlynak* is, ki akkor már túl volt a Hollósy-iskolán és szintén megjárta Párist. „Agitátor" és „Hajóvontatók" című kompozíciói mutatják, hogy mennyire ki tudta fejteni erejét akkori környezetében. *Horthy Béla* ellenben, ki szintén Hollósytól jött, rövidesen elutazott Nagybányára. *Koszta József* (1896-tól 1900-ig) egy befejezetlenül maradt Mátyás-kompozícióján kívül a Szépművészeti Múzeum részére megvásárolt „Hazatérők" című hangulatos életképét festette ezidőben. A nagyon tehetséges, de sajnos, kora véget ért *Aranyossy Ákos* rövid időt töltött az iskolá-

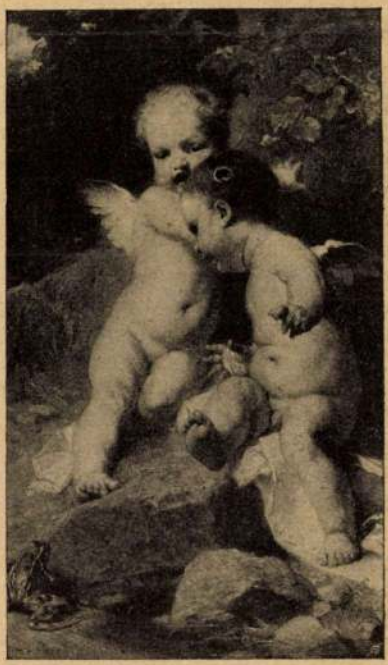

A forrás réme.

Petőfi Sándor.

ban (1897—98-ban), *Ferenczy Józseffel* együtt, ki ritka erős jellemre valló önkritikával belátta, hogy előtanulmányaiban hiányok vannak s ezeket pótolnia kell. *Hegedüs László* sokatígérő munkásságot fejtett ki 1897-től 1901-ig. („Kain és Ábel", „Páris ítélete".) Vele együtt volt az iskolában *Szenes Fülöp* is.

A kilencvenhetes esztendő rossz emléket hagyott a magyar művészet történelmében. Az avatatlanok meglepetéssel vették tudomásul, hogy Hock Jánostól megjelent egy könyv „Művészi reform" címmel. Az avatottak tudták nagyon jól, hogy a kőbányai plébánost mi indította a könyv megírására. Tudták, hogy az értéktelen fogalmazvány, melynek minden sorából kirí a szakértelem hiánya, az elvtelenség és a rosszindulat, egyéni bosszú műve volt. Tartalma (mindenféle kávéházi bölcsesség, tarka összevisszaságban, rövid úton szerzett „felvilágosítások" alapján) elsősorban Benczúr ellen irányult. Hock a bensőség, az érzés hiányával vádolta a mestert és erős kifogásokat emelt iskolája ellen.

A könyv óriási kavarodást idézett elő. Hatása romboló volt, különösen annak a művésznemzedéknek a lelkében, mely akkor kezdte tanulmányait. A fiatalokat megzavarta fejlődésükben. Komolytalan irányba terelte őket és előítéletesekké tette mindennel szemben, ami nem Párisból származik. Arról persze sejtelme sem volt Hocknak, hogy voltaképen miféle új erőforrásra volt akkor szüksége a magyar művészetnek és hol rejtőztek nálunk a bajok okai. A természetes fejlődés folyamatban volt. A nagybányai iskola megalakult Hock János nélkül is már a millennáris esztendőben. A Párisból érkező tehetséges művészek szíves fogadtatásra találtak a mesteriskolában. Benczúr semmi jónak sem állott útjába. Mások mulasztásaiért nem lehetett felelősségre vonni.

Voltak nálunk természetesen rettenetes bajok, de ezeknek felidézésében bizony hibásabb volt bárki más, mint Benczúr. Festőművészetünkben új áramlatok kezdtek tért foglalni. Az emberek ízlése változott. Akkor hódította meg a pleinair a magyar festőművészetet. Rohamosan kezdett hódítani az impresszionizmus, a rajta alapuló kolorizmus és hangulatfestés Mérhetetlenül gazdag új erőforrások feltárását jelentette ez a mozgalom, mely karöltve haladt a dekoratív stílus változásával is. Művészetünk sok jót köszönhetett az átalakulásnak, amiről azonban ma már nem titok, hogy készületlenségünk miatt sok bajnak is volt az oka. Budapest nem volt többé jó talaj a komoly értékek kitermelésére. Fővárosunk belezuhant az amerikaias rohamos fejlődés betegségeibe:

a gyorsprodukcióval járó felületességbe, a hangos boulevard- és reklámstílusba, a frivolságba. A feltámadás korának fiatalos meleg lélekből fakadó hazafiságát frázisos álnacionalizmus váltotta fel, mellyel szemben könnyű szerepe volt azután a legveszedelmesebb ellenségnek, a demagóg forradalmiságnak. A távol Kelet művészetének félremagyarázott formáiból új stílus keletkezett a nyugateurópai központokban : a szecesszió, ami nálunk a legnagyobb ízszerűtlenségekben és ízléstelenségekben hangzott ki, s végigpusztította az egész országot, az új Budapest bérpalotáitól, kávéházaitól és mulatóhelyeitől kezdve a legtávolabbi végeken lakó jó falusiak nappali szobájáig. Az elmélyedésre hajló, komoly szándékú fiatalság ekkor menekült el művészetet csinálni Nagybányára. A Budapesten maradottak nagyrésze hanyatlásnak indult.

Kilőtt nyíl.

Az ország központjában egymásután kezdte megbosszulni magát a sok félmunka. Az idősebb generáció többségénél egyrészt a szűkkeblűség, rövidlátás és fejlődni nem akarás, másrészt a gyáva megalkuvás, a fiataloknál az alapos képzettség hiánya, a könnyű sikerekre törekvés, a türelmetlenség; mindkét részen pedig a belátás hiánya volt a bajok főoka. A magyar művésznek nehéz küzdelmet kellett folytatni a megélhetésért. A művészetpártolók nagyobb része konzervatív ízlésű volt. A hivatalos fórumok természetüknél fogva is a már elismert iskolákat pártolták elsősorban. Mind oly tényezők, amelyek erősen közrehatottak az ifjabb generáció ellenséges indulatának kifejlesztésére. A magyar társadalomban romboló anarchisztikus erők fejlődtek ki s így volt ez a magyar művészetben is. Amit az egyik rész nagy értéknek, tekintélynek tartott, arról a másik tudomást sem vett. A különböző generációkat áthidalhatatlan világnézetbeli különbségek választották el egymástól. Az idősebb nemzedék pozitív felfogása éles ellentétbe jutott a fiatalok szubjektivitásával, mely az egyéniség szélsőséges kultuszához és amellett, nagyrészt az öregek önző rideg magatartása következtében, sötét, pesszimisztikus világnézethez vezetett. Volt idő, mikor már az a felfogás kezdett tért hódítani a fiatalok közt, hogy az iskola felesleges, sőt káros is. Az akadémiák meg épen gúny tárgyaivá lettek. És gúny tárgya lett, vagy legalább is szánalmas lekicsinylő mosolyt keltett — örök szégyenünkre — minden, aminek magyar történelmi jellege volt. Az új művésznemzedék sietett magáévé tenni a Zola-féle „un coin de la nature" elvét, elfogultan bírált minden festői alkotást, amelyben elbeszélő tartalmat fedezett fel. A gyors iramban hódító nemzetietlenség és

az impresszionisztikus felfogás egyforma ellenségei lettek a történelmi festészetnek.

Ilyen körülmények közt Benczúr művészetének elfogulatlan, igazságos értékelése megszünt. A konzervatív elem gyakran követte el azt a hibát, hogy könnyelműen kijátszotta nevét a fiatalokkal szemben, kik ezért ellenségüket látták benne. Teljesen jogtalanul. Benczúrnál megértőbb embert el sem lehetett képzelni. Gyakorlott szeme, tapasztalata, jó szíve és igazságszeretete felfedeztették vele mindig a legrejtettebb értéket is. Liberalizmusa közmondásos volt. Mikor a neoimpresszionizmus és expresszionizmus nálunk is fellépett s heves ellenállásra talált, Benczúr még e természetének egyáltalában meg nem felelő művészettel szemben sem tudta elveszteni objektivitását. Semmit sem tudott rosszindulattal, vagy előítélettel fogadni. Romlatlan optimizmusával, fáradhatatlanul kereste mindenben a jót.

Sokan nem tudták ezt Benczúrról, mert ő, sajnos, nem tett semmit annak érdekében, hogy a nagy nyilvánosság erről az oldaláról megismerje. Nem volt szenvedélyes ember; haragudni sem tudott; könnyű volt hát a támadásokat fölényes nyugalommal fogadnia. Tanítványai ünnepélyes formában adtak neki elégtételt; kettőjük — Papp Henrik és Ujváry Ignác — írásban is felelt Hocknak. Ő maga megelégedett annyival, hogy egy nagyon igaz karakterképet festett róla. Elkeseríteni csak a hálátlanság, a hűtlenség tudta. Művészete és otthona azonban kárpótolta mindenért és amit a magyar művésztársadalom egy része nem adott meg Benczúrnak, azt megadta a hivatalos Magyarország, a társadalom legfelsőbb rétege, sőt maga az uralkodó. Ferenc József 1892-től kezdve, mikor először ült a művésznek, majdnem minden évben ellátogatott műtermébe.

Vénus galambjai.

Iskolája újabban lényeges változáson ment át. A mester nem változtatott módszerén; legfeljebb kissé tartózkodóvá lett. Az új tanítványok azonban más szellemet vittek az iskolába. A komponálást nem tartották többé olyan fontos feladatnak, mint a régiek, egy részük határozottan idegenkedett tőle és az iskolában is arcképekkel vagy tanulmányszerű feladatokkal foglalkozott. Különös azonban, hogy mégis az újabb generációból kerültek ki azok, kik legjobban sajátították el stílusát.

Gergely Imre, ki *Nagy Zsigmonddal* együtt 1899-től 1903-ig tartozott a mesteriskolához, ott festette a „Tordai országgyűlés"-t, amely felfogásában megfelel a Benczúr által követett iránynak. Nagy Zsigmond tanulmányszerű kompozíciói már inkább Munkácsy és a régi spanyol mesterek hatása alatt készültek. *Boruth Andor* (1901-től—1905-ig) szintén Velazquez-tanulmányait értékesítette a királyok imádását ábrázoló nagy festményében (most a Szépművészeti Múzeumban) és Andrássy Dénes lovas képmásában. *Jászay Józsefnak* a Benczúr-iskolában töltött idő (1901—1905) az „Isaszegi csatá"-t eredményezte. „Emlékezzünk régiekről" c. kompozíciója befejezetlenül maradt. *Éder Gyulában*, ki ugyancsak 1901-től 1905-ig volt tagja az iskolának s aki ott „Pegasus" című nagy kompozícióját alkotta, hűséges követőre talált a mester. Ő és Stetka a mai napig kitartottak a Benczúr-stílus mellett.

Reinhardt Károly (1901—1905) és *Komáromi-Kacz Endre* (1903—1907) bibliai kompozíciói már ismét életképszerű felfogást mutatnak. *Zombory Lajos* a mesteriskolában töltött időt (1903—1907) szolnoki tartózkodásokkal szakította meg s mindkét helyen leginkább állatképek festésével foglalkozott. *Fejér Sándor* (1905—1909) bibliai kompozíciók rajzolására használta a Benczúr mellett töltött időt. Rövid pályafutását dicsőségesen fejezte be azóta a harctéren. *Jávor Pál* alig egy évet (1905—1906) töltött a mester közelében. *Nagy Vilmos* és *Vesztróczy Manó* mint két különböző, de a Benczúréhoz nem hasonló felfogás hívei dolgoztak 1905-től 1909-ig. *Pentelei-Molnár János* a mesteriskolában festette 1906 és 1910 közt nagyméretű bibliai kompozícióit, míg *Glatter Gyulát* (1907—1910) képmások foglalkoztatták. *Raksányi Dezső*, ki az iskolában töltött idő alatt (1910—1913) monumentális megrendeléseket bonyolított le (miskolci székesegyház, Bodókávéház, József-Műegyetem, József-Telefonközpont falképei), szintén nem számítható az igazi Benczúr-követők közé. *Mányai József* (1909—1913) még kevésbbé. *Papp Bertalan* azonban nagyon megérezte hatását. Mesteriskolás korszakának (1910—1913) legszebb eredménye a „Dolce far niente" című aktos kompozíció, mellyel díjat is nyert. *Rottmann Mozart* és *Sándor Antal*, kik vele egyidőben dolgoztak az epreskerti műteremben, naturalisztikus genreképeket komponáltak. *Halász-Hradil Elemérnek* alig egyévi munka után

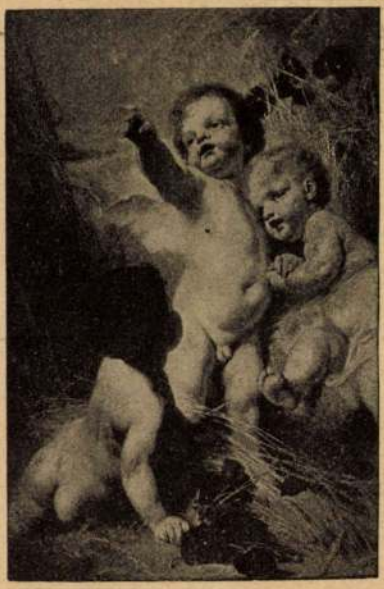

Pipacsok a búzában.

Narcisz.

a harctérre kellett vonulni. A háború kitörésének évében belépett *Tatz László* 1917-ben és *Burghardt Rezső* 1919-ben távozott. Ezidőben aratta mindkettő arcképfestészetének első nagy sikereit. Most is ott dolgozik: *Szüle Péter* (1913-tól), *Kada Alajos*, *Béli Vörös Ernő*, *Kukán Géza* és *Mihalovics Miklós* (1919-től), kik a legutóbbi kiállításokon bizonyították be hivatottságukat.

A volt Benczúr-tanítványok őszinte hálával szoktak megemlékezni a mesterről. Hálásak nemcsak a tőle nyert pozitív értékekért, hanem a jótékony objektivitásért is, mellyel egyéniségüket tiszteletben tartotta. Az új utakat kereső fiatalok nem tudták, kivel állnak szemben, mikor ellene hadakoztak. Valódi ellenségeik visszaéltek a Benczúr nevével azzal a fiatal nemzedékkel szemben, melynek sokszor ő volt talán egyetlen igaz megértője. Vajjon melyik tábor fogja megadni emlékének a jövőben az őt megillető teljes elégtételt?

Kevés művésznek volt része annyi hivatalos elismerésben, mint Benczúrnak. Az első aranyérmet Párisban nyerte 1878-ban, a „Vajk keresztelésé"-vel. A következő évben „Két szerzetes" című festményét jutalmazták meg aranyéremmel a székesfehérvári országos kiállításon. Ugyanezen évben tüntette ki a király a Ferenc József-rend lovagkeresztjével. A Képzőművészeti Társulat kétszáz aranyból álló nagy díját „Bacchánsnője"-vel nyerte el 1882-ben. Négy év mulva állami aranyérmet kapott Berlinben Szápáry Géza gróf arcképével. 1887-ben Bécsben tüntették ki Károlyi Gyula gróf képmását a Lajos Viktor főherceg által alapított aranyéremmel. Ugyanazon évben adományozta neki a király a „Pro litteris et artibus"-t, az irodalom és művészet embereinek szánt legnagyobb kitüntetést. A következő év három elismerést hozott: Gróf Károlyi Gyuláné arcképének jutalma lett Bécsben a „Kaiserpreis" aranyérem, a Tisza Kálmán-arcképé a müncheni aranyérem; Ginori marquis felszólítása pedig szintén ebben az évben érkezett arra, hogy a művész fesse meg önarcképét a firenzei Uffizi-

A vén szamár.

képtár számára. (Benczúr három év mulva tett eleget e kérésnek.) A műcsarnoki állami aranyérmet 1890-ben nyerte el a „Mályvák" című kompozíció, melyet a társulati háromszáz forintos műlapdíjjal is kitüntettek. 1891-ben az „Ehrendiplom der Meisterschaft"-ot adták ki Berlinben gróf Andrássy Gézáné arcképére. Ferdinánd bolgár fejedelem képmása „Médaille d'honneur"-t nyert 1894-ben az antwerpeni kiállításon,

Ádám és Éva.

A millenniás évben a Sz. István-rend III. osztályú keresztjének tulajdonosa lett Benczúr; 1900-ban pedig nagy díjat és aranyérmet nyert a párisi világkiállításon „Budavár bevételé"-vel, I. Ferenc József király és Schlauch Lőrinc püspök arcképével. 1906-ban nevezte ki a király főrendiházi taggá. „A nemzet hódolása a király előtt" az 1910. évi berlini kiállításon Németország nagy művészeti aranyérmét nyerte el Vilmos császártól a pályabíróság javaslatára. Három év mulva a Kisfaludy-Társaság Greguss-díját ítélték oda a mesternek ugyanezen alkotásáért. 1909-ben választották be a Petőfi-Társaságba. Ez év október 17-én leplezték le Nyíregyházán a Benczúr szülőházát megjelölő emléktáblát s ugyanekkor nyújtották át neki a város díszpolgári oklevelét, a vallás- és közoktatásügyi és a belügyminisztérium, valamint az ország valamennyi művészeti egyesülete képviselőinek, a város és megye törvényhatóságának, a mester több tanítványának és Nyíregyháza egész társadalmának jelenlétében. 1910-ben lett a művész a Magyar Tudományos Akadémia tiszteleti tagja. 1913 őszén avatta őt díszdoktorrá a kolozsvári Ferenc József Tudomány Egyetem. Tagja volt még a Képzőművészeti Tanácsnak és több külföldi művészeti akadémiának is. Születésének hetvenedik, művészi pályafutásának ötvenedik s a mesteriskolához való kineveztetésének harmincadik évfordulóját 1914 január 28-án ünnepelte a Képzőművészeti Társulat. Ez alkalommal a társulat örökös tiszteletbeli tagjává választották és a választmány tanácstermében felállították Strobl Alajos által készített bronz mellszobrát.

XV. Lajos és Dubarry.

Benczúr a sors kegyeltje volt. Művészete minden zökkenés nélkül fejlődött kezdettől fogva az érettség legmagasabb fokáig. Azok közé a

nagyon szerencsés emberek közé tartozott, kik erejüket ki tudják használni, életüket ki tudják élni. Ami azután, dicsősége tetőpontján, egét elborította, az a sötét felleg mindnyájunk végzete volt. Benczúr, ha életét kissé hosszabbra nyújtotta volna a sors, megérhette volna a teljes elégtételt, melyet az elfogulatlan kritika kezdett neki megadni máris. Sajnos, másképen volt megírva. De a halál mégis kegyes volt. Észrevétlenül lepte meg és ringatta át az egyik álomból a másikba a mult év július 16-ának hajnalán. Az élet és a halál kegyesek voltak hozzá. Emlékének az utókor már csak az igazsággal tartozik.

FELVINCZI TAKÁCS ZOLTÁN.

Kleopatra.

KÉPEK

BENCZÚR GYULA MŰVEIT A KIADÓTULAJDONOS
KÖNYVES KÁLMÁN R. T. ENGEDÉLYÉVEL KÖZÖLJÜK

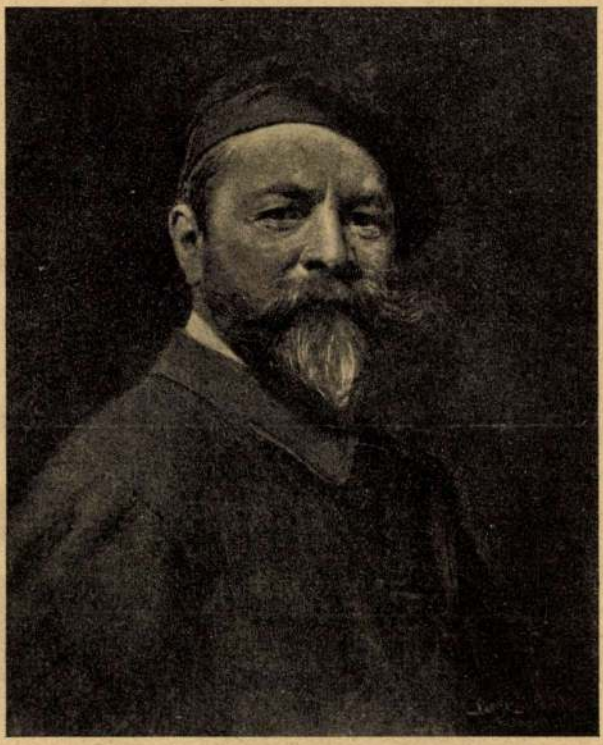

BENCZÚR GYULA ARCKÉPE
A FIRENZEI UFFICI KÉPTÁRBAN.

ZITA KIRÁLYNÉ.

OTTÓ TRÓNÖRÖKÖS.

TISZA KÁLMÁN.

NŐ TÜKÖRREL.

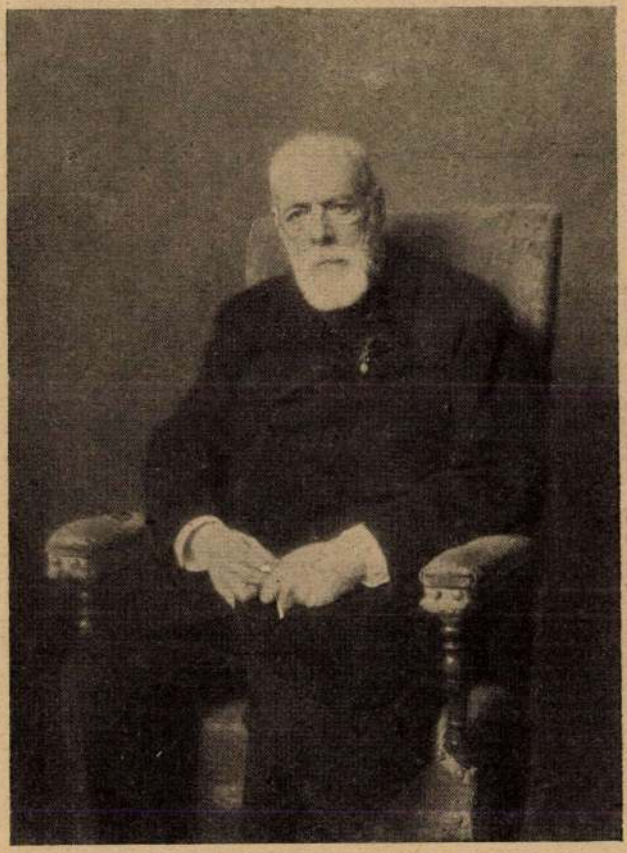

GRÓF ZICHY NÁNDOR.

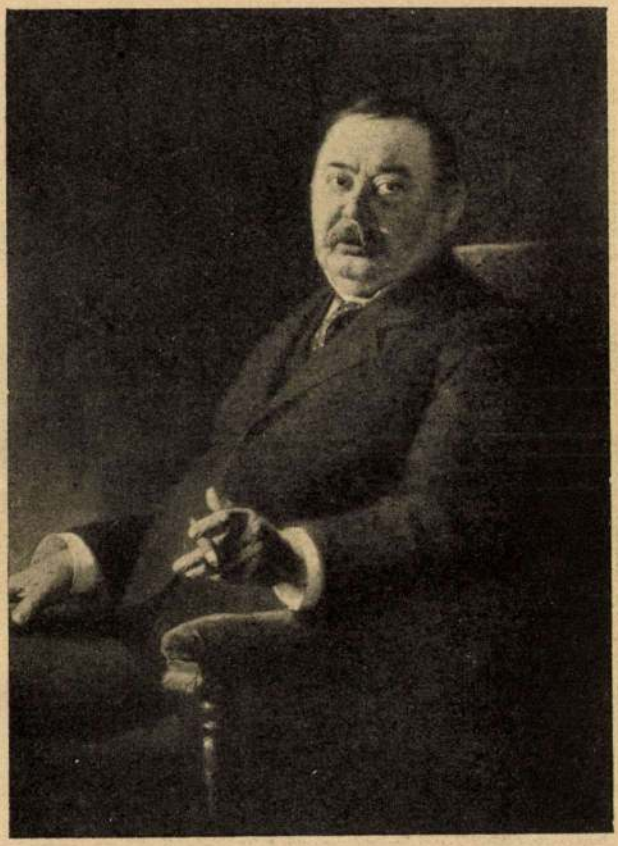

MIKSZÁTH KÁLMÁN.

GRÓF KÁROLYI LÁSZLÓNÉ.

HULLÁMOK JÁTÉKA.

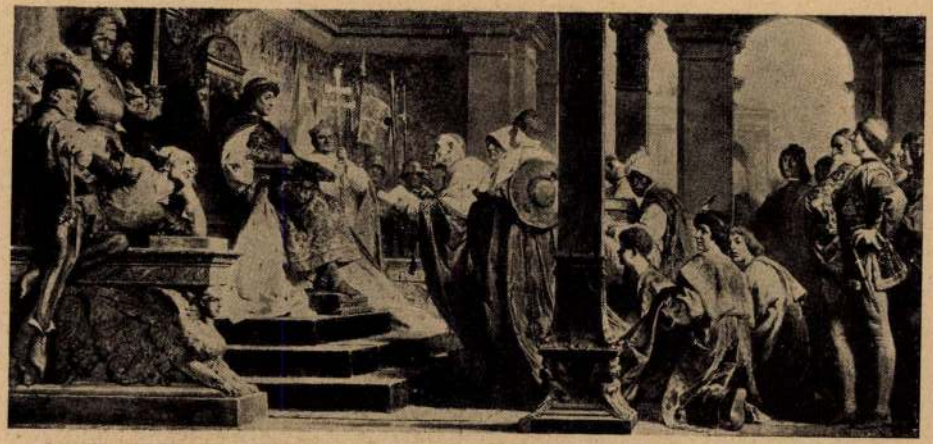

MÁTYÁS FOGADJA A PÁPA KÖVETEIT.

A DIADALMAS MÁTYÁS.

TRYTON ÉS A NEREYDÁK.

AZ ÜLDÖZÖTT NYMPHA.

GRÓF DESSEWFFY AURÉL.

GRÓF TISZA ISTVÁN.

SZENT ISTVÁN.

EZERKILENCSZÁZTIZENNÉGY.

II. RÁKÓCZI FERENC ELFOGATÁSA.

MADONNA NYÚLLAL.

A VÉN KÓPÉ.

BUDAVÁR BEVÉTELE 1686-BAN.

DOMONYI MÓRICNÉ.

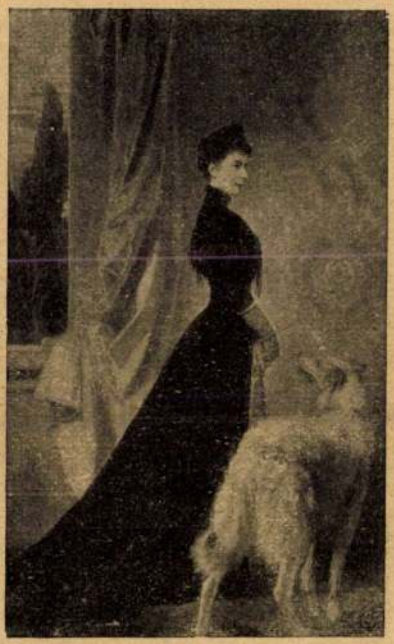

ERZSÉBET KIRÁLYNÉ.

AZ EZREDÉVES HÓDOLÁS.

TÁRGYMUTATÓ

Benczúr Gyula itt bemutatott művei csak egy kis töredékét képezik művészi munkásságának. A mai rendkívüli viszonyok lehetetlenné tették azt, hogy az ország elszakított területén és a külföldön lévő kiváló alkotásait összegyűjthessük. Az itt bemutatott anyagot nagy áldozatok és nehéz munka árán, műbarátaink támogatásával tudtuk összegyűjteni, kiknek hazafias önzetlen támogatásáért ez úton mondunk köszönetet.

Ezek sorában külön elismerés illeti dr. Petrovics Eleket, a Szépművészeti Múzeum igazgatóját; Budapest székesfőváros tanácsát; Wolff Károlyt, az udvarnagyi bíróság elnökét; Kelety Dénest, a magyar államvasutak elnökét; Ormódy Vilmost, az Első Magy. Ált. Biztosító Társaság elnökét; özvegy Benczúr Gyulánét; Stetka Gyulát és Tornai Gyulát, a kiállítás rendezőit.

Budapesten, 1921 március hó.

dr. báró Kohner Adolf,
igazgató.

gróf Andrássy Gyula,
elnök.

A kiállított művek közül néhány eladó. Eladási áraik a termek sarkaiban vannak kifüggesztve.

A titkári hivatal.

I. TEREM.

Benczúr Gyula művei. (Olajfestmények.)

1 A művész édesanyja (1873). A család tulajdona.
2 Önarckép (1914). Dr. Benczúr Gyula egyetemi m. tanár tulajdona.
3 A művész édesatyja (1873). A család tulajdona.
4 Domony Móricné arcképe (1913). Magántulajdon.
5 Hock János. Budapest főváros tulajdona.
6 Isten velünk — ki ellenünk (1914). A család tulajdona.
7 Tanulmányfej (1910). Dr. báró Kohner Adolf tulajdona.
8 Szerecsenfej (1914). Beckói Biró Henrik tulajdona.
9 XV. Lajos és Dubarry grófnő (1874). Kaszab Aladár tulajdona.
10 Salome (1918). Magántulajdon.
11 Gróf Tisza István arcképe (1915). A Nemzetgyűlés tulajdona.
12 Családi kép (1884). Magántulajdon.
13 Trefort Ágoston arcképe (1885). Hecht Adolf tulajdona.
14 XV. Lajos és Dubarry grófnő (1874). Az állam tulajdona, néhai Hopp Ferenc hagyatékából.
15 Nő tükörrel (1868). Magántulajdon.
16 Albrecht főherceg (1917). Gróf Széchenyi Miklós tulajdona.
17 Női akt palattán (1912). Herczeg Ferenc tulajdona.
18 Mikszáth Kálmán arcképe. A Magy. Tudományos Akadémia tulajdona.
19 Alvó táncosnő (1867). Tolnai Gyula tulajdona.
20 Samassa bíboros érsek arcképe (1906). Az egri érsekség tulajdona.
21 Vajk keresztelése (1875). Az állam tulajdona.
22 Herceg Esterházy Miklós arcképe (1910). Magántulajdon.

23 Vajk megkereszteltetése (1870). Az állam tulajdona.
24 Dr. Elischer Gyula arcképe. Magántulajdon.
25 Gróf Andrássy Tivadar vadászruhában. Gróf Andrássy Gyula tulajdona.
26 Gróf Andrássy Aladár arcképe (1901). Magy. Ált. Hitelbank tulajdona.
27 Mályvák között (1890). Erzsébet Királyné Emlékmúzeum tulajdona.
28 Gróf Karácsonyi Jenő arcképe (1907). Magántulajdon.
29 Hunyady László búcsúja (1866). Az állam tulajdona.
30 Gróf Karácsonyi Jenőné arcképe (1907). Magántulajdon.
31 Patrona Hungariae (1920). Timár Soma tulajdona.
32 Báró Ullmann Adolf arcképe (1916). Magántulajdon.
33 Scherzo (1882). Gróf Zichy Rafael tulajdona.
34 Fiatalkori önarckép (1873). Ifj. Vastagh György tulajdona.
35 Báró Harkányi Frigyes arcképe (1908). Első Magyar Ált. Biztosító Társaság tulajdona.
36 Dr. báró Wlassics Gyula arcképe (1903). Magántulajdon.
37 Szalay Péter arcképe. M. kir. posta- és távirda-igazgatóság tulajdona.
38 Dr. Berzeviczy Albert arcképe (1908). Magántulajdon.
39 Ormódy Vilmos arcképe (1908). Első Magy. Ált. Bizt. Társ. tulajdona.
40 Petőfi Sándor arcképe (1910). A Petőfi Múzeum tulajdona.

II. TEREM.

Benczúr Gyula művei. (Olajfestmények.)

41 Két szerzetes (1874). Saxlehner Ödön tulajdona.
42 Tryton és a Nereydák (1907). Mauthner Zoltán tulajdona.
43 Gróf Zichy Nándor arcképe (1912). Gróf Zichy Aladár tulajdona.
44 Az álom (1920). A család tulajdona.
45 Dr. Wekerle Sándor arcképe (1911). Az Országos Kaszinó tulajdona.
46 Perseus és Andromeda (1912). Fónagy Aladár tulajdona.
47 Idyll (1919). Molnár Tibor tulajdona.
48 Gróf Batthyány Lajosné szül. Andrássy Ilona arcképe. Magántulajdon.
49 Szerecsen férfi (1876). Budapest főváros tulajdona.
50 Gróf Károlyi Lászlóné szül. Apponyi Fanny arcképe (1898). Magántul.
51 Gróf Károlyi Gyula arcképe (1884). Özv. gróf Károlyi Gyuláné tulajdona.
52 Narciss (1881). A család tulajdona.

53 A vén kópé (1910). A család tulajdona.
54 Gróf Tisza Lajos arcképe (1885). Szeged város tulajdona.
55 Bachansnő (1881). Az állam tulajdona.
56 Tisza Kálmán arcképe (1885). Szeged város tulajdona.
57 Zita királyné arcképének vázlata (1917). A család tulajdona.
58 Széll Kálmán arcképe (1894). A Magyar Jelzálog Hitelbank tulajdona.
59 Az Első Magy. Ált. Biztosító Társaság alakuló ülése (1883). Báró Lévay Tibor tulajdona.
60 Gróf Andrássy Gézáné szül. Kaunitz grófnő arcképe (1891). Magántul.
61 Vadászat Fontainebleuban (1886). Gróf Károlyi Imre tulajdona.
62 Budavár bevétele 1686-ban (1896). Budapest főváros tulajdona.

III. TEREM.

Benczúr Gyula művei. (Olajfestmények.)

63 Dreher Jenőné és leánya arcképe (1912). Magántulajdon.
64 Bűnbánó Magdolna (1904). A család tulajdona.
65 Az ezredéves hódolás első vázlata (1897). A család tulajdona.
66 Vénusz születése (1907). Hajdu Dezső tulajdona.
67 Dreher Jenő arcképe (1913). Magántulajdon.
68 A vén szamár (1912). Dreher Jenő tulajdona.
69 Lánczy Leó arcképe (1907). Pesti Magy. Keresk. Bank tulajdona.
70 Mátyás király fogadja a pápa követeit (1915). A magyar korona tulajdona.
71 Báró Kornfeld Zsigmond arcképe (1910). Magy. Általános Hitelbank tulajdona.
72 Báró Ullmann Ferenc arcképe (1916). Magántulajdon.
73 Liptóújvári Strobl Alajos: Benczúr Gyula bronz mellszobra (1914). A Képzőművészeti Társulat tulajdona.
74 Zala György: Benczúr Gyula bronz mellszobra (1887). A család tulajdona.
75 Báró Weisz Manfréd arcképe (1920). Magántulajdon. A művész utolsó arcképműve.
76 Herceg Esterházy Pál arcképe (1899). Magántulajdon.
77 A diadalmas Mátyás király (1919). A magyar korona tulajdona.

78 Gróf Dessewffy Aurél arcképe (1910). A Magyar Földhitelintézet tulajdona.

79 Pipacsok a búzában (1894). Gróf Csekonics Endre tulajdona.

80 Budai Goldberger Leó arcképe (1918). Magántulajdon.

81 Nessus és Deianira (1902). A család tulajdona.

82 Budavár visszafoglalásának vázlata (1888). A család tulajdona.

83 A falurossza (1911). A család tulajdona.

84 László főherceg arcképe. József főherceg Ő Fensége tulajdona.

IV. TEREM.

Benczúr Gyula művei. (Olajfestmények.)

85 Zita királyné (1917). A magyar korona tulajdona.

86 Ottó trónörökös (1917), A Magyar Korona tulajdona.

87 Rudolf trónörökös (1891). A Magy. Tudományos Akadémia tulajdona.

88 Az ezredévi hódolás I. Ferenc József király és Erzsébet királyné előtt (1908). Néhai dr. Mészáros Károly ajándéka a Szépművészeti Múzeumnak.

89 Rudolf trónörökös (1882). A Nemzeti Kaszinó tulajdona.

90 I. Ferenc József (1904). A Nemzeti Kaszinó tulajdona.

91 Erzsébet királyné (1906). A Nemzeti Kaszinó tulajdona.

V. TEREM.

Benczúr Gyula tanítványai. (Olajfestmények.)

92 ROTTMANN MOZART: Jób. Saxlehner Ödön tulajdona.

93 PAPP BERTALAN: Pihenő. Alpár Ignác tulajdona.

94 BÉLI VÖRÖS ERNŐ: Komédiás és leánya. Beckói Biró Henrik tulajdona.

95 BURGHARDT REZSŐ: Táncosnő. Beckói Biró Henrik tulajdona.

96 GLATTER GYULA: Simon Béláné arcképe. Magántulajdon.

97 BORUTH ANDOR: Férfi kutyával. Az állam tulajdona.

X. TEREM.

Benczúr Gyula művei. (Olajfestmények.)

192 Rózsák (1902). A család tulajdona.
193 Charon. A család tulajdona.
194 Petneházy (1887). Dr. Elischer Gyula tulajdona.
195 Európa elrablása (1918). Fónagy Aladár tulajdona.
196 Török pasa (önarckép) (1919). Rácz Sándor tulajdona.
197 Hullámok játéka. Réthy Zsigmondné tulajdona.
198 Ádám és Éva. A család tulajdona.
199 Tájkép vörös köpenyes nővel. A család tulajdona.
200 A meglopott tolvaj. A család tulajdona.
201 A starnbergi tó. A család tulajdona.
202 A három szent király Jézusnál. A család tulajdona.
203 Nyulas Madonna (1910). A család tulajdona.
204 A Szent István templom oltárképének vázlata. Magántulajdon.
205 A bőgő szerenádja (1911). A család tulajdona.
206 Vulkán műhelyében (1909). Molnár Tivadar tulajdona.
207 II. Rákóczi Ferenc elfogatása. A család tulajdona.
208 Önarckép palettával (1917). A család tulajdona.
209 Tanulmányfej. A család tulajdona.
210 Bellusi Baross Pál arcképe (1918). Magántulajdon.
211 Emese álma. Dr. Török Béla egy. m.-tanár tulajdona.
212 Vénusz galambjai. Szitányi Géza tulajdona.
213 Kún László megöletése. A család tulajdona.
214 Női akt tanulmány (1867). Dr. Benczúr Gyula egy. m.-tan. tulajdona.
215 Tigrisvadászat (1910). Dr. báró Kohner Adolf tulajdona.
216 Dr. bárcziházi Bárczy István arcképe (1919). Magántulajdon.
217 IV. Károly megkoronázása (1917). A család tulajdona.
218 Schleisheimi kastély I. A család tulajdona.
219 Paraván amorettekkel. A család tulajdona.
220 Ikervári chrysanthemumok (1912). A család tulajdona.
221 Schleisheimi kastély II. A család tulajdona.
222 Álarcos női akt (1867). Dr. Fejes Lajos egy. m.-tanár tulajdona.
223 Schleisheimi kastély gobelinje. A család tulajdona.

224 Az Első Magyar Ált. Biztosító Társaság alakuló ülése. Ormódy Vilmos tulajdona.

225 Vajk keresztelése. Atkáry Ottó tulajdona.

XI. TEREM.

Benczúr Gyula művei. (Olajfestmények.)

226 Tanulmány. Dr. Hirschler Henrik tulajdona.

227 A balatoni halász tragédiája (1865). Neumann Richárd tulajdona.

228 Benczúr Béla arcképe (1882). Dr. Kenyeres György tulajdona.

229 Vissza a paradicsomba! (1917). A család tulajdona.

230 Tanulmányfej (1862). Gróf Zichy Rafael tulajdona.

231 Kósch Lászlóné arcképe (1860). Dr. Kolacskovszky Gyula tulajdona.

232 Tanulmányfej (1863). Pongrácz Ignác tulajdona.

233 Női arckép (1871). Magántulajdon.

234 Tanulmányfej. Dr. Kenyeres György tulajdona.

235 Vadászat Versaillesben. A művész másolata Oudry képe után. Lovag Posner Alfréd tulajdona.

236 Tanulmányfej (1895). Kertész Gyula tulajdona.

237 Öreg asszonyfej (1859). Dr. Kolacskovszky Gyula tulajdona.

238 Öreg férfifej (1863). Éder Gyula tulajdona.

239 Benczúr Béla gyermekkori arcképe. Dr. Kenyeres György tulajdona.

240 Öreg tanulmányfej (1863). Éder Gyula tulajdona.

241 Lovagfej. Neumann Arthur tulajdona.

242 Öreg férfifej. Ehrenwald Vilmos tulajdona.

243 Férfi arckép (1872). Magántulajdon.

244 Szent János fej (1894). Stetka Gyula tulajdona.

245 Öreg asszonyfej. A család tulajdona.

246 Klinkowström rajztanár arcképe (1859). Lukács József tulajdona.

247 Az elhagyott kedves. A család tulajdona.

A budapesti Szent István templom mozaik képeinek tervezetei. Budapest főváros tulajdonai.

248 Kirie eleyson.

249 Gloria in excelsis Deo.

250 Sacramentum.

251 Dona nobis pacem.

252 Deo gratias.

253 Napkeleti bölcsek Jézusnál. A család tulajdona.

A Mátyás király életéből vett képsorozat vázlatai a budai királyi várpalota Mátyás-terme számára. A család tulajdona.

254 Mátyás tudósai körében.

255 Mátyás fogadja a pápa követeit.

256 Mátyás az igazságos.

257 Mátyás és Beatrix esküvője.

258 Mátyás és Holubár.

259 Mátyás művészei körében.

260 A diadalmas Mátyás.

261 Mátyás királlyá választása a Duna jegén.

262 Kecskebak. A család tulajdona.

263 Dachaui tájkép. A család tulajdona.

264 Részlet a szent Márk székesegyházból Veneziában. A család tulajdona.

265 Fatörzsek az erdőben. A család tulajdona.

266 Vulkán műhelyében (vázlat). A család tulajdona.

267 A Szent István templom szentélyének plafonvázlata. A család tulajdona.

268 Mária Terézia a pozsonyi országgyűlésen. A család tulajdona.

269 A szent Márk székesegyház oszlopai Veneziában. A család tulajdona

270 Önarckép (az uffici képtár arcképének másodpéldánya, 1892). A család tulajdona.

271 A márványmenyasszony. A család tulajdona.

272 Zách Klára (vázlat). A család tulajdona.

273 Fatörzs tanulmány. A család tulajdona.

274 Fiú tanulmányfejek. Magántulajdon.

275 A Magyar Tudományos Akadémia plafonjának vázlata. A család tulajdona.

276 Szürke ruhás nő az erdőben. A család tulajdona.

277 Szent István oktatja Imrét (vázlat). A család tulajdona.

278 Erdőrészlet (vázlat). A család tulajdona.

279 II. Lajos bajor király kedvenc pávája. A család tulajdona.

280 Pej lófej (Judit). A család tulajdona.

281 Lipicai lófej. A család tulajdona.

282 Lótanulmány (Tüzes). A család tulajdona.

283 Lipicai lófej (tanulmány). A család tulajdona.

XII. TEREM.

Benczúr Gyula 153 darab vázlata és rajza (284—436).

Kéz- és lábtanulmányok, drapériatanulmányok, kompozíciók és illusztrációk. A család tulajdonai.

ORSZÁGOS MAGYAR
KÉPZŐMŰVÉSZETI TÁRSULAT

BENCZÚR-ALBUM

HUSZONÖT RÉZNYOMAT
RIEDL FRIGYES BEVEZETÉSÉVEL

Az album Benczúr Gyula huszonöt kompozicióját tartalmazza kéznyomású réznyomatban (heliogravure), 50—65 cm nagyságban, mappában, mely Végh Gusztáv rajza után készült.

Az album korlátolt számozott példányszámban jelenik meg, kétféle kiadásban:

Az 1—65 számozású példány valódi merített hollandi Van Geldern papiron. Ezen kiadás előfizetési ára K 8500 + 10% luxusadó.

A 66—300 számozású példány chinapapiron, legfinomabb réznyomópapirra alkalmazva. Ezen kiadás előfizetési ára K 6500 + 10% luxusadó.

Az előfizetési árak május 1-ig érvényesek, ezentúl csak magasabb bolti árakon lesz az album beszerezhető.

Ezen kiadvány jövedelméből egy *Benczúr-alap* fog létesíttetni a Képzőművészek nyugdíjegyesülete keretében.

ELŐFIZETÉSEKET ELFOGAD
A TITKÁRI HIVATAL,
MŰCSARNOK, VÁROSLIGET.

31101. — Budapest, az Athenaeum nyomása.

Benczur Gyula

Játszy József
Jávor Pál

Tölbi Mizeduhárva

Gergely [illegible]

Felvinczi Takács Zoltán

Benczur és iskolája.

1921/ OMKT. B. Gy. és tanít-
ványai kiáll. képes
katal. Dp. 1921.
27. l

A JÓSA ANDRÁS MÚZEUM
ÚJ ÉPÜLETÉNEK
FELAVATÁSA ALKALMÁVAL

rendezett

BENCZÚR GYULA
EMLÉKKIÁLLÍTÁS

A
MAGYAR NEMZETI GALÉRIÁVAL
KÖZÖS RENDEZÉSBEN

E kiállítást a megnyitás alkalmával ismerteti
L. KOVÁSZNAI VIKTÓRIA
a Magyar Nemzeti Galéria munkatársa

A 106 ÉVES JÓSA ANDRÁS MÚZEUM
KIÁLLÍTÁSA
NYÍREGYHÁZA BENCZÚR TÉR 21.
ÚJ ÉPÜLETÉNEK FELAVATÁSA
ALKALMÁBÓL

a Megyei Tanács
Művelődésügyi Osztályával és
a Magyar Képzőművészek Szövetsége
Kelet-magyarországi Területi Szervezetével
közös rendezésben

HARMINC ÉV A SZOCIALIZMUS ÚTJÁN

MEGYÉNK KÉPZŐMŰVÉSZETÉNEK TÜKRÉBEN

Megnyílik
1974. MÁRCIUS 3-ÁN

A megnyitáskor tárlatvezetést tart
KIRÁLY ZOLTÁN
festőművész
a Bessenyei György Tanárképző Főiskola
tanszékvezető tanára

Benczúr Gyula

JÓSA ANDRÁS MÚZEUM

ALAPÍTVA
1868

„odaálmodtam a Károlyi-térre... ahol a legnagyobb világításban terjeszti a világosságot..."

Jósa András
a múzeum alapítója

A SZABOLCS-SZATMÁR MEGYEI TANÁCS

ÉS A 106 ESZTENDŐS

JÓSA ANDRÁS MÚZEUM

TISZTELETTEL ÉS SZERETETTEL
MEGHÍVJA ÖNT ÉS HOZZÁTARTOZÓIT

A MÚZEUM ÉS LEVÉLTÁR
ÚJ ÉPÜLETÉNEK

ÜNNEPÉLYES
FELAVATÁSÁRA

1974. MÁRCIUS 3.
DÉLELŐTT 11,30 ÓRAKOR

Megnyitó beszédet mond:

GYŰRÓ IMRE
a megyei tanács elnökhelyettese

NYÍREGYHÁZA BENCZÚR TÉR 21.
(egykori Károlyi tér)

Az ünnepélyes felavatás alkalmából
a következő kiállításokat nyitjuk meg

ÁLLANDÓ KIÁLLÍTÁSOK

FELSŐ-TISZA VIDÉKI SZŐTTESEK
ÉS HÍMZÉSEK
Népművészeti kiállítás

BENCZÚR GYULA EMLÉKKIÁLLÍTÁS
A Magyar Nemzeti Galériával
közös rendezésben

KRÚDY GYULA EMLÉKKIÁLLÍTÁS
A Petőfi Irodalmi Múzeummal
közös rendezésben

HARMINC ÉV A SZOCIALIZMUS ÚTJÁN
MEGYÉNK KÉPZŐMŰVÉSZETÉNEK
TÜKRÉBEN

VENDÉGKIÁLLÍTÁSOK

AGYAGISTENEK – AZ ÚJKŐKOR
ÉS A RÉZKOR MŰVÉSZETE
A Magyar Nemzeti Múzeummal és a
Csongrád megyei Múzeumi Szervezettel közösen rendezett országos régészeti kiállítás első magyarországi bemutatója

MODERN MŰALKOTÁSOK
a Szépművészeti Múzeum
gyűjteményéből

VIGH TAMÁS SZOBRÁSZMŰVÉSZ MŰVEI
a Kiállítási Intézményekkel
közös rendezésben

*

A kiállításokat készítette
A KÖZPONTI MÚZEUMI IGAZGATÓSÁG
DR. BORECZKY LÁSZLÓ tervei szerint
BÁNKÚTI ALBIN csoportjának
közreműködésével

FELSŐ
TISZA
VIDÉKI
SZŐTTESEK
ÉS
HÍMZÉSEK

néprajzi állandó kiállítás

E kiállítást a megnyitás akalmával ismerteti

MURAKÖZI ÁGOTA
A JÓSA ANDRÁS MÚZEUM munkatársa

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
DÉLMAGYARORSZÁG

1021

Reprodukciós kiállítás a Béke utcai iskolában

A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata által rendezett *Magyar festők a XX. században* című reprodukciós kiállítás hétfőn délben nyílt meg a Béke utcai általános iskolában. Amint azt *Papp György* rajzszakfelügyelő a megnyitó beszédben is elmondta, fontos lépés ez a kezdeményezés a képzőművészeti ízlés nevelésében. Ahogyan a matematika oktatásában a cél egyfajta matematikai szemlélet elsajátíttatása példák begyakorlásával, éppúgy kell a formák és színek kifejezőerejének fölismerésére a szemet begyakorolni, trenírozni.

A bemutatott anyag *Benczúr*tól *Kádár* Györgyig, *Csontváry*tól *Gulácsy* Lajoson át *Szőnyi* Istvánig szinte minden jelentős irányzat legjobb képviselőit fölvonultatja. A reprodukciók minősége kiváló, alkalmas arra, hogy megsejtesse a valódi kvalitásokat, s a tanulók érdeklődését fölébressze az eredeti alkotás megtekintésére is. Minden kép mellett rövid magyarázó, „eligazító" szöveg is van. Egyetlen hiányérzetünk támadhatna csak: viszonylag kicsi az elmúlt húsz évben festett képek száma.

Ugyancsak ebben a sorozatban kerül megrendezésre a Rózsa Ferenc gimnáziumban a *Remekművek a Szépművészeti Múzeumban* és a November 7. Művelődési Otthonban *A rajzművészet mesterei* című kiállítás. Ezzel kapcsolatban a Képzőművészeti Alap Kiadóvállalata és a művelődésügyi osztály közösen pályázatot hirdet az általános iskolák és gimnáziumok tanulói részére. A pályázat témája lehet vélemény a kiállításról, tanulmány egy művészről vagy egy korszakról. Ugyancsak ebben a témakörben vetélkedőt is rendeznek a November 7. Művelődési Otthonban májusban.

A Béke utcai reprodukciós kiállítást március 4-ig tekinthetik meg az érdeklődők,

László és Sze
győzelmet ért
A Spartacus
valamint a
együttes eddig
repelt, mert mi
noki mérkőzés
SZEAC még
pontot.
Az asztaliten
a hét végén
duló, mert most
egyéni és páros vidéki baj-
nokságra kerül sor.

je így nyilatkozott:
— A tartalékos csapatom-

Téli Kupa — tavaszi

Szegeden vasárnap a Hunyadi téren játszották a Téli Kupa labdarúgó-mérkőzések első fordulójának második és harmadik mérkőzését. A kedvező, tavaszias időben több mint ezer néző előtt rendezték meg a találkozókat.

SZEGEDI DÓZSA—KOSSUTH SE 3:1 (2:0)

Vezette: Vörös Béla.

Dózsa: Bánfi (Rácz) — Olasz, Csörögi, Csanádi — Zab, Madarász (Somogyfalvi) — Orovecz (Molnár), Széll II. (Károlyi), Balogh, Hegyes dr., Sóki.

Kossuth SE: Gyimesi — Tix (Polgár), Csonka, Kasza (Janiga), Szalai — Viczián, Tombácz (Tóth F.), Lukoviczki — Sonkó, Szőke (Halmágyi), Vékony.

Az első félidőben többet támadott a Kossuth SE, mégis a Dózsa volt eredményes. Negyedóra eltelte után Ba-

mann, Polyvás, Nagy Zs., Kovács I., Köböl (Ambrózy).

A SZAK meglepően jól kezdett. Az NB I-esek csak negyedóra eltelte után jöttek fel. A 21. percben Gyifkó húszméteres szabadrúgását Jáger biztosan védte, majd Kovács II. sérülés miatt kiállt és a SZAK mintegy tíz percen át csak tíz emberrel játszott. A 26. percben váratlanul gólt ért el a SZEAC: az előrehúzódott Kővári 25 méterről megcélozta a kaput és nagyerejű, jól eltalált lövése nyomán a labda Jáger kezéről a felső sarokba vágódott. 1:0. Utána változatos lett a játék. A 34. percben Gyifkó veszélyeztetett, de nagyerejű lövését a kitűnően védő Jáger szögletre ültötte.

A második félidő unalmas

Szombat, 1936 október 17. N. U.

A BENCZUR-TÁRSASÁG REPREZENTATIV KIÁLLITÁSA

A háboru előtti békés hangulat terjeng a Benczur-Társaság kiállitásán bemutatott festményeken és szobrokon. A boldog, kiegyensulyozott és problémamentes lelkiség árad a müvekből, amelyek megőriztek valamit a milleniumi idők pompázatos világából, amikor ünneplőbe öltözött a magyar lélek, a magyar vidék és a magyar müvészet. Szinte csodálatos, hogy amikor a müvészet megjárta a modern stilusátalakulások nehéz utjait és bebizonyitotta, hogy a müvészet nemcsak a szépnek ábrázolója, hanem a teljes életé, akkor még mindig vannak, akiknek egyedüli céljuk a gyönyörködtetés és az élet kiszépitése. Munkáik kétségtelenül tetszetősek, de nem a mának szellemiségében fogantak. Elhallgatják a mai élet problémáit, nem harcolnak és nem nyilvánitanak véleményt, hanem továbbra is festik egy régi szemüvegen át az őket környező valóságot.

A kiállitás két részre oszlik. Az első teremben *Benczur* Gyulának jól ismert müveit mutatják be, hozzácsatolva a társaság elhunyt tagjainak, *Gyárfás* Jenőnek, *Vágó* Pálnak, *Deák Ébner* Lajosnak, *Pentelei Molnár* Jánosnak, *Tornai* Gyulának, *Csuk* Jenőnek és *Udvary* Gézának válogatott alkotásait, amelyek közül Tornainak egy ismeretlen képét, amely édesanyját ábrázolja, kell megemlitenünk. A kisméretü kép gyöngyszeme a magyar festészetnek, nemcsak a lélekábrázolás miatt, hanem a festői értékek révén is.

A további négy teremben állitottak ki a Társaság élő müvészei. A Társaság müvészi felfogását a leghivebben *Aldor* János László pasztellesen lágy tájképei és karakteres portréi, *Knopp* Imre impresszionisztikusan festői figurális képei, *Burghardt* Rezső technikailag kiforrott táj- és aktfestményei, *Krusnyák* Károly erőteljes és mélytónusu figurális kompozicióí, *Sárkány* Gyula nagyvonalu areképei fejezik ki.

A fiatalabb generáció közül a festőiségében egyre jobban kifejlődő *Udvary* Pál, a régebbi munkáit bemutató modoros *Basilides* Barna és az őt követő *Basilides* Sándor érdemlik meg a figyelmet. *Istókovits* Kálmán legujabb munkáin mindjobban előtérbe lép a technikai tudás, szinei az elmélyülés helyett nyerselybek lettek.

A dekorativ festőiséget *Dudits* Andor és a groteszk fantáziáju *Batthyány* Gyula képviselik.

A szobrászok közül *Lux* Eleknek finom kisplasztikái és jellegzetes portréi, *Margó* Ede formai tisztaságra törekvő szobrai és *Gárdos* Aladár jól komponált figurái szereznek élvezetet.

Külön meg kell dicsérni a kiállitás rendezését, amely kevés müvet, izlésesen állit a közönség elé.

(B. P. L.)

A vámolásnál [illegible]
a valutadevalválásokat. A *Magyar Kereskedelmi Csarnok Nagykereskedők Országos Szövetsége* tegnap ülést tartott, amelyen *Balla* Szigfrid főtitkár előadta, hogy az öt külállamban bekövetkezett valuta-devalváció ellenére a vámforgalmi adót a kirendeltségek a törvényes rendelkezéseknek megfelelően egész október havában a valuta-leértékelés előtti árfolyamok alapján számolják el és hajtják be. Tekintettel arra, hogy a devalváló országok exportőrjei a valutadifferenciát már az árakban kifejezésre juttatták, a magyar importőrök súlyos veszteséget szenvednek, amely sok esetben a teljes áruérték 10 százalékáig emelkedik. Többek hozzászólása után az ülés elhatározta, hogy előterjesztéssel fordul a pénzügyminiszterhez a vámforgalmi adó kiszámításának alapjául szolgáló valutaárfolyamok korrigálása érdekében. Ennek a határozatnak alapján ma délelőtt a Magyar Kereskedelmi Csarnok küldöttsége járt el a pénzügyminisz-

Két kiállitás

I.

A Benczur-Társaság kiállitása

— *Nemzeti Szalon* —

Ötven éve mult, hogy Trefort Ágost miniszter hazahivta Benczur Gyulát, aki addig a müncheni akadémiának volt sokat foglalkoztatott tanára. Ennek az évfordulónak megünneplésére rendezte kiállitását a Benczur Gyula nevét viselő müvésztársaság.

A kiállitás erősen visszamutató jellegü, nemcsak annyiban, hogy elhalt tagjainak főbb munkáit felvonultatja, hanem abban is, hogy élő és müködő tagjainak is főként régebbi alkotásait mutatja be. Az immár elköltözöttek közül természetesen Benczur Gyulának jutott a főhely. A mester több népszerüvé lett kései festménye között nagyobb egyszerüségükkel, kisebb virtuózitásukkal megkapóan hatnak korai müvei, közülök is a még Münchenben festett „Pirosruhás nő", továbbá egy gyermekarcképcsoport.

Egy, vagy több munka képviseli azután az elköltözött müvészek közül a tragikusvégü Gy. Sándor Józsefet, Déry Bélát, Katona Nándort, Pentelei Molnár Jánost, Udvary Gézát, Gyárfás Jenőt (a Tetemrehiváshoz készült két nagyszerü tanulmány), Siligai Ferencet, Vágó Pált, Deák-Ébner Lajost, Tornai Gyulát, Stetka Gyulát és Csuk Jenőt.

Az élő müvészek közül Gimes Lajos, Áldor János László, Burghardt Rezső (46.), Margó Ede, Krusnyák Károly, Knopp Imre (63.), Tolnay Ákos (68.), Basilides Barna és Sándor, Istokovits Kálmán, Udvary Pál szerepel jó festményekkel a kiállitáson, a szobrászok közül pedig Lux Elek, Margó Ede (Fáy Szeréna megkapó siremlékével), Greff Lajos sikerült alkotásokkal. Berán Lajos egy keretnyi ujabb érmét állitotta ki.

A kiállitásnak *Ruzicskay* György az egyetlen grafikusa. Nagy algrafiás albumának („Szerelemkereső album" a nem mindennapi cime) száznál több lapján a kavargó fantazmagóriáknak hosszu sora vonul fel. Nagy lelki élményeknek, vagy talán csak vágyaknak lecsapódása az album. Sok mondanivalóju képzelet mutatja be lapjain önmagának változatait.

Egészen komoly és érdekes kiállitás.

II.

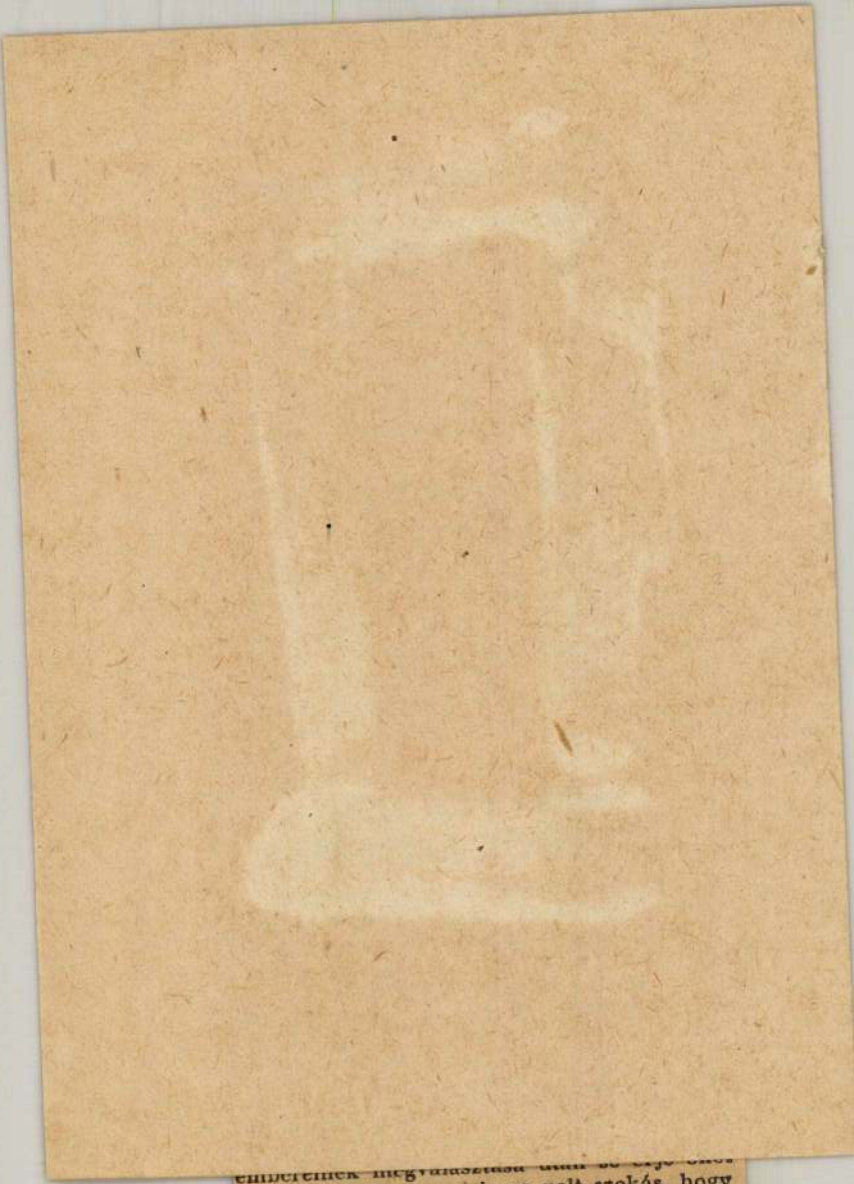

csalódás. Eddig ugyanis az volt szokás, hogy a kormány kinevezésével majdnem egyidőben kinevezték a főispánokat is. Nem egyszer csak a kudarc beismerése helyett tartották meg a helyén azt, aki tulajdonképpen nem vált be. Befejezett tényként emlegetik, hogy *Vajay* Károly, aki jelenleg a belügyminiszter legbensőbb munkatársai közé tartozik, valamelyik keleti megye élére kerül.

Bornemisza miniszter titkára lemondott diákszövetségi tisztségeiről

A politikai események sorában igen jellegzetes tényként könyvelik el, hogy *Bornemisza* Géza miniszter titkára, *Tóbiás Kornél, a Turul diákszövetségben viselt tisztségeiről most lemondott.* A fiatal titkárt minisztere a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

SOMOGY MEGYEI NÉPLAP

Benczúr Gyula

1967 MÁR 26

1021

Vasárnap, 1967. március 26.

XX. SZÁZAD

Reprodukciós kiállítás a Megyei Könyvtárban

A Képzőművészeti Alap Kiadóvállalat legújabb reprodukciós kiállítása a XX. századi magyar festészet legfontosabb törekvéseit mutatja be.

Végigvezeti a nézőt a modern magyar festészet kibontakozásától napjaink megújhodásáig. A nagybányai művésztelep megalakulása jelenti az első lépést a XX. századi modern magyar festészetben. A Franciaországból induló impresszionizmus hazánkban is felfedezi a színvilágot. A szabadban festést később a szerkezeti — konstruktív — képalkotás váltja föl. Ekkor jelennek meg művészetünkben a munkásmozgalmi témák is.

A két világháború közti időszakban a hivatalos, konzervatív művészetszemlélettel szemben falun és a fővárosban is igaz művészeink állást foglalnak az igaz piktura mellett.

A felszabadulás után szocialista képzőművészet születik hazánkban. Ez az új művészet felhasználja a legjobb hagyományokat, és megteremti az új világ új mondanivalóját.

Nagy területet ölel fel a kiállítás. Bemutatja *Benczúr Gyula* történelmi festészetét, *Mednyánszkynak* az első világháborúról szóló megrázó vallomásait, *Glatz Oszkár*, *Thorma János*, *Iványi Grünwald Béla* piktúráját. Több képpel szerepel a posztimpresszionizmus nagy festője, városunk neves képzőművésze, *Rippl-Rónai József*.

Különös szín huszadik századi festészetünkben *Csontváry Kosztka Tivadar*. Álmodozó lelki víziói megdöbbentőek, akárcsak *Gulácsi Lajos* látomásai.

Derkovits proletárművészete megrázó dokumentuma a kornak. A közelmúlt festőit *Vaszary*, *Aba Novák Vilmos*, *Szőnyi*, *Csók István* képviselik. Élő művészeink közül *Czóbel Béla*, *Bernáth Aurél* és *Domanovszky Endre* szerepel a reprodukciós kiállításon.

Jelentős feladatra vállalkozott a Megyei Könyvtár, amikor tervbe vette a magyar képzőművészet reprodukciós bemutatását. A képzőművészeti ismeretterjesztés egyik jelentős állomása ez.

H. B.

1

LÁTOGAT

Alig több mint egy hete múlt annak, hogy *Kádár János* elvtárs, a Magyar Szocialista Munkáspárt Központi Bizottságának első titkára itt járt Somogyban, itt járt közöttünk. A látogatás képei, kedves, sokszínű eseményei, pillanatai élénminden tagunk megkapja munkája után a megérdemelt jövedelmet.

Kétségtelen, hogy ez az egyesülés — ahogy a kapospulai volt középparasztok egymásra találtak az alsóhetényi egykori uradalmi cselédekkel — szemmel látható tanúbi-

Benczur

— **Az árverési csarnok aukciója.** A postatakarékpénztár árverési csarnoka az idén hetvenkilencedszer nyitja meg termeit a népszerűvé vált művészi aukciók számára. A kalapács alá kerülő tárgyakat kiállítás keretében október 11-ikétől 13-ikáig bezárólag lehet megtekinteni, az árverés pedig október 14-én kezdődik. Ezuttal háromezernél több tárgy zsufolódik a termekben. Közöttük nagy számmal vannak képviselve igen szép, ritka és értékes darabok. Különösen gazdag a festmények csoportja, amelyben *Benczur*, *Iványi-Grünwald*, *Mednyánszky* és még számos neves festő művei szerepelnek. Külföldi művészek is képviselve vannak az aukción. Értékes anyag a szobrok, keleti szőnyegek, disztárgyak, régi és modern butorok sokasága. Ezeken kivül árverésre kerülnek a muzeumi könyvtár ritkaságai, egyes kéziratok és okmányok másodpéldányai, valamint magángyüjteményekből származó könyvek.

Pesti Hirlap 1936 X. 11

Benczur Gyula
festőművész

— **A Postatakarékpénztár aukciója.** Szombaton nyilik meg a Postatakarékpénztár februári aukciója a Lónyay-utcai épületben. A kiállítás ezuttal is képanyagának gazdagságával tünik ki. Egy Jan Gossaert Mabuse stilusában készült Szüz Mária-kompozició szépségben utolérhetetlen. Spanyol mester alkotása egy Mária-oltár, amely nemcsak mint ikonográfiai érdekesség figyelemreméltó, hanem festői szempontból is értékes. Két késő reneszánsz épületkompozició amely Ponte del Rialto Guardi műtermében készült, mesteri kidolgozásával és lendületével megkapó élményt jelent. Egy finom kis Paul Troger-féle Szent Jeromos-kép barokkstilusa nyugtalanitóan érdekes. A modern anyag ezuttal kisebb, de képviselve vannak benne nagy festőink közül *Benczur* Gyula, *Rippl-Rónai* József, *Ferenczy* Károly, *Mednyánszky* László, *Bruck* Lajos és mások. Az aukció ezenkivül még számos ritka értéket vonultat fel. Igy egy XIX. századbeli biedermeyer-karkötő aranyfoglalattal egészen különleges továbbá egy ezüst könyvtábla áttört diszitésü lapokkal, a szokásos porcellán- és fayence-üveganyag, a hatalmas butorkollekció és szép könyvgyüjtemény. A kiállitás iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg.

Nemzeti Ujság
1930 II 8

Ujra be kell mutatni: ..... n .....

Magyar királyi államva

Iktató-szám ..... 19 .....

..... osztály.

A beadvány { száma ..... kelte ..... beérkezése .....

Tárgy:

..... db melléklet ..... csomag ..... súly

TÖKEUÖE

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
KELET-MAGYARORSZÁG
Benczúr Gyula
1967 JUL 11

1021

Üres kis- és nagyte

Hétvége Nyíregyházán

Igaz, nyár van és meleg. Ilyenkor az emberek a szabadba, a strandokra vágynak. De ez természetesen nem jelenti azt, hogy a hét egyetlen szabad napján nem keresnek szórakozási és művelődési lehetőséget. Vajon mit találtak most, szombaton és vasárnap a nyíregyháziak?

A megyei művelődési ház és számos más nyíregyházi kulturális intézmény termei nem kihaltak, nem csendesek. Több száz szabolcsi népművelő továbbképzése folyik bennük. Hasznos, szükséges munka. De mi marad a nyáron is művelődni vágyó 60 ezer nyíregyházinak? Bezárt klub, szünetelő bábszínház, program nélküli kis- és nagytermek. Nyári álmukat alusszák az öntevékeny művészeti csoportok, nem tájolnak a színjátszók.

„Uborkaszezon" van tehát a nyíregyházi kulturális berkekben, de csak egy részről. Az igény, a szórakozás és művelődés iránt ugyanis ilyenkor nem csökken — mint feltehetően vélik népművelőink — inkább növekszik: vakációzó diákok, pedagógusok, szabadságukat itthon töltő dolgozók, s fejlődő idegenforgalmunk jóvoltából nálunk vendégeskedő bel- és külföldiek szeretnének igényesen szórakozni, művelődni az erre hivatott intézményekben. Néhány jó példa (már elnézést!) Debrecen, Szeged, Veszprém és egy sor más megyeszékhely.

A Jósa András Múzeumban nem volt üresjárat a hét végén sem. Igaz, őszre készülnek, de nagy lendülettel és komolyan. Elkészítették a múzeumi hónap terveit. Ezek azt ígérik, hogy októberben a megye múzeumaiban bőségesen lesz esemény. Nyíregyházán, Nyírbátorban, Vaján, Tiszavasváriban és Mátészalkán egyaránt a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója jegyében tartják majd az előadásokat és rendezik a kiállításokat. Megyénk internacionalistáiról beszélnek majd hivatott előadók, találkoznak a veteránok, kiállítás dokumentálja majd a Szovjetunió 50 éves fejlődését. A múzeumi hónap most összeállított gazdag programja helyet biztosít megyénk néprajzi és idegenforgalmi érdekességei ismertetésének is.

És hogy a nyár se legyen eseménytelen: a múzeum szombaton, július 8-án nyitott meg egy teljes Benczúr-kiállítást. Ezen a múzeum birtokában lévő valamennyi Benczúr-festmény és emlék látható.

A kettes számú iskola díszterme értékes kiállítással gazdagítja szegényes kulturális programunkat. Festészettörténeti reprodukciós kiállítás áll nyitva az érdeklődők előtt mintegy 130 képpel.

Valamit az érdeklődésről: az idestova egy hónapja nyitvatartó kiállítást eddig csupján 150 iskolás nézte meg, a vendégkönyv tanúsága szerint.

Kommentár helyett: a kiállítást az iskola kapuján egyetlen szakadozott, barna csomagolópapírra írt plakát hirdeti.

Burget—Szilágyi

A MAI NAP

1967. július 11, kedd

Névnap: LILI, LILLA

A Nap kél: 3 óra 57 perckor, nyugszik: 19 óra 41 perckor.
A Hold kél: 7 óra 57 perckor, nyugszik: 22 óra 15 perckor.
Az elmúlt nyolcvan év átlagos napi középhőmérséklete: 21,2 Celsius-fok.

A nappali felmelegedés erősödik

Várható időjárás ma estig: nappali felhőképződés, valószínűleg már eső nélkül. A többfelé még élénk, nyugaton helyenkint viharos északi, északkeleti szél lassan mérséklődik. A nappali felmelegedés a délnyugati megyékben is erősödik. Várható legmagasabb nappali hőmérséklet 23—28 fok között.

Kossuth rádió

6,22: Bogáncs. Regény folytatásokban (XIX. rész). — 8,42: Az MR és tv gyermekkórusa énekel. — 8,50: Keszthely — szépapáink korában. — 9,00: Harsan a kürtszó! — 9,40: Táncdalok. — 10,10: Zenekari muzsika. — 11,06: Csiribiri. — 11,43: Az orosz forradalom dalaiból. — 12,15: Fehér Sándor népi zenekara játszik. — 13,02: Az élet játékai. Somerset Maugham elbeszélése rádióra alkalmazva. — 13,19: Márta. Részletek Flotow operájából. — 14,05: A hanglemezbolt könnyűzenei újdonságai. — 14,25: A Mongol Népköztársaság nemzeti ünnepén. — 15,15: Szimfonikus zene. — 15,56: Gazdasági újságíróké a szó! — 16,01: Bogyai István táncdalaiból. — 16,11: Kóruspódium. — 16,21: Az OKISZ „Erkel Ferenc" Művészegyüttesének népi zenekara játszik. — 16,40: A kékszemű Dávidkáné. Gárdonyi Géza regénye folytatásokban. (IV. rész). — 17,15: Bemutatjuk új operafelvételeinket. — 17,28: Vállalatvezetők klubja. — 17,43: Közvetítés Moszkvából: Szvjatoszlav Richter zongoraestje. — 18,29: Könnyűzenei híradó. — 19,00: Esti krónika. — 19,30: A Szabócsalád. — 20,00: Új operettlemezeinkből. — 20,34: Béládi Miklós könyvszemléje. — 20,44: Gulyás László: Kisbojtár — szvit — 21,08: Otto Klemperer vezényel. — 22,25: Meditációk. — 23,05: Vallomás. Nicolas Guillen kubai költő versei. — 23,20: Könnyűzene.

Petőfi rádió

— 19,20: Hangverseny a stúdióban. — 20,30: Az áruló. Sánta Ferenc kisregényét rádióra alkalmazta Dénes István. I. rész. — 21,50: A dzsessz kedvelőinek: Jack Teagarden és zenekara játszik. — 22,00: Wolfgang Windgassen Wagner-operákból énekel. — 22,35: Népdalok, csárdások.

A nyiregyházi rádió

18,00—19,00: Észak-tiszántúli krónika. — Táncdalok. — Ahol a radiátorok születnek. — Aktuális jegyzet. — Strauss-melódiák.

Televizio

17,58: Hírek. — 18,05: Aranyérmes úttörők műsora. — 18,25: Új könyvek. — 18,30: A Magyar Hirdető műsora. — 18,35: Sokszemközt. — 19,05: Charles Aznavour énekel. — 19,50: Esti mese. — 20,00: Tv-híradó. — 20,20: Gyilkosság Riverportban I. rész. — 21,20: Ünnepi Hetek Bécsben. — 22,00: Tv-híradó — 2. kiadás.

Bratislavai tv

18,05: Kanadai vadon (filmműsor). — 18,40: Katonák életéből (riport). — 19,00: Tv-híradó. — 19,30: Riport Mongóliáról. — 20,00: Szórakoztató műsor a divatról. — 21,00: Tv-arcképcsarnok: Ludo Zubek 60 éves.

A nyiregyházi mozik műsora

SZELESVÁSZNÚ BÉKE MOZI:

Július 11-én:

HÍVJÁTOK MARTIN FELÜGYELŐT

Csehszlovák bűnügyi film. Előadások kezdete: fél 5, fél 7, fél 9 órakor.

SZELESVÁSZNÚ KERTMOZI:

Július 11-én:

KIHÁGÁS SZERELEM MIATT

Színes, zenés NDK filmvígjáték. Előadás kezdete: este 8 órakor, pénztárnyitás 6 órakor.

GORKIJ MOZI:

Július 11-én:

RÖPLABD

Máté

Vasárnap r
az utánpótlás
országos tornáj
selejtezőjét, n
lányok, mind a fiúk mezőnyében három-három csapat indult.

Eredmények: Mátészalkai Esze Tamás Gimnázium—Zrínyi Gimnázium 3:0, Esze Tamás—Kisvárdai Leánygimnázium 3:2, Zrínyi—Kisvárői
s-
yi
Gimnázium 3:2, Bessenyei Gimnázium—Vasvári Gimnázium 3:2, Vasvári—Zrínyi 3:0 (férfi mérkőzések).

A fenti eredmények alapján a Mátészalkai Esze Tamás Gimnázium leány és a Kisvárdai Bessenyei Gimnázium fiú csapata jutott tovább megyénkből.

Egy héttel a maln asztalitenisz

Örvendetesen feljavultak női versenyzőin a párosokat?

Nézzük csak a neveket. A férfi egyéniben a házigazda Svédország asztalitenisz kiválóságai: Alser és Johansson, a jugoszláv Markovics II, a román Negulescu és Giurgica, szovjet Amelin a csehszlolaszolta a főtitkár — már nem tudnék ilyen egyértelmű választ adni.

Ők az év során váltakozó formában szerepeltek,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KELETMAGYARORSZÁG

1964 NOV 17.

Megyei könyv Benczúr Gyuláról

Maradandó élményt nyújt megyénk nagy szülöttéről, életéről, művészetéről, Telepy Katalin neves műtörténészünk, a már kiállításban is reprezentatív, szép könyve. A kettős évforduló, — Benczur Gyula születésének 120., Nyíregyháza várossá válásának 125. — szép és méltó ajándéka ez az ő művészetének tisztelői számára, az egész országban, városunknak pedig nem kis büszkeség mind a hír, mind az elismerés terjedése.

Telepy Katalin nagy gonddal, s egyben élményszerüen mutatja be a nagyszabású történelmi kompozíciók születésének, a korban visszhangzó véleményeknek, jellemző kívánalmaknak érdekes problémáit.

De mint újat, s eddig Benczurról nem nagyon ismertet: az érző, nagy művészembert, gyermekeinek, családtagjainak gazdag és szuggesztiv realitású arcképfestőjét, és ezenkivül, a természetet — Szinyei mellet — már az új szellem jegyében figyelő, és a közvetlen élményből bemutató festőjét.

A közölt képek válogatása, az olvasó előtt nyilvánvalóan a realista szellemű Benczurt igyekszik kiemelni, és ennek a mai kor egyetemes emberi igazságokat kereső szeme nyilván örül. Örülünk annak, hogy egy ilyen nagy művész, mint Benczur Gyula az emberi lélek igazságait és mélységeit is be tudja mutatni a fölényes ecsetjárásról tanuskodó, de külsőséges mondanivalójú alkotások mellett.

Kívánjuk, hogy még sok, ehhez hasonló szép kiadványt vehessünk kézbe a Nyíregyházi Városi Tanács és a Jósa András Múzeum jóvoltából. Közölni kívánjuk kedves olvasóinkkal, hogy a könyv hamarosan megvásárolható lesz, a Városi Tanács Művelődési Osztályán.

Benczur Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

KELETMAGYARORSZÁG 1981 OKT 2 2

Új Benczúr kiadvány jelent meg

1021

A Jósa András Múzeum kiadványainak sorozatában — Nyíregyháza várossá nyilvánításának 125. és Benczúr Gyula születésének 120. évfordulója alkalmából — új Benczúr kiadvány jelent meg. A városi tanács vb. támogatásával a múzeum gondozásában napvilágot látott mű az eddigi legteljesebb Benczúr gyűjtemény, amely 72 oldalas tanulmányt tartalmaz és a híres művész 192 festményét közli. Irta Telepy Katalin, a Magyar Nemzeti Galéria tudományos munkatársa, szerkesztette dr. Csallány Dezső, a történettudományok kandidátusa, a megyei múzeum igazgatója. A külsőre is igen szép kiadvány háromezer példányban jelent meg, s harminchat forintos áron hozzák forgalomba.

1

landia ellen lépett pályára, és végre 3:1 (4, —8, 11, 12) arányú győzelmet aratott.

czy György

bert Raudaschl (Ausztria) 5405, 6. M. Ryrie (Ausztrália) 5274, ...13. Fináczy György (Magyarország) 3731 pont.

Repülő hollandi olimpiai bajnok: Új-Zéland 6255 pont, 2. Nagy-Britannia 5556, 3.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Benczúr Gyula

ESTI HIRLAP

1964 OKT - 2

1021

BENCZÚR-KIÁLLITÁS. A múzeumi hónap programjában tegnap este Tiszavasváriban Benczúr-kiállítás nyílt. A megye világhírű szülöttének 40 alkotását mutatják be a közönségnek.

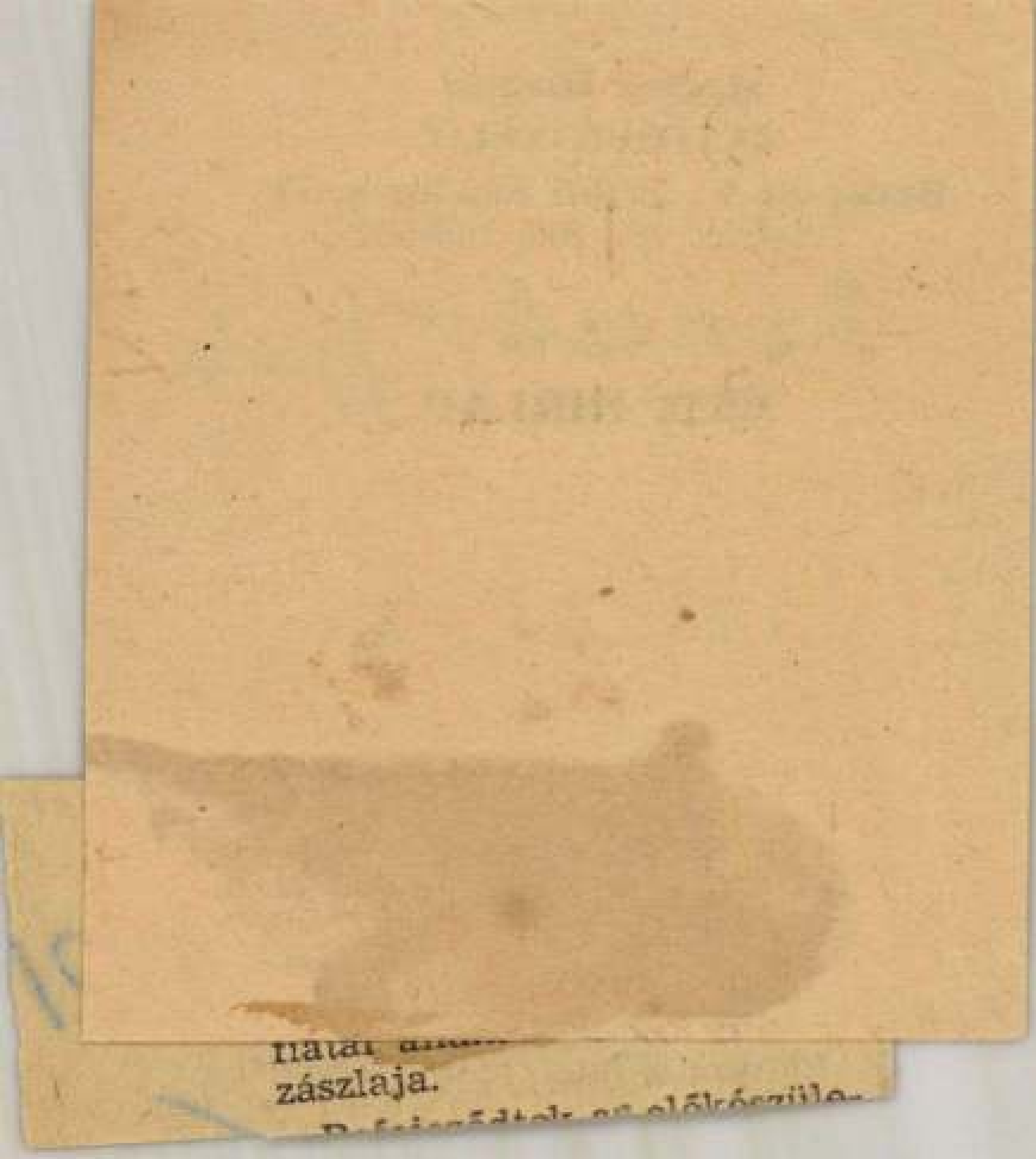

[illegible]
zászlaja.
[illegible]

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-868, 337-743, 340-726

KELET MAGYARORSZÁG

1972 JUL 28

Benczúr Gyula

BENCZUR-KIÁLLITÁS A MÚZEUMBAN. A Jósa András Múzeum csütörtökön kiállítást nyit Benczúr Gyula műveiből. Szerepelnek a művésznek azok a festményei, amelyek a múzeum tulajdonában vannak, s azok közül is, amelyek a Nemzeti Galériában vannak. Először láthatja a közönség Benczúr Gyula eredeti bútorait, amelyeket a múzeum legújabban vásárolt meg.

1021

A következő, ötödik játszmára csütörtökön, magyar idő szerint 18 órától kerül

SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

1971 MÁJ 4.

Júliusban nyílik a képcsarnok bemutatóterme Nyíregyházán

Régi elképzelés valósul meg az iden a megyeszékhelyen. A Szabolcs-szálló épületlömbjében nyitja meg kapuját a művészeti alkotásokat kedvelő közönségnek a Képcsarnok Vállalat bemutatóterme, ahol a festményeket és az iparművészeti munkákat még is lehet vásárolni. A megnyitóra előreláthatólag július második felében kerül sor.

Jelentős tárlattal szándékoznak elindítani a megye reprezentatív kiállítótermének programját. A legfőbb törekvés, hogy a megyei és a városi szervek magukénak érezzék a kulturális létesítményt. Ez abban is megnyilvánul, hogy a Képcsarnok Vállalat a kiállítóterem nevének megválasztását is a közönségre, a szabolcsiakra bízza. Sok érv szól amellett, hogy a nagy szabolcsi festőről, Benczúr Gyuláról nevezzék el a reprezentatív, háromszintes helyiséget. De a névötleteket díjazni is akarja a vállalat. A legjobb — és érvekkel is néhány sorban magyarázott — „névadót", akinek ajánlatát elfogadják — képzőművészeti alkotással jutalmazzák.

A megnyitó egyik kiemelkedő kulturális eseménye lesz a megyeszékhelynek, melyeket rangos tárlatok követnek majd.

Benczúr Gyula

31. Munka

Egy ho
eladó, vs
adó. Hu
66.
(266100)

601-es Trabant jó állapotban eladó. Nagykálló jeligén. cím a Hirdetőben. (266106)

ház, társasház építkezésére is alkalmas közművesített telek eladó. Szerényi. Mátészalka, Fellegvár u. 45/a. (266115)

munkás tsz-be elhelyezkedne. „Lakás szükséges" jeligére. nyíregyházi Hirdetőbe.. (266098)

Szakképzett könyvelőt felveszünk

Jelentkezéseket

„KÉPESÍTETT" jeligére a Kiadóba kérjük.

Közöljük minden rokonával, barátjával és tisztelőjével, hogy

GERE FERENC

férjem, apánk és nagyapánk temetése ma délután 14 órakor lesz Gergelyiugornyán. A temetésen megjelenteknek előre is köszönjük a szeretett halottunknak megadott végtisztességüket, ragaszkodásukat.

A gyászoló család
és a rokonság nevében
Varga Gyula
Nyíregyháza,
Kossuth út 6.

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-968, 337-748, 340-726

ÉLET ÉS IRODALOM

Benczúr Gyula

1972 APR 29

BLICKFANG 1021

Nézegettük a Plakátkiállítás remek darabjait. A képek alatt a szerzők neve. Például: Benczúr Gyula, Vajda Lajos, Fekete György. Benczúr és Vajda klaszszikusok, festők, de — művészettörténeti adalék ez — terveztek plakátot is. Az idei kiállításon nyilvánvaló volt, hogy *másik* Benczúr Gyula, *másik* Vajda Lajos szerepelt. Fekete Györgyöt Munkácsy-díjas építészként ismerjük; sokoldalú művész lévén, még arra gondolhat az ember, hogy most a plakát műfajában is bemutatkozott. Nem ő volt. Egy fiatal alkalmazott-grafikust is Fekete Györgynek hívnak.

A közéletben, irodalomban, színházban íratlan törvény (az És is többször hivatkozott már rá): ha valakinek idősebb, vagy elhunyt kollégája nevét adta a sors, egy betűvel — esetleg édesanyja vezetéknevének kezdőbetűjével — kiegészíti a nevét. Egy betű és egy pont — csöppet sem megalázó megkülönböztetés. Ráadásul megkönnyíti az utókor művelődéstörténészének a munkáját: száz esztendő múlva nem számít már az a néhány évtized! A mai plakátosok, úgy látszik, nem ismerik ezt a szokást. Pedig az ilyen külön betűvel, epitetonnal díszített név még hatásosabb is.

Éppen a reklámművészek ne tudnák, mi az a „Blickfang"?

- k - s

rozata
századforduló-környéki
zat hagyományára utal — két ok-
ból ígéri a magyar olvasóközönség
hű tájékoztatását. Egyetlen kiadó, a
Gondolat kollektívája gondozza a
sorozatot: ez csökkentheti az
aránytévesztések, átfedések veszé-
lyét. De ami ennél is lényegesebb:
a magyar társadalomtudomány je-
les művelőinek tanácsadó testülete
(Berend T. Iván, Huszár Tibor,
Kulcsár Kálmán, Pataki Ferenc és
Tőkei Ferenc) választja ki a soro-
zat darabjait.

Efféle sorozatra évek óta nagy
szükség van nálunk. Számos, kül-
földön már régóta elevenen ható
társadalomtudományi gondolat
csak a társadalmi gondolkodás *pe-*
remén létezett: idegen nyelven volt
csak hozzáférhető, esetleg csak
kommentárokból, torzító-vulgari-
záló „értelmezésekből" úgy-ahogy
ismeretes.

Körülbelül egyidőben került
könyvesboltjainkba a sorozat első
három kötete: a nyugatnémet J.
Habermas monográfiája *a polgári*
nyilvánosság kategóriájának törté-
nelmi szerkezetváltozásáról, egy jól
megválogatott gyűjtemény A.
Toynbee *történetfilózófiai* alapmű-
véből, illetve aggkori munkáiból,
és a szovjet B. Grusin friss és tü-
zetes tanulmánya a *közvélemény-*
kutatás időszerű elméleti és mód-
szertani problémáiról. Mindhárom
mű más és más absztrakciós szin-
ten elemzi választott területét —
mindhárom az olvasók más és más

Benczúr Gyula (Nyiregyháza, 1844. jan. 28. -- Dolány, 1920. jul. 16.): festő, a 19. sz.-i m. történeti festészet egyik jelentős alakja, az MTA t. tagja (1910). Kassán folytatott középiskolai tanulmányok mellett egyidejüleg festeni és rajzolni is tanult a Klimovics testvérek magániskolájában. 1861-től a müncheni Képzőművészeti Ak., 1865-től Piloty növendéke volt. Első jelentős történelmi festménye, a Hunyadi László bucsuja 1866-ban

Benczúr Gyula festő

MAGY

nagy
tech
gatá
több
Lajo
XVI.
lami
tanul
müve.

Magyar Életrajzi Lexikon

hazatért, s haláláig a mesteriskola igazgatójaként mint korának hiavatalosan is elismert művésze működött. Művészetét állandó hivatalos megrendelésekkel, művészeti és közéleti kitüntetésekkel ismerték el. A millenniumra 1896-ban festette meg a Budavár visszavétele c. hatalmas tömeget felvonultató, sok festőiességgel komponált művét. Ez idő tájt már egyre inkább a pompás kosztümök, hatásos jelenetek külsőleges ábrázolása lépett művészete előterébe, kezdeti műveinek a nemzeti elnyomatás elleni tiltakozást kifejező belső mondanivalóival szemben. – – Számos reprezentativ, az arisztokrácia és a politikai élet alakjait ábrázoló portréja közül nevezetesebb Károlyiné, Ferenc József, gr. Tisza István, Trefort Ágoston stb. arcképe. Működése nyomán a reprezentativ portré a századforduló kedvelt s tanitványai által tovább művelt műfaja lett. Mitológiai jeleneteket (Bacchánsnő, Perseus és Andromeda stb.), virágok közé helyezett puttókat (Mályvák között, Venus galambjai stb.) s egy sor önarcképet is festett. 1906-ban a főrendiház örökös tagjává nevezték ki. Halála után Dolányt (Nógrád m.) Benczurfalvának (ma Szécsény) nevezték el. Művei az MNG, valamint több vidéki és külföldi muzeum őrzi. — Irod. Homér I.: B.Gy. (Bp., 1938); Mihalik S.: B.Gy. (Kassa, 1944); Telepy K.: B.Gy. (Bp., 1960).

bélyeggyűjtés

Decemberben jelenik meg a művészsor

A hét értékből álló sorozat festészetünk kincseiből a Nemzeti Galériában őrzött legszebb alkotásokat ábrázolja. A 60 filléres és 1 forintos értéken Barabás Miklós műveit: Kislány az erdőben, illetve Bittó Istvánné arcképét láthatjuk. Az 1,50 forintos és az 1,70 forintos értékek Benczúr Gyula alkotását: Hunyadi László búcsúja, illetve Olvasó nő ábrázolják. A 2 forintos és 2,50 forintos Munkácsy Mihály ecsetjének két remekét: a Rőzsehordó nőt és az Ásító inast mutatja be. A nagy érdeklődéssel várt sorozat záróértéke Szinyei Merse Pál: Lilaruhás nő című képének reprodukciója lesz. A sorozat névértéke 12,30 forint, kis példányszámban vágottan is megjelenik. Kiadásra kerül egy 10 forint névértékű blokk is, amely Szinyei Merse Pál Majálisát ábrázolja.

Numizmatika a filatéliában

Fémpénzeket gyűjteni éppen olyan érdekes szenvedély, mint a bélyeggyűjtés. Mindkét hobby nagy szakértelmet, a történelem szeretetét, nagy kitartást kíván, az is kapcsolatot teremt, hogy sok országban közösek a klubok és a kereskedelem is bélyeggel és érmékkel együtt foglalkozik. Kréta, Izrael és Svájc bélyegkiadásairól régi pénzeket ismerhetünk meg. Görögország két kiadásban mutatta be az Olimposz isteneit érméken. Az újabb pénzek bemutatásához újszerű formákat és anyagokat használnak a filatéliában. Tonga, Quatar, Burundi kör alakú és fóliára (állítólag arany) nyomott bélyegekkel lepte meg a numizmatika híveit. Kuba hat értékből álló sorozatban jelentette meg pénzverdéjének legszebb alkotásait. A Német Szövetségi Köztársaság 1958-ban a forgalomban levő ötmárkást vitte bélyegre. A kölcsön visszajár, ezért Svájcban tervbe vették, hogy kis példányszámban olyan aranyérméket készítenek, amelyek bélyegritkaságokat ábrázolnak.

a műsorban, amelyeken minden néző jól fog tudni szórakozni.

VÍZIVÁROSI NYÁR
(Vasárnap, 16.00)

Tv-film. (Az első részt vasárnap, a másodikat és a harmadikat hétfőn 16.20-kor láthatjuk.) Nem egészen két éve mutatta be a televízió — és később rövidített változatban a

NÜL, SZÜ-NETLEN
(Hé 19.

film dr. Sík Endréről.

NÉPSZABADSÁG
1966 NOV 5.
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

— hisze letekkel életútját sérni ez a szerk *Endre* mint hette a Magyar Népszabadság got az ENSZ-ben. Sok epizódot ő maga mond el a filmen, érdekesen, színesen. Ma már nyugdíjban van, azonban korántsem nyugalomban. Pár éve jelent meg kétkötetes *Fekete-Afrika* története, amelyet több nyelvre lefordítottak, és sok afrikai országban tankönyvként használnak. Jelenleg e művének harmadik kötetén dolgozik; fáradhatatlanul ír. Filmünket igyekeztünk képekkel, dokumentumokkal, filmrészletekkel is illusztrálni, hogy közelebb vigyük *Sík Endre* érdekes, tartalmas életét a nézőkhöz.

LORCA: YERMA
(Szerda, 20.00)

Garcia Lorca tragikus költeményének közvetítése a Madách Színházból, felvételről. A legnagyobb spanyol költő, *Federico Garcia Lorca* szimbólumokból és realitásokból ötvözött alkotása a *Yerma.* Egy lelkiállapot, az anyaság utáni felfokozott vágy drámája. Műfaja sablontörő: *Lorca tragikus költeménynek* nevezte. Lírai sodrával, izzó szenvedélyével ez a szinte cselekmény nélküli darab valóban költemény, megrendítő tragédia. Egy, az önzés által meddőségre ítélt nő sikolya, amely végül eljuttatja őt férje megöléséig. A címszerepet *Psota Irén* alakítja. A tragikus sorsú költő utolsó korszakában született remekművet *Németh László* fordításában állította színpadra *Vámos László.*

J. Gy.

...RÁLIS PROGRAMBÓL

Remekművek a bécsi Albertinából. Vezető: dr. Czobor Ágnes művészettörténész. — Az Iparművészeti Múzeumban, de. 10 órakor: 300 év divatja. Vezető: Egyed Edit; De. 11 órakor: Magyarországi fajansz- és keménycserép-művészet. Vezető: Kászonyi Andrásné.

Természetjárás idegen nyelvek gyakorlásával. Találkozás de. 10 órától a hűvösvölgyi Nagyvendéglőben. Társasebéd (a VII. kerületi Természetjáró Szövetség rendezvénye).

A Zeneakadémián, de. fél 11 órakor: Mendelssohn: Szentivánéji álom (nyitány); Beethoven: III. (Eroica) szimfónia. III—IV. tétel: Richard Strauss: Till Eulenspiegel. A zenés vasárnapok ...

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Benczúr Gyula

Népszava

1907 szept 16.

1021

A képes levelezőlapok és a bélyegek gyűjtőinek egy
aránt jó hírt jelent, hogy a Képzőművészeti Kiadó nyolcfé
olyan színes levelezőlapot hozott forgalomba, amelyekne
témái azonosak a közelmúltban kibocsátott festmény-bélyeg
sorozatéval. A bélyegeket a levelezőlap egyik sarkába ke
ragasztani, s máris kész a motívumkettős, a »carte max
mum«. Értékét növeli, ha a gyűjtő bármelyik postahivata
ban ráütteti a körbélyegzőt. A carte maximum egyre div
tosabb műfaj. Két nemes hobbyt házasít össze, a filatélia
a képzőművészet szeretetét. Most levelezőlap formájába
Munkácsy, Benczur, Györgyi (Giergl) Alajos, Orlai Petric
Borsos József, Lányi Sámuel és Szinyei Merse Pál festm
nyelnek színes lenyomatát vásárolhatja meg a gyűjtő.

■ Bányaszerencsétlenség Nógrádban

— Az Országos Taka
rékszövetk

...yanakkor feltárni a...

...zés

...sítva nincs.« Jelzései jutottak ugyan az illekes osztályokhoz — a ... méasem tör-

szerezni, mert egy tradiciót és az ügyintézést végző szervek ellenállását kell leküzdeni.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
1961 JUN 11
NÓGRÁD

A IX. VIT jegyében

Ifjúsági nap Benczúrfalván

A szécsényi járás fiataljai kaórát teljesítettek. Mindezek vasárnap a szolidaritás, a béke és barátság, a IX. VIT előkészületének jegyében tartották tavalyi találkozójukat. A rendezvény Benczúrfalván a község nagy művelődési parkban kezdődött. Már a kora reggeli órákban autóbuszokkal érkeztek a fiatalok a feldíszített parkba, amelynek platánjait és cédrusait még Benczúr Gyula ültette.

Délelőtt 10 órakor került sor az ifjúsági nagygyűlésre, amelyen csaknem ezer fiatal vett részt. Ott volt Géczi János, a megyei tanács végrehajtó bizottságának elnöke, Kálovits Géza, a KISZ Nógrád megyei Bizottságának titkára, a megye és a járás több politikai és állami vezetője, Kiss Sándor, a szécsényi járási pártbizottság első titkára.

Maruzs Elemér, a KISZ járási bizottsága titkárának megnyitó szavai után Géczi János szólt a fiatalokhoz. Beszédében méltatta a szolidaritás, a béke és barátság jegyében megrendezésre kerülő IX. Világifjúsági és Diáktalálkozó jelentőségét. Beszélt az imperializmus újabb gaztetteiről, amely éberségre kell hogy intse megyénk fiataljait is. A világifjúsági találkozóra való felkészülés során a járás fiataljai több rendezvényt bonyolítottak le. Jelenleg az iparban, a szécsényi járásban hat brigád versenyez 81 tővel. Közülük kiemelkedik a Bútor- és Faipari Vállalat, valamint a Vastömegcikk Ktsz ifjúsági brigádja. A mezőgazdaságban hét brigád versenyez 149 résztvevővel. Kiemelkedő eredményt értek el a varsányi növénytermesztési és a szécsényi kertészeti brigádok tagjai. A társadalmi munkaakciókban is derekasan megállták a helyüket: eddig 56—60 ezer társadalmi munkaórát végeztek el. Jelentős volt a fiatalok részvétele a járás kulturális életében is. Tavaly 1500 fiatal vett részt a járási művészeti seregszemlén. Az idén a járás 12 községében rendeznek hasonló seregszemlét.

A szécsényi járási művelődési ház irodalmi színpada KISZ-fiataljai da az eddigi VIT-ek történetébe tét dolgozta fel. Az esti nyúló vidám, hangulatos ifjúsági rendezvényt a szécsényi és a karancssági nékarok műsora zárta. A Benczúr-kastély egyik termében „Dicsőséges 50 év" címmel rendezett kiállítást az egyházasgergei, a nógrád- Id. Szabó István, Kossuth-díjas szobrászművész is sok-sok megyeri és a rimóci népitánc- fiatalok. együttesek arattak nagy sikert. Látogatót fogadott.

...or. Még nem is- erre Mendes-France, volt mi- kedet
...eretes a nevezettek végle- niszterelnöknek fog a rendel- riai p
...es létszáma, annyira azon- kezésére bocsátani. Bid
...an máris biztos, hogy rekord- A kommunista párt kitart lente
...zámú, mintegy kettőezer-há- „az összes baloldali erő egy- orszá
...omszáz jelölt indul harcba ségéért" politikája mellett, neszt
...87 nemzetgyűlési mandátu- amelynek egy közös program rint lehetséges, hogy a fran-
alapján a demokratikus népi cia belpolitikai helyzet Salan
egység kormányát kellene ha- tábornok számára meghozza
talomra juttatnia. Erről az amnesztiát. Salan az egyet-
alapról a kommunisták heve- len, aki az 1961-es katonai
sen bírálják mind a „harma- puccs vezetői közül még min-
dik út", mind a „harmadik dig börtönben van. Annak
erők" egyformán reakciós jel- idején életfogytiglanira ítél-
szavát. A mostani választási ték.
hadjárat légkörét még bonyo- Georges Bidault, a volt fran-
lítja bizonyos álforradalmi, cia miniszterelnök sajtóérte-
túlzó baloldali frázisokkal je- kezletén élesen támadta De
lentkező csoportok akciója is. Gaulle tábornoknak azt a dön-
Provokációikkal súlyosan ve- tését, amellyel gyakorlatilag
szélyeztethetik a választás megszüntette Franciaország és
nyugodt lebonyolítását, fi- a NATO kapcsolatait, de
...ugyanilyen éleshangú kiroha-
...násokat intézett a kommunis-
...ták ellen is.

...tor meghal...

...l temetik el

...érdésében, tehát Blaiberg
...stét a fehérek temetőjében
...ell elhantolni, de a színes
...őrű Haupttól kapott szívét
...i kell operálni és a színesek
...emetőjében kell elföldelni.
...oporsóban vagy anélkül. A
...iztonsági rendőrség főnöke e
...egoldás mellett nyilatkozott
...s közölte: bármilyen más

...y a

...ergépjárművek

...usítása —
...-IG BEZÁRÓLAG
...sz. alatti telepünkön —

...s miatt

...sz alatt

...dik.

...ÉS ALKATRÉSZKERESKE-
...VÁLLALAT,
...reskedelmi egység.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

190/JIN 22

NÉPSZABADSÁG

Bencsik Gyula

ÚJ BÉLYEGEK 1021

Ma jelenik meg a második festménysor

Ma jelenik meg az 1967. évi festmény-bélyegsorozat. A 0,60, 1,—, 1,50, 1,70, 2,—, 2,50 és 3,— forintos címletű bélyegek — hasonlóan a tavaly kiadott sorozathoz — magyar festők alkotásait ábrázolják. A sorozat 720 ezer fogazott és 8000 vágott példányban kerül forgalomba.

A bélyegsorozat Munkácsy Mihály Liszt Ferenc arcképe; Lányi Sámuel Önarckép; Borsos József Női képmás bársonymentében; Szinyei Merse Pál Szerelmespár; Györgyi (Giergl) Alajos Deák Szidónia arcképe; Borsos József Nemzetőr és Benczúr Gyula XV. Lajos és Madame ~~Dubarry~~ című festményét ábrázolja.

Mától árusítják a kijelölt postahivatalok az új sorozatot, amelyből — a korlátozott mennyiség miatt — egy vásárlónak csak egy sorozatot adhatnak. Az új bélyegeket levelek bérmentesítésére a mai naptól lehet felhasználni.

nek. Május végén ka
n egy lapot, amelyt
szólítottak, hogy ha l
érek, írjam meg a lak
met és a törzsszám

ati ellátás

nem lenne olyan nagy
foltság a boltban.
bolt és a sütőipari vál-
t között már történt
eli megállapodás a
et enyhítésére, hogy
ob a szombati kenyér
endeljék meg, illetve

ten keresztül — nagyon he-
lyesen — akciót indított a
parlagföldek bérbeadására,
az építési osztály pedig ide-

nkr
nde
terv
ozá
az
elez
Biz
dig kifogásol va
közben a ter
koznak, az épü
tönkremegy."

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ÉLET ÉS IRODALOM

Benczur Gyula

1021

BÉLYEGEK

Hivatásom — szerényebben szólva szakmám — az irodalom, s a művészet, egyik hobbym a bélyeggyűjtés. Nincsoda, hogy megörültem a **NÉPSZABADSÁG** november 6-i számában hírének, amely szerint művész-sorozat jelenik meg nemsokára. Nem kell megideologizálnunk szenvedélyeinket, de annyi azért köztudott, hogy a bélyeg ismeretterjesztő és propagandaeszköz. Serdületleneket és külföldieket oktat, mindnyájunkat figyelmeztet értékeinkre: nagyjainkra és új létesítményeinkre, műkincsekre, megjegyzendő évfordulókra, fontos alkotásokra. Külleme vonzó, példányszámával minden reprót leköröz. (Alkalomadtán bérmentesítésre is ügyesen felhasználható.)

Ám az öröm a névsor olvastán ürömmé keseredett. Barabás Miklós kétségtelenül jeles festő. Benczur Gyula is; ki vitatná? Hát még Munkácsy Mihály! Színyei-Merse Pál? De még mennyire! Klasszikusaink.

Csakhogy itt a regiszter véget ér. A Posta úgy döntött, hogy a magyar képzőművészet a századforduló tájékán beszüntette dicső és közhasznú működését. Ad acta tétetett Csontváry, zad rendeleti úton töröltetett. Derkovits, Vaszary és Rippl-Rónai.

Félreérés nehogy essék! Nem vagyunk maximalisták. Nem Vajdáért, nem Egryért, nem a szürrealistákért, pláne nem az absztraktok ilyetén terjesztéséért emelünk szót. Éppen csak forradalmas századunk udvarias tudomásulvételét szorgalmazzuk. Csökkentsük esztétikai közgondolkozásunknak ezt a hivalgó, délceg, öntudatos lemaradását; nem többel, mint 20—30 esztendővel. Túlzott igény? Jó, legyen a posszibilitás határköve mondjuk 1930. Meg fognak lepődni a posta hivatalos esztétikusai, mennyivel szebb lesz a sorozat. És mennyivel tartalmasabb.

(b.)

GYEDÜL

ÜTT

rcos. Az ő szá-
mun kétség, nincsen
ár az elnyomó ha-
apróbált védelme-
daorradalmi eszme
ismerő, a cél ér-
át feláldozni tudó

iatóan nem ezekre,
zöttük álló, választásra
ó alakokra irányítja a
ényt. A Fiúra, akinek há-
s alkalma nyílna vissza-
arctól, de bátran vállalja,
a, aki értelmiségi bizony-
val fokról fokra válik a
tehetetlen eszközévé és a
ki inkább hisz a Rendőr-
szatigazának, mint szerel-
ta szavainak. Ebben rej-
ab egyik legfőbb monda-
aki hisz ezeknek a lát-
észigazságoknak, a jövőt
és esetleg gyilkosa lesz
it a legjobban szeret. Cse-
kel részeseivé válunk a
formálásának, nem fo-
k vagyunk egy gépezet-
em választhatunk jó és
tt.

opera egyben Mihály
ndrás személyes vallo-
ása is. Nemcsak azért,
ert az illegális mozga-

mondta
zem Mihály oper
műfaji ellentmondását: a
túlzottan a szöveg hangsúlyozása-
ra törekedve nem hagyta, hogy a
zene természetes módon felülkere-
kedjék.

Ami végül is nagy kár, mivel ez
a zenei anyag — még e drámának
alárendelt helyzetében is — rend-
kívül gazdag, értékes és nagy tech-
nikai tudással kidolgozott. Drámai
funkciójának megfelelően többféle
stílusrétegben bontakozik ki: a Fiú
és a Lány alakjához a századbeli
opera melodikus intonációja kap-
csolódik, a Rendőrfőnök és a zül-
lött újságírók viszont a weimári
tárgyilagos, száraz zene eszközeivel
szólalnak meg, sőt, ezekhez a fa-
nyar hangvételekhez olykor
külső miliő-ábrázolással egybeöt-
vözött belső jellemzés. A mű sa-
játos zenedramaturgiáját bravúros
színpadi dramaturgia egészíti ki: a
lekmény villanásnyi, valósággal
filmszerűen vágott képekben pereg
le.

Az operának ez a hangsúlyozott
drámai igénye rendkívüli feladatot

1021

NAPIRENDEN A MAGYAR POSTA FESTMÉNYSOROZATA

Amit egy névtelen glosszaíró a magyar festők egyes képeit ábrázoló új bélyegsorról az *Élet és Irodalom* 47. számában elmond, lényegében helytállónak látszik és első olvasásra tetszetős. Hasonló filatéliai csemegék manapság világszerte megjelennek: éppen a közelmúltban üdvözölhettük a román posta első ilyen irányú reprezentatív bélyegsorát, amely Van Eycktől Grigorescuig, Grecótól Ressuig és Daumier-tól Petrascuig mutat be egy szép válogatást. A téma tehát aktuális, sőt régóta az. Ezért minden rokonszenvünk a glosszaíróé, aki most — az első hazai reprezentatív festészeti sor megjelenése alkalmából — a posta fejére olvassa, hogy miben hibáz. A heves rosszallást a posta esztétikusainak elmaradt, múlt századbeli ízlése váltotta ki. Nos, a festők névsora — Barabás, Benczúr, Munkácsy, Szinyei Merse — valóban erre mutat. A glosszaíró szerint ez az együttes, ilyen exponált tálalásban Ripp-Rónai, Vaszary, Csontváry, Derkovits, egyszóval a huszadik század arculcsapása.

De mégis azt javasolom, ne hirtelenkedjük el a dolgot, vizsgáljuk meg ezt a kérdést körültekintő óvatossággal.

Nagyító nélkül is mindenki látja: a postabélyeg kicsiny, két-három négyzetcentiméteres felületén mintegy húsz éve világszerte különös, bensőséges, de nagyhatású forrongás észlelhető a festészet kimagasló alkotásainak megismertetésében is. Az egyes országok versengve mutatják be sajátos kincseiket, új előállítási módozatok legkorszerűbb formáiban. A francia posta például a festmények mellett a portrésorozatok százait bocsátotta ki — felsorolásuk az Élet és Irodalom egy egész számát megtölthetné. Bárhova tekintünk: mindenütt a festményreprodukciók versengő változatossága ejt ámulatba, legyen az a föld legkisebb államainak postája (Monaco, San Marino, Vatikán), vagy olyan panoráma, amit a szovjet bélyegkiadás nyújt, ahol a szellemi emberek jubileumi arcképcsarnoka — híres festők portréival — az egész világot öleli át.

A magyar posta ebből a pezsgésből kimaradt és az igazak álmát aludta. De volt: „cirkusz-sor", „trópusi halak", „teniszsport története", „ezeregyéjszaka meséi". A honi filatélia illetékeseit a magyar bélyeggyűjtők — mint hallom — jó másfél évtizede eredménytelenül árasztották el javaslataikkal.

Nos, most megtört a jég. Ezért a festménysort — úgy gondolom — mindenképpen a legmelegebben illik köszönteni. A vállalkozás és megvalósítása — minden ideológiai megfontolástól függetlenül — új szellemet lehel és tiszteletet érdemel. Forradalom ez nálunk a miniatűr művészi propagandában, egy darab a magyar kultúra gazdagságából, ami most mégis világgá röppen. A képek technikai előállításáról látatlanban nem nyilatkozhatunk, de reméljük, hogy minden egyes darabjában az egész sor sikerült. (*Reméljük* csak, mert — sajnos — a magyar posta bélyegkiadványai rendkívül egyenetlen képet mutatnak. Egynéhány pompás megoldás mellett rengeteg a csapnivaló.)

Hogy a jellegében új, tartalmában konzervatív festménysorozatnak most mégis az Élet és Irodalom kritikus fogadtatásában kellett részesülnie, ennek nyílzáporát nem a posta esztétikusai érdemlik meg, akikről ezúttal joggal feltételezhetjük, hogy a legjobb szándékkal jártak el. A sorozat valóban nem lépteti színre nyomban a huszadik század magyar festőművészetét. De milyen nehezen történik meg ehnek az évszázadnak — igazi büszkeségünknek — időszerűsítése a művészettörténet legilletékesebb szakterületein is, fontos művelődési centrumainkban is! Nem megy a fejembe, miért éppen a posta esztétikusainak kellene ebben a kérdésben dönteni és nyomban behozni — nem harminc, de — ötvenhatvan év mulasztását, nyomorúságát —, azt a huszadik századot, amelyet Ady, Bartók és Kodály, Móricz fellépésével már egyszer majdnem az üstökén ragadtunk meg annak idején.

A glosszaírót persze megértem. Attól fél, ezt a sort nem követi több. Nemcsak „megideologizálja", hanem mindjárt „abszolutizálja" is ezt a sort. Én viszont erősen bízom abban, hogy ez a folyamat most már nem áll meg, újabb festménysorozatokra is számíthatunk. Amikor a francia posta 1961-ben rátért a nagyobb alakú, polychrom réznyomású festményreprodukciók kiadására, az első sorozat Cézanne, Braque, Matisse, De la Fresnaye egy-egy festménye volt ugyan, de már az elmúlt századok gazdag anyagának végtelen sorai álltak mögötte. A glosszaírót biztosíthatom, hogy forradalmas új évszázadunk ilyen szilaj tudomásulvétele bűbájos sort eredményezett.

Bizony igaz, hogy a magyar filatélia kezében tartja — a festmény képeslevelezőlap reprodukciókat makacsul *nem* gyártó Képzőművészeti Alaphoz hasonlóan — gyérülő lehetőségeink egyikét, hogy a vizuális kultúra huszadik századi színterére társadalmunk legszélesebb rétege bevezettessék. A huszadik század még nem múlt el és a tét nagysága elgondolkoztató.

Demény János

vitték
zetbe,
rész-
i kel-
t. Az
mlék-
. Már
téglа-
őket,
a vas-
erek-
eg ré-

képez-
előtt,
leg-
fény-

ékez-

melyiknek unokái is
gyok köztük a legi
is legidősebb a testv
bibliai leszármazás
volnánk az elsőszül
— Dombóváron
Ráérsz a vacsorával,
hadd meséljem el! C
térnél, tudod, ahol
a Kossuth szoborcsop
valaha a parlament
Emlékszel még, ott volt
ban a fél testek, kül
vállak, gyerekek játsz
tuk. Nem tudom, hova
azután. Most park van
helyén, ott ebédeltünk a sarki
étteremben. Nem is mondtam,
hogy Zolival voltam, ő mindig a

ÉLET ÉS IRODALOM
SAJTÓFIGYELŐ
Magyar Hírlető
Budapest, V., Pelőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307
1966 DEC 3

... asztal fiókja, me
kell nézni, mi maradjon, mit l
het kidobni, s akkor ott van ez
cédula egy aláírással. Jaj, miko
is volt? És egy tétova mozdula

csiak, a hidegháború torzképeit, na most egy valódi háború prizmáján át kell néznem mindent?

Megborzongtam. Talán rosszkor jöttem. De az is lehet, hogy csak fázom. Az ablak az imént nyitva maradt, most észlelem először az időjárást New Yorkban. A taxit fűtötték, kinn csillogott a nap, azt hittem, tavasz van. Holnap március idusa. Ez itt azoknak, akik Shakespeare-t olvasták — jó lenne tudni, van-e erre is közvéleménykutatás? — Julius Caesart jelenti. Hirtelen gazdagabbnak érzem magam: nekünk Petőfit és a Nemzeti Múzeum lépcsőjét és azt a napot, amikor annyi évszázad után szinkronba kerültünk a történelemmel. E magasztos gondolatok között egyre jobban érzem, hogy didergek. Kinn hideg van. A kedves Helen egyik levelében biztatott, ne hozzak magammal téli holmit, a március már a tavasz lehelletét küldi New Yorkba. Szerencsére a költői hangzatoknak csak versben hiszek, s ezért télikabátban utaztam.

Gyorsan elővettem fésűmet, hozzáérintettem az ablak fogójához: kis sercenés, most már lehúzhatom. Kezdtem kicsomagolni, de egyszerre nagy mehetnékem támadt. Öt óra van, talán még nem zártak be az üzletek.

A szálló halljában, a portáspult mögött van egy üvegfallal elkerített íróasztal. Amikor kiléptem a liftből, a fal mögül is kilépett egy feketeruhás, karcsú, hosszúkás arcú, vidáman hunyorgó szemű idősebb férfi. Megkérdeztem tőle, meddig vannak nyitva a boltok. Feltolta homlokára vastagkeretes pápaszemét, hunyorított és magyarul válaszolt: „Aki fogadta, csak amolyan második nemzedékbeli magyar. Én igazi vagyok." Nevét is megmondta. Azután elolvasztotta szívemről az imént felrakodó jeget: olvasta egy könyvemet. Sógorkája küldte valahonnan Nógrádból. „És, hogy éppen uraságod száll meg éppen a mi vén szállónkban... Kicsi a világ. De siessen. Egy óráig még nyitva találja az üzleteket. Macskaugrásnyira van egy jó könyvkereskedés. Az kiváltképpen érdekelni fogja." Közben megint feltolta a pápaszemét, és figyelte, észreveszem-e, hogy ilyen szavakat használ, mint macskaugrásnyi, meg uraságod, meg kiváltképpen.

Kiléptem az utcára. Fújt a szél, majdnem elvitte a kalapomat. A Chelsea szállónak is van a kocsiútig érő sátorteteje, balra tőle mindjárt egy másik. Ez egy spanyol vendéglőé. El Toreador a neve. Megnéztem a kiaggatott étlapot. Roston sült csirke hat dollár. Lobster, azaz nagy tengeri rák, kilenc hatvan. Itt nem leszek törzsvendég. A következő üzletnek akkora az ajtaja, hogy egy ember éppen befér rajta, azt is eltakarja egy házifestésű felírás: „Itt várja önt az ön teljes nagyságú rostonsült csirkéje: kilencvenöt cent." Továbbmegyek. Mi ez, mi történik velem, megint a megérkezési káprázat? Fegyverneken vagyok, nyári vakáción, tízéves koromban és Epstein Mór bácsi vegyeskereskedésének kirakatát bámulom, szentjánoskenyérre fáj a fogam. Itt a négy évtizeddel ezelőtti szatócsbolt, itt a szentjánoskenyér is, és a pult mögött Epstein bácsi, még a furcsa formájú, szögletes, karimátlan puha kalap is a fején. Hogy hol lehet New Yorkban szentjánoskenyeret kapni, már tudom. A falusi szatócsbolt mellett neonfényes, villogó kirakereskedés. Tízmillió gomb a kirakatban. Szeretnék egy drugstore-t találni, azt hallottam, minden háztömbben van. Ez a háztömb a kivétel. A macskák is nagyobbat ugorhatnak ebben az országban, mert a könyvkereskedést sem találom. Talán a másik irányban.

(Egy még furcsább könyvesbolt.)

Megfordulok és már látom is a sarkon túl a könyveket, nyitott ládákban kirakták a járdára is. Sietek, hogy be ne zárják az orrom előtt. Most fedezem fel, milyen közel van a szállóm a Hetedik Avenue-höz. Tizenkét órával ezelőtt ez még semmit sem jelentett volna, most sem tudom egészen, miért örülök neki: talán mert egy szilárd pont, amelyet névvel és számmal, számnévvel jelölhetek meg ebben az ismeretlen világban. Meg sem néztem a kirakatokat, bementem a könyvesboltba és a száraz, poros szag, a zsúfolt polcok, a földjük hajoló fiatal és öreg emberek, a szokatlan és mégis oly ismerős csönd megnyugtatott.

A helyiség igen nagy lehet, de nem látom a végét, mert a polcok nem csak a falak mentén állnak, hanem az egész teret betöl-

Magyar Múzeum

1021

Benczur Gyula: Vajk megkeresztelése

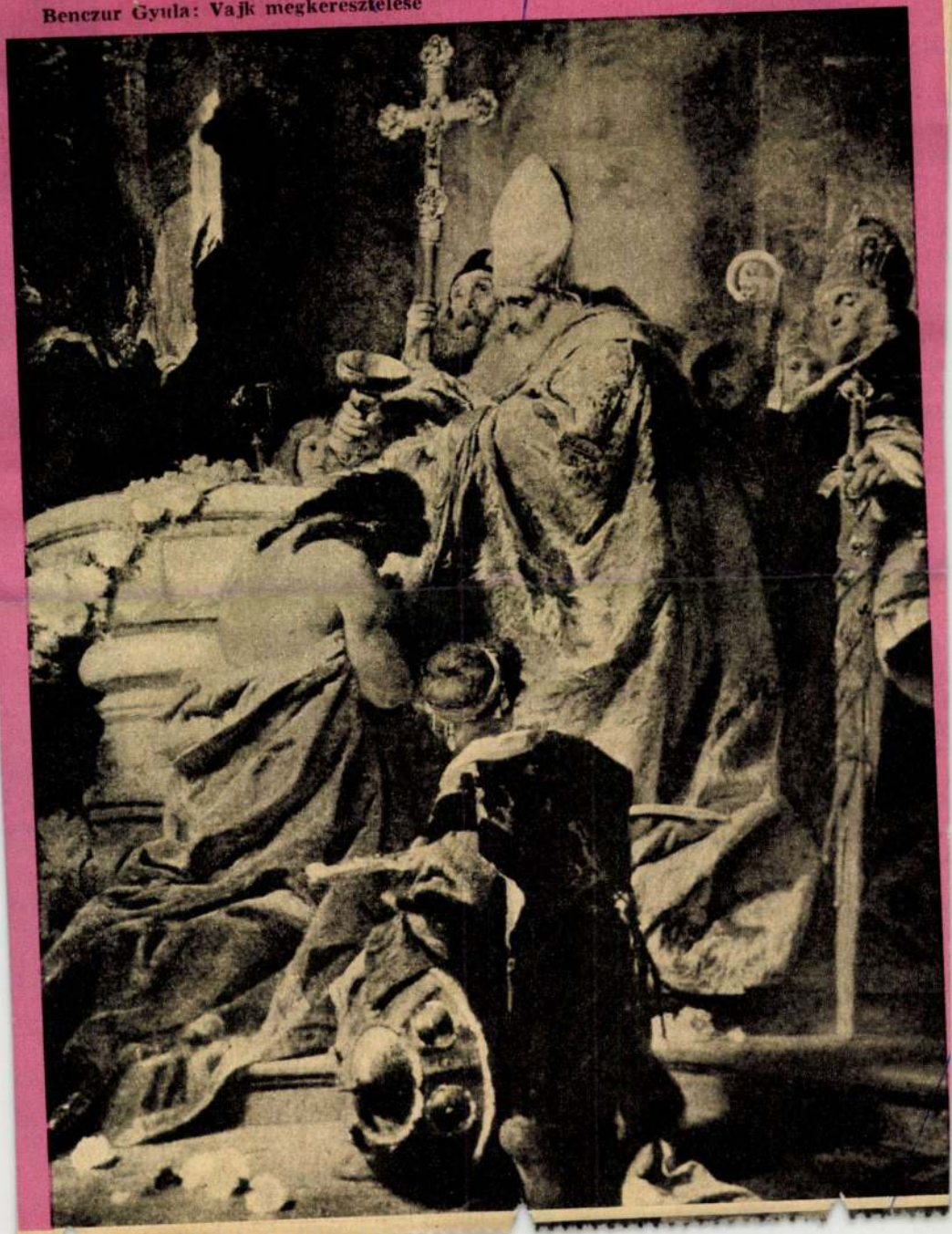

kás József, a bugaci tanácselnökhelyettes

édálásai során pusztult el ez a vi-
a kifosztott, fölgyújtott, elpusztí-
falvakat és környéküket a nép
á-nak kezdte hívni; e főnevünk
a pusztulás fogalmához kapcsoló-
abból született. A menekülő nép
lelmet biztosító közeli mezőváro-
költözött, innen jártak ki a pusz-
földjeiket művelni, s állataikat
etni. Az éjt a városban töltötték,
gidőt a pusztákon, ahol csak nap-
tanyáztak le. E nappali tartózko-
biztosítására építettek vályogból
kat, ahová a törökvilág elmúlása
nár végső otthonukként költöztek
' született a tanyavilág, amelyet
het egyszerűen megszüntetni, el-
, kicserélni, mert emberezrek ott-
még akkor is ragaszkodnak hoz-
tudják: ez igen szegényes élet-

azt kérdezem: hogyan szüntet-
eg ezt a primitív életformát —
évtizedek kellenének —, hanem
gyan enyhítjük, hogyan fárado-
továbbterjedése ellen?
cnak két orvosa, két ápolónője,
ónője van, a tanyai asszonyok
százaléka a kiskunfélegyházi
ban szül, a puszta gyermekei hét
skolában tanulnak, időnként ki-
gacra a kecskeméti színház tár-
ájelőadást tartani; ilyenkor lám-
l kivilágított szekereken még tíz
erről is bejönnek a tanyai em-

— És milyen társ
formák közt élnek a
A harmincezer ho
nyavilág népét nem
termelési formák fe
tetlen volt termelős
teni. Az emberek be
csonyabb termelési
portokba, földjeike
ezeket a földeket
egyénileg művelik, félig-meddig
gánbirtokok ezek, s az emberek, a cso-
port tagjai a szövetkezetnek adót fizet-
nek és hozzájárulnak a szövetkezet
fejlesztési alapjához. Termékeik zömét
közösen értékesítik, állataikat az állam-
mal kötött szerződés alapján nevelik, s
az eladott sertés vagy bor után járó
nagyüzemi felárat már a szövetkezet
kapja, hiszen a gazda amúgy sem kapna
ilyen felárat, ha borát egyénileg ad-
ná el.

Ezek az emberek fél lábbal a közös-
ségben, fél lábbal a saját kezelésű föld-
jeiken állnak — e kis különbségtől elte-
kintve pedig úgy élnek, ahogy évtize-
dekkel ezelőtt, vagy ahogyan apáik,
őseik évszázadokkal ezelőtt éltek.

Ezt találtam a vonzó, édes kép mö-
gött, amely útban Bugac felé megro-
hant. Ezt jegyeztem föl gémeskutak os-
torfái, ősi nádtetők, szarkák cserregése,
finoman faragott galambdúcok, akácok
édes fürtjei, rózsabokrok kis fehér virá-
gai mögött.

— S milyen korú emberek élnek a
bugaci tanyavilágban, s milyen válto-
zást és eltolódást mutat az életkor-
statisztika?

— A lakosság nagy része középkorú.
Az öregek kihalnak, a fiatalok elköltöz-
nek, vagy elmenekülnek.

Csak a gólyamadár tér évről évre
vissza.

Ruffy Péter

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
MAGYAR HÍREK
1968 JUN 1

Templom az a

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

BÉKÉS MEGYEI
NÉPÚJSÁG

1961 DEC 2

Benczúr Gyula

— **Mikszáth Kálmánról** készült nagy értékű portréval gazdagodott a közelmúltban a Petőfi Irodalmi Múzeum. Az arcképet Benczúr-Gyula festette.

1967 NOV 30

Magyar Hirdető

SAJTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Hajdú-Bihar megyei Napló

Benczúr Gyula

Mikszáth Kálmánról készült, nagy értékű portréval gazdagodott a közelmúltban a Petőfi Irodalmi Múzeum. Az arcképet Benczúr Gyula festette.

1904

1967 NOV 29
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Benczur Gyula

ESTI HÍRLAP

1021

□ *MIKSZATH KALMAN nagy értékű portréjával gazdagodott a Petőfi Irodalmi Múzeum. Az arcképet Benczúr Gyula festette.*

1967 NOV 2 9

1967 NOV 27

Magyar Hirdetö
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petöfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KISALFÖLD

Benczur Gyula

— MIKSZÁTH KALMÁN-RÓL készült nagy értékű portréval gazdagodott a Petöfi Irodalmi Múzeum. Az arckép-pet Benczur Gyula festette. (MTI.)

SAJTOFIGYELO

Magyar Hirdetö
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

PESTMEGYEI HÍRLAP

Benczúr Gyula

1967 NOV 30

— Mikszáth Kálmánról
készült nagy értékű portré-
val gazdagodott a közelmúlt-
ban a Petőfi Irodalmi Mú-
zeum. Az arcképet nem ki-
sebb mester, mint Benczúr
Gyula festette.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NOV 30

TOLNA MEGYEI NÉPUJSÁG

Benczur Gyula

— **Mikszáth Kálmánról** készült, nagy értékű portréval gazdagodott a közelmúltban a Petőfi Irodalmi Múzeum. Az arcképet Benczur Gyula festette.

1904

BENCZUR GYULA

1021

Benczúr Gyula születésnapjára

Most, január 28-án lesz 125 éve, hogy a nyíregyházi patikus Gyula fia a Piac tér és a Csabai utca sarkán álló házban meglátta a napvilágot. Azt a világot, melyet később olyan szépnek talált, s melyet ecsetjével, színeivel olyan derüssé formálva, képein ránk hagyott.

Ez az 1844. év különösen gazdag a magyar festészet történetében. Benczúr után kb. egy hónapra született az országnak ugyancsak a keleti részében, Munkácson Lieb Mihály, szintén nem tősgyökeres magyar családból, s később Mészöly Géza. Mindhárman nagy ívelésű pályát futottak be. Bár ez Munkácsynál indult legnehezebben, mégis Párizsban világhírt és aranyérmet szerzett, s ma is a legnagyobb magyar realista festőként tartjuk számon. Míg Mészöly a magyar tájképfestészetet teremtette meg, Benczúrra más úton várt másfajta dicsőség.

Nyíregyházáról hamarosan elkerült a család Kassára. A reáliskolai érettségi után a müncheni akadémiánál felvételizett, mely abban az időben majd minden magyar festőt magához vonzott. A 17 éves magyar fiút évfolyam elsőként vették fel.

Ettől kezdve Benczúr élete egy töretlen, sikerekben gazdag pályán haladt, melynek állomásait művei alkották.

Három év múlva Pilotyhoz, az iskola világhírű mesteréhez került. Ekkor már olyan remekművek kerültek ki ecsetje alól, mint a végtelen kedves pozsonyi Kislány bábuval. És két év múlva elkészült „Hunyady László búcsúja", mely azóta is történelmi festészetünk egyik legkiemelkedőbb alkotása. 25 éves volt, mikor „II. Rákóczi Ferenc elfogatása" című képét festette meg, melynek szintén óriási sikere volt. Talán ma is ez a legnépszerűbb Benczúr festmény, melyet egyébként a román királynő, Carmen Sylva költőnő vásárolt meg, s ma is Bukarestben van.

Tulajdonképpen tanulmányait Benczúr ekkor fejezte be, s ekkor már nemcsak kiforrott művész, hanem Közép-Európa-szerte ismert, s elismert mester.

Néhány évig a bajor király szolgálatában dolgozott, majd nősülése után kezdték érdekelni a családi témák is. 1875 után elkészült végleg a „Vajk megkeresztelése". Ez a műve Eötvös József, az akkori kultuszminiszter által meghirdetett pályázatot nyerte meg, Székely, Madarász, Lotz és mások előtt. A következő évben a müncheni Akadémia tanára, majd hívták Prágába, Weimarba, de 1883-ban az újonnan megalakított mesteriskola élére hazajön, ahol pedig még egy műtermet sem tudtak neki adni.

Hazatérése után első kötelességeként kiállítással mutatkozott be. Ennek olyan óriási, addig nem látott közönségsikere volt, művészi felfogása, festői tudása annyira meghódított mindenkit, hogy magyar művészetbarát közönségről ettől az időponttól kezdve beszélhetünk. 1896-ban készült legnagyobb szabású műve a mindenki által ismert „Budavár visszavétele" és már e században a Mátyás ciklus. De közben ne feledkezzünk meg csodálatosan bennsőséges portréiról, mint második felesége, vagy Mikszáth arcképéről, mely akadémiai székfoglalója volt.

1910-ben Dolányba költözött. A hagyomány szerint három, a rendelőktől át nem vett képe árából vette a kastélyt, mely egy domb teraszáról néz le az Ipoly derűs völgyébe. 10 évig élt, és dolgozott itt, és itt is nyugszik egy neoreneszánsz kőbaldachin alatt, a most már Benczúrfalvának nevezett község temetőjében.

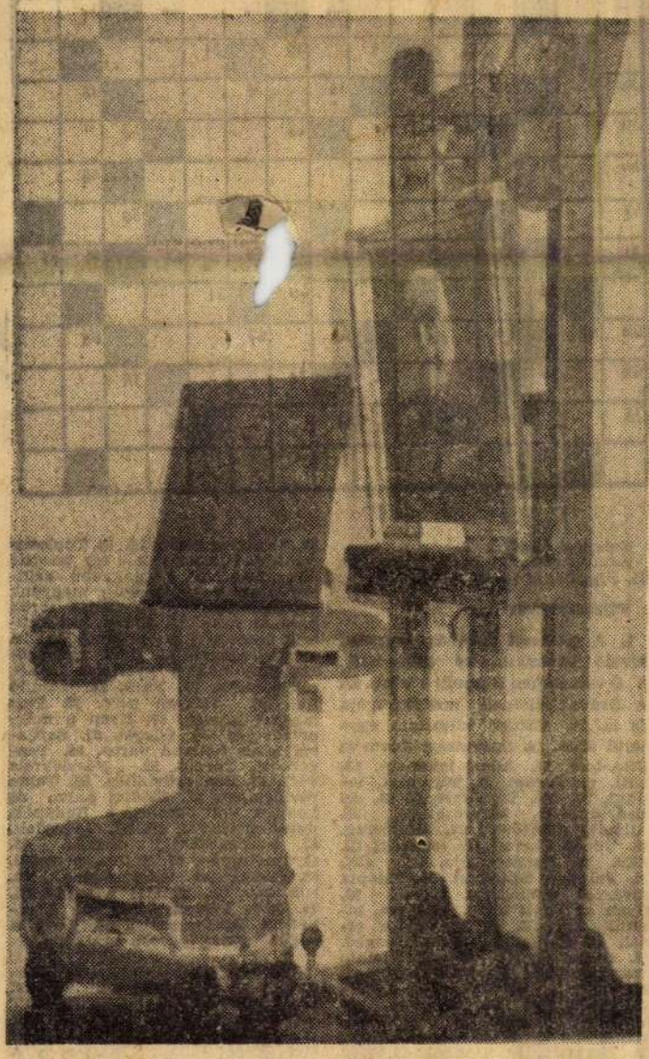

Benczúr Gyula festőszéke és állványa a Nyíregyházi Jósa András Múzeumban. Az állványon a festő önarcképe látható.

Hammel József felvétele

Nagy művész volt. Derűs, kiegyensúlyozott világ az övé, ilyen volt művészete is. Inkább lírai természet, mint drámai. A kor kifejezési eszközének, az eklektikának szellemében dolgozott, de egyéniségéhez, s művészetéhez a XVI. századi nagy velencei festők álltak legközelebb. Mint korának gyermeke a nagy történelmi kompozíciókat kedvelte legjobban. Ezek a látomásai minden magyar szemében benn vannak, s népszerűsége csak Jókaiéval, vagy Mikszáthéval vethető össze. Festői példaképp lebeghet, mégha a festészetről vallott felfogásunk azóta teljesen meg is változott. Mint művészetpedagógus is páratlan volt. Olyan különböző egyéniségű művészek kerültek ki keze alól mint Koszta, Fényes, Kernstock.

Városunk mindig igyekezett magát megtisztelni azzal, hogy ápolta nagy szülötte emlékét. Díszpolgárrá választotta. Krúdy feledhetetlen szép sorokban idézte fel gyermekkorát, egy iskola viseli nevét, s szobra ott áll a róla elnevezett téren, s nemrég a város adta ki Telepy Katalin monográfiáját, s legutóbb az új ÁBC-áruház falán emléktáblával adóztunk emlékének azon a helyen, ahol egykor a szülőháza állt.

Koroknay Gyula

1969 JAN 26
KELET MAGYARORSZÁG
Magyar Hirdető
SAJTÓIGYELD
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ent Bagamérért

— De ember, gondolkozzék! Még ha ledoktorálva meg is marad nálunk — emlékezzék csak vissza az érettségizett, diplomás fogd meg erőkre.

Ő maga emlékezett, máskor pirospozsgás bőre hamuszínűre változott, az idegdúcai, mintha mérges kutya harapdálta volna, sajogtak.

Az a lötyögős báró, aki két jancsiszöget két fordulóban fuvarozott a telephelyre. A Wekerle ügyvéd, aki a BTK-ból idézett, ha gyorsabb ügyintézésre akarták serkenteni. Szerelemhegyi — ahogy glasszé kesztyűben tapogatta a nyersanyagot. Mindmegannyi valóságos lidércnyomás — míg Bagamér? Az a két szép nagy tenyere, meg ahogy nekidurran az acélos lábaival a tehernek — miért kell ilyen gyöngyszemet idő előtt megrongálni?

És menteni a menthetőt azonnal hivatta is, az asztalra kávét, konyakot rakatott, s arcára szenvedő mosolyt terítve, elgyötörve hozta nyelvét mozgásba.

— Bagamér! Üzemünk büszkesége! Mit hallok? Jól értettem? Nem tetszik ... mes életpálya?

Amaz bűntudattal oso tekintetével az igazgatón jól emlékezett, hogy legutóbb is nyílt utcán dédelgették két munkás kezét.

Félszegen csöppentett el néhány restelkedő szót.

— Nem volna semmi baj! Semmi se volna baj. De...

— De?! — csapott le rá az igazgató —, ha semmi baj nincs, minek ez a de? Ember, hát nem érzi, hogy milyen szívesen cserélnék magával, ha nem tesz tönkre az értelmiségi zsákutca? Nézzen rám — fogaim helyén lukak, hátam elgörbült a sok üléstől, hajam kihullva, naponta levesmerő kanállal eszem az orvosságot.

Nagyon erős volt a konyak — Bagamér egy könnycseppet törölt ki a szeméből. Az igazgató is elérzékenyült.

— Derék fiú! Látom, megért! Én is megértem! Ha megengedi, felemelem a bérét! És ej, nahát — hogy milyen régen volt jutalomüdülésen!

Bagamér töprengett — igyon-e kínálás nélkül.

Rucsai a tétovázást félreBagamér megköszönte a jóindulatot, de azért kinyögte:

— Hát... hát... a kislány szeretné, ha...

Amaz tüzelt.

— Egek, micsoda nő lehet az! Csak az irodakukacok tetszenek neki! Ó, ha nő lehetnék — percig nem tétováznék! Én láttam magát hősi akcióban! Meg amikor a 150 kilót fölemelte — gratulálok, felejthetetlen élmény volt.

Bagamér akarta mondani, hogy akkor kapott köldöksérvet. Rucsai szívósan veregette a vállát, nem engedte szóhoz jutni.

— Na, csak gondolkozzék el rajta. És legjobb lenne, ha szombaton békés családi otthonomban megtárgyalnánk mindent. Úgyis annyit beszéltem a lányomnak magáról. Na! Na! Nem kell azért elpirulni. Azt a másikat pedig felejtse el! Fantasztikus, mibe bele nem vinné magát...

Nagy S. József

CSÓ*

elbeszélése

szavaira, de összekulcsoltam a kezemet, s nyugalmat erőltetve magamra, kiáltottam a fülébe: „Nincs harcsó! Nincs! Nem tudunk főzni. Kiégett a tűzhely!... Eldugult benne valami... Elvitték javítani. S talán csak holnap hozzák vissza, ha visszahozzák..."

Szinte ordítottam a fülébe, miközben igyekeztem nyugodt lenni. S megfogadtam magamban, ha mégegyszer azt meri mondani mindezek után, hogy „Harcsót kérek!" — hát én agyonütöm.

S már mondta is: „Harcsót kérek!"

Úgy éreztem, mintha elpattant volna valami a fejemben, és sírva fakadtam.

— Drága bátyám — mondtam rimánkodva, — kíméljen engem! Én beteges ember vagyok... Vérnyomásos!... És ha rám jön a roham ... Szóval... nincs harcsó!!!

Keservesen sírtam, sírt az öreg is, majd letörölte a könnyeimet, és így szólt: „Harcsót kérek!"

Erre megroggyantak a térdeim és összecsuklottam. Még jó, hogy gyorsan odafutottak a kollégáim és felemeltek, talpraállítottak.

— Ne törődj vele Sztyepánov, — mondták, — ne izgasd magad. Látod, hogy egy árva mukkot sem ért mindabból, amit magyarázol neki! Hagyd a csodába!...

Mit csináljak? Hogyan tudassam vele, hogy...?

Nem magyaráztam sehogy, hanem dühösen faképnél hagytam, és — hoztam neki harcsót. Egy másik étteremből...

S miután jóízűen elfogyasztotta, egy félóráig csak hálálkodott, áradozott, magasztalt bennünket, hogy milyen remek itt a kiszolgálás...

KERESZTREJTVÉNY

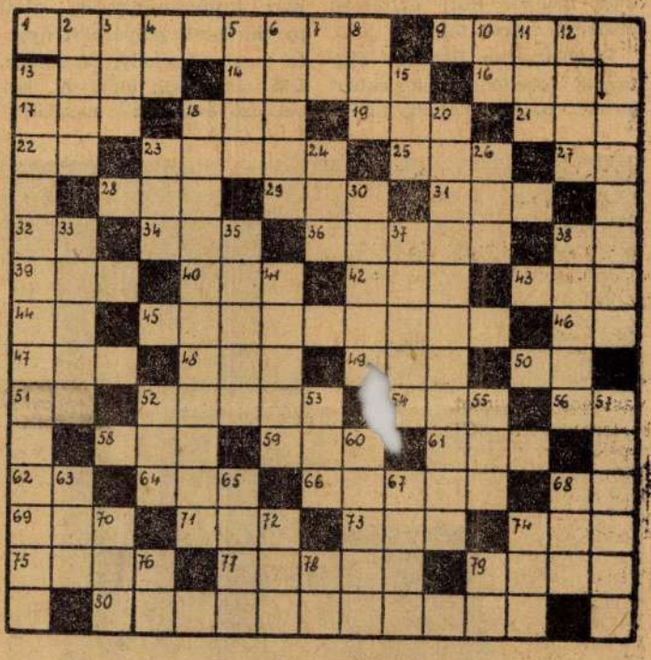

* Színházi életünkről.
Beküldendő: vízsz. 1, 9, 45 és 80. függőleges 13, 57.

VIZSZINTES:

1. A Nemzeti Színház egykori kiváló jellemszínésze (1844—1915). 9. Ő volt filmen Hippolit a lakáj. 13. A Dráva baloldali mellékfolyója ez is. 14. Alakját változtató egysejtű állat. 16. Szövetségi állam az USA-ban. 17. Állati lakóhely. 18. KRI. 19. Járom. 21. Művészet, latinul. 22. Int, figyelmeztet. 23. Az első gyilkos, tárgyesetben. 25. Állóvíz, névelővel. 27. Határrag. 28. Vöröses színű (pl. szakáll). 29. EEA. 31. Parancsolója. 32. CK. 34. Folyó a SZU-ban. 36. Etiópia fővárosa Addis... 38. Bánat. 39. Ilyen az állott tojás. 40. Nem, latinul. 42. OIE. 43. Az egyik oldal. 44. Kétjegyű mássalhangzó. 45. A magyar kabaréirodalom megteremtője. 46. Énekhang. 47. Nyakbavaló. 48. Dia betűi keverve. 49. Tibeti szarvasmarha. 50. Ver. 51 Erősítő szócska. 52. Tojásokon ülő tyúk. 54. Mutató eleje. 56. Korjelző. 58. Gondol. 59. Pók betűi keverve. 61. Szemmel érzékel. 62. Közepén emel! 64. Csen. 66. Olasz város régi neve. 68. Nyugat-európai nép. 69. Rendben angolul. 71. Jó, németül. 73. ... 11. Végtelen kívánság. 12. Toulouse Lautrec francia festőt így becézte édesanyja. 13. Legnagyobb kritikai realista írónk volt, megyénk szülötte. 15. Régi magas török katonai rang. 18. Kis gyermekeknek mondjuk, hogy ne sírjon, ha megüti magát. 20. Ilyen oltásprobát csinálnak a gyerekek BCG-oltása előtt. 23. Pára. 24. Üdítő ital. 26. Hatvan perc. 30. Pest megyei község. 33. Ilyen a megolvadt jég. 35. Sürget. 37. Sajtjáról híres holland város. 38. Tenger. 41. Táruló. 52. Főzelékféle (+'). 53. Hónaprövidítés. 55. Talán rövidebben. 57. Kitűnő naiva és komika volt, szobra a Budapest művészszétányon áll. 60. Cigánylak. 63. Mezőgazdasági eszköz. 65. Gyümölcspép. 67. Tiszta, németül. 68. Cselekvést kifejező szó. 70. Női név. 72. Találat a vívásban. 74. Erős kártya. 76. Hant, közepe! 78. Tavasz szélei. 79. R-rel a végén egykori orosz uralkodó.

A megfejtéseket legkésőbb február 3-ig kell beküldeni. CSAK LEVELEZŐLAPON BEKÜLDÖTT MEGFEJTÉSEKET FOGADUNK EL. Január 12-i keresztrejtvény megfejtése: Pilangó kisasszony, A trubadur, Coppélia, Lakmé, Hunyadi László, A denevér, Háry János.

Nyertesek: Csenyő Sándorné,

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR HÍRLAP

1968 JUL 15

1021

Nyaralási históriák

Benczur Gyula, az öngyilkos bajor király udvari festője, a király öngyilkossága után eladta bajorországi villáját, hazajött, és a fonyódi hegytetőn építtetett magának balatoni otthont. Ide hívta meg nyári pihenésre mestertársát és kedves barátját: Szinyei Merse Pált. Szinyei Merse gyomorbajos volt, és orvosi utasítás szerint étkezett. Ezért öreg szakácsnéját is magával vitte.

Éjjel érkeztek meg. Zsuzsi néni, a szakácsnő, a Balaton zúgásától nem tudott aludni. Felkelt, felöltözködött és kiment. A bujkáló hold világánál a vendéglőig jutott. Itt kétségbeesetten elordította magát, és rohant vissza:

— Ébredjenek és meneküljenek! A Balaton háborog! Már a fele hegyet elvitte. Mindjárt elnyel bennünket is!

A felzargatott két mester elnevette magát. De Szinyei Merse, a Zsuzsi néni fontos személyiségére való tekintettel, felöltözött, és ment megtekinteni a háborgó Balatont. Reggel kiment másodszor is, vásznat és festőszerszámokat vitt magával. Az állványt a megbékélt Zsuzsi néni cipelte.

Ekkor festette meg a mester híres fonyódi képét.

*

44 órás munkahét, páratlan h

AFIT Teherautó

ALKALMAZ

lemezlakatos, karosszéria-lakatos,
relő, lánghegesztő, fényező, motorsz
és betanított munkásokat, bejáratő
tőket

Fiatal szakmunkások jelentkezését is várj
maximális bért biztosítunk

Szakma nélküli érettségizett fiataloknak a
mák megszerzését biztosítjuk

ÁLLÁS

A BUDAPESTI KONZERVGYÁR

FELVÉTELRE KERES:

kötött
szakmunkásokat és

BETANÍTUNK

18 éven felüli FÉRFIAKAT LAKATOS MUNKÁRA.

A betanulási idő alatt 1100 forintos keresetí lehetőséget biztosítunk.

Szervezési
készséggel,
kereskedelm
érzékkel rende
tárgyalóképe
kulturált

MUNKA-

TÁRSAKA

ALKALMAZU

átlagon fel
jövedelemm

Jelentkezés

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188—296, 188—307

1968 SZEP 22

NÉPSZAVA

A Benczúr utca

1021

„Hirdetem minden csudatételedet"

Szerény kiállítás nyílt meg tegnap a ferencvárosi pincetárlat helyiségében, amely kicsinységét, jelentéktelenségét újra-újra jó gondolatok képviseletével ellensúlyozza, így hívja fel magára a jogos figyelmet. A cimben szereplő zsoltáridézet egy olyan kis festménygyűjtemény élére került, amely együttesen az antiklerikalizmus gondolatát sugallja (a Benczúrtól Hincz Gyuláig ívelő anyagot a Nemzeti Galéria bocsátotta a rendező IX. kerületiek rendelkezésére).

Szeretném aláhúzni a megnyitón elhangzottakat: az antiklerikalizmus nem holmi XX. századi találmány, gyökereit nem a szocializmusban kell keresni, és lehet megtalálni, hanem az osztálytársadalom évezredes kezdeti szakaszában, és minden korokban, mind erősebben, azóta. A másik, amit a szerény kis kiállítás elé bocsátanék: a „párbeszédet", a vallásos gondolattal és gondolkodással való vitát tiszteljük és helyeseljük — no, de művelni is akarjuk.

Az új tipusú kiállítás minden tekintetben gazdagodása a kicsiny, de hasznos helyiségnek, amely efféle tematikus jelleggel nem lépett még a közönség elé. A kiállítást mindenekelőtt a kerület fiatalsága, diáksága részére szerkesztették meg — számítva történelemtanáraik hozzáfűzéseire, eligazítására, hogy Barta Ernő „Mária-oltár"-a, Ámos Imre „Babona"-ja, vagy másik képe, az „Önarckép ravatalon", és a többi képzőművészeti alkotás csakugyan azzal a tartalommal telitődjék az ifjú látogatók gondolatvilágában, amely külön is, ebben a szándékosan tendenciózus összeállításban még inkább, valóságos tartalma.

A megvalósítás ebben a formájában még nem kifejlett, eléggé kezdetleges — itt magát a kezdeményezést, az alapgondolatot üdvözöljük mindenekelőtt, s az indittatást, amelyet más kerületek és más városok népművelőinek adhat — és adjon is. Hogy a siker nem marad el, arra több mint biztatás a kezdeményezésben ugyancsak élen járó Pesterzsébeti Múzeum immár országszerte mind ismertebbé váló, kitűnő kultúrtörténeti kiállitása, a „Korok és vallások", amely nagy érdeklődést keltett születése helye után a főváros több kerületében, majd Dunaújvárosban, jelenleg Veszprémben, és kelt majd még minden bizonnyal az ország több városában. Az elmúlt tizenkilenc hónapban mintegy hetvenötezer ember tekintette meg érdeklődéssel a rendkivül nagy értékű, eredeti tárgyakban és műfajhű másolatokban gazdag, érzékletes, a tudományos világnézet győzhetetlenségét hirdető kiállitást.

Múzeumi hónap is következik — a jó kezdeményezés propagálását ez is időszerűvé teszi. De mindentől függetlenül az, hogy a tudományos világnézet ilyen természetű terjesztésében is indokolt és lehetséges tovább haladnunk. A szerény Mester utcai pincetárlat nagyszabású és nagy fontosságú tevékenység csiráját rejtheti magában.

Rejti is — ha a kezdeményezést hasonlók követik, a most megvalósultnál magasabb színvonalon. Múzeumainkban megvan az anyag, csak lelkes, hozzáértő kezekkel kell hozzányúlni és felmutatni.

(rajk)

fénye, cs
volt. A s
ha enyhü
pajzsos k
Otthon
Virraszto
csillapító
rékeny, enyhet ...
nom keze. Az otthon olyan volt nekem, mint a jó szagú, frissen szegett kenyér, egyszerű, természetes igézetével. Kenyér. Valamilyen bibliai kép epikussága fűz hozzá. A kenyeret tüzes levesbe aprítottam, nagy ... naban ... pontú csillagokka karikákat, smara nadrágunkból, tél vadt a jég. Végig dokon, minden fáj

---

Egy pillanatra megállt a frissen tatarozott épület előtt, felnézett a második emeletre, ahol várják, ahol már mindent tudnak róla. Az ablakokon mésznyomokat fedezett fel. Nem mosták le gondosan, csak úgy tessék-lássék, a többit meg rábízták az esőre, hogy végezze el az helyettük, gondolta. Szegény ablakmosók, ég és föld között lebegve végzik az akrobatikus mutatványnak is beillő munkát. Egyszer egy hatodik emelet ablakában látott egy ablakmosót, nem volt mentőöv a derekán, bal kezével az ablak keresztfájába kapaszkodott, a jobbal meg gyorsan tisztította az üveget. Kapaszkodott! De, ha a keresztfa korhadt, szúette, akkor röpül az úttestre az ablakmosóval együtt. A hatodik emeletről! Le a betonra! Ki ismerné meg azután? Hatodik emelet? Mi az? Semmi. És aki a huszadikból, az ötvenedikből veti ki magát, mintha bakot ugrana át, és a levegőszőnyeg nem tartja meg! Csak a beton, amelyik olyan szürke, mint reggel volt az arca, amikor a tükörben megnézte magát. Nem akart, de bele kellett pillantania, mert nem tud anélkül borotválkozni villanyborotvával sem. Akkor még jól ment sora, amikor azt vette, akkor még nem gyötörték meg úgy az események.

Legyintett. Be kell lépnie az épületbe, mert várják. Segíteni akarnak rajta, mint a kátyúba került szekéren, ki akarják onnan tolni, lendületet akarnak neki adni, hogy menjen a maga útján tovább ő is, és ne vesztegeljen, vergődjön örökké a kátyúban. Még egyszer felnézett az épüle belépett a kapun. A li tön szemben volt vele. J dalon néhány lépcső v a házfelügyelőhöz. Nem ta meg a liftcsengő go mert nem volt aprópénz bében. Gyalog indult fel csőn. Elég munkája lesz vemnek, gondolta, és zs megtapogatta a kis amelyben a fehér piru pultak. A földszinti egy felirat szökött sz KÖNYVTÁR. Amióta á ték, még nem lépte át szöbét. Azelőtt is ritká többször a fiát küldte fiát, aki olyan magas, n volt, mint ő, és ugyanol váncsisággal ismerkedet lág különféle dolgaival ő. Csakhogy ennek má A fia már sohasem j ide könyvekért. Két év a nyáron, hogy döb gyorsan ellobbant éle most a Farkasréti temet fehér sírköve alatt csontjai az ő csontjait. len arra gondolt, hogy deletet kellene írni, és emelve hangsúlyozni! A társban égtek a lámpák gást hallott, továbblépe

Kifulladva ért a m emeletre. Megállt, nyito jal pihegett. Elővette kendőjét, kifújta orrát, kor már úgy érezte, h hegését nem vehetik ész zét a kilincsre tette. H maga sem tudta, hogy titkolja két-, vagy ki hány esztendős betegség vette kezét a kilincsről, zsebét tapogatta. Elég mosolygott: ott lapult a oldó gyógyszer. Szégye kapta vissza kezét a ki

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAPÍRÓ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 327-748, 340-726

1970 JAN 28.

NÉPSZAVA
Budapest

JANUÁR 27

A MAGYAR KOMMUNISTA PÁRT
25 esztendeje tartotta első nagygyűlését Budapesten.

LUDOLF VAN CEULEN
holland matematikus, a Ludolf-féle szám feltalálója születésének 430. évfordulója.

CSOKONAI VITÉZ MIHÁLY,
a felvilágosodás korának legnagyobb magyar költője 165 esztendeje halt meg.

AUGUST PICCARD
francia fizikus, a sztratoszféra és a mélytengeri kutatás jeles művelője születésének 86. évfordulója.

BENCZUR GYULA
festőművész 126 esztendeje született.

GELLÉRT LAJOS
színművész, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze halálának 7. évfordulója.

JOSÉ MARTI
kubai költő, a nemzeti felszabadító mozgalom harcosa és hőse 117 esztendeje született.

V. P. KATAJEV
szovjet-orosz író születésének 73. évfordulója.

Benczur Gyula

megkötéséhez vezetett.
szakmákban — mint pél-
iparban, a közalkalmazot-
énél, vagy a városi közle-
ahol még áll a harc, foly-
ztrájkok. Rómában ez pél-
ilvánult meg, hogy *hetven-*
r is két-három órára leáll-
: és villamosok, mégpedig
a csúcsidőben, ami a leg-
n érintette a közlekedési
Igaz, az utazóközönséget
- és fültanú arról számol-
igazán kevés morgással le-
ozni. A döntő többség a
dolgozótársak iránt érzett
ritással vállalta a közleke-
kieséséből származó nem
eket.
ARITÁS egyébként is so-
ztalt méretűvé fejlődött. A
int a legnagyobb és leg-
lasz szakszervezeti köz-
zlánrésze volt abban, hogy
iók üzemi, iparági és or-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Benczur

NÓGRÁD
Salgótarján

1969 DEC - 4

1021

A Palócföld jubileuma

Adalékok a lap történetéhez

Tíz éve jelenik meg rendszeresen a Palócföld című folyóirat. A jubileumról a II. salgótarjáni művészeti hetek rendezvénysorozatán is megemlékeznek. December 5-én délelőtt szakmai tanácskozás lesz a megyei József Attila művelődési központban, délután Varga Imre szobrászművész Madách-szobrát avatják a Bolyai gimnázium mellett a Madách-sétányon később pedig műsoros estet tartanak a TIT-székházban.

A tízéves jubileumról szóló megállapítás pontos, de a Palócföld, s Nógrád megye közelmúltjának sajtótörténete szempontjából kiegészítésre szorul. Egyszerű kiadványként, formátumban és terjedelemben szegényesebben 1954 decemberében jelent meg a Palócföld I. évfolyamának első száma, a második szám pedig 1956 júniusában látott napvilágot. Ezután 1960-ig szünetelt a lap kiadása. A két szám ezzel a Mikszáth-mottóval jelent meg: „Óh kedves virágai a palócföldnek! A tündérkert se szebb talán." A 15 év előtti első számban pedig ez a — megyei sajtótörténetünk szempontjából szintén nem érdektelen — bevezető olvasható: „Tíz évvel ezelőtt a »Munkás« című újság volt a demokratikus megyei sajtó első fecskéje. Utódja, a »Szabad Nógrád«, ma már havonta mintegy 80 000 példányban jelenik meg. A két üzemi lap — a »Tarjáni Acél« és a »Nógrádi Bányász« — is jól tölti be hivatását. Ma új lapot adunk az olvasó kezébe: a »Palócföld« első számát. A »Palócföld« a Hazafias Népfront és a Társadalmi és Természettudományi Ismeretterjesztő Társulat kulturális folyóirataként indul. Célja, hogy a megye történelmi, föld- és néprajzi, zenei, képzőművészeti, irodalmi értékeit feltárja, közkinccsé tegye. A termeléssel összefüggő tudományos — műszaki, mezőgazdasági — eredményekről, törekvésekről is beszámol. Az új kultúra virágfakasztója akar lenni a gazdag hagyományok talajából. A nagy szülöttek: Mikszáth, Madách, Balassi, Benczúr kötelező örökségét vállalja. Vagyis az alkotó béke védelmét, a legszebb küldetést" — ennyit a Palócföld-kiadvány hőskoráról.

1960-ban — hosszabb szünet után — Palócföldön címmel jelenik meg, már mint irodalmi-művészeti-kritikai-tudományos antológia. 1961-től újra az eredeti Palócföld címmel találkozunk, s ezzel a megjelöléssel: Nógrádi írók és művészek antológiája. E megjelölés egyébként az 1962-es, 63-as, számokra is vonatkozik. 1964-ben a Palócföld: Nógrádi művészek antológiája.

Újabb állomás: 1965-ben már két száma jelenik meg a Palócföldnek, 1966-ban szintén. A következő évtől, 1967-től pedig negyedévenként megjelenő irodalmi, művészeti, művelődési antológia. S a nagy forduló: az 1967-es második számtól a Palócföld irodalmi, művészeti, művelődési folyóirat. Jellege azóta nem változott. Hozzátartozik még a történethez, hogy 1967-től országos terjesztésű lap.

Néhány szó a Palócföld szerkesztőiről, kiadóiról, munkatársairól.

Az 1960-as, 61-es és 62-es szám felelős szerkesztője Csizmadia Géza, az 1963-as szám felelős kiadója Molnár Pál, 1964 és 66 között Csukly László felelős szerkesztésével jelenik meg a lap. 1967-től Kojnok Nándor a folyóirat felelős szerkesztője. Mióta negyedévenként lát napvilágot, a szerzőgárda bővült, az egész országban „felfedezték" a lapot, s a törzsszerzőkön kívül neves, illetve fiatalabb szerzők jelentkeznek. Kezdettől szerzője a Palócföldnek — többek között — Vihar Béla, Jobbágy Károly, Csanády János, Gerelyes Endre, Polgár István. Később jelentkezett Mocsár Gábor, Papp Lajos, Bába Mihály, Serfőző Simon. Nem lényegtelen szempont természetesen, hogy a Nógrád megyében élő írók, költők fóruma a Palócföld. 1967—68-tól még inkább bővült a szerzőgárda. Új költők jelentkezésére gondolunk, az úgynevezett „új hullám" képviselői küldik el írásaikat a lapnak, akiknek neve most kezd ismertté válni más országos lapokban is.

Az utóbbi időben gazdagodtak, mélyebbé váltak az egyes rovatok. Gondolunk például az „Életünk" rovat változatos anyagára. A kritikai rovat az esetleges válogatás ellenére is tartalmassá válik. Különösen kiemelkedő a „Hagyomány" rovat, amelynek szerzői az országban, sőt a világban számon tartott — nógrádi vonatkozással bíró — hagyományok ápolásában szereztek érdemeket. Gondolunk például a Palócföld 1964-es számára, amelyet a Madách-centenárium jegyében szerkesztettek. A Madách-problematika, természetesen azóta is bővül, elmélyül, ezt jelzik a lapnál jelentkező, országosan ismert kutatók jelentkezései is. Az irodalmi hagyományok ápolásán kívül Nógrád megye történelmi hagyományainak feldolgozása az ötvenedik évforduló alkalmával 1919 emlékének ápolása megérdemelt terjedelmet és helyet kapott, illetve kap a lapban.

Végsősoron a lap betölti funkcióját, fórumot jelent a megye értelmiségei számára. Az irodalmi hagyományok, a múlt forradalmi hagyományainak ápolásán kívül, tükre napjaink életének is.

Tóth Elemér

Mi
a szabályozók?

AZ EMBERI cselekvés fő mozgatórugója az érdek. Következésképpen társadalmunk és gazdaságunk tömeges jelenségei, fejlődésének tendenciái — akár kedvezők azok, akár kedvezőtlenek — az érdekviszonyok közvetlen és áttételes hatásaira vezethetők vissza. Így vagyunk a reform különböző jelenségeivel is. Örülünk, hogy kedvezőbben alakul az ország külkereskedelmi helyzete, mint előzőleg tervutasításra, központi direktívára bármikor. Közben azonban a tavalyihoz képest egyes területeken romlott a hazai áruellátás. Örülünk, hogy végre csökkent a népgazdaság készletnövekedésének üteme. De nem örülünk, hogy az üzletek készlete, s főleg a keresett cikkek választéka is lényegesen csökkent. A bázisbér-szabályozással is kissé túlsóztuk a levest. A vállalatokat olyannyira sikerült a foglalkoztatás növelésében érdekeltté tenni (a reform bevezetése előtt a munkanélküliségtől féltünk), hogy jelenleg számos területen munkaerőhiány okoz gondot és nem kis veszteséget.

A felsorolt eredmények éppen úgy, mint a hibák, lényegében az új mechanizmus szabályozó- és érdekrendszerében levő pontatlanságok tükröződései. Az alapelvek, sőt a fő szabályok is kiállták a gyakorlat próbáját, a részletek azonban finomításra szorulnak. Ez természetes és senkit nem ért váratlanul. Bonyolult gépezet a gazdaság, beszabályozása nem is sikerülhetett egyszuszra. De vajon, több lépcsőben, sorozatos finomításokkal elképzelhető-e olyan szabályozás, amely minden vállalat valamennyi döntésének megannyi vonatkozását közvetlenül a legcélszerűbb irányba befolyásolja? Ezt ugyanolyan naivitás várni, mint azt hinni, hogy az elektronikus agy valaha is feleslegessé teszi az emberi gondolkodást.

AZ ILYEN mechanikus nézetekkel azért szükséges foglalkozni, mert mostanában divatos minden hiba láttán kizárólag a szabályozást okolni. Gyakran a közgazdasághoz értő és a hibát vétő vezetők is élnek ezzel a módszerrel. Kevés a szén és a cement a TÜZÉP-telepeken? Nincs elég olajkályha és olcsó télikabát? Leválik a gyerekcipő talpa? Csak drágább WC-papírt vagy flanelt lehet kapni? Ilyenkor gyakran a szabályozásra hárítanak a szakemberek, s a reformot emlegetik a kárvallott fogyasztók. Pedig nincs olyan mechanizmus vagy szabályozó rendszer, amely a vállalatok piackutató szervezetei helyett képes lehetne pontosan számba venni a várható szükségleteket.

A szabályozó rendszer finomításától joggal várhatjuk, hogy elejét veszi néhány, a helytelen ösztönzésből adódó gyakori hibának, például a kereskedelem indokolatlan készletcsökkentési törekvésének. De nem várhatjuk, hogy sokágú, összetett feladatok esetén a vezetők helyett igent vagy nemet mond, számba veszi valamennyi lehetőséget és kiválasztja a legjobb megoldást. A jelen és a jövő, a vállalat és a népgazdaság, a kollektíva vélt és tényleges érdekei kisebb-nagyobb mértékben az új mechanizmusban is ütköznek. Az elemzés, a döntés jogát és felelősségét nem lehet tehát a vezetőktől elvitatni.

Nem szabad elfelejteni, hogy vannak vezetők, akik szakmailag irányító, szervező és elemző képességek dolgában vagy éppen morálisan nem képesek felzárkózni a nagyobb vállalati önállósággal és az új helyzettel járó feladatokhoz. Úgy döntenek például, mintha az új hatáskör korlátlan szabadságot jelentene — a gazdasági célszerűségtől függetlenül — s ezt is és akár az ellenkezőjét is határozhatják. Valójában pedig a sokféle lehetőség közül — minél megbízhatóbbak a döntést előkészítő módszerek, annál inkább — csak egyféle megoldás lehet optimális, igazán célravezető és hasznos. S a minden szempontból rátermett vezető képes megtalálni ezt és kiállni érte akkor is, ha az népszerűtlen, ha ma csupán befektetést, áldozatot igényel, s holnap-holnapután fizet.

VAGYIS a hibák, a negatív jelenségek okainak megoldásához néha kevés az egyismeretlenű egyenlet. Mert nem mindig a szabályozó eszközökkel van baj. Előfordulhat, hogy a hiba a vezető „készülékében" van. Lehet is, kell is a gazdasági szabályozás, a reform esetleges fogyatékosságait bírálni, de ha szükséges, nem szabad félni a személyi konzekvenciák levonásától sem. Végül is a gazdasági reform sikere emberektől, nem utolsó sorban hozzáértő vezetőktől függ.

Kovács József

a postás

Mit jelent, hogy valaki betétszámla-tulajdonos? Elsősorban kényelmet, mert nem kell mást tenni, mint minden hónap nyolcadikáig befizetni a havonként várható kiadások fedezéséhez szükséges összeget. Ebből az összegből a takarékpénztár a szolgáltató vállalatokkal kötött szerződések alapján kiegyenlíti a betétszámla-tulajdonos tartozásait.

Az átutalás és fizetési megbízásokért minimális díjat számít fel az OTP. Az első tétel után két forintot, minden további tétel után egy-egy forintot havonként. A belépésnek is szabályai vannak. Havonként huszadika után a „belépett" ügyfelek megbízásait az OTP csak a következő hónapra fogadja el és teljesíti. Jó tudni, hogy az átutalási betétszámla nagyobb megtakarítások elhelyezésére is alkalmas. A számla havi legalacsonyabb összegét betétként kezelik, s az összeget 3 százalékkal kamatoztatja az OTP. A kamatokat évenként november harmincadikán írják jóvá.

Előnyös, hogy a betétszámla összegével a tulajdonos mindenkor szabadon rendelkezik. Például a számláról bármikor pénzt vehet fel.

Az OTP az átutalási betétszámla egyenlegéről havonta értesítést küld az ügyfeleknek. Mellékeli a kiegyenlített díjnyugtákat, ugyanakkor az állandó és esetenkénti átutalási vagy kifizetési megbízások teljesítéséről, a befizetések bizonylatairól is tájékoztatja ügyfeleit. A betétszámla-tulajdonosok között nemcsak salgótarjániak, hanem zagyvapálfalvi, baglyasaljai és salgóbányai lakosok is vannak.

A betétszámla-tulajdonosoknak nem kell a fizetési határidőket észben tartani. Nem kell kapkodniuk, hogy mit, mikor kell befizetniök, mindezt átvállalja az Országos Takarékpénztár.

Benczúr Gyula

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1969 OKT 14

ZALAI HÍRLAP

Zalaegerszeg

ezer forinttal [illegible] a múlt év hasonló időszakában volt.

— **Nyíregyházán** vasárnap emlékszobát avattak a város szülöttének, Benczúr Gyula születésének 125. évfordulója alkalmából. Korábban a város egyik legszebb parkját nevezték el róla, s szobrot állítottak emlékére.

— **Chicago viharos négy** napja vasárnap véget ért. A páratlan hevességű politikai tüntetések és a nyomukban

1021

szepítenie. Ezután azon
ban könnyű harmadik

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776

Benczúr Gyula

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza

1969 OKT 14

1021 KELET-MAGY

Benczúr-emlékszobát avattak Nyíregyházán

Benczúr Gyula emlékszobát avattak vasárnap a Móricz Zsigmond Színházban. Városunk nagy szülöttének életét és munkásságát *dr. Ördögh János*, a városi tanács vb elnökhelyettese méltatta. 125 éve született Benczúr Gyula. A magyar festészet megteremtéséért és megbecsültetéséért dolgozott. Nagyban hozzájárult a magyar szellemi kultúra előreviteléhez és fejlődéséhez. Az a ház, amelyben Benczúr született, már nincs meg. A helyén épült áruház falán azonban emléktábla jelzi, hogy városunk büszke nagy szülöttére. A Benczúr-szobor, a róla elnevezett tér és diákotthon, valamint a születésének 120. évfordulójára megjelent művészettörténeti könyv mind a hagyománytisztelő nyíregyháziak szeretetét és tiszteletét jelzik, amellyel a magyar történeti festészet egyik legnagyobb alakja emlékének adózik.

A megnyitó előadás után *dr. Telepy Katalin* művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria főmunkatársa mutatta be az emlékszobában elhelyezett 14 festményt és emléktárgyakat. Köztük a festő édesanyjáról és édesapjáról készített arcképét, amely eddig a család birtokában volt és az emlékszoba berendezéséhez vásárolta meg Nyíregyháza.

uth téri ABC-áruházban

at

lyamokat indít

lánost végzettek részére:

ZSZERELŐ, VILLANYSZE
PÉTÁZÓ, HIDEGBURKOLÓ.
KETTÁZÓ, SZIGETELŐ,
VASBETONSZERELŐ. MŰ-
SZAKMÁKBAN HÁZGYÁRI
A LEGKORSZERŰBB TECH-
ALKOZTATJUK.

végzése után minden hallgató

alatt havi 1600 Ft-os bért fize-
cel foglalkoztatjuk. Minden

zállást adunk

azási hozzájárulást térítünk,
t szolgáltatunk.

Benczúr Gyula

1970 JÚN 6

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÓGRÁD

Salgótarján

Rendbe hozzák

Benczúr Gyula 1912-től 1920-ig élt Dolányban, melyet halála után Benczúrfalvára kereszteltek át. A festőművész műtermét — melyben most idősb. Szabó István, Kossuth-díjas szobrászművész dolgozik — eddig egyszer sem tatarozták. Állapota, különösen a második világháborúban elszenvedett sérülések miatt, annyira megromlott, hogy benne a munka egyre nehezebbé vált. A tatarozás most folyik — a szobrászművész ez alatt, ha az idő engedi, a három helyiségből álló műteremépület előtt dolgozik.

6. Somos						
7. St. Bányagép	8	1	3	4	10:12	5
8. Karancsság	8	1	2	5	11:27	4

Nyugati csoport:

1. Bgy. Dózsa	8	6	-	2	32: 7	12
2. Bgy. Volán	8	5	2	1	14: 5	12
3. Romhány	8	5	2	1	17:11	12
4. Diósjenő	8	3	1	4	9:11	7

1978 JUL 29

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

PESTMEGYEI HÍRLAP

Budapest

DUNAKESZI

Emlékezés Benczúr Gyulára

A vasutasok szakszervezetének József Attila Művelődési Központja nyáron is gondoskodik a szervezett vasutasok szórakoztatásáról, műveléséről.

Augusztusi programja keretében kilencedikén megemlékezik a képzőművészeti szakkör *Benczúr Gyula* halálának 50. évfordulójáról. Ugyancsak a szakkör tagjainak mutatják be filmen a szentendrei művészeket, a művésztelep lakóinak életét.

Az ifjúsági klub műsorában szerepel a Hadtörténeti Múzeum megtekintése. 21-én, 22-én és 23-án háromnapos *autóbuszkiránduláson* vesznek részt, s megismerkednek Aggtelek, Kassa és Eger nevezetességeivel.

Tizenötödikén *könyvkiállítás* nyílik a művelődési központban az Alkomány születésének 21. évfordulója alkalmából.

A kerthelyiségben a Volumen-zenekar játszik. 28-án önálló szalonzenekari estet rendeznek, *Pozsgai Antal* vezetésével.

A mozi kedd és péntek kivételével játszik, s augusztusban kilenc filmet vetít a közönségnek.

(p.)

DUN

MOI

NAG

VEC

* Csak 14 éven felülieknek
** Csak 16 éven felülieknek

Jó szórakozást kíván a
PEST MEGYEI MOZIÜZEMI VÁLLALAT

1970 MÁR 2 2

1021

Meghalt Benczúr Ida, a nagy magyar festőcsalád utolsó sarja

Nemrég még dolgozott utolsó festményén. Virágábrázolás volt az is, mint valamennyi műve. A természet örömet adó, bőkezű ajándékának dicséretét sugározzák a nyári pompájukban ékeskedő peoniák, gladiolusok, rózsák és krizantémumok. Díszes művű porcelán, vagy fémedényekben virítanak, melyeken megcsillan a napfény, s a virágok fel-fel izzó pompás színeikkel a Benczúrtól tanult hibátlan anyagszerűség érzékletességével hirdetik az örömben, szépségben való feloldódást.

Benczúr gyermekei közül Ida a legutolsóként született Münchenben 1876. október 2-án. A müncheni akadémián édesapjától tanult festeni. Tőle sajátította el anyagfestésének módozatait. Virágcsendéleteknek dús, hamvas, színes ragyogása megtévesztően hasonlít a benczúri festői felfogáshoz. A Bartók Béla úti lakás egyúttal műterem is volt számára. Tavasztól őszig a pompázó csokrok nem fogytak ki a díszes vázákból, s ő élvezetes csendéleteket varázsolt belőlük. Együtt élt két testvérével, Elzával és Gyulával, aki, mint orvos, a Gellért fürdő balneológusaként működött. Elza a bőrés famunkák kiváló művésze volt, Vastaghné Benczúr Olga pedig akvarelleket készített. Évente huzamosabb időn keresztül együttesen állítottak ki a testvérek a műteremben, s Ida 1912 óta számtalan fővárosi kiállításon is részt vett. Képeit mindmáig nem csak itthon, de külföldön is szívesen vásárolják.

Néhány évvel ezelőtt, 1958-ban, amikor Budapesten a Magyar Nemzeti Galéria megrendezte Benczúr Gyula reprezentatív emlékkiállítását, Ida még mindhárom testvérével együtt megjelent az ünnepi megnyitón. Azóta a halál mindannyiukat elragadta, most utolsóként, kilencvennégy éves korában január 6-án Benczúr Idát.

Élete csendes munkálkodással, a testvérei iránti szeretet, megértés jegyében telt el. Tisztelet övezte Benczúr gyermekeit, akik apjuk emlékének, művészetének áldozatos ápolói voltak. Az általuk megőrzött dokumentumok értékes adatokat szolgáltattak a Benczúr-monográfia elkészítéséhez. A család a harmincas években több grafikai lapot és festményt adott át Benczúr szülővárosa, Nyíregyháza részére, egy később létesítendő emlékmúzeum céljaira. Benczúr műveinek gazdag sorozatát a Magyar Nemzeti Galéria őrzi, s ugyanott találjuk Benczúr Ida néhány szép virágcsendéletét. Nyíregyházán a Magyar Nemzeti Galéria és a Jósa András Múzeum által kölcsönzött művekkel ez esztendőben valósult meg, ha még nem is eredeti helyén a Benczúr-emlékszoba. Egyelőre a színház vette szeretettel gondjaiba, és állította ki kulturált környezetben az értékes képeket.

Benczúr Idától, mint egy neves, nagy művészcsalád utolsó sarjától veszünk búcsút. Kedves, szeretetteljes lénye, mindig készséges segíteni akarása, mosolygós egyénisége mindazok számára, akik ismerték örökké emlékezetes marad.

Dr. Telepy Katalin

Vas

Tanyavilág

Lassan *omladozik* az emlékekben, de főképpe
valóságban az a romantikus régi tanyavilág ké
amely úgy élt sokakban, ha a tanyavilágról hallott,
mint ami mindentől elzárt, elmaradott. Zárt világ, kulturálatlanság, petrólámpák, úttalan utak, magányos házacska, néhány gazdasági épülettel, s mellette mint jelkép, a gémeskút.

Irreális képet festenénk, ha *így* ábrázolnánk az állandóan változó tanyavilágot. Nem lehet ma már általánosságban elítélni és *felszámolásra kárhoztatni* a tanyákat. De főleg nem lehet ezt tenni városi szemlélettel, s a kőrengetegből vizsgálni, mert még azok is kénytelenek revideálni ítéletüket, akik korábban amellett *kardoskodtak*, hogy fel kell számolni a tanyavilágot. Erre az *élet cáfolt rá*. S ma már azok a baljós jövőbelátók, akik néhány évvel „tudományosan" próbálták bizonyítani, hogy eltűnnek a tanyák, kénytelenek felülvizsgálni nézeteiket, s most azt mondják, hogy *még kétezerben is* élnek emberek a tanyán. Igen, ez így van. Csakhogy ez a tanya, az itteni munka-, életkörülmények egészen mások lesznek, mint valamikor.

Az emberek az életkörülményeiket maguk formálják, alakítják és változtatják. Ők döntenek abban, hol

KELETMAGYARORSZÁG
Nyíregyháza
BUDAPEST, IX., Ulloi út 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-776
SAJTÓFIGYELŐ

1021

Benczúr Gyula

Ötven esztendővel ezelőtt, [illegible] július 16-án hunyt el a magyar képzőművészet nagy alakja, Benczúr Gyula. Nekünk, nógrádiaknak, különösen illik legalább néhány gondolat erejéig megállanunk a nagy történelmi freskók alkotójának sírja és életműve mellett. Mert ha az Új Magyar Lexikon téved is, amikor Dolányt teszi meg Benczúr szülőfalujának — Nyiregyházán született 1844. január 28-án —, voltak megyénkkel családi kapcsolatai is. Apai dédapja, István, Nógrád megyében, Vanyarcon volt evangélikus lelkész. Amikor Mikszáth Kálmán megtelepedett Horpácson, hívta Benczúrt is a „görbe ország" festői tájaira. Benczúr előbb a Mikszáth-kúria közelében alkudott egy telekre, majd később a dolányi kastélyt vásárolta meg, amelyet átalakíttatott és egy nagy méretű műtermet is építtetett magának. Élete utolsó szakaszában itt dolgozott a legszívesebben. Halála után nevezték el a kis települést Benczúrfalvának és a falu temetőjében található a nagy festő kriptája.

Életművének értékelése sokáig problematikus volt. Alkotásainak javát a kiegyezés utáni „boldog béke" éveiben készítette, s a loyalitás nem használt művészetének. Példaként egyik legismertebb alkotását a „Budavár visszavétele a töröktől" című, a Millénniumra készített művét említhetjük. A megrendelők kívánságának megfelelően a kép középterében Lotharingiai Károly fővezér fehér lovas alakját látjuk, amint büszke tekintetét Abdurrahman utolsó budai pasa holttestére veti. Körülötte fehér parókás osztrák hercegek. A figyelmes szemlélő azonban észreveheti, hogy legalább olyan hangsúlyt kap a harsonázó magyar lovas, vagy Petneházy Dávid alakja, aki láthatóan vérével áldozott a győzelemért. Benczúr tehát a hivatalos Magyarország urainak kívánságát is kielégíti, olyan kompozíciót alkotva, amilyenre korában „egyetlen európai festő" nem lett volna képes, másrészről azonban azt is megmutatja, hogy a tényleges áldozatot és hősiességet az egyszerű magyar vitézek példázzák és érdemük a 150 esztendős rabság megszüntetésében semmivel sem kisebb, mint a késve végre megjelenő nemzetközi seregeké.

Minden méltatója kiemeli, hogy természet — s emberábrázoló tudása, munkabírása kimeríthetetlen. A „Hunyadi László búcsúja", a „Rákóczi Ferenc elfogatása", a „Vajk megkeresztelése" mellett párját ritkító bensőséggel megszólaltatott képmásai bizonyítják. Bernáth Aurél megállapítása: a művészet csak dicsérni tud. Benczúr Mikszáth arcképe is bizonyítja: a művész a szíve szerint való dolgokról tud igazán festeni.

Kiváló volt, mint tanár is. 1876-ban művészetének elismeréseként kinevezték a Münchení Akadémia tanárává. Ezt a megbízatást is csak magyar állampolgársága megtartása mellett fogadta el, de amikor 1883-ban létrehozzák Budapesten a Mesteriskolát, az első hazai hívásra átveszi az iskola vezetését és húsz éven keresztül lelkiismeretesen irányítja a kibontakozó tehetségek útját. „Nem nyomta el tanítványainak művészi egyéniségét, szabadon fejlődhettek, de megkapták hozzá a tudás szilárd alapjait."

Benczúr Gyula az utolsó nagy mester volt abban a vezető gárdában, amelynek működése a XIX. század végére a magyar festészetet fellendítette — állapítja meg Telepy Katalin, aki ez ideig a legrészletesebb méltatást írta Benczúrról. Szinte mindent elért, amit polgári származású egyén abban a korban elérhetett: a főrendiház tagjai sorába iktatta, a Magyar Tudományos Akadémia tagjává választotta — éppen a már említett Mikszáth-portré volt az akadémiai székfoglalója — a Kolozsvári Egyetem díszdoktorává avatta, a Szt. István rend tulajdonosa volt. Halálának ötvenedik évfordulója alkalmával tisztelettel hajtjuk meg az emlékezés zászlaját életműve előtt, igazat adva Gerevich Tibor művészettörténésznek: „a közönség és a művészet ő általa találtak egymásra."

Csukly László

NÓGRÁD
Salgótarján

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JUL 1 9

Fotósarok

Tartalom – forn

Ha megértettük a művészi kép és a természeti kép közötti különbséget, feltétlenül tisztán kell látnunk a tartalom, forma és technika összefüggéseit. Olyan ez a három tényező, mint a háromszög három csúcsa. Ha bármelyik hiányzik, eltűnik mind a három.

Nagyon sok ember él abban a tévhitben, hogy a szép forma már eleve sikert arat, ha szép technikával párosul. Merőben téves ez a felfogás. Sőt, veszedelmes is a szép formát a tartalommal azonosítani.

A ma alkotási módja a szocialista realizmus. Akár irodalmi, akár képző-, fotóművészeti, vagy bármilyen művészeti alkotásról van szó. Ez a művészeti alkotási mód nem elégszik meg az üres formákkal, bármilyen szépen csillognak is azok. Szocialista realista alkotások úgy szi
az alkotónak sikeri
események, a ma
élete, a mai tájak
mák segítségével
tozott társadalmi v
fakadó magasabb
életérzést és embe
ábrázolni. Ez pedig
esetre sem sikerülhet
formákkal. Nem pedig azért, mert akkor tulajdonképpen azt bizonyítanánk művészi szinten, hogy nincs semmi, amit ábrázolni tudnánk. Azt regisztrálnánk, hogy itt nem változott semmi; minden maradt a régiben. Ez pedig mai társadalmi rendszerünkkel ellenséges, hazug magatartás.

Hiába szép tehát a forma, hiába reprodukáltuk technikailag tökéletesen a természeti képet, ezzel nem alkotunk művészit, csak mesterségbeli tudásunkról tettünk tanúbizonyságot.

például a tsz-dolgozók valamilyen munkáját. Ez csak egy dokumentációs kép. Akkor lesz az ilyen felvételünk művészi, ha sugározza a tszdolgozók öntudatát, új életérzését, a közösségi munka könnyebbségét, vagyis az új, boldogabb életet.

Az elmondottak nem jelentik persze azt, hogy a nehézségeket nem lehet meglátni, a hibákra nem lehet rámutatni. Igenis lehet, sőt kívánatos is, de a helyes ideológiai állásfoglalás megköveteli az építő kritikai szellemet. A hibák elítélése tartalmi szempontból egyenértékű az eredmények elismerésével és méltatásával, ha mondanivalója a haladás szolgálatában áll...

Körmendi Károly

azon
meg.
járás

Ol
mált
zásá
ló 7/
rend
dolg
rébe
gez
által
előír
Ez a
sebb
elért
nem
kell
lehet
erede
átlag

Itt
csi d
napj
niszt
hóna
díjat
hogy
a m

VASÁRNAPI FEJTÖRŐ

Talpraesett válasz

Major Henrik, a világhírű karikatúrista Hollywoodban Marlene Dietrichet is lerajzolta, aki a rajz láttán sértődötten kifogásolta, hogy évtizedekkel öregebbnek

A föld felé. 10. Éktelen vicc! 11. Japán táncosnő. 12. Szerep „A bahcsiszeráji szökőkút"-ban. 13. A válasz befejező része. 18.

MÉG MA KERESSE

1021

GYULA BENCZÚR DIED 50 YEARS AGO

Master of Hungarian historical painting

In the mid-1860's, a young painter created a stir among the members of he Fine Arts Society of Hungary when he presented a canvas with the title "Tragedy of a Balaton Fisherman." The painting won such general acclaim that in 1866 it was included among the works for regular reproduction as "art plate" for collectors. The young painter was Gyula Benczúr, then just over 20 years of age.

Benczúr was born at Nyíregyháza in 1844. He graduated from a grammar school in Kassa, and in the same town he started his studies of drawing and painting in the private art school of the Klimkovics brothers.

Benczúr's gifts emerged very soon, and he was sent as early as 1861 to the Academy of Fine Arts in Munich where, as from 1865, he studied under the famous art teacher Piloty. Like so many other Hungarian painters, Benczúr was also inspired by the beauty of the scenes around Lake Balaton, and he won early fame with his above-mentioned Balaton canvas. However, he did not finally turn into one of the several "painters of the Hungarian sea," his interests having turned towards other subjects—mainly Hungarian history.

His first major historical tableau, "Farewell of László Hunyadi," showed at once his mastery of the spectacular and dramatic—coupled with a certain academic theatricality. This was followed by "The Capture of Prince Ferenc Rákóczi II," showing a matured coloris and splendid finish.

After such signal preliminaries, he was invited to a competition launched for historical painters—at which he won the first prize with his "Baptism of Vajk" (Vajk was the name of St. Stephen, the first Christian king of Hungary, before he was christened). The large-size composition, completed in 1875, conclusively showed Benczúr's consummate mastery—making the artist into one of the greatest personalities ever in the field of Hungarian historical painting.

"Baptism of Vajk" by Gyula Benczúr (1875)

At that time, Benczúr resided at Munich and was appointed professor in the famous Art Academy of the German town, then a major centre of European painting. Benczúr returned to Budapest in 1883, and trained generations of young artists, as headmaster of the Art Academy here, until his death on July 16, 1920. Following his return, official Hungary—highly respecting his art—showered him with commissions. Apart from his historical tableaux, he painted portraits of members of the aristocracy and "the upper ten." His mastery turned high-minded portraiture into one of the favourite genres practised, in Hungary at the turn of the century.

—Miklós Tóth—

INTERFOTO MTI/AP

TORY DEFENCE CHIEF IN BONN: British Defence Secretary Lord Carrington arrived in Bonn Wednesday for a three-day visit to West Germany and immediately started talks with Defence Minister Helmut Schmidt. Pictured Carrington (left) and Schmidt (right) after inspecting guards of honour in Bonn Wednesday

Sports

TRACK AND FIELD: Innsbruck/Austria — Chi Cheng, Taiwan-born world record holder of California, Tuesday established a world best mark for this year clocking 11.1 seconds in the 100 meter dash for women. She missed the world record by only 0.1 seconds.

At the international track and field meeting, Chi Cheng also won the 100 m hurdles event in 13.1.

COMMONWEALTH GAMES: Edinburgh — England and Australia are expected to maintain their traditional dominance when the Ninth Commonwealth Games begin here Thursday, but the rising sporting power of Africa should again be in evidence.

Since the games began in Hamilton, Ontario, Canada, in 1930 only England and Australia have come out on top in the medals race—England on five occasions and Australia on three.

World youth assembly

US troop delibera killed My Lai civilia

Washington, July 15 (UPI) — House investigators concluded today that US troops "deliberately" killed an undetermined number of civilians in the South Vietnamese hamlet of My Lai and that army and State Department officers tried to cover up the alleged massacre.

In a 53-page, surprisingly hard hitting report, a House Armed Services Subcommittee, made up of four generally "hawkish" Congressmen disclosed the results of its seven-month investigation of

DOBRYNIN— MEETING

Washington, July 15 (AP) — Soviet Ambassador Anatoly F. Dobrynin called on US Secretary of State William P. Rogers Tuesday to talk about European security matters, a State Department spokesman reported.

Peking r

Tokyo, July 15 (UPI) — Etienne Manache gave a rec to mark the French Nation Agency said.

It said it was attended by Premier Chou En-lai, and other leading Chinese government officials, and by all members of the visiting French government delegation, led by André Bettencourt, minister delegate to the Prime Minister in charge of planning and territorial development.

The French delegation which on Monday met th

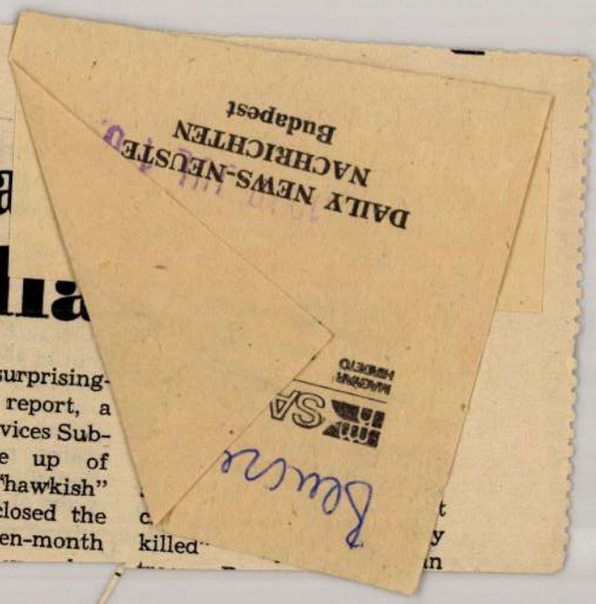

BENCZÚR GYULA (1844—1920). A magyar történelmi festészet egyik igen jelentős alakjának 125. születésnapját ünnepeljük január 28-án. A nyíregyházi születésű művész Kassán volt diák, s közben festeni és rajzolni tanult. 1861-től Münchenben folytatta tanulmányait. Első nagy sikerét a Hunyady László búcsúja c. művével érte el. Ismertebb alkotásai: II. Rákóczi Ferenc elfogatása, Vajk megkeresztelése, Budavár visszavétele.

Ifju Kommista 1968 XII m.

1021

Hargitai Ildikó 126.
Ózd: Pataki Eszter 191.
Ocsöd: Enyedi Tibor 70.
Pápa: Baranyai István 107.
Rétság: Kulik Magdolna 59.
Salgótarján: Földi Edit 186, Sshreng Tamás 183, Mráz Éva 174, Csizmadia Gizella 202, Kiss Margit 114, Varga Balázs Vilmos 190, Hajas Katalin 175, Pvazkovszky Mihály 145, Kovács Piroska 154, Medved Ilona 148, Romsics Lajos 214.
Sárok: Imhof Mihály 215.
Sopron: Bugdelics Károly 89.
Sümeg: Hugó Annamária 176.
Szécsény: Varga Mihály 5º Lőcsi

Benczúr Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

1969 JAN 28

JANUÁR 28

BENCZÚR GYULA
festőművész születésének 125. évfordulója.

UJHÁZI ÖDE
színművész 125. esztendeje született.

DIENER DÉNES RUDOLF
festőművész születésének 80. évfordulója.

SZTOJANOVITS JENŐ
zeneszerző, zenepedagógus 50 esztendeje halt meg.

AUGUST PICCARD
francia fizikus, a sztratoszféra és a mélytengeri kutatás jeles művelője 85 éve született.

GELLÉRT LAJOS,
színművész, a Magyar Népköztársaság érdemes művésze halálának 6. évfordulója.

JOSÉ MARTI
kubai költő, a nemzeti felszabadító mozgalom harcosa és hőse 116 éve született.

V. P. KATAJEV
szovjet-orosz író születésének 72. évfordulója.

HENRY M. STANLEY
angol utazó, Afrika-kutató 128 esztendeje született.

kek beszélnek.

Békés megyei rendőrfőkapitányság:

— Farkas Józsefné szülési szabadságát tölti otthon édesanyjánál, Sebestyén Istvánnénál, egyébként Budapesten dolgozik, a Ganz Mérőműszerek Gyárában. A két asszonynak csaknem egy idősek a gyerekeik. A négyéves Sebestyén Judit, a hároméves Farkas Erika és az újszülött maradt a szobában. Amikor Farkasné egy negyedóra múlva be-

„Csak egyetlen pillanatra a az összetört nagyapa. „A vízión volt. *eddig még sose* Farkasné. S hányszor ment szédba órákra is, és *soha nem*

Január 18-án mindhárom hatatlanra fordult az, ami m pillanatokon, azon a rossz s múlik.

Benczúr Gyula emléktáblájának leleplezése Nyíregyházán

A Nyírségi Ősz keretében a város nagy szülöttjéről, Benczúr Gyuláról tartottak megemlékezést szombaton délután Nyíregyházán a világhírű festőművész szülővárosában. A TIT Bessenyei klubjában rendezett ünnepségen a művészet kedvelőin kívül sokan megjelentek a Benczúr Gyuláról elnevezett kollégium hallgatói közül is. Az eseményen dr. Telepy Katalin művészettörténész, a Magyar Nemzeti Galéria tudományos főmunkatársa tartott jól sikerült vetitettképes előadást Benczúr Gyula életéről, művészetéről.

Ezt követően ünnepélyesen leleplezték a művész szülőháza helyén épült ÁBC-áruház falán elhelyezett Benczúr emléktáblát. Dr. Ördögh János, a városi tanács vb. elnökhelyettese mondott beszédet, majd megkoszorúzták az emléktáblát.

zafias erők mind
mal meglepetéss
dással súlyos cs
mérni az ellensé
Saigonban hiv
is bejelentették,
tonai készültsége
országszerte csök
Az amerikai
hadtest tengerészgyalogsága
napok óta a nemzetközileg fegyvermentesnek minősített demilitarizált övezetben végez úgynevezett tisztogató hadműveletet.
Da Nang-tól 80 kilométernyire délre — az amerikai verzió szerint — összeütközött és lezuhant két amerikai tengerészgyalogsági helikopter. Tizenkét katona életét vesztette.

Nem megy azonban minden zökkenő nélkül. Szom' ton hajnalban elromlott a melegítő radiátor és az űrhajósok dider i kezdtek. A fűtés problémáját sikerült ugyan megoldaniok a hűtőfolyadék rendszer elzárásával, de Schirra közben megnáthásodott. Jelentette a föl-

KELET-MAGYARORSZÁG
SAJTÓFIGYELŐ
Magyar Hirdető
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

EMLÉKEZÉS BENCZÚR GYULÁRA

Benczúr Gyula halálának 50. évfordulóján a Magyar Nemzeti Galéria és a Nógrád megyei Tanács szombaton emlékkiállítást rendezett a salgótarjáni József Attila Művelődési Központ üvegcsarnokában. A Nemzeti Galériában őrzött *Benczúr-alkotásokból* húsz jelentős festményt és nyolc rajzot mutatnak be a január 10-ig megtekinthető tárlaton.

Benczúr Gyula életének utolsó évtizedét — barátja, a *Horpácson* élő *Mikszáth Kálmán* és természetesen az elragadó táj hatására — a Nógrád megyei *Dolányban*, a mostani *Benczúrfalván* töltötte. Sok szép alkotása született ebben a szó szoros értelmében festői környezetben. Életét is itt, *Dolányban (Benczúrfalván)* fejezte be 1920-ban a múlt század és a századforduló kiemelkedő magyar festőművésze. *Benczúrfalvai* rezidenciája, a szép barokk kastély, melyet a megyei tanács költségén az idén restauráltak, továbbra is a művészet hajléka maradt, hiszen jelenleg is benne él és alkot *idős Szabó István*, Kossuth-díjas szobrászművész.

Munkaerő-
gazdálkodá
Budapest
Maglódi út

Kőbányai Sörgy
felvesz
17 éven
nőket bet
és segédmu
munkakörb

Jelentkezés:

Munkaerő-
gazdálkodás
Budapest
Maglódi út

Azonnali bel
felveszünk: f
nőt munkaváll
betanított au
gépkezelőnek.
mozgatókat, g

1970 DEC 2 01

PEST MEGYEI HÍRLAP

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 21

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

mélygépkocsi eladó.

Benczúr Gyula-emlékkiállítás Salgótarjánban

Mint már hírül adtuk, ma délután öt órakor nyílik meg Salgótarjánban, a megyei József Attila művelődési központban a Magyar Nemzeti Galéria és a központ által rendezett Benczúr Gyula-emlékkiállítás. *Dr. Telepy Katalin* művészettörténész, aki a kiállítást rendezte, s akinek Benczúr-monográfiája (Telepy K.: B. Gy. Bp., 1960.) második kiadásban most jelent meg, a következőket mondotta a kiállításról, illetve Benczúr Gyula munkásságáról.

— A Nógrád megyei Tanácsot elismerés illeti, hogy Benczúr Gyula halálának ötvenedik évfordulójában reprezentatív kiállítással óhajt adózni, az egykor Nógrád megyében élő nagy magyar festő emlékének. A Magyar Nemzeti Galéria átérezve e gondolat fontosságát, segítséget nyújtott e munkához, így lesz látható mától, január 10-ig Salgótarjánban Benczúr Gyula húsz képe és nyolc jelentős rajza. A mester 1910 és 1920 között életének legkedvesebb időszakát töltötte az akkori Dolányban, amelyet ma Benczúrfalvának hívnak. A fiatal Benczúr évtizedeket töltött Münchenben, később München környéki villájában, első felesége bajor származású volt. 1883-tól Magyarországon élt, a későbbiekben érlelődött meg benne az a gondolat, hogy Nógrádban vásárol birtokot. Horpácson meglátogatta barátját, Mikszáth Kálmánt, és szívesen telepedett volna le közelében. Mivel azonban ott megfelelő telket nem kapott, a szép fekvésű Dolány községben levő barokk kastélyra gondolt, amelyet a Pejacsevics családtól vásárolt meg. Élete utolsó szakaszának szép művei keletkeztek e kastélyban.

— Mit láthatunk a salgótarjáni Benczúr-emlékkiállításon?

— Ez a kis tárlat Benczúr életművének kiemelkedő alkotásaival bizonyára sok gyönyörködésre és ismeretszerzésre ad majd alkalmat. Benczúr Gyula a múlt század nagy magyar festői, Munkácsy Mihály, Székely Bertalan, Szinyei Merse Pál, Paál László, Mészály Géza stb. sorában rangos helyet foglal el. Ma új, modern törekvésekhez szokott szemeink ámulva nyílnak meg a benczúri kvalitások előtt. Benczúr ugyanis az akadémiai módszert követve a természethez hű ábrázolásmód mestere. A magyar festők között egyedülálló megbecsülésben volt része, tehetségét, alkotókészségét, ragyogó kolorizmusát, technikai tudását kora elismerte. A történelmi festészet művelőjeként alkotta meg például a Budavár bevételét, a Milleniumi hódolatot, a Mátyás-sorozatot. A salgótarjáni kiállítást a Magyar Nemzeti Galéria „kincseiből" rendezik.

Benczúr, egyébként kívül, mint portréfestő is kitűnő képességű mester volt, akár a családi portrék bensőséges hangjára figyelünk, akár reprezentatív arcképeinek sorát nézzük. Mindig megtalálta, megfelelő külsőségek között, a modell karakterét. A reprezentatív portré például éppen az ő működése nyomán lett a századforduló egyik legkedveltebb műfaja hazánkban. A budapesti Bazilika, vagy a Fasori evangélikus templom oltárképe a nagy kompozíciók mesteréről vall. Egy, az előbbi képhez készült kiérlelt tanulmányt is láthatunk a kiállításon, természetesen a portrékon kívül. Szórakozásul, mulatságul vidám, kedves hangulatú mitológiai jeleneteket is festett, a kis tárlat ebből is ad ízelítőt (például az Idill).

— Hallhatnánk néhány adalékot Benczúr Gyula mai értékelésével kapcsolatban?

— Úgy vélem, Benczúr Gyulát mindenképpen meg kell becsülnünk, mint a magyar festészet nemzetközi rangja megalapozásának egyik tevékeny munkását. Festői tudása, vagy etikai nézetei, amelyek az 1919-es Magyar Tanácsköztársaság idején nyílvánvalóvá váltak, becsülést érdemelnek. A Magyar Nemzeti Galéria 1958-ban rendezett Benczúr-kiállításán Poór Bertalan megnyitó beszédében rámutatott, hogy Benczúr a Tanácsköztársaság idején példamutatóan viselkedett, s azután sem volt hajlandó a Tanácsköztársaság direktóriumában résztvettek megbélyegzésére. Adalék továbbá emberi magatartásához az is, hogy tanítványaira soha nem erőltette az ő művészi felfogását. Itt Fényes Adolfot, Koszta Józsefet, Kernstok Károlyt említhetném.

Benczúr Gyula 1920. július 16-án Dolányban (Benczúrfalván) fejezte be életét. Halálának ötvenedik évfordulóján, a salgótarjáni tárlat, Telepy Katalin értő rendezésében Nógrád megye méltó tiszteletadása a festő emléke előtt.

róka ellen

Ismét veszett rókák barangolnak a megyében. Korábban a nétsági járásból, később a balassagyarmati járásból is jelentették, hogy veszett rókát ejtettek el. Balassagyarmaton az egyik vadőrt orvosi kézelésben is részesítik, mert hozzáért a beteg ragadozóhoz. A vadászatokat nagy figyelemmel kell kísérni és az elejtett rókát az állatorvos meg, hozzány Kívánatos, h saságok rend na hajtóvadá ugyanis, hog járás után n megjelennek és nagy ká csak az erd állatokban i

NÓGRÁD

SAJTÓFIGYELŐ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MAI MŰSO

KOSSUTH RÁDIÓ: 8.20: Lányok, asszonyok. — 8.40: A XIV. kerületi KISZ kamarakórusa népdalokat énekel. — 8.59: A Francia Rádió és Televízió szimfonikus zenekarának hangversenye. — 10.50: Rádiószínház. Setét ügy. — 11.42: A Magyar Rádió és Televízió énekkara Kodály-kórusokat énekel. — 12.20: Zenei anyanyelvünk. — 12.30: Melódiakoktél. — 13.54: Ivan Vazov. — 14.04: Hogy soha többé ne legyen háború... — 14.20: Kis magyar néprajz. — 14.25: Új Zenei Újság. — 15.05: Hétvégi külpolitikai figyelő. — 15.20: Csak fiataloknak! — 16.05: Rádióreklám. — 16.08: A köd. — 16.35: Szombat délután. — 17.55: Kedves lemezeim. — 18.58: Hallgatóink figyelmébe! — 19.25: Nóta- és népdalest. — 20.25: Bemutatjuk új lemezeinket. Népszerű szimfonikus zene. — 21.24: Operetthangverseny a Hilversumi Rádióból. — 22.15: Sporthíradó. — 22.25: A fegyverszünet negyedik hónapjában. — 22.35: Táncoljunk! — 0.10—1.58: Melódiakoktél.

PETŐFI RÁDIÓ: 8.05: Lily Pons és Todor Mazarov operáriákat énekel. — 8.45: Külpolitikai figyelő. (Ism.) — 9.00: Verbunkosok, népdalok. — 9.45: Válaszolunk hallgatóinknak. — 10.00: A zene hullámhosszán. — 11.50: Béládi Miklós könyvszemléje. — 12.00: Schubert és Beethoven műveiből. — 14.00: Napraforgó... — 15.00: Orvosok a mikrofon előtt. — 15.05: Magyar előadóművészek lemezeiből. — 15.30: Falvakban, mezőkön... — 16.05: Két koncertinduló. — 16.15—17.45: A hét műsorából. — 17.45: Mi ez? — 18.10: Húszas stúdió. — 19.02: Ősbemutató a szegedi Nemzeti Színházban. Madách Imre: Mária királynő. Kb.: 21.30: Új könyvek. Kb.: 21.33: Nóták. — 21.48: Miért játszom? — 22.03: Poulenc: Tirésias keblei. — 23.15: A Magyar Rádió és Televízió szimfonikus zenekarának felvételeiből. — 24.00—0.10: Hírek, időjárás.

TELEVÍZIÓ: 9.00: Műsorismertetés. — 9.01: Európa biztonsága. — 9.25: Nemzetközi kaleidoszkóp. — 10.00: Laura szerelme. Magyarul beszélő román film. (Ismétlés.) — 11.15: Kék fény. (Ism.) — 15.23: Műsorismertetés. — 15.25: Reklámműsor. — 15.30: Promontor pincéi. — 15.50: Tüskevár. — 16.20: Reklámműsor. — 16.25: Rajta, sporttárs! Magyar kisfilm. — 16.40: Antenna. — 17.20: Reklámműsor. — 17.30: Hírek. — 17.35: Ünnep előtt. — 17.45: A Tv Galériája. — 18.25: Amikor én katona voltam... Magyarul beszélő jugoszláv rövidjátékfilmsorozat, 5. A vér. — 18.45: „S két szó között a hallgatás..." — 19.10: Cicavízió. — 19.25: Szünet. — 19.30: Tv-híradó. — 20.00: Feleségem hagyatéka. — 20.50: Függöny nélkül... Mina (Olasz táncdalénekesnő) műsora. — 22.00: Tv-híradó — 2. kiadás. — 22.10: Éjszakai előadás. Malachias csodája.

BESZTERCEBÁNYA: 11.00: A pénztárnál állott. (Cseh film.) — 19.00 és 23.15: Tv-híradó. — 19.45: Kanadai természetfilm-sorozat. — 20.30: Vidám műsor. — 21.45: Két detektív különös története.

Fé
Vé
Ar
Gy

Budapest XIII., Frangepán tosokat (épület-, általános kásokat, női és férfi segé zőket, fűtőket alacsony ny tásokat, éjjeliőröket, főpo lattal, asztalosokat.

már most
adja postára
üdvözlő lapjait

Hő- és hangszigetelő,
NIKE-GELL „S"

különféle

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Benczur Gyula

NÉPSZABADSÁG

Benczur Gyula

1980 JUL 24

— EMLÉKTÁBLÁVAL jelölik meg a következő években Nyíregyházán azokat az épületeket, amelyekben munkásmozgalmi, város- és művészettörténeti emlékek fűződnek. Az ősszel Benczúr Gyula szülőházát jelölik meg elsőként.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

ESTI HÍRLAP

DEC 5

SENKI TÖBBET? HARMADSZOR!

Kié lesz a Rőzsehordók

1021

Ma délelőtt megnyílt a Bizományi Áruház Vállalat *művészeti aukciója* a MOM Csörsz utcai művelődési házában. Két év óta nem volt ilyen nagyszabású aukció: nemcsak festmények, hanem *bútorok, porcelánok, különféle műtárgyak, ezüstök és szőnyegek* kerülnek kalapács alá. A kikiáltási ár együttesen hárommillió forint. Egy intarziás pohárszekrényt 30 ezer forintra értékeltek a becsüsök, egy csontberakásos komódot 6 ezerre. *Brűeghel* tanítványának XVII. századi festményét 60 ezer forintos áron tünteti fel a katalógus. Egy *Benczur* olajfestmény kikiáltási ára 5 ezer forint, *Perlmutter Izsák* „Rőzsehordók" című ismert festményének ugyancsak 60 ezer forint a kikiáltási ára. *Rudnay, Szőnyi, Szinyei-Merse, Vaszary János, Ferenczy Károly* és még sok neves festő képe látható az aukción. Az árverések december 15 és 17-e közt lesznek, délutánonként fél 5-kor kezdődik a licitálás...

Benczur

ígóhídon • Ítél

— *Na és? Mond*
dent lehet. I
egyéb okaim is
Huszonhat éves
Mit értem el edd
mit. Az embernek
van, tehát *arra*
kednie, hogy ú
ahogyan szeretne
— Maga hogyan szeret-
ne?

— *Érdeket.*

— Értene ehhez a szakmához?

— Igen. *Részt vettem néhány üzemi színjátszó próbán.*

— Azt mondta, kint minden munkát vállalna. Aztán?

— *Nincs aztán.* Ott más az élet, mások az emberek...

3

A bűnügy iratai között van egy levél, amelyet Molnár egyik disszidensjelölt társának *évek óta Belgiumban élő,* ugyancsak disszidens barátja írt. Egyebek között ezt: „*az emberek bizalmát itt soha nem szabad számításba venni,* az emberek zöme rossz, főleg *kárörvendő.* Ez

Esti Hírlap, 1958. V. 30
III. 125

Balogh Jenő

□ GYERMEKMŰVÉSZEK kiállítása nyílt a Magyar Optikai Művek Művelődési Házában a Magyar Nők Országos Tanácsa, az Országos Béketanács és a SZOT rendezésében. A kiállítást, amely 500 rajzot, festményt, plasztikát tartalmaz, tegnap délután meglátogatta Kállai Gyula államminiszter, Gyáros László, a Tájékoztatási Hivatal elnöke és Ortutay Zsuzsa, a Nőtanács főtitkára. A megjelenteket Balogh Jenő, a Képzőművészeti Főiskola tanára tájékoztatta az iskolai rajzoktatás helyzetéről. Elmondta, hogy a rajzoktatás kiterjesztése jó alapot ad a politechnikai oktatáshoz is. Kállai Gyula elismerését fejezte ki a hasznos, tanulságos kiállítás létrehozóinak.

□ „A TISZTUJITÁS"-T a

sérletek beszüntetését.

A csúcsértekezlet napirendjére vonatkozó szovjet javaslatok átadása óta három új, jelentős tény következett be a Kelet és a Nyugat közötti kapcsolatokban. *Az első ilyen tény az, hogy a Szovjetunió hozzájárult az amerikai tervhez, amelynek értelmében összehívják a két fél szakértőit, s ezek meghatározzák a nukleáris fegyverekkel végzett kísérletek beszüntetésére vonatkozó ellenőrzés módozatait.* (Hruscsov elfogadta Eisenhowernek ezt a javaslatát, hogy az Egyesült Államok ne találjon újabb ürügyet az atomfegyverekkel végzett kísérletek beszüntetésének megtagadására.) Másik új tényezőként említjük azt, hogy a szocialista országok elhatározták: újból csökkentik csapataik létszámát.

S végül meg kell említenünk a varsói szerződés-

Benczur Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1958 SZEP - 9

610

A TIT HÍREI

A TIT ma délután 6 órakor „Benczur Gyula művészete" címmel előadást rendez a társulat budapesti székházának előadótermében (VIII., Múzeum u. 7). Előadó: Telepy Katalin művészettörténész. Az előadást vetített képek bemutatása kíséri.

Ugyancsak ma este 8 órakor Irakról tart élménybeszámolót a társulat budapesti székházának előadótermében Róbert László a Népszava munkatársa.

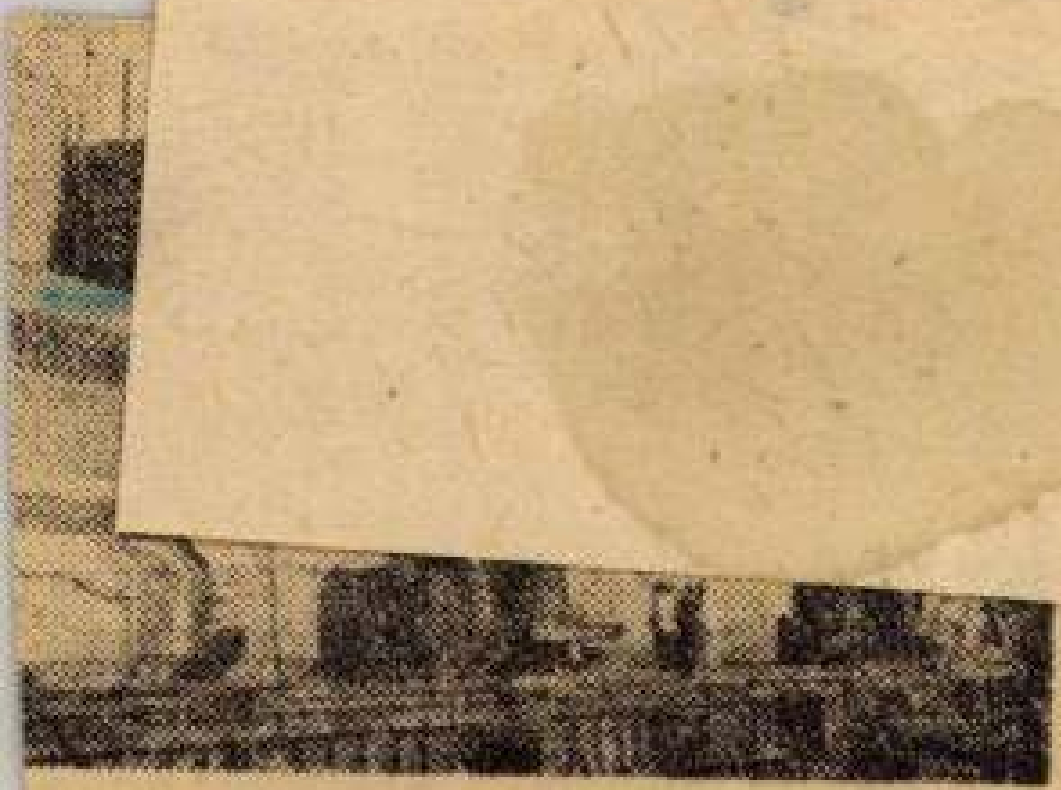

, újjáépülő vizierőmű,

Népszabadság
XVI. 130.
Benczur Gyula
1958. június 3. kedd

A Képzőművészeti Alap szobrászműhelyében készül a Dózsa-szobor.

G. V. Tyep

G. V. Tyeplov közgazdaságtudo a moszkvai gazd jézet tanszékvez délután az Aki tartott *A műsz*

Előadás a magyar képzőművészetről Rómában

Akadémián

Aradi Nóra, a Művelődésügyi Minisztérium képzőművészeti osztályának vezetője, Olaszországba utazott. Június 4-én Rómában, a Collegium Hungaricumban a mai magyar képzőművészetről tart előadást, majd június 14-én részt vesz a Velencei Biennálé megnyitó ünnepségén. (MTI)

ságának néhány l. A szakembe-hallgatóság nagy a az előadást. plov részletesen tóság kérdéseire.

Benczur Gyula-emlékkiállítás a Nemzeti Galériában

A Magyar Nemzeti Galériában Benczur Gyula alkotásaiból augusztus 20-án nagyszabású emlékkiállítást rendeznek. A művésznek a Nemzeti Galéria tulajdonában levő nagyszámú festményén kívül a kiállítás időtartamára kölcsönveszik a magángyűjtőknél őrzött műveit is.

A Nemzeti Galéria kéri mindazokat, akiknek birtokában Benczur-festmény vagy rajz van, értesítsék a Galériát a 115—653 (108) telefonszámon. (MTI)

A párt és a kormány vezetőinek látogatása az ipari vásáron

(Tudósítónktól.)

Hétfőn este fél 8 órakor, a zárás előtti órákban meglátogatta a Budapesti Ipari Vásárt *Kádár János* elvtárs, az MSZMP Központi Bizottságának első titkára, államminiszter, *dr. Münnich Ferenc* elvtárs, az MSZMP Politikai Bizottságának tagja, a kormány elnöke, *Marosán György* elvtárs, a Központi Bizottság titkára, államminiszter és *Biszku Béla* elvtárs, a Politikai Bizottság tagja, belügyminiszter. A párt és a kormány vezetőit a vásár főbejáratánál *dr. Pongrácz Kálmán*, a fővárosi tanács végrehajtó bizottságának elnöke, *Szili Géza* VB-elnökhelyettes, a vásárbizottság elnöke és *dr. Vitéz András*, az ipari vásár igazgatója fogadták.

Kádár elvtársék először a szovjet pavilont tekintették meg, amelynek bejáratánál *Gromov* nagykövet és *Florov* elvtárs, a szovjet kiállítás igazgatója üdvözölte a vendégeket. Innen ellátogattak a *kínai*, a *lengyel*, a *román* kiállítási csarnokba, s a *Német Demokratikus Köztársaság* pavilonjába. A vendégeket mindenütt a pavilonigazgatók fogadták, s kalauzolták végig a kiállítási részlegeken.

Amikor Kádár és Münnich elvtársak a téren áthaladva a Kohó- és Gépipari Minisztérium pavilonja felé tartottak, a vásár látogatói felismerték őket, s köréjük gyülekezve érdeklődtek velem nyükről. Az elvtársak mosolyogv válaszolgattak, majd jó néhány „önkéntes kalauzzal" gyarapodv megtekintették a KGM hatalmas kiállítási csarnokát, a textilpavilont, a kisipari szövetkezetek pavilonjait, s a vásár egyéb látnivalóit. A látottakról nagy elismeréssel nyilatkoztak és ezt több pavilon emlékkönyvében meg is örökítették.

Kádár elvtársék vásárlátogatása úgy elhúzódott, hogy a vásárigazgatóság — a sok ezer pesti látogató nem kis örömére — 10 óra helyett csak fél 11 után zárta be a kiállítás kapuit.

A Nemzetközi Munkaügyi Szervezet ülésszaka

A *Nemzetközi Munkaügyi Szervezet* egyetemes értekezletének ülésszaka június 4-én nyílik meg Genfben. A értekezlet megvitatja *David A. Morse* főigazgató jelentését, amely a szervezet eddigi tevékenységének értékelésével foglalkozik. A napirenden szerepel az üzemorvosi szolgálat megszervezésének kérdése, az egyesült országok által megerősített munkaügyi egyezmények végrehajtásának ellenőrzése és más fontos munkaügyi kérdések.

A konferencián *Mekis József* munkaügyi miniszterhelyettes vezetésével Magyarország delegációja is részt vesz. (MTI)

Dobi István üdvözlő távirata az Olasz Köztársaság elnökéhez

GIOVANNI GRONCHI úrnak,
az Olasz Köztársaság elnökének

Benczúr Gyula

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1970 JUL 17

Köztérű és mélyépítés

DÖMJÉN MIKLÓS

Pillantás a múltba

Benczúr Gyula

A tizenkilencedik század harmadik harmadának világszerte elismert egyik legkiemelkedőbb festőművésze. A Nógrád megyei *Dolány* községben született, 1844-ben. Középiskolái elvégzése után a müncheni *Akadémia* növendéke. Néhány év múlva, 1876-ban ugyanott tanár. Hét év múlva visszatér Magyarországra és kinevezik a *Képzőművészeti Iskola* vezetőjének.

Gazdag, tartalmas és értékes működését elsősorban a történelmi képei tükrözik vissza. Fiatal korában a nemzeti elnyomatás elleni tiltakozás szabja meg képei tartalmát. Nagy sikert arat *Hunyadi László* búcsúja és II. Rákóczi Ferenc elfogatása című festménye. Hírneve eljut *Bajorországba* és *II. Lajos* király udvari festője lesz. Képei ismét történelmi tablókat tartalmaznak, amelyeknek tárgyát a *Bourbon* királyok történetéből meríti.

Alig volt művész, aki pompásabb színekkel tudott dolgozni, mint Benczúr Gyula. Szinte teatralis, nagy hatást keltő meleg, bársonyos fényű színek töltik ki vásznait, freskóit. A figurák kosztümjei színorgiákban sűrűsödnek egymás mellett. Témái erőteljesen domborítják ki formateremtő képességét. Legismertebb alkotásai a *XV. Lajos* es *Dubarry* és későbbi művei közül *Buda bevétele* és *Vajk megkeresztelése*. Korának legismertebb portréfestője.

Benczúr Gyula, az eredendőben konzervatív művész azonban a *Habsburgok* és az arisztokraták festője. Tudatosan építi életét és művészetét az uralkodó osztály szolgálatába. Nem érti az elnyomott nép keserveit. *Ady Endre* vihart teremtő költészete idegen számára.

Az idők változnak. Benczúr egykori műterme ma a kerékgyártó segédből lett szobrászművésznek, *Szabó Istvánnak* műhelye és otthona.

Vállalatnak nevezik.
1962 óta!

Jutalomüdül

A Gázművek tizenegy fiatal dolgozója jutalomüdülésre utazik a Szovjetunióba. Ezek a fiatalok jó munkát végeztek a balatonszemesi KISZ-vezetőképző táborban. Az Ifjúsági

az emberek érzékenyen reagálna désük fontos politikai kérdés is. *vető szolgáltatásainak árai fix az árcentrumtól lényegesen alacs állapításra.* Az áreltérítésnek r gyasztói árkiegészítésben részesí az igénybevevő lakosság teljes nális ellátás a fogyasztói árpoliti

A kommunális ellátás terül tendencia érvényesül, elsősorban erők fejlődésének és az életszín nálódó hatására. A lakosság jöv dítja erre a célra és a fejlett or ből a szolgáltatások ellátásában viszonyszáma is emelkedik.

A SZÜKSÉGES TERMEL alapfeltétele a jogos igények k vetlen összefüggés a kommur képződő fejlesztési alapok nag sége között. A fejlesztési felad mények határozzák meg. *Gyors beruházási feladatok jelentőser ját forrásai által biztosított* az a körülmény, hogy a fejleszté akkumuláció általában csak t Nevezetes sajátossága az ágaz fejlesztések eredményromlást i kezik a városgazdálkodási fela sőt, egyes kommunális szolgált A városgazdálkodás komplex lalatok gazdálkodása ennek ré nációs feladatokat ró az irány adatok meghatározása, a válla víz-, csatorna-, gázellátás és ú szervezése és irányítása, a szü sítása, várospolitikai, illetve vá

A KOMMUNÁLIS ELLÁ Fontos szerepe van — egyik el súly kialakításában, az ipartele vonatkozásban a népgazdasági tartozik.

Érdekes múzeumi kiállítás Nyíregyházán

Fiatalok ismerkednek a honfoglaláskori emlékekkel.

Hasznos és tanulságos „utazásra" vállalkozik, aki belép a Nyíregyházi Jósa András Múzeum Felszabadulás útján lévő kiállító helyiségébe. Nemcsak évezredeket tehet visszafelé a szabolcsi történelemben, hanem találkozhat a legmodernebb technikai eszközökkel is. Mit láthatunk a 200 ezer forintos költséggel készült új, állandó kiállításon?

A földszinten az első teremben városunk nagy festőművészének, Benczúr Gyulának néhány nagyméretű festménye hívja fel magára a figyelmet. Itt látható a művész ecsetje, a festőállványa. A szomszédos nagyterem a honfoglalás- és a bronzkor régészeti emlékeit mutatja be. Szabolcs megye különösképpen gazdag ezekből a korokból származó leletekben. Olyan híres leletek láthatók a tárlókban, mint a rakamazi díszkorong, amely a párizsi kiállításon is ott volt a Nemzeti Múzeum tárlatán. Vagy a geszterédi aranyszablya, a tiszabezdédi tarsolylemez, a honfoglaló magyarság művészi remekei.

Megyénk — annak szabolcsi része — az ország leggazdagabb honfoglaláskori lelőhelyeként ismert. A nagynevű elődök — Jósa András, Kiss Lajos — szorgalma révén gazdag és szép régészeti anyag került e korból mind a nyíregyházi múzeumba, mind a Nemzeti Múzeumba. Munkásságuk folytatása napjainkban is számos követőre talált, s e kiállítás éppen a legnagyobb ásatási emlékeket felhasználva nemzetünk történelmének egyik fontos fejezetét mutatja be.

Feltűnik, mennyit fejlődött a kiállítás technikája, a műanyagok, plasztiklemezek bevonultak a múzeumokba, hogy külsőségében, elrendezésében is vonzóvá tegyék a kiállításokat.

A hagyományos múzeumi kép helyett újszerű, érdekes kiállítási anyag fogadja a látogatót az emeleten; az állandó néprajzi kiállítás. Magnetofon szól és ismerteti az elhelyezett tárgyakat. Megelevenedik a régi paraszti élet, a gyermekkor és játékai: a ma már alig ismert gyermekbútorok, az állószék, az asztalszék. Itt van a régi népi hangszer a citera, és a nyírmeggyesi lopótökzenekar hangszere.

— Most pedig hallgassuk meg Pózmán István Benkő bokori 78 éves parasztember citerajátékát — halljuk a magnetofonból. És felcsendülnek a népdalok, a szabolcsi, szatmári parasztok régről megőrzött kincsei. Aztán tovább vezet bennünket a technikai tárlatvezető: a nyári citerabálok, a téli fonók fényképeit látjuk, lakodalmas szertartást, tarpai menyasszonytarisznyát, osztókendőt, vőfélybotot, ajaki menyasszonyruhát. És ki tudná megjegyezni valamennyit.

Külön figyelmet érdemelnek a karácsonyi, szilveszteri, farsangi szokások bemutatásai. Például, a karácsony ünnepével kapcsolatban megtudható, hogy bár a köztudatban összeforrott a keresztény vallással, valójában sokkal korábban keletkezett. Már a kőkorszak embere örömmel tapasztalta a téli napfordulót követő változást, primitív hite szerint a „Világosság" szelleme ekkor győzött a „Sötétség" felett. A betlehemezés ma is ismert népszokás, a betlehemes „öreg" és az ősi pogány vallások szelleműzőjének mókái között sok a rokon vonás. A vitrinben helyet kapott Pál Gyula festőművész „A betlehemes fiú" című képe is.

A néprajzi kiállítás fénypontja a panyolai fonóház, egy régi paraszthá̀z berendezve bútorokkal, és bábukkal, a farsangolás maskurás szereplőivel. Az év első jelentős színfoltja mindenkor a farsang volt, amikor mulatozással, nótázással, tréfás felvonulással töltötték az időt. E szokás eredete is a régi időkbe nyúlik vissza, a magyar farsang a görög dionüzoszi ünnep és a római bacchanália folytatása. Egyrészt a tél haldoklását ünnepelték, másrészt ezzel a gonoszűző eljárással a bő termést akarták biztosítani.

Mit látunk és hallunk még itt: a balázsolást, a húsvéti népszokások ősi termékenységvarázslással összefüggő emlékének ábrázolását, a nyírségi májusfaállítást, a pünkösdi királynéválasztást. A harmadik termet egy nyírségi tájat ábrázoló dioráma tölti be, melyben aratási felvonulást láthatunk, majd egy képet: a Nyírségben a paraszti társadalomnak sajátos találkozó helye és alkalma volt a pócsi búcsú. Szólás is él arról, hogy „Aki a pócsi búcsún, a mádi bálon és a debreceni nagyvásáron nem megy férjhez, örökké pártában marad!" A különböző vidékről idesereglett fiatalok itt ismerkedtek meg egymással.

A kiállítás rejtett hangszórói 20 perc alatt vezetik végig a látogatót. Betétként halljuk Pózmán István citeraszólóját, egy lakodalmi rigmust, a szilveszteri kolompolást, a panyolai farsangi rigmusokat és egyéb — jeles napokhoz kapcsolódó — népdalokat. Nemcsak az átlag érdeklődő, hanem a szakemberek is elismeréssel szóltak a Jósa András Múzeum új állandó kiállításáról.

Az 1967-es évet az UNESCO, az Egyesült Nemzetek Szervezetének kulturális szerve a folklór évének nyilvánította. Megyénk is sok külföldi csoportot vár, hogy megismertesse velük a szabolcsi emberek néprajzát. Ezért német nyelven is elkészül a magnetofonos tárlatvezetés.

Páll Géza

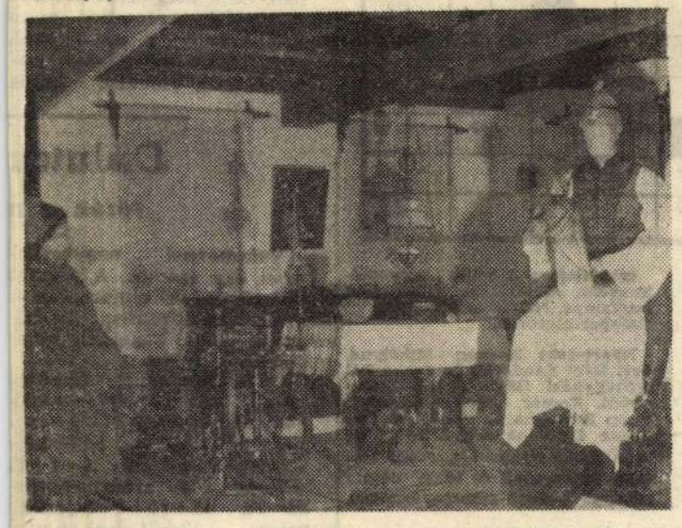

A panyolai fonóház a régi Szamos menti farsangolás csikós, gólya- és kecskefarsangos szereplőivel.

Foto: Hammel J.

bányatulajdonosok is érdeklődni kezdenek. 1921-ben pedig a Leféber fúróvállalkozó cég meg is vásárolja a már gyepvasérc előfordulásáról híressé vált Bagamér, Álmosd és Nagyléta határán húzódó Damér vagy Kádár-ér lapályos völgyét. A cég geológusával tüzetesen átvizsgáltatja a területet, és a vizsgálat eredményeként 22,91 százalékos vastartalmat mutatnak ki. A bányászathoz azonban ismeretlen okok miatt nem kezdenek hozzá (valószínűleg nem tartották gazdaságosnak és nem merték a tőkét befektetni), sőt 1937-ben az örökösök az Iparügyi Minisztériumnak felajánlják a területet megvételre. Hosszú tárgyalás után, a háborús konjuktúra hatására a kincstár 1943-ban megvásárolja a völgyet, de a kitermelésre ekkor sem kerül sor. A felszabadulás után 1948-ban az országépítés sok vasat igénylő éveiben újra ráterelődik a figyelem, és ekkor tisztázódik tulajdonképpen a gyepvasérc kérdése véglegesen.

5000 év

Mi a gyepvasérc, hogyan helyezkedik el és hogyan keletkezett? Ezek után, ezek a kérdések joggal vetődnek fel.

A gyepvasérc megyénkben Bátorliget környékének és a hajdúsági Nyírség nyírvízlaposainak jellegzetes képződménye. A felszínen ritkán fordul elő, általában a völgylapály homokos, agyag, vagy agyagos homokja alatt rendszerint 30—50 cm. vastagságban található. Nagyobb területen soha sem összefüggő. Megjelenési formái, alakja rendkívül változatos, az apró un. vasborsótól kezdve a dió, ökölfej vagy tömbnagyságon át a lazább vagy tömöttebb táblás vasércpadokig minden formában megtalálható. A vasborsók általában kicsinyek. Még a legnagyobb átmérője sem éri el a háromnegyed cm-t. Ha kalapáccsal ráütünk, akkor legtöbb héjasan törik, gömbhéjakra hull szét. Szétszórtságuk miatt a legértéktelenebbek. A többi képződmények lényegében ebből épülnek fel, ezek összecementizálásával jöttek létre. Gyakorlati szempontból legértékesebbek a vaspadok. Ezek nagysága a néhány ven kicsapódik és mint limonit, vashidroxid leülepszik. Igen valószínű, hogy a vashidroxidnak az oldatokból való kiválásánál szerepe van különböző un. vasbaktériumoknak, vagy bizonyos növényi algáknak. Ezek közül pl. a Gallionella ferruginea alga a sejt falába halmozza fel a vasat és csak pusztulás után marad vissza a vas a talajban. Így sok millió alga temetőjeként is felfoghatjuk ezeket a vasképződményeket. A vasnak a vízből való kicsapódását viszont az bizonyítja, hogy pl. sok helyen a vasérc az elkorhadt gyökereknek a helyén maradt üregeket tölti ki. A vassók az elhalt gyökér mentén mozgó vastartalmú talajvízből a korhadt, megritkult gyökérszövet közé rakódnak le és azt elkövé- (0—10 méterig fordul csak elő) kis kiterjedése igen nehézzé teszi a becslést, az ércvagyon felmérését. Ennek ellenére ma már tisztázódott, hogy részben a készlet kicsiny volta, másrészt az ércek értéktelensége (alacsony vastartalom, magas kovasavtartalom) miatt nagyüzemi kitermelésre, bányászásra alkalmatlan. A korábbi évtizedek illúziói tehát szertefoszlottak. A nyírségi gyepvasércek a gyakorlat számára nem jöhetnek számításba. A gyepvasércünk tehát nem marad más, mint földrajzi érdekesség, mely tájunk, vidékünk mozgalmas földtörténeti múltjáról tanúskodik, de megismerése így sem haszontalan.

Kuknyó János

Hangját egy szellő vette át,
felébredt rá a hóvirág,
hagymácskája is felderült,
nyújtózott egyet és felült:
— Fényes jóreggelt, napsugár!
Jöttél, s a föld is táncra áll!

Cipellőm sarkán tánci fény.
A bálból el ne késsek én!
Gyorsan-gyorsan, az új ruhát
Fehérből fodros rokolyát
és suhogó simaselyem
zöld pruszlikot varrjál nekem!

És nézte azt a napsugárt,
amint szőtt, varrt és ujja járt
s ripsz-ropsz, fehérben állt a f
mohás tövén a hóvirág.
Szellő kapta el derekát,
ringatta mint legény a lányt.

Jókedvében a kis virág
még illegette is magát,
riszálva várta hátha int
és körbe kéri táncba mind,
sok társa, a tengernyi szín,
az ibolya, a kankalin...

Csak állt és várt, lengette szél,
sehol virág, sehol levél,
és csendesen leszegte szép
fehérbe öltözött fejét.
Azóta búvik így a fák
mohás ölén a hóvirág.

CSÁNYI GYÖNGYI

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Bp. V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188 307
1967 FEB 26
KELETMAGYARORSZÁG

moziban, közösen megnéz

Megemlékezé

Segítjük úttörőcsapatunkat, kisdobosokat, óvodásokat egyaránt. Legutóbb a Csillag utcai óvodásoknak javítottuk meg a játékaikat. Nagyon boldogok voltunk, hogy valami jót tehettünk másért. Az óvó néni megdicsérte munkánkat.

Nagy tervünk kezd valóra válni. Kun Béláról készítünk albumot. Búcsúajándéknak szánjuk csapatunknak, mivel mi már nyolcadik osztályosok vagyunk.

Mi akar

Ezzel a kérdéssel foglalkoztunk az elmúlt összejövetelen. Nagyon nagy probléma a pályaválasztás. A jelentkezési lap a kezünkben van, de nem tudjuk mit írjunk rá, hogy fel is vegyenek, és nekünk is kedvünk legyen hozzá. Nagyon kevés pályát ismerünk úgy, hogy azt életcélunknak választhassuk.

Nekem sincs valami sok ismeretem ezzel kapcsolatban, de a megjelent „Pályaválasztási tanácsadó" című kis füzetből, a televízióból, meg innen-onnan csak tapasztaltam valamit. Mégis

Délutá

játék a n

Valamennyi négyzetünk visel egy számot. A számok és szövegünk segítségével a vízszintes sorokban irodalmunk kiválóságainak nevé fedezhetjük fel.

1+9=helyrag. 14+24=ajándékoz. 20+10+2=időhatározó. 8+11+15+9=csupasz. 19+23+4+25+16=külterületi lakott hely. 6+7+17+5=ez is szarvasmarha 25=18. 22+13+3=átjárnak rajta. 12+21=sakkfigura **mássalhangzói.**

KERESZTREJTVÉNY

1802 február 26-án született Hugo Victor. Az Európai romantika vezér egyénisége. — A Nyomorultak c. társadalmi regénye megeleveníti a XIX. század történelmi eseményeit. A regény tiltakozás: .... Folyt. a beküldendő sorokban.

Beküldendő sorrendben: vízsz. 1., 7. függ. 12. Vízsz. 68., 39. függ. 48. és 14.

VÍZSZINTES:

12. Útszakasz, közismert francia szó. 13. Van hely részére. 15. Hegység Bulgáriában (+'). 16. A Vérnász írójának családi neve. 18. Kifogástalan becsületes, angolul fonetikusan. 19. Kellemetlen ügy, összeütközés valakivel. 20. Ünnepelt színésznő. 21. Ez van a földgolyón. 22. Kétjegyű mássalhangzó. 24. OE. 25. Seftel egyik fele. 27. Repülőgép típus. 28. Szamárhang. 29. Mutatószó többesben. 31. Kölcsönt visszafizet. 33. Bajbajutottan segít. 35. Vissza: levegő. 36. Meghatottan mond el. 38. LTU. 42. Vissza: K-val az elején kábítószer. 43. Nem egész. 44. Ritka férfinév. 45. Tibeti szarvasmarha + T. 46. Japán táncosnők (—'). 47. Két azonos személyes névmás. 50. „Éktelen" szín. 52. Igen oroszul. 54. Román folyó. 56. ASE. 58. Ez is repülőgép típus. 59. Bántó humoros megjegyzés. (Két szó.) 62. Borsod—Abauj—Zemplén megyei község. 64. Őseink háza. 65. Latin körülbelül rövidítve. 67. Ha mégis. 69. Lovász aki a lovakat kantárszáron vezeti.

FÜGGŐLEGES:

2. NTO. 3. Angol hosszmérték. 4. Elővételi jogok. Folyó a SZU-ban. 6. Vallás rövidítés. 7. AÉR. 8. Egymást követő betűk. 9. Műsoros, zenés mulató. 10. Felvonó. 11. Helyhatározó szó. 14. V. Hugó politikai szatírája. 17. Egykori latin üdvözlés. 19. Énekkari szólam. 23. Tintahal. 25. Közigazgatási bíróí tisztségeket betöltő személyek az USA-ban. 26. Tanítómesék. 28. Érintetlen, sértetlen latinul. 30. Elrámoló. 31. „Hangtalanul" mulat. 32. DEÁ. 34. Gyorsan távo-

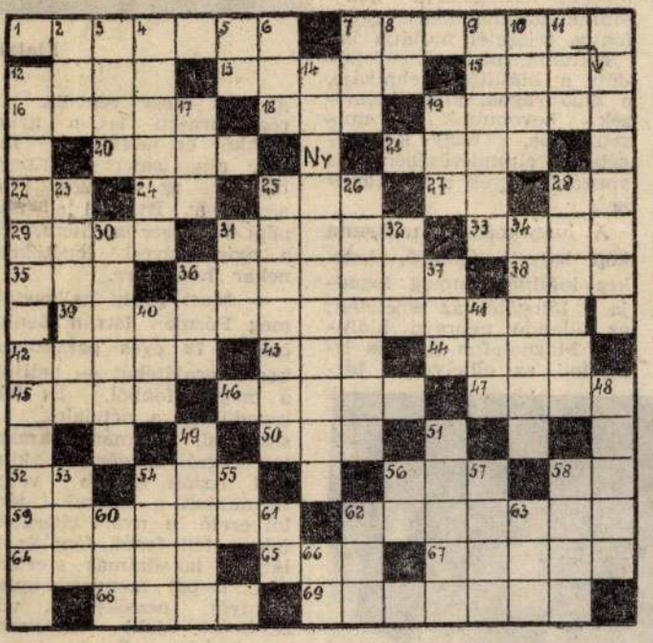

zik. 36. E fűszer. 37. Gleccser eleje. 40. Hónap rövidítés. 41. Kárt csinál. 49. Céljához jutó. 51. Titokban lopott. 53. Névutó. 54. Surran. 55. Tál szélek. 56. Határozott névelő. 57. Magasra tart. 58. Ez megmarad a szó elszáll. 60. Becézett női név. 61. Azonos mássalhangzók. 62. Madár. 63. Sportegyesület rövidített neve. 66. Mint a 61. függőleges.

A megfejtéseket legkésőbb március 6-ig kell beküldeni.

Csak levelezőlapon beküldött megfejtéseket fogadunk el.

Február 12-i rejtvénypályázatunk helyes megfejtése: A világ legtermékenyebb feltalálója. Szénszálas izzólámpa. Hengeres fonográf. Szénpormikrofon.

Nyertesek: Hogyan Mihályné, özv. Rádi Sándorné és Szabó Pál nyíregyházi Dávid József besenyődi, Kocsár Imre csengeri, Papp Krisztina mezőladányi, Bodogán Zoltánné nagykállói, Rozmán Ilona nyírbátori, Pálur Gézáné nyírgyulaji és Milló József záhonyi kedves rejtvényfejtőink.

A nyereménykönyveket postán elküldtük.

1963 AUG 10.

1021

HALHATATLAN FESTŐK

BENCZÚR GYULA (1844—1920): A művész négy gyermekének arcképe (1881).

Benczúr Ida

A budai koradélutánokon, amikor a nap legszebben hinti szét a sugarait, Ida néni virágokat fest. Lila orgonával kezdi tavasszal, és fehér rózsával fejezi be ősszel. Most van előtte a gladiólusz egy vázában.

— *Én csak a színekkel társalkodtam mindig.* — (Most is nehezen bírjuk szóra.) — *A másféle beszédben... már kifáradok...*

Ida néni az utolsó, élő Benczúr-lány.

— Egy képről, kérjük, meséljen!

— *A Papáról?* — és boldogan félretesz mindent, még a kedves, virágos festményt is, hogy csak a Papáról beszélhessünk.

— Tetszik emlékezni?

— *Hallatlanul jól emlékszem* —, pedig nyolcvanhét éves. — *Akkor már ötéves voltam. Papa a müncheni festőakadémián volt tanár. Bajorországban laktunk. Pontosan megmondom! Ambachban, a szép Starnbergi-tó partján, egy parasztházban. Egyszer Papa összeszedett mindnyájónkat. Olgát, Elzát, Gyuszit, engem. Egyenként lefestette a négy gyereket egy képre. Makacs voltam, és mindenre elhúztam a számat. Legutoljára engem festett a Papa, egészen a kép jobbszélére. Nem tűrt semmiféle rosszalkodást. Gyuszi ki is kapott alaposan, ezt tudom. Esténként ott kellett ülnünk a nagy asztalnál. Papa felolvasott nekünk, és mi rajzoltunk. Mama varrt, foltozott, mert sokan voltunk gyerekek. Papa kirajzolta a ruhánkat egy papírosra, Mama kiszabta és megvarrta, de a legszebb színű anyagokból. Nekem egy reneszánsz ruhám is volt, nagy puffal. A kép is elkészült, és Papa nem hagyta abba. Lemásolta egy másik vászonra. Azt küldte el a kassai nagymamának, hogy neki is meglegyünk egy példányban...*

Ida néni csak mosolyog, és mert az idő elszaladt, magában tűnődik tovább.

MAGYAR IFJÚSÁG
Budapest V., Pesti Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ

„Egyszer csak feltűntek. Lóra pattantunk. Láttam, hogy a fehérek a kisgyerekekre is lőnek, akik a folyóban fürödnek. Amikor egy lovassal találtam magam szemközt, neki estem... Patakokban folyt a vér. De két óra múltán Custer ezer főnyi serege holtan maradt a csatamezőn."

Az indiánokat — Vadnyugat gazdag földjének őslakóit — sok győzelmes harcuk és kétségbevonhatatlan jogaik ellenére fokról-fokra szorították vissza a betlakó-

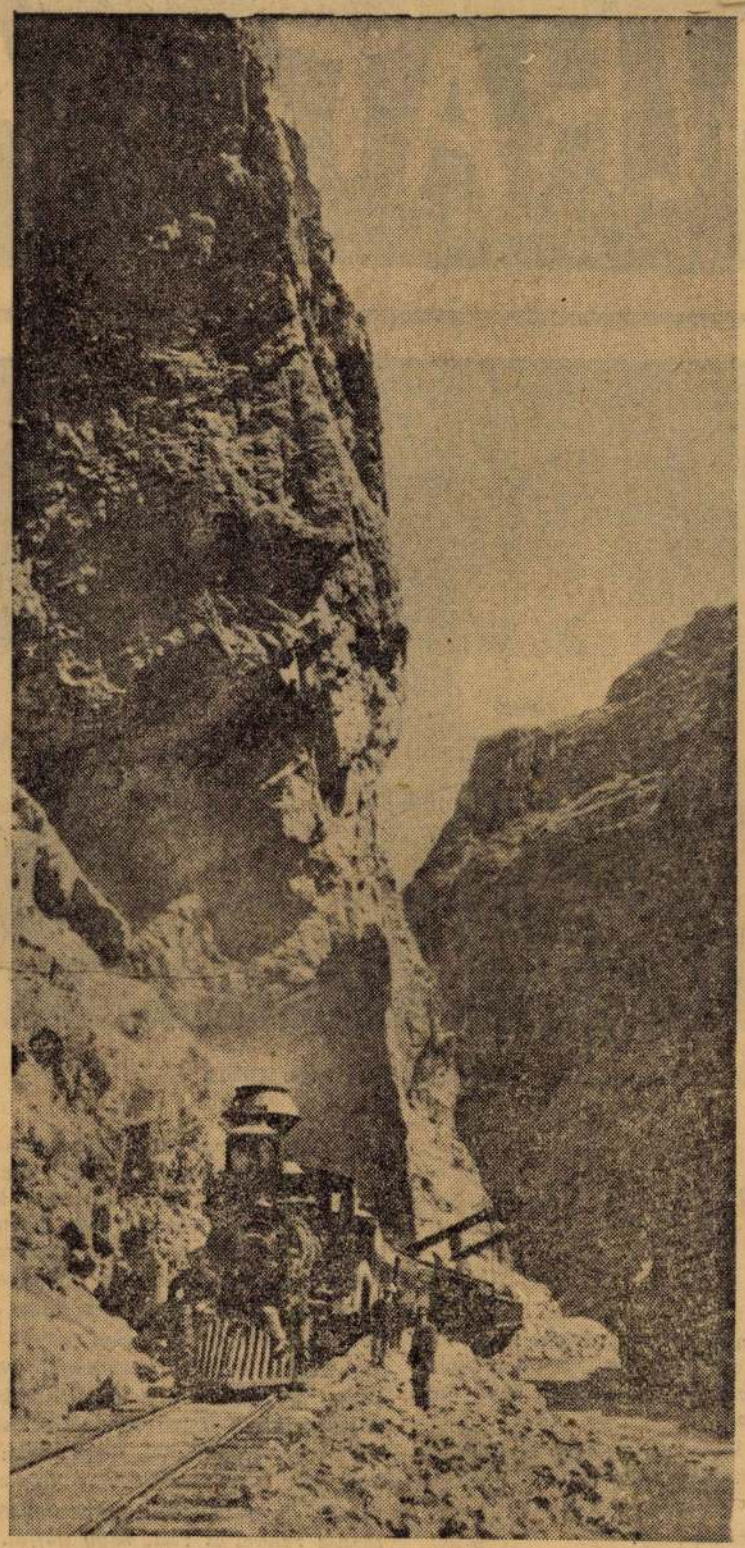

A vasútépítők számára a Grand Canyon sziklái sem jelentettek leküzdhetetlen akadályt.

MOZIMUSOR

1963. aug. 8-tól 14-ig

MANDRIN KAPITÁNY (szv. szín, fr.) Margitszigeti Vörösmarty kertmozi h8-kor. VÁLSÁGOS ÓRÁK (mb. szovj.) Toldi h4, 6, f9, József Attila Művelődési Ház 9—11, n4, f6, 8. VIDÁM UTAZÁS (szín. szovj.) Duna f5, h7, 9, Madách 5, f8, vas. f3-kor is. Művész n10, n12, f2, Ugocsa n4, f6, 8. Fény h9, h11, 1. A PÚPOS (szín. szv. fr.) Vörös Csillag 9, n12, f2, Alfa n4, f6, 8, Május 1. n10, n12, f2, Dózsa n4, f6, 8, Ady 6, f9, Csajkovszkij kertmozi f8-kor, Rózsavölgyi kertmozi f8-kor. BÁLVÁNY (szv. magy.) Park kertmozi 12—14, Ady 8—11, 5, f8, vas. h3-kor is, Vörösmarty n4, f6, 8, Palota 12—14, 5, f8. A DÖNTÉS JOGA (lengy.) Palota 8—11, 5, f8, vas. h3-kor is. DERYNÉ (magy.) Sport n4, f6, 8, Kossuth XIII. h4, 6, f9. Felszabadulás n4, f6, 8, Május 1. h4, 6, f9. A LÁNY ÉS AZ ÁLLAMÜGYÉSZ (ny. ném.)*** Vörös Csillag 4, n7, h9, Vörösmarty h9, h11, 1. Bartók h4, 6, f9, Petőfi kertmozi h8-kor, 9- és 10-én szünnap, Városmajor kertmozi 13- és 14-én h8-kor. KORZIKAI TESTVÉREK (szv. szín. fr.—ol.) Corvin h4, 6, f9, Szikra n10, n12, f2, Bartók 9, n12, f2, Bartók kertmozi f8, 12—14, h8-kor, Alkotmány 3, n6, h8, Tátra h4, 6, f9. ÜZLETEMBEREK (mb. szovj.) Táncsics n4, f6, 8, Hunyadi h4, 6, f9, Szikra h4, 6, f9, Fény n4, f6, 8. ORDASOK KÖZÖTT (mb. szovj.) Művész h4, 6, f9, Kelen 12—14, f6, 8, Akadémia 12—14, f4, h6, 8. EGY SZÉLHÁMOS VALLOMÁSAI (mb. ny. ném.) Uránia n4, f6, 8, Budai kertmozi f8-kor. ELŐZÉS (mb. ol.) Munkás n4, f6, 8, Világ f6, 8, vas. n4-kor is, Kölcsey h4, 6, f9. MR. HOBBS SZABADSÁGRA MEGY (szv. szín. am.) Attila 5, f8, vas. h3-kor is. Szerda szünnap. A NAGY MANÖVER (ang.) József Attila Művelődési Ház 12—14, n4, f6, 8. HÍRADÓ: Magyar Híradó. 15. sz. Világhíradó, Gyorsabban a cél felé (magyar), Az ifjúság porondján (színes szovjet), A siker (magyar báb). Reggel 9-től este 10-ig folytatólag. BUDAI HÍRADÓ: Magyar Híradó, 15. sz. Világhíradó, A puszta télen (magyar), Az ifjúság porondján (színes szovjet), A siker (magyar báb). Reggel 9-től este 10-ig folytatólag. MÁTRA: Ismeretterjesztő: Magyar Híradó, Bizonytalan idők krónikája (francia), Kockajáték (magyar), Péter és a varázsló (NDK). Délután 4-től 8-ig folytatólag. Idegen nyelvű: A RENDŐRFELÜGYELŐ (olasz film). Olasz nyelvű előadás minden este 8-kor. Amikor egy lány 15 éves (mb. szovj.) Kinizsi 12—14, f4, h6, 8, Liget 8—11, f6, 8, vas. n4-kor is. Az aranyember (szín. szv. magy.) Széchenyi n4, f6, 8, Rákóczi f4, h6, 8. Asszony a telepen (magy.) Újvilág 8—11, f6, 8, vas. n4-kor is. Bírósági ügy (mb. szovj.) Balassi 12—14, n6, h8, Jókai 9—11, f6, 8, vas. n4-kor is, Terv 12—14, f6, 8. Cartouche (szín. fr.) Petőfi n6, h8, vas. 3-kor is. Csüt. szünnap. Csodálatos vagy, Júlia (fr.—osztr.)*** Óbuda f4, h6, 8, Tinódi n4, f6, 8, 8—11. Dúvad (magy.)*** Bányász B 8—11, n4,

Benczúr Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V. Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1964. JAN 21.

ESTI HIRLAP

102

Nyíregyháza várossá alakulásának 125. és Benczúr Gyula születésének 120. évfordulója alkalmából kiadvány készül Benczúr életéről és munkásságáról. A könyv a nyíregyházi születésű festőművész 195 alkotásának reprodukcióját tartalmazza.

es rendemesoere

1964 MÁJ 1.

1021

„Felajánlom a múzeumnak...“

62—70, 63—61, 62—210, 62—10. Szürke leltári számok. Száz és száz ilyen sorakozik a Magyar Nemzeti Múzeum leltárkönyvében. *De ezek a számok különböznek a többi leltári számtól.* Mielőtt rákerültek volna a lapokra, levél íródott: »*Felajánlom a múzeumnak...*«

Elrejtett 48-as lobogó

A »62—70«-esért Pilisszentiványra és több mint 116 esztendőt kell visszamenni. Idős *Sántha Mózsi Ferenchez*, a gyümölcsfavirág illatú faluba, időben pedig *Kossuth* lobogóbontásáig.

— Jankó Anna volt a nagyanyám — kezdi idős Sántha Mózsi Ferenc. — A dédapám meg Jankó Ferenc. Azt már nem tudni teljes bizonyossággal, hogy ő vagy a testvére, de *valamelyikük Bem tábornok parancsnoksága alatt harcolt a szabadcsapatban.* A csapat zászlóját egy Gál nevű kapitány mentette meg és az ősöm őrizgette, rejtegette. *Halálbüntetés járt érte a Bach-időkben.*

A Kossuth-címeres, gyapjúból varrt nemzetiszín lobogó örökségként szállt nemzedékről nemzedékre.

— Hányszor úgy volt, hogy tovább nem lehet őrizni, de mégsem váltam meg tőle. *Most már nagy útra készülök, azért adtam oda.*

Tanú a Genfi-tó partjáról

A bokát rejtő ruhába öltözött nő képével díszített keskeny, kecses formájú gyufásdoboz még félig tele. Utoljára a múlt század végén lobbantott lángra üvegpapírcsíkos oldalán egy kénfejű szálat *Deák Ferenc.*

— Mi már egyetlen szálat sem gyújtottunk meg soha — mondja *Sz. László* földrajz-természetrajzszakos tanár a »63—61«-esről. — Édesanyám csak megmutatta, kezünkbe sose vehettük. *Nálunk családi hagyomány, hogy ilyesminek nem szabad magántulajdonban maradni. Ügyvéd nagyapám jövedelmét történelmi emlékek gyűjtésére fordította s halála előtt a fővárosnak adományozta mind.* De ez az apróság akkor — történelmi távlat híján — nem volt érdekes. Így maradt ránk.

A tárgyak némák, pedig most ide az kívánkozna, hogy ők meséljenek. Az előbbi gyufáskatulya, s *a gomb: a »62—210«-es. A parányi gomb Erzsébet magyar királynő ruháját díszítette, azt a ruháját, amelyen a Genfi-tó partján a gyilkos tőr áthatolt.* A gombot *Pongrácz Margit*, a Dózsa György út 82/b alatt levő szociális otthon lakója adta a múzeumnak.

— Benczur Gyula feleségével jó barátnők voltunk. Mikor meghalt Erzsébet, Benczurnak kellett megfestenie a képét. Hogy hűségesen tudja megfesteni, *sok fényképet kapott Ferencz Józseftől, meg egy ruhát is, amelyben meggyilkolták a királynőt. A ruha jobboldalán volt egy zseb, azon a gomb.* Mikor az udvarhölgy visszavitte a ruhát, *Benczur elkérte emlékül. Őriztem, amíg csak tudtam. Ne menjen feledésbe.*

A kék garnitúra titka

A »62—10« XVI. Lajos korabeli kék bútorgarnitúrát jelöl, tíz széket és egy kanapét.

Mindjárt csenget a francia nyelvórára érkező gyerek a Szentkirályi utcai lakás ajtaján, s addig nekem öt generáció történetét kellene megtudakolnom. De *Brosse Marie Henriette* másról beszél: »Ötvenöt éve élek Magyarországon, tizennyolc éves koromban jöttem el otthonról. Ha már nem bírok tanítani, hazamegyek. *Nem fért itt a bútor és boldog voltam, hogy adhatok valamit.*«

Egy levél azonban elárulja a kék garnitúra titkát. A napóleoni csaták híres angol vice-admirálisáé, *John Richard Strachané* volt. Lányának, Matildnak hagyta a bútort, aki magyarhoz, gróf Berchtold Antalhoz ment férjhez. Ekkor a bútor *Velencébe, a Contarini palotába került.* Onnan a harmadik nemzedékhez, *Nagyorosziba*, Nógrád megyébe költöztették örökül, majd *Bernecére*, az első magyar atléta olimpikonhoz, Szokolyi Alajos otthonába Szokolyi lánya, Révay Istvánné örökölte ezután, *akinek családját Brosse Marie Henriette tanította franciára.*

Négy leltári szám — s a mesének alig lehet végét szakítani.

Légrády Eszter

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307
NÉPSZAVA

A barátság

Megtaláljuk őket mindenütt, bármerre járunk a hazában. Testvéri, szocialista országok küldöttei ők, ki több, ki kevesebb időre jött hozzánk, hogy segítsen leküzdeni nehézségeinket. *Részük van — és nem is kis részük! — sikereinkben, tevékenységük nyomát távozásuk után is őrzik [illegible] raink, új gépei[illegible] átvett jó módszerek nyomában fakadó eredményeink.* Bemutatunk közülük néhányat. Nem is tehetnénk ezt alkalmasabb időpontban, mint ma, amikor a munkát és a dolgozók összefogásának eszméjét ünnepeljük.

Lengyelek a pusztai gyárban

Jól fél kilométert gyalogolunk már a Tiszamenti Vegyiművek hatalmas telepén — alig egy évtized alatt nőtt fel a szolnoki pusztában —, amikor kísérőnk pirosra míniumozott tornyokra és nagy, faállványzattal behálózott csőszerkezetre mutat: — *Itt épül az új kénsavgyárunk!*

Lengyelországban tervezték, onnan jön folyamatosan a berendezés, amelyet lengyel szakemberek útmutatása alapján szerelnek fel a magyar munkások. A kis tanácsadó-brigád vezetője, *Ryszard Piwocki*, éppen Budapestre ment. *Czeslaw Moryzon* kazánmérnökkel a csővezetékek között találkozunk, ahol a hegesztőknek magyaráz valamit.

— Nincs honvágyuk? — kérdem. Tréfásan szívére teszi a kezét, színpadiasan sóhajt, aztán elhárítja a kérdést:

— Erről inkább Matysek kollégámtól érdeklődjön. Náluk három hete született az első gyerek.

Gratulálni szeretnénk Eugéniusz Matyseknek. »Az imént a szárítótornyon volt« — mondják a szerelők, de ott már hiába keressük. Végül is a vasúti sínek mentén találkozunk vele. A Lengyelországból [illegible] érkezett

[illegible] a magam módján, minél gyorsabban üzembe helyezni a szovjet gépeket, elterjeszteni az új, jól bevált technológiai eljárásokat.

— Jó, ne keressük hát az érdemeket, rögzítsük csak a legutóbbi öt esztendő változásait.

Erről már szívesen beszél, olyan lelkesen, szeretettel, ahogyan csak olyan ember tud, aki maga is kőolaj-vidéken született és nőtt fel:

— Legérdekesebb az, hogy egy-egy fúróberendezés évi átlagteljesítménye 1958-tól máig 8300 méterről 14 170 méterre növeke-

Tudós gép

Az ügyvitel gépesítéséhez — amely nélkül egyre nehezebbé válik nagyvállalataink munkája, hiszen a »hagyományos módszerek« már nem alkalmasak sok százezer adat rövid idő alatt történő feldolgozására — Csehszlovákiától kapjuk a lyukkártyarendszerű, »tudós« gépek egy részét. Ezek igen érzékeny, bonyolult szerkezetek. Üzemben tartásukhoz szervizhálózat és külön erre a célra kiképzett szakemberek kellenek, akikből egyelőre nálunk még kevés van. Ám amíg megerősödünk, ebben is segítenek csehszlovák barátaink.

Három műszerészük is dolgozik egyszerre az Autó- és Alkatrészkereskedelmi Vállalat gépi adatfeldolgozó állomásán. Ez nemrégiben alakult, egyes helyiségeit még most építik. A gépeket azonban már átköltöztették korábbi, ideiglenes helyükről a korszerű, új gépterembe.

— Engem éppen ezért kért kölcsön a vállalat Bratislavából — mondja *Ludovig Horvat* műszerész-technikus. — Az ilyen áttelepítésnél a legnagyobb óvatosság mellett is előfordulnak kisebb-nagyobb zökkenők. Mi, akik a gépeket készítettük, könnyebben felismerjük a hibaforrást *és segítünk, hogy mihamarabb jól működjenek.*

Társai, *Vostry Miroslav és Krejci Antonin*, rendszeresen kijárnak mindenhová, ahol üzemük, az Aritma-gyár konstrukcióit használják a magyar vállalatok.

— Itt most három gépet alakítunk át »univerzálissá« — magyarázzák. — Ezeken a jövőben már nem kell kézzel lepötyögtetni az adatokat, hanem csak a lyukszalagot kell betenni, erről automatikusan elkészíti a gép a kártyát.

Magyar műszerészek állnak mellettük, tanulják a »mesterfogásokat«. *Aránylag könnyen, hiszen cseh kollégáik készségesen megmutatnak, elmondanak nekik mindent.* Közben nemcsak szakmai kérdésekről esik szó — a labdarúgásról is.

— Nagyon szeretnek meccsre járni — súgja *Kolenicska Ferenc* műszaki munkavezető. — Még több mérkőzésre eljutnának hét közben is, ha nem

Benczur Gyula
LAPKIADÓ VÁLLALAT
SAJTÓFIGYELŐ SZOLGÁLAT
Budapest VII., Lenin körút 9—11
Telefon: 227—651, 221—285

PAJTÁS
1956 FEB 16

jobban megismerni, megszeretni a tör-

610

Akik látták Budavár visszafoglalását

Milyen érdekes és szép lenne végigélni múlt idők nagy csatáit, látni a kegyetlen törökök ellen vitézül harcoló magyarokat, ellenség futását, ősapáink győzedelmes harcát! Sokszor gondolkodtak ezen a Felsőerdősor utcai iskola hetedik á osztályosai, míg végül, a harmadik őrs gondolt egy nagyot és elment a Szépművészeti Múzeumba. Ve-

lük ment Herendi elvtárs, a történelem tanára is. Megnézték az új magyar képtárat, de ott is leginkább Benczur Gyulának „Budavár visszavétele" c. képét. S a gyönyörű festményen úgy tárult elébük a hősi múlt képe, mintha ott álltak volna valamelyik rommálótt bástya fokán.

Kovács Laci, mint győztes kapitány, úgy vette számba a fegyvereket. Ágyú, pisztoly, jatagán, kovás és szuronyos puskák, páncélsisakok és acélkard, nem is egyféle! Polonyi pajtás, a halott török vezér és szerecsen szolgája öltözetét, a zsoldosok hevederes egyenruháját, a magyarok zsinóros dolmányát, régmúlt idők harcosainak viseletét figyelte. Fóti István jól megnézte a szétroncsolt ágyút s a kibomlott veszszőkosarat, amely földdel töltve valaha az oltalmazó páncélt helyettesítette.

Mindenki talált valami izgalmasat, valami nagyszerűt a képen, s mindenki úgy érezte, hogy közelebb került a régmúlt

időkhöz, mintha neki is köze lett volna Budavár visszavételéhez. Úgy érezték, nem fogják elfelejteni soha az 1686-os eseményeket, pedig „csak" egy képet láttak, olyan képet, amelyikről számtalan másolat van iskolákban, könyvtárakban.

Munkában a sorsolóbizottság: Alberti Gyuri kispajtás éppen a karóra nyertesének a nevét húzza ki a szerencseládából.

gesújfalusiak és még több Komárom megyei iskola küldöttei is részt vettek a sorsoláson. A sorsolás után az úttörőház színjátszói, valamint *Korcsák*, lengyel bűvész szórakoztatta a vendégeket.

A Műveltség-totó értékes jutalomtárgyait a következő pajtások nyerték:

KARÓRÁT NYERT: *Várkonyi Zsuzsanna* (Kiskúnfélegyháza).

SAKKOT NYERT: *Harka Zoltán* (Pécs-Szabolcs) és *Kecskés Ferenc* (Nagycsere).

lövő), *Niedermáhr Gyula* (Székesfehérvár), *Kövecses Éva* (Győrszentiván).

CSAVARÓSCERUZÁT NYERT: *Tóth Katalin* (Kisfástanya), *Kacor Márta* (Budapest), *Vargacz Anna* (Homokmégy), *Kishonti István* (Dömös), *Filep Katalin* (Debrecen), *Virág Ildikó* (Petőfibánya), *Laczó András* (Székesfehérvár), *Tóth Zoltán* (Lébény), *Szekér Ilona* (Tömörd), *Varga Ferenc* (Jobbágyi).

DOMINÓT NYERT: *Aszóka Izabella* (Budapest), *Peis József* (Vérrenc (Pápoc), *Gubala József* (Mátraszentimre), *Várhegyi Béla* (Kötcse), *Farkas Árpád* (Sand), *Szabó István* (Felsőzsolca), *Német József* (Magyarszerdahely), *Német Etelka* (Balatonfűzfő), *Furján József* (Zalaszombatfa), *Sooky Ildikó* (Balatonfüred), *Soós István* (Budapest), *Ormos László* (Borsfa), *ifj. Vig Ferenc* (Dömsöd), *Zajzon Irén* (Tiszacsermely), *Barnóczky Gizella* (Hangács), Preits *Julianna* (Győrladamér), *Barcsai Péter* (Budapest).

A jutalmakat postán küldjük ki.

TÖRD A FEJED

1963 JÚN 9.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Benczúr Gyula

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

Apám emlékezik

Apám, aki nyugdíjas, és egész életében épített. Szerszámai – együtt koptak érelével, állványokat mászó ügyességével — most is szép rendben sorakoznak a kamrában. Vízimérők, függők, vakolókanál, „fándli", zsinór, kalapács, simítók — mindent megőriz. Soha nem akart megválni egyik szerszámától sem. Nyele mindnek fényesen csillog, mintha lakkal öntötték volna be. És hozzáidomultak a kezéhez, melyben rengeteg ügyesség halmozódott fel. Egyszer házunk vakolatának kisebb darabját javította. (Mindig is javította, mert „mit szólnának az emberek, ha éppen egy kőműves háza lenne csúnya?") A kezembe adta a „fándlit": csapjam oda a maltert. „Ez semmi" — gondoltam. De a malter mindenüvé ment, csak ahová kellett volna, nem. Később már odataláltam, de mind lefordult, vagy egy csomóba tapadt. Apám nézte izzadásomat és nevetett. „No, ide figyelj, fiam!" — lépett a helyemre, és megmutatta hogyan kell. Lágy, sima „terítő" karlendítés, hirtelen visszarántás és — természetesen sikerült. Mennyi finomság egy rövid mozdulatban! És a falon már köröz is az agyonkoptatott simító. Most ott van az is a többi között, a kamrában. Mert mindent megőriz. És minden állandóan készenlétben van. Hátha...

Szeret mesélni. Merre dolgozott, mit csinált. Különösen egy történetet emleget gyakran.

— Kőkerítéssel vettük körül a kertet. Szép, nagy kert volt, tele fákkal, padokkal, sétányokkal. Sütött a Nap, és dolgoztunk. Akkoriban még én is könnyebben mozogtam, nem voltam ilyen kövér, bár sosem állt ki a bordám. Szóval mondom, dolgoztunk. Egyszercsak kijön az úr, odaáll mellénk, és azt mondja:

— No, emberek, hagyják egy kicsit abba a munkát!

— Miért? — kérdeztük.

— Mert pihenni is kell, nemcsak dolgozni.

— Á, pihenni most nem lehet — szólok — hiszen még nagyon sok van hátra!

— Nem baj az — így ő. — Most nekem dolgoznak, csak megkérhetem magukat, hogy pihenjenek egy kicsit!

Hát, leraktuk a szerszámot, ő szivarral kínált bennünket, ráfüstöltünk és elindultunk a parkba. Sétáltunk a fák alatt, az úr meg kérdezgetett: hogyan élünk, merre jártunk már, mit csinálunk, meg ilyesmit. Aztán ő kezdett el beszélni. Sok mindenről beszélt, de csak egy valamire emlékszem már. Valahogy így mondta:

— Amit maguk csinálnak emberek, az gyönyörű dolog. Építeni! Ennél nincs szebb művészet! Tudják-e legalább maguk, hogy ez milyen szép?

Hümmögtünk rá valamit, de már nem tudom, mit. Akkor sem igen tudtam. Az biztos, hogy nagyon tetszett, amit mondott. Pláne, hogy ilyen híres festő mondta. Mert Benczur Gyula volt az az ember. Az ő kertjében csináltuk a kerítést. Most is ott van Benczurfalván — most már így nevezik a falut, akkor Dolyány volt — láthatod, ha arra jársz. Csak már régi.

És sok mindenről mesél még apám, aki egész életében épített. Regényre való élménye van, de ezt az egyet, ezt gyakran elmondja. Akkor is, amikor megáll egy új, magasba törő ház előtt, akkor is, amikor a növekvő falak mellett a markába vesz egy kevéske homokot — morzsolgatja, nézi: milyen? — és akkor is, amikor otthon a kamrában végighúzza kezét a vékonyra kopott simító szélén, vagy az ujjaitól esztergályozott kőműveskalapács nyelét vizsgálgatja, mely szintén ott található a szépen rendberakott, megfáradt szerszámok között.

Mindent megőriz. Nincs már rájuk ugyan szükség, de a simító még simít, a vízimérő még pontos — csak az egyik oldalon pattant meg az üveg — a kalapács még éles, szikrázva fröccsen alóla a kő, a kanál fénylik, mint a tükör, a sok malter kicsiszolta, az ón ugyanolyan biztosan mutatná a függőlegest — bár már régóta csak a kifinomult szemmértéket volt hivatva bizonyítani — a zsinór is egy rövid lécre tekerve bármely pillanatban kész hosszút nyújtózni, és a többi szerszám is mind-mind kitűnő, bevált és hűséges. Mint az idő. Mely nem feledkezik meg senkiről. Mindenkinél otthagyja perceit, hónapjait, évei, megrakja évtizedeivel is, jaj, csak el ne pattanjon valami, valahol, mint a vízimérő üvegszeme!

Ott sorakoznak hát a szerszámok, a fáradtak, az emlékőrzők és emlékidézők. Közük van minden falhoz, a szép lakásokhoz, a konyhák kövéhez is, az erkélyhez, minden magasba ívelt épülethez, a hirtelen nőtt emeletekhez, az állványokból kibontakozó, megcsodált városrészekhez, a már felépült és még épülő világhoz. A legtöbb jóhoz, a legtöbb széphez. Közük van hozzá, csak most pihennek. Vagy csak várakoznak? Hátha egyszer még... Hátha...

Priska Tibor

hatszor teljesítette a szocialista brigád cím elnyeréséhez szükséges feltételeket.

A sajókazai földművesszövetkezet kitűnő fagylal
száz községbe jut el egy öreg gépkocsival. A ne
már várták a dudáló fagylaltoskoc

Darura várnak a lemezek

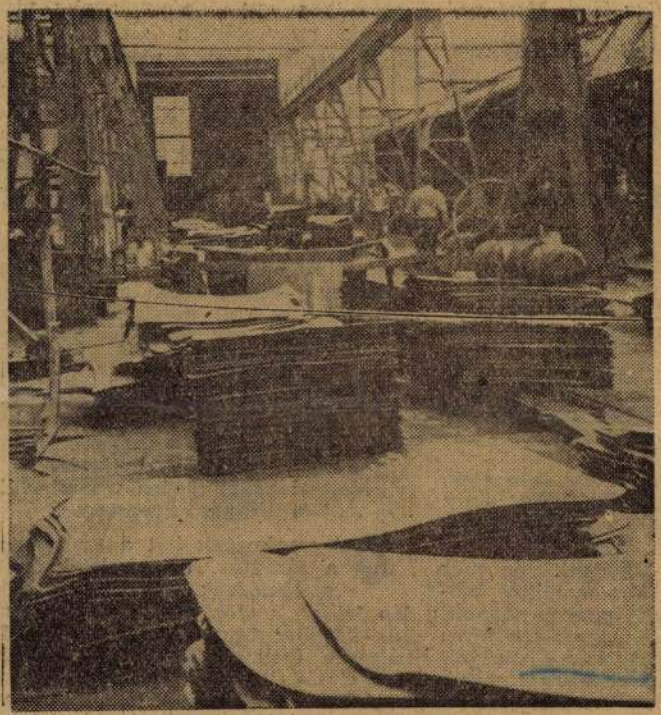

A daruk alig győzik kihordani a Borsodnádasdi Lemezgyárban egy-egy műszak termelését. De a hengerészbrigádok még több lemezt is termelnének, ha nem késne a Dunai Vasműből a megígért előhengerelt alapanyag.

Mi a 88 mi

Nyolcvánn fordítanak Ózd komm lesztésére. 64 millió forintot lakás és közvetlen járulékos építésre költenek, hat millió jut a vízhálózat fejlesztésére, 13 millió a szennyvízhálózatra, 2 millió üzletekre, egy millió a húsüzem fejlesztésére, félmillió óvodára, s 1,8 millió a Petőfi úti iskola bővítésére. És mindez egyetlen esztendőben, 1963-ban. Farkaslyukon, a városban és a Béke lakótelepen 375 család jut új lakáshoz az idén. Csak tereprendezési munkálatokra, parkosításra öt milliót irányoztak elő a Béke lakótelepen, hogy megszépüljön az új lakások környéke is.

Persze ezzel még nem oldódnak meg a város összes gondjai. De 1964-ben és 1965-ben is fejlődik majd a város, és már most, amikor még csak pontosan a második ötéves terv közepén járunk, Ózd vezetői már a harmadik ötéves terv városfejlesztési tervein dolgoznak.

**Az Ózd-bolyoki Béke lak
új lakás készül el az idén
új bölcsődéjét, új szárny
kezdenek még az idén tö
s**

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Benczúr Gyula

NÉPSZABADSÁG

1963 SZEP — 4.

BENCZÚR GYULA festményeiből nyílik emlékkiállítás vasárnap a nyírbátori Báthori István Múzeumban, a budapesti Nemzeti Galéria rendezésében.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Benczúr Gyula

KELETMAGYARORSZÁG

1963 SZEP 3

1021

Benczúr Gyula-kiállítást rendez a nyírbátori Bátori István Múzeum. A kiállítást szeptember 8-án délelőtt 11 órakor nyitja meg dr. Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója.

Magyar Hirdető

BALTÓFIGYELŐ

Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.

Telefon: 188-258, 188-307

KELETMAGYARORSZÁG

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Benczúr Gyula

KELETMAGYARORSZÁG

1964 FEB 2

1021

Benczúr Gyula festészete

Vita a mai műkritikával

Január 28-án volt 120 éve, hogy született. A szülői ház a Kossuth tér és a Felszabadulás útjának sarkán állott. Azelőtt városháza volt, mikor eladták egy felvidékről jött gyógyszerésznek, és még később vendéglő lett, a *Kiskorona*. A tér felöli oldalán márványtábla hirdette: „*E házban született Benczúr Gyula...*" 1944-ben megsemmisült az épület, a táblát a múzeum őrzi.

120 éve indult el egy tüneményes pálya. A 17 éves fiatalember a bajor fővárosban elsőnek végzett a felvételi vizsgákon, Európa akkori második művészi központjában. Húszéves múlt, mikor mestere *Piloty*, az akadémia igazgatója bevonja müncheni freskóinak a készítésébe, 25 éves, mikor a román királynő Carmen Sylva néven ismert német költőnő megvásárolja *II. Rákóczi Ferenc elfogatása* című képét. Egy évvel később a *Vajk megkeresztelésével* *Madarász*, *Lotz*, *Székely* előtt elnyeri *Eötvös József* pályadíját. 32 éves, mikor kinevezik a müncheni akadémia tagjává. Közben a bajor király állandó megbízással látja el, hívják Weimarba, Prágába az ottani akadémiák igazgatói székébe, de 39 éves korában hazajön Magyarországra, hogy a meginduló budapesti *Mesteriskolát* vezesse. Sokat dolgozik, aranyérmek, első díjak, kitüntetések, megrendelések valósággal *záporoznak* rá, a főrendi ház és a Tudományos Akadémia tagja lesz, s Piloty halála után a históризmus Európa-szerte elismert vezető tekintélye.

Mégis a mai műkritika Benczúrt meglehetősen *negatívan* ítéli.

A haladás kerékkötője volt. Ez a súlyos vád két irányból is zúdult rá: politikailag nézve művészete a kiegyezés ideológiájának *támasza*, később pedig az uralkodó osztály kiszolgálásával *lepiezte a társadalmi problémákat.* A másik támadási felületet, az általa képviselt *históризmus* nyújtotta, mely gátolta a feltörő új szemlélet érvényesülését.

Lényegében véve, el kell ismerni, mindkét vádban *van* az igazságnak valami magva, az érveléseknek azonban *nem ez az igazi motívuma*, más szóval, ha napjainkban Benczúr nem áll azon a ponton, ahol *lennie kellene*, nem a *fentebbi okok miatt van*, hanem más olyan mélyebb gyökerű művészeti elvek miatt, melyek szőges ellentétben állnak a benczúri szemlélettel.

Elismerjük, hogy Benczúr a kiegyezés után egyre inkább levetközte rebellis hajlamait. Ez a vonal követhető a *Hunyadi László búcsújától* kezdve *II. Rákóczi Ferenc elfogatásán*, s főleg a két *Vajk megkeresztelésén* keresztül *Budavára visszavételéig.* Benczúr nem közvetlen tapasztalatból ismerte a szabadságharcot. És ha feltesszük azt a kérdést, vajon a többi magyar művész hogy viszonyolkedett ebben az időszakban, azt kell látnunk, hogy talán az egy Madarász kivételével a többi művész is többé-kevésbé elhúzódott a politikától. Még maga *Munkácsy* is rátért az enteriőrökre és csendéletekre, hogy később pályája végén megfessen a Sztrájkot.

Vajon nem találjuk-e Benczúrnál semmi nyomát az ifjúkori hitvallásának? *Budavár visszavételének* figurái közül tanulságos összehasonlítani a parádés *Lotharingiai Károly* mellett gyalogló *véres Petneházit.* Az osztrák fővezér, és a falakat elsőnek megmászó magyar hős közti ellentét nem abból a forrásból származik-e, mely később a *Mátyás-sorozatot* ihlette?

Azok a képei, melyeket magának festett. A *kislány babával*, *Etelka gyermekeinek négyes portréja*, *második felesége*, *Trefort*, *Mikszáth képei*, ezeken csodálatos bensőség és lírai mélység uralkodik.

Szabó István Kossuth-díjas szobrásztól hallottuk — most ő lakik a nagy festő egykori kis katélyában —, hogy mikor Benczúr dolgozott, senkit sem engedett magához, bárki is volt az. Az egyik Eszterházy herceget is úgy megvárakoztatta, hogy az órák teltével végül is dolgavégezetlen távozott.

Benczúr állítólagos kerékkötő szerepének másik vonatkozása, művészi természetű. Megismételjük: a Benczúr által képviselt históризmus nem engedte az új művészeti irányokat érvényesülni.

Hogy a kérdést tisztábban lássuk, foglaljuk össze a Benczúr hazaérkezése előtti művészi életet. *Munkácsy* és *Markó* külföldön dolgozott. *Madarász*, *Székely*, *Lotz* nemrég jöttek haza, azonban átütő társadalmi sikert, eleve művészi életet létrehozni egyikük sem tudott. *Benczúr* hazajötte váltotta ki azt a felpezsdülést, melyre szükség volt, hogy meginduljon a társadalom művészeti vérkeringésébe, s megindította a művészetek virágzásához elengedhetetlenül szükséges pénzforrások zsilipeit. Benczúr európai híre, a hazatérte és a kiállításának a sikere teremtette meg a magyarországi társadalom művészetbarát rétegét, *ettől kezdve beszélhetünk nálunk művészeti közéletről.* Ez Benczúrnak soha el nem vitatható érdeme.

Kétségtelen, hogy Párizsban az impresszionizmus már 1874-ben elkezdte hódító útját. *Szinyei* esete kitűnően bizonyítja, hogy a művészközönségünk akkor még gyermekcipőjét koptatta. És a műkritika sem állt magasabb szinten: legalább annyi kárt csinált, mint hasznot. Nem Benczúr hátráltatta a fellődést, hanem a *hazai művészeti viszonyok.*

Hogy ez mennyire így volt, azt egy kis párhuzammal tudjuk érzékeltetni, melyet nemigen szoktak emlegetni. Nagybánya ugyanis az európai fejlődésben épp úgy elmaradt, mint a históризmus az impresszionizmus idején. 1896-ban *Van Gogh* már régen halott, *Gauguin* és *Cezan* már az utolsó perióduskuknál tartanak, és Nagybányán *csak ez évben indul el a Hollóssy-iskola.*

Benczúr maga hű maradt, ahhoz az irányhoz — csak úgy mint Munkácsy — mely őt naggyá tette. *Szerény* ember lévén, ahogy *nem érdekelték* a kitüntetései. épp úgy nem erőszakolta *felfogását* se tanítványaira. Közülük elég talán hármat megnevezni: *Kernstock* meggyőződéses szocialista. *Fényes Adolfot* is már a szegény emberek érdeklik, s *Koszta* a Szentes környéki tanyák vizionáriusa lett.

Mindezekből talán eléggé átvilláglik, hogy Benczúr mai értékelésében nem annyira az *érvek* dominálnak, hanem korunknak egy bizonyos idegenkedése, majdnem *ellenszenve.* Mint két ellentétes pólus úgy áll a Benczúr és a ma művészete egymással szemben. Nem szeretjük a teljes konkretizálást, mert a poézist másképpen értelmezzük. A pátosz ma póznak hat. A formák szépsége és a bűvészmutatvány számba menő technika nem köt le, mert inkább formát rombolunk, új izgalmakat keresünk. Nagyon kevés a kétféle művészet között a közös vonás, talán csak a megindultság, mely ott rezeg Benczúrnak a ma legjobbnak tartott képeiben. És éppen az a tény a mai műkritika legfőbb hiánya, hogy Benczúrt a *kortárs* szemével nézi. Néhány év óta Benczúr művészete körül folyik valóban valami rehabilitálás féle, de véleményünk szerint a nagy nyíregyházi mester *még mindig nincs a helyére téve.*

Koroknay Gyula

A Megyei Labdarúgó Szövetség válasza a kisvárdai JTS nyílt levelére

A Kisvárdai JTS nyílt levele olyan kérdéseket vet fel, amelyekkel a levél megjelenése előtt már a Megyei LSZ elnöksége is foglalkozott.

Mielőtt a nyílt levél egyéb részeire reagálnánk, annak első részében foglaltakra adjuk meg a választ.

A Járási TS-elnökök értekezletén nem tudjuk milyen problémák vetődtek fel, és mi volt ezen értekezlet anyaga, miután a szakszövetség ezen nem vett részt. A Járási TS-ek véleményét egyébként a szakszövetségnek kikérni nem kell! A szakszövetség a Megyei TS felügyelete, illetve irányítása alatt működik. Az 1963. évi őszi félfordulós bajnokság beindulása alkalmával a jelenlegi beosztás szervezetét a megyei TS-nek benyújtottuk. Ennek alapján a megyei LSZ elnöksége az őszi félfordulós bajnokság kiírásában a július 30-i és augusztus 7-i, egy illetve 2. sz. körlevelében leszögezte, milyen formában kívánja a bajnokságot a továbbiakban lebonyolítani. Az 1964. évre meghatározott rendszert már a félfordulóban is alkalmazták, a részt vevő csapatok ezt a bajnokságot rendben végig küzdötték, ami azt jelenti, hogy a bajnokság további sorsának, illetve rendszerének ismeretében voltak. Ugyanekkor határozta meg a megyei LSZ a járási bajnokok feljutásának kérdését is, mely osztályozó mérkőzéseken keresztül lett biztosítva.

Mi volt az oka, hogy a megyei B. csoport felállítását határozta el az elnökség és ezen rendszer jelenlegi formáját tartotta a legcélszerűbbnek? Ennek megértéséhez messzebbre kell visszapillantanunk. Megyénk labdarúgó szakosztályainak száma az utóbbi 3 év alatt hihetetlen mértékben megnőtt. Az 1961. évi 78 szakosztállyal szemben jelenleg ma már 198 működő szakosztály szerepel a szövetség nyilvántartásában. Az ilyen mennyiségi fejlődéssel szemben az elnökség elhatározta, hogy most már a tömegesítésen túlmenően a minőségre is gondot kell fordítani. Így született meg — az a gondolat, hogy a járási bajnokok közül, illetve bajnokságokból ki kell emelni azokat a csapatokat, amelyeknél lehetőségek vannak a szövetség által kialakított többféle szempont megvalósítására. Így jött létre a 3 csoportos járási összevont bajnokság, amely csak részben volt kielégítő, a célok elérésében. A továbbiak folyamán a szakszövetség állandó figyelemmel kísérte az összevont járási bajnokságban szereplő csapatok fejlődését és ezen gyűjtött adatok birtokában született meg a megyei B csoport felállításának gondolata és egy minőségileg megfelelőnek vélt közbeeső csoport létesítése.

Tapasztalataink alapján a megyei B bajnokságba jelenleg beosztott csapatok, már igen jó játékerőt képviselnek, komoly fejlődésen mentek keresztül és ez biztató megyénk labdarúgó életében.

Szükséges volt ez a csoport felállítása azért is, mert a megyei I osztályba felkerülő csapatok a tapasztalatok szerint ott közbeeső iskola nélkül egészen alárendelt szerepet játszottak.

Az elhatározást az elnökség részéről minden szempontból alapos vita előzte meg. Szóba került a többletköltségek ügye is. Nem lehet azonban ilyen szempontoknak alávetni magunkat a magasabb cél elérése érdekében. A takarékosság elve ilyen szempontból helytelen értelmezésű. A magasabb és nívósabb osztályban való szereplés a bevételek szempontjából is többet jelent.

Mit szólna Nyíregyháza, vagy Kisvárda, Nagykálló sportszerető közönsége akiknek csapatai már a fejlődés során magasabb osztályba küzdötték fel magukat, ha azt mondanák, hogy takarékoskodjunk, túl drága az NB I, vagy az NB II stb. Jó nekünk a megyei bajnokságban is. Nem hisszük, hogy ilyen vélemény helyeslésével találkozna. A törekvés mindig az, hogy minél magasabbra.

A szövetségnek is el kell mozdulni a holtpontról, mert megyénk labdarúgó színvonala országosan a legalacsonyabb. Úgy érezzük, hogy jó úton vagyunk ahhoz, hogy ezen változtassunk. Több minőségi csapatot akarunk és a községek már ezt igénylik. Csak példaképpen említjük, meg, hogy a megyei B bajnokságban még 6 csapat kérte a felvételét, akiket a bajnoki rendszabályok szellemében el kellett utasítanunk, pedig ezek vállalták volna a nagyobb anyagi megterhelést is. Nívósabb körülmények között szerepelni, feltétlenül minőségi fejlődéssel jár.

Ezen túlmenően a szövetség a járási bajnokságok rendszerét is bővíteni, erősíteni kívánja, és azoknak komolyabb alapot kíván adni. A be nem került csapatok a járási bajnokságok színvonalát feltétlenül emelni fogják, az esztönzőbb is lesz a részt vevő csapatok számára, miután most már 6 járási bajnoknak van feikerülési joga. Figyelemmel fogjuk kísérni a járási bajnokságokat is.

Mindezeken túlmenően lépéseket tesz a szövetség olyan irányban is, hogy a jelenlegi 50 km-es határt utazási szempontból emeljék fel. Ezzel az utazási költségek csökkentését kívánjuk szolgálni és reméljük, hogy alaposan megindokolt kérelmünk alapján az illetékes szerveknél kedvező lesz a döntés.

Reméljük, hogy a kisvárdai TS megérti törekvéseinket, mely nem egyedül a mienk, hanem egyetemes cél. Megyénk jelenlegi területi beosztása a járások tekintetében olyan, hogy egyelőre nem tudjuk megadni azt a jogot a TS-eknek, illetve a mellette működő szakszövetségeknek, hogy a megyei B bajnokságot ők üzemeltessék. Erre ugyan egy izben már kísérletet tettünk, azonban a kísérlet csak részben váltotta be a hozzáfűzött reményeket.

Egyébként, a B csapatok vezetői részére február hóban értekezletet fogunk tartani, ahol a felmerülő problémákat meg fogjuk vitatni.

A Megyei Labdarúgó Szövetség elnöksége.

KÖSSÖN

DETÉSEK

belterületén nyhás egye- inal beköl- at vennék. ig" jeligére többen. (85750)

francia szegfűmag ben gram- forintért ronyi ker- Békéscsaba. (Bcs. 92746) zt keresek nagyság és sel. Tóth lada, Hon- (2293)

Elcserélném debreceni kétszobás összkomfortos lakásom nyíregyházival. Marinkás, Debrecen, Zöldfa u. 16. (3202)

Elcserélném másfélszobás bérházi lakásomat két vagy háromszobás bérházira. Toldi u. 38. III/14. (2289)

1000 öl gyümölcsös és háromszobás beköltözhető ház eladó Borbányán, Kállói út 15/a. alatt. (2304)

ztól—őszig

időtöltés
ng,

16,—, 28,—, 46,—, 52,— 70,— Ft
19,10 Ft

25,— Ft

3,— Ft
21,60 Ft

50,— Ft

22,60, 32,—, 38,—, 63,— Ft

iskereskedelmi Vállalat

oltjaiban

RDÁN és MÁTÉSZALKÁN

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 81
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

MŰVÉSZET
Budapest
1972 JUN.

Benczur Gyula
1021

Benczur Gyula: Bacchánsnő
Bacchante – Вакханка

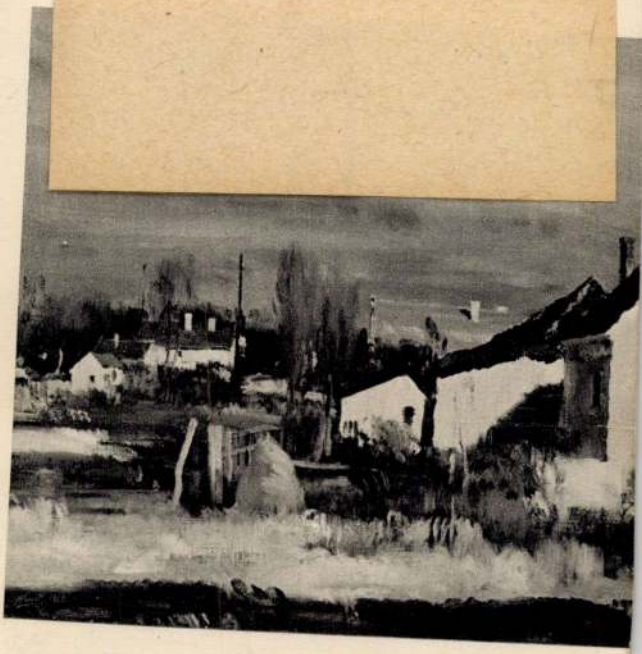

MK SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 MÁR 23
Békés m. Népújság

Benczur Gyula

1021

A Kodály-év eseményei:

Nagysikerű hangverseny Békéscsabán

Hétfőn este a Jókai Színházban az Országos Filharmónia hatodik bérleti estjén a Debreceni MÁV Filharmonikus Zenekar és a Debreceni Kodály Kórus adott hangversenyt. Műsorukon Kodály *Budavári Te Deuma* és *Psalmus Hungaricusa* szerepelt. A koncerten a nagymúltú zenekar méltó partnere volt az immár világhírű énekkarnak, amely 1955-ben szerveződött a debreceni Zeneművészeti Szakiskola növendékeiből.

Az elsőként felhangzó művet Buda 1686-os visszavételének 250. évfordulójára írta Kodály nagyzenekarra, vegyeskarra és szóló négyesre. 1936. szeptember 2-án mutatták be a budai Mátyás-templomban. A latin egyházi szöveg a régi magyar zenére jellemző muzsikával párosul. Az énekes szólisták: Karikó Teréz, Lengyel Ildikó, Korondy György és Antalffy Albert mély átéléssel, biztosan intonált, gyönyörű énekléssel járultak hozzá az előadói együttes sikeréhez. A felharsanó trombiták diadalmas fanfárja, a kórus fénylő, telt zengése a zene eszközeivel idézte Benczur Gyula híres festményét, a Budavár bevételét.

A koncert második részében Kodály legismertebb, leghatalmasabb műve, a *Psalmus Hungaricus* csendült fel. Az alkotás szintén jelentős eseményhez, Pest és Buda egyesítésének 50. évfordulójához kötődik. A szerző ezzel a kompozícióval véglegesen meggyőzte művészetének erejéről a hazai zenei közvéleményt, elhallgattatva a korabeli korlátolt és gyűlölködő támadásokat. Az ellenforradalmi rendszer idején a *Psalmus Hungaricus* bátor kiállást jelentett a szabadság és igazság mellett, tiltakozást a hazugság, a gyűlölködés és jogfosztottság ellen. A szöveg Kecskeméti—Végh Mihály prédikátortól származik az 1550-es évekből. A nagyzenekarra, tenorszólóra és vegyeskarra írt mű hatalmas rondó, amelynek alaptémája ötfokú korál-dallam. A túlnyomórészt tragikus hangvételt bizakodó megnyugvás, sőt a befejezésben zordon, kemény igazságtevés váltja fel. Az ódonveretű szöveg megrendítő erővel hangzott fel az előadóművészek tolmácsolásában. A zenekar és énekkar Korondy György tenorista közreműködésével, Gulyás György vezényletével maradéktalanul visszaadta a Kodály által leírt zenei gondolatokat, nagy technikai biztonsággal és mély zeneiséggel szólaltatva meg a monumentális alkotást.

A Kodály-év jegyében, a zeneszerző születésének 90. évfordulója tiszteletére rendezett hangverseny kimagasló esemény volt városunk zenei életében. A zeneszeretők elismerése és köszönete illeti Gulyás György karmestert, aki hazánk kóruskultúrájának kiemelkedő egyénisége és ihletett tolmácsolója Kodály művészetének. S erről ismételten meggyőzte a hétfői koncert közönségét.

Marton György

Pa

(Folytatás a 2. oldalról)

A gabonafélék betakarításában a jelentkező 30,0 mázsa feletti hektáronkénti termést, valamint a tovább növekvő átlaghozamokat a jelenlegi kombájnokkal csak nagy nehézségek árán, és időveszteség mellett takaríthatjuk be. Az SZK—4-es kombájnnak teljesítőképessége nem elegendő,

nagyobb áteresztőképességű kombájnokat igényel a felfutó termelés — rövid időn belül.

A mezőgazdasági üzemeknek a megnövekedett termésmennyiséggel kapcsolatban fokozódnak a szárítás, — és tárolási nehézségei, melynek megoldása nemcsak a termelő üzemek, hanem az állami felvásárló kereskedelem gondja is. Meg kell állapítanunk azt, hogy sem a termelő üzemek, sem pedig az állami felvásárlási hálózat jelenleg nem rendelkezik elegendő szárító és tároló kapacitással. Ennek következtében a gabona átadása — és tárolása súlyos nehézségekkel, időveszteségekkel, romlási veszteségekkel jár. Megyénkben például felmerült 44 termelőszövetkezeti gazdaság részéről az igény gabonaszárító létesítésére. Ehhez azonban központi segítség szükséges, mivel az üzemek nagy részének pénzügyi helyzete olyan, hogy saját alapjaik nem képződnek megfelelő mértékben.

A tárolási nehézségek megoldására javasoljuk könnyűszerkezetes, előregyártott elemekből összeszerelhető tároló létesítését, terveinek kidolgozását, s preferált hitel nyújtását ezekre az építményekre,

saját pénzeszköz nélkül. Békés megyei szinten is a kormányprogramnak megfelelően igyekszünk megvalósítani a cukorrépatermelés iparszerű, zártrendszerű fejlesztését, valamint a

Az elnöki tájékoztatóból kitűnik, hogy a meghirdetett szarvasmarha-program megvalósításának kihatásai országosan már jelentkeznek. Ez megyénkben is hasonlóképpen áll. A szarvasmarhatenyésztés hatékonyságának javítása, a tejhozam, szaporulat mutatók növelése, a háztáji tehénállomány csökkenő tendenciájának mérséklése és megyénk tehénállományának növelése alapvető feladat. Itt szeretném hangsúlyozni, hogy ehhez is a feldolgozó kapacitás arányos fejlesztése szükséges és indokolt.

Örömmel veszem tudomásul a beszámolóból, hogy az állatbetegségek okozta gondok leküzdésén a kormány erősen fáradozik. Ezzel kapcsolatban jegyzem meg, hogy a határ mentén fekvő megyénket a rendkívüli nagy állatállomány miatt igen érzékenyen érinti ennek a problémának a megoldása. Az 1972. évben kezdődött és hat hónapig tartó járványidőszak több százmillió forintos közvetett és közvetlen kárt jelentett megyénk állattenyésztésében. Itt kérem meg az illetékes tárcát arra, hogy

...többi határ

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

1973 ÁPR 27

Benczúr Gyula festőművész

Keletmagyarország

1021

BENCZUR GYULÁRÓL. Április 27-én 18 órakor Nyíregyházán a Honvéd utca 41. alatti III. kerületi művelődési házban Nyíregyháza legnagyobb festőjéről, Benczúr Gyuláról emlékeznek meg. *Berecz András* festőművész tart vetített képes előadást a XIX. század magyar festészetéről, és ismerteti *Telepy Katalin* művészettörténész ugyanerről szóló munkáját, amelyben a megyeszékhely nagy szülöttje vezető helyen szerepel.

MEDOSZ 1:1 (!), Csengeri MEDOSZ—Jékei Tsz 5:0 (!), Hodászi Tsz—Tornyospálcai Tsz 4:1 (!), Nagyvarsányi Tsz—Ökörítófülpösi Tsz 3:1, Mándoki Tsz—Nyírbogáti Tsz 4:1, Aranyosapáti Tsz—Kislétai Tsz 4:1 (!), Má-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Magyar Nemzet

Benczúr Gyula

1021

Szerda, 1972. szeptember 6.

Mi lesz veled, Epreskert?

A fakitermelés, erdőirtás — bármennyire is szükséges — mindig *lehangoló látványt* nyújt, különösen, ha nyár közepén egy városban történik.

A terézvárosi *Epreskertben*, a VI. kerület legszebb és legpatinásabb *kis ligetében több fát ítéltek „halálra" egy építkezés miatt.*

Az Epreskert története régmúlt időkre nyúlik vissza, nevéhez legendák fűződnek, s *közel 100 éve otthona egy festő—szobrász kolóniának.* Fáinak, bokrainak nagy része tanúi lehettek még *Benczúr* Gyula, *Lotz* Károly és *Stróbl* Alajos munkásságának, elsőként ők vették birtokba a művésztelepet.

A környék lakossága méltán büszke e kellemes és rangos szomszédságra és érthető tehát, hogy figyelemmel kíséri annak sorsát, s rossz néven veszi növényzetének pusztítását.

Amikor ellátogattunk a helyszínre, a „halálra ítélt" fák már *terítve voltak, nagy részük felfűrészelve, elszállításra készen.*

Az Epreskert egy régi dolgozója kísérte végig a telepen, s közelebbről nézve *más színben* tűnt fel minden. A kivágott fák nagy részének *belseje* korhadt volt, egyiknek másiknak már csak *néhány évgyűrűjén* cirkulálhatott az életnedv, érintésük mint a parafáé, a letört darabok könnyen morzsolódtak ujjaink között.

— A vihar nemrégiben döntött ki egy hatalmas példányt — mondotta kísérőnk. — annak is teljesen el volt korhadva a belseje és *rázuhant a római kőszarkofágra*, szerencsére más kár nem keletkezett.

Az építkezés területe deszkafallal van elkerítve, a liget érintetlen részében ápoltak a sétányok, az antik szobrok és műemlékek mind a helyükön vannak. A kert mit se veszített intim hangulatából, csupán az a néhány kívülről jövő „adomány" hat zavaróan, amely nap mint nap bosszantja az Epreskert személyzetét.

A kerítés mellett körben *üvegcserepek, dinnyehéj, kenyérdarabok, rossz mosdótál, ócska vödör hever és ez a sok szemét semmiképpen nem illik be a képbe.*

— Reggelenként a takarításnál elképesztő dolgokat találunk—mondja kísérőnk —, alig győzzük összeszedni a sok hulladékot, amelyet a környék lakossága bedobál.

Az új épület, amelyben majd szobrászok, festők műtermei kapnak helyet, lehet, hogy megrontja a *kert harmóniáját* és esetleg nem is illik be az antik miliőbe, ez majd később kiderül. De a kivágott fák helyébe újak kerülnek, így a liget flórája nem rövidül.

Most csupán azon a méltatlan helyzeten kellene segíteni, hogy a környék egyes lakói ne süllyesszék szemétlerakodó teleppé az Epreskertet, megtépázva ezzel e régi patinás hely nimbuszát.

—erlé—

Szerda, 1972. szeptember 6.

Munkahelyi lé
és szocialista dem

Egy pécsi tudományos vizsgálat fontos

Egy esztendeje, hogy a Pécsi Tudományegyetem állam- és jogtudományi kara mellett működő *tudományos munkaközösség* — névaláírási kötelezettség nélkül — kérdőíveket juttatott el több pécsi üzembe és termelőszövetkezetbe, hogy megismerjék a dolgozók véleményét: hogyan vélekednek *a szocialista demokráciáról*, ezen belül az üzemi és a tanácsi demokrácia találkozási pontjairól.

Az elemzés, amely dr. *Bihari* Ottó egyetemi tanár irányításával, dr. *Márkus* György adjunktus és dr. *Galabár* Tibor, a pécsi városi tanács vb-titkárának közreműködésével készült, mind elméleti, mind gyakorlati és módszertani szempontból *alkalmas néhány fontos következtetés levonására.*

A pécsi munkások, tésztagok, szakszervezeti és üzemi vezetők válaszaiból kiderült, hogy a szocialista demokrácia fogalmát és tartalmát gyakran meglehetősen *absztrakt elméleti tételnek ismerték*, holott a dolgozók aktivitása nem lehet absztrakt elvárások függvénye. Az üzemi, szövetkezeti és a tanácsi demokrácia csak konkrétan megfogalmazott igények és keretek között valósulhat meg. Hiba lenne viszont — s erre is utal az elemben a tudományos munkaközösség fontos következtetésre jutott abban is, hogy *a szocialista demokrácia fejlődésének mindinkább nélkülözhetetlen eleme a közéleti iskolázottság, a demokrácia szervezeti formáinak és tartalmi elemeinek ismerete.*

Várospolitika és társadalmi munka

A Pannónia Söripari Vállalat, a Kesztyűgyár, és a Fémipari Vállalat dolgozói által kitöltött kérdőívek mellett a bizottság eszmecserét folytatott több üzemi és szövetkezeti dolgozóval, hogy megtudja: *milyen mértékben azonosítják magukat az üzemi, a szövetkezeti és a helyi várospolitikai elgondolásokkal, illetve törekvésekkel.*

Az interjúkészítés és a személyes beszélgetések során kérdésként hangzott el, hogy a dolgozók *milyen jellegű eredményeket ismernek el és milyen igényeket sürgetnek?* A bizottság megkérdezte, hogy a dolgozók szívesen vállalnak-e feladatokat a tanácsi fejlesztési tervekből. Megkérdezte, mennyire valóságos, illetve formális az üzemi dolgozók tájékoztatása, illetve tájékozó-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Somogyi Néplap

Benczur

1972 DEC 3-1
1021

December 12—13

Karácsonyi képaukció Budapesten

A Bizományi Áruház Vállalat december 12-én és 13-án rendezi hagyományos karácsonyi, sorrendben a 29. képaukcióját, Az árverés gazdag anyagát a MOM Csörsz utcai Művelődési Házában szombaton nyílt kiállításon mutatják be.

Az aukcióra 364 festményt gyűjtöttek össze, összes kikiáltási áruk körülbelül 3 millió forint. A kiállításon többségében magyar művészek alkotásait láthatja a közönség, de árverésre kerülnek régi és híres külföldi festők képei is. Az árverés magyar anyaga keresztmetszetét nyújtja két évszázad festészetének. Akad az aukció anyaga között Benczúr, Munkácsy, Szinyei Merse kép, s ismét találkozhatnak a licitálók Paál László alkotásaival. Iványi Grünwald Béla munkássága egész kis kollekcióval szerepel a kiállításon. Csók Istvánnak, Lotz Károlynak, Koszta Józsefnek, Vaszari Jánosnak és Szőnyi Istvánnak ugyancsak több műve találhat új gazdára.

A képaukció rendezői remélik, hogy az előző évekhez hasonlóan az idei karácsonyi árverés is sikeres lesz; erre garancia a képanyag gazdagsága is.

a szociali

25 éve, 1947. december 4-én tették közzé a Magyar Nemzeti Bank és más pénzintézetek magyar tulajdonban levő részvényeinek államosításáról szóló törvényt. A nagybankok államosítása nyomán az érdekeltségükhöz tartozó 264 ipari és kereskedelmi vállalat is állami tulajdonba került, és gyakorlatilag lehetetlenné vált a külföldi tőkések befolyásának további érvényesülése.

Miért volt erre szükség?

A Magyar Kommunista Párt előtt világossá vált: ki kell zárni annak veszélyét, hogy a tőkések akadályokat gördítsenek az egy évvel korábbi stabilizáció eredményeinek megőrzése, a munkások és parasztok hatalmas erőfeszítésével, áldozatvállalásával folyó újjáépítés tervszerű kibontakoztatása, továbbá a gazdasági és társadalmi szerkezet demokratikus és forradalmi átalakítása elé.

Friss István írta a Szabad Nép 1947. október 26-i számában: »*Nem lehetnénk nyugodtak a hároméves terv sikere felől, ha magánkézben hagyjuk a nagybankokat és ezzel a gazdasági élet kulcspozícióit. A nagybankokat a belföldi és külföldi reakció fellegváraiból a magyar demokrácia fellegváraivá kell változtatnunk. A bankállamosítással nagymértékben hozzá tudunk járulni a stabilizáció megszilárdításához, a rendelkezésünkre álló pénztőkék helyes felhasználásához és ezzel a hároméves terv sikerehez.*«

Az 1947 júniusában bevezetett állami ellenőrzés, majd társadalmi tulajdonba vétel és az ezt követő szervező munka, 1948 közepére létrehozta a korszerű állami bankszervezetet. Kiépítése nemcsak gazdasági szükségszerűség volt, hanem a

Megalakult a Felső-Tisza-vidéki Idegenforgalmi Intéző Bizottság

(Folytatás az 1. oldalról)

készséggel évi egymillió forintot szavazott meg ebben az ötéves tervidőszakban az idegenforgalom fejlesztésére. A Belkereskedelmi Minisztérium is indokoltnak látta Sóstófürdőn nyaralófalu létrehozását, ezért a beruházás költségeit 50 százalékban magára vállalta.

A továbbiakban hangsúlyozta:

— A Felső-Tisza-vidék idegenforgalmi és üdülőterületeinek területrendezése és fejlesztése érdekében számos problémát, feladatot kell megoldani az elkövetkező esztendőkben részben tanácsi, részben központi és társadalmi segítséggel. Éppen ezért célszerű elkészíttetni Északkelet-Magyarország idegenforgalmi és üdülőterületi regionális tervét. A regionális tervben ki lehet dolgozni a nemzetközi kapcsolatokat, kiemelten a Szovjetunió, Csehszlovákia, Lengyelország, Románia vonatkozásában. Ezen belül más országokra tekintettel a tranzitforgalom várható alakulását és lebonyolításának lehetőségeit kell megoldani.

— A Felső-Tisza-vidék, az újabban egyre inkább Tiszakanyarként emlegetett üdülőterületek láncolatának kialakításában, a koordinálásokban alapvetően számítunk a ma megalakuló Felső-Tisza-vidéki Intéző Bizottság munkájára, amelynek létrehozását megyei tanácsunk és annak végrehajtó bizottsága javasolta az Országos Idegenforgalmi Tanácsnak. Az idegenforgalmi tanács hozzájárult a tájegységi intéző bizottság megalakításához, s az OIT elnöke, Szurdi István elvtárs felkérte Benkei András elvtársat, Népköztársaságunk belügyminiszterét, megyénk országgyűlési képviselőjét a megalakítandó intéző bizottság elnöki tisztjének betöltésére.

— Őszintén köszönjük Benkei András elvtársnak, hogy vállalta és élére állt ennek a mozgalomnak. Elnöki működéséhez a megyei párt és tanács végrehajtó bizottsága nevében sok sikert kívánunk — fejezte be beszédét dr. Pénzes János.

Ezután Benkei András emelkedett szólásra:

Benkei András felszólalása

— Köszönöm a bizalmat, hogy közvetlenül is és az Országos Idegenforgalmi Tanács elnökén keresztül is felkértek, vállaljam el a most megalakuló Felső-Tisza-vidéki Idegenforgalmi Intéző Bizottság elnöki tisztét. Örömmel teszek eleget a megbízásnak úgy is, mint a megye országgyűlési képviselője és mint Nyíregyháza város szülötte. Szabolcs-Szatmár megye nagy eredményeket ért el az elmúlt két évtizedben gazdasági, társadalmi, kulturális téren egyaránt. Az évszázados elmaradást a dolgozók szorgalmas munkája évről évre csökkenti. Az ország tekintete az utóbbi években egyre többet fordul Szabolcs, Szatmár, Bereg irányába. A közvélemény látja a gondokat, de az eredményeket is.

Idegenforgalmunk fejlesztésének teendőiről, az intéző bizottság létrehozásáról szólva kiemelte:

— Széles körű társadalmi összefogás, támogatás nélkül azonban tartós és nagy eredmények nem születnek. Égető szükségletként jelentkezett egy olyan társadalmi szerv létrehozása, amely megfelelő tekintélyével, társadalmi-politikai súlyával, széles körű szakmai alapossággal pártatlanul élére áll annak a mozgalomnak, amelynek fő célja a Felső-Tisza-vidék rejtett vagy alig ismert kincseinek feltárása, a fejlesztések elősegítése a hazai turizmus számára. Ez a társadalmi szerv, testület a Felső-Tisza-vidéki Intéző Bizottság.

— A megalakítandó intéző bizottság hivatott lesz koordinálni az idegenforgalom ügye iránt érdeklődő helyi lakosság társadalmi tevékenységét a helyi idegenforgalmi adottságok és lehetőségek feltárása és kibontakoztatása érdekében. Társadalmi alapon előmozdítja majd az Országos Idegenforgalmi Tanács ügykörébe utalt feladatok végrehajtását a Felső-Tisza-vidék területén. Ennek megfelelően feladatait társadalmi kapcsolatain keresztül oldja meg a helyi állami és egyéb szervekkel együttműködve. Az idegenforgalom fejlesztése érdekében kifejtett területi munkában a Felső-Tisza-vidéki Intéző Bizottság jelenti azt a társadalmi alapot, amelyre a hivatali elhatározások, valamint azok végrehajtása és ellenőrzése épül — mondta Benkei András, a FIB elnöke és a megyei tanács javaslata alapján megalakította a hatvankilenc tagú intéző bizottságot, majd annak elnöksége, ügyvezető elnökhelyettese, titkára, valamint szakbizottságainak és területi bizottságainak elnökei megválasztására tett javaslatot.

Az intéző bizottság tisztségviselői

A Felső-Tisza-vidéki Idegenforgalmi Intéző Bizottság elnökségének tagja lett *Borbély Jánosné*, a rakamazi művelődési ház igazgatója, *Gulyás Emilné dr.*, a Hazafias Népfront megyei bizottságának titkára, *Jenser György*, a Nyíregyházi Kertészeti és Parképítő Vállalat igazgatója, *Kanda Pál*, a Szakszervezetek Megyei Tanácsának vezető titkára, *Kállai Sándor*, az MSZMP megyei bizottságának titkára, *Kopka János*, a Kelet-Magyarország Szerkesztőségének főmunkatársa, *Markó András*, Szabolcs-Szatmár megye főépítésze, *Máthé Zoltán*, a Felső-Tisza-vidéki Vízügyi Igazgatóság igazgatója, *Spisák András*, a megyei tanács vásárosnaményi járási hivatalának vezetője, *dr. P. Szabó Gyula*, a megyei tanács elnökhelyettese, *dr. Csallány Dezső*, a Szabolcs-Szatmár megyei múzeumok igazgatója, *dr. Szalontay Barnabás*, a Báthori István Múzeum Állami-díjas igazgatója, és *Szilágyi József*, a megyei KISZ-bizottság első titkára.

Ügyvezető elnökhelyettessé *Gulyás Emilné dr.-t*, titkárrá *Csallány Gézát*, a megyei idegenforgalmi hivatal vezetőjét választották.

Az egészségügyi szakbizottság elnöke *dr. Fazekas Árpád*, a megyei gyermekszívgondozó intézet vezető főorvosa; a kereskedelmi és vendéglátóipari szakbizottság elnöke *Aczél Béla*, a MESZÖV nyugalmazott elnöke; a kulturális szakbizottság elnöke *Kopka János;* a terv- és pénzügyi szakbizottság elnöke *Markó András;* a közlekedési és műszaki szakbizottság elnöke *Dézsi István*, a Volán 5. sz. Vállalat igazgatója. A szakbizottságokat az elnökök az intéző bizottság tagjaiból alakítják meg.

A beregi területi bizottság elnöke *dr. Pataki Béla* járásbíró, a nyíregyházi területi bizottság elnöke *Jenser György*, a nyírségi területi bizottság elnöke *dr. Szalontay Barnabás*, a rakamaz—tiszalöki területi bizottság elnöke *Borbély Jánosné*, a rétközi területi bizottság elnöke *Hegedüs Ferenc*, vállalati igazgató, a szatmári területi bizottság elnöke *dr. Molnár Zoltán*, a fehérgyarmati kórház igazgatója.

Végezetül Oczel János, az Országos Idegenforgalmi Tanács nevében köszöntötte a megalakult FIB-et, mint az ország legfiatalabb, tizenkettedik tájegységi intéző bizottságát.

Az intéző bizottság első munkaülésére decemberben kerül sor, amelyen megszabják 1985-ig az idegenforgalmi fejlesztési irányelveket, megvitatják és jóváhagyják az 1973. évi munkatervet.

Keletmagyarország
1972 NOV 1-1
SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRKÉTŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

AZ MSZMP. SZABOLCS-SZATMÁR N

XXIX. ÉVFOLYAM. 258. SZÁM

Ma érkezik ha
Henryk Jabl

Losonczi Pálnak, a Magyar Népköztársaság Elnöki Tanácsa elnökének és feleségének meghívására szerdán hivatalos baráti látogatásra hazánkba érkezik *Henryk Jablonski*, a Lengyel Népköztársaság államtanácsának elnöke, a Lengyel Egyesült Munkáspárt Politikai Bizottságának tagja és felesége.

Államférfit és tudóst, politikust és harcost köszöntünk. Henryk Jablonski, a Lengyel Népköztársaság államtanácsának elnöke érkezik ma Budapestre.

A 63 éves államfő 1931-ben lépett be a Lengyel Szocialista Pártba és 1934-ben szerezte meg a történelemtudományok doktora címet a varsói egyetemen. Szakmai és közéleti munkája azóta is párhuzamos. Tíz évig volt a Lengyel Tudományos Akadémia tudományos titkára, később az alelnöke, történettudományi munkáit széles körben forgatják haszonnal, de a professzor soha nem volt szobatudós. Hősiesen harcolt a lengyel hadseregben a második világháborúban, s miután Hitler lerohanta hazáját, tovább folytatta a küzdelmet, részt vett a narviki csatában, majd a dél-franciaországi lengyel ellenállási mozgalomban.

Olyan ország államfőjét köszöntjük, amellyel hazánk és népünk barátsága nem mai keletű. Lengyelország és Magyarország testvéri barátságának és együttműködésének történelmi gyökerei vannak. Mi soha nem felejtjük el Bem apót. — Petőfivel és Kossuthtal együtt emlegetjük.

A felszabadulás óta különösen szorossá vált népeink barátsága. Mindkét ország a szocializmus útját választotta, együttműködünk a Varsói Szerződésben, a KGST-ben bel- és külpolitikai céljaink egyaránt közösek. Éppúgy együtt harcolunk a szocialista világrendszer további erősödéséért, mint az európai békéért és biztonságért.

Ezen a héten hozott nagy jelentőségű határozatokat a Lengyel Egyesült Munkáspárt Politikai Bizottsága. A Magyar Szocialista Munkáspárt, a magyar kormány, az egész dolgozó magyar nép rokonszenvvel és együttérzéssel kíséri a LEMP megújhodott politikáját, amely Lengyelország további erősödését és felvirágzását szolgálja.

Henryk Jablonski csupán rövid ideje, ez év márciusa óta áll jelenlegi posztján, azóta elnöke az államtanácsnak. Öröm és megtiszteltetés számunkra, hogy a lengyel államfő első külföldi

Losonczi P
a Bangl
külügymi

Losonczi Pál, az Elnöki Tanács elnöke kedden a Parlamentben fogadta *Abdusz Szamad Azadot*, a Bangla Desh Népi Köztársaság hivatalos baráti látogatáson hazánkban tartózkodó külügyminiszterét. A szívélyes légkörű megbeszélésen részt vett *Puja Frigyes*, a külügyminiszter első helyettese is. A nap folyamán megkezdődtek Abdusz Szamad Azad tárgyalásai a Külügyminisztériumban.

A tárgyalások után *Puja Frigyes* ebédet adott a kül-

Diplomácia
a Csád Köz

A Magyar Népköztársaság kormánya és a Csád Köztársaság kormánya az országaik közötti kapcsolatok erő-

Átadták a HODIKÖT tisza

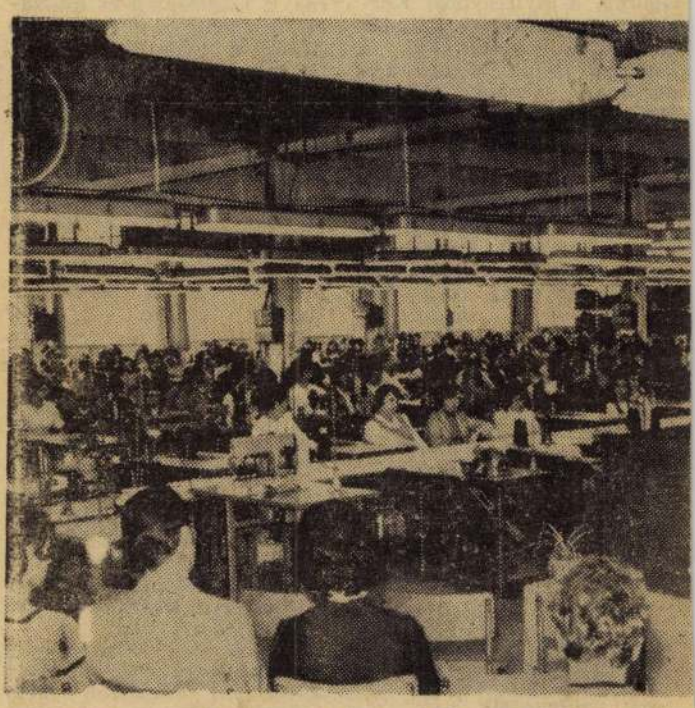

AZ ÜNNEPSÉGET AZ ÚJ ÜZEM HATALMAS CSARI
MEG. TUDÓSÍTÁSUNK A LAP 2. OLDALÁN (ELEK EMI

1021 Benczúr Gyula

Megalakult a Felső-Tisza-vidéki Idegenforgalmi Intéző Bizottság

Az elnöki tisztet Benkei András belügyminiszter tölti be

KÉPÜNKÖN BALRÓL JOBBRA: DR. PÉNZES JÁNOS, DR. TAR IMRE, BENKEI ANDRÁS, OCZEL JÁNOS, DR. P. SZABÓ GYULA, KANDA PÁL.

Kedden, október 31-én délelőtt megalakult Nyíregyházán a Felső-Tisza-vidéki Idegenforgalmi Intéző Bizottság. A megyei tanács nagytermében tartott alakuló ülésen *dr. Tar Imre*, az MSZMP Szabolcs-Szatmár megyei Bizottságának első titkára, a megyei pártbizottság és a megyei tanács nevében köszöntötte a megjelenteket, közöttük *Benkei András*t, az MSZMP KB tagját, belügyminisztert, *Oczel János*t, az Országos Idegenforgalmi Tanács tagját, majd a többi között ezeket mondotta:

Dr. Tar Imre megnyitója

— Őszinte örömünkre szolgál, hogy az ország más tájegységei után nálunk, Szabolcs-Szatmár megyében is megalakul e nagy jelentőségű intéző bizottság, melynek munkája elé nagy várakozással tekintünk. Az elmúlt 28 év alatt — éppen ma van Nyíregyháza város felszabadulásának évfordulója — megváltozott megyénk arculata, még szebb, gazdagabb lett a szabolcs-szatmári táj, van mit megmutatnunk országnak, világnak, a külföldinek és hazánk fiainak egyaránt. Éppen ezért köszöntjük a megalakuló bizottságot, mert munkájától azt várjuk, hogy fejlessze, népszerűsítse megyénket.

— A világ és benne hazánk politikai és gazdasági életében egyre nagyobb jelentősége van az idegenforgalomnak. Ez természetes is, mivel az idegenforgalom növekedésével egyre többen kerülnek közvetlen kapcsolatba eltérő, vagy azonos társadalmi rendszerű országok életével. E kapcsolatok alakulását, fejlődését részünkről a békés egymás mellett élés elve, politikai meggyőződésünk következetes fenntartása és érvényesítése vezérli. A szocialista országok között egyre növekvő idegenforgalom a leghatásosabb eszköze a tapasztalatcserének, az időnként és helyenként felbukkanó nacionalista és soviniszta jelenségek leküzdésének, s egyben jó lehetőséget nyit a proletár internacionalizmus, az igaz hazafiság tudatos elmélyítésére. A hazai idegenforgalom növekedése, a több szabad idő lehetőséget biztosít a magyar állampolgároknak is ahhoz, hogy megismerjék és ezáltal megszeressék közelebbi és távolabbi országrészeinket, munkásmozgalmi, történelmi, irodalmi értékeinket, műemlékeinket, gyönyörű tájainkat. S ez egyúttal ösztönzést ad számunkra haladó történelmi hagyományaink mélyebb feltárására, ápolására, propagálására. Az idegenforgalmi fogadóképesség kialakítása, illetve növelése egyben a helyi lakosság életkörülményeinek javítását is eredményezi. Érthető tehát, hogy számunkra, Szabolcs-Szatmár megyében élő és dolgozó emberek számára fontos társadalmi kötelezettség az idegenforgalom fejlesztése.

Dr. Pénzes János beszéde

Ezt követően *dr. Pénzes János*, a Szabolcs-Szatmár Megyei Tanács elnöke mondott beszédet.

A megyei tanács elnöke idegenforgalmi adottságainkat, helyzetét és perspektíváit méltató beszédében többek között elmondta.

— Szabolcs-Szatmár megye idegenforgalmának, üdülőterületeinek fejlesztése, tudatos formálása viszonylag új keletű. A megyei szervek mindössze néhány évvel ezelőtt kezdtek behatóbban foglalkozni az idegenforgalmi és üdülőhelyi lehetőségek feltárásával, a fejlesztés irányának meghatározásával. Ennek egyik jelentős eredménye a megyei idegenforgalmi hivatal életrehívása volt. A hivatal 1966-tól egyre tudatosabb végrehajtója a megye idegenforgalmi koncepciójának.

— Az idegenforgalmi adottságok közül a megye természeti adottságai nem veszik fel a versenyt a hegyvidéki idegenforgalmi bázisokkal, de alföldi viszonylatban — változatos, sajátos tájegységeivel, erdőivel, folyóival — kiemelkedő helyet foglalnak el. Az egész megye olyan, mint egy hatalmas almáskert, különösen nyár végén és ősszel csodálatos látványt nyújt a szabolcs-szatmári ember természetformáló munkájának gyümölcse. Túlzás nélkül mondhatjuk, ilyen máshol nem található!

— Jelentős adottságnak minősülnek a műemlékek, a történelmi és irodalmi emlékhelyek, a művészeti és tudományos gyűjtemények, Nyírség, Szatmár, Bereg néprajzi értékei. E téren Szabolcs-Szatmár megye igen kedvező adottságokkal rendelkezik az Alföld viszonylatában. Számos országos, sőt immár nemzetközi hírűvé váló műemléke — így a nyírbátori műemlékek, a szabolcsi földvár, a csarodai templom és freskói, stb. — egyre több érdeklődőt csábít az ország északkeleti szegletébe. A történelmi és irodalmi emlékhelyek, mint például Kölcsey sírja, a Bessenyei- és Móricz-ház, Zalka Máté szülőháza, Krúdy, Váci, Benczúr és Szamuely emléke a hazai idegenforgalom, az ifjúsági turizmus, a hazafiságra nevelés igen nemes feladatának fontos bázisai.

Szólt azokról az erőfeszítésekről, amelyek eredményeként sikerült részben pótolni a vendéglátás hiányzó tárgyi feltételeit, majd így folytatta:

— A tárgyi adottságok javítását célozzák a tervezett áruházak, nyaralótelepek, az üdülő-, illetve kirándulóhelyek rendezési tervei, az útkorszerűsítések, a 4. sz. műút egyes szakaszainak új nyomvonalra terelése. A megyei tanács — felismerve az idegenforgalom fejlesztésének fontosságát — szerény lehetőségein belül nagy áldozat-

(Folytatás a 2. oldalon)

...szövegét a vietnami háború befejezéséről. Hozzáfűzték Hanoiban, hogy a megállapodás lényegében megtörtént, csupán aláírásra vár a szerződés, az aláírás időpontjául pedig október 31-ét jelölték meg.

Elmúlt a kedd, október harmincegyedike és Washington nem írta alá a szerződést, továbbra is a halogatás taktikáját választja, azzal az ürüggyel, hogy még mindig szükség van néhány megbeszélésre. Ugyanezen a napon, kedden jelentette a VNA hírügynökség, hogy a VDK elleni vasárnapi légitámadás során egy lelőtt USA-gép pilótája életét vesztette, egy másik jenki pilóta pedig, aki sebesülten kapitulált, fogságba esett.

Most nem beszélünk arról, milyen esztelen volt ez az egész háború amerikai részről, mennyire nem volt szüksége az USA-nak 45 ezer halottra. Most csak erről a két emberről beszélünk, akik már abba kellett volna hagyniok a hadműveleteket, két amerikai családdal kevesebb zokogna meghalt, illetve fogságba esett pilóta hozzátartozójáért.

Washingtonban most találgatások folynak arról, hogy felújítják a titkos tárgyalásokat Kissinger és Le Duc Tho között. Ha ezt az október 31-i dátumot elmulasztotta is az USA a békeegyezmény aláírására, sokáig úgy tűnik, már nem halogathatja a dolgot. Hiszen a szerződés napvilágra kerülése új erőt adott a békeszerető emberiségnek az egész világon, hogy a háború befejezését az eddiginél is erőteljesebben követelje. Ám minden nap halogatás újabb pilóták, újabb katonák, újabb polgári személyek, asszonyok, gyermekek, öregek halálát hozza. És ezért most már az egész világ színe előtt is a megbeszélt békeegyezmény aláírását halogató amerikai politika a felelős.

Lemondott a chilei kormány

A chilei népi egység kormánya közösen benyújtotta lemondását — jelentették be kedden hivatalosan Santiagóban.

A chilei kormány tagjai azért mondtak le, hogy az államfő, Salvador Allende köztársasági elnök számára teljes akciószabadságot biztosítsanak egy új kormány megalakításához — közölte a hír bejelentésekor Orlando Millas pénzügyminiszter.

Chilében a népi egység kormánya újabb erőfeszítéseket tesz a reakció által támasztott nehézségek leküzdésére. Carlos Matus gazdasági ügyi miniszter hétfő éjjel beszédet mondott az országos rádióhálózatban, s Allende elnök nevében kijelentette: a kiskereskedelem és a szállítás továbbra is a gazdaság magánszektorában marad, azzal a változással, hogy a két területen állami tevékenység is folyik majd. Rámutatott, hogy a kormány nem kíván megsemmisíteni vagy szétzúlleszteni egyetlen szakmai szövetséget sem, hiszen programja világosan érthető: demokratizálni szeretné a gazdaságot és a társadalmat, véget akar vetni a nyomornak és a törvénytelenségnek.

Daniel Vergara belügyminiszter-helyettes tájékoztatója szerint az utóbbi napokban a jobboldal több mint 70 szabotázsakciót hajtott végre a vasútvonalak ellen, súlyos károkat okozott a távíró- és telefonvonalakban, s diverzáns akciókat szervezett fontos iparvállalatoknál.

A LAN légitársaság pilótái szerdától bizonytalan időig terjedő sztrájkot terveznek.

A legfrissebb jelentések szerint Salvador Allende elnök elfogadta Jaime Suarez Bastidas belügyminiszter lemondását. Bár a lemondásnak nincs közvetlen köze a jelenlegi politikai ellentétekhez (a miniszter ugyanis indulni kíván a márciusi törvényhozási választásokon és állami funkciója összeférhetetlen lenne a képviselői illetve szenátori mandátummal), távozásából egyes megfigyelők a politikai feszültség várható enyhülésére következtetnek.

Ahmed Iszmail egyiptomi hadügyminiszter nyilatkozata

Ahmed Iszmail tábornok, Egyiptom új hadügyminisztere beszédet mondott egy légitámaszpont tisztjei és katonái előtt. Kijelentéseiből a kairói sajtó az alábbiakat idézte:

— A Szovjetuniót és Egyiptomot az imperializmus és a kolonializmus ellen vívott közös harc érdekei fűzik egybe. A Szovjetunió katonailag és gazdaságilag is támogatja Egyiptomot, s folyamatosan eleget tett kötelezettségeinek julius közepe, a szovjet katonai tanácsadók visszahívása óta.

— Nem hihető, hogy az Egyesült Államok módosítani fogja közel-keleti politikáját. Washington romlást próbál előidézni a szovjet—egyiptomi viszonyban: arra számít, hogy ennek nyomán eltávolíthatja a Szovjetuniót az olajban gazdag (közel keleti) térségből. „Minden azonban nem akadályozhatja meg bennünket abban, hogy a „nyitott ajtók" politikáját folytassuk az Egyesült Államokkal szemben" — mondotta.

— A nyugat-európai országok pusztán a Szuezi-csatorna újramegnyitásában érdekeltek. Javasolják a csatorna hajózhatóvá tételét, s azt mondják, hogy ezt követően tárgyalások indulhatnak a Sinai-félsziget sorsáról. „Amikor azonban a csatorna megnyílik, egyáltalán nem fognak érdeklődni a továbbiak iránt".

— Hadügyminiszteri kinevezése őt magát is meglepetésként érte. Noha Szadek tábornok — az előző hadügyminiszter — minden segítséget megkapott munkájához az elnöktől, az egyiptomi haditanács legutóbbi ülésén kiderült, hogy Szadek nem hajtotta végre „kellően" az elnöki utasítások egynémelyikét.

Iszmail tábornok egyébként hétfőn üzenetben fordult a fegyveres erők tagjaihoz. Kérte őket, hogy „tanulmányozzák az ellenséget nélkül, hogy a maguk lehetőségeit túlértékelnék vagy lebecsülnék".

Végezetül leszögezte, hogy a haderő feladata a harc, **nem pedig a politizálás.**

CFDT, a FEN (pedagógus-szakszervezet), a szocialista párt és a kommunista párt képviselői — több ezer főnyi hallgatóság lelkes helyeslése mellett követelték, hogy Washington szüntesse be késleltető manővereit s haladéktalanul írják alá a vietnami békét helyreállító megállapodást.

André Souquiere, a francia békemozgalom főtitkára hangsúlyozta, hogy a béke híveinek mindaddig folytatniok kell akciójukat, amíg egyetlen bomba is hull Vietnam földjére. Georges Sarre, a szocialista párt titkára kijelentette: a világközvéleménynek most még nagyobb erővel kell követelnie mint valaha, hogy az Egyesült Államok kormánya tartsa tiszteletben kötelezettségeit.

Jacques Duclos, az FKP

Home

Sir Alec Douglas-Home brit külügyminiszter kedden Pekingben folytatta tárgyalásait Csi Peng-fej kínai külügyminiszterrel. A két politikus hétfőn az indokínai kérdéssel foglalkozott, s az újabb eszmecsere során várhatóan a kétoldalú kapcsolatokra összpontosítja figyelmét.

Douglas-Home angol külügyminiszter hétfőn a tiszteletére rendezett pekingi banketten azt javasolta, hogy honosítsák meg a Kína és Anglia közötti kormányszintű konzultáció gyakorlatát. Az angol diplomácia feje beszédében egyetlen konkrét nemzetközi kérdésre sem utalt, de bizakodóan nyilatkozott a kétoldalú kapcsolatok jövőjéről.

Csi Peng-fej kínai külügyminiszter, a bankett házigaz-

Átadták a HÓD

(Folytatás az 1. oldalról)

Kedden délután ünnepélyes keretek között adták át rendeltetésének Tiszalökön a Hódmezővásárhelyi Divat Kötöttárugyár gyáregységét. Az üzemavató ünnepségen részt vett *Földi László*, a könnyűipari miniszter első helyettese, *Kállai Sándor*, az MSZMP Szabolcs-Szatmár megyei Bizottságának titkára, *dr. Czimbalmos Béla*, a megyei tanács általános elnökhelyettese, *Havacs József*, a Szakszervezetek Szabolcs-Szatmár Megyei Tanácsának titkára, a nyíregyházi járás és Tiszalök nagyközség párt-, állami, társadalmi szerveinek vezető képviselői. Ott volt az ünnepségen *Török József*, a hódmezővásárhelyi városi pártbizottság első titkára és *Sajti Imre*, a Hódmezővásárhelyi Városi Tanács elnöke.

A vendégeket *Aszalai Sándorné*, a vállalat szakszervezeti bizottságának titkára köszöntötte, majd *Árvai Jenő*, a HÓDIKÖT igazgatója szólt be arról a hatalmas, 500 milliós beruházásról, amelyet a vállalat a negyedik ötéves tervben végrehajt. Ennek a beruházásnak jelentős állomása Tiszalök, ahol rekordidő alatt felépült a 30 millió forint értékű korszerű, mindennel ellátott üzem.

— Megbecsülés és tisztelet jár azoknak a dolgozóknak — folytatta Árvai Jenő —, akik minden nehézséget leküzdve megszerezték a kellő szakképzettséget és ma már élenjáró dolgozói és példaképei üzemünknek. Közülük alakult ki a törzsgárda, hiszen az induló 90 fős létszámból 65-en jelenleg is itt dolgoznak.

Szólt az igazgató arról is, hogy a jelenlegi 380-as létszámból 98 %-a nődolgozó és az átlagéletkor mindössze 25 év. A rövid idő alatt nemcsak a létszám emelkedett, hanem a dolgozók keresete is. Míg a múlt évben a havi

1021

Hét végi túrajavaslatunk

Szombatra és vasárnapra kellemes, száraz, napsütéses időt jósol a Meteorológiai Intézet. Az időjárás tehát kedvez a túrára indulóknak. Autósoknak, motorosoknak, de kerékpárosoknak is azt javasoljuk, hogy ismerjék meg szűkebb hazánkat, a megye néhány községét. Javaslatunk a következő:

MOHORA

Mohorán Mikszáth-emléket találunk. A mai kis patika épületében lakott, nevelkedett Mikszáth Kálmán felesége, Mauks Ilona. Mikszáth sokat üldögélt és dolgozott a kertben levő terebélyes gesztenyefa alatt. A fát ma már védetté nyilvánították. Megtekintésre érdemes még az 1700-as évek elején épült Vay-kastély.

KAZÁR

Salgótarjántól hét kilométerre fekvő község ma is híres népviseletéről. A kazári népi együttes híven őrzi a régi hagyományokat és a színpompás viseletet. Egy-egy idősebb asszonynak szinte kincseket érő ruhagyűjteménye van, amivel szívesen el is dicsekszik. A község főutcáján több esővetős, féloszlopos tornácú parasztházat találhatunk ma is.

BENCZÚRFALVA

Régi neve Dolány, jelenlegi nevét Benczúr Gyula festőművészről kapta, aki a faluban élt, kriptája a faluszéli temetőben áll. Otthona, a volt Vattay-kúria, ma iskola, régi műtermében id. Szabó István Kossuth-díjas szobrászművész dolgozik.

IPOLYTARNÓC

A falutól kb egy óra járásra levő Csapás-völgyben húzódó Botos-árokban tárták fel „Magyarország legnevezetesebb földtani és őslénytani kincsesházát": mastodonok, ősorrszarvúak, ősszarvasfélék és ősmadarak „megkövesedett" lábnyomát. Ezen a helyen vagy 25 millió évvel ezelőtt forrás volt és az ősállatok csapatostól jártak ide inni. A közelben tűzhányó tört ki és forró, finom szemű hamuporral borította be az ősvilági homokpadot. Az időközben megszilárdult hamuréteg pompásan megtartotta a lábnyomokat, az ősi fenyőfák és lombosfák leveleit.

KARANCSBERÉNY

A község határában levő vadászházban „Partizánmúzeum" hirdeti a partizánharcok emlékét. A múzeum a községtől két kilométerre keletre van. A múzeum naponta megtekinthető 8—16 óráig, csoportok részére előzetes bejelentés esetén bármikor.

Képünkön: hétvégeken, ünnepnapokon még szívesen hordják a színpompás népviseletüket a kazáriak. A kirándulók a szemgyönyörködtető kavalkádot nehezen felejtik.

NÓGRÁD, a Magyar Szocialista Munkáspárt Nógrád megyei Bizottsága és a Megyei Tanács lapja. Főszerkesztő: GOTYÁR GYULA. Szerkesztőség: Salgótarján, Petőfi u. 1. Főszerkesztő: 12-94, 14-40. Sportrovat: 11-59. Éjszakai szerkesztés: 13-05. Kiadja a Nógrád megyei Lapkiadó Vállalat, Felelős kiadó: VIDA EDIT. Kiadóhivatal: Salgótarján, Petőfi Magyar Posta. Előfizethető: a helyi postahivataloknál és a kézbesítőknél. Előfizetési díj egy hónapra 24 forint. Előállítja: a Nógrád megyei Nyomdaipari Vállalat. 3101 Sal Fv.: Kelemen Gábor igazgató. Index-szám: 25 072.

fényképek egy-egy turista-megmozdulást, -találkozót örökítenek meg, s egyben megismerjük azokon a kor öltözékeit is. A hazai munkásság a századfordulót követően hozta létre turistaszervezeteit. A munkásturistaság anyaga a munkás-turistaszakosztályok és -egyesületek alapítását, működését és évtizedes küzdelmét mutatja be.

Elsőként az 1908-tól működő Munkás Testedző Egyesület keretében alakult turistaosztályt. Két évvel később, 1910-ben alakult meg a Természetbarátok Turista Egyesülete, melynek főfeladata a természet megkedveltetése volt a munkásság körében. A megalakulást bejelentő okmányok fotókópiái mellett a TTE első évtizedének működését feltüntető tablón az egyesület hivatalos lapjának, a „Természetbarát"-nak 1912. január elsején megjelent első példányának fakszimiléje mellett a TTE első, 1913-ban kiadott nyomtatott szabályzata látható. A „Természetbarát" harmadik száma már foglalkozik „a turistáskodás terjedésének akadályai" című cikkében a turizmus egyetemének fejlődésők elől. Okait a turistamozgalom szervezetlenségében látja, mert így válik lehetővé, hogy a turizmus semmiféle kedvezményben nem részesül. Ennek érdekében egy évvel a Magyar Turista Szövetség megalakulását megelőzően már követeli egy turista érdekképviseleti szerv létrehozását. Működéséhez felajánlja segítő munkásságát. Az első világháború megakadályozza az egyetemes magyar turistaság fejlődését. A Tanácsköztársaság alatti előretörését az ellenforradalom ismét megtörte. A munkásturistaság vezetőit és tagságának jó résztét letartóztatták a munka-turistaszervezetek működését gátolták. Képeken és írásos dokumentumokon látjuk a húszas évek ismét kialakuló munkásturizmusát. Gazdag iratanyag mutatja be a Természetbarátok Turista Egyesülete és a Munkás Testedző Egyesült turistaosztályának építkezéseit, létesítményeit. Turistaházakat építettek, forrásokat foglaltak.

Az egykorú képek megörökítették azok avatását, de viszontlátjuk a képeken a mártírhalált haltakat is, Schön-

Egy nagyméretű táblán munkásturistákat látunk feltűzött szuronyú csendőrök „kíséretében." Külön tablókon viszontlátjuk a TTE működését kifogásoló bejelentéseket, hatósági és szövetségi iratokból kitűnő intézkedéseket. A munkás-túristaszervezetek a gyakorló turizmus mellett nagy súlyt helyeztek a tagok nevelésére, politikai oktatására. Így többek között a kiállításon egy az 1941-ben az újpesti Munkásotthonban tartott irodalmi estre szóló meghívót, az illegális összejöveteleket fedő táncmulatságok hirdetményeit is megtaláljuk. A harmincas években a Magyar Turista Szövetségnek harminc tagegyesülete volt. Ebből egyedül a TTE-nek 14 működő osztálya volt, míg a Magyarországi Kárpát Egyesületnek csak nyolc, a Magyar Turista Egyesületnek tíz osztálya volt, a kiállításon látható szövetségi kimutatás szerint. A TTE-et a németek bevonulását követően feloszlatták, mint ahogy a kiállításon elhelyezett belügyminiszteri leirat tanúsítja. A felszabadulást követően a Magyar Vándorsport Szövetség tömörítette magába az egykori

és elemiszeripar turisták ré-
szére gyártott termékeit,
ma használatos túrafelszer
léseket mutatja be. Tárló
ban láthatók a mai hazai t
ristairodalom egy-egy úja
kiadványa, az elmúlt tizen
év óta beindított turistam
galmakat ismertető füzetek.
kiállítás legnagyobb érdek
dést kiváltó tárlója az ifjús
gal foglalkozó vitrinben e
lyezett kézi munkájú túrar
ló, s az ODOT-kiadványok
rozata. A harmadik teren
a túra utáni amatőr mun
ságot látjuk: festmény
egy falfelületen pedig az
pesti természetbarátok tu
alkotásait bemutató faf
ványokat. A bejárati el
nokban a Magyar Term
barát Szövetség bizottságainak tevékenységét dokumentáló tablókat helyezték el.

A történeti kiállítás nem csak turistatörténelmet átélők számára nyújt gazdag élményt, hanem a ma ifjúsága is képet kap a küzdelmes évekről és útmutatást a jövő feladatainak kialakítására.

jelentkezését is. Nevezni a

gótarjánban,
dionban. A résztvevők
sportágban mérik össze tudásukat. Közben a nap folyamán a természetjárók gyalogtúrát tesznek Salgóra és Somoskőre. Este, 18 órától tábortűz zárja a vasas sportnapot a Zója-ligetben.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720
1973 SEP 15
Nógrád
Benczúr Gyula festőművész

1021

1971. I.8. 21.o9. Ka.

Láttuk, hallottuk.

Hátra van még beszámolónk 3 uj müvészeti könyvről, a Müvészet Kis Könyvtára sorozatban megjelent darabokról.

- Ambrus Tibor jegyezete következik.

- A CORVINA Kiadó gondozásában megjelenő A Müvészet Kis Könyvtára sorozat 52-ik, 53-ik és 54-ik kötete nemrégiben került könyvárusi forgalomba. Mint eddig is általában, ezek a könyvek is sok érdekes és hasznos tudnivalóval bővitik a sorozat olvasóinak ismereteit. A legnagyobb érdeklődés valószinüleg Teleki Katalin: Benczur Gyula életét és müveit tárgyaló tanulmánya kelti. Ez alapos okkal érthető is. Benczur Gyula személye és müvészete, régóta vitatott téma a közönség és a szakma körében. Egyrészt tényként kell elfogadnunk, hogy az évekkel ezelött megrendezett Benczur emlékkiállitást 65o ezren nézték meg. Ez tehát a közönség véleményének eléggé nyomatékos nyilvánitása. Másrészről ugyancsak tény az az idegenkedés, amellyel müvészek és müvészet történészek Benczur munkásságát megitélik, mondván, hogy BBenczur akadémizmusa már a maga korában is idejét multa. Festészetének tetszetősége viszont a közönség-izlés konzerválódását, sőt további romlását segitette elő. Teleki Katalin tanulmányában nem élezi ki ezt a véleménykülönbséget. Nobilis álláspontról közelitve, tárgyilagosan vizsgálja a müvész életútjának, müvészete fejlődésének körülményeit, fontosabb állomásait, kiemelve a festő javára szóló pozitivumokat. Végül is egyetérthetünk következte-

Benczur Gyula

1091

1971. I.8. 21.09. Ka.

Láttuk, hallottuk.

Hátra van még beszámolónk 3 uj művészeti könyvről, a Művészet Kis Könyvtára sorozatban megjelent darabokról.

- Ambrus Tibor jegyezete következik.

- A CORVINA Kiadó gondozásában megjelenő A Művészet Kis Könyvtára sorozat 52-ik, 53-ik és 54-ik kötete nemrégiben került könyvárusi forgalomba. Mint eddig is általában, ezek a könyvek is sok érdekes és hasznos tudnivalóval bővítik a sorozat olvasóinak ismeretait. A legnagyobb érdeklődés valószínűleg Teleki Katalin: Benczur Gyula életét és művait tárgyaló tanulmánya kelti. Ez alapos okkal érthető is. Benczur Gyula személye és művészete, régóta vitatott téma a közönség és a szakma körében. Egyrészt tánxként kell elfogadnunk, hogy az évekkel esclött megrendezett Benczur emlékkiállítást 65o ezren nézték meg. Ez tehát a közönség véleményének eléggé nyomatékos nyilvánítása. Másrészről ugyancsak tény az az idegenkedés, amellyel művészek és művészet történészek Benczur munkásságát megítélik, mondván, hogy BBenczur akadémizmusa már a maga korában is idejét multa. Festészetének tetszetősége viszont a közönség-izlés konzerválódását, sőt további romlását szegitette elő. Teleki Katalin tanulmányában nem élezi ki ezt a véleménykülönbséget. Nobilis állásponttról közelítve, tárgyilagosan vizsgálja a művész életútjának, művészete fejlődésének körülményeit, fontosabb állomásait, kiemelve a festő ja vára szóló pozitivumokat. Végül is egyetérthetünk következte-

téSei summájával, amit igy fogalmazunk . Nem alkotói módzserét akarjuk átvenni, amely menthetetlenül idejétmulta, hanem csu pán müvészetének tanulságait. El kell ismernünk ritka techni kai tudását, festményeinek szinte tökéletes anyagszerüségét, és hibátlan kompoziciós készségét. Festői realizmusa a valóság ban való gyönyörködésre tanit és figyelmezteti korunk müvészeit a m agaszinvinalu festői tudás megbecsülésére.

A Müvészet Kis Könyvtára másik kötetében Mezei Ottó tanulmá nyát adta közre Marcel Duchonról, a magyar müvészet egyik ut tőrőjéről, aki a müvészet értelmét és célját keresve, eljut a müvészietlen müvészetig. A mütárgy rangjára emelt használtai tárgyak kiállitásáig. Igy lett az opart egyik őse. Utja, bár eléggé tekervényesnek látszik, mégis következetes. Festő pá lyája elején a Cézanne-i példa vonzotta, majd a futurizmus tájaira ~~xxxxxx~~ rándult ki. Ebben a korszakában festette hi res festményét a "Lépcsőn lemenő aktot", melynek elemzését .... meg is fogalmazta későbbi munkásságának alaptételét, azt irta: Ha adott időben figyeljük a forma mozgását a térben, a mértan és a matematika birodalmába lépünk be épp ugy, mint ha ezzel a céllal gépet készitenénk. Duchant általában szere tik talányosnak, rejtélyesnek mondani. Mezei Ottó tanulmá- nya ezt a talányt igyekszik megfejteni a nyughatatlan, mindig uj ujat kereső müvész életútjának megrajzolásáv al.

- A Müvészet Kis Kön yvtára most ismertetett harmadik kötete a modern müvészet egyik klasszikusát Vaszilij Kamienszkijt mu

téSei summájával, amit igy fogalmazunk . Nem alkotói módszerét akarjuk átvenni, amely menthetetlenül idejétmulta, hanem csu pán művészetének tanulságait. El kell ismernünk ritka techni kai tudását, festményeinek szinte tökéletes anyagszerüségét, és hibátlan kompozíciós készségét. Festői realizmusa a valóság ban való gyönyörködésre tanít és figyelmezteti korunk művészeit a m agaszinvinalu festői tudás megbecsülésére.

A Művészet Kis Könyvtára másik kötetében Mezei Ottó tanulmá nyát adta közre Marcel Duchonról, a magyar művészet egyik ut törőjéről, aki a művészet értelmét és céljét keresve, eljut a művészietlen művészetig. A mütárgy rangjára emelt használtai tárgyak kiállitásáig. Igy lett az opart egyik őse. Utja, bár cléggé tekervényesnek látszik, mégis következetes. Festő pá lyája elején a Cézanne-i példa vonzotta, majd a futurizmus tájaira ~~xxxxxx~~ ránduát ki. Ebben a korszakában festette hi res festményét a "Lépcsőn lemenő aktot", melynek elemzését .... meg is fogalmazta későbbi munkásságának alaptételét, azt irta: Ha adott időben figyeljük a forma mozgását a térben, a mértan és a matematika birodalmába lépünk be épp ugy, mint ha ezzel a céllal gépet készitenénk. Duchant általában szere tik talányosnak, rejtélyesnek mondani. Mezei Ottó tanulmá- nya ezt a talányt igyekszik megfejteni a nyughatatlan, mindig uj ujat kereső művész életútjának megrajzolásával.

- A Művészet Kis Kön yvtára most ismertetett harmadik kötete a modern művészet egyik klasszikusát Vaszilij Kamienszkijt mu

tatja be. Szabó Julia művészettörténész t nulmánya egységes és átfogó képét adja ennek a sokoldalu, tárgx érdeklődésü művésznek, aki a modern művészet elméleti és gyakorlati kérdéséiben azonos értékü felfedező és alkotó munkát végzett. Mint pályája elején álló fiatal művész irta le ezeket a szavakat: Legnagyobb kivánságom, hogy örömet okozzak a formák kimerithetetlen gazdagságának szépségét sejtetve. De ehhez a gondolatához azután élete végéig hü maradt. A szinek és formák szépségének költő festőjeként épitette fel művét, alkotta meg művészetelméleti munkáit. Szabó Julia tanulmányának érdeme, hogy a nálunk meglehetősen hiányos és egysiku Kamienszkij képet teljesebbé, mélységében is tagoltabb á egészitette ki.

- Művészetkritikai müsorunk hangzott el.
- Szerkesztette: Varga Ferenc.

-o-o-o-o-

tatja be. Szabó Julia művészettörténész t nulmánya egységes és átfogó képét adja ennek a sokoldalu, tárgx érdeklődésü művésznek, aki a modern művészet elméleti és gyakorlati kérdéséiben azonos értékü felfedező és alkotó munkát végzett. Mint pályája elején álló fiatal művész irta le ezeket a sza vakat: Legnagyobb kivánságom, hogy örömet okozzak a formák kimerithetetlen gazdagságának szépségét sejtetve. De ehhez a gondolatához azután élete végéig hü maradt. A azinek és formák szépségének költő festőjeként épitette fel művét, alkotta meg művészetelméleti munkáit. Szabó Julia tanulmányának érdeme, hogy a nálunk meglehetősen hiányos és egysiku Kamienszkij képet teljesebbé, mélységében is tagoltabb á egészitette ki.

- Művészetkritikai műsorunk hangzott el.
- Szerkesztette: Varga Ferenc.

-o-o-o-o-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748,340-726
1974 MÁJ 31
Népszava

Benczúr Gyula festő 1021 művén

4

Kiállítási kalauz

NYÍREGYHÁZI ŐRJÁRATON

Századunk harmadik negyedére Szabolcs-Szatmárban is állandó otthonra leltek a képzőművészet múzsái. A megkésettség jegyeit hordozva ugyan, de ezen a vidéken is megértek a társadalmi feltételek a képzőművészet funkcionálásához. Lassan egymásra talál a támogató mecénás, az alkotó művész és az érdeklődő közönség; váltakozó ütemben, de működik a közművelődés csatornája, s e formák legintenzívebb lehetősége, az eredeti műveket bemutató kiállítás.

A képzőművészeti élet fejlődését jelzi az a tény is, hogy a megyeszékhely patinás múzeuma, a 106 esztendős *Jósa András Múzeum* az év elején új, tágas otthont kapván, egész sor tárlatot iktatott programjába a tájegység művészeinek munkáiból. A kiállítások tükréből nemcsak egy hajdan elmaradott országrész mai kultúrájáról kapunk képet, de betekintést nyerhetünk azokba a társadalmi és gazdasági folyamatokba is, amelyek eredményeként ez a kultúra létrejött.

A hagyományokat a múzeum

Benczúr Gyula emlékkiállítása

képviseli. A múlt századi akadémizmus e kitűnő képességekkel megáldott mestere, mint ismeretes, Nyíregyházán született 1844-ben; ő volt az első nyírségi festő, aki tevékenységével mind a hazai, mind a külföldi közönség elismerését kivívta. Jóllehet, a várost korán elhagyta, festői sikerei komoly inspirációt jelentettek mindvégig a helyi kezdeményezések számára, a művészpályát, mint társadalmilag is fontos hivatást az ő példája tette vonzóvá, sőt elfogadottá a feudális jellegű szabolcsi társadalomban.

A kis tárlat, amelynek anyagát részben a Nemzeti Galéria kölcsönözte, jó keresztmetszetet ad Benczúr festőileg roppant műves, de tartalmilag retrográd beállítottságú művészetéről. Ez a festészet ugyanis a feltörekvő polgárság gondolatvilágának jegyében fogant, s gondosan került minden olyan kérdésfeltevést, problematikát, amely kényelmetlen lett volna az ország kapitalista fejlődését sürgető, de szellemi haladását visszafogó magyar uralkodóosztályok számára. Az ünnepélyes hangú történelmi kompozíciókból, a reprezentatív portrékból, s a derűs, napfényes életképekből mi sem derült ki a néptömegek tényleges helyzetéről — Benczúr olyan képet adott a korról, amilyennek a megrendelők látni szerették volna.

Ami viszont tényleges érték művészetében, az kitűnő mesterségbeli felkészültsége. Tökéletesen birtokolta az anatómia, a rövidülések, a perspektíva törvényeit, remekül értett a képszerkesztéshez, az anyagszerűségek festői visszaadásához. A spanyol, holland és velencei piktúrán iskolázott stílusa, gazdag és érzékletes koloritja a magyar festészetnek európai hírnevet szerzett, eredményeit nem nélkülözhette az őt követő egyetlen nemzedék sem. Ilyen irányú erényei jutnak szóhoz az *Erdei tájképben*, kevés számú természetábrázolásainak legszebbikén, és *A művész gyermekei* című kompozícióban, ahol a finom átmenetek a lelki karakter különbözőségeit is megsejtetik.

A felszabadulástól máig ívelő útról ad áttekintést a

Harminc év a szocializmus útján

című összeállítás. Keretében a mai legjelesebb szabolcsi festők és szobrászok írnak művészi szociográfiát szülőföldjük változásairól. A művek nyírségi íze és színe az ábrázolt változások vállalásából ered, a művészek együtt lélegzenek a tájjal és a néppel, kimerítően ismerik múltját, jelenét, érzékeltetik a jövendő holnapját.

A legérettebb hangon *Pál Gyula* szól, akinek neve, munkássága már régen átlépte a megyehatárt. Iparostanoncból küzdötte fel magát a főiskoláig, belülről, tapasztalatból ismeri az itteni szegénység életét, gondolkodását. Képeiben a szabolcsi parasztság küzdelmes, hősi múltjának mementója kap hangot; figuráit, tájait mélyről fakadó igazság, belülről sugárzó erő hitelesíti. Mellette *Berecz András* képvisel leginkább olyan törekvéseket, amelyben a helyi jelleg egyúttal az általános emberi kifejezésének a közege is. Színei lírai erővel sugározzák a táj hangulatát, még kemény karakterei is készek a tűnődő mosolyra.

Tematikai aktualitás és megoldásbeli eredetiség ötvöződik szerves egésszé *Horváth János* friss szemléletű és *Kerülő Ferenc* dramatikus hangoltságú képeiben. *Soltész Albert* a falusi életformaváltás festője, képei érzékletesen jelenítik, amint a derékszíjparcellák nagyüzemi táblákká állanak össze. *Lakatos József* urbánusabb hangütése a szabolcsi táj történelmi mélyrétegeit idézi meggyőző erővel, szokatlan tárgykapcsolásai, folklorisztikus motívumai mögött forradalmas indulatok lappanganak. A pályáját itt kezdő, de később Nyíregyházáról elszármazott *Váci András* és *Cs. Nagy András* festményei a megye paraszti jelenét közvetítik, az ugyancsak elköltözött *Diószegi Balázs* és a már elhunyt *Boross Géza* munkái az egykori tanyasi élet emberpróbáló légkörét. *Berky Nándor* és *Nagy Sándor* magvas, tömören szóló szobrokkal járulnak hozzá ehhez a kvalitásos festményegyütteshez, munkáik a népi szépségeszmények hív tolmácsolói.

A szabolcsi művészet jelenét tükröző állandó kiállításhoz szépen ízesülnek *Berecz András* népdal-illusztrációi.

Tasnádi Attila

tehet
ne a bizalmi?

nünk. De ezek működési területét és módját újra kellene szabályozni. Mert *az eddigi előírásokban túl sok a látszatra is csábító általános óhaj és ajánlás.* Ehelyett bővebb és alaposabb jogszabályokra volna szükség. Csak így lehet majd megszabadulni az üzemi demokrácia mostani formális elemeitől; és minden eddigi értékét, eredményét is továbbfejleszteni.

Természetes hát, hogy a közügyekre figyelő munkások és aktivisták az Egyesült Izzóban is örömmel fogadták a kormány és a SZOT vezetőinek áprilisi megbeszélését, amelyen állásfoglalás született: *„Összhangban a Központi Bizottság határozatával, kidolgozzák az üzemi demokrácia fejlesztésének részletes feltételeit és módszereit, meghatározzák a demokratikus fórumok jogait és hatáskörét."*

Úgy vélem: a „lenti" elvárások e „fenti" elismerése és visszaigazolása szintén tükrözi a demokráciánk iránti közös bizalmat. És azt a közös törekvést is, hogy e demokrácia minden jó hajtása még dúsabban lombosodjék.

(Befejezése a holnapi számban.)

Sz. I.

Kassai Géza öröksége

Sok ezren elmondhatnák: „Én is a tanítványa, neveltje voltam..." Ha élne, ma lenne 80 éves. Az 1961-ben elhunyt *Kassai Géza* újságíró, egyetemi tanár és kultúrpolitikus volt. Tudományos rangját a történelemtudományok doktora címe jelezte. De a nem hivatalos rangját talán így minősíthetnénk: *„A politikai gondolkodásra nevelés doktora."*

Már diák korában kapcsolatba került a munkásmozgalommal. És amikor az első világháború orosz hadifogságba sodorta — ott már aktív politikai munkát végzett a magyar hadifoglyok körében. Aztán a Vörös Hadsereg oldalán, a polgárháború harcaiban is részt vett. Ezek a küzdelmes évek meggyötörték a testét, és 1921-ben így tért vissza szülőföldjére, Kassára. A szocialista eszmét szolgálva, írt, tanított, szervezett. A nemzetközi munkásmozgalom különböző területein dolgozott. Közben több elméleti munkája jelent meg a nemzetközi politika témáiról és a nemzeti kérdés marxista megvilágításáról. Mindig, minden tettével a magyar nép felszabadulásáért, boldogabb jövőjéért küzdött.

Később, politikai körülményei és gyógykezeltetése miatt a Szovjetunióba utazott. Itt érte a második világháború. És hamarosan pedagógusi hivatásához méltó feladathoz jutott. Az *Igaz Szó* című — hadifoglyoknak szóló — magyar nyelvű lapot szerkesztette. Antifasiszta iskolán is tanított hadifoglyokat. Olyanokat, akik harcolni akartak Hitler, Horthy, Szálasi uralma és népnyomorító rablóháborújuk ellen; és akik már készülni kívántak az új Magyarország építésére. A háború vége felé, 1944-ben a frontra kérte magát. A szovjet hadsereg politikai tisztjeként előadásokat tartott, iskolát szervezett, frontlapot szerkesztett.

A felszabadulás után itthon a *Magyar Újság* és az *Új Szó* helyettes szerkesztője, majd az *Új Világ* főszerkesztője lett. De tevékenysége arra is kiterjedt, amit barátja, *Illés Béla* így jellemzett a róla szóló cikkében: *„Mint szerkesztő, egyik bábája volt a magyar szocialista szépirodalomnak."*

Tanítványai ehhez hozzátehetnék: a marxista társadalomtudományi ismeretterjesztésnek is hatásos „bábája" volt. Különösen 1949-től kezdve, amikor a pártbeli és az egyetemi oktatás különböző vezető posztjain dolgozott, majd közoktatásügyi miniszterhelyettes lett. Legutoljára a pártfőiskola igazgatójaként végzett nagy munkát a párt és a szakszervezetek vezető kádereinek elméleti képzésében.

A munkásmozgalom és hazánk szellemi életének jelentős alakja volt. Emlékét munkája, tanítványainak népes serege és a bennük, általuk virágzó tudás is őrzi.

(szenes)

Művészet

Szerkeszti

Lyka Károly

Hatodik évfolyam

Budapest, 1907

Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat

támogatásával

Kiadja Singer és Wolfner

Hornyánszky Viktor cs. és kir. udvari könyvnyomdája Budapest

TÁRGYMUTATÓ

ÁLTALÁNOS MŰVÉSZETI CIKKEK

Oldal

Lyka Károly: Művészeti politikánk 14
N. V. Dorph: Dánia modern művészete 38
Márkus László: Allegoria és szimbolizmus . . . 46
T. H.: Papirszeletkék . . 62., 119., 187., 260., 410
Lyka Károly: Hajrá Gauguin! 82
Malonyay Dezső: Guy de Maupassant mint műkritikus 86
Thorolf Holmboe: A modern norvég művészet . 145
Lyka Károly: Vándorkiállítások 171
Margitay Ernő: The life of horrors 174
Petrovics Elek: Magyar művészek rajzai a Szépművészeti Múzeumban 179
Gerő Ödön: Művészet és műveltség 324

FESTÉSZET

Gerő Ödön: Poll Hugo 1
Bayer József: Felsőpulai Kozina Sándor . . . 19
Dömötör István: Faragó József 30
Ambrozovics Dezső: Telepy Károly 34
Meller Simon: Régi spanyol festők a Szépművészeti Múzeumban 52
Rózsaffy Dezső: Deák-Ebner Lajos 73
Fülep Lajos: Paul Cézanne 154
Bárdos Artúr: Kernstock Károly 161
BR.: Andrássy Tivadar gróf 217
Lyka Károly: Márk Lajos újabb festményei . . 281
Lederer Sándor: A Szépművészeti Múzeum olasz mesterei. 2. A milanoi iskola és Leonardo 305, 387
Malonyay Dezső: Jegyzetek Benczúr Gyula rajzaihoz 355
Fieber Henrik: Kacziány Ödön 374
Bayer József: Kazinczy és Oeser 382

SZOBRÁSZAT

Fieber Henrik: A szobrok színezése 6
Lovik Károly: A lovasszobrok lovai 99
Kozmutza Kornélné: Rodin 222
Bölöni György: Rodin művészete 227
Oldal

Kenczler Hugo dr.: Az olasz dekoratív építészszobrászat fejlődéséről 235
Farkasfalvi Imre: Faragó József 300

ÉPÍTÉSZET

Petrovics Elek: Lakóház és otthon 23
Kéméndy Jenő: A huszadik század színpadja . . 106
Lengyel Géza: A tömeg-lakás 295

ROVATOK

Hazai krónika:

Művészeti ügyek a parlamentben 66. l. — Éremkedvelők Egyesülete 69. l. — Temesvári levél 69. l. — Kitüntetések 70. l. — Az utca művészete 127. l. — Mátrai Lajos György 130. l. — Kiállítások 131. l. — Kitüntetések 131. l. — Báli meghívó tervek 194. l. — Rézkarcokról 195. l. — Szoborápolás 195. l. — Művészeti díszletek 195. l — Ki lehet építész? 195. l. — Egy pályázat tanulságai 198 l. — Kiállítások 198. l. — Kitüntetések 198. l. — Iparművészek Egyesülete 266. l. — Új rajz- és festőiskolák 266 l. — Doby Jenő 267. l. — A Doge-palota Budapesten 267. l. — Kitüntetések 268. l. — Új szobrok 268. l. — Kiállítások 268. l. — Kimnach László 337. l. — A bérház 338. l. — Műszaki kamara 338 l. — Új szobrok 339. l. — Kitüntetések 339. l. — Kiállítások 339. l. — Magyar Naturalisták és Impressionisták Köre 412. l. — Tíz kötet iparművészet 412. l. — Kiállítások 413. l. — Kitüntetések 413. l. — Új szobrok 413. l.

Külföldi krónika:

Párisi levél 134., 199., 272., 341. l. — Müncheni krónika 199. l., 269. l. — A VII. velencei nemzetközi kiállítás 271. l. — Munkácsy Mihály özvegyénél 339. l. — Umbria művészete 414. l. — Olaszok Párisban 417. l

Adatok művészetünk történetéhez 137., 202., 274., 343., 418. l.

Művészeti irodalom 70., 140., 209., 275., 351., 422. l.

A képek lajstromát és a művészek névmutatóját lásd a 425-ik oldalon.

Bandi karikása

Muhits Sándor akvarellje

POSNER BUDAPEST

Benczúr Gyula

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

EVANGÉLIKUS ÉLET

1973 DEC 23

Benczur Gyula

1021

A fasori templom oltárképe — Benczur Gyula Napkeleti királyok című festménye

Családi kör

erű lárma, a zenének mondott kocsik hörgése és bűze fölött ríz valamit, ami nemzeti erény, a kell nyúlnunk. Balga lelkek yszer, hogy ez a vers idill, vagy- velő emberek életét eszményítő ínos azonban nem eszményített, ogy ebben a művében is, mint sban, saját családi körét írta testvéreit, a nagyszalontai pa- em, nem, nem födi el a valósá- ppen kifejezi. Ez volt eszmei ér- agyar család, melynek melegét,

Arany Jánosban derengett a társas együttlét, melyet csa vezett el, a magyar emberek tőfi, aki forradalmár volt, va gyors változtatás és gyökeres éppen úgy, ugyanilyen édes te el a mi családi életünket, hely körül elhelyezkedő hárc Erre gondolt keservében Ad hatalmakra", anyjára és apj minden költőnk és írónk, er inkban Illyés Gyula, a ma „lappangó juhász-számadói g

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

1974 FEB '2

Napló Veszprém

Benczúr Gyula festőművésza

1021

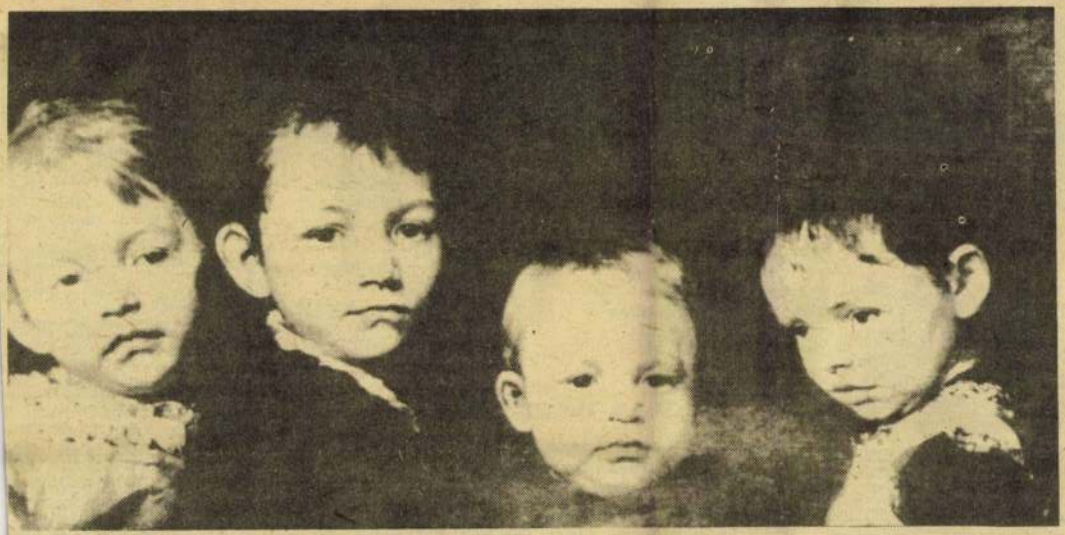

Százharminc éve született Benczúr Gyula festőművész.

Képünkön a művész egyik híres alkotása.

A Magyar Rádió és a televíziók mai műsora

Mai tévéajánlatunk:

10,00: SZÉP MASZKOK

Tévékomédia-sorozat első része. Az öt részes tévékomédiát Müller Péter írta, s az egyes részeket kéthetente vetítik majd. Minden történet más-más történelmi korszakban játszódik, a szereplők viszont azonosak. A főszereplő Garas Dezső, aki hol Szilaj Balambér lovag (az első részvevő, A sárkányölő című epizódban), hol pedig Keleházi Éberstein Farkas lírai költő és gondolkozó. Az öt történetet ezen kívül az köti össze, hogy mindegyik az emberi hiszékenységet vizsgálja — magyarán nagy becsapásokról, nagy csalásokról szól.

Az első részben Szilaj Balambér lovag — a középkori sárkányölő — megadja ugyan

23.15: Népszerű énekesek és együttesek műsorából

3. MŰSOR

12,23: Szöllősy András: IV. concerto
12,36: Traviata
13,32: Mozart-művek
14,50: Monteverdi: Magnificat
15,15: Kapcsoljuk a 6-os stúdiót
16,50: Ötórai tea
18,10: Kilátó
19,06: Weber: A bűvös vadász
21,10: A Pege együttes felvételeiből
21,38: A harmadik lány

A MAGYAR TELEVÍZIÓ MŰSORA

8,20: Iskolatévé. Filmesztétika (Középisk. II. oszt.) A nagy ábránd — Filmelemzés (Ism.)
9,30: Nő — három szerepben... Egy ruha nyolc változatban (Ism.)
9,40: Leonardo da Vinci (Színes) Magyarul beszélő olasz tv-filmsorozat V. (befejező) rész (Ism.)
10,55: Játék a betűkkel (Ism.)

INGATLA

4 szobás családi
rázzsal, azonnal
hetően eladó. Irc
nek is megfelel.
Madách Imre út
alatt. (Újtelep.)

Két szoba össz
ház eladó. Veszp
zér utca 37.

Kétszobás csalá
költözhetően elad
lődni a helyszíne
Kossuth utca 3.

Veszprémben
ba összkomforto
családi ház elad
beköltözéssel jeli
adóba, Szabadság

Balatonalmádi
ban négyszobás
költözhetően elad
vállalati üdülőnel
mas. Érdeklődni
almádi, Táncsic
utca 3. Telefon:

1021

Benczúr Gyula festőművész

1974.I.28. 6,00 N. /11/

Reggeli Krónika II.

- Naptár. Ma két nagy magyar művészre emlékezünk. Mindketten 130 esztendővel ezelőtt 1844 január 28-án születtek. Az egyik festő volt, a másik színésznő.

- Benczúr Gyula a XIX. századi magyar történeti festőművészet egyik jelentős alakja volt. Münchenben tanult, majd itthon dolgozott. Már első történeti festménye a Hunyadi László bucsuja elismerést szerzett számára. Ismertebb alkotásai II. Rákóczi Ferenc álfogadása, Vajk megkeresztelése, Budavár bevétele, továbbá a Budai Királyi Vár Hunyadi terme diszitésére készitett Mátyást dicsőitő két festménye. Benczúr Gyula önarckép sorozatának egyik darabját a firenzei Uffici Képtár őrzi.

- Ujházi Ede vidéken kezdte szinészi pályafutását. 1870-ben lett a Nemzeti Szinház tagja. 40 esztendős szinészi jubileumán a Nemzeti Szinház örökös tggja lett. Mint a Szinművészeti Akadémia tanára az akkor még ujnak számitó természetes beszédmodorra és játékstilusra tanitotta növendékeit. Régi szinészekről cimü könyvében a magyar szinjászás XIX. századi nagy alakjait rajzolta meg.

- Karsai Eleket hallották.

- Szerkesztette: HOrváth Gyula.

1021

Benczúr Gyula szerkesztette

- 5 -

1974.I.28. 6,00 N. /11/

Reggeli Krónika II.

- Naptár. Ma két nagy magyar művésere emlékezünk. Mindketten 130 esztendővel ezelőtt 1844 január 28-án születtek. Az egyik festő volt, a másik színész.

- Benczúr Gyula a XIX. századi magyar történeti festőművészet egyik jelentős alakja volt. Münchenben tanult, majd itthon dolgozott. Már első történeti festménye a Hunyadi László bucsuja eliamerést szerzett számára. Ismertebb alkotásai II. Rákóczi Ferenc élfogatása, Vajk megkeresztelése, Budavár bevétele, továbbá a Budai Királyi Vár Hunyadi terme díszítésére készített Mátyást dicsőítő két festménye. Benczúr Gyula önarckép sorozatának egyik darabját a firenzei Uffici Képtár őrzi.

- Ujházi Ede vidékon kezdte színészi pályafutását. 1870-ben lett a Nemzeti Színház tagja. 40 esztendős színészi jubileumán a Nemzeti Színház örökös tagja lett. Mint a Szinművészeti Akadémia tanára az akkor még ujnak számító természetes beszédmodorra és játékstilusra tanitotta növendékeit. Régi színészekről cimü könyvében a magyar színjászás XIX. századi nagy alakjait rajzolta meg.

- Karsai Elket hallották.

- Szerkesztette: Horváth Gyula.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068. 337-748. 340-726

UTUNK

1973 FEB 16.

Benczédi Sándor
1021

Utunkszéli szobraink

PAPP FERENC

Állítja Benczédi Sándor

A ... temesvári szính két bemutatója

Úgy tűnt, amint mondani szokás: „az egész város" készülődik a színház megalapítása huszadik évfordulójának megünneplésére. Hiszen „mindenki" emlékszik még az állandó színházat igénylő közvéleményre, az alapítást megelőző vitákra, összecsapásokra, a Városi Néptanács Magyar Színjátszó Együttesének évekig tartó erőfeszítéseire, amíg előbb az Állami Színház magyar tagozata, majd önálló állami színház lett az együttesből. Itt vannak még közöttünk az alapító tagok, néhányan ma is a színház aktív művészei, mások az utóbbi években vonultak nyugalomba, ketten örökre búcsút vettek azóta tőlünk.

I

„Hónapokig tartó kemény munka előzte meg az első bemutatót. Igen örvendetes, hogy darabválasztás tekintetében a kollektíva tagjai haladó hagyományaink felé fordultak. A temesvári együttes (...) súlyosabb, nagyobb igényű darabot választott első előadásra: Csiky Gergely: **Ingyenélők** *című szatirikus színjátékát. (...) Emil Josan, termetes, élénk szemjátékú férfi, a Temesvá-*

A huszadik év
neplésére a s
választhatott v
*élő*knél alkalm

I

Az előadás
színház legfiata
előcsarnokban
rágszállal és h
séggel fogadjá
egyenként érke
az alapítókat;
szinte észre s
ezüstös hajú,
mert gyárigazg
évvel ezelőtt
szívügyének tek
házat, mint ma
most nincs ide
biccenteni se f
ját meghívottai
sítják minden f
zetik őket előre
fordulóknál a
nács tagjai sz
kezet, a nézőté
felismeri és tap
rágokkal érkez
vészeit, akik a
ján a számukra
ső sorban fogla
igazgató nem
dott lenni, de
től feszülő bes
húsz év sikerei

Benczur Gyula festőművész

1974. XII. 10. 9.55. Petőfi /11/ - Vné -

Könyvek, tájak, emberek

- Kulcsár Katalin műsora.

- A Nemzeti Múzeum uj kiállitásáról adunk hirt a mai beszélgetésünkben. Magyarország a századfordulón. Ez a kiállitás cime és a látnivalók nyomán hozzávetőlegesen háromévtized valamikori Magyarországával ismerkedhetünk. Ez a kor időtálló technikai felfedezésekkel, az orvostudomány eredményeivel, az egész világon felhivta ránk a figyelmet. De ugyanakkor egy sereg/nyi ellentmondással is számolni kellett. Hiszen ottvan a kivándorlók több mint kétmilliónyi szomorú csapata, a summások keservei, a sztrájkok. De ott van az is, hogy ekkor zabolázták meg a folyókat, hogy felavatták Európa első földalattiját, hogy izzólámpa világitja be a pesti utcákat és megszólal Puskás Tivadar találmánya, a telefonhirmondó. És ekkor épül meg az ~~ét~~ Országház, de ugyenekkor Tisza István és reakciós pártja elleni felháborodásukban az ellenzék tagjai szétrombolták az üléstermet. Ennek emlékeit a törött székdarabokat éppúgy láthatjuk, mint a kor legfontosabb irodalmi és művészeti értékeit bemutató anyagot is. Dr. Vigh Károllyal a Nemzeti Múzeum főmunkatársával beszélgetve egy hangos meghivót is próbálunk átadni hallgatóinknak.

- A folytonosságot Kossuth Lajos szinbolizálja, aki az egész dualizmus korszakában, haláláig ennek a korszaknak a legjelentősebb politikai figurája volt, még akkor is, hogyha nem tartózkodott ~~ét~~ Magyarországon. Ezért is állitottuk jelképesen a közép-

1/

1974. XII. 10. 9.55. Petőfi /11/ - Vnd -

Könyvek, tájak, egyszerű

- Kulcsár Katalin műsora.

- A Hemzeti Múzeum uj kiállitásáról adunk hirt a mai beszélgetésünkben. Magyarország a ondmadfordulón. Ez a kiállitás cime és a látnivalók nyomán horizontológesen bármávtized valamikori Magyarországával ismerkedhetünk. Ez a kor időtálló technikai felfedezésekkel, az orvostudomány eredményeivel, az egész világon folhivta rónk a figyelemt. De ugyanakkor egy sorog/nyuki ellentmondással is számolni kellett. Hiszen ottvan a kivándorlók több mint kétmillióhyi szomoru csapata, a cumadsok kezervei, a sztrájkok. De ott van az is, hogy ekkor zaholáztak meg a folyókat, hogy felavatták Európa első földalattiját, hogy iszélámpa világitja be a pesti utcákat és megszólal Puskás Tivadar találmánya, a telefonhirmondó. Az ekkor épül meg az ff Országhás, de ugyanekkor Tisza István és reakciós pártja elleni felháborodásukban az ellenzék tagjai emtrőstolták az Ölésterset. Ennek ealékeit a törőte székdarabokat épegy láthatjuk, mint a kor legfontosabb irodalmi sf művészeti érdekeit bemutató anyagot is. Dr. Vigh Kéfollyal a Hemzeti Múzeum fémmentárzával beszélgetve egy hangos meghivót is próbálunk átalni hallgatóinknak.

- A folytonosságot Kassuth Lajos szimbolizálja, aki az egész dualizmus korszakában, halálig ennek a korszaknak a legjelentősebb politikai figurája volt, még akkor is, hogyha nem tartózkodott ~~ff~~ Magyarországon. Ezért is állitottuk jelképesen a könép-

pontba akkor, amikor a felfedezett hangjelt megszólaltatjuk, és láttatjuk azt a szöveget is. Ebben a ~~korszakban~~ korszakban, a mi korszakunkban 1894-ben zajlott le az a nagy temetése Kossuthnak, amelyről elmondhatjuk, hogy a magyar történelem legnagyobb temetése volt, ennek a képeit is ábrázoljuk, de a 48-as függetlenség pártra gondolok, a politikai harcokra gondolunk, amelyeket szintén felvillantott a kiállitás, akkor ezek mögött a politikai mozgalmak mögött mindig ott lehet láni Kossuth alakját, akár ha arra az emlékörre gondolunk, amit a Vaddi parasztszoba ábrázol 1890-ból, ahol szintén megtalálható az öreg Kossut képe. Beszélhetünk a Nagy körútról, amelyet ekkor fejeztek be, Ebben az időszakban európaszerte is de különösen nálunk a modern közlekedésnek az alapjait vetették meg, ennek a legnagyobb építője nálunk Baross Gábor volt. Lovas úttól a földalattiig és a sárga villamosig, olyan alkotások is, mint a Vaskapu szabályozá éppen a milénium évében nyitották meg a Vaskaput, egy papirmass lánccal, amelyet egy hajó szakitott át és annak a pajzsa itt lá ható a kiállitáson. Sok minden, egyébbel együtt. Bármennyire is fejlődő korszak volt ez, de meglepő számunkra is, hogy ilyen vi lághirű magyar feltaláló működött itt nálunk, akkor amikor az i pari fejlődés - példázul a nyugat-európai országokhoz viszonyit va - azért bizonyos tekintetben elmaradott. És azt is tudjuk, h a monarchián belül Ausztriához ~~is~~/képest is elmaradottabb volt fejlődés, még a kuriózumok is láthatók a kiállitáson, hogy csak egyet egy ilyen kuriózumra utaljak. Erzsébet királyné lova derék kára, amelyben leszúrta őt az a bizonyos olasz anarchista 1898-

ban.

- És található itt egy zenegép is, amelyik az egyik hangos darabja a kiállitásnak.

- A Kugler, később Zserbó cukrászda, - ma Vörösmarthynak hivják - egyik érdekes zenegépe, amelyet nagyon könnyen fül lehet húzni, és akkor muzsikál a századfordulónak a hangulatát tükrözi ez a zene, talán hallgassuk meg ennek a muzsikáját.

- Igyekeztünk megmutatni a képzőművészet alkotásait. Nemcsak Benczur Gyula szerepel itt aki ennek a korszaknak - mondjuk - a hivatalos akadémikus nagy festője volt, hanem Ripl Rónai, akiő Ady barátja volt, az impresszionizmus képviselője és a szecesszióé, de rajta túl mutatva a nyolcak, a nagybányai iskola és a magyar progressziót is ábrázoljuk a középpontban Adyval, akinek az iróasztala látható ott, egy-két levelét kiállitottuk, személyes tárgyait és annak a szellemi közösségnek az alkotása is ott látható, amelyhez ő tartozott, a Nyugat, a XX. század, A társadalomtudományi Társaság kiadványai olyan nevestollú személyek, akik már nemcsak a szociáldemokrata munkásmozgalmat reprezentálják, hanem számosan túlmutatnak a 18-on és 19-ben megtalálhatjuk őket a Tanácsköztársaság szereplői között is, Engedje meg, hogy még egy szinfoltjára rámutassak a kiállitásnak, a Bartok fonográf, amelyen Bartók első népzenei gyüjtését végezte, és Kodállyal együtt 1907-ben kiadta ezt az első népzenei gyüjtést, amely forradalmasitotta a népzenei kutatást Magyarországon. Persze egy ilyen kis területen lévő kiállitás csak sok

esetben felvillanthatja a témát, korántsem a teljesség igényével jelentkezik.

- Dr. Vigh Károllyal a Nemzeti Múzeum tudományos főmunkatársával beszélgetett Kulcsár Katalin.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726
1975 AUG 24
KATOLIKUS SZÓ
Benczúr Gyula
1021

Akik megtartják az Úr napját

Télen a hideg miatt, nyáron a nyaralás miatt, de ősszel és tavasszal is van mentsége annak, aki nem akarja megtartani az *Úr napját*. Különös magatartás az ember részéről. Éppen erre nincs ideje. Ha hívő, kell éreznie, hogy időnként többet tegyen az Istennek, mint hogy egy rövid imádságra szóba álljon vele. Már az Ószövetség embere megkapta az utasítást, hogy az Úr napját meg kell szentelnie. Elsődleges parancs a szombat megtartása volt olyan módon, hogy a legcsekélyebb munkát sem volt szabad végeznie és lehetőleg többet ne is járjon, mint amennyi az út az Úr házáig. A törvény betűjének megtartásával még Jézus is szembe került, annyira szigorúan vették a törvény betűjét. Vallástörténészek azt mondják, hogy ez is valamiféle egészségügyi törvény volt. A ma divatos vallásszociológusok pedig határozottan ezt vallják. Pedig nem nagyon mondható az ószövetségi ember életigényesnek. A munka sem volt idegölő, fizikai erőfeszítést igénylő tevékenység. A földművelés, az állattenyésztés, bár nem volt könnyű mesterség, de az igények sem voltak kielégíthetetlenek. Ha mindezeket számba vesszük, az Úr napjának megszentelése egy teokratikus rendben legelsősorban az Úr szolgálatát jelentette. Ezért épültek oltárok, később templomok, hogy bizonyos napokon áldozatokat mutassanak be az Istennek. Ez áldozatok során a nép ünnepelte Istenét énekszóval, tánccal. Lassan kialakult a legelső liturgia, amely szabályozta az istenszolgálatot. Ezeknek nyoma nemcsak a folklórban, hanem a könyvekben is megtalálható. És még ma is találkozunk ősi kultúrákkal, ahol ez megtalálható.

Minden ember szíve mélyén érzi, hogy ezzel tartozik az Istennek. Háláját ezzel fejezi ki a legmegfelelőbben. Nem gondol a hétköznap munkájára, gondjára, fáradtságára, hanem félretéve a munkát, nemcsak pihenni akar, hanem mindent megköszönni az Istennek, áldozva neki. Az ószövetségi ember ilyen biztatást kap Izaiás prófétától: „*Mindazokat, akik megtartják az Úr napját és szentnek vallják: mindazoknak ivadékát elvezetem szent hegyemre, és eltöltöm szent örömmel imádságom házában*". Az Úr mondja ezt prófétája által. Ismernie kell a Bibliát forgató embernek annyira Izaiás prófétát, hogy népe féltéséből tette, mert helytelen gyakorlatot folytat, mert eltért az Úr útjáról. Tanításának lényege: a *Szent, Erős, Hatalmas Isten* követeli az igazságosságot a társadalmi életben és az őszinteséget, az alázatot és hálát a neki ajánlott istentiszteletben.

Benczúr Gyula: Vajk megkeresztelése. 1875

Az újszövetségi gyakorlat kettős parancs alapján szenteli meg az Úr napját. Az Isten *tíz parancsa* szerint *meg kell szentelni* az Úr napját. Az *Egyház* pedig a módját adja, *hogyan történjék* a megszentelés. Tehát az isteni parancs szerint az Úrnak adjuk azt a napot a héten, amelyet teljesen neki szentelünk, engedelmeskedve az isteni pozitív törvénynek, és egyben a természeti törvénynek is, hogy *nem dolgozunk és istentiszteleten részt veszünk*. Így, ebben a fogalmazásban érvényes és áll minden istenhívő emberre. Amint a zsidó vallás a szombatot tartja az Úr napjának, a mohamedán a pénteket tartja annak, a *keresztény ember a vasárnap megszentelését vállalta az Úr tiszteletére.*

A mai ember, akit a civilizáció és a technika annyira elkényeztetett, hogy keveseb-bet kell küzdenie mindenért, hiszen sok mindent eleve kap az élettől, eléggé elszokott a hálától is. Mindent természetesnek talál. Amit természetesnek találunk, amögött láthatatlanul sok embernek, gépnek a munkája van. Hiányára akkor döbbenünk, ha nincs. Olyan könnyű megnyitni a csapot, ahonnan jön a víz. Felgyújtani a villanyt, mert van áram. De ha nincs víz, vagy áram, akkor sötétség van, nincs telefon sem. Pedig, ha van, mennyire természetes. Nem is köszönjük senkinek sem. Így vagyunk az élettel és annak minden velejárójával. Jusson eszünkbe, hogy ezt is, azt is meg kell köszönnünk. Erre van egy megadott alkalmunk, időnk, a vasárnapi mise ünnepe. Az igazi hálaadás, köszönetmondás. Csak alázat és belátás kell hozzá. Kevés van, ami jár és sok van, amit kapok. Amit kapok, azért hálát kell adnom.

A megszentelés módja ismét csak a vallási előírások szerint történik. Most nem azokra a distinkciókra gondolok, hogy melyek a szolgai munkák, amelyeket nem szabad az Úr napján végezni, hiszen ezzel újra csak az ószövetségi szellem éled fel, vagyis a betű szelleme. A katolikus ember számára *a megszentelés tökéletes módja az egyház szent liturgiájában való részvétel.* Az ünneplés liturgiája a legszentebb áldozatba való bekapcsolódás, *az Eucharisztia megújítása, a szent kereszt áldozatában.*

A megszentelés szellemének nem felel meg az eddigi „misehallgatás". A tevőleges bekapcsolódás az áldozatba, nem hallgatást jelent, hanem részvállalást az áldozatból. *Az áldozat* tárgya nem csupán az ostya és a bor, amit a hívek adnak, hanem legelsősorban *önmagunk.* Önmagunk felajánlása, átadása résztvállalást jelent az áldozatból. Krisztussal azonosulunk, nemcsak mint áldozat, hanem az áldozás alkalmával társulunk.

Ennek az áldozatnak integráns része az *ige liturgiája.* Nagyon ki kell hangsúlyozni, hogy integráns része. A kettő egymást kiegészítve lesz teljes áldozattá. Az egyház nemcsak azt írja elő, hogy a pap homilia nélkül nem misézhet, hanem előírja azt is, hogy *a hívő hallgassa meg az Isten igéjét* és annak magyarázatát a tanító egyháztól. Még mindig él híveinkben az a felfogás, amely szerint, ha valaki még érvényes misét akar vasárnap, ünnepnap hallgatni, az elegendő, ha a felajánláson már jelen van. Sokszor tapasztalja a misézó pap, hogy a mise kezdetén még csak kevesen, de a felajánláskor már sokan vannak jelen. Az ige liturgiája olvasmányt és leckét ad résztvevőnek, amit meg kell tanulni, amiből okulni kell, ami által a Biblia ismertté válik. Az evangélium és az ezt követő magyarázat ismeretet és lelkiséget növelő hasznáról csak az hallgat, aki valóban nem hallgat tanítást.

Az egyház nagyon jól nevezte el a szentmisét, amikor azt hálaadásnak nevezte. A bemutató hálát mond a Teremtőnek, a Gondviselőnek, mert létünk, kenyerünk neki köszönhető. Hálát ad a bemutató és az áldozatból részt vállaló a Megváltónak és Üdvözítőnek, akinek a megváltásunkat és üdvösségünk eszközét köszönhetjük. Az Atya és a Fiú is igényli az emberek háláját. Szóvá teszi a hálátlanságot és tanít a hálára.

Dr. Bády Ferenc

Van kedvünk a tettekre. Ez a készség él az együttműködés útját kereső fiatalokban. A kedvetlen emberrel nem lehet mit kezdeni. Miben mutatkozik meg ez a kedv? A lelkipásztori munkában. De hogyan tárja életét és övéit az Isten elé az, aki nem figyel a közösség életére, ha nem él vele együtt? Az érdeklődést nem szabad leszűkítenünk csak a barátainkra. A megkülönböztetés megbénítja az embert.

Sokan vannak, akiket érdekel a közösség élete, tevékenyen belekapcsolódnak, de csak addig és azért, mert érdeküket úgy kívánja. Nem baj ez, ám sokkal jobb volna önzetlenné nemesíteni és jobbá tenni a szándékot.

A kedvetlenek kibúvókat keresnek. Többre tartják hírüket, nevüket, mint a közösség érdekeit. Nem lehet velük mit kezdeni. Vannak harcias kedvűek is, akik mindenáron meg akarják vívni a maguk csatáját ellenfelükkel. De ebben a küzdelemben nincs benne a változás lehetősége, itt csupán a legyőzés tétje szerepel.

Értenünk kell a világot, ezt a mai, semmi máshoz nem hasonlítható és egyetlen, már meglevő kaptafára rá nem húzható világot. A világ Isten ajándéka. Nem mi alkottuk meg a világot, hanem Ő. Kutatnunk kell Isten szándékait. Első szándéka, hogy örül-

még jo
nemzed
leg bel
ba. A
turális
tása ál
liktusol
kérdése
riség 2
rosszul
dés. A
millió
ja nyug
Pedig a
rület 5

Vagy nézzük a 15 millió leprást? Nem lehetünk közömbösek ebben a sok kérdésben. Az őszinte és nyílt fiatal lelkeket mélyen felháborítja mindez. Az érzékenyebb papi lelkeket különösen.

Békemozgalmi tevékenységünk felelet minderre a sok *miértre*. A háború és a háborús szándékok, az emberi önzés és hatalmi törekvések helyett azon gondolkozunk inkább, mi mindent lehetne tenni, ha dolgainkat rendben, szépen, szóval — békében tennénk. Egyikünknek sem lehet közömbös mások szenvedése. Sorsközösséget vállalni minden szenvedővel és keresni a kapcsolatokat, különösen azokét, akik enyhíteni akarják mások szenvedéseit — igazán papi, agilis, fiatal papi feladat.

A fiatal pap minden porcikájában modern pap akar lenni. Nem a múlt, hanem a je-

nunk kell az őszinteséget és
kell fogadnunk azt a lehetős
get, hogy másiknak is leh
igaza és talán mi tévedtün
Igaz, ezt éppen fiatal fejjel
legnehezebb elfogadni, mer
ilyenkor az ember azt hisz
hogy tévedhetetlen. Pedig íg
nem lehet előbbrejutni.

Modern az, aki vállalja a kö
zösséget. A munkaközösség te
remti meg az ember számár
az életlehetőséget. A közösség
elvállal engem, nekem is
kell vállalnom a közösséget. E
a papi békemozgalom legfontc
sabb felismerése. Ma már vi
lágviszonylatban elismerik a
emberek, hogy nincs más éle
út, mint a szocializmus útj
egyre szocializálódik a világ

A közösséghez való tartozá
a közösségért vállalt élet meg
gyökerezteti az embert. Leh
hogy másutt is jó, vagy éppe
jobb, mint otthon. De ezért
közösségért élek, ezt kell szet
bé, gazdagabbá tennem. Mi
sutt nincs gyökerem. A gyö
kértelen fa nem hosszú élet

A papi hivatás — mindjár
a kezdetnél —, a közösség bo
dogítására ösztönöz. Ma itt, eb
ben a korban, modern az, al
vállalja a közösséget népéve
aki nem szégyell magyar lenn

A *Pacem in terris, Gaudiu
et spes*, valamint a *Popul
rum progressio* megnyilatko
zásai mind útmutatás szá
munkra. Megmutatják, hogya
kell mai embernek, modern
nek lennünk. Jogunk és köte
lességünk a társadalom életé
ben részt vállalni. Fel kell ki
nálni szolgálatunkat, hogy ki
alakulhasson egy testvérie
sebb világ. Konkrétan segíter
kell azokat a terveket — egyé
ni meglátásaink hozzáadásáva
is, — melyek népünk boldo
gulását szolgálják. Politikai el
kötelezettségünk a jobbért va
ló küzdelem a közösség ere
jének jegyében. Érlelődjék he
lyes ismereten keresztül a ne
mes szándék!

Nemcsak magunkért va
gyunk felelősek, hanem min
den pályatársunkért, az egyhá
közösségéért is. Bár az ateiz
must elutasítjuk, az együttmű
ködés mégis köteles vállalá
sunk. (Gaudium et spes, 34
old.). Kérdés: alkalmasak va
gyunk-e a párbeszédre? Sem
üres szívvel, sem üres kézzel
sem üres fejjel nem beszélget
het az ember. Talán előbbre
tartanánk az egység munkálá
sában, ha előbb kezdtünk vol
na hozzá a párbeszédhez, a
párbeszéd megtanulásához
Meg kell értenünk az élet tör
vényeit. Emberi kapcsolatok
nem formálódnak erőfeszítés
nélkül. Ez az erőfeszítés oly
kor küzdelmet jelent. Előíté
leteink, ellenérzéseink, saját
rossz hibáink, rossz megoldá
saink mind e küzdelem tárgy
gyát képezik, míg ki nem ja
vítjuk őket.

Azon kell lennünk, hogy az
egyház és a társadalom érde
kei összefonódjanak és a mi
munkánk révén is egyre in
kább megvalósuljanak. A fia
talság így nézi a mai életet és
így tekint a fiatalságra ez a
mai élet.

Biró Imre

FELELŐS VAGYOK

Felelős vagyok a hazámért,
minden magyarjáért, e népért.
Felelős vagyok a földért, hol
küzdve, hullva annyi hős nép élt.

Felelős vagyok szárba-szökkent
magvakért, s kalászos mezőkért,
ahol vihar-űző fohásszal
s verejtékezve annyi ős élt.

Felelős vagyok a vadakért,
a tiszta, tükröző patakért,
— Úgy érkezek meg s úgy fogadnak
mindenütt, mint aki hazatért.

Fazekas Lajos

ARANYMISE JÁSZDÓZSÁN

Július 20-án, egykori elsőmiséje oltáránál, a nagyszámú rokonság és a hívők sokasága körében mondott aranyjubileumi szentmisét *Krista Menyhért* püspöki tanácsos, *Jászszentlászló* nyug. plébánosa. Előtte két héttel Jászszentlászló egyházközség zsúfolt templomban köszöntötte a több mint 30 évig közöttük lelkipásztorkodó lelkiatyát. Szentbeszédet *Bolya Ferenc* jászdózsai esperes, plébános, köszöntőt *dr. Pongrácz Ferenc* kiskunmajsai esperes, és *Boskó Vilmos*, kiskunhalasi plébános főesperes mondott.

LONDON: *Heenan westminsteri bíboros érsek levelet küldött Wilson miniszterelnöknek*, melyben tiltakozik azok hátrányos megkülönböztetése ellen, akik az abortuszt ellenzik az orvosok közül.

RÓMA: 76 jezsuita egyetemi és főiskolai rektor augusztus 5-én megbeszélést kezdett a rend római székházában. A legfőbb elöljáró, *páter Arrupének* kívánsága szerint azt vizsgálják meg, milyen irányelveket kell megvalósítani a jezsuiták egyetemi és főiskolai tanítómunkájához.

KÉT ÚJ SZENTET avatott a pápa Szentháromság ünnepén. Mindkét szent spanyol származású. *A Szeplőtelen fogantatásról nevezett Juan Battista* 1561-ben született. 19 éves korában a Trinitáriusok rendjébe lépett. 1585-ben szentelték pappá. Kis közösséget alapított, amely nagy szegénységben és szigorban élte az alapító szentnek eredeti szabályát. 52 éves korában halt meg 1613-ban. Életében megreformálta a Trinitáriusok életét.

Maria Lopez, a Szeplőtelen Szűz nővérei kongregációjának alapítónője 1847-ben született. Maria elsősorban azokra a városokba került fiatal lányokra figyel fel, akik a kiszolgáltatott cseledsors veszélyeivel kénytelenek szembenézni. Az általa alapított kongregáció ma mintegy 16 országban működik. Ma is olyan fiatal leányokkal foglalkoznak, akik családjuktól messze kerülve keresnek munkát. Gazdasági iskolákat, vasárnapi és esti iskolákat és szakiskolákat tartanak fenn. A szeretet és a béke eszközeivel harcolnak a társadalmi igazságosság megvalósulásáért.

A pápa beszédében így szólt: „Annak a ténynek, hogy a szentek csapata növekszik, öröm és reménység forrásává kell válnia számunkra. Az egyház él, nem öregszik, hanem virágzik. Az egyház a szentség példáit mutatja föl önmagának és a világnak." Bemutatta *Juan Battista* reformátori tevékenységét. Emlékeztetett *Maria Lópezt* fizikai és erkölcsi szenvedéseire.

BENCZÚR GYULA
(1844–1920)

Emlékkiállítása (1958)

A fejlődésből nem lehet kiiktatni semmit, mert a haladó és visszahúzó erők harcában s ez erők változó viszonyai között fejlődik minden. Vonatkozik ez természetesen a művészetre is, ahol a harc még sokkal bonyolultabban, a dialektika minden ismérvével, gyakran egyazon életművön belül folyik.

A Magyar Nemzeti Galéria Benczúr Gyula minden fellelhető képéből rendezett kiállításán, egy viszonylag egyenletes életmű szemlélése során is kérdőjelek állnak elénk. A hatalmas mesterségbeli felkészültségű és intenzív életörömmel teli mester munkásságában is a hatások és kölcsönhatások, a kor ellentmondást nem tűrő diktátuma, iskolák nyomát viselő, majd belső meggyőződést sugalló művek váltakoznak. Mindezt természetes jelenségként kellene felfognunk, mégis egyfajta nyugtalansággal vesszük tudomásul, mert éppen az egyazon életművön belüli fejlődési fázisok, előrefutás, megtorpanás stb., azt mutatják, hogy ez a valójában jelentős mester minden ragyogó képessége mellett sem ért oda, ahová indult, vagy legalábbis az indulásból következtetni lehet. Mert bármennyire megcsodáljuk is a *Budavár visszavételének* (1896) kompozíciós erejét, pompás koloritját, gazdag anyagszerűségét, a csaknem másfél évtizeden át érlelgetett mű nem kelt érzelmi visszhangot. Ám korai — a lelkes és még érzelmes fiatal művész — munkái sokkal szívhez szólóbbak. Ha történelmi kompozícióinál maradunk, úgy a *Hunyadi búcsújának* (1866) mély bensőségét állíthatjuk szembe a nagy és zömében a kiegyezés után készült reprezentatív történelmi kompozíciókkal. Biztos az, hogy fölényes élet- és pompaszeretete őszinte volt, s hogy a drámai hangvétel kevésbé sajátja, de a teljes érzelmi odaadás hiányát nem feledtetik a csodásan festett húsok, selymek, virágok.

Ha a portréit tekintjük — hiszen az arcképfestés messzeföldön ismert és ünnepelt mestere volt —, akkor is azt kell látnunk, hogy bár volt szíve, de nem egykönnyen adta át. A hozzátartozóiról készült arcképekben, mint pl. az *Etelka*-képekben (1868), vagy az első feleségéről (*Max Karolináról*) (1873), a különlegesen szép kezekkel, mesterien festett portréban egy mélyérzésű művész szólal meg. Később azonban — néhány jelentős kivételtől eltekintve — csak az óriási rutint csodálhatjuk. *Mikszáth Kálmánról* (1910) készült arcképe, amely egyébként Benczúr akadémiai székfoglalója volt, mit sem ad vissza a „nagy palóc" mélyről fakadó emberségéből. De a pompás *Károlyi Lászlóné*-portré (1898)

Oelmacher Anna
A szocialista tájfestészet nyomában
Bp. Kossuth 1975

a „dúsak" királynőjét ábrázolja, vagyis a minden földi széppel-jóval gazdag magyar arisztokrácia hibátlan képviselője. Kiváló emberábrázolásai közül való *Samassa bíboros arcképe* (1906), amelynek kis változatán egy ravasz és bizalmatlan arcot keretez a bíbor és hermelin. De a nagy, végleges megoldáson megtetézi nagy adag fölénnyel, ami nem a modell sajátja volt, hanem hivatala, az egyház ereje kölcsönözte azt. S hogy Benczúrban, korának közismert charmeurjében milyen indulatok lakoztak, azt megmutatja goromba kritikusáról, *Hock Jánosról* (1900 körül) festett arcképe. Démoni és gyűlöletes a vörös háttér elé állított feketeruhás pap feje. De még ez a — jogos vagy jogtalan — gyűlölet is rokonszenvesebb, művészhez méltóbb, mint az a közöny, ami bizony elég sok „hivatalos" arcképéből árad.

Ha azt mondjuk, „hivatalos", ezzel meghatároztuk korának és társadalmának igényét. Ez a kor, főleg a múlt század utolsó két évtizede, az ország rohamos kapitalizálódásának ideje. Társadalmának uralkodó osztálya a feudális nemességgel szövetkezett parvenü polgárság, amely nem forradalomban hódította meg állásait, hanem paktumok útján, és nem a nemzet egészének felemelkedését, csak a két vezető réteg gyors gazdagodását célozta. A polgárságnak még alig volt nemzeti kultúrtradíciója, mert az előtte járt arisztokrácia állandóan külföldön élt, és főleg az osztrák uralkodóház ízléséhez idomult. A művészek is, többségükben, német nyelvterületeken tanultak és éltek, s Benczúr maga előbb mint Piloty-növendék, majd mint professzor tizenhárom évet töltött Münchenben. Tehát ha egy művész mélyebben akart behatolni a magyar életbe, úgy Madarászhoz és Székelyhez hasonlóan az ösztönző történelmi példákhoz kellett folyamodnia, vagy később, Fényeshez hasonlóan, a kiegyezés „áldásaiból" részt nem nyert néphez kellett fordulnia. Ám egy olyan képességű művészt, mint Benczúr, akinek adottsága volt az élet rózsásabb feléhez való vonzalom, nyilvánvalóan felhasznált az uralkodó osztály a maga hatalmának hirdetésére. Nagy kompozícióinak pompája egybeesik saját ízlésével és a kor diktátumával. Mikor az Andrássy utat reneszánsz homlokzatú bérházak szegték, nyilvánvaló, hogy *Vajk megkeresztelését* rózsaeső kíséri — ellentétben az első koncepcióval, ahol még a pogány ellenállás konfliktusára is gondolt. Így lesz érthető, hogy *Budavár visszavételének* hőse nem a százötven éves küzdelemben csaknem elvérzett magyar nép, hanem Savoyai Eugen és Lotharingiai Károly. Meg hogy az *Ezredéves hódolat* című hatalmas portré-sorozathoz tolongtak a fő- és egyéb rendek a presentia tisztességéért. Ebben a légkörben nem is fejlődhetett abba az irányba, amelyet indulása sejtetett.

Mindezzel együtt lett korának, a XIX. századvégi és századforduló körüli Magyarországnak rendkívül érdekes képviselője és a kor uralkodó osztálya fő törekvéseinek hű tükrözője. S ahogy a „hivatalos" művekben átadja pompaszeretetét, úgy érzéki életörömének egész áradata jelentkezik bővérű bacchánsnőiben, pufók puttóiban, vagy akár saját, kiváló önarcképeiben, mint pl. az *Önarckép fehér sapkában* (1917) című képen, de különösen a *Pán a nádasban*

(1910) című kép teli szájjal nevető, szakállas szatír-fején. Ez a magas hőfokú érzéki öröm azonban nem telíti egyenletes árammal műveit, s még az sem állítható, hogy a hivatalos megbízások, lett légyen portré vagy sokalakos kompozíció, nem érintették elég mélyen, mert hiszen a királyi vár számára — ugyancsak megbízásból — készített nagy *Mátyás*-kompozíciók (1915) mennyivel több emberséget, melegséget sugároznak, mint a korábbiak. Arra kell gondolni, hogy az öregedő, bár képességeinek teljében levő művész érzelmi élete is beérett.

Néhány szép grisaille (szürke aláfestés) képe Rubens mellett a reneszánsz ihletéséről tanúskodik. Minden valamirevaló művész mindenből tanul, s így leolvashatók Benczúr életművéről vándorlásai, amelyek nyomán az olasz vagy a flamand barokk nagymestereinek bűvöletével tért vissza állványa elé. De azzal nem vádolható, hogy csak külsőségekben követte a nagy elődöket, mert a barokkos lobogás sajátja volt, némi rációval fegyelmezve. Ez a ráció különösen rajzaiban érvényesül, mert a természetet híven követő világos vonalvezetésével jelentős értékeket produkált. Korai rajzainak tiszta báj a jellemzője, amelyet később a bámulatos tudás helyettesít.

Mindent összevetve, ha végigjárjuk ezt az óriási kiállítást, egy csodálatos termékenységű művész ecsetjéből egy darab Magyarország néz le ránk. Az a történelmi periódus — „a ferencjózsefi aranykor" —, amelynek jól ismerjük ellentmondásait, s amelyből eddig azt a pozitív vonalat kutattuk és tártuk fel, mely művészi és tartalmi vonatkozásában tanulság és segítség a szocialista realizmus megteremtésén fáradozó új magyar művészet számára.

(Élet és Irodalom, 1958. VIII. 29.)

VASZARY JÁNOS
(1867–1939)

Háborús képei

Az a sokk, amelyet az 1956. októberi ellenforradalom kiváltott az emberekből, mindenkinél más formában nyilvánult meg. Általános azonban, hogy bizonyos érzékenységet okozott, mely a mindennapi munkában mint felfokozott idegállapot jelentkezett. A művészettel foglalkozót természetesen fogékonnyá tette a háború művészi ábrázolása iránt. Így került az érdeklődés előterébe Vaszary Jánosnak, századunk első harmada bátor, kutató szellemű, zseniális művészének az 1914—18-as háborúban készült néhány remeke.

Vaszary egyike az utóbbi évek méltánytalanul elhanyagolt magyar mestereinek, pedig művészete mint haladó hagyomány a realista törekvések számára is gazdag forrásul szolgálhat. De életműve sok más tanulságot is nyújt, az állandó változás és fejlődés, a korszerű formanyelv fáradhatatlan kutatása, a technikai kísérletek sokfélesége számos elvi és gyakorlati útmutatással szolgál. Elméleti munkássága is különös érdeklődéssel bír, nagyszerű stiliszta volt, és művészi princípiumai mindenkor fedték művészi gyakorlatát. Egyik alapvető gondolatát a *Párizsi napok* című írásában (*Magyar Művészet*, 1925) olvashatjuk: „Ha a világszemlélet megváltozik, a kép fogalma és elképzelése is átalakul." Ez a metamorfózis sok érdekes állomást jelent Vaszary életművében, s ha ezt három fő periódusra osztjuk is, még mindig maradnak átmenetet képviselő jelentős alkotások. Korai népi realizmusából — *Öregek*, *Szolgalegény*, *Részes aratók* stb. — a szecesszió felé fordult, és kevés színnel, síkban komponált képein a vonal szintézisét kereste. Ezt követően az első világháború esztendői alatt mint hadifestő — Mednyánszky, Pór, Vadász, Zádor és mások mellett — járta a harctereket. Az a három háborús képe, melyet hagyatékában találtunk (több a Hadtörténeti és Szépművészeti Múzeumban, magángyűjteményekben) humanista tartalmát és művi szépségét illetően Mednyánszky hasonló témájú, legszebb képeivel egyenrangú. Távol állt tőle, csakúgy, mint Mednyánszkytól, a háború dicsőítése, és semmiképpen nem felelt meg azoknak a feltételeknek, amelyeket az 1918-as téli kiállítás díjainak odaítélésére szabtak. Eszerint díjat adnak: „...oly festmények és szobrok alkotói részére, akik műveik tárgyát a most folyó világháborúból merítik és a tárgy feldolgozásában, illetve felfogásában érvényre juttatják a magyarságnak azokat a nagy erényeit, amelyeket a históriai válságos idők a néplélekből kiváltottak."

SAJTÓFIGYELŐ

1021 Debreceni Hírlap

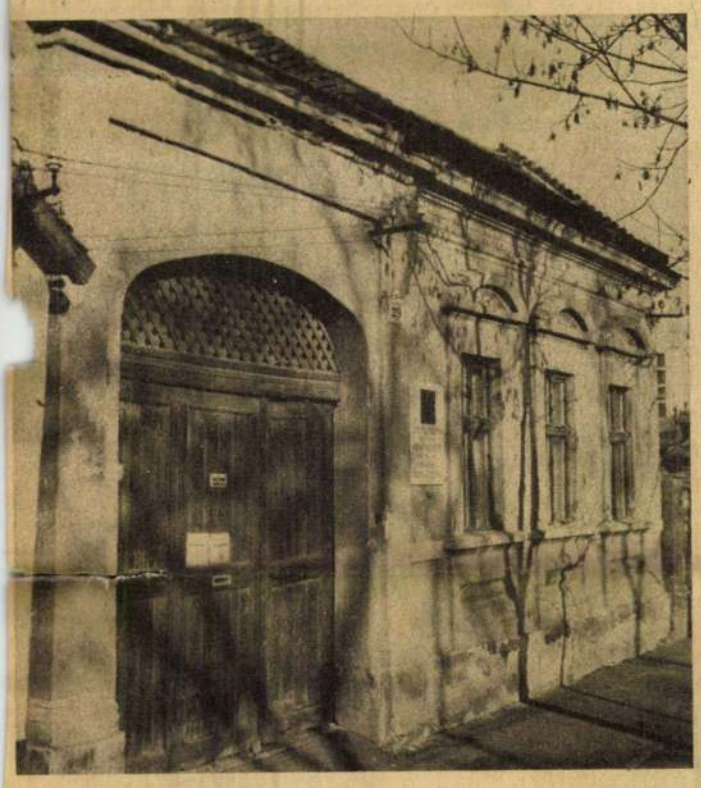

Oláh Gábor Kar utcai otthona

A Kar utca 29. számú házastelek a debreceni telekkönyvi hivatal adatai szerint 1891. augusztus 11-én került *Oláh Mihály* bérkocsis és felesége, *Kovács Zsuzsánna* tulajdonába. Ők voltak az akkor tízéves Oláh Gábor, a későbbi költő szülei, akiknek történetét A táltos fiú című regényében örökítette meg.

Az abban az időben városvégnek számító, két utcára nyíló telken vályogfalú, nádtetős, egyablakos házacska állott. Új gazdája a szegénysorból mindenáron kilábalni akaró fiatal fiákeres tetszését a telek éppen azáltal nyerte meg, hogy két utcára nyílt, s fiákerekkel és jószágokal könnyebben közlekedhettek. Lovakon kívül, ami a fő kenyérkereseti forrást jelentette számukra, disznókat és számtalan baromfit tartottak, részben a szaporodó család szükségletére, részben eladásra. Későbbi leírásokból tudjuk, hogy Oláh Mihálynak nemsokára két kétlovas fogata állott a fiákeres-soron, az egyiket maga, a másikat valamelyik felcseperedő fiú hajtotta. Hallatlan szorgalmú, türelmű és munkabírású felesége szintén hozzájárult a család fenntartásához, nemcsak a házi munkák végzésével, a gyermekek nevelésével, hanem azzal is, hogy saját köpülésű vajat, majd magasütötte kenyeret árult a mai Tótfalusi tér helyén állott egykori piacon. Költő fiuk ezt is megverselte:

Az apám bérkocsis volt,
Kenyérsütő az anyám.

Oláh Mihályné később sovány libákat vásárolt falun, tanyákon, otthon megtömte és jó áron, kövéren adott túl rajtuk.

* * *

Tíz é s orgalmas munkájuk és takarékoskodásuk révén jutottak annyira, hogy a közben teljesen elavult, roskadozó házikó helyébe L alakú, az egész telken végighúzódó, két utcára néző (Kar és Hortobágy utca), tiszta kőfalú, cseréppel fedett, több lakásos házat építhettek. Ebben már kényelmesen elfért felserdült gyermekeivel a család. Jutott hely a jószágtartásra is.

Amikor a Budapesten bölcsészkedő, ifjú költőként is elismert Oláh Gábor a II. év sikeresen letett vizsgái után 1902 nyarán vakációra hazajött a szüleihez: már az új ház fogadta. Ezt az emlékezetes családi eseményt azon melegében, június 27-én megverselte az alábbi költeményben, mely az Új Bokréta 1904. évi kötetében jelent meg első ízben:

Új lakás

Nádfedeles, töpörödött
Öreg házunk oda van!
Félre csapott, vén kéménye
Nem pöfékel untalan.
Nem integet ősz fejével,
Kormos, kerek félszemével —
Nádfedeles, öreg házunk oda van!

Szép, cserepes, magas házat
Emeltek a helyébe;
Tölgyfa kapu, három ablak,
Három akác elébe.
Nagyot nézek, mikor látom:
Az öreget már nem látom!
Szép, cserepes, magas ház nőtt helyébe.

Piros tetős, elles házunk
Végigsepert udvarán
Aprómarhát, galambokat
Etet, itat jó anyám.
A ketrecben liba gágog,
Nyíladoznak a virágok
Piros tetős, elles házunk udvarán.

Kis eperfa lombos ága
Hozzám hajlik, hívogat . . .
Édesapám borral kínál,
Iszogatunk nagyokat.
Egymás mellett szótlan ülünk,
Az apróság zsong körültünk,
Kis eperfa lombos ága hívogat.

Gondolkozunk múlt időkről . . .
Az idő száll csöndesen.
Úgy érezem: ilyen boldog
Nem leszek már sohasem!
A galambok turbékolnak,
A falombok lehajolnak,
Gondolkozunk . . . s az idő száll csöndesen.

A Kar utcai ház a mai napig abban a formájában áll, ahogy 1902 tavaszán megépült. Itt élt a nagy család, a gyermekek, amíg a maguk szárnyára nem keltek, s innen haltak el a szülők, előbb az apa 1917-ben, majd az anya 1922-ben.

A szülők halála után a hét Oláh testvér között áldatlan perlekedés, csúnya hadakozás folyt a juss miatt. Az akkor már családos testvérek amellett kardoskodtak, hogy a házat adják el és az árán osztozzanak meg. Egyedül Gábor makacsolta meg magát: ő nem volt hajlandó eladni a maga hetedrészét. Sajnálta a házat idegen kézre juttatni. Elhatározásában az is közrejátszott, hogy ő maga. a Kar utcára néző, két helyiségből álló lakásban lakott fiatal kora óta.

A torzsalkodás azzal végződött, hogy a ház $^6/_7$ részét a testvérek eladták egy Pál nevű debreceni gazdálkodónak, aki be is költözött az egyik lakásba. Oláh Gábor pedig továbbra is tulajdonosa és lakója maradt a ház 1/7 részének, s haláláig nem volt hajlandó megválni tőle. Egyébként erről az örökösödési perpatvarról szól egyik legnépszerűbb regénye, a Heten vagyunk.

* * *

Jó barátai később arra akarták rábeszélni az elbetegesedő költőt, hogy cserélje fel szűkké, alkalmatlanná vált régi otthonát korszerűbb, kényelmesebb, komfortos lakással. Ő azonban erre sem volt hajlandó.

Oláh Gábor ugyanis nehezen mozduló ember volt. Nem akart változtatni megszokott életmódján. Félt minden változtatástól, minden újítástól. Ennek tulajdonítható az is, hogy nem ment el Pestre, amikor fiatalon kitűnő állásba hívták, s valószínűleg az is, hogy sohasem házasodott meg.

Attól kezdve, hogy az egyetemet elvégezve hazajött Debrecenbe könyvtárosnak, majd tanárnak; majdnem negyven éven át élt és alkotott, álmodozott és betegeskedett *„a Kar utcai remetelak"*-ban. Így ismerték otthonát barátai és az irodalom bennfentesei. Egyik versében így írja le magányos otthonát:

Kis szobám bútól visszhangos, benne
kongok egymagam,
s mint magától konduló harang,
mit a pók rejtve besző,
kongatom bús éjjelenként monoton
gyászom untalan.

Mint állandóan az írás, alkotás lázában élő művész, nem szerette, ha látogatásokkal zaklatták. Sajnálta az idejét, ritkán fogadott vendéget. Az évtizedek során azonban mégis olyan neves írók fordultak meg otthonában, mint *Ady Endre, Móricz Zsigmond, Tóth Árpád, Szabó Dezső, Bodor Aladár, Komáromi János, Féja Géza, Erdélyi József, Bóka László, Ligeti Ernő* stb, s természetesen a Debrecenben élők *Kardos Alberttől Mata Jánosig*. Magam először 1941-ben hónapokon keresztül mindennapos vendége voltam, amolyan tiszteletbeli titkári, ügyintézői minőségben.

Sőregi János akkori múzeumigazgatónak köszönhetjük, hogy leírásában pontos kép maradt fenn Oláh Gábor egykori lakásáról. A költő ugyanis 1941 végén magához kérette, mert hagyatkozni akart könyveiről és kéziratairól.

Sőregi János így írta le december 31-ediki látogatását a Déri Múzeum 1942. évkönyvében: *„A háromablakos kis sárga ház nagykapuján belépve, hosszú, keskeny, kopár udvaron találtam magam. A Kar utca felőli első udvari ajtó az Oláh Gábor lakásába nyílott . . . Az egyablakos parányi előszobát két könyv- és egy ócska ruhaszekrény, ez utóbbi is megrakva könyvekkel, jóformán megtöltötték . . . Balfelől egy félig nyitott üvegezett ajtó a költő kétablakos háló- és dolgozószobájába vezetett. Mindkét ajtófélről vászontörülközők, nadrág, házikabát és hasonlók lógtak alá . . . Mire beléptem, a hatalmas szálember papucsban, lábravalóban, körülfáslizott lábszárakkal, egy sárga, kopott, gumiköpenyfélében állott előttem. Lesoványodott arcával a szokottnál magasabbnak tűnt fel. Nagyon megöregedett. Szívélyesen fogadott, hellyel kínált. A kályha körül szenes- és fásláda, mellettük könyv és folyóirat halmazban, újságok . . . A falon három kép lógott: Benczur Gyula Petőfijének színes reprodukciója, Zichy Mihály: Luther Wartburgban és a Messiás című képének közismert másolata. A kis íróasztalra rádió volt fölszerelve . . . A beteg költő gondozatlan, sápadt arcával szemben ült velem, s én megköszöntem neki szíves sorait, könyvtára és értékes kéziratai ajándékozásával intézetünk iránt tanúsított megtiszteltő figyelmét. Majd igyekeztem vele elhitetni, hogy még sokat fog alkotni, de ő csak legyintett: az ő élete már befejeződött."*

Oláh Gábort ezután pár nap múlva, 1942. január 5-én beszállították az I. sz. belgyógyászati klinikára, ahonnan már nem is tért vissza azon év június 23-án történt haláláig.

A költő halálának 25. évfordulója alkalmából a Debreceni Írócsoport kezdeményezésére a Déri Múzeum Baráti Köre a Kar utca 29. számú házat emléktáblával jelölte meg. Az emléktábla értékét növeli, hogy az magában foglalja a költő arcmásának domborművét, mely *Szabó Iván* Munkácsy-díjas szobrász alkotása. Mint érdekességet említjük meg, hogy a nemes cél érdekében Szabó Iván önként lemondott művészi munkájának ellenértékéről.

* * *

Ennyiben foglalható össze vázlatosan a Kar utcai „remetelak" krónikája.

Most úgy hírlik: a városrendezés során Oláh Gábor lakóháza is lebontásra kerül, s a többi irodalmi és történelmi emlékház sorsára jut. Annyi bizonyos, hogy a bontás már veszedelmesen közeledik felé, s ha csak valami csoda, vagy az azonnali felsőbb intézkedés meg nem menti, ez a ház is közelesen csákány alá kerül.

Az egyik legnagyobb, legdebrecenibb költő otthonára mondanák ki a halálos ítéletet. Ismét eltűnne a régi Debrecen és a város történelmi múltjának egy nagyon értékes, s pótolhatatlan darabja.

Ha van még rá mód: mentsük meg az utolsó pillanatban! Legalább a ház utcai frontját. A tervezők, az építészek, a tanács vezetőinek a feladata, hogy hogyan és milyen formában.

Tóth Endre

VASÁRNAPI RIPORT

KÜLTERÜLETEN

Szerencsés igazgató, mondják Holb Gyuláról, aki alig másfél esztendeje vezeti az ondódi általános iskola tantestületét, de máris olyan hites és elhivatott kollektíva része, amely könnyen szabadítja meg magát a külterületiség minden velejáró bajától.

Rátermett is, tehetnénk hozzá, mert igazgatósága első hónapjában egy főiskolást tudott szerződtetni Nyíregyházáról. Az öröm, ha lehet azt mondani, azóta még teljesebb lett, hiszen Pintér Katalin nemcsak hogy maradt, de népszerű alakjává vált az ondódi hétköznapoknak. A másfél tanévnyi idő nem ábrándította ki, nem tette fásulttá, mégcsak szkeptikussá sem... Ehelyett rádöbbentette, hogy a vártnál is jobban szereti azt a munkát, amelyre pályaválasztáskor sorsot húzott.

Ondódi Általános Iskola: hét tanterem, három épületben. Ami a dolgoknak ezt az oldalát illeti, egyszerű a leltár. Sokkal nehezebb lenne leltárt készíteni a tantermi belsőkről, amelyeket az évek során annyi szemléltető anyaggal zsúfoltak tele, hogy a sorakozó szekrények, polcok, dobozok, tablók közt alig lehet látni szabad felületet. Panaszról persze szó sincs — minden szemléltető eszközre szükség van, s elférnek jól a gyerekek is. Sőt nem is csak a gyerekek — azon az estén például, amelyen egy hosszú beszélgetésnek vetvén véget hazafelé készülődtünk, hetediket, nyolcadikat végző tsz-tagok várták az esti óra kezdetét.

„Tanítani nekem mindent jelentett és jelent"

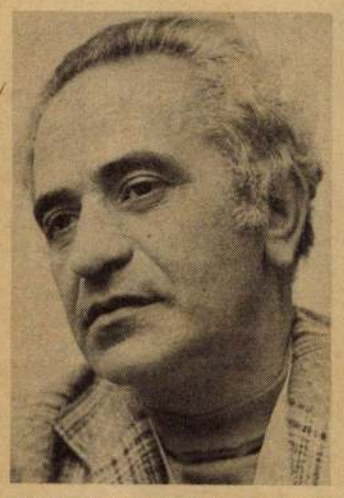

Elhivatott kollektíva részese

Két esztendőn át ingyen tanított

Az iskola régen a külterületiek életének egyik fő központja volt. Ma is az. A tanárokkal folytatott beszélgetés során egykettőre nyílvánvalóvá válik, milyen fontosnak tartják ők maguk is a szülőkkel való kapcsolatot. Az igazi, a beteljesült siker az, amikor gyerekeikkel a szülők is bejönnek az iskolába — mondják.

— És jönnek?

— Hogy jönnek-e? — kérdezett vissza Szabó Júlia, az Ondód környéki külterületek

Játék és játék

Szabó Júlia boldogsága egyenlő a munkájával. Először is: azt csinálja, amit legjobban szeret. Tanít. Másodszor: igen magas fokon ért ahhoz, amit a legjobban szeret. Ezt tudva nem tűnhet túlzásnak, hogy nem is oly rég valaki a tanítás művészeként jellemezte. Az Oktatásügy Kiváló Dolgozója kitüntetést nem is annyira alátámasztásul, inkább megnyugtatásul említem, hogy íme, törvényszerű, e munka színvonala a szakmai vezetők figyelmét sem kerülhette el.

Szabó Júliát nem kell faggatni elveiről, eszményeiről. Több évtizedes pályája során a homályos tisztává, a bonyolult egyszerűvé lett.

— Ötvenéves vagyok, de hitvallásom — ha gyerekről van szó — most is a játék és játék, mert a játékból jön az élmény amely viszont előfeltétele a teljes életnek. Mindezt nem én találtam ki, ami viszont ennél sokkal lényegesebb, az az, hogy én ezt hiszem, ezt vallom.

— A szülők. Tudja én itt kivételes helyzetben vagyok, hiszen én a szülőkre is mint tanítványokra tekinthetek. Annál nagyobb öröm, hogy e modern, nemrég iskolát hagyott szülők is bejönnek kis műsorainkra. Előfordult, hogy velük együtt készítettünk szemléltető eszközöket, sőt az ősszel még az iskolaudvart is kitakarították.

tek, amit azután a gyerekek virág kíséretében vittek az ünnepeltnek. Mikuláskor jött a viszontmeglepetés. Ekkor a brigád rukkolt ki kedvességeivel. A sok kis ajándék mellé még egy gurulós táblát is kaptak a tanulók. S az ajándékozók és az ajándékozottak közös örömét az növelte, hogy e táblát maguk a brigádtagok fabrikálták.

A brigádok, illetve az osztályok és rajok közt hagyományozódó kapcsolatnak persze megvannak a régebbi formái is. Hosszan lehetne mindemellett sorolni azokat az alkalmakat, ünnepségeket, amelyekre az iskola műsort adott. Az igazgató nem titkolja, hogy ezek a műsorok mind nagyobb igénnyel, mind határozottabb közművelődési céllal készülnek. Feledtetni akarják azt az időt, amikor az is jó volt, ha beszédhibás gyerek állt ki szavalni. „Mit akarsz? Csak nem akarod itt megváltani a világot? Jó ez itt!" — mondták eleinte Pintér Katalinnak is, ha kifakadt az igénytelenség láttán. Most már nem mondják, sőt egyre nívósabb műsort várnak tanulók, szülők egyaránt. Mert a szülők is észreveszik a változást. S egyre inkább jönnek. Ünnepségre csakúgy, mint értekezletre.

Szükség volt egy tanárra

Ennek az eleven életnek egyik fő szervezője, mozgatója tehát Pintér Katalin, akinek a neve mellé már-már illetlenség odaírni, hogy pá-

„Azt akarom, vigyék minél többre az életben"

tanárképzőn. Ekkor keresett fel Holb Gyula igazgató, azt az ajánlatot téve, hogy jöjjek Debrecenbe, az Ondódi Általános Iskolába. Azt mondta, szüksége van egy tanárra, ezért kezdő fizetésként ad 1800 forintot.

— S a válasz?

— A leghatározottabb nem. Először is szerettem a diákéletet, nem akartam végzés előtt kimenni dolgozni. Másodszor: feltétlenül városban, vagy nagyobb községben akartam elhelyezkedni. Igaz, társadalmi ösztöndíjas lévén Debrecenről eleve le kellett volna mondanom. Végül is abban állapodtunk meg, hogyha lesz időm (nyilvánvaló volt, hogy lesz, hiszen szüleimhez Debrecenbe jártam haza), ellátogatok Ondódra.

Marasztaló nyírfaliget

— És ellátogatott?

— Igen, egy szeptemberi szombat délelőtt mentem ki, a leglágyabb őszi napsütésben. A nyírfaliget elégikusabb tán nem is lehetett volna. Ez kellett csak az én magyar—orosz szakon hangolt érzelmeimnek. S az iskolabéli zsibongás. Az eleven szemek. Emlékszem, egész délelőtt bent ültem. Az idős néni, aki épp akkor (szükségből) helyettesített, szinte semmit sem csinált úgy, ahogyan én szerettem volna, vagy ahogyan én csináltam volna. Egyetlen erős meggyőződésként alakult ki bennem azon a délelőttön, hogy ezekhez a gyerekekhez másként kell közelíteni, illetve hogy sokkal, de sokkal többet kell nekik adni.

— És ittmaradt.

— Igen. 1974 szeptemberének végén kezdtem el tanítani. A főiskola negyedik évét

SZABAD IDEJE

Természetes jelenség, hogy a gyermekgondozási segélyről folytatott beszélgetések, eszmecserék során sokszor használunk „felsőfokú" jelzőket. Annyiszor hallottuk, érzékeltük is, hogy a kisgyerekeknek, csecsemőknek elsősorban, de a másfél-két éveseknek is — szoros a kötődésük az édesanyával; annyiszor látjuk magunk is, mennyire rászorulnak életük első évében az anyai gondoskodásra ezek a piciny emberkék; tulajdonképpen mindnyájan hajlamosak vagyunk arra, hogy a „gyes" egyik oldalát folyamatosan előtérbe helyezzük, s a jelzőink is ehhez igazodjanak.

A „másik oldalból" utcán, üzletben, otthonokban elsősorban annyit látunk: tömérdek ifjú asszony tolja sétára a piciket, levegőznek, beszélgetnek, néhol kötnek, horgolnak is. Aztán főznek az anyukák, bőségesen, meleg vacsorát adnak este a hazatérő férjnek, a család nagyobb gyereke nem veszi igénybe a napközit, (sokhelyütt nem is veheti!). Mert az anyuka „úgyis otthon van". A mosás javát is a „gyes"-mamák végzik, takarítanak is jóckán. Mert aki „otthon van", annak — ugye — igazán apróság azt a kis lakást rendbe pofoznia.

Vaskos leltár: házimunkából, „gyes"-teendőkből. Elmegy vele a nap, elmegy az egy, két, vagy a három év. A kérdés most annyi: elegendő-e mindez — nekik? A fiatal mamáknak.

Óvakodnék az általánosításoktól. Több tucat kismamával beszélgettem, nagyon is eltérően „nyilatkoztak". Amit — főleg az egészen fiatalok — elmondtak, úgy summázható,: nagyon jó, hogy nem kell a parányi emberpalántával hajnalban bölcsődébe rohanni. Remek és megnyugtató, hogy kevesebbet fertőződik, ritkábban beteg, a mama szeme láttára gyarapodik, s minden kedves rezdülése „otthon van", látható, tapasztalható. Aztán — azt mondja egyik mama, hogy ő voltaképpen hullafáradt estére, még olvasni sincs ideje. A másik arról beszél, hogy felejti a szakmáját és lemarad, mire visszakerül a munkahelyére. A harmadik: hogy jó lenne már valami tanfolyam, talán nyelv, vagy varrás... mert „csak háziasszonynak" lenni egy kicsit unalmas, egy kicsit fárasztó...

Beszélgetnek egymás közt a kismamák.

Kétszáz ezernél többen vannak. Egész kis hadsereg. Mondjuk: tartalékban levő hadsereg. Alkotó, szép tartalékidőben.

És valóban kopnak a szakmai ismereteik, (ha voltak.) Valóban keveset olvasnak... Valóban vannak hiányérzeteik, jóllehet, ezek társadalmi mértékben még nem fogalmazódtak meg eléggé. A lényeg is kiszűrhető a nehezen egyeztethető gondolatokból: a családi hasznosság mellé kéne még valami. Fogódzó — visszafelé...

Az egyik budapesti kerületben azonnal „léptek", amikor tanulási igényről hallottak: a szép kulturházban, a szomszédos gimnázium pedagógusai megszervezték a kismama-középiskolát. Pár tucat jelentkezőre számítottak. Órák alatt kétszáz fiatalasszony jelentkezett. Már tanulnak.

Vagy vegyük a szegedi példát. A Jutagyárból is sok fiatalasszony tölti most otthon a gyermekgondozási szabadságát, jobbára betanított munkások, vagy teljesen szakképzetlenek. Megcsillantották előttük a lehetőséget — a szakmunkás bizonyítvány megszerzését. Meglepően gyorsan és sokan jelentkeztek; az üzemiek még azt is megtették, hogy a tanuló anyukák gyerekeinek a számára biztosították a felügyeletet.

Hirtelenjében válogattunk a példák közül. Akadna már jónéhány hasonló, Szombathelyen, Debrecenben, de sokkal kisebb településen is, szerte az országban. Hallunk olyan ügyes ötletekről, hogy szép, művészi kézimunkákat készítenek fiatalasszonyok, nem eladásra, hanem közösen, ismerkedve a népművészetnek ezzel a szép ágával. Rövidebb-hosszabb tanfolyamokról is hallottunk már; sőt arról is, hogy nyelvvizsga-előkészítőket is szerveznek nekik egy-két helyen. Volt már kezdeményezés arra, hogy kereskedelmi ismereteket adó tanfolyamot végezhettek; arra is, hogy műszeripari, ruhaipari szaktanfolyamokat indítottak vállalkozó csoportoknak.

Salgótarjáni sajtótájékozató

Alkotmánybírósághoz fordul az MSZP

A fórumon Kósáné Kovács Magda

Kósáné Kovács Magda szocialista országgyűlési képviselő tartott sajtótájékoztatót az MSZP salgótarjáni székházában az esti lakossági fórum előtt. Elmondta, rövidesen megjelenő programjuk leginkább abban a kérdésben különbözik a többi pártétól, amit a munka világáról mondanak. Foglalkoztatási elemek más pártok programjaiban is vannak, de azokban a célok, módszerek és ajánlások a gazdaságpolitika eszközeként jelennek meg.

Ami a jövőt illeti, a liberális pártokkal is vitáik vannak a jelenlegi foglalkoztatási helyzet megítélésében. Kósáné elfogadhatatlannak tartja azt a kormányzati érvet, hogy a munkanélküliség mértékének oka a korábbi teljes foglalkoztatottság. Szerinte nem ez, hanem a gazdasági visszaesés. Úgy vélte, ha elindul a gazdasági növekedés, az először is a termelés hatékonyságát emeli, felszámolva a kapun belül mai is meglévő munkanélküliséget.

Kósáné elmondta, három csoport statisztikája tér el a gazdasági valóságtól: a pályakezdőké, az ellátásból kiesőké, illetve az átképzésen lévőké és a közhasznú munkát végzőké. Úgy látja, valamennyi tárcának át kell majd tekintenie a választások után, mit tud tenni a munkanélküliség ellen saját felelősségi körében, mert ez egységes kormányzati feladat. Az MSZP is támogatja a részmunkaidős tevékenységet és a fiatalok minél későbbi megjelenését a munkaerőpiacon.

Kósáné bejelentette: pártja a jövő héten Alkotmánybírósághoz fordul a közalkalmazottakra vonatkozó legutóbbi szabályozás miatt.

D. I.

Testületi ülés Balassagyarmaton – A Lánchíd szindróma

Milyen rétegre teszik a habot?

Balassagyarmat. Ülést tartott tegnap Balassagyarmat képviselő-testülete. Több órát vett igénybe az idei költségvetés tervezetének ismertetése, indoklása. *Dr. Kiss Tamás* alpolgármester elmondta: az is mutatja a helyzet nehézségét, hogy soha eddig nem vett igénybe ennyi időt a program. A beszámoló után részletekbe menő vita bontakozott ki a képviselők körében, melynek középpontjában a közalkalmazotti törvény terheinek taglalása szerepelt. Nagy teret kapott a már ezerszer dícsért és átkozott F-kategóriába történő besorolás.

Filip Pál felhívta a figyelmet arra, hogy aránytalanul nagy a pedagógusok bérére fordított összeg, hiszen ők csak a lakosság kis hányadát teszik ki. Ugyanakkor négy év alatt nem tudta elérni, hogy a körzetének néhány utcája szilárd burkolatot kapjon.

Ember Csaba a pedagógusok nevében visszautasította a szűk rétegre vonatkozó megjegyzést, mivel nem ötszáz pedagógusról van szó, hanem hatezer gyerekről. A pénz pedig csak az egymilliárdos költségvetés három ezreléke. A városatya ekként folytatta: mindig a kultúra, az oktatás volt az első, amit megnyirbáltak. Kinek fontos egyáltalán ez a szféra? Senki nem vitatja a járdák, utak fontosságát, de Pesten is kevés kockaköves út volt, amikor Széchenyi megépítette a Lánchidat.

A testületi ülésen a kórházról is szó volt. Archív képünkön: a felújított szemészeti osztály múlt őszi átadásán dr. Surján László népjóléti miniszter is részt vett **Fotó: Rigó**

Felvetődik a kérdés, mennyi pénzt fordított az önkormányzat fejlesztésre. Dr. Kiss Tamás alpolgármester elmondása szerint, ha nem is említjük a kórház rekonstrukcióját, s ezzel párhuzamban a központi forrásokat, akkor is kiderül, hogy a város 405 millió forintot invesztált fejlesztésbe az elmúlt három évben. Harminc millióért épült vízvezeték, 50 millióért gázelosztó, az intézmények gázra történő átállítása 40 millióba került. A többi ráfordítás sem elhanyagolható. Ha ehhez még hozzávesszük, hogy a gázprogram örökölt hitelét is visszafizette az önkormányzat, nem lehet ok panaszra. Utóbbi megjegyzés dr. Németh György polgármestertől ered.

Ember Csaba név szerinti szavazást kért, amikor arról kellett dönteni, hogy az F-kategóriás, különösen jól dolgozó pedagógusok munkájának elismerésére felvegyék-e a 3,6 millió forintot. Tizenöt igen szavazat született, 3 nem ellenében. A testület végül 12 igen szavazattal elfogadta a költségvetési tervezetet, s ezen belül a szükséges hitel felvételét.

Elkészült a kórház új működési és szervezeti szabályzata, de ez a következő testületi ülésen kerül újra terítékre.

Pont került a városi lap sorsára is. A testület fél évi huzavona után jottányit sem jutott előre a lap esetleges megtámogatását illetően. A főszerkesztő még egy lapszámot elkészít, aztán veszi a kalapját. Elképzelhető, hogy két és fél év után ismét lap nélkül marad a kulturális hagyományaira olyannyira büszke város.

Á.T.

Hét szűk esztendő Bátonyterenyén

(Folytatás az 1. oldalról)

részi önkormányzatot. Elfogadták azt a javaslatot, hogy a kérdésben még az új költségvetés elfogadása előtt döntsenek.

Bátonyterenye rendezési tervének megvitatása utána került terítékre a tervezett idei költségvetés. *Nagy Mihály* polgármester úgy fogalmazott: a mostani év lesz a legnehezebb: a hét szűk esztendő derekán tartanak. A 900 millió forintos kiadás mellett csupán 600 millió jön majd be a kasszába, s a 300 milliós hiány lefaragása jelent szinte megoldatlan gondot a városatyáknak.

(sz.gy.s)

Az erdőkürti polgármester asszony pályázata

Első és különdíjat nyert

Tegnapi lapszámunkban közöltük, hogy a Gödöllőn rendezett háromnapos konferencián az „Önkormányzati vagyonhasznosítás és vállalkozás Erdőkürtön" című pályázatát ismertette a jelenlévőkkel *Szervánszky Józsefné*, Erdőkürt polgármester-asszonya. Pályamunkáját és annak előadásmódját a zsűri kiválónak minősítette, és első díjjal jutalmazta.

Ezenkívül különdíjban is részesítették. Ez azt jelenti, hogy a pályázatban szereplő elképzeléseik megvalósításához a budapesti Körvonal Műszaki Iroda Kft. 100 ezer forintig ingyen végzi el a kivitelezéssel kapcsolatos tervezési munkálatokat.

A két díjat tegnap délután vette át Szervánszky Józsefné.

Fidesz napok

PÁSZTÓ. Január 28-án pénteken 18.30 órakor a művelődési házban rockfesztivállal kezdődik a II. Fidesz napok eseménysorozata. Január 29-én szombaton délelőtt 8.00 órai kezdettel sportversenyeket tartanak a Dózsa György Általános Iskola tornatermében, majd délután 15.00 órától politikai nagygyűlés találkozik az érdeklődőkkel Orbán Viktor, a Fidesz elnöke és Katona Kálmán országgyűlési képviselő. Január 30-án, vasárnap 10 órakor matinén vetítik a „Sose halunk meg" c. magyar filmet a Mátra moziban. A belépés ingyenes.

Traffipax

Január 28-án, pénteken 14 és 22 óra köztött a 22-es számú főúton, Szécsény kül- és belterületén, valamint Endrefalva, Karancsság és Szalmatercs térségében számíthatnak a gépjárművezetők traffipaxos közúti sebességmérésre.

Politikai gyűlés

SZÉCSÉNY. A Nemzeti Demokrata Szövetség rendezésében politikai nagygyűlést tartanak ma 18 órától a város művelődési házában. A gyűlés vendége lesz Bíró Zoltán, a szövetség társelnöke is.

Belharc az MDF-ben – A kampányelképzelés ellentmondásai

Megbuktatták a megyei elnököt

Alighanem vissza kell mennünk az időben közel három évet, hogy megértsük, mi is zajlik napjainkban az MDF-en belül. Történt akkoron, hogy a balassagyarmati városatyák úgy döntöttek, visszakérik a megyeszékhelyi rangot Salgótarjántól. Tanulmány is készült holmi decentralizálásról, mely szerint a megye más városainak is fontos szerep jutott volna az új leosztás szerint. Mindenki tudta Nógrádban, hogy az öt-letgazda Bilecz úr volt, aki akkor még más párt színeiben politizált.

A gyarmati képviselő azóta is következetesen, s makacsul kitart a megyeszékhely cseréjének ideája mellett. Álláspontjának helyességét sokan vitatták, ám Nógrád megye önkormányzatainak több mint hatvan százaléka ebben a kérdésben *dr. Bilecz Endre* mellé állt. A Belügyminisztérium azonban mind a mai napig hallgat.

Érdekütközés

Sok salgótarjáni emlékszik még a városi televízióban lezajlott dr. Bilecz Endre kontra *Pál József* szócsatája, amelynek középpontjában a megyeszékhely ügye állt. Az érdekellentétek tapinthatóak voltak.

Dr. Bilecz Endre belépett az MDF-be, ezáltal igen furcsa helyzet alakult ki. *Speidl Zoltán* és Pál József salgótarjáni MDF-es képviselők értelemszerűen nem azonosultak a megyeszékhely cseréjével. Pártfegyelem ide vagy oda, feloldhatatlan ellentét alakult ki köztük, hiába is próbálták leplezni a gondokat.

A megyeszékhely visszahelyezésének igénye a balassagyarmati MDF szervezetben is igen erősnek bizonyult. Nyilván, a salgótarjáni MDF-tagok másként gondolkodnak erről a kérdésről.

Eseményháttér

Bonyolítja a helyzetet, hogy mintegy ellensúlyozandó az arányokat, a fórum megyei elnökének a balassagyarmati *dr. Csekey Lászlót* választották. A tizenegy tagú választmányba a négy körzet két-két tagot delegált, s hozzájuk csatlakoztak automatikusan az országgyűlési képviselők.

Elérkezett az idő, amikor a pártok nyilvánosságra hozták jelöltjeiket a megyében is. Egyetlen körzetben nem derült ki, hogy kit indít az MDF a választásokon, mégpedig a balassagyarmatiban. Bilecz sokáig vacillált, végül aztán a gyarmati szervezet az ő inditása mellett döntött. Ez a tény viszont sehogysem illik bele az MDF kampánystratégiájába, hiszen Bilecz valószínűleg kampányának középpontjában a megyeszékhely cserét állítaná.

Az események a háttérben zajlottak, földi halandó aligha tekinthetett volna be a leborított kártyákba, így aztán nem egyszerű vállalkozás a mozaikokat összerakni.

Lavina

Balassagyarmaton január 13-án ülésezett a megyei választmány. Néhány hír szivárgott ki csupán az ülésről. Úgy tudjuk, Bilecz indulását leszavazta a testület. Előkerült egy új név *Bencsik András* személyében. Róla tudni kell, hogy a kormányhoz közeli Pesti Hírlap főszerkesztője, s némi kötődése van Honthoz.

kövötkezjövetelre január 18-án, Szécsényben került sor. Bilecz nem kapott zöld utat, Bencsik viszont igen. Váratlan epizód is történt az ülésen. Csekey László megyei elnöktől megvonták a bizalmat, s helyére a pásztói Tóth Lászlót nevezték ki.

Január 25-én összeültek a gyarmati MDF-esek, hogy megvitassák a kialakult helyzetet. Kitartottak Bilecz jelöltsége mellett. A városban szóbeszéd tárgya, hogy a helyi szervezet tagjai új nevekben is gondolkodnak. A belharc tehát folytatódik. Vajon ki lesz a győztes? Lesz-e győztes? **Ádám Tamás**

Szűkszavú exvezető

A legilletékesebb: **dr. Bilecz Endre** hallgat – egyetlen szót sem sikerült kihúzni belőle. **Dr. Csekey László**, a megbukott vagy lemondott elnök ugyancsak szűkszavú. Néhány kérdésre mégis válaszolt.

– Csekey úr, mi zajlik az MDF-ben?

– Erről nem nyilatkozom, ez belső ügy.

– Legalább azt mondja meg, kapcsolatban áll-e leváltása a dr. Bilecz Endre indítása körüli huzavonákkal?

– Annyit mondok, hogy a megyei választmány ülésén a kampánystratégiával kapcsolatosan ellentétek merültek fel, és ezekben az ellentétekben én a kisebbség álláspontját képviseltem. Nem tudtam azonosulni a többségi véleménnyel.

– Kiderül valaha egyáltalán, mi történt a kulisszák mögött?

– A választások után készséggel állok a sajtó rendelkezésére. Akkor mindent elmondok.

Bencsik már és még között

Telefonon sikerült elérnünk **Bencsik Andrást** a Pesti Hírlap főszerkesztőjét, a balassagyarmati választókerület másik jelöltjét.

– Segítene tisztázni a helyzetet?

– A 4-es számú választókerület alapszervezetei által létrehozott választókerületi egyeztető fórumnak joga és kötelessége a képviselőjelölt-állítás – mondta Bencsik András. – A fórum Bilecz Endrét jelölte, de úgy tudom, a megyei választmány megvétózta a döntést – ezt Bilecz Endre el is fogadta. Engem megkérdeztek: ha Bilecz nem indul, vállalnám-e a jelöltséget? Azt válaszoltam, ha nem ütközöm emiatt Bilecz Endrével, akkor igen. Azóta többször beszélgettünk, kettőnk között nincs harag, mégis eléggé elmérgesedett a helyzet.

– Az ön jelölése tehát véglegesnek tekinthető?

– Továbbra is nyitott kérdés, hogy ki lesz a jelölt. Az egyeztető fórum még nem ült össze – vagy jelölnek engem, vagy nem. Ha jelölnek, és azt a választmány elfogadja, köszönettel veszem és elfogadom. Most tehát átmeneti helyzet van: Bilecz Endre már nem jelölt, én még nem vagyok az. Ugyanakkor új nevek is felmerülhetnek a továbbiakban. Örülnék, ha megszületne a döntés, nem magam miatt. A térségben ez most fölösleges viharokat kavar.

– Dudellai –

Elsőként írtak alá a megyében

Együttműködés a fegyelmezett és jogos vadászatok érdekében

Tegnap délelőtt – elsőként a megyében – a Salgótarjáni Rendőrkapitányságon *dr. Tanner Miklós* városi rendőrkapitány és a területhez tartozó, vadászterülettel rendelkező hét vadásztársaság képviselői aláírták azt az együttműködési megállapodást, ami a jogosulatlan vadászati tevékenység visszaszorítását, és a vadászati fegyelem megszilárdítását hivatott szolgálni.

A megállapodásban a vadásztársaságok vállalják, hogy a rendőrség tudomására hozzák a társas vadászatok ütemtervét, a tagság névjegyzékét, s a tagsági viszonyban bekövetkező változásokról folyamatos információt adnak.

A rendőrség a közterületi szolgálat végrehajtása során ellenőrzi a gépjárművek csomagtartóját és a gépjárműben szállított lőfegyver tartásának jogszerűségét, illetve az elejtett vad eredetét. Lehetőség szerint csak olyan személyeknek ad ki vadász lőfegyver tartására engedélyt, aki vadásztársasági tagságát előzetesen igazolja. **P. A.**

Kíváncsiskodó

Tanúra nincs szükség

Mai kíváncsiskodó kérdésünket Nagy Jánosné tette fel Salgótarjánból. Idős hozzátartozóját tizenkét évig ápolta, és ezt tanúkkal is tudja bizonyítani. Tudomása szerint ezt az időt beszámítják a nyugdíjba is. Így van-e ez? – kérdezi.

A kérdésre **dr. Viczián Gyula**, a Nógrád Megyei Nyugdíjbiztosítási Igazgatóság vezetője adott választ.

– Hozzátartozó ápolásával két jogcímen lehetett, illetve lehet szolgálati időt szerezni. Ilyen szempontból figyelembe vehető azon idő, amelyre a biztosított az ápolás céljából fizetés nélküli szabadságot kapott, s melynek tartamára a nyugdíjjárulékot megfizették. Szolgálati időként kell figyelembe venni továbbá azt az időt is, amely alatt a nyugdíjigénylő ápolási díjban részesült, és a díjat folyósító szerv a hat százalékos nyugdíjjárulékot megfizette. Szeretném megnyugtatni a kérdezőt, hogy ezen időtartamok és a befizetett járulékok a társadalombiztosítási nyilvántartásokban megtalálhatók, tanúnyilatkozatokra tehát nincs szükség. Amennyiben viszont az ápolást nem az említett feltételek mellett végezte, úgy szolgálati időt sajnos nem szerzett. Alapvető követelmény ugyanis a járulékok fizetése.

A salgótarjáni Szamóca élelmiszer üzletben a kettesével becsomagolt sütemények árát egyenként tüntetik fel, így a vevőt többnyire a kasszánál éri a meglepetés. Szabályos ez az árazás? – kérdezi egy salgótarjáni olvasónk.

Gazdag a mai program: kiállítás, előadás, koszorúznak

Saját kora támogatta, az utókor támadta a 150 éve született Benczúr Gyulát

Örömmel dolgozott a dolányi kúriában

Benczúr Gyula a XIX. század második felének, végének – Munkácsy mellett – legismertebb, legünnepeltebb magyar festője volt. Neve összefonódott a hazai történelmi festészettel, az úri társaság versengett, hogy reprezentatív portréin megörökíttesse magát. Munkásságát a kor számtalan éremmel, kitüntetéssel honorálta. Az utókor pedig – sokszor indokolatlanul – támadta, idejétmúltnak tartotta néha kissé pátoszos történelmi tablóit, a müncheni realizmus szellemében fogant festményeit.

Nem szabad elfelejtenünk azonban, hogy Benczúr életműve egy korszak reprezentatív igényeit, általánosan elfogadott szemléletmódját tükrözi, annak nemcsak hibáival, erényeivel is. Művészete mindvégig őszinte volt, biztos rajzkészsége, festői szépségekben gazdag képei alapján legtehetségesebb festőink közé kell, hogy soroljuk.

A mesteriskola élén

Benczúr Gyula 1844. január 8-án született Nyíregyházán, *Benczúr Vilmos* gyógyszerész és *Laszgallner Paulina* gyermekeként. Már kora gyermekkorában feltűnt rendkívüli rajzkészsége, amelyet a későbbiekben a kassai *Klimkovics* testvérek magániskolájában fejlesztett tovább. 1861 és 1869 között a müncheni festőakadémia növendéke, *Piloty* (a müncheni realizmus egyik legismertebb festője) tanítványa. Ez idő alatt alakult ki vonzódása a történelmi festészethez, s a barokk stílushoz. A barokkos, egyszersmind összefogott kompozíció jó példája talán legismertebb korai műve, a Vajk megkeresztelése című festménye.

A tehetséges fiatal festőt 1876-ban *II. Lajos* bajor király a müncheni akadémia tanárává nevezi ki és számos művészi megbízással látja el.

A megtisztelő feladatok ellenére Benczúr örömmel tér haza 1883 elején, amikor *Trefort Ágoston* kultuszminiszter az újonnan felállítandó budapesti festészeti mesteriskola élére nevezi ki. Benczúr 1919–ig – a tanácskormány általi felmentéséig – látja el e feladatot, mégpedig örömmel, kitűnő pedagógusként. Növendékei közé tartozott *Fényes Adolf, Kernstok Károly, Pór Bertalan, Koszta József* is.

Benczúr Gyula 1881–ben festette Gyermekeim című képét

Mágnásportrék

A hazatérő Benczúr Gyulát jelentős megbízások várták. Itthon festette legjelentősebb reprezentatív festményeit, történelmi tablóit – a Budavár visszavételét, a Milleneumi hódolatot, valamint Mátyás korát bemutató nagyméretű vázlatait.

Komoly elismerést váltott ki mágnásokat és a politikai élet kiemelkedő alakjait megörökítő portréival. Maga *Ferenc József* is több alkalommal készíttetett magáról arcképet Benczúr Gyulával.

A siker titka az volt, hogy a művész kitűnő érzékkel egyesítette a kor által megkövetelt látványos megjelenítést, az érzékeny emberábrázolással.

Vidéki kúria

Szívesen festett történelmi zsánereket, idősebb korában pedig puttócsoportokat, mitológiai jeleneteket s néhány virág– és tájképe is megmaradt.

A művész már a századfordulótól foglalkozott a gondolattal, hogy vidéken kis kúriát vesz. Mikszáth Kálmánék javaslatára esett választása Dolányra, ahol mindvégig örömmel dolgozott. Itt is hunyt el 1920. július 16-án. Tiszteletére 1930-ban Dolány felvette a Benczúrfalva nevet.

Peák Ildikó

Ma 10 órakor koszorúzási ünnepség lesz Benczúrfalván, a művész sírjánál. A szülőváros nevében emlékbeszédet mond dr. Németh Péter, a Nyíregyházi Jósa András Múzeum igazgatója. 11.30 órakor Salgótarjánban a Nógrádi Történeti Múzeumban nyílik meg – a Magyar Nemzeti Galériával és a Jósa András Múzeummal közös szervezésében – Benczúr Gyula kiállítása. Megnyitóbeszédet mond Peák Ildikó művészettörténész. 12 órakor a múzem tanácstermében Bellák Gábor művészettörténész – a kiállítás rendezője – tart diaképekkel illusztrált előadást Benczúr művészetéről.

„Fiatal magyar fotó 1990 után"

Korlátlan tárlat

Kiállításra hívják a fiatal fotográfusokat. A Miskolci Galéria Igazgatósága várja az 1957 után született magyar fotográfusok 1990 után készült műveit – hivatásosakét, műkedvelőkét, családi fényképészekét, kísérletezőkét és szépségkeresőkét, krónikásokét és magánvilágukban élőkét egyaránt. Sem méretbeli, sem mennyiségbeli korlátozással nem élnek a szervezők. A kiállításra kiválasztott művek a fotógyűjteménybe kerülnek. Díjakat ajánlott fel a kiállítók számára a Művelődési és Közoktatási Minisztérium képzőművészeti főosztálya, a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat, Miskolc Megyei Jogú Város Önkormányzata és több szakmai cég.

A „Fiatal magyar fotó 1990 után" pályaműveiből rendezett tárlat 1994. június 13–a és augusztus 21–e között várja majd az érdeklődőket a Miskolci Galériába. Ezt követően a Budapest Galéria Lajos utcai Kiállítóháza, majd a Szegedi Képtár látja vendégül a képeket. A beküldésre szánt fotókat 1994. február 28–áig postán kell eljuttatni a Miskolci Galéria Igazgatóság címére (3525 Miskolc, Hunyadi utca 12.). Mód van személyesen is átnyújtani a műveket a Miskolci Galériában (Déryné utca 5.), a Budapest Galéria Kiállítóházában (III. kerület, Lajos utca 158.), illetve a szegedi Móra Ferenc Múzeumban (Roosevelt tér 1–3.) – mindegyik helyszínen február 28–án 10–16 óra között.

Ökumenikus Tanulmányi Füzetek

Vallás és egyház ma

Az Ökumenikus Tanulmányi Központ kiadványsorozatot jelentet meg Ökumenikus Tanulmányi Füzetek címmel. A sorozat hatodik, 1993. évi decemberi száma most látott napvilágot. Címe: Vallás és egyház a rendszerváltozás után Magyarországon.

A több részből álló tanulmány baptista, evangélikus, református és római katolikus teológusok munkája. A szerzők e vállalkozásukkal ismét szerteágazó és nehezen áttekinthető kérdés tisztázásához szeretnének segítséget nyújtani. E törekvésük igénye és szükségessége kézenfekvő, hiszen az elmúlt négy-öt évben gyors és mélyreható változások sora zajlott le a magyar társadalomban a vallás és az egyházak értékelése és szerepük kijelölése tekintetében is. Az eltelt évek több kormányzati intézkedést is hoztak az egyházakra vonatkozóan. A közvéleményben pedig az egyházak megítélése egyrészt kedvezően változott, másrészt újabb viharokat is kavart. Van olyan vélemény is, amely szerint az egyházak társadalmi helyének és közéleti szerepének minősítése körül áttekinthetetlen és igen ellentmondásos a helyzet.

A téma iránt érdeklődők érdekes összefoglalókat olvashatnak egyebeken kívül a szabad választások, az új kormány és a keresztény értékek helyzetéről, a fontos döntésekről és heves vitákról. Utóbbiak mindenekelőtt az egyház, a nevelés és az iskola viszonyának alakulásával, a hitoktatás helyzetével, az egyházak és a közszolgálati médiumok kapcsolatával, a volt egyházi ingatlanok visszaadásával, stb. függenek össze. Igen érdekesek az állam és az egyház szétválasztásával kapcsolatos nézetek is.

Nyílt nap a főiskolán

Az Energetikai Főiskola (Paks, Dózsa György út 95.) pályaválasztási nyílt napot tart az érettségiző, pályaválasztás előtt álló fiatalok számára február 4-én, pénteken 9.00–től 15.00 óráig.

A Budapesti Műszaki Egyetem gépészmérnöki karának részét képező energetikai szak 1989 óta működik Pakson. A felvehető létszám hatvan fő. A hallgatók jelentős részének a Magyar Villamos Művek Részvénytársaság kínál társadalmi tanulmányi ösztöndíjat.

Nógrád is támogatja

Könyv a Felföld népi építészetéről

Könyv készül az észak-magyarországi népi építészetről a miskolci Herman Ottó Múzeum kezdeményezésére. *M. Balassa Iván: A Felföld népi építészete* című műve, amely a jellegzetes népi építészeti emlékanyagot mutatja be, s föltárja ennek jellemzőit, még idén napvilágot lát. A kötetet igen bőséges képanyag teszi teljessé.

A mű létrejöttét a három északi megye, köztük Nógrád is anyagilag támogatja.

Sok a felesleges láncszem a termelő és a fogyasztó között

Az idén több támogatást kap a mezőgazdaság

Szécsényi beszélgetés dr. Szabó János miniszterrel

Dr. Szabó János földművelésügyi miniszter a közelmúltban Nógrád megyébe, Szécsénybe látogatott. Akkor kérdeztük meg tőle, hogy miként értékeli a magyar mezőgazdaságnak az 1993-as esztendőben nyújtott teljesítményét?

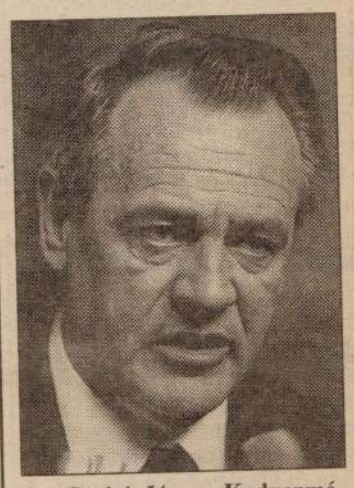

Dr. Szabó János: Kedvezményi rendszert dolgozunk ki

– Az '92-es évhez viszonyítva visszaesés következett be. Ez elsősorban az aszálykárral függ össze. Hál'Istennek azért annyi kalászos termett, amely az ország szükségletét fedezi. Összességében nem veszteséges a mezőgazdaság. Ráadásul 25 %-kal megemelkedtek a felvásárlási árak.

– Az 1994-es évre a minisztérium milyen fő stratégiát dolgozott ki?

– Ezt az évet mindenképpen a növekedés, a felhalmozás esztendejének kell tekinteni. Cselekvési programunk az első fél évre készült el. Ebben kiemeltük, hogy a törvénykezésben mit kell tenni. Másfelől most dolgozunk ki olyan kedvezményi rendszert, amelyben a gázolaj, a tenyészállatok vásárlása, a kistermelők banki fedezetének támogatása szerepel.

– Ez konkrétan mit jelent?

– A termelési célú beruházást jobban támogatjuk. Eddig a mezőgazdasági fejlesztési alapból a beruházás felére 4 éves futamidőre kamatmentes kölcsönt adtunk. Most a beruházás 30 %-át – legfeljebb 500 ezer forintot – az állam biztosítja. Ez azt jelenti, hogy az illetőnek mindössze 20 %-kal kell rendelkeznie ahhoz, hogy a gazdaságát beindítsa.

A termőföldek zöme magántulajdonba kerül

– A tulajdonviszonyok változása hogyan hatott a termelésre?

– Fő cél, a piacgazdaság legalapvetőbb feltételének, a magántulajdonnak a megteremtése. Ez a mezőgazdaságban három ágon fut: kárpótlás, részaránynevesítés, élelmiszeripar.

Ami a kárpótlást jelenti, az elmúlt esztendő végéig 320 ezer ember jutott hozzá a földjéhez, huszonhétmillió aranykorona értékben. Sok gondunk volt és van a licitálásokkal, a földalap kijelölésével. Úgy gondoljuk, hogy határidőre – tehát ez év május 31–ére – kialakul egy olyan állapot, hogy a termőföldek kilencven százaléka magántulajdonba kerül.

– A mezőgazdaságnak és a feldolgozó iparnak mi a közös stratégiája?

Előny a magyar árunak

– Mi Európa piacán csak jó minőségű termékekkel és a magyar specialitásokkal tudunk versenyképesek lenni. Ezért tudatosan kell támogatnunk a speciális magyar termékeket. A jövő kistermelése a vertikális integrációval valósítható meg, amelyben valamilyen szervezet összefogja a kistermelőket, s megfelelő információkhoz juttatja őket. Ebben a kapcsolatban az élelmiszeriparnak lehet meghatározó szerepe.

– Ön tudja, hogy Nógrádban nagyon sok a munkanélküli? A mezőgazdaság hogyan tud ezen enyhíteni?

– Rétegprogramunk azokon a munkanélkülieken próbál segíteni, akiknek van földtulajdonuk, vagy föld iránti kérelmük. Ők 200 ezer forintig kapnak egyszeri támogatást. Azt is tudom, hogy ez a rendszer nem jól működik, sőt teleaggattuk bürokratikus elemekkel.

– A gazdák a tőkehiány mellett panaszkodnak a kiszámíthatatlan piacra, az alacsony termelési árakra . . .

A piacgazdaság gyermekbetegségei

– Ebben is nagyon sok igazság van. A minisztériumból én nem mondhatom meg, hogy hol, mit és mennyit termeljenek. Sok a fölösleges láncszem míg az áru a termelőtől eljut a fogyasztóig. A tervezett információs hálózat kialakításával közelebb kerülhet egymáshoz a termelő és a fogyasztó. A piacgazdaság nálunk új dolog, most esünk át a gyermekbetegségein. Ami pedig a védővámokat illeti, ez nemcsak a minisztériumtól függ. Mi azt akarjuk, hogy magyar gazda minél több védelmet élvezzen.

Szenográdi Ferenc

Tökkapálás Endrefalva határában – 1993 júniusában

Mai „macskakörömpörkölt"

Írók mondják

Íróasztalán kifőzte: Zöldi László

Pillanatkép

Most úgy él az ember, mintha egy tömegverekedésbe csúszna le merengése pókfonalán.

Juhász Ferenc

Egyenleg

Íróként úgy éltem át ezt a három évet, ahogy az előző negyvenet elviseltem. Aludtam, ettem, éltem, írtam. Néha jó pártfogókra találtak írásaim, máskor ügyetlen, szegény menedzserek kezén elkallódtak.

Bertha Bulcsu

Van benne valami

Az ember azért boldogtalan, mert nem tudja, hogy boldog.

Hernádi Gyula

Józan hang

Szeretetről ömlengeni csak hunyt szemmel és befogott füllel vagy cinikusan lehet manapság.

Eörsi István

Mi a legkedvesebb elfoglaltsága?

Hanyatt fekve operát hallgatni.

Baranyi Ferenc

BENCZÚR GYULA.

MÁLYVÁK KÖZÖTT.

Gazdát cserélt a Budapest Tourist

Budapest (MTI) – A Postabank érdekeltségéhez tartozó Par Avion Utazási Iroda az elmúlt év végén megvásárolta a Budapest Tourist részvényeinek 70 százalékát, amely eddig a Dunaholding birtokában volt. A fennmaradó 30 százalék továbbra is a Fővárosi Önkormányzat kezében maradt. A Budapest Tourist részvénytársasággá alakulása, majd 1992 szeptemberi privatizációja óta egyre eredményesebben működő társasággá lett, azon meglehetősen kisszámú utazási irodák közé tartozik, amelyik még nyereséggel tudta zárni az elmúlt évet. A tervek szerint a tulajdonosváltást követően is megmarad mindkét cég, mindkét management, s egyetlen Budapest Tourist irodát sem kívánnak bezárni. A Budapest Tourist megvásárlásánál a vételt vonzóvá tette az egész országra kiterjedő irodahálózat, az ott dolgozó jól képzett és gyakorlott személyzet, valamint az utazási iroda bevezetett neve és a hosszú évek során felhalmozódott szakmai tapasztalat.

A két cég eddigi tevékenysége alapján a jövőben kiválóan kiegészíthetik egymást és így mindkét cég, mindkét iroda az eddig kialakított profiljának megtartásával párhuzamosan, egymás mellett működve segítheti egymás értékesítését. A Par Avion a kiutaztatást, a repülőjegy értékesítést, a charter-forgalmat erősíti, míg a Budapest Tourist a beutaztatásban, a belföldi turizmusban, a szálláshely értékesítésben, valamint valuta-vételben és -eladásban tevékenykedik tovább.

Nem futnak a lovak

Budapest (ÉM) – Nem indítják el a tulajdonosok, lovaikat az ügető-, illetve a galoppversenyeken -jelentették ki a Magyar Lovaregylet vezetői. A versenylovak tulajdonosai azért döntöttek így, mert a Szerencsejáték Rt. a hosszabb ideje tartó tárgyalások végén is csak 220 millió forint fix évi versenykeretet, illetve a forgalomnövekedés 3 százalékát ajánlotta fel 1994-re. Ez elfogadhatatlan a futtatóknak, mert mint mondották egy-egy ló évi tartása 260–350 ezer forint. Csak abban az esetben lennének hajlandók megegyezni, ha az éves versenydíjkeretet legalább 309 millió forintban állapítaná meg a Szerencsejáték Rt. A múlt évben a 286 millió forintos versenydíjkeretből a lótulajdonosok 60 millió forintot fizettek vissza a boxbérletre és 20 millió forintot a nevezési díjakra. A fennmaradó 200 millió forint tavaly sem volt elegendő a lovak tartására. Visszautasították az egylet vezetői a felvetést, hogy túl sok a versenyló hazánkban. Mint elmondták alig több mint ezer lovat állítottak tavaly starthoz az ügető- és galoppversenyeken. Ez azt jelenti, hogy lényegesen többször indítják egy évben a versenylovakat, mint az nemzetközileg szokás. Komolytalan fenyegetésnek tartják, hogy a versenyrendezők külföldről hoznak majd lovakat, mintegy letörve a „sztrájkot". A sztrájk-megjelölés ellen egyébként is tiltakoztak mert tulajdonosként – mint mondták – akkor indítják a lovakat a versenyeken, amikor akarják. Szerintük a versenyrendezőknek nincs annyi pénzük, hogy megfelelő lovakat, főként pedig zsokékat és hajtókat is hozassanak külföldről. A megegyezés mindenesetre a futtatóknak is érdeke, már csak azért is, mert – mint a sajtótájékoztatón is elhangzott – mintegy 2000 dolgozót foglalkoztatnak.

Mercedes-tervek

Stuttgart (MTI) – A Mercedesnek az a terve, hogy pár éven belül minden tizedik autóját külföldön gyártja, közelebb a piacokhoz – közölte Helmut Werner, az autókonszern elnöke. A külföldi gyártás jelenleg még csak 2 százalékkal részesedik a Mercedes teljes termeléséből. Werner az autóipar átlagánál fényesebb jövőt jósolt saját cégének, amely a többi autógyárhoz hasonlóan nem tudta kivédeni a recessziót és amelynek termelése tavaly 3 százalékkal visszaesett. A konszern abban bízik, hogy a tavalyi 64,4 milliárd márkáról idén 68 milliárd márkára emelkedik árbevétele, termelése pedig 508 ezerről 570 ezer darabra emelkedik. A luxusautógyár tavaly 11 ezer dolgozóját építette le, idén várhatóan további 8 ezer fővel apad a létszáma.

Nemzetközi vásár(ok) – kérdőjelekkel

Amikor az üzleti érdek egyúttal a város érdeke is

MARCZIN ESZTER

Miskolc (ÉM) – A Miskolci Nemzetközi Vásár immár évtizedes hagyományokra tekinthet vissza. Nemcsak a megyében, de országszerte, sőt, nevéhez illően egyre inkább a határokon túl is jól ismerik. Kétévente kerül sor e rendezvényre, amely fontos bemutatkozási lehetőség a gyártóknak, jó alkalom új kapcsolatok teremtésére a kereskedőknek. Kell-e bizonygatni, mekkora szerepe lehet egy jólsikerült kiállításnak ott, ahol éppen pang a gazdaság, ahol minden új üzlet munkahelyeket menthet meg vagy éppen új állásokat szülhet.
1994 Miskolcon a nemzetközi vásár éve – s úgy tűnik, mindjárt kettőé is. No, nem azért, mert máris túl sok a jelentkező...

Már a múlt év szeptemberében...

A bomba a Mixpo sajtótájékoztatóján robbant. (ÉM 1994. január 20.) A kft. alig egy éve alakult, szakmai múltja azonban ennél sokkal régebbre nyúlik vissza. Hiszen a Mixpo gárdája az Általános Kereskedelemfejlesztési Kft. (ÁKF) keretében tanulta a mesterséget – sok egyéb mellett – éppen a korábbi miskolci nemzetközi vásárok szervezése közben.

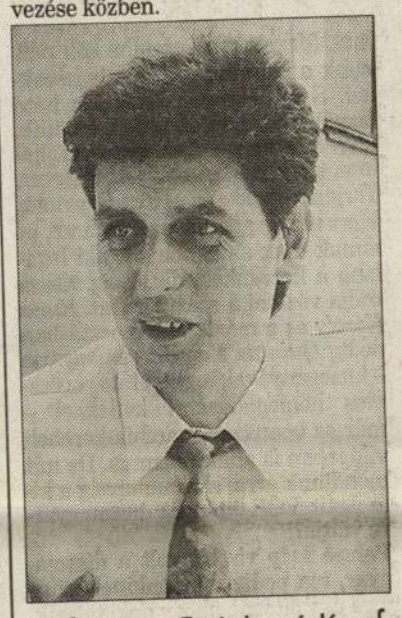

Szabó János Fotó: Laczó József

– Augusztus 9–14. között rendezzük meg a miskolci Nyári Vásár '94 elnevezésű programot, amely a Nyári Vásár '93 hagyományaira épül, ahhoz hasonlóan külföldi kiállítókat is felvonultat. A helyszín az egyetemi sportcsarnok lesz – mondta a sajtótájékoztatón Szabó János, a Mixpo Kft. ügyvezető igazgatója. Miért „Nyári", s mért nem „Nemzetközi"? Miért az egyetemen, s miért nem a szokott helyen, a népkerti csarnokban? Kérdések, amelyekre nem könnyű valódi választ találni.

– Már a múlt év szeptemberében kerestük a kapcsolatot a város vezetőivel és a közgyűléssel az idei nemzetközi vásár megrendezése miatt – tudtuk meg Bonta Páltól, a Mixpo Publik Relations és reklám főnökétől. – Válaszra sem méltattak bennünket, ehelyett novemberben az önkormányzat pályázatot hirdetett a vásár rendezési jogára. Igaz, erről a döntésről levélben értesítettek bennünket.

– Nyilván nem vitatják, hogy a miskolci vásár sorsáról jogosan dönthet a közgyűlés. Miért nem pályáztak?

– Szerintünk a feltételek részben szakmailag elhibázottak, részben teljesíthetetlenek voltak. Csak egyetlen példa: a szervezés jogáért minimum ötmilliót kellett volna fizetni, plusz meg nem nevezett összegű szerződéses kötelezettségeket is tartalmaz a kiírás, ami így már irreálisan magas összeg. Ezt a rendezőnek a résztvevőkkel kell megfizettetnie, aminek következtében a részvételi díjak a Hungexpo díjaival vetekedtek volna. Talán az is minket igazol, hogy nem volt érvényes pályázat, meg kellett hosszabbítani a határidőt.

– Mindezek után – ha úgy tetszik „csak azért is" – Önök saját vásárt rendeznek.

– Mi abból élünk, hogy kiállításokat, vásárokat rendezünk. Aki ebben a szakmában egy kicsit is járatos, az pontosan tudja: a cégek már az előző év őszén eldöntik, hogy a következő évben mely vásárokon vesznek részt. Miután a város vezetőitől semmiféle jelzést nem kaptunk, kénytelenek voltunk elkezdeni a szervezést – más névvel, más helyszínen, de hasonló jelleggel. Igen, nyugodtan vállalhatjuk, hogy ez számunkra üzleti érdek, de úgy gondolom, egyúttal a város érdeke is.

„Az újságíróktól tudtam meg"

– A társaság vezetői nem jelezték nekünk, hogy vállalkozóként megrendeznék a XV. Miskolci Nemzetközi Vásárt, mondja dr. Csepregi Csaba főtanácsos. Én személy szerint azoktól az újságíróktól tudtam ezt meg, akik a tájékoztatót követően megkerestek. Úgy vélem – és a nemzetközi gyakorlat is ezt bizonyítja – természetes, hogy a helyi nemzetközi vásárok szervezését és rendezését az önkormányzat koordinálja. Azt hiszem nem kell bizonygatni, Miskolcnak ez nemcsak joga, de kötelessége is. Ugyancsak az önkormányzat hatáskörébe tartozik, hogy milyen feltételekkel írja ki a kiállítás szervezésére vonatkozó pályázatot.

– Az fel sem merült, hogy pályázat helyett megbízzák a Mixpo Kft.-t a szervezéssel? Hiszen a Mixpo szakemberei – éppen önökkel együttműködve – már többszörösen bizonyították, hogy alkalmasak a feladat magas színvonalú ellátására. Ők bonyolították le az előző, a XIV. vásárt is – igaz, akkor még nem önálló cégként, hanem az ÁKF munkatársaiként.

– A közgyűlés állást foglalt abban, hogy a vásár megrendezésére tendereket kell meghirdetni, és a város érdekében törekednünk kell a minél nagyobb bevételre, ezért a tárgyalásos alapon történő döntés nem merült fel. De a Mixpo Kft.-nek, ugyanúgy, mint a többi vállalkozónak megvolt a lehetősége, hogy benyújtsa pályázatát, amit azonban nem tett meg.

– Az első kiírás állítólag sikertelen volt.

– Pályázók ugyan jelentkeztek, de sajnos egyik sem volt megyei illetőségű, így nem hirdettünk eredményt. A polgármester asszony úgy határozott, meghosszabbítja a pályázati kiírás határidejét. Tette ezt azért, hogy lehetőséget teremtsen a miskolci vállalkozóknak a jelentkezésre. Ennek ellenére sem akadt megyei cég a szervezésre, ezért elfogadtuk egy „külső" vállalkozói csoport ajánlatát. Jelenleg érvényes előszerződésünk van. Még egyszer hangsúlyozom, tudomásul kell venni, hogy ebben a felgyorsult világban az érdekek ütköztetése és egyeztetése folyik. Mi arra kérjük a Mixpo-t, keresse meg az önkormányzat illetékeseit, üljünk le tárgyalni. A feltétel persze az, hogy az egyéni érdekek mellé oda kerüljön a közérdek is.

Lehet, hogy Csepregi Csaba az újságíróktól hallott először a Mixpo Kft. szándékairól, az viszont tény, hogy a Szabó János által említett levél a város jegyzőjéhez szeptemberben megérkezett. Ebben kérik a vásár ügyének mielőbbi napirendre tűzését, s egyben a lehetőséget, hogy az ügyvezető a közgyűlés előtt is ismertethesse a cég szándékait. A levélnek melléklete is volt, a közgyűlésnek címezve. Ebből idézünk:

„Ahhoz, hogy Miskolc lépést tudjon tartani a szomszédos városok (Eger, Debrecen, Nyíregyháza) vásárvárosi törekvéseivel, feltétlenül szükséges, hogy a Miskolci Nyári Vásárok szervezési jogát ne egy-egy alkalomra, hanem minimum ötéves időtartamra kapja meg egy erre specializálódott szervezet. Ezt teszi indokolttá továbbá, hogy a külföldi reklámok 2–3 év alatt fejtik ki kívánt hatásukat. ... A helyi érdekeket figyelembe vevő vásárkoncepció kialakítását és megvalósítását szintén csak a hosszabb távú gondolkodás teszi lehetővé."

Majd később még egy bekezdés: „Amennyiben a Miskolci Nyári Vásárok szervezési jogát és feladatát a Mixpo Kft. kapja meg minimum öt évre, úgy cégünk a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bűnmegelőzési Alapítvány javára (azon belül a D. A. D. A. program támogatására) fel kívánja ajánlani a belépőjegyek árbevételének egyharmadát, de minimum egymillió forintot évente."

A köz érdeke

Tény, hogy Miskolcon tizennégyszer megrendezték a nemzetközi vásárt, s azon sem lehet vitatkozni, hogy a városnak szüksége van a tizenötödikre is. Tény, hogy a színvonalért az önkormányzatnak kell felelősséget vállalnia, neki kell megszerezni a szükséges garanciákat. Másrészt viszont az is tény, hogy működik Miskolcon egy cég, amely nemcsak az önkormányzat, de a város lakossága előtt is igazolta: képes arra, hogy a siker reményében legyen gazdája a vásárnak. Tudjuk, hogy létezik egy „külső" céggel kötött előszerződés, s hallhattuk: az önkormányzat illetékesei arra kérik a Mixpo vezetőit, üljenek le tárgyalni.

Mindezek után most, a vásár előtt alig több mint fél esztendővel aligha vitatkozhatunk azzal a kijelentéssel: az egyéni érdekek mellé kerüljön oda a közérdek is.

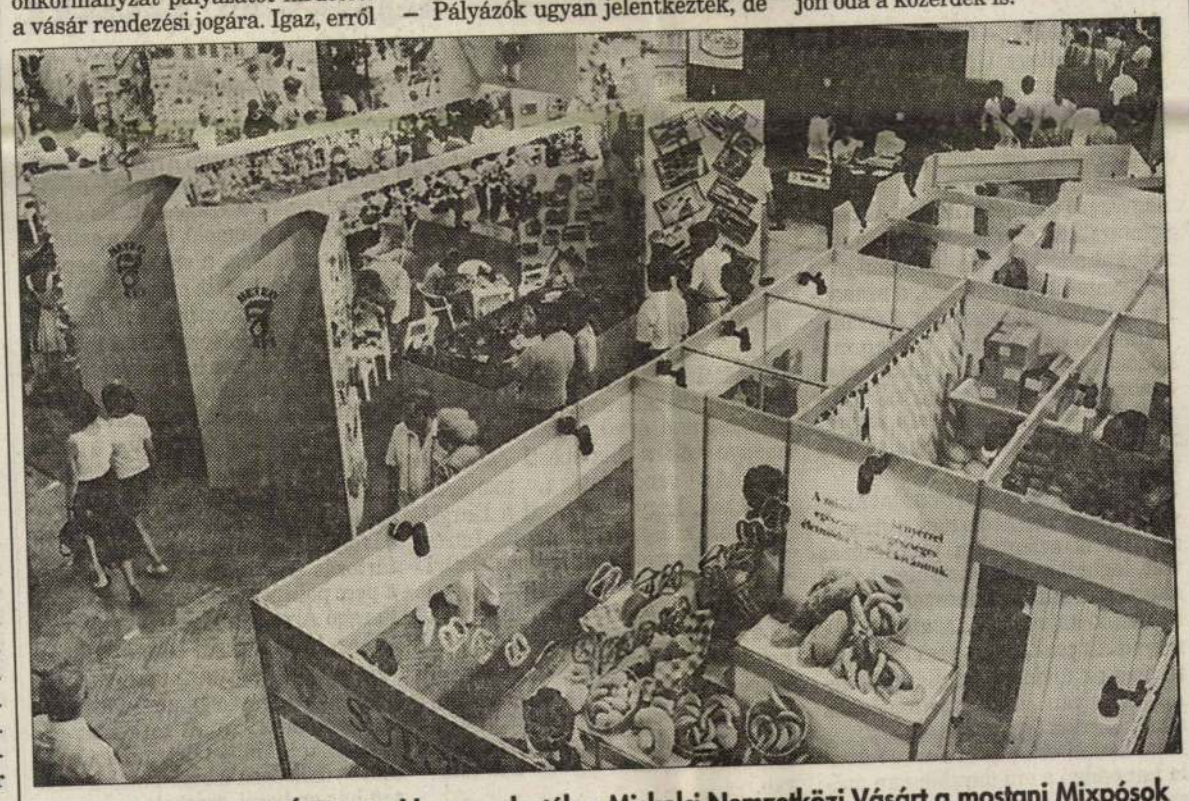

Két évvel ezelőtt még ÁKF színekben rendezték a Miskolci Nemzetközi Vásárt a mostani Mixpósok
Fotó: Fojtán László

JEGYZET

A billog...

BEKECSI SZABÓ LÁSZLÓ

...amit valaha a jószágra sütöttek. Hogy megkülönböztessék a másiktól, hogy szem elől ne tévesszék, hogy tudják ki fia-borja. Hanem mostanság másfajta megbélyegzési mód járja. Szintén a mezőgazdaságban, szintén vidéken.

Manapság már a gazdálkodókat is megbélyegzik. Eddig csak „Tsz", meg „Mg", meg „Solohov, Lenin vagy Új Barázda" megkülönböztetés járta, de egyre többet lehet olvasni olyan szövetkezetről, amelyhez a fentieken kívül még azt is rásütik, hogy „FA". Így aztán van már titulusa a cégeknek. – Hogy össze ne tévesszék őket! Mert ez az utóbbi egy-két évben nevükhöz biggyesztett billog azt adja hírül országnak-világnak, hogy a FA utónevű cég bizony létének legutolsó fázisát éli, vagyis: Felszámolás Alatti.

E két betű figyelmeztetés is a többieknek, hogy ne hitelezzenek, ne üzleteljenek az ilyen két betűvel megjelölt cégnek, mert talán soha nem látják pénzüket. Azokról, akik a FA billoggal jelzett szövetkezeteknél, téeszeknél dolgoznak már nem is szólok, de annyit azért mégis: ilyen „ajánlólevéllel" ők aztán hiába mennek bankhoz, OTP-hez hitelért, egy fia buznyákot sem kapnak.

E szégyenjegy még bizonyára forgalomban marad, talán még a magánszemélyek megkülönböztetésére is kötelezővé teszik. Jómagam is rettegek, s az jár az eszemben, hol is kell majd viselnem a billogot, s csak abban reménykedem, hogy nem égetik majd a bőrömre. Különben joggal kérdezhetném: – Hát marha vagyok én?

ÁRFOLYAMOK

Budapest (MTI) — A kis tételben folyó kereskedéstől eltekintve 357 üzletben összesen 4459,494350 millió forint forgalmat bonyolított le a Budapesti Értékpapírtőzsde a pénteki napon árfolyamértéken. A részvények forgalma (337 kötés) névértéken 2577,0200 millió forintot, árfolyamértéken számolva pedig 3226,256100 millió forintot tett ki. Összesen 3 638 609 darab részvény cserélt gazdát. A kárpótlási jegyek árfolyamértékű forgalma 57,061500 millió forint, a befektetési jegyeké 181 100 forint, az államkötvényeké 52,6510 millió forint, a diszkont kincstárjegyeké pedig 1123,345600 millió forint volt. Kivételesen magas forgalom volt a Danubius (2404 millió forint) és a FOTEX (610 millió forint) részvényében. A legtöbb kötés a Prímagáz (57), a Globus és a Pick (51-51), valamint a Danubius (50) papírjában volt. Az Agrimpex és a Buda-Flax kivételével valamennyi részvénynek felment az ára. A Pick igen gyors ütemben erősödött.

Kárpótlási jegy

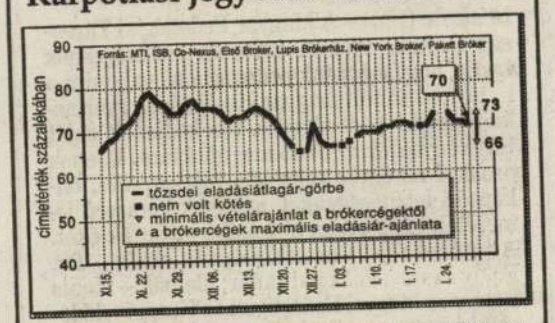

Tőzsde

Index (ideiglenes)	jan. 28.	1812,89	+93,56

Hivatalos árfolyamok

Érvényben: 1994. január 28.

Pénznem	Valuta Vétel	Valuta Eladás	Deviza Középárf.
Angol font	151,37	154,37	152,45
Ausztrál dollár	71,34	72,68	71,95
Belga frank*	281,48	286,98	283,92
Dán korona	14,94	15,24	15,11
Finn márka	18,08	18,42	18,27
Francia frank	17,08	17,42	17,25
Holland forint	51,84	52,88	52,34
Ír font	145,48	148,28	146,58
Japán yen*	92,19	94,05	93,15
Kanadai dollár	76,15	77,67	77,07
Kuvaiti dinár	337,40	344,06	341,16
Német márka	58,08	59,28	58,65
Norvég korona	13,49	13,77	13,64
Olasz líra**	59,48	60,70	60,00
Osztrák schill.*	826,48	843,18	834,36
Portugál escudo*	57,84	58,98	58,29
Spanyol peseta*	71,85	73,31	72,49
Svájci frank	68,70	70,02	69,38
Svéd korona	12,73	12,97	12,81
USA-dollár	100,64	102,64	101,70
ECU (KP)	112,81	115,05	113,91

A megadott számok 1 egységre értendők, forintban
*: 100 egység, **: 1000 egység

TÁRLAT

Arcok és sorsok

TARCAI BÉLA

Miskolc (ÉM) – „Sorsok az arcok tükrében" – ezt a címet adta Hans Gustav Edőcs burgenlandi fotóművész annak a portrésorozatának, amelyből a II. Rákóczi Ferenc Megyei Könyvtár előcsarnokában rendeztek kiállítást.

A szerző nem ismeretlen Magyarországon, hiszen csaknem száz alkalommal mutatkozott be nálunk, főként a dunántúli városokban. Eddigi kiállításai a világutazót, az egzotikumok élesszemű felfedezőjét, a Balaton és a Hortobágy lírai lelkületű szerelmesét, a hegyek és a tengerek barátját állították elénk. Alkotó módszerének egyik jellegzetessége, hogy kiállításainak anyagát egy meghatározott témakör köré csoportosítja.

A könyvtárban kiállított 41 portréja művészetének talán legértékesebb szeletét, az emberi sorsoknak az arcokban vagy talán inkább a szemekben tükröződő felismerési és ábrázolási képességét mutatja' be. Megmutatkozik ezekben a portrékban Hans Gustav Edőcs rendkívüli kapcsolatteremtő tehetsége, a legkifejezőbb pillanat felismerése, és ami mindezt teljessé teszi a kiforrott technika. A figyelmes szemlélő úgy érzi, hogy a képeken feltűnő arcok, szemek – hozzá, a nézőhöz beszélnek – legyenek akár dél-afrikai négerek, hongkongi dokkmunkások, cuna indiánok, hortobágyi pásztorok vagy dunántúli cigányok. Hans Gustav Edőcs igazi amatőr lelkületű művész, akit a szépség és az igazság szeretete hajt mindig újabb kalandokra, amióta diákként a Soproni Fotóklubban a 30-as évek nagy mestereinek szárnyai alatt megízlelte a fotózás szépségeit. Mint a GYSEV burgenlandi igazgatója ment nyugdíjba 1975-ben, s azóta fáradhatatlanul gyűjti, képpé formálja élményeit és önzetlenül megosztja a művészetét értő és szerető közönséggel.

Társadalmi megbízatásai révén szervezi és erősíti az osztrák–magyar kulturális kapcsolatokat. Sok más elismerés mellett megkapta a Pro Cultura Hungarica kitüntetést és a burgenlandi Tartományi Művészeti díjat.

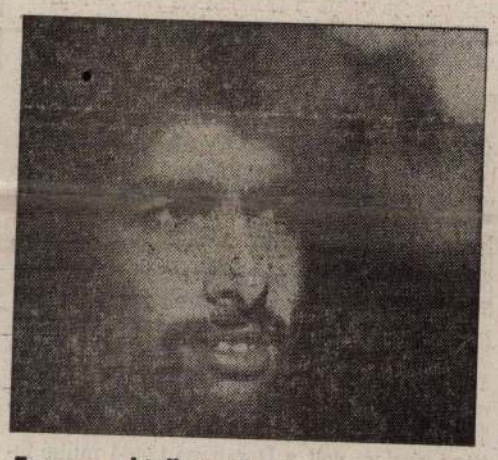

Egy arc a kiállításról
Fotó: Hans Gustav Edőcs

Iskolai híradó

Miskolc (ÉM) – A Magyar Pedagógiai Társaság B.-A.-Z. megyei tagozata szükségesnek tartja, hogy megyénk pedagógusai, valamint a határainkon túli magyar kisebbségek gyermekeit nevelő pedagógusok törekedjenek saját tevékenységük állandó megújítására. Éljenek azokkal az egyre sokasodó tájékozódási, önképzési lehetőségekkel, amelyek korszerű ismeretek képességek birtokába juttatják őket. A tagozat újjáválasztott vezetői: elnök – Dr. Földy Ferenc főiskolai tanár; alelnök – Hanis Béláné, a Megyei Pedagógiai és Közművelődési Intézet igazgatója és Kristóf Lajosné gimnáziumi igazgató; titkár – Takács Márta gimnáziumigazgató; jegyző – Székelyné Drabos Mária vezető óvónő. A szervezeti élet eredményesebb, gazdaságosabb működése érdekében a megye városaiban munkacsoport-vezetőket választottak. Az elnökség (Sárospatak, Eötvös u. 7.) várja az érdeklődő pedagógusok jelentkezését.

*

Sárospatak (ÉM) – Állásfoglalás elfogadásával fejeződött be csütörtökön a Magyar Pedagógus Kamara által rendezett kétnapos konferencia, amelyen a pedagógus társadalom aktuális gondjait tekintették át. A tanácskozás egyik központi témája a közalkalmazotti törvény módosításából eredő feszültség volt. Kiss Elemér országos elnök kifejtette, hogy a módosított törvény a gyakorlatban alkalmazhatatlan. Alapvető gond, hogy a pedagógusok bére nem követi, követheti az inflációt, elsősorban a visszaminősítések miatt. Az anyagi veszteséggel egyenértékű az a súlyos erkölcsi veszteség, ami a visszaminősítésekkel a tanítókat, tanárokat érte.

A konferencia úgy foglalt állást, hogy a kialakult helyzet megzavarja a szakmai munkát, szembeállítja egymással a pedagógusokat. A Kamara véleménye szerint a feszültségen csak újabb törvényi szabályozással lehet enyhíteni, ezért kérik, hogy az Országgyűlés a kérdést újra tűzze napirendre.

A primadonna és az ősmagyarok

Kálmán Imre Marica grófnő című nagyoperettje

FILIP GABRIELLA

Miskolc (ÉM) – Lehet, hogy a jó bornak is kell cégér, de az operett nem nagyon igényli a reklámot. A Miskolci Nemzeti Színház Marica grófnő bemutatóját is megelőzte a híre. Már az első előadásokon is telt ház volt, és azóta sem csökken a közönség érdeklődése. Egy hónappal a premier után sem marad szabad szék a nézőtéren, a karzat is zsúfolásig telve. Kisgyerekektől a nyugdíjasokig minden korosztály képviselteti magát. És mindenki jól szórakozik. Bár nem ugyanazon a poénon nevetünk, nem ugyanakkor szisszenünk fel mindannyian.

A műfajhoz kapcsolódó előítéletek ellenére ez az előadás több mint felhőtlen szórakozás, habkönnyű kaland, szirupos szerelmi történet. Persze ez sem maradhat el. Hogy is létezhetne operett mindezek nélkül?! Ahogy ez már lenni szokott: az első felvonásban találkozik a primadonna (*Nagy Ibolya* vagy *Seres Ildikó* vagy *Pirisi Edit*) és a bonviván (*Leblancz Győző* m.v. vagy *Laczó András* m.v.), szemük összevillan, szerelem első látásra. Érthető, hiszen a hölgyek csinosak, szépek, gyönyörűen énekelnek, az urak charmosak, hódítók. Hangjuk tisztán zeng, szemükből őszinte szenvedély sugárzik, jöhetne is a szenvedélyes csók, de arra még várni kell, mert közbejön mindenféle bonyodalom, félreértés, csalódás és megbocsátás. Újra és újra dalra fakadnak a fene nagy érzésektől, aztán tánc és újra tánc. De a történet nem csak róluk szól.

A szubrettnek, a táncoskomikusnak, a buffónak – szóval mindenkinek van legalább egy népszerű slágere. Mert ez is szükségeltetik a sikerhez. A Kálmán-operettben ezekből sincs hiány. Ilyeneket énekelnek, hogy Szép város Kolozsvár..., meg Hej, cigány..., Ringó vállú csengeri violám..., Mondd meg, hogy imádom a pesti nőket... (Ki ne tudná a folytatást?!)

A hepiendes szerelmi történeten és a jó zenén kívül van itt még egynehány komikus figura. A „helyi értelmiség" képviseletében a körorvos, a patikus és a jegyző. *Somló István, Szegedi Dezső, Quintus Konrád,* a másik szereposztásban pedig *Kuna Károly* (de volt szerencsém *Posta Lajos* kitűnő beugrását is látnom) hármasa külön kabaréjelenet az előadáson belül. Ők bizony kíméletlenül kifigurázzák ezt a valahai – kicsit fontoskodó, kicsit ostoba és meglehetősen beszűkült – világot. Ugyancsak ezt a típust képviseli *Honti György* tanítója, kinek vezetésével az iskolások és a helybéliek „magyarosch" műsorral köszöntik a külföldről hazatérő grófnőt. De milyen is egy igazi magyar mulatság?! Hochstappel Móric, ez az osztrák népviseletbe öltözött jódlizó férfiú – akiből *Földi László* színészi játékának köszönhetően esetlen, sete-suta óriáscsecsemő lett – is Bécsben látta, miként mulat egy magyar úr. Ebből következtetett arra, hogy először is cigány kell hozzá, a prímás homlokára bankó, muskátlis ablak és ihaj-csuhaj.

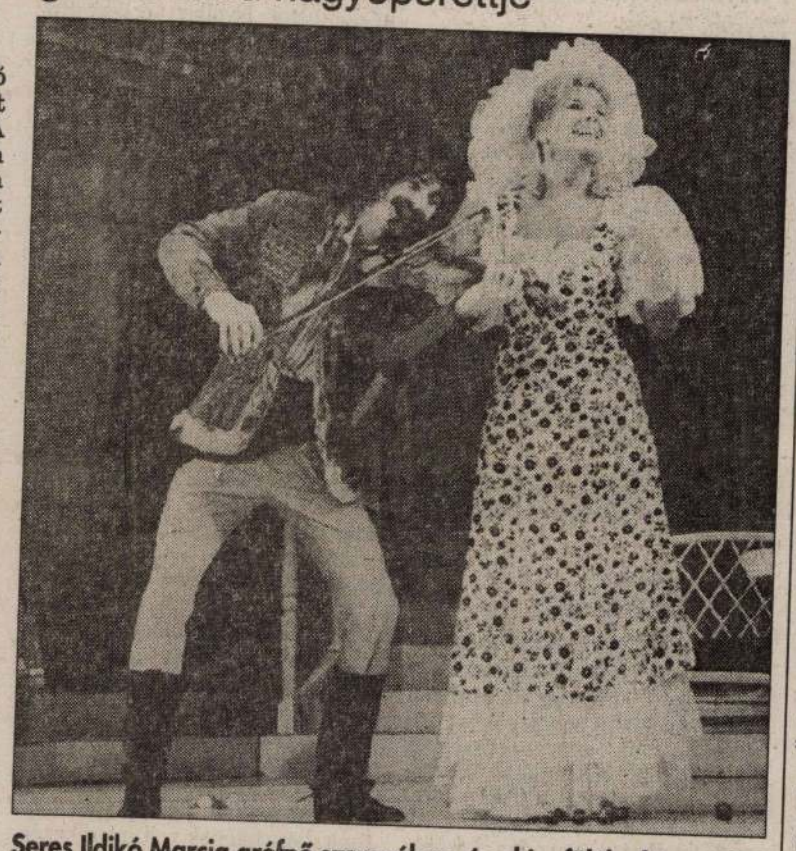

Seres Ildikó Marcia grófnő szerepében, és aki a fülébe húzza: Dézsy Szabó Gábor mint Csipcsák, az álcigány Fotó: Dobos Klára

A Marica grófnő társaságában érkező Lotte tanti (*Máhr Ági*) is leánykérésre, betyárokra számít. Ha a mai idegenforgalmi prospektusokból hiányozna a gulasch-party és a pusztaromantika, legyinthetnénk is erre az óhajra. De még mindig nem tudunk szabadulni a önmeghatározástól, újra és újra hallhatjuk a kérdést: mi a magyar?!

A *Schlanger András* által rendezett Marica grófnő-előadás, ha nem is ad választ erre, de a maga módján újra felveti a kérdést, sőt egy kicsit meg is fricskázza azokat, akik folyton ezen rágódnak, ha kell, ha nem, állandóan a magyarságukra hivatkoznak. Ha a grófnő magyaros mulatságra vágyik, hát legyen. A tanító úr hozza a relikviákat: a soha nem hervadó műmuskátlit, a paprikakoszorút, a karikás ostort, a kitömött „anyám tyúkját" és a költő szavait: „gémes kút, malom alja fokos..." És itt van az álcigány, *Dézsy Szabó Gábor* is, aki pontosan úgy beszél, mint ha valaki cigányviccet mesél, és úgy viselkedik, mint amilyennek népszínművekben játszani szokták a cigányokat. De mert a cigányoktól a legritkábban hallani cigányviccet, és a valóságban senki nem láthatott még ilyen figurát, így nyugodtan mondhatjuk, ez a szerepfelfogás is paródia, mégpedig az előítéleteink, a bennünk élő elavult közhelyek kifigurázása.

Varga Gyula Kudelka bácsija a felvidéki magyarság „képviseletében" érkezik az operettbe. Kiváló buffó szerep, de ezenfelül ebben az alakításban is van valami egészen finom irónia. Nem bántó, de elgondolkodtató. Megint csak szembe kell nézünk a bennünk élő hamis képekkel. S a végére tartogattam báró Zsupán Kálmánt, kiről tudni illik, hogy de genere Tas, Huba, Töhötöm, sőt Kér, Keszi, Nyék, Megyer, Tarján, Jenő és Kürt-Gyarmat. Mert aki de genere, az degenere, és annak csak az az ember, aki legalább a hetvenkettedik őséig vissza tudja vezetni a származását. *Kuna Károly* és a másik szereposztásban pedig *Quintus Konrád* ősmagyarja – buzogányával, tegzével és az összes honfoglaláskori kellékkel – már az operett Monarchia-korabeli világában is anakronizmus. De mit mondjunk arra, aki manapság a kiszolgált VOR-öltönyét díszmagyarra váltja?!

Persze szép viselet volt a díszmagyar, ma pedig mindenkinek szíve joga úgy öltözni, ahogy neki tetszik. De érdemes odafigyelni Nemeskürty István szavaira: „Mi, magyarok semmiképpen sem vagyunk biológiailag vagy „fajilag" leszármaztatható utódai honfoglaló őseinknek. E sorok bármelyik olvasójának valamelyik őse valamilyen más nemzetiség gyermeke." Egy kicsit erről is szól a Marica grófnő, de nemcsak ez az előadás, hanem maga a műfaj is. Azt szokták mondani, hogy magyar színház nem lehet meg operett nélkül, ezt szereti a közönség, és ebben valóban nagyon jók vagyunk, külföldön is híresek operettjeink. Itt van például a Marica grófnő – melynek zeneszerzőjét szerződés kötötte a Teather an der Wien-hez, a librettót pedig Grünwald Brammer írta, és a budapesti bemutató előtt Harsányi Zsoltnak magyarra kellett fordítania a szövegkönyvet...

Húsz évvel a Macskajáték után

Újvidék (MTI) – Csütörtökön volt húsz éve, hogy Újvidéken néhány lelkes szakember, színész, s művészetpártoló hosszas vajúdás után létrehozta a Magyar Színházat, s megtartotta az első előadást, a Macskajátékot, Örkény István nagyszerű drámáját mutatták be. A színtársulat eredetileg kamaradarabokat adott elő, főként avantgard irányzatot képviselt. Ma, a szabadkai színház elsorvasztása után már voltaképp az egyetlen valóban működőképes magyar színtársulat. Szabadkáról lassan elfogytak a színészek Ristic színiigazgató fáradozásai nyomán, a színházépület szinte romhalmaz.

Újvidéken is csupán a társulat áldozatkészsége mentette meg a színházat, itt is számtalan próbálkozás volt, legutóbb még az épületet is el akarták orozni. A színészeket sorra behívták katonának, a színésznők maradtak csak, de ez sem rendítette meg az újvidéki színházat – kerestek olyan darabot, amelyhez nem kellenek férfiszínészek.

A jubileumi előadáson Faragó Attila Lappangó című darabja van műsoron – a dráma testileg és lelkileg megnyomorított fiatalokról szól, kiszolgáltatottságról és szerelemről – valamint a reményről.

Újvidéken sokakat, így a színészeket is már csak a remény és a hivatástudat élteti – pénzt keveset kapnak munkájukért. Faragó Árpád színiigazgató fáradhatatlanul szervezi a tájolást, eljutnak a távoli szórványfalvakba, Székelykevére és Hertelendyfalvára is, volt ahol egy tojás volt a névleges belépődíj, volt ahol ingyen játszottak a közönségnek – mindenütt telt ház előtt – Zentától Muzslyán keresztül a Belgrád melletti székely falvakig.

A jubileumi évad kiemelkedő eseménye volt a Budapesti Nemzeti Színház vendégjátéka, mondani sem kell, hogy az Advent a Hargitán volt műsoron, Sinkovits Imrével. A Nemzeti Színház a tavalyi vendégjátékkal megmutatta, hogy a szankciók, a háborús körülmények és a nyomor ellenére még mindig lehet nagyszabású vendégszereplést szervezni. Újvidéken a közönség szűnni nem akaró tapsszal fogadta a pesti színészeket, érezték, s tudták, mindez több, mint egyszerű színdarab.

Ablonczy László igazgató a vendégjátékon jelen volt, most betegsége megakadályozta abban, hogy részt vegyen a jubileumon, de levélben köszöntötte az újvidékieket.

A Nemzeti Színház igazgatója így ír érzéseiről Faragó Árpád igazgatónak: „A szerep helyett az élet teremti a drámát, a tragédiát. És ebben mégis az a felemelő, hogy a színház az emberiesség, a szellemi kapcsolatok őrzője tudott maradni. Ahogy az elmúlt két évtizedben teremtő együttlétben dolgozott itt a magyar művésszel a szerb, a szlovén, román, horvát alkotó, úgy a humánumnak, a népek összetartozásának szigete tudott maradni – a rettenet idejében is. S miközben az épületért, a megmaradásért a társulat mindennapos küzdelmet folytatott és folytat, bizonyos, hogy az összetartozás érzésének szelleme is védi a perc politika-játékaiban."

Faragó Árpádnak hite és ereje volt ahhoz, hogy a szent célt, a színház egyetemes összetartozási érzését képviselje és szolgálja. Mondván: „Soha nem adhatjuk meg magunkat. A politikában bármiféle harcok, gyűlölségek lobbanhatnak is, a színház emberei, szerbek és magyarok keressék az együttműködés módozatait".

Keleti szél

Miskolc (ÉM) – Keleti szél címmel fotókiállítás nyílik a Miskolci Galériában január 31-én, hétfőn délután öt órától. A tárlatot – melynek alcíme: Középeurópai hatások a divatfotókon keresztül – Madame Francoise Allaire, a Francia Nagykövetség tanácsosa nyitja meg. Ezt követően divatbemutató lesz a Magyar Iparművészeti Főiskola Textil tanszéke tervező és mesterképzős hallgatóinak munkáiból. Este héttől pedig a felújított művészklubban a Déryné-díjas Horváth Zsuzsa sanzonestjét hallgathatják az érdeklődők. Közreműködik: Regős Zsolt.

Kassai muzsikusok

Miskolc (ÉM) – Január 31-én, hétfőn este fél nyolckor a Miskolci Nemzeti Színházban ad hangversenyt a Kassai Filharmonikus Zenekar. A műsoron Ilja Zeljenka Ouvertura giocosa, Saint-Saens h-moll hegedűversenye és Dvorak IX. (Új világ) szimfóniája szerepel. Közreműködik Andrea Sestaková (hegedű), vezényel Mika Eichenholz (Svédország).

Továbbtanulóknak

Szikszó (ÉM) – A Szepsi Csombor Márton Gimnáziumban január 31-én, délután 5 órától a hatosztályos gimnáziumi képzés lehetőségeiről, céljáról, feltételeiről tartanak tájékoztatót. Az iskola vezetői szeretettel várják az általános iskolák 6. osztályát végző, érdeklődő tanulók szüleit.

Téli esték

Megyaszó (ÉM) – Téli falusi esték címmel a megyaszói művelődési házban ismeretterjesztő előadássorozat kezdődött. A Művészet és Szabadművelődés Alapítvány elmúlt évi pályázatán elnyert összeget azoknak a gazdálkodóknak az ismeretbővítésére fordítják, akik megélhetésük forrásaként a mezőgazdasági tevékenységet látják. Az előadásokat (február 28-ig) hétfőnként este hattól tartják, s az előadások után konzultációra, tapasztalatcserére várják az érdeklődőket.

Benczúr-emléknap

Benczúrfalva (MTI) – Benczúr Gyula születésének 150. évfordulójára emlékeztek pénteken Nógrád megyében a Magyar Nemzeti Galéria, a Jósa András Múzeum és a Nógrádi Történeti Múzeum szervezésében. Délelőtt megkoszorúzták a művész Benczúrfalván lévő sírját, majd a Magyar Nemzeti Galéria anyagából rendezett emlékkiállítást nyitották meg Salgótarjánban, a Nógrádi Történeti Múzeumban. (Ezzel egyidőben a stuttgarti Magyar Kulturális Intézet is megemlékezik Benczúr születésnapjáról, egy mindeddig magángyűjteményben – Benczúr-Ürmössy Gábor tulajdonában – lévő kollekció bemutatásával.) Ezt követően ugyancsak a salgótarjáni múzeumban Bellák Gábor művészettörténész tartott előadást Benczúr Gyula művészete címmel. A korában a legnagyobbak közé tartozó festő feleségével, Boldizsár Kata Piroskával Mikszáth Kálmánék unszolására keresett Nógrád megyében kúriát, melyet Dolányban (ma Benczúrfalva) talált meg. Ettől fogva töltötte ott a nyarakat, s ott is hunyt el. Sírhelyére mauzóleumot állíttatott felesége.

RÖVIDEN

Vikidál Gyula betegsége miatt elmarad a január 29-én Bodrogkeresztúrra, január 30-án Miskolcra meghirdetett Varga–Vikidál koncert. A hangversenyeket előreláthatólag februárban rendezik meg.

Biafrai, vietnami, indiai, kambodzsai nélkülözőket, háborús sebesülteket ábrázoló felvételek, döbbenetes emberi tragédiákról beszámoló tényképek láthatók Don McCullin brit fotóművész – budapesti Ernst Múzeumban rendezett – retrospektív tárlatán.

Kormos Ferenc alkotásaiból nyílik kiállítás a tiszaújvárosi Városi Kiállítóteremben február 1-jén délután öt órakor. A február 20-ig látogatható tárlatot Orosz Csaba nyitja meg.

Benoît Gyula

A Magyar Nemzeti Galéria
a Jósa András Múzeum és
a Nógrádi Történeti Múzeum
tisztelettel meghívja Önt

BENCZÚR GYULA

születésének 150.
évfordulójára szervezett
programjaira
1994. január 28-ra.

10 órakor

Koszorúzás a Művész sírjánál, Benczúrfalván. Emlékbeszédet mond a szülőváros, Nyíregyháza nevében dr. Németh Péter múzeumigazgató.

11.30 órakor

Benczúr Gyula Emlékkiállítás megnyitója Salgótarjánban, a Nógrádi Történeti Múzeumban.
A Magyar Nemzeti Galéria anyagából rendezett kiállítást Peák Ildikó művészettörténész nyitja meg.

12 órakor

Benczúr Gyula művészete címmel Bellák Gábor művészettörténész diás előadása a tanácsteremben.

3

Copyright

-relmét bírva, akit ő szeret.
Miért kell nekem saját sze-
relmemtől megmeredni,
teleltetlenné bénulni, mikor
a viszont szerelem éltető tüze nagyot
alkotni képesítene. El kell lapod-
ni, úgy kell befejeznem a földi életet
hogy örök életü emléket nem hagyva
hátra. — Pedig szeretnék alkotni,
ha nem is örök alkotást, de olyat
amit szerelmem elismér, szeret-
nék nagy ember lenni, ha nem
is világhírü, de legalább is
akkora, hogy szerelmem meg-
legyen velem elégedve. Es
szerelmem, életem Maga.
Érzi hivatását? Magának kell
engem a világ számára megtor-
tani. Szállal hogy szeret...

Nr. 622. Tenczúr: A vén szamár. — Der alte Esel. — L'Amour et l'âne.

Édition Rotophot, Budapest 6861.

LÁTOGATÁS ISTÓKOVITS KÁLMÁN MŰTERMÉBEN

Ebben a műteremben semmi sincs a romantikus elképzelések atelié-illuzióiból. Nincsenek puha sarkok, színes selymekkel és párnákkal kirakott tarka sezlonok, gitár sem lóg a falon és parfume illata nem száll a levegőben. Mű-

ISTÓKOVITS KÁLMÁN: ÖNARCKÉP

hely ez. A fogalomnak abban az értelmében, ahogyan csak kétkézi munkások munkahelyét rendezik be és szokás elképzelni. Minden talpalatnyi hely a munka számára lefoglalva. Munka, sok munka reprezentálja ezt a műhelyet hatalmas méretű vásznaival és rengeteg vázlattal szerteszét minden sarokban. A munkának ez a nagyvonalúsága és lázas tempója nemcsak a műteremnek jellegzetessége, hanem az Istókovits Kálmán művészetének is. Akik csak rézkarcai után ismerik ezt a nagy ambiciójú fiatal művészt, még nem tudják, mekkora meglepetést tartogat számukra az olajban dolgozó Istókovics. Nem mintha pályájának eddigi menete és tavalyi kollektiv kiállítása nem szolgáltatott volna elég bizonyítékot tehetsége mellett. Máris több kitüntetés érte művészi multjának néhány éves multjában, mint amennyit sok öreg művész megért. 1927-ben a firenzei nemzetközi grafikai kiállításon a világhirű Ufizzi-múzeum megvásárolta Komédia c. rézkarcát, 1928-ban a római magyar kiállításon a Modern Galéria és az olasz király vásároltak művei közül és még ugyanebben az évben elnyerte az egyik legjelentősebb magyar festészeti díjat, a Ferenc József jubiláris koronázási ösztöndíj 3000 pengőjét, ez évben pedig a vallás- és közoktatásügyi minisztérium Rómában, a Collégium Hungaricumban biztosított számára helyet. Mindezek az eredmények azonban csak az elindulás biztató és minden reményre jogosító, szép jelei. Istókovits Kálmán igazi kibontakozása ezután fog megtörténni. A Műcsarnokban, ahol a nagyközönség is megismerheti most a nagyméretekben komponáló piktort, izelítőt ad ebből a jövendőből. Ezúttal sikerült már azt a monumentalitást vászonra áttennie, amely rézkarcaiban oly előkelő helyet biztosit számára grafikusaink között. Különösen impozáns és döbbenetes erejű az a hatalmas méretű vászna, melynek címe *Az aranyborjú imádása*. Ez a festmény már csak méreteinél fogva is — lehet legalább 20 kvadrátméter — próbaköve Istókovits hatalmas komponáló erejének. Rajza summázó összefoglalásában, színei drámai előadásának temperamentumos megnyilatkozásában, felépítésének szigorú szerkezeti logikájában olyan öntudatos művészt revelál, aki tisztában van nemcsak céljaival, de az úttal is, mely oda visz. Érdekes, hogy tájképeit ugyanaz a vizionárius fantázia alakítja, mellyel kompozicióinak drámai feszültségét oly hatásosan tudja biztosítani. Stilizáló művészet az Istókovits Kálmáné, de ez a stilizálás nem légüres térben mozog, hanem egy vérbő fantázia teremtő erejének díszes köntöse.

Istókovits Kálmán műterme realisztikus vaskosságával az életből való, benne készülő művei azonban fantáziájának ezer alakú kifogyhatatlanúl gazdag, reneszánsz stilusú palotájából lépnek elő. *(Chr.)*

ISTÓKOVITS KÁLMÁN: ÖRÖMVÁSÁR

BARABÁS MIKLÓS: CSALÁD

BENCZUR GYULA: VIRÁGCSENDÉLET

MÉSZÖLY GÉZA: FALUSI UCCA

DR. NEUWIRTH ALFRÉD ÚR GYÜJTEMÉNYÉBŐL

Képzőművészet
1929. 23. 12.

Benczúr Gyula

Százötven éve, 1844. január 28-án született Benczúr Gyula *Nyíregyházán*, de már néhány évesen *Kassán* találjuk, ahol édesapjának gyógyítára volt. Rendkívüli rajzkészségű fiát *mérnöknek* szánta, de a tehetségét látva már tizenhét éves korában *Münchenbe* vitte a képzőművészeti akadémiára. Hamarosan önálló műtermet bérelt Salamon Gézával és Szinyei Merse Pállal, és gyakran kikérte *Székely Bertalan* véleményét. Húszévesen került *Piloty* festőiskolájába, festősegédként a mester müncheni freskóin is dolgozott, de sikereit a magyar történelmi festészet millenniumi igényű széles nyilvánossága előtt érte el. Hunyadi, Rákóczi, Vajk alakját az ő ecsetvonásai alapján képzelte el, és rögzítette emlékezetében a képes történelmi albumokkal felnövekedő nemzedékek sora. A századfordulóra felnőtt mestere hírnevéhez, és ha van képzeletbeli művészi megmérettetés, akkor hihető, hogy Lotz Károlyt, Madarász Viktort és Székely Bertalant is „elhomályosította".

Jó időben alkotott. Az állam *már* áldozott a művészetre, és az arisztokráciának is volt *még* annyi tehetőssége, hogy vele festesse meg a kastélyok családi panteonjába kerülő nagyjait.

A *szegedi árvíz* emlékére is tőle rendelték meg az illő emlékképet, de Benczúrnak 1894-re már annyi megrendelése volt, hogy a városi közgyűlés 20 ezer forintja sem volt számára elég nyomós érv a munka vállalásához. Megfestette viszont az újjáépítésben híressé lett Tisza Lajos és Kálmán arcképeit.

A város kultúrájára sokat áldozó szegedi polgárság *„a közművelődésnek"* szentelt palotájában 1900 tavaszán vendégül látta a magyar képzőművészek színe-javát, és még azon az őszön megrendezte a Szegedi Képzőművészeti Egyesület első tárlatát. Ezt vándoroltatták azután nagyobb városokba, így kerültek Benczúr képei először Szentesre is. Másodszor 1910-ben, a Nemzeti Szalon vándorló tárlatán, harmadszor a művész halálát követő évben, 1921-ben, tanítványai tárlatán találkozhattak képeivel. A szentesi tárlatokat abban az időben a főtéri Vármegyeház közgyűlési termében tartották, melynek óriási ablakain szinte faltól falig és a padlótól a mennyezetig áradt befelé a délelőtti verőfény, és a tompa délutáni szórt fényözön.

A román király vette meg Rákóczit

Talányos üveglemez-negatívok a szentesi fényirdából

Fridrich János szentesi fotográfus hagyatékából nemrég került elő tízegynéhány üveglemez, Benczúr Gyula ismert és elfeledett, vagy netán már elveszett festményeinek negatív képeivel. Egységesen 13x18 cm méretűek, azonban némelyiken két festmény is található. A fényíró fotográfus szellemes lemezfordítással kétszer is exponált egy-egy üveglapra, így összesen 22 db Benczúr-festményről alkothatunk „korabeli" képet.

A Képzőművészeti Társulat régi albumlapjain, a múlt századvégi Ország Világ fénynyomat-mellékletein, és a Magyar Művészek Albumában valószínű, hogy mind megtalálhatóak. Valójában ezek a remek illusztrált kötetek ma már csak néhány nagy közgyűjteményben lapozgathatók, mondhatni kivételeseknek. Könyves Kálmán Magyar Műkiadó Részvénytársasága műlapjaiból még az elemi iskolák tantermeibe és folyosóira is kikerültek egykor a magyar történelem festőktől megálmodott jelenetei, de ezeket idővel kiselejtezték. Régészeti és történelmi kutatások részeredményei tették hiteltelenné az ábrázolt jelenetek realitását. Kiderült, hogy a honfoglalóknak más volt a fegyverük, a fekete seregnek a ruhája nem stimmelt, mi több a Nemzeti Múzeum lépcsői felett szavaló költőről még az is kiderült, hogy nem is ott verselt.„ A történelmi festmények „kikoptak" a történelemkönyvekből, és csak kevesen jelenhettek meg a képzőművészeti albumokban.

Fridrich János fennmaradt üveglemezeit ma már csak technikai bravúrral lehet egyben felnagyítani, de *részleteiben* annál élvezetesebb kis kivágásokat készíthetünk belőlük. Az egykori szentesi kegyúr nejének mellkivágásán áprólékos finomsággal megfestett csipkéket, Rákóczi hálószobájának faragott bútorait, a csárdában kártyázó kucséber cseréppipáját ugyanúgy jelenítik meg a festmény-detail-ok, mint Mujkó bolond csörgőit, vagy a szép tengeri szirének korallgyöngysorát. A mester egyik legutolsó önarcképén feltűnő, hogy csak a szemüveg keretét dolgozta ki a tőle megszokott éleslátással. Múlandó önmagán a csaknem teljes árnyékba borult arcon, és a hófehér fejtetőn csak a fény játékát, a látvány esetlegességét, megrendezhetetlenségét hagyta ránk.

RÓZSA GÁBOR
mérnök-muzeológus
Koszta József Múzeum, Szentes

A csárdajelenet-beli kucséber borvirágos ábrázatával Benczúr egy közkedveltté lett mulatozó figurát tett divatossá a zsánerfestészetben.

II. Rákóczi Ferenc nagysárosi lefogatását először a román király vásárolta meg, de egy amerikai műbarátnak is meg kellett festenie később.

Károlyi Lászlóné Apponyi Franciska mályvadíszes portréjával az osztrák és magyar arisztokraták kedvelt festőjévé lett.

Benczúr Gyula (1844–1920) egyik utolsó önarcképe.

Balassagyarmatra járok feltöltődni

Csáky Károly a kulturális együttműködésről

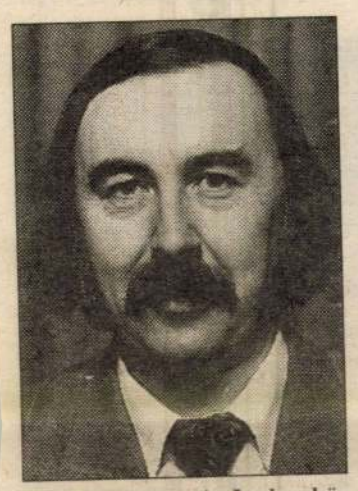

Csáky Károly: „Az Ipoly a közös sors jelképe...”

Az idei Madách-díjat **Hugyecz Andrásné, dr. Praznovszky Mihály** és **Csáky Károly** kapta meg Balassagyarmaton. Hugyecz Andrásnét múlt szombati számunkban mutattuk be, a dr. Praznovszky Mihállyal készült interjút jövő szombaton közöljük. Most Csáky Károly íróval beszélgetünk, aki kiemelkedő szerepet játszik a szomszédos szlovákiai Ipolyság szellemi életének irányításában, önkéntes művelődési csoportokat vezet, népművészeti szemléket szervez.

– Mit jelent önnek a Madách-díj?

– Annak igazolása, hogy talán hasznos mindaz, amit csinálok. Azt is jelenti, úgy látszik: eljött az ideje annak, hogy kölcsönösen megbecsüljük egymást. Ipolyságon élek, de évtizedek óta Balassagyarmatra járok feltöltődni. A szomszédi kapcsolatok persze igen régi hagyományokra nyúlnak vissza. Hogy csak néhányat említsek, amikor 1886-ban megnyílt a Párkány–Ipolyság vasútvonal, a balassagyarmatiak Losonc helyett Hont székhelyének állomását használták.

– Hont és Nógrád kapcsolatának kultúrtörténeti vetületeiről is ír a Nógrádi tájakon című honismereti olvasókönyvében, amely a pozsonyi Madách Kiadónál jelent meg 1992-ben, és Nógrád megyében is nagy sikert aratott. Említene ezek közül is néhányat?

– Könyvemben is leírtam, hogy például az 1873-ban indult Nógrádi Lapokat később Nógrádi Lapok és Honti Híradó címmel közösen adták ki. De közös lapja volt 1896 és 1898 között a két megye ellenzéki táborának is Nógrád–Honti Ellenzék címmel. Hont ismert szülöttei már a múlt században is rendszeresen otthonra találtak Balassagyarmaton. Hogy csak egyet említsek közülük, Mikszáth Kálmán barátja, a nagycsalomjai **Gáspár Imre** közreműködött a Röpke Ívek szerkesztésében. Ő volt a szlovák irodalom egyik első magyar tolmácsolója. Az Ipoly tehát nem választóvonal volt, hanem a közös sors jelképe.

– A nógrádi olvasók legutóbb csak a Nógrádi tájakon című könyvről értesülhettek. Mit írt azóta?

– Ugyancsak 1992-ben jelent meg egy néprajzi kismonográfiám Pogánykát vittünk, báránykát hoztunk címmel. Tavaly pedig Dunaszerdahelyen adták ki az Isten házai és szolgái című könyvemet az Ipoly menténekegyházi műemlékeiről és jeles személyiségeiről, s napvilágot látott Jaj, pártám, jaj, pártám... című néprajzi munkám is. Egyébként folytatom kismonográfia-sorozatomat is Az emberélet fordulói címmel, Mikszáth-tanulmányokat írtam, Eredmények és kudarcok címmel földolgoztam a szlovákiai magyar egyesületek, társaságok, irodalmi színpadok, szellemi műhelyek, s az ipolysági gimnázium 80 éves történetét.

– Hogyan látja az együttműködés további lehetőségét?

– Látok lehetőséget az Ipoly mindkét partján egymás erősítésére, a kulturális együttműködésre. Mi Ipolyságon például Balassagyarmattal, Váccal, Szobbal 1989 óta folyamatosan kapcsolatot tartunk. Nem volt probléma Ipolyságon honti napokat, Drégelypalánkon Szondi-ünnepséget szervezni, egymás kölcsönös segítésével. Fontos a határok szellemi átjárhatósága is, így Ipolyság is visszakaphatja korábbi szellemi rangját.

– mér

Sinkovits a porolónál – Tízéves Úr a Mennyei színben – Középütt a gyarmati plakett

A Madách-művek élő színészrekordere

A tehetség nem mindig párosul szerénységgel, közvetlenséggel. Sinkovits Imrének aztán lenne mire büszkének lennie. Olyan életút az övé, amilyen keveseknek adatik meg. Mégis minden pózt mellőz a kiváló színész. Nézem a szemét – tiszta, mint a hó. Egyenesen, köntörfalazás nélkül fogalmaz. „Leművészurazom” – nem örül neki. Jobban szereti a közvetlen megszólítást.

Egyik cigaretta után nyomban rágyújt a másikra. Vibrál körülötte a levegő. Madách ürügyén jött Balassagyarmatra.

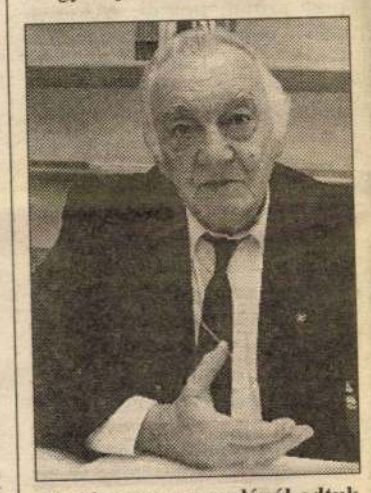

Az udvaron, a porolónál adtuk elő a Tragédia Mennyei színét

Nincs ideje, rohan, este előadása lesz a Nemzetiben. Mégis nyilatkozik lapunknak. Biztosan elkésik.

– Mikor „botlott” először Madáchba?

– Óbudán, ahol felnőttem, a Kiskorona utcában lakott egy osztálytársam, és náluk, az udvaron, a porolónál előadtuk a Tragédia Mennyei színét. Már akkor én voltam az Úr hangja, tízéves lehettem.

Forgandó szerencse

– Aztán következett az akadémia . . .

– Az Országos Magyar Színművészeti Akadémián már 1948-ban is tananyag volt a Tragédia. Akkor még úgy jöttek ki a növendékek a színiakadémiáról, hogy Az ember tragédiáját, a Bánk bánt, a Csongor és Tündét illett tudni kívülről. Ez még olyan világ volt! Közben persze statisztáltam: nép voltam, Athén, Bizánc és Párizs.

– Zökkenők nélkül végezte tanulmányait?

– No nem egészen! Négyszer ki akartak rúgni, mert klerikális, reakciós, nacionalista, kispolgár voltam. Szakmailag nem tudtak belém kötni. Szerencsére volt négy mentorom: **Abonyi Géza, Gellért Endre, Apáti Imre** tanár úr és **Sulyok Mária** tanárnő, akik engem mindig átmentettek. Hogy kik akartak kinyírni, nem mondom el, mert még ma is élnek. Hát Istenem, a szerencse forgandó, az élet meg nehéz!

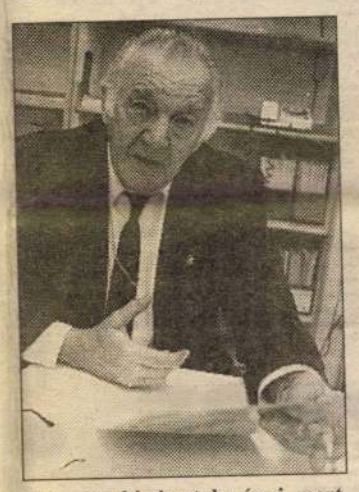

Négyszer ki akartak rúgni, mert reakciós kispolgár voltam

Csak Évát nem...

– Abban a nehéz időben lehetett egyáltalán a Tragédiát játszani?

– Kikerülve a Nemzeti Színházba, Rákosi pajtás sokáig nem engedte játszani a darabot. A kommunista rezsim végre 1954-ben engedélyezte a Tragédia bemutatóját. Ekkor voltam a földszellem, rabszolga, elítélt, prágai udvaronc, Plátó, majd Ádám és Lucifer.

– Utóbbi szerepeire azért várni kellett kicsit . . .

– A dolog külön érdekessége, hogy utóbbi szerepeimre 1968-ig kellett várnom. A kolozsvári magyar társulat játszotta a Tragédiát és engem meghívtak vendégnek. Hétfőn játszottam Ádámot, kedden Lucifert, szerdán megint Ádámot, csütörtökön ismét Lucifert. Aztán egymást érték a szerepek. Ha szabad így mondanom: végigjártam a Tragédia inasiskoláját. Talán csak Évát meg a londoni virágárus lányt nem játszottam, lévén női szerepek.

Újra van levegő

– Visszatérve az ötvenes évekre: közismertek a forradalom alatti cselekedetei. Miért vállalta a politizálást?

– Nincs ebben semmi titok. Kicsit úgy vagyok ezzel, hogy most mindenki a múltban keresi az érdemeit. Viselkedtem akkor is úgy, mint ahogy a szüleim világra hoztak, ahogy neveltek a tanáraim a gimnáziumban meg a színiakadémián. Most már a hatvanhatodik évemben elmondhatom, egész életemben megpróbáltam magyar polgár lenni! Számomra teljesen mindegy volt, milyen társadalmi rendszer van Magyarországon. Én egy nemzeti érzelmű magyar ember vagyok, és amikor ez hátrányokkal járt, akkor is úgy éltem. Természetes következmény lett, hogy belesodródtam az eseményekbe. A Petőfi szoborhoz mentünk, majd át Budára, aztán a Parlament erkélyén kötöttem ki. Kenyérért meg tejért álltam sorban, ott sem voltam, amikor megválasztottak a Nemzeti Színház forradalmi bizottságának tagjává. Nem öldöklés és leszámolás volt a fejünkben, hanem valahol visszaadni a magyar színháznak a nemzeti arculatát. Abban sincs semmi különös, hogy a forradalom leverése után számonkérés következett.

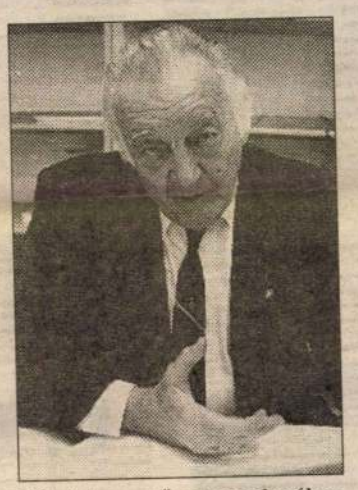

Két évig a műanyagszakmában dolgoztam, de azt is letiltották

– Abban nincs, de abban van, hogy ön nem volt hajlandó mosakodni?

– Nem tudtam megtenni. Két évig a műanyagszakmában dolgoztam, gyermekjátékokat csináltam. Letiltottak, majd elküldtek a József Attilába, aztán rájöttek, javíthatatlan vagyok. Végül leszoktak rólam. Most újra van levegőnk.

– Pihenés, kikapcsolódás?

– A budai hegyekben van egy kis kertünk, amit huszonöt éve vettünk. Oda megyek föl néha a növényekhez, kertészkedem. S ha időm engedi, olvasok. Sajnos vagy hál' Istennek, kevés az időm a pihenésre.

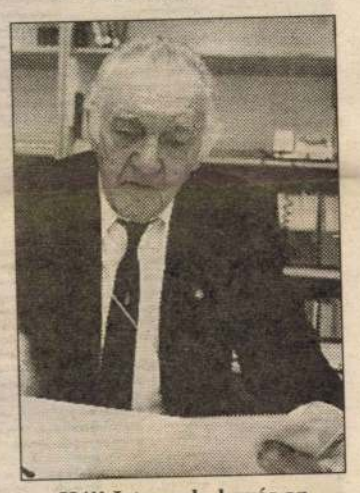

Hál' Istennek, kevés az időm a pihenésre

Három szerep egyszerre

– Járt már korábban Balassagyarmaton?

– Hogyne, 21 évvel ezelőtt jártam Gyarmaton, a Madách-ünnepség alkalmából, amikor először kiosztották a **Czinke Feri** által készített Madách-portrét, **ifj.Szabó István**-nak a költőről készült plakettjével együtt. Azért kaptam meg a szép alkotásokat, mert három Madách-szerepet játszottam egy szezonban: Ádámot, Csák Mátét és Mózest.

Megjegyzem, az egyetlen élő magyar színész vagyok, aki egyszerre három Madách darabban játszott. Balassagyarmat nekem nem a kis diáklányok elrablásáról nevezetes, hanem erről az ünnepségről. Felejthetetlen, gyönyörű volt. A plakettet a vitrinem közepén őrzöm.

Ádám Tamás

Pénz mozgatja a világot . . .

A jó irodalom duplafenekű, mint a csempészbőrönd

Pénteken délután a Madách-ünnepség keretében kiosztották a Palócföld és a Nógrád Megye Közgyűlése által kiírt irodalmi pályázat díjait. A vers és széppróza katergóriában Onagy Zoltán esztergomi író első helyezést ért el. A szerző hosszú ideig Dejtáron élt. Eddig négy önálló kötete jelent meg, az ötödik, Nász a fejedelemmel címmel a jövő hónapban várható.

– Már megint nyertél?

– Igen, ismét díjazott lettem, nincs ebben semmi különös.

– Mit jelent neked ez a díj?

– Ötvenezer forintot. Fizetek belőle a menyasszonyomnak és a fiaimnak egy tíznapos ausztriai síútra, így jut tíz remek, dolgos napom az írógép előtt. Ugyan nem nagyon szeretem a pénzt, de vele a legkönnyebb örömöt szerezni annak, aki szereti. Én pénzkedvelő nővel élek.

A függetlenség bére

– Miért pályázol?

– Pénzért pályázom. A pénz nem hamisítható értékmérő bizonyos korlátok között. Arról nem is beszélve, ezek az összegek a megélhetés fölöttiek. Ehen nem halnék, ha nem pályáznék, annyit azért keresek. De néha csak meg kell szondáznom, milyen minőséget csinálok. Ez a függetlenség ára.

– Igazán csak a pénzért...?

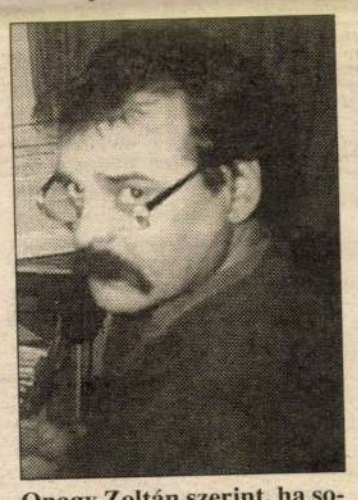

Onagy Zoltán szerint, ha sokat győzünk, nem marad belőlünk semmi

– Aki nem kötelezte el magát egyik reguláris íróseregnek sem, a jó szóért bizonyos pályázatokon kell indulnia. Vagy megkapja, vagy nem. Persze így jó ez, ahogy van. Amikor a seregek másnapi bombáikat gyártják, én a nyulaimat etetem. Délen háború, északon a nyomor szülte nacionalizmus, délkeleten a magyar a főellenség, itthon meg egymást öli a szellem embere, az értelmiség.

Bátorságpróba

– Milyen írással pályáztál?

– Készül a Huszonhatodikák című regényem. Havonta megjelenik egy fejezet a Tekintetben. Ennek részlete a Bátorságpróba. Arról beszél, hogy kétféle ember van. Az egyik, akinek győznie kell minden áron. A másik szerint a győzelem a bajnokból is elrabol valamennyit, és ha sokat győzünk, nem marad belőlünk semmi.

– Politika ez? Politizálsz?

– Dehogy. Azért írom – talán – a Heti hatost az Ipolynak, hogy csalódásaim, értetlenkedésem ott megfogalmazódjon, ne csússzon át a prózába. Az irodalom nem pillanatnyi vonatkozásokból, utalásokból áll össze, még ha a pillanatnak, a benyomásoknak nem kevés szerep jut is. A jó irodalom duplafenekű, mint a csempészbőrönd.

Ádám Tamás

Ferenc József nem haragudott a papagájra

Nevet a Benczúr-műterem

Van egy kézirat a salgótarjáni Nógrádi Történeti Múzeumban Benczúr Gyuláról: 1945-ben írta a festő fia, ifjú Benczúr Gyula Benczúrfalván. A művész életrajzát tartalmazó kéziratot később idős Szabó István ajándékozta az intézménynek. A kézirat teljes címe: Benczúr Gyula – írta fia, Professzor Dr. Benczúr Gyula”. Ebből idézzük a két kedves történetet (A címeket mi adtuk nekik).

Te gazfickó!

Benczúr Gyula legnagyobb mecénása, aki a legtöbb portréhoz szívesen ült modellt, maga Ferenc József királyunk volt.

(Egyszer) Az uralkodó portréülés közben barátságosan eldiskurált a művésszel. Rendesen magyarul kezdte, midőn belémelegedett, németül folytatta, és nem egyszer anekdótával is traktálta az őt és vonásait leső művészt. Kedves és ismertté vált jelenet volt, hogy az uralkodó egy ízben eljátszott a műterem egyik sarkában ketrecében ülő, három nyelven is beszélő papagájjal, aki őt a következő mondással traktálta: „Du Spitzbub! Du Spitzbub!” (Azaz: Te gazfickó! Te gazfickó! A szerk.) – A király megjegyezte, hogy ilyent még senki sem mondott neki. Benczúr tapintatból a másnapi portréülés idejére a szomszéd szobába vitette a papagájt, de az uralkodó határozott kívánságára még az ülés közben újból ki kellett hozatni. Ferenc József nem haragudott meg a papagájra.

Benczúr Gyula: Mályvák között, 1897

A mester a nőkről

Midőn egy hölgy egy ízben megkérdezte Benczúrt, feleségenem féltékeny-e, amikor szép fiatal nő képmását festi, nem fél-e, hogy belészeret modelljébe, a mester a következő módon felelt: „Feleségem nem féltékeny, okosabb asszony annál. Egyébként valóban mindig belészeretek modelljeimbe, legyen akár szép fiatal nő, akár örök hölgy, sőt, akár férfi, akár ló. Másképp nem tudnám jól megfesteni. Ha egyházi katholikus képet festek, én, aki ág. evang. vallásra vagyok keresztelve, oly katholikus vagyok a munka ideje alatt, mint a leghithűbb pápista. Csak úgy lehet valóban jót alkotni.”

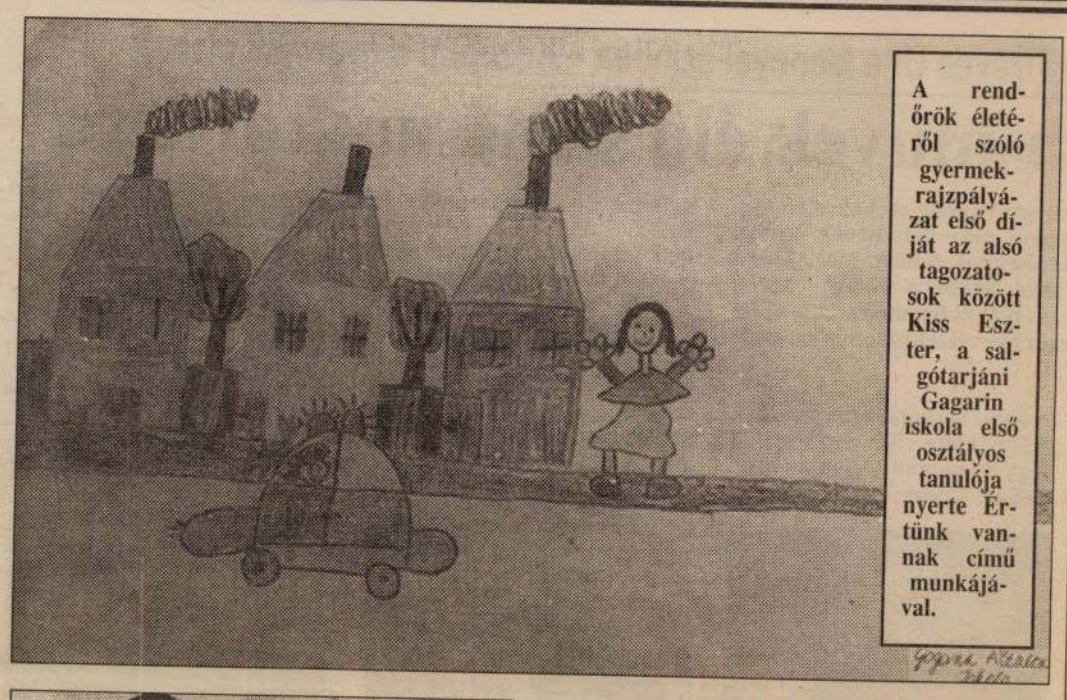

A rendőrök életéről szóló gyermekrajzpályázat első díját az alsó tagozatosok között Kiss Eszter, a salgótarjáni Gagarin iskola első osztályos tanulója nyerte Értünk vannak című munkájával.

A kiállítás megnyitóján a negyedikes Szűcs Árpád billentyűket bűvöl egy zongorán

RENDŐR néni bácsi GYERE!

Kicsi gyerkőcök voltunk, bicikliztünk: le az útra, fel a járdára, oda-vissza. Hirtelen rendőrök termettek mellettünk. Bár az utcában alig volt forgalom, figyelmeztetően szóltak: vigyázzunk magunkra. Egyikőjük váratlan ötlettől vezérelve mondta: mutassuk a körmünket, hadd lássa, mennyi kosz van alatta. Volt mit néznie. Attól fogva, ha megláttam a rend őreit, mindig ránéztem a körmömre. De nem voltak többet kíváncsiak a manikűrömre.

Másoknak tán' másféle gyermekkori emlékeik vannak róluk. Akad oly szülő, aki ma is velük rémisztgeti gyermekét: ha rossz leszel, elvisz a rendőr. Akad, aki már kiskorában azt vallja: rendőr leszek, ha megnövök. A napokban rajzkiállítást rendeztek a salgótarjáni Gagarin Általános Iskolában arról: milyen elképzelése van a gyermekeknek a rendőrökről.

Összefogással – Bocsó Tamás, az Arany János iskola 8. osztályos tanulója a felső tagozatosok első díját nyerte rajzával

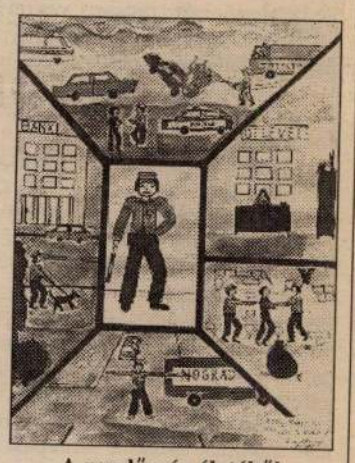

A rendőrség életéből Faludi Piroska, Arany János iskola, 8. osztály – II. díj

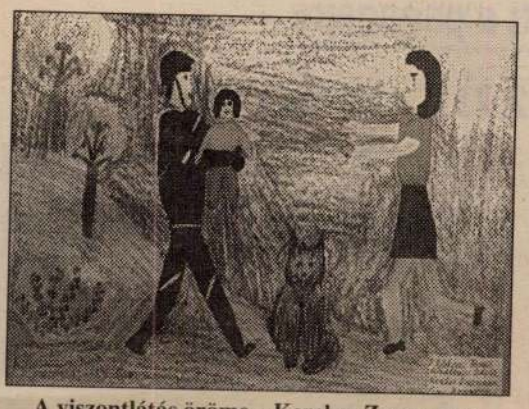

A viszontlátás öröme – Kerekes Zsuzsanna, a Rákóczi iskola 6. osztályosa III. díjas

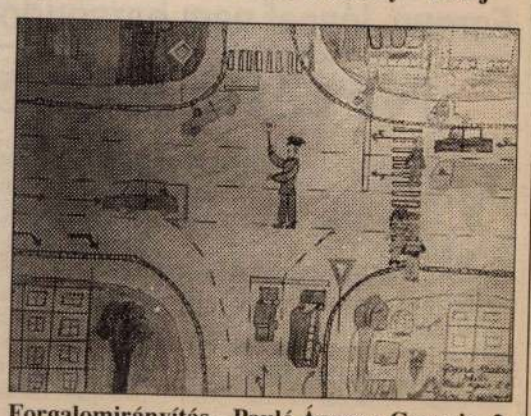

Forgalomirányítás – Pauló Ágnes a Gagarin, 2. osztályos tanulója III. díjat kapott rajzára

A társadalombiztosításban már megtörtént

187 milliárd szociális, egészségügyi ellátásra

A társadalombiztosítás által folyósított, de nem tb-forrásból finanszírozott ellátások köre azokat a fizetésen és nyugdíjon felül kapott támogatásokat érinti, amelyeket szociális, egészségügyi helyzetünk, állapotunk miatt állampolgári jogon kapunk. Ebben az évben több mint 187 milliárd forint jut erre a célra, vagyis személyenként és évente mintegy 18 700 forint.

A különböző ellátások közül a legjelentősebb kiadást a családi pótlék jelenti, melyre 1994-ban 104 milliárdot folyósítanak. Új tétel a központi költségvetésben a várandóssági pótlék, mintegy 2,9 milliárd forint összegben. Mint ismeretes, erre azok az édesanyák jogosultak, akik jelentkeztek a családvédelmi szolgálatnál, és betöltötték harmadik hónapos terhességüket. Gyermekgondozási díjra 21, míg gyesre 8,5 milliárdot költenek az idén. Szintén nem a járulékfizetők pénzéből, hanem a központi költségvetésből folyósítják a politikai rehabilitációval kapcsolatos nyugdíjkiegészítéseket, ebben az évben 8,5 milliárd forintot.

Bányásznyugdíjakra, a vakok személyi járadékára, a hadigondozottak ellátására 1,5–1,5 milliárd forintot különítettek el. A megváltozott munkaképességűek átmeneti járadékára, rendszeres és egyéb szociális járadékokra csaknem 16 milliárdot lehet majd költeni. A kárpótlással összefüggően 1,5 milliárd a tulajdoni, 800 millió forint pedig a személyi kárpótlás címén, vagy életjáradék formájában jár az érintetteknek.

Több tízezren a munkanélküliség helyett korengedményes, illetve előnyugdíjat kapnak. Az öregségi nyugdíjkorhatár eléréséig helyettük a Foglalkoztatási, illetve a Szolidaritási Alapból fizeti az állam az éves szinten több mint 15 milliárd forintnak megfelelő tb-járulékot. **(FEB)**

Hatévesen sarokba állították – A méltóságot Gután tanulta

A nemzetiségi törvényben is csak az a jó, ami igaz

Kevesen tudják, hogy Galgagutának van egy MSZP-s országgyűlési képviselője. No, nem a körzetben indult 1990-ben, de ebben a kis faluban született Jakabné Singely Mária. Itt van a szülői ház, sajnos már szülők nélkül. A képviselő népszerűsége töretlen Gután. Ahogy az emberek körülfogták őt a kultúrházban, az mindennél kifejezőbb volt.

– Úgy hallom, önt a faluban csak Singely Marinak hívják?

– Örülök ennek. Az a Singely Mari vagyok, akire még emlékeznek, aki az iskolában hatéves korában tótul beszélt, mert másképp nem tudott. Szeretett a tanító néni, mégis a sarokba állított. 1942-t írtunk akkor.

Összetartó hagyományok

– Nehéz sorsú emberek között nőtt fel. Gondolom, megtapasztalta a paraszti létet.

– Egyetemistaként is hazajártam. Együtt arattunk az édesapámmal, cséplőgéphez jártunk. Markot szedni, sőt fonni is tudok. Végeztük a paraszti munkát. Nagyon szép, rituális ünnepekre emlékszem. Csodálatosak voltak az évszakokhoz kötődő, közösséget összetartó hagyományok. Gondolok a tollfosztás, kukoricafosztás, fonás hangulatos munkáira.

– Mintha sajnálná, hogy kihaltak ezek a szokások?...

– Igen, sajnálom, mert nem lépett a helyébe semmi. Az élet nem teremtett mást az egykori jó ízű összejövetelek helyett.

– Gyakran tér vissza szeretett falujába?

– Érdekes, hogy a fiam, aki elismert biológus–kutató Amerikában, amikor honvágya van, Gutára vágyik. Pedig Pesten született, ott járt egyetemre. A nyarakat itt töltötte a nagyszülőknél. Nyáron eljön a család a szülői házba. Időnként 18 emberre főzünk a húgommal. Minden szál ideköt bennünket.

– Milyen örökséget kapott a falusi emberektől?

– Az igazi emberi méltóságot, a kiállást itt tanultam, ebben a közösségben. Mert meg kell állni az emberek előtt akkor is, ha bántjuk őket. A faluban tanultam meg a földműves emberektől és a babtista gyülekezettől a tartást, a másság elfogadását.

– Mikor került el Gutáról?

– Tizenhárom évesen Pestre kerültem, a szlovák iskolába. Egy évig még népviseletben jártam a fővárosban.

– Mára megváltoztak az emberek a faluban?

– Azt hiszem, a nyitottságuk, őszinteségük megmaradt. Talán kicsit keserűbbek, magányosabbak lettek a gutaiak is. Lehet, az emlékek megszépítik a múltat, de úgy emlékszem, egykor sokkal vidámabbak voltak az emberek.

Jakabné Singely Mária, a képviselőnő ma is közszeretetnek örvend szülőfalujában

– Ön hosszú időn keresztül képviselte a magyarországi szlovákok érdekeit.

– Nem legitim módon, ahogy mondják manapság.

– Jó, de mégis kíváncsi lennék a véleményére.

– A nemzetiségi politika a retorika szintjén maradt, kár lenne mellébeszélni. Végül is a 80-as évek végén kezdett cselekvéssé válni a hangos szólam, ám a kisnemzetiségi kollégium nem tudta kifutni magát. Sok mindenbe belefogott a Németh-kormány, de a megvalósításra nem maradt idő. Ma is csak retorikáról beszélhetünk.

Érzékeny kisebbség

– Van nekünk nemzetiségi törvényünk!

– Valami nem attól igaz, hogy törvény, hanem attól törvény, hogy igaz. Bizonyos igazságok a magyarországi nemzetiségekre kimondattak. Azt gondolom, hogy ami nem az igazságot foglalta törvénybe, nem válik valósággá.

– Szomszédainknál felerősödött a nacionalizmus.

– Erre nagyon érzékenyek a mi kisebbségeink. Mi talán gyorsabban vesszük észre, hogy hol van a baj, mert többféle érzékenységünk van. Megérezzük, hol történt a kapcsolatfelvételben elhibázott szóváltás.

Érték a szlovák nyelv

– Nem szeretünk róla beszélni, hogy a szlovák nyelvű oktatásban komoly hiányosságok tapasztalhatók. Miként látja az oktatás helyzetét?

– Sajnos, alacsony színvonalú a szlovák nyelvű képzési rendszerünk. A dolog rákfenéje ott van, hogy a pedagógusképzés roppant gyenge. Működött a kontraszelekció, és a pedagógusoknál ez hatványozottan jelentkezett. Az ment erre a pályára, akit sehova nem vettek fel – tisztelet a kivételnek. Ha a pedagógusképzés elé magasabb követelményeket állítanak, javulhat a helyzet.

– Az általános iskola után hol tanuljon az a szlovák ajkú diák, aki meg szeretné őrizni anyanyelvét? Mindenki mégsem mehet Budapestre.

– Politikai kérdés is, hogy a társadalmi értékrend hierarchiájában egyáltalán a szlovák nyelvnek van-e helye? Elfogadja-e értéknek a magyar társadalom? Persze, jó lenne, ha Salgótarjánban is indulna legalább egy szlovák középiskolai osztály. Szemléletváltásra lenne szükség.

Ádám Tamás

Erdei arcok –

Kisbükk alján, falu szélén

Hihetetlen, hogy mennyire megváltozott ez a kemény erdész ember! Olyan gyengéd szeretettel ápolja betegeskedő, ágyhoz kötött feleségét, hogy azzal akár azt is példázhatná, milyen az igazi, hitvesi szeretet.

Az erdész változása azért szembetűnő, mert régebben, akár a vihar, sergett-pergett körülötte a napi élet. Most viszont csend van a faluszéli erdészházban. A kapu kilincse sem fénylik úgy, mint régen. A komondor is, ha néha ugat egy-kettőt a hátsó udvarban. Még a vonat kavar tovatűnő zajt, amikor kibukkan az erdő alján.

Nyugállományú erdész lett *Gábor Sándor*. Ahogyan a tisztesség megköveteli az erdei embertől, rendesen átadta kerületét a fiatal eredésznek. Letette a szolgálati fegyverét is, és visszavonult az erdészházba. A tágas udvar az erdő aljáig ér, ott minden a helyén van. A lakásban fénylik a tisztaság. A konyhából friss étel illata terjeng. Ő a takarító, a szakács és minden, ami a házi élethez kell.

Ha csak moccanás is hallatszik a szobából, máris szelíden kérdi: „Tessék anyuka? Kértél valamit?" Tekintetem miközben a napsütötte szobát járja, feleségén akad meg. Borús a hangja, és nagyon halk:

– Így adódott – tárja szét a karját –, de reménykedünk!

Akit régi szálak fűznek az erdészhez, és látta őt az erdőben, hegyen-völgyön „birkózni" kerülete rendjéért, s látta, amikor kemény fellépése nyomán hunyászkodva hátráltak meg előtte a hírhedt fatolvajok, nehezen fogja fel ezt a magába zárkózott csendességét. Az ember azt gondolná: akit keményre gyúrt a természet, soha nem lágyulhat el.

Vonakodva ugyan, de elsuttogja:

– Meg kell osztanom az életemet – s tekintete közben a szobát járja.

Első találkozásunk emlékezetes maradt. A mélyre mosott Sós-árok mentén szemlézett az éppen akkoriban érkezett fiatal erdész. Vékony testalkatú, fürge mozgású és élénk tekintetű volt. A szavakat a szokottnál gyorsabban pergette. Nem sokat, csak annyit mondott:

– Békés ez a táj...

Számára csakugyan békésnek tűnhettek a terebélyes tölgyektől árnyékolt dombok, hiszen ő a Kárpátok hegyeihez szokott. Onnan sodródott a Bükkön át ide, az északi szelídebb hegyek erdeibe.

Ahonnan jött, ott a napi járás legfeljebb a hóborította hegy áttekintésére, ha elég volt. Már hogyne lett volna számára békés hatású ez az erdő. Az inaló szarvast, a felpattanó őzet, a zajosan rendetlenkedő vaddisznót ő szelídített vadon élőknek tekintette. Neki ott fent, a havasokban a medve volt a vetélytársa, meg a falkákban vonító farkasok.

Erre a mesének is beillő Kárpátokra emlékezett vissza. Mi mást felelhettem: csodálatos lehet az a tájék.

– Ez is az – mondta, s közben széttekintett.– Milyen szelíd!

Itt megtalálta azt, amit keresett, miután a kemény erdészkedést hátra hagyta. Mégsem lett olyan békés élete, ahogy gondolta.

Erről azonban nem szívesen beszélt soha. Legföljebb annyit, hogy egye meg a fene, se lel-

Babérkoszorú és ezüstbillikom Erkelnek

„...Szorgalmas Egressy Benjáminunk ismét egy új nemzeti opera textusán, melynek címe Hunyadi László, dolgozik. Zenéjét Erkel úr fogja készíteni." – harangozza be a hírt 1840 októberében, két hónappal *Erkel* Ferenc első operájának, a *Bátori Máriának* bemutatója után a *Honművész*. És valóban, Erkel nagy valószínűséggel még 1840 végén hozzálátott a *Hunyadi László* komponálásához. *Ábrányi* Kornél, a kor kiváló zenei írója segít abban, hogy magunk elé képzeljük Erkel Ferencet: *„Mikor dolgozott, szerette a magánosságot, félrevonult s rendesen hosszúszárú pipájának füstje mellett rajzolta a kóták fejét..."* Az elkészült dalművet a *Nemzeti Színház* végül négy évvel később, 1844. január 27-én, azaz százötven évvel ezelőtt mutatta be.

Ugyancsak Ábrányi Kornéltól ered, ő adta Erkel szájába azt a kedves anekdotát, amely szerint Egressy eredetileg *Bartay* András igazgató számára írta a *Hunyadit*, és Erkel szinte erőszakkal szerezte meg tőle a szövegkönyvet: *„Kivettem a kezéből. Hunyady László szövege volt. Amint futólag belepillantottam, mintha erős döfést éreztem volna a szívemben, éreztem, hogy ez az, amit oly régen s izgatottan keresek. ...Minden tiltakozása dacára zsebre vágtam e szavakkal: majd írok én erre zenét jobbat, mint Bartay írna, te pedig írj neki valami mást."* A történet azonban valószínűleg a képzelet szüleménye, az anekdotának a korabeli sajtó is ellentmond.

A *Hunyadi László – „eredeti új opera 4 fölvonásban"* – bemutatója szombatra esett. A plakát szerint *„az új öltözetek Podhráczky F. főruhatárnok felügyelete alatt készültek. Pecz úr, a pozsonyi színháztól, mint vendég, a címszerepben lesz szerencsés fellépni."* A bemutató után a zenekar tagjai egy kecses ezüstbillikomot és babérkoszorút nyújtottak át ünnepélyesen Erkel Ferencnek.

Bár a dalmű általánosságban nagy sikert aratott, a kritikák között több bírálat is található, különös tekintettel az előadás színvonalára, az énekesek produkciójára: *„...Tekintve az előadást, meglehetős nehezen ment. ...Udvarhelyi Garát adá és nem tudá; Füredi' szép hangjának talán magosan is járó énekkel kelle küzdeni..."* (írta a *Regélő Divatlap*). A *Jelenkor* újságírója sem ismerte fel az opera értékeit: *„Bátori Máriát csak annyiban éri el vagy haladja meg, hogy ez is olly mellkínzó magas hangfokra van szerkesztve... nincs benne szív és lélekből fakadó melódia..."* – szólt a kritika.

Azóta bebizonyosodott, a *Hunyadi László* remekmű. S hogy mit jelentett a magyar zenekultúrának, arról álljon itt az opera akkoriban egyik legalaposabb bírálójának, *Petrichevich Horváth* Lázárnak híres, sokat idézett, a *Honderűben* napvilágot látott gondolata: *„Ha van a magyar zenének jövendője, ha zeneművészetben magyar iskoláról valaha szó lehet...úgy annak megalapítását nagyrészben Hunyady László' szerzőjének fogja köszönni nemzetünk..."*

D. M.

A skótok Petőfije

Még mostanában is, ha népszerű költészeti antológiát, sorozatot tervez egy-egy kiadó, a harminchét évesen meghalt XVIII. századi skót költőt mindenképpen favoritnak tekinti. És nemcsak azért, mert *Arany* Jánostól *Szabó* Lőrincig, *Jékely* Zoltánig, *Kormos* Istvánig *Lator* Lászlóig csupa kiváló költő magyarította egymással versengve a verseit, hanem mert ezek a tüneményesen lázadó dalok (szatírák) nem a messzi múltba vezetnek. Ma már nem azzal hódít a szegény skót földművelő finánccá lett fia, hogy a francia felvilágosodás hatására csípős szavakkal gúnyolta az arisztokratákat, az álszent papságot, hanem azzal, hogy nemcsak tudta, de vallotta is: *„hidd el, sem gyémánt, sem kegyes / király nem ád / több örömet, mint egy jeles / paraszti bárd"*. *Burns* üde dalaival hódít, amelyek akár *Petőfi* dalai, oly *„egyszerűek, mint puszták harangjai"*. A szerelemnek, a lángra lobbanásnak és csalfaságnak ez a minden álszentségtől mentes megéneklése forradalmi újdonság Burns korában. A nagy igazságok hetyke kimondását *(„Mit ér a cím? Mit a pénzed? / s az a híres becsület? / Ha derűs a perc s az élet / hogyan és hol egyremegy.")* az a tántoríthatatlan hit kíséri, hogy *„A minden szívet alkotó / ítélhet csak felettünk, / csak őneki felfogható, / mily rugó hajtja tettünk."*

A *Betty*-knek, *Jennye*-knek, *Mary*-knek *Maggie*-knek, *Anne*-eknek, *Poll*yknak és a többieknek írt hódoló versek (gondoljunk arra, amit *Illyés* mondott Petőfi kapcsán, hogy tudniillik „a költő mindig szeret") mellett ott áll a talán legtöbbet idézett Burns-vers, a philemoni és baucisi örök szerelmet dicsőítő: *John Anderson, szívem, John. „Lefelé ballagunk már / kéz-kézben csöndesen / s lent együtt pihenünk majd, / John Anderson, szívem.")*

O. Á.

A Magyar Nemzet galériája

„Ötvenéves koromban" – írt
Magyar Nemzeti Galériában
ben Nyíregyházán született
szemlélőjét, hogy a modell é
ben van, a testi és lelki nya
étvágya, alvása rendben, és
mások nem ugyanolyan szép
életet, mint ő. Amikor ez a r
éve tért vissza Münchenből,
mia tanára volt. A mesterisk
ezen a poszton maradt harm
vetkezett haláláig. Azon rit
akik soha nem kerültek össz
renddel, sem megrendelőikl
fesztészetet jól megtanulható
nek elsődleges célja, hogy gy
in a selymek, csipkék, bárso
vúrosan megfestett, szinte é
nézőit, nem csoda, hogy hall
nek tartották. Az irányzat, m
je volt, a XVII. századi Akad
száz éve meghatározta, az eu
témaválasztását, iskolagyako
gatott műfajjal, a XIX. század
galma szembekerült.

ta Benczúr Gyula 1894-es, a
lévő önarcképe alá. Az 1844-
nűvész rajza arról győzi meg
s a világ között minden rend-
valyák számára ismeretlenek,
biztosan megütközött azon, ha
ek és élvezetesnek találták az
ajz készült, már több mint tíz
ahol hét esztendeig az Akadé-
la igazgatójának hívták haza,
inchét évig, 1920-ban bekö-
ka művészek közé tartozott,
eütközésbe sem a társadalmi
el, sem művésztársaikkal. A
valaminek tekintette, amely-
önyörködtesse a nézőt. Képe-
nyok, állatbőrök, testek bra-
rzéki felületei kápráztatták el
atlanul népszerű arcképfestő-
elynek egyik kései képviselő-
émiákról kapta nevét, jó két-
rópai, reprezentatív festészet
rlatát. Mint hivatalosan támo-
minden újító művészeti moz-

A teve és a ló

A „szaxofondiplomácia" (a Time nevezte így Clinton európai látogatását) eredményeiről és hiányosságairól azóta is tart a vita a nemzetközi sajtóban. A *Partnerség a békéért* elgondolást, amely hivatott lenne beindítani az új összeurópai biztonsági rendszer szerveződést, rögvest lefékezték a látogatást követő oroszországi fejlemények, *Kozirjev* külügyminiszter „birodalmi" hangvételű beszéde és a legmarkánsabb reform-személyiségek kihajózása a *Csernomirgyin*-kormányból. A meglehetősen összekuszálódott biztonsági tervekre már-már azt a mondást kell alkalmazni, amely szerint a teve tulajdonképpen ló, amelyet a diplomaták hoztak létre.

A délszláv válság értékeléséről és a kétoldalú kapcsolatokról tanácskozott *Jeszenszky* Géza külügyminiszter e héten Belgrádban, kétségtelenül azzal a szándékkal, hogy országunk biztonságát és a vajdasági magyarok helyzetét megerősítendő javítsa viszonyunkat déli szomszédunkkal. Hasonló céllal látogatott a múlt év szeptemberében Romániába. Az igazi eredmények még váratnak magukra. Mi mindenesetre üdvözöljük, hogy a román külügyminiszter elsőként írta alá Brüsszelben a Partnerség a békéért okmányt. Eggyel több nemzetközi elkötelezettséget jelentő aláírás a lehetséges konfliktusok csökkentésére és a szűkebb, de a tágabb régió biztonságának megszilárdítására is.

A prágai ötös tanácskozásokat követően idehaza is megélénkült az eszmecsere országunk biztonságpolitikájáról, a NATO-ról, a nyugat-európai integrációs szervezetekről, a lehetséges csatlakozás követelményeiről és feltételeiről. Jóllehet, országunk nemzetközi politikája a fő kérdésekben hatpárti egyetértésre támaszkodik, a célok megvalósításának módjában, a „hogyanban" szükségszerűen lehetnek vitás pontok.

Ilyenek bukkantak elő most a Fidesz és az MSZP között. *Orbán* Viktorékat az a vád érte, hogy Magyarország biztonságát a térség egészéből kiragadva szemlélik, míg a szocialisták a régió teljességében gondolkodnak. *Kovács* László, a parlament külügyi bizottságának szocialista elnöke szerint a NATO azzal szolgálná leginkább Közép- és Kelet-Európa stabilitását, ha a térség államainak valamilyen formában azonos biztonsági garanciákat nyújtana. Egyes országok megkülönböztetett kezelése ugyanis – bár azoknak előnyös lenne – óhatatlanul bizalmatlanságot, feszültséget keltene, mivel a garanciákból kimaradók fenyegetve éreznék magukat. A Fidesz oldaláról *Rockenbauer* Zoltán erre válaszolva kifejtette: *„Mivel a NATO kompetens eldönteni, mely országokat és milyen sorrendben vesz föl, szükségtelen túlhangsúlyozni, hogy sokkal jobb lenne a teljes térség biztonságának szavatolása a szelektív megközelítéssel szemben"*. Hozzátette, hogy a korábbi hatpárti egyetértéstől az MSZP távolodott el.

Mindkét álláspont gyenge pontja az alapkérdés megválaszolatlansága. Korántsem tisztázott ugyanis, hogy mit jelent a „térség egésze" és mit a „szelektív megközelítés"? Zbigniew *Brezezinski*, *Carter* volt elnök nemzetbiztonsági főtanácsadója és a demokrata párt talán legnevesebb nemzetközi szakértője, a National Interest című folyóiratban megjelent elemzésében például a „térséget" – ténylegesen a „térség egészét" – négy osztályba sorolja. Az elsőbe tartozik Lengyelország, a Cseh Köztársaság és Magyarország. De esetleg ide lehet sorolni Szlovéniát és Észtországot is. A második osztályban helyezi el Szlovákiát, Horvátországot, Bulgáriát és talán (ez az ő fenntartása) Romániát, Litvániát, Lettországot, a Kirgiz Köztársaságot és Türkmenisztánt. A harmadik kategória országai: Oroszország, Ukrajna, Fehéroroszország, Grúzia, Örményország, Azerbajdzsán, Kazahsztán és Üzbegisztán. Végül a negyediké: Szerbia, Albánia, Macedónia, Bosznia, Moldávia és Tadzsikisztán. Brzezinski értéksorrendjében az első csoport három országa (lengyel, cseh és magyar) az Európai Unió és a NATO tagja lesz egy évtizeden belül, az utolsó csoportban levők közül még egyik sem jutott előre, a régi kommunista elit van uralmon, elkötelezettségük a plurális demokrácia irányában kétséges.

Ennyit tehát a térség nyújtható értékelésztájáról. De maradjunk valóban a legszűkebbnél, a Prágában megjelent négy „jó tanulónál". Ezt a megfogalmazást egyébként *Meiszter* Dávid, *Biztonságpolitikánk a gyakorlatban* című brosúrájában olvashattuk. A szerző még arra az időszakra emlékezik vissza, amikor a Nyugat a szovjet csatlósok közül Magyarországot részesítette „kivételes bánásmódban". Fejtegetéseire majd a későbbiekben érdemes lesz visszatérni, mert több megállapítása további vizsgálatot igényel.

Annyi kétségtelen, hogy a „szelektív" válogatás tekintetében hazánk helyzete az alapvető geopolitikai körülmények miatt feltehetően nem a legkedvezőbb. Az „eminens diák" minősítést a jelen helyzetben egyedül Csehország kaphatná meg a NATO-tól. Nem azért, mert demokratikus intézményei fejlettebbek vagy mert gazdasága kevesebb nehézséggel küszködik. Hanem egyszerűen azért, mert közvetlenül határos a NATO-val (Németország), és mert nem határos Oroszországgal, de még Ukrajnával sem.

Mindenképpen tanulságos itt emlékeztetni a mi 1956-os szabadságharcunkra és *Eisenhower* akkori amerikai elnök tűnődéseire. Az amerikai, illetve NATO-segítségnyújtás elmaradását a tábornok-elnök két okra vezette vissza. Az egyik Magyarország és Szuez kettős problémája, a másik, hogy Magyarország nem volt elérhető sem vízen, sem az európai NATO-tagok területén keresztül. Ez a geopolitikai tény 1994-re sem változott meg. Ahhoz, hogy közvetlen kapcsolatba kerüljünk a NATO-val, elengedhetetlen Csehország és Szlovákia vagy pedig Ausztria felvétele a szervezetbe. Elsődleges érdekünk tehát a szűkebb térség országainak lehetőleg egyidejű tagsága és a szelektivitásban rejlő versengés elkerülése.

Nehogy a lóból a végén teve legyen.

Pethő Tibor

SZAKONYI KÁROLY:

Inkább az avokádó

Miről fog legközelebb tárcát írni? – kérdi régi, jó ismerősöm az utcán. – Mert van ám miről! – teszi hozzá. Idős úr, sétálgatni szokott délután, s ha éppen összefutunk, szívesen társalogna.

– Hogy miről írok legközelebb? – nézek rá, s talán kissé eltöprengve, mert figyelmeztetően rám szól: – Nos?

– Még nem tudom – mondom. – De az igazat megvalla, nem sok kedvem van már a tárcaíráshoz.

– Nocsak! És miért?

– Nézze, hosszú évek óta írom ezeket a jegyzeteket, s annyi mindent szóvá tettem már...

– Ne mondja, hogy nincs témája! Hogy nincs téma! Hiszen ha a rádiót hallgatja, a tévét nézi, az újságot olvassa, az emberekkel beszél...

– Persze, persze! Téma van bőséggel, de egyikhez sincs már kedvem! Helyesebben szólva, nincs kedvem újra és újra arról írni, hogy mennyi ostobaságot követünk el. Hogy milyen kiábrándító az emberiség magatartása. Hogy mennyi bajt okozunk egymásnak. hogy folyton-folyvást elégedetlenkedünk, gyűlölködünk, szekértáborokba vonulunk. Ezerszer megírtam már, például, hogy mennyire káros az izgatás. Mert mást se tesznek a különböző nézeteket, elveket valló csoportok, mint szüntelen piszkálódnak. Azt nézik, hol, mikor, mivel tudnák felbőszíteni ellenfeleiket. Mibe tudnának belekötni. És bele is kötnek minden aprócseprő hülyeségbe. Ellendrukkerei vagyunk egymásnak a gazdasági életben éppen úgy, mint a politikában. Nem segítői, hanem ártói felabarátainknak. Megírtam már sokszor, hogy a műveletlenek, az ostobák szította gyűlölködés a más fajtájúakkal szemben, a kivagyiság, a nemzeti féltékenykedés, az elvakult pártharc, a vallási türelmetlenség, az „én találtam fel a spanyolviaszt, nem te!" – magatartás milyen pusztító erejű. Hogy hányszor, de hányszor ráfizetett már az emberiség szerte a világon. De minek soroljam? Írtam a szegénységről, az elesettekről, a metróállomások padjain gönceikben alvó clochard-okról, a munkanélküliekről, az újgazdagokról, a pénz átkáról, a csalókról, a szélhámosokról és...

– És?

– És? És, hiába!

– Aha! Tehát maga azt várta, barátom, hogy ha megcéloz valami tévelygést, bűnt, igazságtalanságot, butaságot és így tovább, akkor azok, akik érintve lehetnek ebben, bűnbánatot tartanak, igyekeznek megjavulni? Vagy azt képzelte, hogy a társadalom...

– Nem, ne folytassa! Alighanem erre, így nem számítottam. De rádöbbentem, írásaim haszna csak annyi, hogy rögzíthetem bennük a tapasztalataimat. Mondhatnám, öncélúan. Azonkívül az írónak talán nem is az a dolga, hogy valamiféle erkölcsi magasságból prédikáljon és intelmekkel térítse jobb útra az embereket, hanem csak annyi a kötelessége, hogy észrevegye és ábrázolja a jelenségeket. Ábrázolja a pártharcba belevörösödött arcú, indulatos politikusokat, az utca kövén mezitláb kéregető cigánygyereket, a csalódott öregeket, a zavaros eszméket hirdetőket, az újgazdagok bálját, a nacionalista elfogultságukban fegyvert ragadókat, hajléktalanná vált, elüldözött ártatlanokat, a katonák és a hatalmasok gőgjét, önzését, a hitehagyottak szerencsétlenségét, de éppen így egy téli reggelt, nyári estét, folyóparti délutánt vagy mit tudom én... Mert...

– Mert?

– Mert többet úgysem tehet.

– Maga aztán neki van keseredve!

– Lehetséges. Nehezen viselem el ezt a XX. századot. Meglehetősen vacak életet nyújtott a nyavalyás évtizedeiben, amelyeknek immár nemsokára végük szakad. Tudja, egyszer azt mondtam, hogy bár annyi mindent megírtak, például a drámaírók a görögöktől napjainkig az emberek okulására, mégsem szívleltünk meg semmit. Csak hümmögünk, hogy lám, lám, bizony... De megváltozni? Azt már nem! Így hát a mai drámaíró leghelyesebben teszi, ha fog egy marék borsót, hátradől székében, és az íróasztala meg az írógépe fölött a borsószemeket egyenként a falra dobálja. Ezzel nagyjából el is végzi a feladatát.

– Vagyis: falra hányt borsó! Ezt akarja mondani. Nos, barátom, igyekszem megérteni, de nem helyeslem az álláspontját. Tessék csak a borsószemek dobálása helyett mégiscsak írni...

– Hát persze. Mi más választásom lehetne? Írok, mondjuk az avokádóról.

– Miről?

– Két éve, nedves vattába burkolva elhoztunk Párizsból egy avokádómagot. A avokádó húsát előételként fogyasztottuk el egy társaságban. A magot csíráztattuk, majd elültettük, szép kis cserje nőtt belőle. Ott zöldell növényeink között a lakásban. Eleinte nehezen kapott életre, de aztán nekibuzdult. Mondhatom, több reménységet tud támasztani az emberben, mint a világpolitika. Mint a társadalom. Inkább róla írnék. De írhatok-e, amikor az olvasók izgalmat várnak? Izgalmakhoz, pletykákhoz, veszekedések híreihez szokott világunkban kit érdekel az, hogy egy mag, ahelyett, hogy a szemétbe került volna, kihajthatott, és új élet támadt belőle? Nem, nem. Túl sok bennünk – bennem is – a szomorúság ahhoz, hogy ámuljunk ezen.

Pedig jó lenne...

Magyar Nemzet

SZERKESZTŐBIZOTTSÁG
Elnöke: **PETHŐ TIBOR**
Tagjai: **BÁCSKAI TAMÁS, FÖLDES PÉTER, TÓBIÁS ÁRON**
Főszerkesztő: **TÓTH GÁBOR**
Főszerkesztő-helyettes: **SZÉNYI GÁBOR**

Szerkesztők: **FEHÉR BÉLA, MARAFKÓ LÁSZLÓ, WINTERMANTEL ISTVÁN**
Vezető publicista: **KRISTÓF ATTILA**
Rovatvezetők: **SZENDREI LŐRINC** (belpolitika), **HORVÁTH L. ISTVÁN** (gazdaság), **LŐCSEI GABRIELLA** (kultúra), **LAMBERT GÁBOR** (külpolitika), **BARTA ANDRÁS** (levelezés), **ÁRVAY SÁNDOR** (sport)
Művészeti vezető: **SZABÓ ATTILA**

Kiadja a Magyar Nemzet Kiadó Részvénytársaság
Felelős kiadó: az Rt.igazgatósága
Vezérigazgató: **GRUBER LÁSZLÓ**

Szerkesztőség és kiadóhivatal: 1092 Budapest, Kinizsi u. 30–36.
Telefon: 215-0141 Fax: 215-2540
Postacímünk: 1392 Pf. 276.

Terjeszti a Magyar Posta és alternatív terjesztők. Előfizethető bármely hírlapkézbesítő postahivatalnál, a hírlapkézbesítőknél, a posta hírlapüzleteiben és a Hírlap-előfizetési és Lapellátási Irodánál (Helir) 1900 Budapest XIII., Lehel u. 10/A, közvetlenül vagy postautalványon, valamint átutalással a Postabank Rt. 219–98636, 021–02799 pénzforgalmi jelzőszámra.
Külföldön terjeszti a Kultúra Külkereskedelmi Vállalat H–1389 Budapest, postafiók 149.
Előfizetési díj egy hónapra 400 forint, negyedévre 1200 forint, fél évre 2400 forint, egy évre 4800 forint.
Eladási ár hétfőn, kedden, csütörtökön és pénteken 19,50 forint, szerdán és szombaton 25 forint.

A Magyar Nemzet a MATESZ (Magyar Terjesztés-ellenőrző Szövetség) tagja
Szedés: Magyar Nemzet Kiadó Rt.
Nyomás: Athenaeum Nyomda Rt., Budapest
Felelős vezető: **Vida József vezérigazgató**
HU ISSN 0133–185X HU ISSN 0237–3793

Megoldás a kamarai törvénytől vár

Közgyűlést tartanak az iparosok

„A magyar iparosság ereje mindig a megbízhatóságában, a garantált minőségi munkájában rejlett. Ez 1948-ig az országépítő tevékenységében csúcsosodott ki, hiszen akkor az ipar 70 százalékát a kézműiparosság alkotta. A megrendelők, az egyének már lassan megtalálják, hogy kihez célszerű fordulniuk és kit kell elkerülniük. A magyar állam szintjén viszont, úgy érzem, egyelőre nem dőlt el: a polgári társadalom alappillére, a nemzetgazdaság motorja a korlátlan felelősséggel dolgozó egyéni vállalkozó! Legalábbis a jogszabályalkotás folyamata, a gazdálkodást befolyásoló törvények nem erre utalnak." Így vélekedik Szűcs György, az Iposz Magyar Kézműves Kamara elnöke, akivel a szövetség mai programalkotó és tisztújító közgyűlésének apropóján beszélgettünk.

– Az iparos réteget mindig a kritikus hangvétel jellemezte, ami viszont nemcsak kifelé, de saját tagságával, szervezetével szemben is megnyilvánult. Nem véletlen, hogy többször viharfellegek tornyosultak a közgyűlések felett. A mai napon milyen „időjárás" várható?

– A viharos közgyűlések a 90-es évek elején egy folyamat végét jelezték. Az Iposz jogelődje, a KIOSZ 60–70 ezer társadalmi vezetővel működtetett vagyonos szervezet volt. A rendszerváltás idején, a gyors átalakulás közepette teljesen természetes volt, hogy az önkéntes alapon létrejött ipartestületek kérték a jussukat. Az Iposz viszont meg tudta nyerni a tagság bizalmát, mégpedig azzal, hogy minden vagyonát felosztotta.. Várhatóan most is lesznek kritikus felszólalások, ez azonban nem baj. Kifejezetten hasznos, ha egy egészséges vita során alakulnak ki a következő négy éves programunk fő pontjai.

Új pályán

– Teljesen új pályára került tehát a szövetség. Utólag hogyan ítélik meg, helyes irányba indultak el az átalakulás során? Elégedettek az eredményekkel?

– Úgy gondolom, az irányvonalat helyesen határoztuk meg akkor, amikor elválasztottuk a közösen kezelt vagyonnal való gazdálkodást az Iposz elnökségének érdekképviseleti munkájától. Az utóbbi keretében szervezzük az iparosképzést és továbbképzést, részt veszünk a közgazdasági infrastruktúra, a jogi szabályozási rendszer kialakításában, építjük a nemzetközi kapcsolatokat, támogatásokat próbálunk szerezni, együttműködünk a törvényhozókkal, a végrehajtókkal, a szakszervezetekkel és más gazdasági érdekképviseletekkel. A konkrét megvalósítás pedig már az ipartestületek feladata.

– Mennyire befolyásos réteg ma az iparosság?

– Tekintettel arra, hogy nincs érdekképviseleti törvény, önkéntes felajánlásokkal, a társaság erejének a bemutatásával tudunk küzdeni a céljaink eléréséért. Az eddigi eredmények sokrétűek. Mintegy 50 polgármester és alpolgármester, s körülbelül kétezer önkormányzati tag került ki az Iposz tagszervezeteinél lévő vállalkozókból.

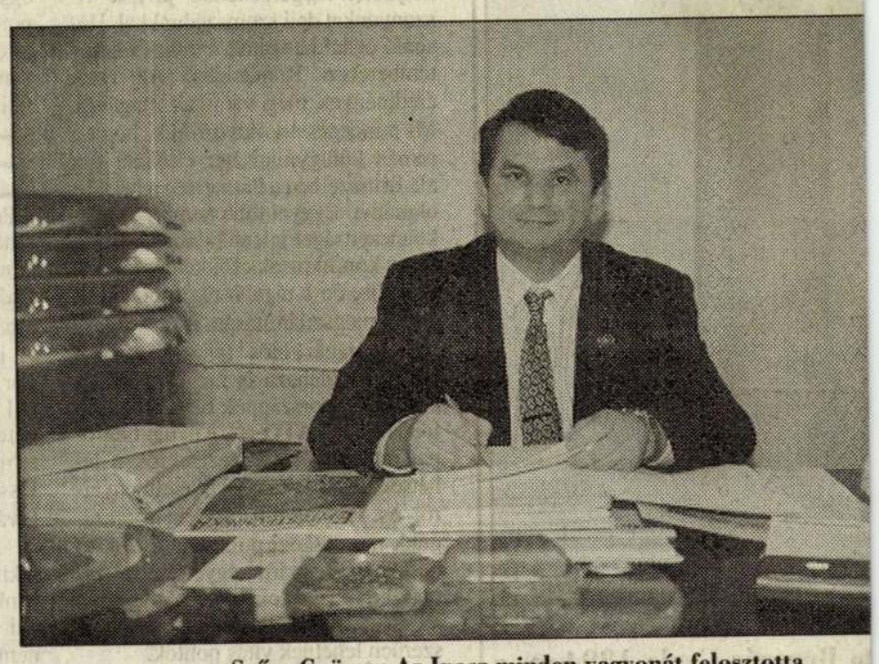

Szűcs György: Az Iposz minden vagyonát felosztotta.

Havra

Nagy hiányossága az iparos társadalomnak, hogy ma még nincs saját országgyűlési képviselője. Arról pedig, hogy mennyire veszik figyelembe az ipartestületek, illetve tagjaik véleményét, változóak a visszajelzések.

– A kisvállalkozók egyik legnagyobb gondja a tőkehiány, amin például úgy próbált meg segíteni az Iposz, hogy különböző bankokkal olyan megállapodásokat kötött, amelynek értelmében kedvező hitelekhez lehet jutni. Ezek a gyakorlatban hogyan váltak be?

– A Magyar Külkereskedelmi Bank a közreműködésünkkel kedvezményes devizahitelekkel segíti a vállalkozókat. A rendelkezésre álló keretet azonban nem sikerült teljes mértékben kihasználni, elsősorban azért, mert nem működik az export hitelgarancia-rendszer. Olykor a szabályozók is rendkívül nehezítik a kisvállalkozók külkereskedelmi tevékenységét. Éppen a közelmúltban robbant a botrány például amiatt, hogy az egyéni vállalkozók nem tudnak behozatali engedélyt szerezni, mivel ők 1992. január 1-jétől nem jelentkezhettek be a társasági adó hatálya alá. Most viszont változott az adótörvény, amit tavaly nem tudtak figyelembe venni a külkereskedelmi szabályozás változtatásánál. Mindennek eredményeként bizonyos termékeket csak akkor importálhatnának, ha társasággá alakulnának. A vita még nem dőlt el ez ügyben.

Az állam felelőssége

– A Budapest Bankkal kötött konstrukcióról pedig az a hír járja, hogy befuccsolt.

– A bank valóban felmondta a szerződést, mivel több százmillió forintos kétes kintlevősége keletkezett. Ez jelzés értékű. A gazdasági környezet még nem érett meg az ilyen jellegű hitelkeretek működtetésére, elsősorban a garanciarendszerek kiépítetlensége következtében.

– Másrészt figyelembe kell venni, hogy a kisvállalkozók nagyrésze azért nem tudja visszafizetni a kölcsöneit, mert számukra az állami nagyvállalatok nem fizetik meg a tartozásaikat. Úgy érezzük, erkölcsi kötelessége az államnak, hogy vállalatai tartozását kiegyenlítse. Ezért szeretnénk, ha az adósságkonszolidációba a kisvállalkozókat is bevonnák. Több tízezer vállalkozónak mintegy 10–20 milliárd forintja fagyott így be.

– Eddig lényegében az iparos-, illetve a gazdasági problémákról beszéltünk. Az éremnek azonban van másik oldala is, nevezetesen a fogyasztó, akinek viszont olykor éppen az iparos munkája okoz gondot. Mit tesz az Iposz, milyen követelményeket tám szemben a minő dekében?

– Az ipartes ködnek szakma ságok, amelyek ügyeket próbálj talában minőse gi, ár vagy ha mákról van sz azonban az, hog iparos ipartestül több tucat olyar zés van az orsz nek keretében megpróbálják el ipartestületi tago nyos követelmé felelnek: szak alkalmazottaik s helyfelszereltség munkában. Ugrá gi javulás azonb tó, ha hatályba törvény – kötele

Az önállósá

– Vállalnak iparos tagjaik Például úgy, h alapot hoznának az iparosok ált kat térítenének n formában a meg

– Ha ilyent akkor mindenk önállóságát. Az vetően különbö zettől, ahol a ta állóságát és tul dolgozik. Az Ip szik, hogy az őrizhessék az mi pedig segít nekik abban, h hogyan érdeme szavatossági és ségi problémá például a Signa ságot hoztuk

Füsi Piroska

Költségként elszámolható

Biztosított termelés

– Biztosítás nélkül vállalkozni manapság felelőtlenség – vallja *Filig* István, a *Signal Biztosító Rt.* vezérigazgatója. Véleménye szerint a biztosítási díj egy vállalkozás működése során ugyanúgy veendő figyelembe, mint a vízdíj vagy a villanyszámla, azaz ennek is *meg kell jelennie a termék árában.*

Mivel a Signal legnagyobb magyar tulajdonosa az *Ipartestületek Országos Szövetsége*, így nem meglepő, hogy a cég *egyéni és kisvállalkozók számára* testre szabott szolgáltatások bevezetését tervezi. Komplett biztosítási csomaggal készülnek a piacra lépni az év második felében. Ebben szerepelnek a vállalkozó személyére, üzleti és a vállalkozáson kívüli vagyonára vonatkozó tételek. A személyi vagyon és a vállalkozási vagyon elválasztása annyiban fontos, hogy a vállakozást terhelő díj *költségként vehető számba*, viszont az egyéni vagyon biztosítása nem. Az tehát, hogy az ügyfél hol húzza meg a határt, nem mindegy.

Az egyéni és kisvállalkozások esetében az üzlet *99 százalékban* függ a vállalkozó személyétől – folytatta Filig István. De felelőssége nem csak ebből fakad, hiszen általában *családfenntartó* is egyben. A Signal nem a jelenleg elterjedt nagy díjtételű tőkebiztosításokban gondolkodik, mivel szerintük ennek a mai gazdasági viszonyok között nincs értelme. *Alacsony díjtételű* személyi biztosítással készülnek a piacra, valamint egy olyan konstukcióval, amellyel annak kockázatára kínálnak fedezetet, ha a társas vállalkozásokból *a társak egyike elhalálozik.*

A vállalkozás vagyonának biztosításakor az egyes szakmákat aszerint osztották be különböző csoportokba, hogy milyen a kézi- és a szellemi munka aránya. A kínált termék- és felelősségbiztosításokkal *az alapanyag beszerzésétől a fogyasztóig* lefedhető lesz majd a termelés folyamata. A biztosítási kötvényen a tűzbiztosítástól kezdve az üzemszünet kockázatának lefedezéséig minden megtalálható lesz, és a lehetőségek közül a biztosító segít majd kiválasztani azokat, amit a végzett tevékenység megkíván és az ügyfél zsebe megenged.

(czirják)

Minősített műhelyh álózat

Küzdelem a kontárok e llen

– Az *Autójavítók és Autókereskedők Szövetsége (Ajaksz)* szeretné *a szakma presztízsét visszaállítani*, amely iránt az utóbbi időben igencsak megrendült az ügyfelek bizalma – mondja *Pintér* Imre, a szövetség ügyvezetője. – A jól képzett szakemberek mellett az autójavító szakmát *kétféle kontár* műveli: adófizető és adónemfizető. Az előző az iparengedélyét kiváltotta ugyan, de a szakmai ismeretei alacsony színvonalúak. A kontárok elleni fellépést határozta el a szövetség, amikor minősített műhelyhálózat kialakítását vette tervbe.

Az elgondolás szerint a magas színvonalú szolgáltatást nyújtó műhelyek *elhatárolódása* úgy lehetséges, hogy valamilyen *megkülönböztető jelet viselnek*, és minőségi szolgáltatásukról informálják a piacot. Erre *részben azért van szükség*, mert 1989 után rengeteg használt nyugati személykocsi került be az országba, amelyek javítása teljesen *nem megoldott* még ma sem. Természetesen vannak olyan műhelyek, amelyek magas színvonalon látják el feladataikat.

A kiemelke dő szolgáltatást nyújtó műhelyek nyerhetnek el a *minősített* címet az Ajakszhoz benyújtott *pályázat útján*. Az ilyen műhelyeknek teljesíteni kell a szövetség feltételeit a *szakmai felkészültségre*, a megfelelő *műszerekkel és szerszámokkal* való ellátottságra és a megrendelővel való *korrekt bánásmódra* vonatkozóan. A tervezet szerint a minősített műhely tulajdonosának vállalnia kell, hogy *vitás ügyekben* első fokon az Ajaksz társadalmi szakmai bizottsága jár el, és a bizottság határozatát magára nézve *kötelezőnek ismeri el.*

A szövetség fő célja *nem a beruházások ösztönzése*, hanem inkább a, hogy minden autószerelő csak a *szaktudásának és felszereésének megfelelő* munka elvégzését vállalja. Tegye azt abbn az esetben is, ha egy bizonyos munka anyagilag ugyan csábító, de gondoljon arra is, hogy a rosszul elvégzett munk nemcsak az ügyfél elvesztésével járhat, hanem esetleg tob százezer forintos *kártérítsel* is.

(mucsi)

Bizalom Garancia Egyesület a kicsikért

Kezességet vállalnának, ha...

A hazai kisvállalkozások fejlődésének egyik legnagyobb visszahúzóereje a krónikus tőkehiány, a hitelfelvételi lehetőségek rendkívül szűk köre és szinte elviselhetetlen feltételrendszere. Fejlesztési célú, kedvezményes kamatú, többéves futamidejű hitelkonstrukció alig-alig létezik, a néhány támogatási jellegű nyugat-európai hitelprogram pedig a megkötések miatt kihasználatlan. Nem kevésbé csekély az egyre gyakrabban szükségessé váló rövid futamidejű, viszonylag kis összegű likviditási hitelekhez való hozzájutás esélye is. A pénzintézetek szempontja is érthető, ha abból indulunk ki, hogy a tartós fizetésképtelenség, vállalati-vállalkozási csődök következtében szigorú hitel-garancia feltételeket támasztanak. A pénzintézetek által forgalomképesnek minősülő fedezeti kör egyre jobban szűkül. A kisvállalkozók többsége pedig nem rendelkezik olyan vagyontárgyakkal, értékpapírokkal, devizaszámlával, amelynek felmutatásával hitelképességét igazolni tudná. A Hitelgarancia Rt. tavaly ugyan működésbe kezdett, készfizető kezességvállalása azonban meghatározott típusú – elsősorban fejlesztési és privatizációs célú – hitelekre terjed ki.

Lesz folytatás?

E tarthatatlan helyzet részbeni megoldására az *Iposz hitelgarancia egyesületek országos hálózatának* a kialakítását kezdeményezte olasz minta alapján. A modell a szövetséghez tartozó ipartestületek bázisán, a helyi kis közösségek egyes tagjainak egymás iránt vállalt közös, készfizető kezességvállalásán alapul. Viszonylag kis összegű, rövid lejáratú *forgóeszközhitelek 50 százaléka* erejéig vállalnak tagjaik után készfizető kezességet. Az egyesületek viszonylag kis összegű készpénzt tartalmazó garancia alappal, *nonprofitjelleggel* működnek. A fizetendő jelképes garancia díjból képződő nyereség az alapszabály értelmében a fel nem osztható garancia alapot növeli. Az egyesület vagyona megszűnése esetén valamely közérdekű alapítványra szállna át.

Eddig az országban *nyolc*, a megyei bíróságok által bejegyzett *Bizalom Garancia Egyesület* jött létre. Készfizető kezességvállalásuk mellett több pénzintézet megkezdte a forgóeszközhitelek folyósítását, azonban – a jogszabályi szabályozás hiánya miatt – úgy tűnik, megtorpant a kezdeményezés. Több megyében ugyanis a megyei bíróság megtagadta a szervezet „egyesületi" bejegyzését, illetve a megyei főügyész a bejegyzés ellen a *Legfelsőbb Bíróságnál* fellebbezéssel élt. Itt helybenhagyták az ügyészi óvást, azzal indokolva, hogy gazdasági tevékenységet folytató szervezetről van szó, amely egyesületi formában nem működhet. Emiatt a már bejegyzett és működő Bizalom Garancia Egyesületek helyzete bizonytalanná vált. Az új kezdeményezéseket pedig várakozó pályára kellett terelni. Az ördögi kör pedig itt be is zárult – egyelőre.

Jogszabály nélkül

A kisvállalkozói hitel garancia rendszer ugyanis egyesületként nem működhet, a gazdasági társaság fogalmának, a tevékenység jellege miatt, nem felel meg. Az *Állami Biztosításfelügyelet* hivatalos állásfoglalása szerint az egyesületek által végzendő tevékenység nem minősül biztosítási tevékenységnek, az *Állami Bankfelügyelet* álláspontja szerint a készpénzkímélő készfizető kezességvállalás nem pénzintézeti tevékenység, s az új biztosítási törvényjavaslat is kizárja a hatálya alól ezt a tevékenységet. Egyetlen lehetőség kínálkozik a jogrendszerben: csak *magánjogi alapon* jöhetnének létre a garanciavállaló kis közösségek. E laza magánjogi kör készfizető-garancia vállalása azonban nem nyújtana elfogadható biztosítékot a hitelt nyújtó pénzintézet számára.

Az olasz modellt, vagy hozzá hasonlót tehát nem tud az Iposz meghonosítani Magyarországon, mivel nem illeszthető a jogrendszerünkbe. Jóllehet mindenki előtt nyilvánvaló, hogy óriási igény lenne a készfizető-garanciavállaló hálózat kialakítására. Ezért a szövetség a pénzügyminiszterhez fordult segítségért, s a legfrissebb ígéret szerint a kormány 1994. március végéig napirendre tűzi a témát – tudtuk meg *Pesti* Albertnétól, az Iposz főtanácsosától.

Tekintettel arra, hogy a reményt nem vesztették el az érintettek, érdemes áttekinteni, hogyan is működik a rendszer Olaszországban, ahol az 1970-es években a kilábalás egyik hatékony eszközének bizonyult. A garanciabiztosító társaság tagjai egyszeri belépődíjat fizetnek (körülbelül 2700 forintnak megfelelő összeget) és a felvett hitelösszeg 0,2-0,3 százalékát, a garanciavállalás ellenértékeként. Ez rövid idő elteltével nemcsak a garancia társaság működéséhez szükséges anyagi feltételeket biztosította, hanem a viszonylag gyors és biztos gyarapodást, amely a garancia alapok folyamatos növekedésében testesült meg. A Confidi (bizalom) a tagjainak, a bankokhoz benyújtott hiteligényeikük 50 százalékára vállal garanciát. A legmagasabb garancia vállalási összeg 150 millió líra és egy évre szól. Ugyanakkor igényelhető további kétszer 150 millió líra összegű hitelgarancia, likviditási gondok enyhítésére, illetve exporthitelek fedezetének a biztosítására.

A hitelkérelmet a kisvállalkozónak a hitelbiztosító társasághoz tartozó 15 bank valamelyikéhez kell beadnia. A pénzintézet a kérelmet véleményezi és amennyiben azt a hitel megadására érdemesnek tartja, továbbítja a Confidi területi szervezetéhez. Itt öt tagú szakmai bírálóbizottság dönt a hitelkérelem sorsáról. Amennyiben a vállalkozó hitelképes, a hiteligény megalapozott, a Confidi vállalja a hitel 50 százalékára a garanciát és a vállalkozó néhány napon belül megkapja az igényelt hitelösszeget.

Nehéz elhinni

A Confidi 1974-ben 13 taggal jött létre, 50 ezer forintnak megfelelő alaptőkével. Nem minden felvételre jelentkező kisvállalkozó lehet tagja a társaságnak, bizonyos feltételeknek kell eleget tenniük azoknak, akiket felvesznek. Ma országos hálózattal rendelkezik a szervezet, száz fiókintézménnyel. A bergamói Confidi például évente 1,6 milliárd forintnak megfelelő összegű hitelgaranciát vállal, közös garanciaalapja 180 millió forintnak megfelelő összegű líra. Működésük 16 éve alatt a megbukott, csődbe jutott kisvállalkozások vissza nem fizetett hiteleiért 110 millió forintnak megfelelő pénzösszeget utaltak át a hitelező bankoknak.

A Confidi hitelbiztosító társaság vezetői szerint – akik többször jártak Magyarországon a modell bemutatása céljából – az elmúlt évek legnehezebb feladatának az bizonyult, hogy meggyőzzék a bankokat arról, a biztosító intézetük komoly, megbízható, jelentős pénzügyi alapokkal rendelkező intézmény.

(füsi)

Német–magyar együttműködés

Képzési központ Dombóvárott

A magyar–német szakoktatási együttműködés szép példájaként, fél évvel a magyar szakképzési törvény életbe lépése után pénteken nyílt meg Dombóvárott a kisiparosok szakképzési és technológiai központja.

A német szövetségi kormány nagy rokonszenvvel támogatja a szakképzés úgynevezett duális rendszerének újbóli talpraállítását, amely az üzemi gyakorlati képzés és az iskolai képzés párhuzamosságára épül. Így működött ez a negyvenes évek végéig Magyarországon is – nem is rosszul. A vállalatok *fölötti* szakképzési központok létrehozása a kisipar, a kisvállalkozások támogatására szolgál. E központok a vállalatok partnerei a szakmunkásképzésen és arra hivatottak, hogy fokozzák a duális rendszer hatékonyságát, emeljék a szakképzés színvonalát. Nem utolsósorban a keletnémet tapasztalatok nyomán Németországban is tudják, hogy a magyar kis- és középvállalatok nem kis része ma még olyan nehézségekkel küszködik, aminek következtében egyelőre nem válhatott az utánpótlásnevelés olyan bázisává, mint a német kis- és középvállalkozók. A német szakemberek meggyőződése mindazonáltal, hogy a gazdaság mielőbbi talpra állása nyomán Magyarországon is a kis- és középüzemek adják majd a gazdaság gerincét.

A dombóvári központ felavatásán részt vett Heribert *Späth*, a német kisipari kamarák országos egyesülésének elnöke és jelen volt az intézmény szellemi atyja, dr. *Alex* László, a német Szövetségi Szakképzési Intézet magyar származású igazgatója.

– A vállalatok fölötti szakképzési központok hálózatának kiépítése a Szövetségi Köztársaságban húsz éves múltra tekinthet vissza, bár gyökerei a századelőig nyúlnak: 1908-ban Solingenben jött létre az első ilyen központ a kis- és középüzemek számára – mondja Alex László. – Ma Németország nyugati felén ezek az intézmények 131 ezer fiatal szakképzését szolgálják. Az építési és a felszerelési költségek több mint 80 százalékát a szövetségi kormány és a tartományi kormányok fedezik. Az ország új tartományaiban is erőteljes ütemben indult meg a központok létrehozása: az egyesülés, azaz 1990 óta már tízezernél is több szakmunkástanulót fogadhatnak a keletnémet üzemek fölötti központok, ezen belül közel hétezret az építőipari szakmákban. Alex László elmondja, hogy a németországi szakképzési központok hálózatának megteremtésére irányuló program 1973-ban a mai magyarországi célkitűzésekhez hasonló követelményeket állított föl. A szakmai kvalifikáció színvonalának emelése ugyanis – kiváltképp az élvonalbeli technológiára épülő szakterületeken – hasznos és szükséges kiegészítője a vállalati szakmunkásképzésnek. Végtére is nem minden vállalat rendelkezik csúcstechnológiával és a magasszintű technológiai képzés személyi feltételei sincsenek meg mindenütt, hiszen ez a feladat sok kisüzem lehetőségeit meghaladja.

– Ám nemcsak a műszaki fejlődés követeli meg a vállalatok fölötti szakképzési központok létrehozását – teszi hozzá Alex László. – Sok kisvállalkozó a termelés erőteljes szakosítására kényszerül a piaci verseny folytán: az asztalos például csakis ablakkeretet gyárt vagy széklábat farag. Ezért nem kevés kisüzem csupán az üzemek fölötti tanfolyamok segítségével tud ismereteket adni a tanoncoknak.

A központok részt vállalnak a *mestervizsgák* előkészítésében, a szakmai továbbképzésben a modern műszaki eszközök és módszerek megismertésében és elterjesztésében. Az igényeket jelzi, hogy a németországi intézményekben kora reggeltől késő estig folyik az oktatás, még a hétvégeken is.

Józsa György

Benczur Gyula

Az Epreskert a Képzőművészeti Főiskola szerves része. A nyolcvanas években mesteriskolát alapítottak, Lotz Károly, Benczur Gyula és Ströbl Aladár.

Schmeczi Tóth János: ~~Epke~~ Epreskert.
Népművelés, 1969. márc. 40. old.

MDK

Benczur Gyula

A magyar festők. Vas. Ujs. 1888. 252.l.

Benczúr Gyula festő.

T. V. 521/1899.

1899. szept. 28.

Festészet

„Mályvák között" c. kép.

(Benczúr Gyula-tól).

K. V. 1307/1897.

1897. okt. 4.

Festészet.

„Mályvák közt" c. kép.

(Benczúr Gyulá-tól).

Kr. V. 521/1899.

1899. szept. 28.

Bencsics Gyula Jertő.

Kr. V. 1307/1897.
1897. okt. 4.

Benczúr

Szerepel az alábbi táslaton

Schalken Pálma: Poo esztendő
művészete a budavári palotában

Körnevelés 1969 X. 17

Benczúr Gyula
festő.

A tárlaton bemutatott alkotások
sorát Benczúr Gyulával indult.

Tolnay Károly: Szabolcs-Szatmár megye múltja és jelene...
Művészet, 1969. október - 45 lap.

Benczur Gyula

az 1882-ben megalakult képzőművészeti mesteriskola tanára volt.

Ónody Éva: 100 éves a Magyar Képzőművészeti Főiskola. Budapest, 1971. ill.sz. 35-37. l.

Benczur Gyula

festőművész

Klebelsberg emlékkiállítás - Műcsarnokban - képével szerepel. Félakt.

Pesti Hirlap
1938.II.1.

Pest. Napló 1936. X. 17

Benczur Gyula

— **Két kiállítás.** A *Nemzeti Szalónban* ma, szombaton délben nyílik meg a *Benczur Társaság* reprezentatív kiállítása, amelynek derékrésze emlék-anyagot ölel fel. A nagytermet ugyanis csupa halott művész alkotása tölti meg s ennek a válogatott kollekciónak legtöbb darabja múzeális becsű érték. A főhelyen *Benczur* Gyula díszmagyaros önarcképét találjuk, körülötte pedig — a mester néhány történelmi vásznán és portréján kívül — *Gyárfás* Jenő, *Vágó* Pál. *Katona* Nándor, *Pentelei Molnár* János, *Deák Ébner* Lajos, *Stetka* Gyula, *Udvary* Géza *Déry* Béla, *Tornai* Gyula, *Siligai* Ferenc, *Gy. Sándor* József és *Csuk* Jenő java munkáit, amelyekről a naturális ábrázolás minden erénye leolvasható. Egy elmúlt kor lezárt stílusát prezentálják ezek a kitűnő tehetségek kézjegyével hitelesített művek, amelyek köré — az oldaltermekben — jórészt a Benczur-iskola hagyományait őrző, ma is élő művészek képei sorakoznak. Különösebben újat sem együttesen, sem külön-külön nem mondanak magukról. Kiállított anyaguk, egy-két kivétellel, a jó közepes átlag mértékét mutatja. Ma testődtek ezek a képek, komoly mesterségbeli felkészültséggel és elmélyedő szeretettel, de a mának életritmusából, művészi szemléletmódjából és problematikájából szinte semmit sem fejeznek ki. Talán csak *Basilides* Barna, *Istokovits* Kálmán, *Udvary* Pál, *Burghardt* Rezső s a társaságból egyéni hangjával erősen kiütköző gróf *Batthyány* Gyula munkái nőnek túl egy halott formanyelv életbentartásával bajlódó epigonizmuson. A szobrászok közül *Róna* József, *Lux* Elek és *Berán* Lajos tűnnek ki. Külön elismerésre tart számot *Ruzicskay* György, a nemrég hazatért, kiváló tehetségű fiatal festő. *Szerelemkereső* című albumával, amelynek érdekes algrafiái művészük gazdag képzeletéről és teljes kiéréséről tanuskodnak.

Benczur Gyula, festő

M.D.K.

„Millenium hódolat" című, hires, elégett olajfestményének tanusága szerint a Budai Várpalota disztermében ünnepelte Magyarország 1896-ban ezeréves fennállását.

Czagány István: Müemlékhelyreállitási kérdések a Budai várpalota ujjáépitésénél

Müvészettörténeti Értesitő, Bp.1967.XVI.évf.3.sz.

208. old.

MDK.

Benczur Gyula

Hiradás a Tompa gyüjtemény megvásárlásáról

Magyar Nemzet 1967 jan.27.

Benczur Gyula

festőművész

Nemzeti Szalon jubiláris kiállitáson képével szerepel.

Pesti Hirlap
1935.I.6.

Benczúr Gyula, festő

Szerepel a táblaton. (Mezőgazd. Múzeum.)

(h. m.): A ló és lovas 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. szept. 13.

M.D.K.

Benczur Gyula,festő

Budavár visszavétele.Bpest.Magy.Nemzetei Galéria.
Fekete repr.505.o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra világa,III.köt.A képzőművészetek,a zene,
a szinház és a film.Bpest.Minerva.1960

Benczur Gyula

Műve nerepel a pósta-
latérékpénztár jubilárisi
aukciójáci.

B. H. 936. II. 11.

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

nevét Klebelsberg történelmiskedő, hozzá-nem-értésének illusztrálására említi a szerző, mint akinek „ragyogó sinekkel festett hatvanas képeit... üres sinpadiasságát fölötte nagra tartotta..."

Farkas Zoltán: Gr. Klebelsberg képzőművészeti politikája.

Idézve: Nyugat, 1933. márc. 1. I. évf. 1. sz. 321-324 old-ról

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos, Bev. és összeáll. Perneczky Géza, Bp. 1967. Corvina

208. old.

Benczur Gyula

Rabinovszky Máriusz irt róla az Auróra 1920. aug. 31-33.l.-on.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965 294.

Radinovsky Martinas irt tėla ųs kurėta 1920. aug. 31-
23.1.-on.

Radinovsky Martinas: Kėl korsank laiškėn Ėp. 1965 2?4.

Benczur Gyula

Rabinovszky Máriusz irt Benczur és tanitványairól az Auróra 1921.márc. 256-257. l.-on

Rabinovszky Máriusz:Két korszak határán 1965. 294.

Benczur Gyula, festő

MDK

Szabolcs megye nagy szülőtteiről, köztük van Benczur Gyula, portrégyűjteményt ad ki a Képzőművészeti Alap.

–: Hír

6

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. dec. 8.

90+1

Benczúr Gyula, festő (1844-1920) M.D.K.

Münchenben végzett s az ottani Akadémia nagyhírű tanára lett. Pilotynál és Makartnál sokkal egyénibb tehetséggel megáldva, Rubens és a velencei mesterek hűső leszármazottjának tekinthető. Műveit ügyes akadémikus kompozíció s az anyag ragyogó kezelése jellemzik. Szerényen hasonlóan ő is akadémikus volt, de annak eltirai kvalitásai és nemes pátosza nélkül. Festményeinek tartalmi mondanivalója a kiegyezés utáni, a Habsburg-háznak behódolt, magyar arisztokrácia gondolkodását tükrözik. Legismertebb műve ./.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp.1968. 923. old.

Benczur Gyula, festő M.D.K.

... „Budavár bevétele" (1896). Münchenben sok növendéke volt, Budapestre visszatérve megalapította a Mesteriskolát s azzal együtt a hivatalos festő-irányzatot.

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, Bp.1968. 923. old.

Budavár bevétele 921. „

MDK

Benczur Gyula, Lestő

Hunyadi László búcsúja c. műve a Festmény-sorban szerepel.

— : bélyeggyűjtés 10.

Népszabadság, Bp. 1968. márc. 16.

Benczúr Gyula: festő

M.B.K.

„Előre" c. festményét egész oldalas színes nyomásban közli:

Information Hungary, Szerk. Erdei Ferenc,

Akadémiai Kiadó, V. t. ~~old.~~

M.D.K.

Benczur

"Bemutató a Mücsarnokban"cimmel a lap kiemeli az ott szereplő müvészek közül a legnevesebbeket.
"A "Téli mütárlat" c. kiállitáson -mint a lap irja- 2o1 kiállitónak 582 mütárgya látható a termekben".

Szinház és Élet Bp. 19o7. okt 23. V. évf. 47. sz.

M.D.4.

Benczur Gyula
festő

Méltatás.

Telegy Katalin: Fenyes Adolf emlékkiállítása Kecskeméten.
Művészet, 1967. december - 40 lap.

Benczur

1869 önén, miután egyidőben Szinyeivel -ő is lépit, azonos méretből egy atlanulmányt a münchenei Akad.-án Pólok osztályán.

Pataky Dénes, Szinyei Merse Pál.
Bp. 1964.
10 l.

Benzen

MDK

Benczur Gyula

M. Nemz. Galéria, vezető 1965.

MDK

Benczúr Gyula, Jestő

XV. Lajos és Mme Dubarry

c. alkotása a posta új

Jestmémysorán lesz látható.

– : bélyeggyűjtés 10

Népszabadság, Bp. 1967 ápr. 15.

MDK.

Benczur Gyula

Hiradás a Tompa gyüjtemény megvásárlásáról

Esti Hirlap 1967 jan.26.

Bencsik Gyula

Kerepelt az Ernst Museum
aukciójáz

Pesti Napló 1937 IV · 18

Bar

Két tárlat.

A Benczur-társaság kiállítása.

A Nemzeti Szalonban népes festőgárdával és gazdag anyaggal vonul fel a *Benczur-Társaság*, megemlékezve arról, hogy most ötven esztendeje hivta haza Trefort miniszter a külföldön élő Benczur Gyulát, aki személyének és egyéniségének sulyával annyira kihatott nálunk a következő évtizedek képzőművészeti fejlődésére. A tárlat középpontjában *Benczur* néhány, később nagyméretü kompozíciókban megvalósitott vázlata ragadja meg a figyelmet és az érdekes gyüjteményt egy-két fiatalkori alkotása, a többi közt a szép és „plein-air"-esen üde hatásu „Pirosruhás nő" — élénkitik. A mester körül a középső teremben csoportosulnak mesteri rangra jutott, már elhunyt tanitványok: *Katona Nándor* egy szép kárpáti tájjal, *Gyárfás Jenő* érdekes kollekcióval, *Sletka*, *Tornai*, *Pentelei-Molnár*, *Deák-Ébner*, *Déri Béla* egy-vagy több jellemző darabbal. A melléktermekben régibb és ujabb irányban dolgozó több mai müvész ad találkozót, részben már más tárlatokról ismert képekkel és szobrokkal. A régebbi nemzedéket szerencsésen képviselik *Dudits Andor*, *Knopp Imre*, *Sárkány Gyula* képei, *Róna József*, *Margó Ede*, *Greff Lajos* plasztikái. A többé-kevésbbé beérkezett fiatalok közül *Basilides Barna* és *Sándor*, *Istókovics Kálmán*, *Gimes Lajos*, *Udvardy Pál* szerepel sikerült alkotásokkal, *Lux Elek* apró szobrai, *Berán Lajos* érmei mellett figyelmet keltenek *Ruzicska György* „szerelemkereső album"-ba gyüjtött érdekes grafikái.

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő (1844-1919)

Közvetlenül München ben kezdte tanulmányait, Pilotynál, ahol azonnal feltűnt bámulatos rajz-készségével és színérzékével. Tanulmányai során előszeretettel másolta Rubens képeit, nagy hatással volt rá, a párisi akadémiziznus ünnepélyessége és a 18. sz.-i Velencei festészet, ragyogó koloritja. Fiatalkori képei (Hunyadi László búcsuja, Ételkezővére arcképe, II. Rákóczi Ferenc elfogatása) még a magyar történelmi festészet romantikus hagyományai ban gyökeresnek. 1875-ben festette

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

275. old.

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

„Vajk megkeresztelése" c. mesterművét, mely óriási sikert aratott, megszerezte számára a müncheni akadémia professzúráját, melyet 1883-ig töltött be. Növekvő sikerei arra indítottak a hazai illetékes körökket, hogy hazacsábítsák s a Mintarajz iskola keretén belül egy mesteriskolát nyitottak az ő vezetésével. Ebben a minőségében sokáig diktátora volt a magyar festészet fejlődésének. Technikailag tökéletes képei (Dubarry, Baccháns nő, az elpusztult Erzsedévcz-hodolat) valamint számtalan portréjának élethűsége osztatlan. ./.

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

275. old.

Ansel Adams: Kunst in Ungarn.
Bo. 1936. Corvina

M.D.K.

Benczur Gyula, festő

... elismerést szerzett számára. Genre képeit (Elhagyatva, Mály vár között) valamint vallásos tartalmu képeit (bpesti Szt. István templom) és a mitológiai tárgyakat (Narcizsus, Faun, stb.) a münchenj akadémiamus pompája, anyag szerű sége, ragyogó koloritja hatja át. „Buda visszafoglalása" c. hatalmas vásznával bekoronázta működését. Szerző közli „Vajk megkeresztelése" (1875), és „Budavár visszafoglalása" (1896) c. képeit.*)

Antal Kampis: Kunst in Ungarn,
Bp. 1966. Corvina

275 old.

*) Két kép a 269 és 271. oldalon.

Benczúr Gyula
festő

~ mesteriskolájában dolgozott 1896-1898-ig
Kernstok Károly.

Dévényi Iván: Kernstok Károly s.
Corvina 1970.

Benczúr Gyula
festő"

1881-ben alapított. Bp.-i Mesteris-
kola vezetésére kérik fel.

Kiszeléginé: Gyártás Zenő" 17-18.
Corvina 1971.

Benczúr Gyula
festő

Münchenben a Probst kávéházba járt
sakkozni.

Kisdéginé: Szórtás Cenő".
Corvina 1971.

Benczúr Gyula, festő

Kiállítanak képeiből.

— : Nyírbátori nyár

9.

Népszabadság, Bp. 1971. júl. 16.

Benczúr Gyula, festő

A Szabolcs Szálló épületében reprezentatív, háromszintes bemutató-termet létesítettek, s ezt Benczúr Gyuláról, „a város" szülőtéről nevezték el. [„Nyíregyháza"]

—:□ Szabolcs-Szatmár megye 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1971. aug. 27.

Benczur Gyula, [grafikus]

Az Iparmův. főiskola Tipografiai Tanszékének növendéke. Plakátterv: Repr

— : Plakátterv

Melléklet: I. old.

Új Írás, Bp. 1970. július

X/7.

Benczur Gyula

A jobb alkotások közé sorolja a müvész munkáját, dicséri portréi mellett a csendélet részleteket. "A tavaszi tárlat"-ról szóló kritikájában Lázár Béla.

Otthon, Bp. 1900. évf. 6. füzet.
49-60. lap

Bewczur

Emlitve

Világ
Siár év magyar festészete 2. l.

1948. dec. 25.

Berczér Gyula

említve

Mérsékly Géza eml.
Új Magyarság 1944 V. 21.

Benczur Gyula

emlékére

Az Országos Képzőművész. Társ. jubi-
leumra
Pesti Hirlap 1911. II. 4.

Benczúr Gyula

képei emlékére

Több képét a miskolci Múzeumnak

Művelt Nép 1956 VII. 15.

Benczúr Gyula

említve

Ünnepléskeri részvétel Hék a művesek a 70 éves Bíró Henriket

Ujság 1936 I. 28.

Benvezúr Gyula

említve

Lyka K. — Kernstock K.

Új Élet III. évf 1–2 sz.

Benczúr Gyula

Említve

Hány K. László: Bevezető

Koszta József Gyüjt. Kiá
Nemzeti Szalon 1948 okt

1) Benczúr Gyula
fest

Münchenben tanult. Szinyeivel közös műtevenben dolgozott. Az Akadémián Münchenben tanárrá nevezték ki.

1844-ben született, január 28.-án Nyár-

Telepy Katalin: Benczúr Gyula 7.
Corvina 1970.

2) Benczúr Gyula.
festő

egyházain. Apai ágon régi nemesi családból származott, ősei közt nem egy főlelkipásztor, jó ember akadt. Nagyapja Nógrád megyében evangélikus lelkész. Telepy Katalin: Benczúr Gyula. 4.
Corvina 1970.

3) Benczúr Gyula
festő

volt, apja gyógyszerész lett. Ilyen minő-
ségben két esztendeig Nyéregyházán dol-
gozott. Egy kassai szalónd lányát, Lass-
gallner Paulinát vette feleségül. A há-
Telepy Katalin: Benczúr Gyula 7.
Corvina 1970.

4) Benczúr Gyula

festő

Zasságból két gyermek, Gyula és Géza

Nyéregyházán született, három nedig Kas-

sán, ahová a csalód az anyai nagyszü-

Telepy Katalin: Benczúr Gyula 7.

Corvina 1970.

5) Benczúr Gyula
festő

lőkhöz, rögtösen átköltözött. Benczúr apja itt a Biztosító Társulat tisztviselőjeként talált foglalkozást.

Telepy Natalin: B. Gy. 4.
Corvina 1970.

6) Benczúr Gyula
festő

Benczúr Gyula, elemi iskolóinak elvégzése után az evangélikus gimnáziumban folytatta tanulmányait. Rajztehetsége ko-

Telepy Katalin: Benczúr 9.
Corvina 1970.

7) Benczúr Gyula

festő

rán megnyilathozott. Apja ezért mérnöki pályára szánta, így 1859-ben a reáliskola növendéke lett. A szülők Klimkovics

Telepy Katalin: Benczúr 9.
Corvina 1970.

4) Benczúr Gyula
festő

Béla és Ferenc festők helyteli magán-
rajziskolájában tanúttatták.
1861-ben fiúkat a szülők Münchenbe

Telepy Katalin: Benczúr 9.
Corona 1970.

9) Benczúr Gyula
festő

Küldték az Akadémiára, Hermann Anschütz tanítványa volt a festőrsitályon Szinyeivel együtt, majd Pilotynál tolyt-

Telepy Katalin: Benczúr 9.
Corvina 1970.

10) Benczúr Gyula

festő

tatták tanulmányaikat. Műtermében

Salamon Séra is helyet kapott.

Telepy Natalia: Benczúr 9.

Corsina 1970.

11) Benczúr Gyula
festő

Pilotyhoz a felvételse a „Balatoni halásztragédiát" festette meg.
„Alvó nő" c. képe 1 aktkép, szinge vel

Telepy Katalin: Benczúr Gyula 10. corvina 1970.

12/ Benczár Gyula
festő

Közösen készítettek róla képet, „A mürenhő álma" c. festménye.

Pilotynak munkatársa volt a münchenni

Telepy Katalin: Benczár 10.
Corvina 1970.

13) Benczúr Gyula

festő

Maximilinaeum és Rathaus falán lévő

freskók elhérítéseKor. / elpusztultak /

A nyoraket a Kassai paládi körben

Telepy Katalin: Benczúr 10.

Corvine

14) Benczúr Gyula
festő

Fölötte – családjáról archépeket hé-
sútett – „Kislány bábuval", édesany-
járól, édesapjáról, Etelka és Géza test-

Telegy Katalin: Benczúr 10.
Corvina 1970.

15) Benczúr Gyula
festő

véréről hérmult portréi;
1864-ben első nagy megrendelése: a
Kassai Takarékpénztár volt igazgatója,
Fiedler Kárály orchépét rendelte meg.
Telepy Katalin: Benczúr 10.
Corvina 1970.

16) Benczúr Gyula
festő

Történelmi képei közül az első a „Thunyadi László bársúja" c. 1867-ben mutatta be művét Pesten, a képzőművészeti Társulat kiállításán. A képhez készült

Telepy Kolalin: Benczúr 12.
Corvina 1970.

17) Benczúr Gyula
festő

vázlata Szlovák Nemzeti Galériában van.
A párizsi 1867-es nemzetközi kiállítá-
son 11 magyar festő műve között került
bemutatásra, majd 1869-ben a Pesti kép-
Telepy Katalin: Benczúr 12.
Corvina 1970.

18) Benczúr Gyula

festő

csarnok Egyesület a Magyar Nemzeti Múzeum számára vásárolta meg a festményt.

Dolgozik a Szokoly-féle Honvéd-album számára is: „A visnatért Lenkey huszár", Telepy Katalin: Benczúr 12.

Corvina 1970.

19) Benczúr Gyula
festő

„Temető i vsata" /fametsutek/;

1869-ben festette meg a „II. Rákóczi Ferenc elfogatása" c. képet. ~~Mi~~ A mű Bukarest

Telepy Katalin: Benczúr 12-13.
Corvina 1970.

20) Benczúr Gyula
festő

be került, Carmen Sylva román királyné vásárolta meg, a másodpéldány amerikai magántulajdonban van.

„Vajk megkeresztelése" c. műve.

Telepy Katalin: Benczúr 13.
Corvina 1970.

21) Benczúr Gyula
festő

A kép festéséhez akkor fezdett, amikor Eötvös József kultuszminiszter pályázatot hirdetett történelmi képekre. A képhez 1870-ben kénített vázlatot, - ennek alap-

Telepy Katalin: Benczúr 13.
Corvina 1970.

22) Benczúr Gyula
festő

Jan 1875-ben festette a művet.

1869-ben fejezte be tanulmányait Pi-
lotynál.

II. lajos bajor király kastélyainak

Telepy Katalin: Benczúr B.
Corvina 1970.

23) Benczúr Gyula

festő

dekorálásával bízta meg. / XV és XVI. kojo

Korának sáláns jelenetéit örökítette meg.

A király 1874-ben Fontainebleauba

Küldte tanulmányútra.

Telepy Katalin: Benczúr 15.

Corvina 1970.

2u) Benczúr Gyula
festő

„XV. Lajos és Dubarry" c. műve. Négy
változatát készítette el. Több válto-
zatban festette meg XVI Lajost és ba-
ládját a versailles-i palota meg-

Telepy Katalin: Benczúr 15.
Corvina 1970.

25) Benczúr Gyula
festő

ostromlásakor. Egyik jelenleg a New York-i Silberman Gallery gyűjteménye-ben van.

1869-ben ellátogatott Olaszország-

Telepy Katalin: Benczúr IV.
Corvina 1970

26) Benczúr Gyula
festő

ba. Vázlatokat készített /Szent Márk
templom belseje/
1873-ban megnősült. Felesége Ka-

Telepy Katalin: Benczúr 15.
Corvina 1970.

27) Benczúr Gyula
festő

volina Max.

Etelka nővére meghalt, édesapját a
Kolerajárvány vitte el. A járvány elől
Münchenbe menekült feleségével.
Telepy Katalin: Benczúr
Corvina 1970.

28) Benczúr Gyula
festő

A nyári hónapokra a Starnbergi tó partján, Ambachban telepedtek le. Ezután 1910-ig itt töltött minden nyarat családjával, saját villájá-
Telepy Katalin: Benczúr 15.
Corvina 1970.

29) Benczúr Gyula
festő

ban. 1910-ben vásárolta meg a Nógrád megyei Dolányban kis birtokát. A falut, halála után Benczúrfalvának nevezték.

Telepy Katalin: Benczúr Gyula 16. Corona 1970.

30) Benczúr Gyula
festő

Fiatal házas, amikor megfesti
a „Vöröskőpenyes nő", „Nő az erdőben" és a „Pihenés az erdőben" c.

Telepy Katalin: Benczúr 16.
corvina 1970.

31) Benczúr Gyula
festő

műveit. Minőhárom kép modelleje
feleségre volt. „Anya gyermekeivel"
/„Koszorút a mamának!"/ c. kép

Telepy Katalin: Benczúr 16.
Corvina 1970.

32) Benczúr Gyula

festő

Feleségéről készült arcképe.

Vilma nővéréről készült arckép.

1875-ben elkészült a „Vajkmyke-

Telepi Katalin: Benczúr 16.

Corvina 1970.

33) Benczúr Gyula
festő"

vesztelése."

1876-ban II. Lajos a müncheni Akadémia tanárává nevezte ki. Itt három évig az antik, majd a termé-

Telepy Katalin: Benczúr 17.
Corvina 1970.

34) Benczúr Gyula
festő

szet után való festés osztályán tanított.

Négy gyermekének arcképe. „Szeresen fejeskelem" c. tanulmánya 1876-

Telepy Katalin: Benczúr 17
Corvina 1970.

35) Benczúr Gyula

testő

ban.

„Az Első Magyar Biztosító Társulat

első ülése" c. ~~[illegible]~~ sopportpontréja.

1882-ben Budapesten a Képzőművésze-

Telepy Katalin: Benczúr 17.

Corvina 1970.

36) Benczúr Gyula

festő

ti Társulat 200 aranyból álló nagyci-
ját nyerte el Bacchánsnőjével.
„Narcisz" c. képe, „Hypnos" c. képe
2 év múlva.
Telepy Katalin: Benczúr A.
Corvina 1970.

37) Benczúr Gyula
festő

„Charon hajója" és „Kun László halála" c. ~~műrei~~ vázlatban maradt műrei.

Telepy Katalin: Benczúr 17.
Corvina 1970.

38) Benczúr Gyula
festő

A prágai akadémia igazgatói állást ajánlott fel, a weimari akadémián is szívesen látták volna, mint tanárt.

Telepy Katalin: Benczúr 17.
Corvina 1970.

39) Benczúr Gyula

festő

Trefort Ágost kultuszminiszter az 1883-
-ban felállítandó művészképző intéz-
mény vezetésével bízta meg.

Kiállítást rendezett Bp-en portréi-

Telepy Katalin: Benczúr 18.

Corvina 1970.

40/ Benczúr Gyula
festő

bír. Elhalmozták megrendelésekkel.
„Trefort Ágoston arcképe".
Buskovár visszavételének 200. évfordulója
Telepy Katalin: Benczúr 18.
. Corvina 1970.

41) Benczúr Gyula
festő

lójára rendelték nagy késve a „Budavár visszavétele" c. képet. 10 év múlva készült el. A nagy millenniumi kiállításon mutatta be s a

Telepy Katalin: Benczúr 18.
Corvina 1970.

42) Benczúr Gyula

festő

Szent István rendelet nyerte el vele.
Saját házában lakott már ekkor a
Lendvay utcában. Rengeteg megrendelést kapott.

Telepy Katalin: Benczúr Gyula 19.
Corvina 1970.

43) Benczúr Gyula
festő

Első feleségé meghalt, ~~[illegible]~~ 1890-ben
nőszült meg másodszor. Ekkor négy
gyermeke volt. Második feleségé –

Telepy Katalin: Benczúr 19.
Corvina. 1920.

44) Beaczúr Gyula

festő

~~[illegible]~~ vól, Ürményi Kata Piroská-

vól több portrét festett.

„Önarchépe". Másik „Önarchépe"

az Uffizi számára.

Telepy Katalin: Beaczúr 19.

Corvina 1970.

45) Beneczúr Gyula
festő

„Konyharéklet" c. képe.
1894-ben, az antwerpeni világ-
tárlaton Ferdinánd bolgár cár archi-

Telepy Katalin: Beneczúr 19.
Corvina 1970.

46) Benczúr Gyula
festő

he megszerezte számára a Médaille d'Honneurt. T. Ferenc József és Erzsébet királynét többször is megfestette. Erzsébet királynét gyász-

Telepy Katalin: Benczúr 19.
Corvina 1970.

47) Benczúr Gyula
festő

vuhában festette meg 1899-ben.

„Károlyi Lánlóné képmása"

„Petőfi Sándor" (portré)

Telepy Katalin: Benczúr 19.
Corvina 1970.

48) Benczúr Gyula
festő

„Millenniumi hódolat" c. képe, melyre 1910-ben Berlinben nagy aranyérmet kapott.

A királyi várban elégett festménye.

Telepy Katalin: Benczúr 21.
Corvina 1970.

49) Benczúr Gyula
festő

Tanítványai: Fényes, Kernstok,
Koszta.

„Hock János" portréja.

Telepy Katalin: Benczúr 21.
Corvina 1970.

50) Benczúr Gyula
festő"

A Bazilika oltárképét – „Szent István felajánlja a koronát" – többszöri átkomponálta. Az apszis mennyezetére – Telepy Katalin: Benczúr 21. Lorvina 1970.

51) Benczúr Gyula
festő

zetét díszítő öt cikkely angyala-
it az ő vázlatai alapján készí-
tette el mozaikba a velencei Salvi-
ati Gyár művésze.

Telepy Katalin: Benczúr 21.
Corvina 1970.

52) Benczúr Gyula

festő

1902-ben a Királyi vár számára nyolc

képből álló sorozat megfestésére kap meg-

bízást. A Hauszmann-féle átépítés során

Telepy Katalin: Benczúr 21-22

Corvina 1970.

53) Beuczúr Gyula
festő

a Hunyadi Mátyás teremben elhelyezendő, Hunyadi Mátyás életéből vett jelenetek megfestésére kap megbízást. A vázlatokat adott időn belül elkészíti.

Telepy Katalin: Beuczúr 22.
Corvina 1970.

54)

Benczúr Gyula

festő

Az 1921-ben rendezett „Benczúr Gyula és tanítványai" c. kiállításon még mind a nyolc kép szerepelt. Ma már mindössze hármat

Telepy Katalin: Benczúr 22
Corvina 1970.

55) Beaczár Gyula
festő

tartunk számot!

1. Mátyás művészi körében
2. Mátyás és Holubár
3. Mátyás fogadja a pápa követeit.

Telepy Katalin: Beaczár 22.
Corvina 1970.

55) Benczúr Gyula

festő

A vázlatok elkészítése után évekig értelgette a kompozíciókat, nagy elfoglaltsága miatt azonban csupán kettőt fejezett be belőlük.

Telepy Katalin: Benczúr 22.
Corvina 1970.

56) Benczúr Gyula
festő

Mátyás megfestésénél a bautzeni Má-
tyás-domborműve támaszkodott.
„A diadalmas Mátyás" c. műve.
Élete tragamán az elismerések minden
Telepy Katalin: Benczúr 23.
Corvina 1970.

571 Benczúr Gyula
festő

nemével elhalmozták. A kolozsvári egyetem díszdoktorává avatta, a főrendiház tagjai sorába iktatta, sok képe hapott itthon és külföldön aranyérmet és első díjat

Telepy Katalin: Benczúr 23.

Corvina, 1970

58.1 Benczúr Gyula
festő

A Tudományos Akadémia tagjává válan-
tották — székfoglalóul Miksáth Kálmán
arcképét festette meg. A kép 1913-ban ke-

Telepy Katalin: Benczúr 23.
Corvina 1970

59/ Benczúr Gyula
festő.

vült az Akadémiára.

Szárakozásból és pihenésül mitológiai jeleneteket festett. „Idill". Hosszú időn át érlelgette s közvetlenül halála előtt,

Telepy Katalin: Benczúr 23.
Corvina 1970

60./ Benczúr Gyula
festő

1919-ben fejezte be.

„Páni félelem" c. képe.

„Thullámok játéka" c. képe.

Telepy Katalin: Benczúr 23-25.
Corvina 1970

61/ Benczúr Gyula
festő

„Dandi" c. képe 1907-ben.

Önarcképe a „Pán a nádasban" c.

Későbbi öregkori arcképe a „Fehérsapkás ön-

Tolnay Katalin: Benczúr 25.
Budapest 1970

62./ Benczúr Gyula
festő

archép":

Mint illusztrátor, számos rajzsorozatot készített különböző kiadványokhoz. A szokoly-féle Honvéd album számára /1868/ ké-

Telepy Katalin: Benczúr 25.
Corvina 1970

63.) Benczúr Gyula
festő

sütett illusztrációi.

Sok rajza készült „Az Osztrák-Magyar Monarchia vásban és képben" c. kiadványhoz. Illusztrációi: Schiller: „A harang", Telepy Katalin: Benczúr 25 -
Corvina 1970

64./ Bencsik Gyula
festő

„Az orleansi szűz", „Stuart Mária".

Telepy Katalin: Bencsik 25.
Comina 1970

65.1 Benczúr Gyula
festő

Modalom:

Farkas Zoltán: Magyar festők Bp. 1943.

Felvinczi Takáts Zoltán: Benczúr Gyula és tanítványai kiállítása. Katalógus előszó. Bp. 1921.

Telepy Katalin: Benczúr 27.

Corvina 1970

66.1 Benczúr Gyula
festő

Senthon István: Az új magyar festőművészet
története Bp. 1934.

Gerevich Tibor: Benczúr Gyula. Bp. Kálón-
nyomat. 1944.

Telepy Katalin: Benczúr 27.
Corvina 1970

67./ Benczúr Gyula
festő

Homér Lajos: Benczúr Gyula Bp. 1938.

Kampis Antal: II. Rákóczi Ferenc archége-
iről. Rákóczi Emlékkönyv.

Telepy Katalin: Benczúr 27.
Corvina 1970

68.) Benczúr Gyula
festő

Mihalik Sándor: Benczúr Kassán. Kassa
1944.

Lyka Károly: A jó és rossz mozaikról. Benczúr kartonjai. Budapesti Napló, 1901 jún. 15.

Telepy Katalin: Benczúr 27.

Corvina; 1970

69.) Benczúr Gyula
festő

Magyarországi művészettörténet Bp. 1958. II. k.

Oroszlán Zoltán: Benczúr Gyula művészete.
Művészeti Hetek, Pécs, 1941.

Telepy Katalin, Benczúr 27.
Corvina 1970

70.) Benczúr Gyula
festő

Oroszlán Zoltán: A Benczúr Gyula Emlékkiállítás. 1944.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festéket a XIX.

Telepy Katalin: Benczúr 27.
Corvina 1970

71) Benczúr Gyula
festő

svárad ban. Bp. 1958.

Telepy Katalin: Benczúr Gyula Emlékki-
állítás. Katalógus. 1958.

Telepy Katalin: Benczúr 27.
Cosmina 1970

22./ Benczúr Gyula
festő"

Telepy Katalin: Benczúr. 1963. Nyíregyháza.

Telepy Katalin: Benczúr 27.
Corvina 1970

731 Benczúr Gyula
Jegyző

Kérek igyekezve :.

~~[illegible]~~

A kérek többsége olajfestmény, vászon alapon. Csak azt jelezzük, ahol más technika

Tolnay Katalin : Benczúr 29.

Corvina 1970

74.) Benczúr Gyula
festő

fordul elő.

1. Kislány tábuval. 1863. 75 X 63 cm. Bratislava, Szlovák Nemzeti Galéria. Repr.

Tebyg Katalin: Benczúr 27.
Corvina 1970

75.) Benczúr Gyula
festő

2. Balatoni halántragédia 1869. 40X50,5 cm.
Magángyűjt. Repr.

3. Konyhavéklet. 1890-es évek. 101 X 70 cm.
MNG. Repr.

Telepy Katalin: Benczúr 29.
Corvina 1970

76.1 Benczúr Gyula
festő

4. Fiedler Károly arcképe. 1864. 125 X 96 cm.

Bratislava, Szlovák Nemzeti Galéria. Repr.

5. Etelka. 1868. 89 X 70 cm. MNG. Repr.

Tekszy Katalin: Benczúr 29.
Cosmina 1970.

77.) Benczúr Gyula
festő

6. Alvó nő. 1867. 113 X 92 cm. ~~MNG~~ Magántul.) Repr.

7. A művészet álma. 1867. 94 X 120 cm. Magántul. Repr.

Telepy Katalin: Benczúr 29.
Lorrain 1990

78) Benczúr Gyula
festő

8. Max Karolina, a művész első telesége. 1870-es évek. 73 x 59 cm. Benczúr I-da tul. Repr.

9. Etelka archéga. 1868 k. 34,5 x 28,5 cm.

Telepy Katalin: Benczúr 29.
Corvina 1970

49.) Benczúr Gyula
festő

MNG: Repr.

10. Hunyadi László búcsúja. 1866. 147 X 121 cm.
MNG. Repr.

11. II. Rákóczi Ferenc elfogatása. 1869. 116,5 X
Telepy Katalin: Benczúr 29. 158 cm.
Cosmina 1970

Benczúr Gyula

1883-ban költözött vissza Münchenből Budapestre.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XIX században, Budapest, 1970.

39 l.

Jencquk Gyula

1870-75 között dolgozta ki a pólya-díjnyertes „Vojk" című alkotását.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XIX. században, Budapest, 1970.

31.

Benczúr Gyula

„Vajk megkeresztelése" címü alkotása
került ki győztesen a történelmi fest-
ménypályázaton.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a
XIX. században, Budapest, 1970.

291

Benczúr Gyula

„Vajk megheresztelése" című munkáját küldte be a történelmi festménypályázatra.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XIX században, Budapest, 1970.

Bencúr Gyula

1869-ben „Rohóczi Ferenc elfogatását" küldte a pesti műtárlatra.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XIX. században, Budapest, 1970.

281

Benczúr Gyula

grafikáihoz fűződnek az 1848/49-es

események legelhitelőbb visszaemlékezések.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XIX

században, Budapest, 1970.

271

Dencsik Gyula

pályája elején festett „Hunyadi László búcsúja barátaitól" című alkotásával az elnyomók ellen tüntetett.

Bogdány O. Gábor: Magyar festészet a XIX. században, Budapest, 1970.

271

Jenagúr Gyula.

17. sz. színes reprodukció, egész táblán:
„Hunyadi László búcsúja, 1866, olaj,
vászon, 147 x 121 cm.

Bogdány O. Gábor: Magyar festészet a
XIX. században, Budapest, 1970.

Bencur Gyula

Molnár József Budavár visszavételének megfestésére irányuló kísérletét a mester vitte végig.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XIX. században, Budapest, 1970.

Benczúr Gyula

Bibliográfia: Telepy Katalin:
Benczúr Gyula. Budapest, 1960.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet
a XIX században, Budapest, 1970.

40 p

Benczúr Gyula

32. p. pínes reprodukció, egéptáblán:
„Olvasó nő" (Pihenés erdőben), 1875.
Olaj, vászon, 87 x 116 cm.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festépet a
XIX században, Budapest, 1970.

Benczur Gyula

és a Szabolcsban élő vagy onnan elszármazott
művészek alkotásaiból Nyíregyházán a művé-
szeti hetek alkalmából tárlatot rendeznek
április 27-re.

Krónika

Magyar Hírlap, 1969. április 16. 3. l.

Benczur Gyula

legnagyobb alkotásaiból kiállítás nyílt
pénteken a vajai múzeumban.

Kiállítási körkép

Magyar Hírlap, 1969. április 6. 7. l.

Benczur Gyula

Munkácsy Mihálynak 1866-68-i münchemi ottléte alatt a városban tartózkodott.

Perneczky Géza: Munkácsy, Budapest, 1970. 841

71

Benczúr Gyula tervezőművész

Az Akadémiai Kiadó emblléma-pályázatán
a harmadik díjat nyerte, megosztva.

Magyar Grafika, 1968. 4. sz. 49. l.

Benczúr Gyula, festő

Megemlítve:

Dr. Aldobolyi Nagy Miklós: Megújult arcú nagyvidéki tájak 2242-2248

Élet és Tudomány, Bp. 1970. nov. 20. XXV/47.

Benczúr Gyula, festő

Nyíregyházán Benczúr Gyuláról elnevezett kiállítóterem nyílt meg. (Fényképes).

— : Kiállítóterem Nyíregyházán . 7.

Népszabadság, Bp. 1971. ápr. 2.

Benczur
festőművész

A közkeletütől vonzó módon különböző Benczurt ismertünk meg Petrovics által a művész korai festményein.

Ujság
1935.VI.25.

Benczur

tüve nerepel
az Ernst - múzeum
Karágonyi aukciójáń.

m. 934, XII. 2.

N

Bencur Elza

Szerepel az Iparművészeti Társulat Karácsonyi Kiállításán - Andrássy-uti viskházában.

P.H. 929. XII.1.

Benczur Elza

Famunkákkal szerepel az Iparművészeti Társulat karácsonyi kiállitásán.

M.U.933.XII.6.

MDF

Benczúr Gyula
festő

1869-ben utazgatott Olaszországban.

Bodnár Éva: Magyar festők Itáliában.
Művészet, 1967. március – 9 cap.

Benczur Gyula

Barabástól - Vaszary-ig a Művészet nagy magyar kiállításain szerepelt.

a Münchenből Piloty mellől jött *Benczur* Gyula rubensi szín- és anyagpompáju nagy vásznai a legkiemelkedőbb vetülelei az itteni igényeknek és az Európaszerte divó eseményfestésnek egyaránt.

M.932.II.21

Magyar Hírlap 1938 XII. 8

Benczur Gyula

Benczur Gyula 14 képét megvásárolta a főváros

A kitűnő magyar festőművésznek, *Benczur* Gyulának gyermekei, *Benczur* Gyula egyetemi tanár és *Benczur* Ida festőművész atyjuknak 14 művét fölajánlották a székesfővárosnak megvételre. Vételár fejében havi 400 pengő életjáradékot kértek maguknak. Hosszabb tárgyalás után az örökösöknek és a fővárosnak sikerült megállapodásra jutniok. A megállapodást a polgármester a legközelebbi közgyűlés elé terjeszti. A festmények Benczur művészetének egész területét képviselik és olyan közismert kitűnő képek vannak közöttük, mint *Pán a nádasban* c. önarcképe, *Mélyvák*, *Puttó-csoport*, *Dachaui tájkép*, továbbá több családi arckép. A képek közül néhány a Gellért-szálló művész-szobájában lesz kifüggesztve.

Benczur Gyula

Nemes Marcell képgyüjteményének aukció-
kiállitásain az Ernst Muzeumban".. az Első
Magyar Általános Biztositó Társaság
1857-iki alakuló gyülésének, képe valik
ki Deák Ferenc, Eötvös József báró és több
nevezetes alapitó történelmi ~~tettem~~ jelentőségü,
kitünő képmásával."

BH.934. IV.15.

Banczur Gyula

Ernst-Muzeumban

A Nemes-hagyaték után, egyébünnen származó festmények, szobrok és iparmüvészeti tárgyak is kalapács alá kerülnek. A festmények között szerepel Benczur Gyulának egyik leghatalmasabb méretü festménye, az Első Magyar Állt. Biztositó Társaság alapitóit ázbrázoló arcképcsoportja. Ennek a csaknem ötödfél méter széles és 2.28 méter magas festménynek 10,000 pengőben van licitálva az ára.

Ujság 934. IV. 15. (e. a.)

Ujság 934. IV. 15.

Bencsur

Művével szerepel az
Ernst - múzeum
aukció kiállításán.

M.O. 929. XII. 1.
Est, 929, XII. 1. V. ú. 929. XII. 1.

M.D.K.

Benczur Gyula, festő. 1844-1920

Münchenben tanált. Párisban, velencében járt. Történelmi művei. Romantikus hagyományok. 1883-ban haza jön. Mester iskolája van. Képei: Dubarry, Bacchánsnő, Millenniumi hódolat, Elhagyottan, Mályvák között, Nárcissus, Faun. Budavár visszavétele, stb. 506. o.

Kampis Antal: A képzőművészetek

A Kultúra Világa. III. köt. A képzőművészetek, a zene, a szinház és a film. Bpest. Minerva. 1960

Benczur Gyula

festőművész

Nemzeti Szalon jubiláris kiállitása - képével szerepel.
Művészetéről Szerecsen fejedelem c. ad kedvező fogalmat

U j s á g
1935.I.15.

Benczur Gyula

Művével szerepel a Velencei Biennale Kiállításán.

Kiemelés növéséről festett arcképét.

ujság, 934. V. 31 | m. 934. IV. 17.

ujság, 934. V. 16 | N.Ü. 934. V. 17.

MDK

Benczúr Gyula, Jestő

Műveitől

↓

–: Kines diapozitívre kerül... 9

Népszabadság Bp. 1967 ápr. 25.

Benczur Gyula MDK

Ungarische Allgemeine Landesausstellung, repr.

Mücsarnok 196o. Magyar plakáttörténeti kiáll.

Benczur Gyula MDK

Ungarische Allgemeine Landesausstellung, 1885

Budapest Székesfőváros Jubileumi Kiállitása,é.n.

Ezredéves Országos Kiállitás 1896

Mücsarnok 1960.Magyar plakát-történeti kiáll.

Benczúr Gyula

127 éve született

Népszava 1971 január 28
5. old.

Benczúr Gyula

festő

Az Első Magyar Biztosító Társa-
lat.

Repr.

Kosáry Domokos: M. o. tört. képekben
Gondolat 1971 415. old.

Benczúr Gyula festő

51 éve halt meg

Népszava 1971 július 16
4. old.

Benczúr Gyula

még a Mátyás király életéből vett mozzanatokat dolgozta fel a budai vár számára

Aradi Nóra: A szocialista képzőművészet története, Budapest, 1970.

751

Benczúr Gyula

neve említése

Könyvespolc: Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet
a XIX. sz.-ban

Pestmegyei Hírlap 1971 január 13
4. old.

· Benczúr Gyula

nove emlitve

Pestmegyei Hirlap 1970 december 4

5. old.

Benczúr Gyula
festő

Vajk megkeresztelése, 1875.
Gyermekei arcképe, 1881

Repr.

Magyar ~~kiv.~~ tört. 4. 33.
Képrőmův. kiadó 1971.

Benczur Gyula

„Budavár visszafoglalása ci mű művo
Makart-féle irányzatot mutat fel.

Körner Éva: Ungarische avantgarde,
München, 1971.

lapszám nélkül

Benczúr Gyula

Festékjét Rippl-Rónai drhasnak és anasnak nevezi, a hazai közönségnek viszont tetszik.

Genthon István: Rippl-Rónai kiadatlan levelei; Képzőmű. Almanach 1, Corvina 1969, 144. l.

1) Benczúr Gyula

festő

A bécsi akadémia tanára volt.

1844 – 1920.

Korai műve: Hunyadi László bírsága

Művei: Vajk megkeresztelése, Budavár

Magyar műv. tört. 7. 33.

Képzőműv. kiadó 1971.

c) Benczúr Gyula-
festő

pismavétele, Millenium hódolat, XV. Lajos és Mme Dubarry. Archépei, tájábrázolásai.

Magyar műv. tört. 7. 33.
Képzőműv. Kiadó 1971.

Benczúr Gyula
festő

~ Ybl megbízta az Operaház díszítésére

Magyar műv. tört. 7. 17.
Kiprómúv. Kiad. 1971.

BENCZÚR GYULA, festő

Az 1927. júl. 1-i keltezésü 1000 pengőst Egri Zoltán tervezte, rajzolta. Ornamentika Opl János müve. A Hungáriafejet Ferdinand Schirnböck, Benczúr Gyula "Vajk megkeresztelése" c. festményét Franke Ruppert metszette rézbe. Tipo-ttipoill. réz-réz nyomóeljárással készült. 91. old.

DR. KUPA MIHÁLY: Bankjegyeink alkotói /1926-1966/
91. old.
NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY, LXVII-LXVIII. évf. 1967-1968
Akad. Kiadó, Bpest. 1968

Benczur Gyula

festőművész

Csoportkiállitás - Ernst Muzeumban - képével szerepel.

Pesti Hirlap
1933.II.5.

Benczur Gyula

festőművész

Ernst Múzeum ötvenkettedik sokoió kiállítása - képével szerepel.

Budapesti Hirlap
1935.VI.17.

Benczúr Gyula

festőművész

Ernst Muzeum LII. aukciója - képével szerepel.

Pesti Napló
1935. XI. 17.

Benczur

festőművész

Ernst Muzeum aukció kiállitása - képével szerepel.

Magyarság
1935.XI.17.

Benczur

festőművész

Klebelsberg-emlékkiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Magyarság
1933.II.12.

M.D.K.

Benczur Gyula
festő

Plakáttervei többé-kevésbé
szöveg illusztrációnak
tűnnek.

Bauer Jenő: Biró Mihály
Művészet, 1967. junius – 8 kep

Benczúr

Múzeumbarátok 20 éves kincsgyűjteményének kiállításán női arképe szerepelt 1868-ból.

MH. 934. III. 8.

Benczur Gyula

festőművész

gróf Klebelsberg Kunó-emlékkiállitás - Mücsarnokban - képével szerepel. Narcissa.

Nemzeti Ujság
1933.II.12.

Benczur

festőmüvész

Ernst Muzeum aukció kiállítása - képével szerepel.

Egy részletti vonságokban gazdag aktja.

Nemzeti Ujság
1935.XI.17.

Benczur Gyula

festőművész

Gróf Klebelsberg Kunó-emlékkiállitás - Műcsarnokban - képével szerepel.

Magyar Hirlap >
1933.II.12.

Benczur

festőművész

Klebelsberg-emlékkiállitás - Mücsarnokban - képével szerepel. Hires „Vércsé"-a.

Magyarság
1933.II.12.

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Fa, rajz. Magántul. Nyiregyháza. Fekete repr. 38. kép. 198. o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V, 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K. Bencúrxúxxgyukaxfesi

Bencúr Gyuka ,festő

Cigányok,rajz.Magántul.Nyiregyháza.Fekete repr.
37.kép.197.o.

Selepy Katalin: Bencúr-rajzok Nyiregyházán

Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.IV-V,
1961-62. Jósa András Múz.Kiadv. Nyiregyházn. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Noé bárkája, rajz. Magántul. Nyiregyháza. Fekete repr. 36. kép. 196. o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V, 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula,festő.-

Madonna rajztanúlmány,rajz.Magántul.Nyiregyháza.
Fekete repr.44.kép.206.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Móxxxxxx Jósa András Múzeum Évkönyve.IV-V.1961-62. Jósa András Múz.Kiadv. Nyiregyháza.1964

M.D.K.

Madonna rajztanúlmány, raj-z. Magántul. Nyiregyháza.

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Püspök alakja, rajz. Magántul. Nyiregyháza. 43.o.205.o.
Fekete repr. Papír, ceruza 32x29 cm · 17. fényk.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

A kassai evangélikus gimnáziumban tanúlt és ott első kisérleteinek irányitója Stadler Antal volt. 195.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Kovácsmühely c. rajza ifjúkorából. a Nemz. Galéria Grafikai Osztályán van. Papir, ceruza, 33.6+43.9 cm. J. 195.o. 5. jegyz. J.: Benczúr Gyula, 1856. A.M.N.G. 1 tsz.: 1937-3116.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyíregyházán

A Nyíregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyíregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Cigányok c. rajzát 1856-ban, 12 éves korában készítette. Felirat: Természet után Kassa mellett. Sátor előtt ülő, és táncoló figurák csoportja. Papir, ceruza, 17+22 cm. J.j.l.: 1856 37. kép. 195.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

"A Benczúr család" c. rajza 1858-ból. Papir, ceruza. 40+58.9 cm. J.: Benczúr Gyula 1858.20/12.M.N.G. 1tsz.: 1951-4538. 195.c.5.jegyz.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

"József álma" c. rajza. Dátum nélkül, de ifjúkori.
Papir ceruza 29+19.5 cm. J.n. 40.kép.195.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V.
1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

"Három cigány"c. rajza, Dátum nélkül, de ifjúkori.
Papir, ceruza, 24+36 cm. 39.kép. 195.o.

Pelepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V.
1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Benczúr Gyula,festő

Gyengédlombozatu "Fa".c.rajza,Dátum nélkül,de gyerme
mekkori.Sárga papir,ceruza.20+38 cm. 38.kép.195.o.

Kelepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.IV-V.
1961-62. Jósa András Múz.Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Noé bárkája c. rajzát 1856-ban, 12 éves korában készítette. Papir, ceruza, 21+29 cm. J.j.l. 1856.
195.o. 36.kép.

Telepy Katalin: Benczúr rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.
IV-V..1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza
1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Angyal alakrajz, rajz. Magántul. Nyiregyháza. Fekete repr. 46. kép. 208. o. Papír, ceruza, 43 x 28 a 22. jegyz.

Telepy Katalin: Benczúr rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi ~~Móra~~ Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Angyal alakhoz tanúlmány, rajz. Magántul. Nyiregyháza. Fekete repr. 45. kép. 207. o. papír, ceruza.
26×23 cm 21. jegyz.

Telepy Katalin: Benczúr rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Háttal álló katona, rajz. Magántul. Nyiregyháza. Fekete
repr. 42. kép. 203. o. Papír, ceruza, 29 x 21 cm.

Telepy Katalin: Benczúr rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.
IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. kiadv. Nyiregyháza
1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Görge kalapos tanúlmányfej, rajz. Magántul. Nyiregyháza. 41. kép. 202. o. Fekete repr.

Pelepy Katalin: Benczúr rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Móra Ferenc Múzeum Evkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

József álma. Magántul. Nyiregyháza. Rajz. Fekete repr. 40. kép. 200. o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V, 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Dezső vitéz önfeláldozása" c. rajza Kassán készült. Papir, ceruza. 50/73. cm. j.j.l.: rajzolta Benczúr Gyula 1855. 27/VIII. 201.o.14.jegyz

Selepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Münchenben Pilotynál vizsgamüve "Balatoni halász tragédiája" volt. Igy jutott be hozzá 1864-ben. A kép magántul. O.v. 40+50.5 cm. J.j.l.: B.Gy. 201.o.8.jegyz
E képhez a szöveg Csapó Vilmos költeménye volt. Fővr.Lapok. 1867. júl. 2. 595.l. 201.o.9.jegyz.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Nyiregyháza. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula,festő

Kassán hatott reá a Geyger-féle történeti illusztrá
ciók sorozata.201.o.13.jegyz.Tört jeleneteket dolgo
fel.Pl.Dugovics Titusz,a Szent Korona átadása és
Dezső vitéz önfeláldozása c. rajzai. 201.ó.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.IV-V.
1961-62. Nyiregyháza. Jósa András Múz. Kiadv.Nyir-
egyháza.1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

"A Szent Korona átadása" c. rajza. Kassán készült. Papir, ceruza. 24+62. cm. J.j.l.: Készitette Benczúr Gy. 1859. 24/6. Esztergomi Keresztény Múz. 201.o. 14.jegyz.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Evkönyve. IV-V. 1961-62. Nyiregyháza. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Dugovics Titusz c. rajza. Ceruza, papir, Kassai Múz. Kassán készült. 201.o.14.jegyz.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Evkönyve. IV-V. 1961-62. Nyiregyháza. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

"Balatoni Halász tragédiája" c.képhez egy fejtanúlmány egyike a nyiregyházi rajzoknak./41.kép./ Papir, ceruza, 21+16 cm. J.n. 201.o.11.jegyz.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Nyiregyháza. Jósa András Múz. 4-ind. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Balatoni Halász tragédiája"c. pék ceruzavázlata Bpesten van. Dr. Benczúr Gyula orvosnál, rokonánál. E képhez a szöveg Csapó Vilmos költeménye volt. Főv. Lapok. 1867. júl. 2. 595, l. 201. o. 9. jegyz.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

1861-ben került a müncheni Akadémiára és Piloty tanitványa lett. 195.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

A "Balatoni halász tragédiája"c. képről, amelyet a müncheni Kunstvereinben állitott ki, a Képzőművészeti Társulat albuma számára Marastonival rézbe karcoltatta. 201.o.

Kelepy Antalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Evkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kisdv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

A Szokoly-féle Honvéd Albumhoz készitett "Temetői csata" c. fametszetéhez a háttal álló katonaához készült tanúlmányrajz Nyiregyházán magángyüjteményben van. 201.o.

Pelepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Evkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

A Szokoly-féle Honvéd Album számára 2 fametszetet készitett. Az egyik: A visszatért Lenkey Huszár". Emmich Gusztáv adta ki a Honvéd Albumot 1868-ban. 201.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő,

A Szokoly-féle Honvéd Album számára 2 fametszetet készitett. A második: Temetői csata". Emmich Gusztáv adta ki a Honvéd albumot 1868-bam. 201.o.

Telepy Katalin; Benczúr-rajzok Nyiregyházán

Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

MIK.

Benczur Gyula

Nőrabló kentaur

Tompa K. gyüjteményének katalógusában

Benczur Gyula.

** **A Képzőművészet** folyóirat októberi számát csaknem teljes terjedelmében Benczur Gyulának szentelte. Az ő életét beszéli el és az ő művészetét méltatja Berzeviczy Albert, a képek pedig kevés kivétellel a halott művész alkotásait reprodukálják.

** **Mügyüjtő** októberi [illegible]ában Márton Lajos, a Nemzeti Muzeum uj kiállitásairól közöl érdekes cikket. Megdöbbentő vandálságot leplez le egy másik cikk, amely bemutatja, hogy Szegeden minő barbársággal bontották le az egyik legérdekesebb árpádkori templomot egy modern épitkezés kedvéért. Számos könyvismertetés és hir számol be a müvészeti élet és a régiséggyüjtés legujabb eseményeiről itthon és külföldön. Az érdekes, eleven folyóirat évi előfizetése 10 pengő.

Ujság, 930.X.21.

Benczur Gyula

festőművész

Fővárosi Művészek Klubja kiállításán képével szerepel.

Pesti Hirlap
1934. X. 13.

Benczur Gyula
Festőművész

Férfi Művészek Klubja kiállítása – egy
remekműve szerepel. –

Nemzeti Ujság
1.934 x.13

MDK

Benczúr Gyula, festő

Két műve jelent meg
bélyegen.

(h. e.): Mi nem a festményszorral? 3.

EST HIRLAP Bp. 1967. jan. 17.

Benczúr Gyula, festő 7Dk

A II. festménysorban szerepel egy műve.

— : bélyeggyűjtés 10.

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967. jún. 24

Benczúr Gyula, Jest5 MDG

XV. Lajos s Madame Dubarry c.

Jestménye jelent meg a bélyeg-sorozatban.

– : Ma jelenik meg a második jestménysor 9

NÉPSZABADSÁG Bp. 1967, jún. 22

Benczur Gyula, festő

M.D.K.

megfestette Andrássy Tivadarnak, az Orsz. hagy. Képzőművészeti Egyesület volt hegyesának és elnökének portréját, melyet „a főrendiház főgrófjainak jelenlétében" le is leplezték. De elhövették azt a további hegyetlenséget, hogy kiállítást rendezték a nemes amatőr gróf festményeiből. A szerző ehhez fűrőt rövid megjegyzési a szellemes, maróan gúnyos kritika minta képe.

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 50. old.

/a cikk megj.: „Népszava", máj. 12./

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

epreskerti műtermében tett látogatásáról, az ott lefolyt beszélgetésről, szellemes, maró gúnnyal írt beszámolóta szerző. A látogatás közepén belépett itt. Vastagh György, aki szajkószerű ismétlésérrel húzta alá Benczúr konzervatív és kitérő véleményeit. [Az egész olymulatságos, hogy egy képrő művészeti irodalmi sinpadon előadható volna.]

Bölöni György: Képek között, Bp. 1967. 179-185. old.

/a cikk megj.: „Világ", 1910. dec. 27./

Benczur

festőművész

Postatakarékpénztár aukciója - Irverési darabokban - képével szerepel.

Esti Kurir
1930.II.8.

Benczúr Gyula

1896-ban fejezte be „Budavár visszavétele" című alkotását.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XIX században, Budapest, 1970.

Benczúr Gyula

Bibliográfia: Homér Lajos: Benczúr Gyula. Budapest, 1938.

Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XIX században, Budapest, 1970.

BENCZUR GYULA

„Budavár visszavétele 1689-ben" c. műve (eml.) szerepel a Ló és lovas c. kiállításon a Vajdahunyad-várban.

Láttuk, hallottuk...

1971. IX. 17. 17.48 h.

Benczur Gyula

1881-ben hazahívták münchenből hogy tanítson az orsz. mintarajz Tanodában

Bojár Iván: Látogatóban a 100 éves képzőművészeti Főiskolán

Magyar Hírlap 1971 X. 10.

Benczúr Gyula, festő

- Vajk megkeresztelése c. képe a a magyar reprodukciós képeslap-sorozatban.

-: Miből lehet készíteni?
Magyar Ifjúság, 1970. X. 30. 17. o.

Benczúr Gyula

50 éve halt meg

Nápisava 1970 julius 16
4. old.

Benczur Gyula

Önarckép fehér sapkával
o. v. 58.5 × 44 cm

Krisztus az Olajfák hegyén
o. v. 100 × 65 cm

Benczur Gyula emlékkiállítás
Szolnok 1970

Benczur Gyula

Idill (szerelmespár)

o. v. 120.5 × 100 cm

Másolat Tintoretto, Szent Márk csodája c. képe után o. v. 79.5 × 102.5 cm

Benczur Gyula emlékkiállítás

Salgótarján 1970

Benczur Gyula

Anya gyermekével p. cer. 46×29.4cm
XV. Lajos és Dubarryhoz tanulmány
A király alakja p. cer. 46.1×29.2cm

Benczur Gyula emlékkiállítás
Solgótarján -1970

Benczur Gyula

Vajk megkeresztelése tus p. toll
83.7 × 43.7 cm

A művész feleségé három gyermekével
p. cer. 38.5 × 29 cm

Benczur Gyula emlékkiállítás
Szolnokon 1970.

Benczur Gyula

Önarckép p. vörös kréta 30.4×25.6 cm

Buda visszavétele p. tus toll
41.1×79.7 cm

Benczur Gyula emlékkiállítás
Szolnokon 1970.

Benczur Gyula

Éva alakjához tanulmány
p. vörös és fehér kréta 39.8 x
35.2 cm

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970

Benczur Gyula

Kisloány pojácával reprod.

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970

Benczur Gyula

Balatoni lialásztragédia
reprodukció

Benczur Gyula emlékkiállítás
Szalgótarján 1970

Benczur Gyula

Kollekcionáló, reprod.

Benczur Gyula emlékkiállítás
Szolgálatában 1970

Benczur Gyula

Fiedler Károly arcképe
reprodukció

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970

Benczur Gyula

Ortelka arcképe repr.

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970

Benczur Gyula

Nő az erdőben

1891.

Benczur Gyula emlékkiállítás
katalógusában 1970.

Benczur Gyula

Ádám és Éva

repr.

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970.

BENCZUR GYULA, festő

Berán Lajos szobrászmüvész Plakettet készitett róla. A Plakett:.-1934.-BENCZUR GYULA-1844-1920, a festőmüvés 3/4 alakja palettával és ecsettel b.H/. A BENCZUR TÁRSASÁG KITÜNTETŐ-ÉRME, Pegazust vezető férfi akt j.85 mm. öntött, bronz. 18/282/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Berán Lajos szobrászmüvész érmei és plakettjei 17/ 291/.old.

AZ ÉREM, Közlemények az éremgyüjtés köréből
------- XVII. 1961. 16.sz. Bp.

BENCZUR GYULA,festő

Vastagh László szobrászművész plakettet készitett róla./Benczur unokája/. A plkaett:
1942.-Szakállas férfi arckép j.felirat nélkül./Benczur Gyula/Kör 200 mm.öntött,bronz./ A nyiregyházi Benczur gyüjteményben./. 22/238/.old.

SZIGETI ISTVÁN: Vastagh László szobrászművész érmei és plakettjei 22/238/.old.

AZ ÉRME,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
-------- XVI. 1960. 14.sz. sp.

Benczúr Gyula
festő

„Budavár visszavétele" - re utal
Bernáth Aurél a „Mirsa körül"
című könyvében

Sz. Kürti Katalin: Hrabéczy Ernő emlékezete
Művészet, 1972. julius - 37 oldal.

Benczúr Gyula
festő.

„Bacchánsnő"
(repro)

Telepy Katalin: Fölfelé megy korban a Gyöngy...
Művészet, 1972. junius - 40 oldal.

Benczúr Gyula
festő –

A szekszárdi kiállítás legmonumentálisabb képe Benczúr Gyula „Bacchánsnő"-je

Telepy Katalin: „Fölfelé nagy borban a György"
Művészet, 1972 junius – 40 oldal.

Beneczur Gyula

Futballcsapat rep.

Beneczur Gyula emlékkiállítás

Salgótarján 1970.

Benczur Gyula

Ugyennekei arcképe rep.

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970.

Benczur Gyula

Károlyi Lászlóné arcképe
repr.

Benczur Gyula emlékkiállítása
Salgótarján 1970.

BENCZUR GYULA,festő

A mult század végén ,a gazdasági élet fellendülésével, a szegedi városi tanács neves mestereket foglalkoztatott. 1885-ben Benczurral festette meg Tisza Lajos és Tisza Kálmán arcképeit. 218.old

SZELES|ZOLTÁN: Munkácsy Honfoglalása Szegeden
1 205.old

A MÓRA FERENC MUZEUM Évkönyve,1964-65, 1. Szeged, 1966

Benczur Gyula, festő

A 28. levél melléklétéből:

áll. aranyérmet kapott 1890-ben.

Takács Gyula: Huszonnyolc Rippl-Rónai levél

673-685.

JELENKOR, Pécs, 1971. júl.-aug. XIV/7-8.

Benczur Gyula, festő

Megemlítve: tanára volt Hollós Zsigmondnak.

–: A pécsi képzőművészet kistükre (5)
475–478.

JELENKOR, Pécs, 1971. május XIV/5

80.) Bencsúr Gyula
festő

Bukarest, Román Nemzeti Művészeti Múzeum. Repr.

12. Esdeki fajkép. 1860-1870 körül. 93x74 cm.
MNG. Repr.

Tolnay Katalin: Bencsúr 29.
Corvina 1970

81.1 Benczúr Gyula
festő

13. Nő az erdőben. 1874. 92 X 73,5 cm.

MNG. Repr.

14. Pihenés az erdőben 1874. 87 X 116 cm.

MNG. Repr.

Telepy Katalin: Benczúr 29.
Corvina 1970

82.1 Benczúr Gyula
festő

15. Vőfélyköpenyes 1870 után. Ismeretlen
helyen. Repr.

16. XV. Lajos és Dubarry (vázlat) 1874.
50 X 66 cm. MNG. Repr.

Tekeres Katalin: Benczúr 29.
Corvina 1970

83.1 Benczúr Gyula
festő

17. XVI. Lajos és családja a Versailles-i
palota megostromlásakor. 1874. k. New
York, Silbermann Gallery. Repr.

Tolnay Katalin: Benczúr 29.
Budapest 1970

84.) Benczúr Gyula
festő

18. Első vázlat a „Vajk megkeresztelése" –
– kez. 1870-es évek. Toll, ecset, tus.
43,5 x 58,3 cm. MNg. Repr.

Telepy Katalin: Benczúr 29.
Corvin 1970

85.) Barcsay Gyula
festő

19. Vajk megkeresztelése (Vázlat) 1870.
89 X 114 cm. MNG. Repr.

20. A Szent Márk - templomban (Vázlat)

Telepy Katalin: Barcsay 29.
Corvina 1970

16.1 Benczúr Gyula
festő

1874. k. 78,5 × 47,5 cm. MNG. Repr.

21. Vajk megkeresztelése. 1875. 360 × 245 cm.
MNG. Repr.

Tolnay Károly: Benczúr 29.
Corvina 1970

871 Benczúr Gyula
festő

22. Vilma, a művész nővére. 1876. Mozaik-
tulajdon. Repr.

23. Szerelem fejedelem 1876. 54 X 42 cm.
MNG. Repr.

Telepy Katalin: Benczúr 29.

Cosmina 1970

88.) Benczúr Gyula
festő

24. Anya gyermekeivel /Koszorút a mamának!/ 1870-es évek. Ismeretlen helyen. Repr.

Telegy Kontalin: Benczúr 29.
Corvina 1970

89) Benczúr Gyula
festő

25. A művész négy gyermekének arcképe.
1881. 39 X 80 cm. MNG. Repr.

26. Kun Lánló halála 1880 k. 71 X 101 cm.

Telepy Katalin: Benczúr 29.
Corvina 1970.

90) Benczúr Gyula

festő

Nyöregyháza, lósa tudvaj Múz. Repr.

27. Bacchánsnő 1881. 212 X 128 cm. MNG.

Repr.

28. Trefort Ágoston arcképe 1883. 132 X 93 cm.

Telepy Katalin: Benczúr 29.

Corvina 1920.

91.) Benczúr Gyula
festő

M.N.G. Repr.

29 Az első Magyar Biztosító Társulat első
ülése. 1880-as évek. Elpasztult a
II. V.H. ban. Repr.

Telepy Katalin: Benczúr 30.
Corvina 1970

92.) Benczúr Gyula
festő

30. Nászút 1881. 115 × 101 cm. MNG. Repr.

31. A művész második feleségének arcképe. 1893. 44 × 36 cm. MNG. Repr.

Tolnay Károly: Benczúr 30.
Corvina 1970

93.) Benczúr Gyula
festő

32. Mélyvák között. 1890. 150,5 X 101 cm.

MNG-Repr.

33. Hypnos. 1883. 70 X 100 cm. Bécs, Galeria Schebesta-Repr.

Telepy Katalin: Benczúr 30.

Corvina 1970

94; Benczúr Gyula
festő

34. Részlet a 35. képből Repr.

35. Budavár ostrovétele. 1896. 356 X 705 cm.

MNG. Repr.

Telesy Katalin: Benczúr 30.
Corvina 1970.

95/ Benczúr Gyula
festő

36. Károlyi Lánlóné arcképe 1898. 117 x
x 103 cm. MNG. Repr.

37. Kedvenceim 1901. 115,5 x 75,5 cm.
MNG. Repr.

Telepy Katalin, Benczúr 30.
Corvina 1970

96.) Benczúr Gyula
festő

38. Hock János. 1900 k. 55,5 X 43,3 cm.
MNG. Repr.

39. Hullámok játéka 1903. 54 X 103 cm.
Magángyűjt. Repr.

Telepy Katalin: Benczúr 30.
Corvina 1970

97.) Benczúr Gyula
festő

40. Szent István felajánlja a koronát
/Vázlat/ 1902. 124 X 74 cm. MNG. Repr.

41. Nyulas Madonna 1910. 49 X 63 cm.
Nyéregyháza, Lósa Andrós Múz. Repr.

Telepy Katalin, Benczúr 30.
Corvina 1970

98.) Benczúr Gyula
festő

42. Dunaki / A művész feleségével és kedvenc kutyájukkal / 1907. k. 116 x 90 cm.
magántul. repr.

Telepy Katalin: Benczúr 30.
Corvina 1970

99.) Benczúr Gyula
festő

43. Tehérsapkás önarchép. 1917. 58,5 X 44 cm.

MNG. Repr.

44. Petőfi Sándor 1909. 62,5 X 49 cm. Petőfi

Telepy Katalin: Benczúr 30.

Corvina 1970

100.) Benczúr Gyula
festő

Inodalmi Múz. Repr.

45. Miksáth Kálmán arcképe. 1910. 60X47 cm.

MNG. Repr.

46. Pán a nádosban 1910. 60X47 cm. MNG.

Telepy Katalin: Benczúr 30. Repr.

Corvina 1970

10.) Benczúr Gyula
festő

47. Idill 1919. 120,5 X 100 cm. MNG-Regv.

48. Mátyás anyjával körében. (Vázlat)
1902 után. 61 X 82 cm. MNG-Regv.

Telepy Katalin: Benczúr 30 -
Cosmina 1970

102) Benczúr Gyula
festő

49. Mátyás és Holubár /Várlat/ 1902

után 60,5 X 81,5 cm. MNG. Repro.

50. Mátyás fogadja a pápa követeit. 1915.

Telepy Katalin, Benczúr 30.
Corvina 1970

103.) Benczúr Gyula
festő

200 X 450 cm. MNG. Repr.

52. A diadalmas Mátyás. 1919. 200 X 450 cm.

MNG. Repr.

Telepy Katalin: Benczúr 30.
Corvina 1970

104.) Benczúr Gyula
festő

Temetői csata. 1868. Magyar Történeti Képcsarnok. Repró.

Rokokó koncert. 1870-es évek. Ceruza.

Telepy Katalin: Benczúr 8, 11.
Corvina 1970

105.) Benczúr Gyula
festő

lavírozás, fedőfesték 45,8 X 29,5 cm.

MNG-Repr.

Illusztráció Schiller: „Az orleansi szűz"

Telepy Katalin: Benczúr Gyula 30.
Corvina 1970

106.) Benczúr Gyula
festő

c. művéhez. 1870-es évek. Cerúzaraj z.

128 X 95 cm. Debrecen, Déri Múz. Repr.

Illusztráció Schiller: „A harang" c.

Telepy Katalin: Benczúr 30.
Corvina 1970

107/ Benczúr Gyula
festő

művéhez. 1870-es évek. Ceruzarajz. Debrecen, Déri Múz. Repr.

Tanulmány az „Ádám és Éva" c. képhez.

Telepy Katalin, Benczúr 30.
Corvina 1970

(08) Bencsik Gyula
festő

1907. Vörös és fehér kréta. 39,8 x 35,2 cm

MNG. Repr.

Telepy Katalin. Bencsik 30.
Corvina 1970

BENCZUR GYULA,festő

Madarassy Walter érmet készitett róla.-Érmeinek jegyzékén,1946-ból:

BENCZUR GYULA,-köralaku,81 mm.kétoldalas,öntött, bronz.-202.sz.

SOÓS GYULA: Madarassy Walter éremművészete 79.old.

NUMIZMATIKAI KÖZLÖNY,LXII-LXIII.évf. 1963-64. Akad.Kiadó, 1964

Benczur Gyula

MDK

A budavári palota B. vagy D. épület mellvédjére e[illegible] szobrának felállitását javasolja Pogány O. Gábor.

Gárdonyi Jenő: 45 millió a budavári palota képzőművészeti alkotásaira.

MAGYAR NEMZET 1964 máj. 10.

Benczur Gyula

Férfiarckép 1870 körül o. v. 33,5×25.5 cm

Ördesanyja arcképe, o. v. 59×43.5 cm

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970

Benczur Gyula (1844-1920)

Dachaui tájkép.
Oljf.36.5x29.5 vászon.Ltsz:4351.Sign.

Mátyás az igazságos.Vázlat.
Oljf.81x59.5 vászon.Ltsz:5537.Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Budapest 1952.

Benczur Gyula (1844-1920)

A M.Tud.Akadémia dísztermének mennyezetének festményéhez készült vázlat.
Olj f.121x75 vászon.Ltsz:2011.Sign.

Rózsacsendélet.
Olajf.54x56 vászon.Ltsz:4345.Sign.

Piros ruhás hölgy./Carolina Max a művész felesége.
Olj f.68x82.5 vászon.Ltsz:4345.Sign.

A Fővárosi Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke Budapest 1952.

Benczur Gyula

XV. Lajos és Mme Dubarry c. képe megjelent bélyegen.

Új Szó 1967. ápr. 22.

Benczur Gyula

Az első magyar plakátot ő készitette 1885-ben.

M.Kiss Pál: A plakát

Rajztanitás 1963. VI. 26.1.

Benczúr Gyula

„Bacchánsnő", „Salome", „Szivó akt" c. mivel nézepel a műraznok akt kiállítását

(emlitve)

Nemzeti Cyság 1925 XII. 8

Benczur Gyula

„Romlodozó ház" c. mivel nézeget a műszaknak téli tárlatás (emlitve)

Ujság 1926 II. 28

Benczur

Műcsarnok őszi tárlatán szerepelt.

Est 929. X. 6.

Benczur Gyula
festőművész

Postadatakarékpénztár Árverési csarnokának
aukció kiállítása – képe szerepel. –

Pesti Hírlap

1934 x. 23

M.D.

Benaur Gula
Pslő

Hunyadi kiszló bírósija", „Vajk
„Keresztelése", „Budavár visszavé-
tele", az „Ezredevés kódolat",
művei a magyar multat tik-
cőžek.

László Gula: Madarász Viktor emlékezte
Művészet, 1967. május - 9 lap.

Benczur Gyula

„Képrömüvénet" c. folyóiratban megjelentek gyermekkori rajzai.

E. K. 929. XII. 7.

lap-száma	Számlázás

Össze

BI/ .....ügy

.....

A főpénztárkönyvbe bejegyezte:

193 .....

Könyveltetett a folyószámla-könyvben:

193 .....

Könyveltetett .....a könyvben:

193 .....

Benczur Gyula

„Art tűrőnel" c. képe szerepel a Kraus Simon aukcion az Árverési Csarnoska.

Č. K.	929.	IX.	6.
N. Ü	929.	X.	30.
P. H.	929.	X.	27.
P. N.	929.	X.	27.
m.	929.	X.	27.
N. U.	929.	X.	27.

Benczúr Gyula

"Dictando" c.rajza.Repr.

N.U.936.XII.20.

Benczur Gyula

Ódesonyja arcképe repr.

Benczur Gyula emlékkiállítása
Salgótarján 1970.

Berczu Gyula

Férfiarckép rep.

Berczu Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970.

Benczur Gyula

Két rézrajz, repr.

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970.

Benczur Gyula

A művész második nejének
arcképe 1870.

Benczur Gyula emlékkiállítás
katalógusában 1910.

Benczur Gyula

Stock János arcképe, repr.

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970.

Benczur Gyula

Hunyadi László bécsuja
repr.

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970

Benczur Gyula

Budavár visszavétele

repr.

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970

Benczur Gyula

Mátyás fogadja a pápa követeit, kép.

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970.

Benczur Gyula

Krisztus az Olajfák hegyén, repr.

Benczur Gyula emlékkiállítása
Szolnok 1970.

Bencsik Gyula

Idill (Szalmaszál)

rep.

Bencsik Gyula emlékkiállítás

Salgótarján 1970.

Benczúr Gyula, festő

25 művét mutatják be Nyíregyházán.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1972. júl. 21.

Benczur Gyula, festő

Megemlítve. (A kernstok-ismertetésben.)

Bodri Ferenc: Képzőművészeti kömpvszemle
162–165.

JELENKOR, Pécs, 1971. február XIV/2.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-720

Benczúr Gyula festőművész

Népszava

1972 JUL 16

ÉVFORDULÓK

1024

Csütörtök

ROALD AMUNDSEN

norvég sarkkutató — aki 1911. december 14-én elsőnek érte el a Déli-sarkot — 100 esztendeje született.

BENCZÚR GYULA

festőművész halálának 52. évfordulója.

Hétfő

LÉKAI JÁNOS

(John Lassen) kommunista újságíró, író, a magyar és a nemzetközi ifjúmunkás-mozgalom kiemelkedő harcosa halálának 47. évfordulója.

CZÓBEL ERNŐ

tanár, a munkásmozgalom történetének kutatója, aki jelentős munkát végzett a marxizmus klasszikusainak magyar nyelvű kiadása terén, 19 esztendeje halt meg.

LAKATOS LÁSZLÓ

író, újságíró, kiváló publicista és elbeszélő, korának sikeres színpadi szerzője 90 esztendeje született.

— Ezt. (Mivel a többiek f
tek, feléjük fordulok.) Erről
nem hallottak.

— Nem. De tanultunk ilye

— Persze. Néhány órán
Hitlerről, a második világhá
s a leckét valószínűleg jól m
ták. Talán volt valami iroda
melvény is arról, hogy mi t
fajuk miatt üldözöttekkel
azért, mert ők...

— Tanultuk és tudjuk. D
mit akar ezzel?

— Az a gyanúm, hogy va
nem tudják, mit jelent me
böztetést tenni ember és em
zött. (Ismét mind körülött
nak.) Láttak már malacot,
ket a többi kimar maga köz

— És ha láttunk?

— Kisebb, soványabb és
csétlenebb, mint a társai. De
érhetné utol őket, ha nem
a vályúhoz? Ha folyton elm

— Még a fülét is összehar

Benczur Gyula

Koszta Münchenből hazatérve, Benczur Gyula mesteriskolájában dolgozott (1896-1900).

Dévényi Iván: Koszta József

Látóhatár 1970/9-10 946.old.

Benczur

Benczur és Karlovszky müveikkel hatalmi pozíciókat szereztek a Képzőművészeti Társulatban és a Mücsarnok tárlatain.

Bálint Lajos:Két asztaltársaság
Látóhatár 1970/7-8 740.old.

Benczur

Mikor botrányt kerülendő Benczurék és Zalaék rákényszerültek, hogy a hivatalos tárlatokon egy Ripp-Ronait, Ferenczit, Csókot, Fényest, vagy Iványi-Grünwaldot beengedjenek, akkor legalább valami alig észrevehető, rossz helyre rakták, mert a rendezés még az ő kezükben volt.

Bálint Lajos: Két asztaltársaság
Látóhatár 1970/7-8 744.

Benczúr Gyula
1844 - 1920

neve emlékve

„A magyar lépzőművészet története"

Nápszava 1972 június 10
Sroldi

Benczúr Gyula

műveiből kiállítás nyílt
meg július 20-án a nyíregyházi
Jósa András Múzeumban.

Magyar Nemzet 1972 július 21
4. old.

Benczúr Gyula.

A múlt században a nyolcvanas évek-
től Lotz Károly és Strobl Alajos társa
ságában mester-iskolát alapított az Epres-
kertben, ahol olyan művészek bontottak szár-
nyakat mint Fényes Adolf, Kernstok Károly,
Kisfalúdy Strobl Zsigmond.

Selmeczi Toth János: Epreskert.

Népművelés 1969/3 40 old.

Benczúr Gyula

kiállítása Tiszavasváriban

lesz.

Gömyei Antal: A múzeumi hónap elé

Népművelés 1968/10 13old.

Benczur Gyula

A ceruzarajzot tussal lavirozza.

Horváth Béla - Adorján Mária gyüjteménye; Mi-gyüjtő, 1971. 4. sz. 51. l.

Bencsur Gyula

A cerussaresjzot tussal lavitozza.

Horvath Bela - Adorjan Maria Gyujtemenye: Mi-
Gyujto, 1971. 4. sz. 51. l.

Benczur Gyula

Putto-tanulmánya kislányáról, Olgáról /rajz/
a jelzett gyüjteményben.

-h-a- - Aktok Fekete Gyula gyüjteményében;
Migyüjtő, 1972. 1. sz. 29. l.

Benczur Gyula

Az egykorú Dalány község róla kapta új nevét, Benczurfalvát. Az ott lévő műtermében 1920-ig dolgozott.

Szabad Föld, Bpest, 1972. jan. (?)

Benczúr Gyula

Műve szerepelt a „Ló és lovas" c.

kiállításon a Mezőgazdasági Múzeumban

Pestmegyei Hírlap 1971 október 15

4. old.

Bencsics Gyula
festő

Méltatás.

Béla Duranci: Mészlenek a falak . . .
Művészet, 1971. február – 21 oldal

Benczúr Gyula

„Malév plakátja" szerepel
a VI. Országos Plakátkiállításon a Műcsarnokban

Magyar Nemzet 1972 március 26 9.old.

Benczur Gyula

a Mezőgazdasági Múzeumban rendezett Ló és lovas c. kiállítá-son alkotása szerepel.

Lasonci Miklós: Ló és lovas.

Pest Megyei Hírlap, 1971. okt. 15.

Benczur Gyula

A nagykanizsai városi képtár gyűjteményében alkotásaiból szerepelnek.

Zalai Hírlap, 1972, ápr. 8.

Benczúr Gyula

Alkotásai láthatók a nagykani-
zsai városi képtárban is.

Kelet Magyarország, 1972. ápr. 11.

Bencsik Gyula

A nyíregyházi Báthory István mú-
zeumban „Történelmi festészetünk" c.
kiállításon képei szerepeltek.

(Kecskeméti): Nyíregyházi szemle napok.

Szocialista Művészet, 1941. okt. (2.)

Benczur Gyula.

1882-ben, a Bajza utcai lipreskertben megnyílik a mesteriskola, melynek festérzeti osztályát a Münchenből hazalívott művész vezette.

Ónody Éva: 100 éves a Magyar Képzőművészeti Főiskola.

Budapest, 1971. nov.

Benczur Gyula, festő

A művészi reklám (plakát) egyik hazai megteremtője.

Fekésházy Géza: A négyezer éves reklám 158–162. o.

Élet és Tudomány, Bp. 1971. jan. 22. XXVI/4.

Benczur Gyula

Petőfi Sándor sepr.

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970.

Benczur Gyula

Mikszáth Kálmán

rep.

Benczur Gyula emlékkiállítás

Salgótarján rep.

Benczur Gyula

Anya gyermekével repr.

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján repr.

Benczur Gyula

Anya gyermekével, repr.

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970.

Benczur Gyula

Tanulmány az Ádám és Éva
c. képhez, repr.

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970.

Benczur Gyula

Önarckép, rep.

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970.

BENCZUR GYULA, festő

1906-és 1910-ben Felvidéki Vándorkiállitások Miskolcon és Sátoraljaújhelyen. Kimagasló festők szerepeltek, mind az akademizmus hivei, mind az uj irányzatok képviselői közül. Benczúr is kiállitott. 38.old.

ZSADÁNYI GUIDO: A magyar képzőművészetének helyzete Képtárai és képzőművészeti irodalma 37.old.

A MISKOLCI HERMAN OTTÓ MÚZEUM KÖZLEMÉNYEI? /5. 1963.szept. Miskolc, 1963

BENCZUR GYULA,festő

---

leánya,Olga Ifj Vastagh György szobrászművész feleség
Ifj.Vastagh György szül Kolozsvárott 1868-ban,megh.
Bpesten 1946-ban. 22/238/.old.

SZIGETI ISTVAN: Ifj.Vastagh György szobrászművész érmei és plakettjei 21/237/.old.

AZ ÉREM,Közlemények az éremgyüjtés köréből.
------ XVI. 1960. 14.sz. Bp.

BENCZUR GYULA,festő

A Borsod-Miskolci Közmüvelődési és Múzeum Egyesület 1906 őszén kiállitást rendezett.96 művész 196 alkotását mutatták be. Benczúr is szerepelt müveivel. 186.ol

VARGÁNÉ ZALÁN IRÉN: A Borsod-Miskolci Közmüvelődési és Muzeum Egyesület kialakulása és fejlődése az első világháboruig 169.old.

A HERMAN OTTÓ MUZEUM ÉVKÖNYVE, X. 1971. Miskolc

Benczur Gyula

Münchenben rendezi a kiállitás magyar osztályát, - adja hirül a "Királynapok Magyarországon " c. beszámoló, s ugyanakkor szerepel a Mücsarnokban rendezett tárlaton is.

Otthon, Bp. 1901. május hó
1-16. lap

Benczur Gyula

Pulszky Ferenc: "Séta a müvészház termeiben" cimmel számol be a tárlatról.
"Komócsy arcképe" c. müvéről mondja: "a legnagyobb koloristánk remekmüve."

A HÉT, Bp. 189o./I./évf. mutatványszám I.köt. lo-ll. lap.

Benczur Gyula

"II. Rákóczi Ferenc elfogatása" c. müvét "nem Károly fejedelem vette meg, hanem egy angol mübarát," -közli a Budapesti hirvivő c. rovat.

Családi Kör. Bp. 1869. okt. 17.
42. sz. 1003. lap.

Benczur Gyula

"Balatoni halászok" c. festménye a Magyar Képzőművészeti Társulat Albumát fogja disziteni, -mint azt a Budapesti hirvivő c. rovat közli.

Családi Kör. Bp. 1866. juli. 22. 29. sz.
691. lap

Benczur Gyula

Ódesapja arckepe o v. 60×45 cm

Schlessheimi interieur III

o. v. 73.5 × 93 cm.

Benczur Gyula emlékkiállítás

Salgótarján. 1970

Benczur Gyula

Erdőrészlet o. v. 93 x 74 cm.

Két szerzetes o. v. 93 x 74 cm

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970

Bureau Apple

Photostat 8.5 × 13 + 7½ cm

Ilford Rapid 8.5 × 13 + 7½ cm

Bureau Apple contrôle qualité
Heidegger Zürich 1946

Bencze Gyula

Arcképtanulmány o. fa 37.5 × 30 cm

XV. Lajos és Dubarryhoz vázlat

o. v. 50 × 40 cm

Bencze Gyula emlékkiállítás

Salgótarján 1970

Benczur Gyula

Gyermekének arcképe

o. v. 39 × 80 cm.

Trefort Ágoston arcképe

o. v. 132 × 93 cm

Benczur Gyula emlékkiállítás

Szolnokon 1970

Benczur Gyula

Hock János arckepe o. v. 55.5 × 43 cm

Kedvencem o. v. 115.5 × 75.5 cm

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970

Benczúr Gyula

Szent István oltárképhez tanulm.

o. v. 124 × 74 cm

A művész második felesége

arcképe o. v. 43.5 × 36.5 cm

Benczúr Gyula emlékkiállítása

Szolgáltatóház 1970.

Benczur Gyula

Ádám és Éva o. v. 62.5 × 43 cm

Puttócsoport o. v. 173 × 76.5 cm

Benczur Gyula emlékkiállítás
Salgótarján 1970

Benczur Gyula festő M.D.K.

Müve a Galéria uj szerzeménye

Mátyásfogadja a ~~pápát~~ pápa követeit,

Mátyás bevonulása Budára

Csengeriné Nagy Zsuzsa: A MNG az 1959-es évben 200.l.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI III. Bp. 1961.

Benczur Gyula festő M.D.K.

Milleniumi hódólás, 1907,

70 arcképből áll Németország nagy aranyérmét nyerte vele.

A kép a királyi várban 1944-ben elégett.

egy szinvázlata a nyiregyházi muzeum tulajdonában van.

Telepy Katalin: Benczur Gyula emlékkiállitása 194.1

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

Benczur Gyula festő M.D.K.

Emlékkiállitása 12 termet töltött meg a Galériában

Vajk megkeresztelése, az aulában

Budavár visszavétele

München akadémián töltött időkben készült portrék,

Kassai tartózkodása, idején " "

Telepy Katalin: Benczur Gyula emlékkiállitása

193.1.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

MDK

Benczur Gyula

Az ezredévi országgyülés hódolata, o.

Szépmüv. Muz. háborus veszteségeinek jegyzéke.
Bp.1952.

Benczur Gyula festő M.D.K.

~~Szülei~~ Szülei portréja,

Etelka nővére portréja,

Testvérei "

Müvei a

Pozsonyi Képtárban

Kassai Galériában

Telepy Katalin: Benczur Gyula emlékkiállitása

193.1.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

Benczur Gyula festő M.D.K.

Balatoni halásztragédia,

c. festménye tette lehetővé, hogy

Münchenben továbbtanuljon,

1866. Hunyadi László bucsuja,

ülve-alvó női kat, Szinyeivel egy mo ellről festve

Közös müterme volt Szinyeivel

Telepy Katalin: Benczur Gyula emlékkiállitása

193.1.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

Benczur Gyula festő M.D.K.

Nő az erdőben,

Fatörzs-tanulmány,

Erdei tájkép,

II. Rákóczi Ferenc elfogatása 1869. / Bukaresti Képtár tulajdona/

3 oltárkép-vázlat

Telepy Katalin: Benczur Gyula emlékkiállitása 193.1.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

Benczur Gyula festő M.D.K.

1882. Bacchaánsnő, a Képzőművészet Társulat
200 aranyból álló nagydiját nyerte.

Négy gyermekének arcképe,

Trefort miniszter portréja,

Számos nemzetközi első dij birtokosa volt.

Az Akadémia tagjává választotta.

Telepy Katalin: Benczur Gyula emlékkiállitása
194.1.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

MDK

Benczur Gyula

Piros ruhás hölgy, o.

Dachaui tájkép, o.

Mátyás az igazságos, o.

Fővképtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952

MDK

Benczur Gyula

A M.T.Akadémia disztermének menyezetének festményéhez készült vázlat, o.

Rózsacsendélet, o.

Főv.Képtár háborus veszteségeinek jegyzéke
Bp.1952

Benczur Gyula festő M.D.K.

Szeged diszdoktorává választotta,

az Uffizi képtár önarckép-gyüjteménye számára képét kérte,

Károlyiné arcképe,

Mikszáth Kálmán "

Petőfi arcképe,

Telepy Katalin: Benczur Gyula emlékkiállitása 194.
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bpé 1960.

Benczur Gyula festő M.D.K.

Szt. Márk templombanm vázlat

Franciaorzsági tanulmányuton volt.

A bsjor király számára készült sorozat:

XV. Lajos és Dubarry

1876 óta Münchenben az Akadémia tanára,

1883-ban elvállalta Budapesten a mesteriskola vezetését.

Telepy Katalin: Benczur Gyula emlékkiállítása

194.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

Benczur Gyula festő M.D.K.

Mályvák között,

Vénus galambjai,

Idill,

Mithologiai jelenet,

Puttó csoport,

Páni félelem, / debreceni képtár tulajd. /

Telepy Katalin: Benczur Gyula emlékkiállitás 194.1.

A MAGYAR NEMZETI GALÉIRA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

Benczur Gyula festő M.D.K.

Hullámok játéka,

Nyulas Madonna,

Patrona Hungariae,

Pán a nádasban, 1913.

Vallásos kompoziciók,

Fehérsapkás önarckép,

Telepy Katalin: Benczur Gyula emlékkiállitása 194.1.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

Benczur Gyula festő M.D.K.

Öt teremben grafikái, 128 lap.
A század elején megbizást kap a királyi vár Hunyadi -termének diszitésére.
Mátyás király életéből vett jelentesorozathoz 8 vázlat. Mindössze két plajfestményt-készitett el. 1915, Mátyás fogadja a pápa követeit

Telepy Katalin: Benczur Gyula emlékkiállitása 195.1
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

Benczur Gyula festő M.D.K.

1919. ~~Mátyás~~ Diadalmas Mátyás,

Telepy Katalin: Benczru Gyula emlékkiállitása 195,1.
A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

Benczúr Gyula

vezetésével 1882-ben nyílt meg az első mesteriskola. Függetlenül működött a Mintarajztanodától. Székely Bertalan ezt helytelennek tartotta. A minisztérium később belátta, s 1908-ban közös adminisztrációs vezetés alá vonta a mesteriskolákat és a Mintarajztanodát, de tanulmányi szempontból továbbra is függetlenül működtek.

Székely Bertalan válogatott művészeti írásai. (Vál. és bev.: Maksay Tanló.) Bp. 1962. Képzőmüv. Alap Kiadóv. - 214 l., 32 t. (A művészettörténet forrásai.) - Bev.: 23. l.

Benczúr Gyula (1844-1920)

a századforduló ünnepelt történeti és portréfestője, a münchen akadémián tanult, majd 1870-től 1882-ig tanár volt ott. A kormány hazahívta 1882-ben és megbízta az I. Mesteriskola vezetésével. Kb. évi 7000 K. illetményen (s az Epreskertben számára épített műteremben) kívül 3000-4000 K. vásárlásra is kötelezte magát az állam vele szemben.

Szilasi Bertalan válogatott művészeti írásai. (Vál. és bev.: Makay Tamás.) Bp. 1962. Képzőművész. Alap Kiadóváll. - 214 l., 32 t. (A művészettörténet problémái) - 197. l.

M.D.K

Bencsur Gyula
festő

Méltatás

Dr. Telepy Katalin: Szár cve született Feinyes Adolf
Nőt Lapja, 1967. okt. 21 - 16 lap

Benczus Gyula

Emlékkiállítás nyílt a nyíregyházi Jósa András Múzeumban

Nyíregyháza 1966 jul. 17 10 old.

Bencsur Gyula

Ernst Lajos gyűjteménynek kiállításán szerepeltek művei.

M. 1933 V 3.

Benczúr Gyula

„Nárcisz", „Tükösbenéző nő" és Bacchánsnő (vázlat) c. művekkel nekrológ a hűrarnak a kiállításán (eulitve)

Magyarság 1925 XII. 6.

Benczur

Szerepel az akt kiállításon a
Műcsarnokban

Magyarság 1925 XII. 4

Benczur Gyula

Az Ernst-museum retrospektív kiállításán szerepeltek művei.

M. 1932. XII. 18.

Bencsur Gyula

Emléket állítanak neki a negedi nem-
zeti. Emlékcsamokban

PH. 1930. X 26.

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

"Szent István felajánlja a koronát Máriának/vázlat/ c. műve. Fekete repr. XXXVIII. tábla. 258.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964.

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

"Szentistván átveszi a Szilveszter pápa által küldött koronát" c. festménye. Fekete repr. XXXVII. tábla 257.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964.

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

"Temetői csata" c. festménye. Fekete repr. XXXVI. tábla
256.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyíregyházán

Nyíregyházi Jósa András Múzeum évkönyve. IV-V.
1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyíregyháza. 1964.

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Balatoni Halász tragédiája.c. festménye. Fekete repr. XXXV. tábla. 255.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyíregyházán

A Nyíregyházi Jósa András Múzeum évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyíregyháza. 1964.

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

1895-ben a Lipótvárosi Bazilika Épitő Bizottsága az apsis öt oikkelyének és a nagy oltárkép elkészitésével bizta meg. ~~Barokkos hatást mutatnak.~~ 204.o.

Telepi Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

A Bazilika oltárképe barokkos hatást mutat. Különböző variációkban készült három vázlata ia erre utal.
XXXVIII. tábla. 204.o.

Telepi Katalin: Benczúr-rajzok Nyíregyházán

A Nyíregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V.
1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyíregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Tizian: "Assunta" c. képét lemásolta. Magántulajdonban van. 204.o. 21.jegyz.

Telepi Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

Telepy Katalin:Benczúr rajzok Nyíregyházán

A Nyíregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.IV-V.
1961-62.Jósa András Múz.Liadv. Nyíregyháza.1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Tintoretto: "Szent Márk csodája" c. művét lemásolta.
Magántulajdonban van. 204.o. 21.jegyz.

Telepi Antalin: Benczúr-rajzok Nyíregyházán

A Nyíregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V.
1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyíregyháza. 1964

Telepy Katalin:Benczúr rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.IV-V.
1961-62.Jósa András Múz.Kiadv. Nyiregyháza.1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Tizian: "Pesaro Madonna" c. művét lemásolta. Magántulajdonban van. 204. o. 20. jegyz.

Telepi Antalin: Benczúr-rajzok Nyíregyházán

A Nyíregyházi Jósa András Múzeum évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyíregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

A Nyiregyházán lévő "Angyal alakhoz" c. tanúlmányrajz valószinüleg oltárképhez angyalábrázoláshoz készülhetett./45.kép./ 204.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964.

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Patrona Hungariae c. művét 1920-ban festette. 205.o. A kép Nyiregyházán van.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964.

M.D.K.

Benczúr Gyula,festő

A Nyiregyházán lévő"Angyal alakrajz"c. rajza a "Pax Patrona Hungariae",1920-ban,halála évében készült művéhez tartozik./46.kép./. 205.o.

Pelepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.IV-V. 1961-62. Jósa András Múz.Kiadv. Nyiregyháza. 1964.

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

A Nyiregyházán lévő "Madonna" rajztanúlmánya oltárképhez készült. Szent István felajánlja a koronát c. kép Madonnájának a mozdulata./44.kép./ 204.o.

Kelepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964.

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

"Vajk megkeresztelése" c. müve. 204.o.

Selepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964.

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Illusztrációkat készitett az Osztrák Magyar Monarchia irasban és képben c.munkához is. 204.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve.IV-V. 1961-62. Jósa András Múz.Kiadv. Nyiregyháza.1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Illusztrálta a kép Petőfi díszkiadást is. 204. o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V.
1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Illusztrálta Szczillernek: Orleáns-i szüz c. müvét. 204.o.

Pelepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Evkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. kiadv. Nyiregyháza. 196.

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Illusztrálta Schillernek "Stuart Mária" c. művét.
204.o.

Pelepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

. Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V.
1961-62. Jósa András Múz. kiadv. Nyiregyháza. 196

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Illusztrálta Schiller: A harang c. művét. 204.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyíregyházán

- Nyíregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyíregyháza. 196

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

"Szent István átveszi a Szilveszter pápa által küldött koronát"c. illusztrációhoz a "Püsök alakja"c. rajz tanúlmányrajz. A Benczúr család fényképgyüjteményében meg van ennek fényképe. Nem tudjuk hol jelent meg. 204.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

1866-ban alkotta első nagysikerü müvét, a "Hunyadi László búcsúját". 204.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Olaszországban tanúlmányút. 1871-és 1878-ban. Vallásos témáinál Rubensen kivül az északolasz XVII.-XVIII. századi festészet hatását vehetjük észre. ~~xxx~~ 264.o.

Telepy Katalin: Benczúr rajzok Nyíregyházán

A Nyíregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyíregyháza. 1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

"Diadalmas Mátyás" c. művét 1920-ban festette.
209 o.

Telepy Katalin: Benczúr rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V.
1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

Телеру Каталін: Венсеяг тетюк Чуігеўнёзёя

А Чуігеўнёзёі ўбёя Андгёз Мёгёшш Букбнуче.IV-V.
1961-62.ўбёя Андгёз Мўа.Кіадч.Чуігеўнёзёя.1964

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Patrona Hungariae"c. ~~müxáxxák~~lat/ c.müve. Fekete repr. XXXIX. tábla. 259.o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V. 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964.

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

Három cigány, rajz. Magántul. Nyiregyháza. Fekete repr. 39. kép. 199. o.

Telepy Katalin: Benczúr-rajzok Nyiregyházán

A Nyiregyházi Jósa András Múzeum Évkönyve. IV-V, 1961-62. Jósa András Múz. Kiadv. Nyiregyháza. 1964

MDK

Bencsik Gyula, festő

Bölöni élesen kritizálta Bencsik.

T. A.: Bölöni György: Képek között 7

NÉPSZABADSÁG Bp. 1957. május 31.

Benczur Gyula

Ernst Lajos gyűjteményének kiállításán szereplő művei.

MN. 1933. V. 3.

Benczur Gyula festő

M.N.A.

Az első Mesteriskola vezetője

Haulisch Lenke: Székely, Bp. 1964. 18.1.

Benczúr Gyula

Szerepel a magyar kiállításon a bécsi Künstlerhausban

Ujság 1937 III. 6

MDK

Benczúr Gyula, festő

Jelenleg 6 műve van kiállítva.

Rózsa Gyula: A tizedes Nemzeti Galéria 8.

Népszabadság, Bp. 1967. szept. 17.

Benczur Gyula

festőmüvész

Postatakarékbénztár aukciója- képével szerepel.

A nagy mestereket képviseli egy imponáló kompozíciója: Rákóczi Ferenc vesszése címen.

Nemzeti Ujság
1929.VI.9.

Benczur Gyula

festőművész

Postatakarékpénztár sukcfója - képével szerepel.

II - Rákóczi Ferenc vezérse, Bánat, Létanulmány c. munkái.

U j s á g
1929.VI.9.

MDK

Benczur Gyula, festő

Szerepel a Magyar festők
Itáliában c. tárlaton.

(nási): Nápolyt látni ... 2.

ESTI HIRLAP 1967. ápr. 10.

Benczúr Gyula, festő

A pécsi múzeum megvásárolta dr. Tompa-Kálmán gyűjte mé-nyét. Benczúr-képek is vannak benne.

– : Hír

6.

ESTI HIRLAP Bp. 1967, jan. 26.

MDK

Benczur Gyula

festőművész

Postatakarékpénztár aukciója - árverésre kerülő olajfestményét 600 pengőre becsülték.

Ujság
1929, VI.9.

Benisné Gyula

Petőfit ábrázoló festményét mutat-
ják be a Petőfi-emlékkiállításon a Petőfi
Irodalmi Múzeumban

– Napló –

Magyar Nemzet
1969 július 31.
4. old.

MDK

Benczúr Gyula, festő

Gerő Ödön:

Ikt róla s. Helyesen elemezte műveit.

Dévényi Iván: Egy elfeledett művészeti író

558-561.

JELENKOR, Pécs. 1970. június XIII/6.

MDK

Benczur Gyula, festő

Bihari írja: „Benczur, Eisenhut, Csók és Liezenmayer nagy képeit a müncheni festők nem sokra becsülik."

Szelesi Zoltán: Bihari Sándor emlékezete 179-191. old.

Jászkunság, Szolnok. 1969. december XV/4. sz.

MDK

Benczur Gyula, festő

Megemlítve:

a Benczur-mesteriskola számára megvásárolták Tizian: Krisztus sírbatétele c. képének Bihari által készített másolatát.

Szelesi Zoltán: Bihari Sándor emlékezete 179-191.

Jászkunság, szolnok. 1969. dec. XV/4.

Benczur

festőművész

Postatakarékpénztár műtárgy-sorsolója - képével szerepel.

Esti Kurir
1929. VI. 11.

MDK

Benczúr Gyula, festő

XV. Lajos és Madame Dubarry c. műve levelezőlap-reprodukció és lex.

– : festmények – levelezőlapon és bélyegen 6

Népszabadság, Bp. 1967. szep. 20. [Vidéki]

MDK

Benczur Gyula, festő

Benczur Gyula mesteriskolájában is tanult Fényes Adolf.

— : Fényes Adolf 6

ESTI HIRLAP, Bp. 1967. szep. 4.

Benczúr Gyula

1882-ben, Lotz Károly 1887-ben, Székely Bertalan 1905-ben lett mesteriskolaitanár. Székely pedagógiai felkészültsége pedig jobb volt, még ha az utóbbiak „pompásabban" is tudtak festeni

Székely Bertalan válogatott művészeti írásai. (Vál. és bev.: Maksay Sándor.) Bp. 1962. Képzőmův. Alap Kiadóv. – 214 l., 32 t. (A művészettörténet forrásai.) – Bev.: 31. l.

Benczúr Gyula

A Benczúr - féle mesteriskola tanításmódját sokon kifogásoltát. Hock János pl. egy egész könyvet írt ellene („Művészi reform", 1908.)

Széhely Bertalan válogatott művészeti írásai. (Vál. és bev.: Maksay Tanló.) Bp. 1962. Képzőmův. Alap. Kiadóv. - 214 l., 32 t. (A művészettörténet forrásai.) - 200. l.

M.N.K.

Benczur Gyula festő

Müve a kiállitáson

a Lotzüteremben

Bényi László: XIX. századi magyar festészet/ kiállitása a MNG-ban

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960. 183-184.l.

M.D.K.

Benczur Gyula festő

Műve a kiállitáson

Nő az erdőben

Bényi László: XIX. száz di magyar festészet kiállitása a Magyar Nemzeti Galériában

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

M.D.K.

Benczur Gyula festő

Művét restaurálták

Vajk megkerrsztelése

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A M. Nemzeti Galéria az 1957-58-as évben 199.l.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Kp. 1960.

M.D.K.

Benszur Gyula festő

Müvét restaurálták

Mátyás fogadja a pápát

Csengeryné Nagy Zsuzsa: A M. Nemzeti Galéria az 1957-58-as évben 199.l.

A MAGYAR NEMZETI GALÉRIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 1960.

Benczur Gyula festő

M.N.K.

Művét restaurálták

A diadalmas Mátyás

Csengeryn Nagy Zsuzsa: A M. Nemzeti Galéria az 1957-58-as évben 199.l.

A MAGYAR NEMZETI GALERIA KÖZLEMÉNYEI II. Bp. 196.

M.D.A.

Benczur Gyula festő

Müve Petrovics igazgató vásárlásaként kerül a Szépmüvészeti Muzeumba

XV. Lajos és Dubarry

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956 . 174.l.

Benczur Gyula

1.

1861 - től Münchenben, igen komoly,
1864 - ben Pilotyhez - került.
1866. „Hunyadi László búcsúja.
1867. Párizsi Világkiállításra utazik,
Delaroche
1863. Nővére portréja /kiállítva Moszk.
vában 1951 - ben/

A. Tyihomirov: Iszkusszstvo Vengrii IX-XX
Moszkva 1961. 88. l.

Benczúr Gyula

a müncheni realizmus legjobb-
mestere volt.

Artner Tivadar évszredek művészete. Bp. 1965.
Gondolat K., 605 l., ill.

401.l.

Benczúr Gyula

Részlet „Budavár visszavétele" c. képéből. 1896. Budapest, Nemzeti Galéria. (repr.)

Artner Tivadar Évezredek művészete. Bp, 1965. Gondolat k., 605 l., ill.

399.l

Benczúr Gyula, festő

MDK

Nyíregyházán emléktáblával jelölik meg Benczúr Gyula működésének helyét.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1968. júl. 24.

Benczúr Gyula, festő

MDK

Benczúr Gyula – emléktáblát
lepleznek le Nyíregyházán.

– : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1968. júl. 19.

Benczur Gyula (1844-1920)

Vajk megtérentelése. Kétsőbbi rajz a festmény rőt. „Benczur Gyula München, 1880." Lus, tok, 837 x 437 mm. Ltr.: 1901-326

Ádám és Éva, Tanulmány Éva alakjára. „B. Gy." 1907. vásár a fehér kréta, 398 x 352 mm. Ltr.: 1921-745.

Magyar rajz és akvarell. A XIX és a XX. század. A rat. bev. Oelmacher Anna Bp. 1959.

27

MDK

Benczur Gyula

A Szt. Márk templomban, o.

Magyar festők Itáliában. N.Gal. kat. 1967.

Benczur Gyula, festő

M.D.K.

„mesterségbeli tudása minden elismerése mellett... historizmusát sa feudalizmust dicsőítő felfogását a szlovák művészeknél idegenek érezzük... dacára, hogy atyai ágon szlovák származásu..."

Anna Petrova Pleshotova: Probleme der Forschung und Erläuterung der Kunst des 19. J.h.-s in der Slowakei.

A R S , Kunsthistorische Revue der Slowakischen Akademie der Wissenschaften

Bratislava, 1967. 1.sz.

15-16. old.

Benczur Gyula

„Hunyadi László bucsuja" (1866) olaj, 147x121.

az ~~m~~ Országos Képmüvészeti Muzeumban

őrzött képét, színes táblán közli

A XIX század nagy magyar mesterei

Budapest, 1956.

Benczur Gyula

Piloty Lanitvány

BÖLÖNI GYÖRGY: Magyarság - emberség. Bp. 1959.
Magvető k., 540 l., ill.

M.D.K.

Benczúr [Gyula], festő

és Lotz a mesterségbeli tudás magas fokán állottak, ... a hivatalos támogatást élvezték s az eklektikus művészet képviselőiként egy elmult korszakhoz tartoztak...

Kortársak szemével, Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza, 1896-1945.
Bp. 1967. Corvina

8. old.

Benczúr

és Lotz-féle mesteriskola mellett egy
munkácsy vette akadémiai felállítá-
sát is keresztül.

Szélely Bertalan válogatott művészeti írásai. (Tól. és bev.: Haksay László.) Bp. 1962. Képzőműv. Alap Kiadóv. - 214 p., 327. (A művészettörténet forrásai.) - 183. l.

Benczur,
Istönnivér

Magyar Hét Nürnbergben - képével szerepel.

Pesti Napló

1929 11.24

Benczur
festőművész

Aukciós kiállítás - Ernst - muzeumban - képe
szerepel —

Az Est

1929 IV. 21

Benczur Gyula

MDK

Nőrabló kentaur o.v. 76x53 cm.

Veszprém 1965. Tompa Kálmán képzőm.gyüjteménye.

Benczur
Istőmüvár

Postatakarékpénztár aukciója – egy Benczúr
tanulmány szerzel. –

Nemzeti ujság

1925 IV. 13

Benczur
festőművész

Postatakarákpénztár aukciója - árverési
csarnokban - képével szerepel -

-

Nemzeti ujság
1929 IV. 12

Benczur

Budavár visszafoglalása c. művet megemlíti.

Kiss Lajos, Vajda Lajos művész-élet, Bp. 1957

77 l.

Benczur Gyula

Az 1906 - Munkácsy pályázat
döntési bizottsége A az ő elnöklete alatt volt

Kiss Lajos, vásárhelyi művészéket

3p 1957

147 l.

Benzur
festőművén

Ernst - museum kiállítása - képe szerepel. -

Esti Kurir

1929 IV. 21

M.D.V

Benczúr Gyula
festő

Budavár bevétele" Berki Viola
"kedvenc képe.

Frank Janos: Berki Viola
Élet és Irodalom, 1967. dec 8 - 8 oldal

Benczur

Brocky bisebbik, ~~[illegible]~~ 50-es években festett önarchépe Benczur festő; kvalitásaire emlékeztet

Lajta Edit: Brocky Károly 1807-1855. Bp. 1957. Képzőművi. Alap K. - 61 l., 72 kép (Magyar mesterek.) - 37. l.

Benczur

reprezentativ történelmi festményeinek előzménye bizonyos mértékig Brocky Károly: az Aranybulla kihirdetése c. műve.

Lajta Edit: Brocky Károly 1807-1855. Bp. 1957. Képzőműv. Alap K. – 61 l., 72 kép. (Magyar mesterek.) – 32. l.

Benczur Gyula, festő MDK

1900 őszén a szegedi kultúrpalota kiállítás részt vett képeivel. 213 oldt Nyilassy Sándor rendezte

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX.századi képzőmüvészetéhez. 179.o.

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Szeged.1957. Szegedi Nyomda Váll. 1957

Benczur ~~Gyla~~ Gyula, festő. 413 K

1885 ben megfestette Szegednek Tisza Lajos és Tisza Kálmán arcképeit. 145 okt

Szelesi Zoltán: Adatok Szeged XIX. századi képzőművészetéhez. 180.o.

A Móra Ferenc Múzeum Évkönyve. Szeged. 1957. Szegedi Nyomda Váll. 1957

Benczur Gyula/1844-1920/

Hunyadi László bucsuja cimü festménye a király ellen lázitott.

Végváry Lajos:Munkácsy Mihály/1844-1900/Bp.1955.
48 l. 24 t.

M.D.K.

Bencsúr [Gyula], festő

nevét inkább fogalomként, többesszámban használja Fülep Lajos „A magyar műkritikáról" írott cikkében, mint akikner erőszakosságával szemben s a félreveretett magyar társadalom dacára ... egyetlen ember volt, Lyka Károly, aki az ujat kereső művészet mellé állt ... és megbecsülhetetlen szolgálatot tett a magyar művészet fejlődésének ...

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,

Bev. és öszzeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina 82-83.old.

Idézve: Magyar Szemle, 1906. jan. 18. 33-34. old, ról

M.D.K.

Benczúr [Gyula], festő

nevét emliti Ströblnél tett
látogatása leirásánál Fülep Lajos:

Idézve: Modern Művészet, 1905. 139-141. old. ról

Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina 73. old.

M.D.K.

Benczur [Gyula]. festő

---

nevét emliti mazó gúnyal
egy szatirikus parbeszéd keretében
az Ernst Múzeum májusi kiállitásán
Kassák Lajos.

Ma. 1918. III. 6. 68. old. - ról

Idézve:
Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina

133 old.

Benczur Gyula
festőművész

A nürnbergi magyar hét alkalmából Petrovics Elek, a képzőművészeti Museum igazgatója a városi kaptárban tartott – a magyar művészetről összállitott elsőadásában ismertette művészetét.

Nemzeti ujság
1929 II. 26

Benczur Gyula
Festőművész

A műrubergi magyar Hét képzőművészeti kiállításának katalógusa történelmi mre-tegyhalé vérében szerepel —

Nemzeti újság

1929 11.26

Benczur Gyula

Vajk megkeresztelése.1875.M.N.G./repr./

Végvári Lajos:Munkácsy és kora
Bp.1962.551./A TIT Szabadegyetemének előad.51/

Benczur Gyula

Gyermekeinek arcképe.1881.M.N.G./repr./

Végvári Lajos:Munkácsy és kora
Bp.1962.551./A TIT Szabadegyetemének előad.51/

B E N C Z U R Gyula/1844-1920/

Történelmi festményei:Vajk megkeresztelése/1875,MNG./
,Budavár visszavétele/1896,MNG./,Rákoczi elfogatása/1867,Bukaresti muzeum/,XV;Lajos és Pompadour sorozat/1870-es évek,MNG./

Vegvary Lajos:Munkácsy és kora,Bp.1962.551.
/A TIT József A. szabadegyetemények előadásai
51./

Benczur Gyula

Müve kiállitva Miskolcon 1950-ban a MDK által 45 képből megrendezett kiállitáson.

Megnyilt a Magyar Festőművészek Mesterei kiállitás a Muzeumban

Északmagyarország 1950. aug. 20

Benczur Gyula

Milleneumi dicsősége után Tisza István portréját ő festette meg. Müvei, köztük a Bacchánsnő szerepeltek a Szépmüvészeti Muzeum modern magyar festészet 1920-ban átrendezett kiállitásán.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965. 29 l.

Benczur Gyula
festőművész

Árverési csarnok aukció - kiállítása -
kiállítási helyiségében - képével szerepel.

Petri Hislan
1929 II. 10

Bencsúr [Gyula]. festő M.D.K.

---

nevét említi Márkus László a Kritikáról írt cikkében.

Idézve: Magyar Szemle, 1906. márc. 1. 130-131. old-ról
Kortársak szemével, 1896-1945. Szerk. Németh Lajos,
Bev. és összeáll. Perneczky Géza,
Bp. 1967. Corvina 81. old.

Bunczur Gyula

Hunyadi bucsuja c képét tárgyi felfogása miatt támadták, Kelety formai szépsége miatt védelmébe vette /Fővárosi Lapok/ 1867.

Rabinovszky Máriusz: Két korszak határán Bp. 1965 41.1

M.D.K.

Benczur

"A müncheni magyar festők" cimmel ir a lap "Ujdonságok" c. rovata arról, hogy a felsorolt müvészek milyen„kiváló hirnévnek örvendenek külföldön". Kiemeli a müvész „történeti festményeit."

Egyetértés és ?agyar Ujság, Bp. 1875.aug.15. IX. évf. 115. sz.

Benczúr Gyulá-
val való találkozást Rippl-Rónai
József elkerülte és nevét soha ki nem ejtette.

Visszaemlékezések Rippl-Rónai Jó-
zsefre, Somogyi Almanach 3. sz. Kapos-
vár, 1958. 12 l.

Benczur Gyula

„Vajk megkeresztelése" című festményét Münchenben, 1875-ben alkotta meg. 1883-ban őt a magyar kormányzat a főiskola igazgatói székébe hívta meg.-

Thomas von Boguay: Bayern und die

Kunst Ungarns, München, 1964.

Studia Hungarica, 1. 23 l.

Bencsur Gyula

műtermében tett látogatást 1900 novemberében, Budapesten, Walter Crane angol festő[4]

Gyöngyösi István: Walter Crane in Hungary. The New Hung. Quarterly, Bpest, 1965. 19 n. 220 l

MDK

Benczur Gyula

Rubens önarcképének másolata, o.

Prónay Mihály arcképe, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtrgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Benczur Gyula

Mátyás király bevonulása Bécsbe, o.

Noli me tangere, o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

MDK

Benczur Gyula

Tisza István arck., o.

Egyéb köztulajdonból elveszett műtárgyak jegyzéke
Bp. 1952.

M.D.K.

Benczur

Horovitz, Stettka, Stróbl és Zala György művészeket szólitja fel a lap a párisi "Julian festő és szobrászakadémia" példájára alapitandó budapesti festőiskola tanáraiként,- irja és javasolja Ifj. Szikszay F.: "Egy párisi festőakadémia" c. beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1897.
27. kötet. 946-959. lap

M.D.K.

Benczur Gyula

"Caritá e lavoro" /Könyörület és munka/ cimmel jótékony célu albumot adtak ki Rómában, amelyben "csaknem minden nemzet nagy müvésze" szerepel,- mint a lap irja. Közöttük van Benczur Gyula is, akinek "Önarckép"-ét közli az album és a lap is. Repr.

Magyar Salon, Bp. 1897.
27. kötet. 450-480. lap

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

"II. Rákóczi Ferenc elfogatása" c. festménye/1869/a történeti hitelesség igényével készült. A szabadságharc egy drámai eseményét örökiti meg. 259.o.

Mars Éva: Vázlatok a kuruckorból. Martyn Ferenc festmény sorozata 259.o.

A Janus Pannonius Múz. Évkönyve. 1966. -67s. 1967
Somogymegyei Nyomdaipari Váll. Kaposvár

Benczur Gyula festö M.D.K.

/x1859xxx1920 1844 -1920 /

II. Rákóczi Ferenc elfogatása / Bukarest Müvészeti Muzeum./

XV. Lajos Dubarry budoirjában, / Manchester/

Vajk keresztelése / MNG /

Képmások,

Lyka: A müvészetek története, Bp. 1965. 2 18 1

Benczus Gyula

Nőrabló kentaus (eml.) és több műve

a pévsi múzeumban van

Romváry Ferenc: Mult národi
festmények a pévsi múzeumban

Jelenkor 1967 7-8 szám 734 old.

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

művei is szerepelnek
a Balassagyarmati Palóc Mú-
zeumban.

Szombathy Viktor: Budapest • Börzsöny - Cserhát
Bp. /1960./ Panoráma kiad. /Magyarország írásban és
képben 2.köt./ 74. old.

M.D.K.

Benczur Gyula, festő

nevét említi:

Seenger Ervin: A Kiscelli Muzeum

BUDAPEST, 1968. VI. évf. szept. sz. 15. old.

M.D.K.

Benczur Gyula festő

1844-192o

Etelka, repr.

Szépmüvészeti Muzeum 19o6-1956, Bp. 1956. 242.kép
259.1.

M.D.K.

Benczur Gyula festő

1844-192o

Vqjk megkeresztelése, repr.

Szépmüvészeti Muzeum 19o6-1956, Bp. 1956. 244.kép

259.1.

Benczur Gyula

képmását megmintázta Strobl Alajos
1886-ban. (Bronz, 67,5 cm. O.sz.M. tul.
ltsz.: 52.815. — kiállítva.)

Ferenczy István, Izsó Miklós, Strobl Alajos
emlékkiállítás. Kat. összeáll.: Soós Gyula.
Bp. 1956. 16 l., 4 t.

15.l.

M.D.K.

Benczur Gyula

"Amorette" c. müvének repr.-ját bemutatja a a lap "A "Vigasz"-ból".

Magyar Salon, Bp. 1895. ápr. 23. kötet.
15. lap

MDK

Benczúr Gyula, festő

A polémia egyik „idézettje."

Rózsa Gyula: Kritika=e a műkritika?

9

Népszabadság, bp. 1968. ápr. 13.

Benczúr Gyula (1844-1920)

A művén négy gyermekének
akszája 1881 (szepró)

Magyar Hírlap 1963 VIII. 10

Benczúr Gyula

akadémizmusával fordult nembe e nagybányai iskola

Földes Anna – Mihályi Gábor: Költők nincs – nincs költői. Bp. 1961. Képz. Alap K. – 170 l., 53 t., 17. l.

MDK

Benczur Gyula

A Magyar Nemzeti Galéria, 1965.

M.D.K.

Benczur

gr. Károlyi Gyula, gr. Andrássy Gyula, br. Eötvös József, portréit állitotta ki a Képzőművészeti Társulat által rendezett tárlaton, amelyről Kenessey Dezső: "Az őszi képtárlat cimmel ir.

Magyar Salon, Bp. 1884. dec. 1. II. kötet. 289-292. lap

M.D.K.

Benczur Béla

Telepy Károly: "Munkácsy a müvészekkel" cimmel ir a müvész bpesti látogatásáról, amikor vendégül látta az itteni müvészeket, akik Munkácsyné számára egy nagyméretü legyezőt készitettek, amelyre minden müvész saját torzképét festette.
Közöttük szerepel a müvész is.

Magyar Salon, Bp. 1884. nov. 1. II. kötet. 115-119. lap.

M.D.K.

Benczur Gyula festő

Petrovics igazgatós idején került müve a Szépmüvészeti Muzeumba

Etelka / Müvészeti Muzeumok Barátainak Egyesülete ajándéka

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956. Bp. 1956. 174.l.

M.D.K.

Benczur Gyula festő

A MMOK 1952-ben kiadott veszteséglistáján szerppel müve Az ezredévi országgyülés hódolata.

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 184.l.

Benczur Gyula

Vajk megkeresztelése 1875
Buda visszafoglalása /részlet/ 1896.

A. Tyihomirov: Iskusstvo Vengrii IX - XX.
Moszkva 1961. Képjegyzék. 56-57

M.D.K.

Brnczur Gyula festő

1944-ben emlékkiállitás a Szépmüvészeti Muzeumban születésének loo. évfordulóján

A Szépmüvészeti Muzeum 19o6-1956, Bp. 1956. 182.l.

M.D.K.

Benczur Gyula festő

Müve a Szépmüvészeti Muzeum háboru utáni gyarapodása

12 mü

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956, Bp. 1956. 185.1.

M.D.K.

Benczur Gyula festő

Hunyadi László bucsuja c. festményét a Képcsarnok egyesület szerzi meg 1869-ben a Nemzeti Muzeum képtárának.

A Szépművészet Muzeum 190 -1956, Bo. 1956. 12.1 .

Benczur Gyula festő

M.D.K.

Művei a Szépművészeti Muzeumban

Rajzok Az Osztrák-Magyar-Monarchia irásban és képben c. kiadványból.

A Szépművészeti Muzeum 1906-1956, p. 1956, 160.1.

M.D.K.

Benczur Gyula festő

Vajk megkeresztelése c. képe a Nemzeti Muzeum megrendelésére készül.

A Szépmüvészeti Muzeum 1906-1956. Bp. 1956. 28.1.

Bencsik Gyula

művei a Magyar Nemzeti Galéria őrzi

Halász Zoltán : La vie culturelle en Hongrie, Budapest, 1966.

3341

Benczur Gyula

2.

Vajk megkeresztelése – pályázaton nyert Madarász és Székely előtt. Bajor király müncheni kastélyának díszítésével bízza meg, ekkor festi a XVIII. sz. francia történelmi jeleneteket.

A. Tyihomirov: Iszkusszstvo Vengrii IX-XX
Moszkva 1961. 88. l.

Benczur Gyula

Megemlítik Kiáll.-át
Tinavasváribau.

Népművelés, 1968, Okt. Gönyei Antal,
Múzeumi Hónapi elé,

13.1.

Benzúr Gyula

Kiállítása nyílik Tiszavasváriban

Gönyei Antal: A múzeum tónap alá

Négyművelés 1968 X-n. 38 old.

Benczur Gyula (1844-1920)

a müncheni akadémián tanult.
Korai képe: Hunyadi vánló bécsinja-
még haladó törekvésű.
Galádjáról szép portréhat bénitett.

Kovács Irén, Sz.: Ki ez? Müvészettörténeti társas-
játék. Kártyaszövegek: Kontha Sándor. Bp. 1960.
2. kiad. 100 t. 1 mell. 23 l. /Homo ludens 2./

69.t.

Benczur Gyula

Vajk megkeresztelése (repr.)

Kovács Irén, Sz.: Ki ez? Művészettörténeti társasjáték. Kártyaszövegek: Kontha Sándor. Bp. 1960. 2. kiad. 100 t. 1 mell. 23 l. /Homo ludens 2./

65. t.

M.D.K.

Benczur Gyula

„Bánk bán balladáját"külön kiemeli Lázár Béla:
"Tavaszi tárlat"-ról szóló kritikájában.

Magyar Salon, Bp.' 1899.május hó
321-352. lap

M.D.K.

Benczur

"Királyné képén a brilliánsul festett csendélet-részleteit" dicséri Lázár Béla: "Tavaszi tárlat"-ról szóló cikkében.

Magyar Salon, Bp. 1900. május
321-344. lap

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

nevét említi

Kapalyag Imre: Budapest - Debrecen - Nyiregyháza

Bp. /1960/, Panoráma, /Magyarország irásban és képben 7.köt./

97. old.

Benczur Gyula

Pogány Géza: „Beszélgetés bélyegművészetről és képzőművészeti bélyegekről."

Magyar Nemzet, 1967. IV. 28.

Benczúr Gyula

Említve

Dalgozát Lapja, Tatalánya
1970. már. 14.

Bevezúr Gyula

Emlétve

T. E. Képzőművészeti Életünk
Nagrád, Salgótarjáni 1970. feb. 1.

Benczúr Gyula

id. Szabó István Benczúr műtermében dolgozik

Fából faragott élet

Keletmagyarország, Nyíregyháza 1970. márc. 13.

Benczur Gyula

Tiringer Adolf mestere volt.

Kisalföld, Győr 1970. már. 14.

Benczur Gyula

Testménye képeslapon jelenik meg.

Testmény képeslap ingatlanságok

Somogyi Néplap, Kaposvár 69. aug. 13.

Benczur Gyula

Műve képeslapon

Dunántúli Naplójáci

1969. júl. 13.

Benczur Gyula

Képe postai levelezőlapon

Csongrád megyei Hírlap, Szeged
1969. ~~aug.~~ jul. 13.

MDK

Benczur Gyula, festő

Ír róla a könyv szerzője.

Lipták Gábor: Bernáth Aurél: A múzsa körül
180. l.

A KÖNYVTÁROS, BP. 1963. március XIII/3

Benczur Gyula

Emlékére

25 évvel ezelőtt
Somogyi Könyvtár, Kaposvár 1970. máj. 19.

Bencsér Gyula
festő.

A bukaresti Képzőművészeti
Múzeumban van Múve.

Dunajecz László prof: Munkácsy Mihály Anadi és..
Művészet, 1969. november – 8 lap.

Benesen Gyula

festő

Komaromi Katz Endre mestere

volt.

— In memoriam Komaromi Katz Endre

Művészet, 1969. november - 30 lap

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

A Debreceni Déri Múzeumnak 1962-ben új szerzeménye a művész egy festménye. 5.o.

Béres András: Jelentés a Hajdú-Bihar Megyei Múzeumok Igazgatóságának 1962-64.évi munkájáról. 3.o.

A Debreceni Déri Múz. Évkönyve. 1962-64. Debrecen, 1965 Alföldi Nyomda, Debrecen

M.D.K.

Benczur Gyula

A "Szerkesztő posta" c. rovatában irja a lap: "A hatvanas és hetvenes években éreztette először irányitó hatását München, ahonnan Székely Bertalan, Madarász Viktor, Wagner Sándor, és a minap elhunyt Liezen-Mayer Sándor, valamint a müvész kerültek ki.

Magyar Salon, Bp. 1898. március hó
1350. lap

Bencrúr

Emlitve

Magyar Nemzet, Bp. 1969. szept. 12.

Benczúr Gyula

Emlékszobát rendeznek be a Mórics Zsigmond szinházban

Nyírségi Ősz
Naplót, Vesprém 1969. szept. 16.

Bencrin

Emlétre

Frank Jones: Bob Kunéel
Élet és Kostolan, Bp. 1969. sept. 20. 8l.

M.D.K.

Benczur Gyula

"A jelesebb festők között szerepel" a most megnyilt szegedi kiállitáson, melyet a Képzőművészeti Társulat rendezett,-adja hirül a lap.

Egyetértés, Bp. 1874. szept. 26. I. évf. 146. sz. 695. lap

Benczúr Gyula

Ő volt a hivatalos nagyság, de már a tizes évektől kezdve a Képzőművészeti Főiskolát Szinyei Merse és Ferenczy Károly neve fényleste.

Neméthkapi, Hodem magyar művészet, Corvina, 1968 67. l.

M.D.K.

Benczur Gyula

A festészeti mesteriskola igazgatója jelenleg három arczképen dolgozik: gr. Andrássy Gyula, gr. Károlyi István és Pulszky Károlyné, Márkus Emilia arczképét festi, -adja hirül az Irodalom és Müvészet c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1884. május 18.
VI. évf. 34. sz. 543. lap

Benczur Gyula

Fényes Adolf mestere volt

Napló, Veszprém, 1970. már. 19.

Benczúr Gyula

Tényes Adolf tanára volt

Évfordulós

Érsekmegyerország, Tiszlak 1970. már. 14.

Bencsik Gyula

Művei képeslapokon jelentek meg

Délmagyarország 1969 VIII. 13

Mencsik Gyula

Minden képeslapokon jelennek meg

Nógrád 1969 VIII. 13

Benczur Gyula

Nyvei képeslapokon jelennek meg

Eszatmagyarország 1969 VIII. 13

Benczur Gyula

Nyvei képeslapokon jelennek meg

Zalai Hirlap 1969 VIII. 13

M.D.K.

Benczur Gyula

Az Irodalom és Müvészet c. rovat közli, hogy a müvész több müvével szerepel a most megnyiló mükiállitáson Brüsselben.

Képes Családi Lapok, Bp. 1884. juli. 27.
VI. évf. 44. sz. 703. lap

Benczúr Gyula

festő

Méltatás.

Kiss Ákos: A hisztorizmus...

Művészet, 1970. junius - 13 lap.

Buenos Días
Luis

Benczúr

Művének szerzője képeslapon
jelent meg

Esti Hurlap 1969 VIII. 12

Benczúr Gyula (!)

Olajképekkel, monotypiákkal szerepel az alábbi táblaton

Banek Jenő: A Zrínyi nyomda dolgozóinak kiállítása

Művészet 1969 II. sz. 23 old.

Benczur Gyula

Az Iparmův. Főiskola tipográfia tanszékének növendéke

Plakátterv (szerkő)

Uj Irás 1970 VII. sz. melléklet

Benczur Gyula, festő

Festőiskolájában tanult Fényes Adolf, Kernstok Károly akik jóbarátiviszonyban voltak egymással. 439.old

Horváth Béla: Kernstok Károly, 1873-1940 437.old

Komárom Megyei Múzeumok Közleményei. 1. Tata. 1968

Benczur Gyula

Az 1000.- forintos Társulati-dijat csak magyar művész nyerheti el. Erre a dijra jelölt öt művész között szerepel a művész is.
A Ráth Károly-féle 300.forintos dijjal három művészt tüntetnek ki.
A beszámoló szerint Horovitz Lipót és Komlóssy Ede művészeket jelölték Benczur Gyula mellett erre a kitüntetésre.

Képes Családi Lapok, Bp. 1891 dec. 6.
XIII. évf. 49. sz. 778-779. lap

Benczur Gyula

"Mályvák" c. festményén "..az angyalkák erő-
teljes festési modora, s a duzzadó szinek Ru-
bens erejére vallanak." irja Dr. Nyáry Sándor
"Utógondolatok" cimmel a Mücsarnok téli kiálli-
tásán szereplő müvéről, s kivüle megemliti még
egy "karosszékben ülő férfinak hatalmas erővel
és ragyogó jellemzéssel festett arcképét".

Képes Családi Lapok, Bp. 1891. febr. 1.
XIII. évf. 5. sz. 68-7o. lap

Benczur

A kritika egy arcképét -cim nélkül- emliti, melyet a müncheni Salonban állitottak ki. L.K.: "Irodalom és Müvészet" c. rovatban közölt kritikájában ir a müvészről.

Képes Családi Lapok, Bp. 1891. aug. 23. XIII. évf. 34. sz. 544. lap

Benczur Gyula

"A magyar festészet nagymesterei" között említi meg a müvészt M.: "A téli kiállitás" c. beszámolójában, a Mücsarnokban -november 25.-én- megnyilt tárlatról szóló kritikájában. "G.A. grófnő arczképé"-vel a müvészt első helyen említi meg azon három müvész közül, akik legesélyesebbek a Trefort-féle -500.-Frank értékü aranyérem elnyerésére.
Az 1000.- forintos Társulati-dijra öt müvészt jelöl a beszámoló, közöttük szerepel Benczur Gyula is.

Képes Családi Lapok, Bp. 1891. dec. 6.
XIII. évf. 49. sz. 778-779. lap

Benczur Gyula, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtárban késői művekkel szerepel. "A Nőrabló kentaur" c. kép már a 900-as évek táján készült/4. sz. kép./. Ragyogó festői eszközökkel megoldott képe, gúnyos önfintornak is tekinthető. 220. old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219. old

A Janus Pannonius Múzeum évkönyve, 1967. Pécs, 1968

Benczúr Gyula

Nagyra értékeli Halász-Hradil Elemért

Rácz Olivér: Halász-Hradil Elemér
Irodalmi Szemle 1959/4. 591.1.

Benczúr Gyula

A Tanácsköztársaság alatt elmozdították a Képző-
művészeti Főiskoláról.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968 62. l.

Benczúr Gyula

Emlékére

Pg. Nyíregyháza 1970.

Kelet-Magyarország 1970. szept. 10. 8.

SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HIRDETŐ BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51

Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

BENCZÚR GYULA

NÉPSZAVA

Budapest

1970 NOV 1

— Benczúr Gyula-kiállítás nyílt a vásárosnaményi múzeumban. A megyei múzeum gazdag anyagának egy részét mutatják be.

1021

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 61

Telefon: 138-068, 337-748, 340-724

BENCZÚR GYULA

NÉPSZABADSÁG

Budapest

1970 NOV. -1

/1021/

BENCZÚR GYULA alkotásaiból nyílt meg kiállítás szombaton a vásárosnaményi múzeumban.

— SZÁZ ÉVES BELVÁROSI ISKOLA Az V. kerületi Szent István téri általános iskola ünnepi rendezvényekkel emlékezik meg a napokban működésének 100. évfordulójáról. A centenárium alkalmából emléktáblát avatnak, pedagógus- és öregdiáktalálkozót rendeznek a Bazilika melletti szépen felújított iskolaépületben.

Benczúr Gyula, festő

1967-ben a Pécsi Modern Magyar Képtár megszerezte dr. Tompa Kálmán gyüjteményét, nemzeti érdekü. A 19.-20.sz. magy. képzőművészetének keresztmetszete. 388 mü, 180 művés: Benczúr két müvel szerepel. 227.old .4.sz.kép.

ROMVARY FERENC: A Modern Magyar Képtár története
Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

Benczúr Gyula, festő

MDK

Műveiből kiállítás nyílik meg a vásárosnaményi múzeumban.

— : Hír

8.

Népszabadság, Bp. 1970. nov. 1.

Benczur Gyula

Szerepel a „Remekművek" c. tárlatan a Várban

Ferenc Szanasi: Von der Romantik bis zum Naturalismus

Budapester Rundschau 1969 X. 31

Benczúr Gyula
festő

1883-ban a Mesteriskola
vezetésére kara költözött

Telgy Katalin: Benczúr Ida emlékére
Múzeum, 1970. magyar - 27 lap.

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188-296, 188-307

Benedek Gyula

MAGYAR HIRLAP

1969 ÁPR 16.

rosoan.

MŰVÉSZETI HETEK kezdődnek Nyír
egyházán április 27-én. Ez alkalombó
képzőművészeti tárlat nyílik a városban
született Benczúr Gyula és ma is Szabolcsban élő vagy onnan elszármazott
művészek műveiből; vendégszerepel a
budapesti Nemzeti Színház is, és bemutatkozik a város új szimfonikus zenekara.

Benczúr Gyula

Terepel a nekszárdi Balogh
Ádám hurcum kiállításán

Keletmagyarország 1970 IV. 7

Benczúr Gyula

1909-ben festette a Millenneumi hódolatot.

Nemeth Lajos. Modern magyar mimikai
Corvina 1965

168. l.

M.D.K. .

Benczur Gyula

"Kun László" c. festményét az őszi mütárlatra szánta a müvész, de csak a jövő évi Országos Kiállitásra készül el,-irja az Irodalom és Müvészet c. rovat.

Képes Családi Lapok, Bp. 1884. szept. 14.
VI. évf. 51. sz. 815. lap

MDK

Benczúr Gyula, festő

Nyíregyházán Benczúr-kiállítás nyílik meg októberben. 12 olajképet, 30 vázlatot és több grafikai alkotást mutatnak be.

—: □ Benczúr-kiállítás 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. aug. 12.

Benczúr Elza
iparművész

Benczúr Gyula leánya, művészi
bőrmunkákkal, faia festett ma-
gyaros mustrával tűnt ki.

Telepy Katalin: Benczúr Ida emlékére
Művészet, 1970. május – 27 lap.

Benczúr Gyula
festő

Három leánya művészi tevékeny-
séget fejlett ki. Elza művészi bőrmun-
kákat készített, Olga akvarelleket festett
Ida virágcsendéleteit szépek voltak.

Telepy Katalin: Benczúr Ida emlékére
Művészet, 1970. május - 27 lap.

Bernard Gyula
Jeszó

Tanom leánya múzeum tanulmy -
sége fejlett ki. Ilyen múzeum körmen -
hálet kézdet, Olga oldalmelet fejlett
Ilyen nirágszemélete szépek dotrát

Fagyhattelin: Bernard Ida milkére
dunaszet, 1970. majus - 27 lap

Benczúr Elza
iparművész

Benczúr Gyula leánya, művészi
bőrmunkákkal, fajta festett ma-
gyaros mustrával tűnt ki.

Telepy Katalin: Benczúr Ida emlékére
Művészet, 1970. május – 27 lap.

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

Benczur

ESTI HÍRLAP

1970 AUG 12

□ A BM Tűzrendészet Zenekara hegedűs-próbajátékot hirdet augusztus 24-én és 25-én, délelőtt 9 órára. Az Izabella utca 88. alatti helyiségükbe várják a hegedűsök jelentkezését.

□ BENCZUR-KIÁLLÍTÁST rendez októberben a nyíregyházi Jósa András Múzeum. A bemutatón a művész 12 olajképét állítják ki, amely eddig ismeretlen volt a nyíregyházi közönség előtt. A képek mellett 30 vázlatot és több grafikai alkotást is megtekinthetnek majd az érdeklődők.

köszönetet mondott Algéria kormányának a katonai támogatásért.

A csapatok kivonására Algéria kérésére kerül sor. *Ammani* távirat közli, hogy a *Népi Front Palesz-*

MDK

Benczúr Gyula, festő

Új múzeumot nyitnak Vásáros-
naményban: Benczúr Gyula
műveiből rendezett tárlattal.

— : Nyírségi ön 2

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. júl. 24.

Benczúr Gyula
festő

1872 – augusztusában átengedte
műtermét Szinyi Merse Pálnak.

Patakyd Dénes: Szinyei Merse Pál
Művészet, 1970. május – 7 lap

Benzein Gyula
festő

1872 – augusztusában átengedte
Müllemnit Szinyi Herze Palmak.

Patalogdeins: Szinyi Herze Pál
elvesztet, 1970. szeptes – 7 kap

Benczur Gyula, festő

Az 1870-es években Münchenben tanult. Ott voltak ekkor még: Baditz Ottó, aki az ottani fiatalok egyesületének az elnöke volt. Wagner Sándor, Peske Géza, Magyar-Mannheimer Gusztáv, Végó Pál, Roskovics Ignác. 108. old

Csatkai Endre: Baditz Ottó festőművész, 1849-1936
107. old

Soproni Szemle. Helytört. Folóirat. 23. évf. 1969
Sopron

Benczúr Gyula
festő

1958-ban volt a Benczúr
emlékkiállítás megnyitása
a Magyar Nemzeti Galeriában,
ahol a művésznek mind a 4 gyermeke ott volt

Telepy Katalin: Benczúr Ida emlékére
Művészet, 1970. május - 27 lap.

Benczúr

Mitvének szerkója képeslapon
ijelent meg

Magyar Hírlap 1969 VIII. 12

Benczúr

Művének seprója képeslapon jelent meg

Esti Hírlap 1969 VIII. 12

Benczur Gyula

A "Mindenféle" c. rovat beszámol arról, hogy az "Országos Magyar Képzőművészeti Társulat 1892 évre szóló közleményei" megjelent, s ebben felsorolja az 1891 évi kiállitásokon szereplő müvészeket és bemutatja alkotásaikat. Közöttük emliti meg a müvész nevét is.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. szept 18.
XIV. évf. 38. sz. 608. lap

Benczur Gyula

"Két brilliáns arcképpel gazdagitja a kiállitást" irja M.: "A Mücsarnok téli kiállitása" cimmel, a "jeles és régibb müvészeink" közé sorolva a müvészt.

Képes Családi Lapok, Bp. 1892. dec. 18.
XIV. évf. 51. sz. 812. lap.

Benczur Gyula

Körülbelül 20 év körül járt mikor az 1860-as évek közepén a Magyar Képművészeti Társaságnak mutatta be „Egy balatoni halász tragédiája" című művét.

Tóth Miklós: „Master of Hungarian historical painting." Daily News, Budapest, 1970. jul. 16.

6 l.

Benczur Gyula

1844-ben született Nyíregyházán; középiskoláit Kassán végezte el, Klimkovics testvérek festő magániskolájában tanult 1861-ben a München-i festő Akadémiára küldték.

Tóth Miklós: „Master of Hungarian historical painting." Daily News, Bp. 1970. jul. 16 6 l.

Benczúr Gyula

1865-től Piloty alatt tanult. Érdeklődése a magyar történelmi események felé fordult. Első nagy tablója: „Hunyadi László búcsúja".

Tóth Miklós: Master of Hungarian historical painting." Daily News, Budapest, 1970. jul. 16. 6 l.

Benczur Gyula

További művei: „II. Rákóczi Ferenc elfogatása." Egy pályázat első díjának nyertese „Vajk megkeresztelése" című festménye, melyet 1875-ben fejezett be.

Tóth Miklós: „Master of Hungarian historical painting." Daily News, Budapest, 1970. jul. 16. 6 l.

Benczúr Gyula

1883-ban lépett vissza Budapestre; a pesti "Lépcső" művészeti Akadémiát tanította 1920. jul. 16-án bekövetkezett haláláig.

Tóth Miklós: „Master of Hungarian historical painting." Daily News, Budapest, 1970. jul. 16 6 l.

Benczúr Gyula

neve emlitve, az akademizmus ünnepelt, és szakmailag rangosabb festői között. Néhány műve talán időtálló, de művészetének egésze más a korteveztés bélyegét hordozza.

Németh Lajos: A XIX.sz.müvészete Corvina 1974 Bp.

26. old

Benczúr Gyula, festő

L. : Stróbl Alajos

M. Kántó Judit: Ki Neveidák ... 3,

EST I HIRLAP, Bn. 1975. jún. 6.

Benczúr Gyula

Plehanovot, a századforduló egyik legjelentősebb marxista értelmiségét nemcsak az irodalom, hanem a művészet is érdekelte. A Leningrádban őrzött dokumentumok igazolják, hogy az 1905 és 1909 évi müncheni tartózkodása alatt magyar művészek műveivel is találkozott, és bírálta őket. E feljegyzésekben szerepel a művész „Vázlat" c. műve (említve)

Sándor László: Plehanov magyar festőről.
Népszabadság, 1974. aug. 25.

Benczúr Gyula

Neve említve.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom – Bp. 1974. 269 p.

Berczár Gyula

Neve említve.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom – Bp. 1974. 276p.

Benczúr Gyula, festő

Megemlítve: 1891-ben Perten
találkozott Ibsennel.

Firon András: Norvégia, magyar szemmel
5.

ESTI HIRLAP, Bp. 974. a.b.t. 23.

Benczúr Gyula

Neve említve.

Aradi Nóra: Képzőművészet és munkásmozgalom – Bp. 1974. 2C3p.

Benczúr Gyula

1973. szept. 30-án a szekszárdi Béri Balogh Ádám Múzeumban kiállításon mutatták be festményét.

Népszava, 1973. okt. 2. 101. evf. 230 sz. 4p.

Benzúr Gyula

Neve említve

Börsi István: Fülep Lajos trükkje és tragédiája.

Látóhatár 74 okt. 221. old.

Benczur Gyula

Turbános férfi, olaj 43 X 32.

15 000 Ft

30. Művészeti Képaukció, 1973.

Benczur Gyula

Látomulmány a Budavár bevétele
c. Képlen, olaj, 133 × 90 cm

8000 Ft

30. Művészeti Répartíció, 1973.

Bencsúr Gyula
festő

Méltatás

Feljegyezte Székely Zoltán: Korniss Dezső önmagáról.
Müvészet, 1974. november - 4.oldal

Benczúr Gyula, festő

Néhány képe látható a Nemzeti Múzeum

Kiállításán.

↓

Tamási István: Magyarország a művészetben

7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. dec. 17.

Benczúr Gyula
festő

„Magyarország a száradfordulóv"
cimű hiálletásai a Magyar Nem-
zeti Múzeumban Benczúr Gyula
vasúti igazolványa látható.

f.a.: Csendőrkard és babahiar.
Nők Lapja, 1975. jan 4. – 22 oldal.

Benczúr Gyula
festő

A Petro gyűjteményben néhány
Benczúr kép van.

Végvári Lajos: Magán gyűjtemények...
Művészet, 1975. március – 9 oldal.

BENCZUR GYULA, festo

Fülep Lajos 1905-6-ban interjut készitett Zalaval, Benczurral, Stróbllal. Ezek nagy érdeklődést keltettek, azért is, mert nálunk szokatlan hangnemben, közvetlenül, stilizalatlanul szólaltattak meg az orszagos nagysagokat, akiket addig csak a megjelenités méltóságteljes pátoszában lathatott és ~~nalhatott~~ Hallhatott a közönség. Hozzaszoktak ehhez a nagyok is, rabiztak a stilizalast a riporterre. 11.old

VEKERDI LÁSZLÓ: A fiatal Fülep 9.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1974. 4.sz. Bp.

BENCZUR GYULA, festo

"Nem gondolja művész ur,hogy ez a plainair-mania nem is oly nagy jelentőségü a művészetben?mondta Fülep neki- Hiszen micsoda rettenetes ujsagot hozott?Hat odatesz az ember egy kis citromsargat v.okkert,s megvan a napsütés Itt latol pl.egy idealis plainart,amely igy van csinal va,ez jó képnek is,jó plainairnak is-s ezzel ramutatott Benczurnak "Kedvenceim"c.képére,melyen egy asszony vira gok között sétal s csakugyan ra vannak festve napfoltok is. 11.old

VEKERDI LÁSZLÓ: A fiatal Fülep 9.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1974. 4.sz. Bp.

BENCZUR GYULA, festo

Fülep Lajos 1905 oszén,illetve telén sorra meginterjuvol ta képzomüvészeti és szinhazi életünk vezeto egyénisé-geit,köztük olyan hatalmassagokat,mint Jaszay Mari,Ben-czur Gyula,Stróbl Alajos.Ezeket 1905-ben és 1906 elso fe lében közölte a Lazar Béla szerkesztette Modern Müvészet ben. 11.old

VEKERDI LASZLÓ: A fiatal Fülep 9.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1974. 4.sz. Bp.

BENCZUR GYULA, festő

Fülep interjuja Benczurral.-Hat mondotta Benczur nevet
ve,s szerénységét jellemző,elhárító mozdulatot téve-
igen,igen,csinaltam én is ilyet s lehet,hogy sikerült.
Altalaban azonban nem vagyok hive azoknak a nagyhangu
mondasoknak.Nem folytatta,csak arcan érzett valami atsu
hanó gondolatot.Igy ugratta,tette nevetségessé a művész
hatalmassagait. 11.old

VEKERDI LÁSZLÓ: A fiatal Fülep 9.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1974. 4.sz. Bp.

BENCZÚR GYULA, Festo

Fülep Lajosnak mondta:"Igaza van:a plainair.Hat ha oly nagyon fontos az egyéniség,miért akarjak mindenaron,hogy plainart fessen az ember?Hatha nem felel meg a természe ténak.Nekem tudom,nem felel meg,s azért nem is csinalom. Szinyei Palival csinaltam valamikor én is plainairt,de érzem,hogy az én temperamentumom masra való.Nem all az jól mindenkinek." 11.old

VEKERDI LÁSZLÓ: A fiatal Fülep 9.old

VALÓSÁG. A TIT. folyóirata, 1974. 4.sz. Bp.

BENCZUR GYULA, festo

FÜLEP LAJOS a Munkacsy szoborpalyazat ürügyén Benczur Gyula, Stróbl Alajos és Karlovszky Bertalan ellen irt gyilkos szatirat.- Fülep Lajos: Munkacsy szobra. AZ ORSZAG, 1906. febr. 24. 13.old. 16.jegyz

VEKERDI LASZLÓ: A fiatal Fülep 9.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1974. 4.sz. Bp.

BENCZÚR GYULA, festő

Fülep Lajos interjuolta 1905-ben Benczurt. "Korszakot is az-ugratta be Benczurt-amit ma "modern" jelige alatt művelnek. Mindent ráakarnak az emberre. Mindenki akar valamit, s csupa akarás az egész, amire jutnak. Egy kész dolgot alig tud valaki összehozni. S ezek a modern jelszavak, például a pleinair..." 11.old

VEKERDI LÁSZLÓ: A fiatal Fülep 9.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata. 1974. 4.sz. Bp.

BENCZUR GYULA, resto

Fülep Lajos az élő művészet együttes, társas-és társadalmi jelentőségű-"kivonulását"követeli a steril hivatalos szemtélyekből, elsosorban a Műcsarnokból s az epreskerti mesteriskolából; Benczur, Zala György, Strobl Alajos világából. Ehhez keresett s talált Hevesi társaságában szellemi társakat, ha képzőművészeket nem is.
11.old

VEKERDI LASZLÓ: A fiatal Fülep 9.old

VALÓSÁG, A TIT. folyóirata, 1974.4.sz. Bp.

M.D.K.

Benczur Gyula

Wagner Sándor és Lotz Károly illusztrálták Dóczy Lajos: "Schiller forditásait, -irja a lap "Irodalom" c. rovatában "Az irodalom kincsei" cimmel.

Magyar Salon, Bp. 1903. január. 38. kötet. 422. lap

Benczur Gyula

...a történelmi piktúra klasszikusai, Madarász Viktor, Székely Bertalan, Benczur Gyula szólnak a magyarság függetlenségi kürdelmeiről, a nemzeti önállóságért harcoló hősökről.

Pogány Ö. Gábor, A Magyar Nemzeti Galéria (vezető) 16. l.
Budapest 1965

M.D.K.

Bencsúr Gyula
festő

Méltatás

Kossogh Ákos: Nagy Inne hetvenöt éves
Művészet, 1968. december - 18 lap.

M.D.K.

Benczur

"Az arcképen a csendélet részletet, a mellékesnek gazdag érvényesülését, drapériát, selymet barokmódra" nem ismeri el Lázár Béla: "Tavaszi tárlat" c. beszámolójában , s az ilyen modorban festett arcképfestést bírálja.

Magyar Salon, Bp. 1901. május hó
116-126. lap

Benczur Gyula

festőiskolájában tanult, 1897-1901-ig, Koszta József

L'art de la Hongrie du X au XX siècle, Kiállítás, Paris, 1966. Katalogus. 215. p. o.

Benczúr Gyula
festő

M.D.Y

1907-ben Petőfi halálának 50. ioferdulójára megjelent diszkiadás illusztrátora volt.

P. Brestyánszky Ilona: Szárcsos az Athenaeum
Művészet, 1969. február – 14 kap

Benczúr Gyula
festő

M.D.L.

1847-ben diszkiadást jelentettek meg Petőfi műveiből, a Kolt 1845 ér arcképével díszítve és 65 szöveg képpel. A szöveghépek készítői között van Benczúr Gyula is.

P. Boeslyánszky Ilona: Szárcsés az Athenaeum
Művészet, 1969 február - 14 kap.

M.D.K.

Benczur Gyula

"II. Rákóczi Ferenc elfogatása" c. festményének repr.-ját hozza a lap.

Magyar Salon, Bp. 1902. aug. hó, XXXVII.kötet 539. lap

Benczúr Gyula

A müncheni akadémia tanárai közt említve Wagnerrel és Liezen-Mayerrel együtt.

Németh Lajos: Modern magyar művészet, Corvina, 1968, 14. l.

Benczúr

Említve

K. i. Komáromi-Kacz Emlve
Nopló, Veszprém 1969. sep. ?

BENCZÚR GYULA

Nevét tanítványával, Bozúth an-
dorral kapcsolatban közli:

Ladislav Saučin. Výtvarne umenie na východnom Slovensku 1918-1938. Košice 1964. 42.

MDK

Benczur Gyula, festő

A magyarok körül szerepel a sorozatban.

K. Dreschler Ágnes: A Művészet Kiskönyvtára 549-550. l.

A KÖNYVTÁROS, BP. 1962. szeptember.

XII/9

Benczur Gyula

Emlékszobát rendezte) be
Nyíregyházán

Nyírségi Ivi
Népszava, Jo. 1969. sep. 16.

Benczúr Gyula
festő

Az „Ősi Erény" c. reprodukciós
gyűjteményünk szerepeltek művei.

Ujvári Béla: Iván Szilárd
Művészet, 1971.január - 11.lap

Benczúr Gyula
festő.

1869-ben Eötvös József közoktatásügyi
minszter festmény pályázatán részt
vett és Vagk megkeresztelésével' az
első díjat nyerte el.

Dévényi Iván: Dósa Géza
Müvészet, 1971. március - 27.lap

Benczur Gyula

MTI SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR NEMZET
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-063, 337-748, 340-726

MAGYAR NEMZET

1970 DEC 20

Benczúr Gyula halálának 50. évfordulóján a Nemzeti Galéria és a Nógrád megyei tanács rendezésében szombaton emlékkiállítás nyílt meg a salgótarjáni József Attila Művelődési Központban.

Benczur Gyula

tanítványa Mórk Lajos.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 3631

340 l

Bencsur Gyula

Sanitványa Koszta József.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 3631

3361

Benczur Gyula

tanítványa Kardos Gyula.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet

körül, Budapest, 1970. 363 l

334 l.

Benczur Gyula

tanítványa Fényes Adolf.

Lyka Károly: Vándorlásaím a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

328 l

1

Benczur Gyula

(1844 - 1920) a magyar történeti festészet egyik legreprezentativabb művelője. Piloty tanítványa Münchenben. Életművének jelentős részét itt is alkotja.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

322 l.

Szencsur Gyula

1876-tól 1883-ig a festőakadémia tanára. Visszatérve hazájába a milleniumi magyar ünnep legünnepeltebb festője lesz.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363l

322l.

Benczur Gyula

Hatalmas, szinpompás történeti tablói (Budavár bevétele, Milleniumi hódolat) mellett akademikus mitológiai kompozíciói, portréi rendkívül népszerűek.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

3221.

Bencsur Gyula

művészi egyénisége idővel elhatónődött azon társától, hivel együtt folytatott tanulmányokat.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

252 l.

Benczur Gyula-

ról tesz említést az alanti mű szerzője.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363l

1951

Benczúr Gyula

Sógora a német Gabriel Max festő.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l.

591.

Benczur Gyula

Történész München-ben Rajzó Miklós.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1940. 363 l

22 l.

Benczúr Gyula
festő

Budavár visszavételét ennek művét
lennésolta gyemelhorát az Pirh Járos.

Kovács Gyula: AZ uj müvésztelep lakói Szentendrén.
MÜVÉSZET, 1970.október - 23.lap.

BENCZÚR GYULA

Szerepel Pogány Ö. Gábor: Magyar festészet a XIX. században c. könyvében.

Könyvespolc.

Pest Megyei Hírlap, 1971. jan. 13.

MTI SAJTÓFIGYELŐ

MAGYAR HÍRLAP KIADÓ

BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 31

Telefon: 138-068, 337-718, 340-726

MAGYAR NEMZET

1910 DEC 92

Benczur Gyula

♣

Benczúr Gyula halálának ötvenedik évfordulója alkalmából — miután a művész sokat dolgozott Nógrád megyében — a salgótarjáni József Attila Művelődési Házban emlékkiállítást rendeznek a Nemzeti Galéria segítségével. A tárlaton Benczúr palócföldi képeit mutatják be elsősorban. A megnyitót december 19-én tartják.

még az év hátralevő napjai-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HIRDETŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-726

NÓGRÁD

1970 DEC 3

1021

Benczúr-művek a megyeszékhelyen

Benczúr Gyula halálának ötvenedik évfordulóját ünnepeljük. A neves festőművész Nógrádban alkotott, munkásságában jelentős helyet kap a palóc föld és nép életének ábrázolása. Az évforduló kapcsán Benczúr-emlékkiállítást rendeznek Salgótarjánban. A megyei József Attila művelődési központban december 19-én nyílik meg a Magyar Nemzeti Galéria és a központ által szervezett emlékkiállítás, amelyet Telephy Katalin műtörténész, a Galéria munkatársa rendez. Ezúttal mintegy húsz Benczúr-művet láthatunk, amelyet ez alkalomra a Nemzeti Galériából hoznak Salgótarjánba, illetve amelyek műgyűjtők tulajdonában vannak.

MEGNYU

...ni ötéves tervek ...assagyarmaton

...ható anyagi alapot a kezdés-hez.

Száztól négyszáz forintig terjedő és havonként rendsze-

...telek mellett is a kezdéshez szükséges pénzt előteremteni.

— Jövőre húsz és azután is újabb húsz KISZ-lakást aka-

SAJTÓFIGYELŐ
MAGYAR HÍRLAP
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 133-063. 337-748. 340-726
1971 JAN 1
MAGYAR NEMZET

Benczúr Gyula

A Művészet Kiskönyvtára legújabb kötetei

Az egyre népszerűbb sorozat, a *Művészet Kiskönyvtára* sűrűn szaporodik. Szinte hetenként gazdagodik új és új kötetekkel. Nagyon helyes szerkesztői elvet követve a legkülönbözőbb művészeti irányzatok művelőit ismerteti, magyar és külföldi festők alkotásait mutatja be bőven illusztrált kis köteteiben. Sokoldalúságát jól mutatják a legutóbb megjelent életrajzok.

Benczúr Gyula életét és művészetét *Telepy Katalin* ismerteti. Kötetének módosított, bővített kiadása jelent most meg.

Martirosz *Szárjánról*, az örmények nagy festőjéről *Aradi Nóra* írt érdekes tanulmányt. A kísérő illusztrációk azt is bizonyítják, hogy művészete milyen közel áll a XX. századi magyar festészet egyes irányzataihoz — és a magyar közönséghez.

Más kötetek a nyugat-európai művészeti forradalmak vezetőit mutatják be.

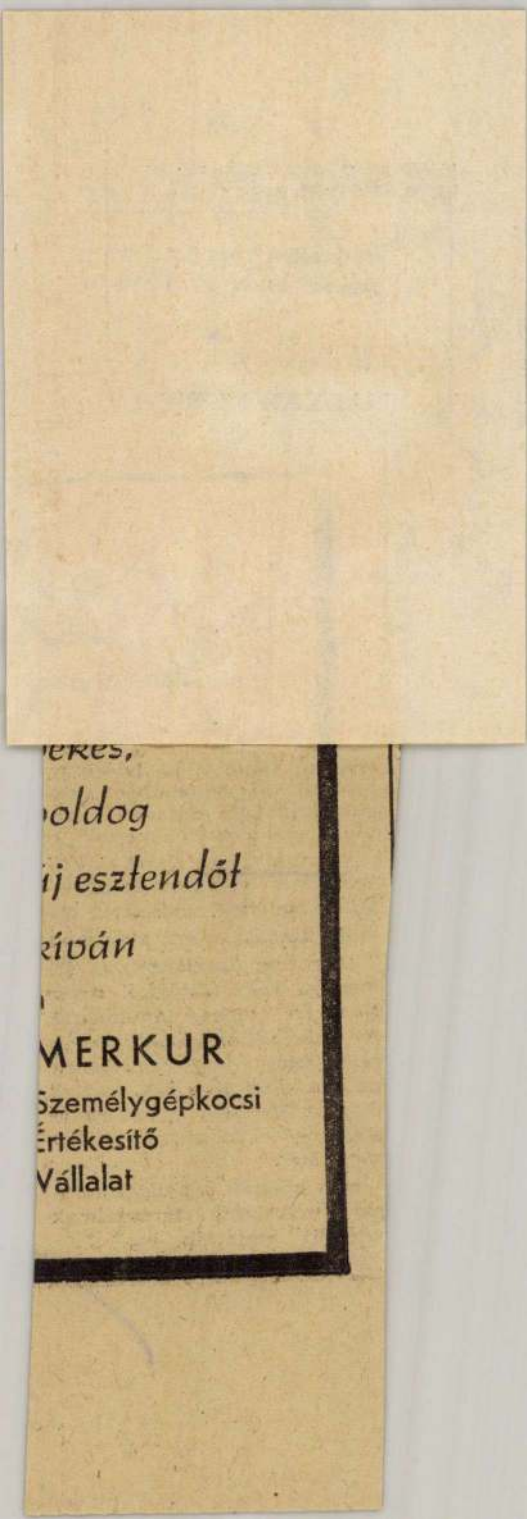
eres,
oldog
j esztendőt
íván
MERKUR
Személygépkocsi
Értékesítő
Vállalat

Benczúr Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor utca 17.
Telefon: 188—296, 188—307

1933 OKT 13.

MAGYAR NEMZET

Benczúr Gyula emléktáblát lepleztek le szombaton Nyíregyházán, a művész szülővárosában. A mester munkásságáról dr. Telepy Katalin tartott előadást.

Benczúr Gyula

Benczúr Gyula

Elek Artúr Benczúr művéről
az eredetiségét kétségbevonja
/Nyugat 1920 820-821/

Marianna D. Birnbaum: Elek Artúr pályája
Bp. Akadémiai Kiadó 1969 174 old

Benczúr Gyula

Emlitve

A Nyírségi Ősz programjában
Keletmagyarország Nyíregyháza
1970. júl. 19.

Benczúr Gyula

emléktáblát leplezték le szombaton

Nyíregyházán, a művész szülővárosában.

Magyar Nemzet 1968 okt 13

– Napló –

Benczúr Gyula

A századforduló történelmi példájának kettős értékelésére súlyát az ő és Hollósy festészete. Benczúr a mindenkori kormányzat reprezentációját súlyát akadémizmus szellemében dolgozott.

Kovács Éva : Benczúr Gyula, Corvina
1968

109. l.

Benczúr Gyula

Archépei közül kiemelkedik a nővéréről és Károlyiéról készült portréja. A századfordulóig ő a reprezentatív portré mestere.

László N.: A magyar portréművészet tört.-ből; Műgyűjtő, 1970. 4. sz. 42. l.

BENCZÚR GYULA, festő

A szombathelyi Múzeum felavatásán, 1908. okt. 11-én
Többek között részt vett: Benczúrx, Ströbl Alajos, Székely Bertalan, Thán Károly, Schulek Frigyes, stb.
304. old.

S. PÁVEL JUDIT: A Szombathelyi Savaria Múzeum Története. Szombathely első archeologiai gyüjteménye. 293. old

SAVARIA. A Vas Megyei Múzeumok Értesitője. 1963.
I. kötet. Szombathely, 1963

Benczúr Gyula

Telepy Katalin írt róla
Könyvet a Corvina Kiadónak

Pestmegyei Hírlap 1970 február 27
6. old.

Benczúr Gyula

neve emlitve

Vigilia 1970 március
217. old.

Benczur Gyula

"Budavár visszafoglalása" és "II. Rákóczi Ferenc elfogatása" c. müveit bemutatja a lap. Repr.-ók.

Képes Családi Lapok, Bp. 1903. febr. 15.
XXV. évf. 7. sz. és " " 22.
114. lap

Benczur Gyula

"Tisza Kálmán, Károlyi Gyula képmásával uj aerát kezdett nálunk,"-irja Prém József: "Az arcképfestők" c. beszámolójában, s a világ legnagyobb portré festői között emliti meg a nagy magyar arcképfestőket.

Képes Családi Lapok, Bp. 19ol. jan. 6.
XXIII. évf. 1. sz. 24-25. lap

Benczúr Gyula

50 éve halt meg

Nógrzava 1970 julius 16
4. old.

Benczúr Gyula festő

126 éve született

Népszava 1970 január 28
4. old.

Benczúr Gyula

junius 16.-án van halálával

48. évfordulója

Nepszava 1968 junius 16

10. old.

Benczúr Gyula

125 éve született

Nápszava 1969 január 28
4. "

Benczúr Gyula

49 éve halt meg

Alépszava 1969 junius 15

10. old.

Benczúr Gyula

Többek között Ferenczy Károly és Benczúr Gyula is részt vett az Országos Kaszinó alapitó tagjai portréinak megfestésében.

Gábor István: Egy régi épület új arca. A magyar zeneművészek háza, Semmelweis utca 1-3.

Budapest, 1970. 5.sz. 23-25. l.

Benczúr Gyula

Benczúr Gyula és Székely Bertalan tanitványa volt Marguerite Tinayre Budapestre menekült kommünár iró-nő egyik fia, Émile.

Budapest, 1971.6.sz. 32-33.l.

Beaczán Gyula
festő

v. mesteriskolájában dolgozott Kernstok
Károly festő.

A magyarországi műv. tört. I. 496.
Corvina 1971.

Benczúr Gyula
festő

v mesteriskolájában tanult Koszta József festő.

A magyarország műv. tört. I. 468.
Corvina 1971.

Benczúr Gyula
festő

Mesteriskolájában tanult Hegedűs
László.

A magyarországi műv. tört I. 466.
Corvina 1971.

Benczúr Gyula

Ceruzanázlatai vannak Sós Endre gyűjteményeben.

P. Szücs Julianna: Értelmes gyűjtemény; Műgyűjtő, 1970. 3. sz. 8. l.

Benczúr Gyula

Egy neki tulajdonított szignálatlan kép Gryneusz Dezső (Sárospatak) tulajdonában.

Kurucz Gy.: Századok kincse; Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 18. l.

Benczúr Gyula

Az 1966-os képzőművészeti perrel kapcsolatosan kerül elő a neve.

Kurucz Gy.: Századok kincse...; Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 17. l.

Benczúr Gyula

Női aktja Szilágyi Dezső (Újhely) gyűjtemé-
nyében.

Kurucz Gy.: Századok kincse...; Műgyűjtő, 1970. 1. sz. 17. l.

Bencsur Gyula
festő

1912-ben volt a Műcsarnok
összes termiben Bencsur Gyula
élelmű vét bemutató kiállítás

Keszi Imre: Widder Félix emlékkiállitásának megnyitása,
Müvészet, 1971. április - 32.oldal.

MDK

Benczur Gyula festőm.

Berzeviczy A: A háboru a képzőművészetekben.
Bp. é.n. 26 l.

MDK

festő

Balás Piri L: A m. tört. fest. a 19. sz-ban. 60-61 l.

MDK

Benczur Gyula, festő

„Hazánkban az első ismert, még német nyelvű plakátot ... Benczur Gyula készítette az 1885-ös mezőgazdasági Kiállításra."

Iszlai Zoltán: A Magyarországon megjelent grafikai plakátok és műtrétek címjegyzéke, 1963-1964 503.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1968. augusztus XVIII/8.

Benczúr Gy.

a müncheni Képzőművészeti Akadémia magyar növendéke;

beiratkozás éve 1861.

Jászai Géza: München und die Kunst Ungarns 1800 bis

1945. Ungarn Jahrbuch, Mainz, 1970 10 1, 149 1

Szencsuk Gyula

1882-ben a VI. Bajza utca 41/b. alatti Mesteriskolában tanított.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

1281

Benczúr Gyula

„Gyulavári visszafoglalása 1686" című képét az egyetemi kiállításon mutatták be.

Tóth Endréné: Gyulapest Enciklopédia, Gyulapest, 1970.

1831.

Benczur Gyula

a Virágbokor vendéglőben találkozott műcéptársaival.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

1981

Bencqúr Gyula

mozaikjai dipitik a Szt. István Bazilika belsejét.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

2911

Benczúr Gyula

oltárképei díszítik a Szt. István Bazilika belsejét.

Tóth Endréné: Budapest Enciklopédia, Budapest, 1970.

2911

Benczúr Gyula

Tépe szerepel a szekszárdi
Balogh Ádám Múzeum Tiállításán

Magyar Nemzet 1970 április 22
6. old.

Benczúr Gyula

művészeti emlékkiállítását rendezi a salgótarjáni József Attila Művelődési Házban – halálának 50. évfordulója alkalmából.

Magyar Nemzet 1970 december 9
4. old.

Benczur Gyula, festő

Lexikonokban:

Lukácsy Sándor: Művészeti Lexikon I-IV. kötet 622-624.

KÖNYVTÁRCS, Bp. Bp. 1968. október XVIII/10

Berczér Gyula

A müncheni Weinmüller-aukción nem kelt el
70 x 100-as Álom c. képe 5000 márkáért.

E.K.: Külföldi aukciódarab; Műgyűjtő, 1971.1-2. 61.l.

Benczúr Gyula

Tintoretto – redukció (olaj) – repró

Mügyüjtő, 1971. 1. sz. 49. l.

Benczúr Gyula

Koszorút tartó géniusz című ceruzarajza dr. Roisz László gyűjteményében.

D.I.: A Roisz-gyűjtemény Balatonfüreden; Műgyűjtő, 1971. 1. sz. 10. l.

Benczúr

Tanulmányrajza: 1000-3000 ft os ázon kaphatók me

Dr. Szalai István: 1 fetményekről

Dunántúli Napló 1971 III. 18

Benczur

Szczepel a BÁV anknóján

Dr. Szalai István: Árverés

Dunántúli Napló 1970 XII 19.

Benczúr

Egy időben Nógrád megyében dolgozott

Solymár József: Művész a zsámcsegyárban

Magyar Hírlap 1971 III. 28

MDK

Benczur Gyula

Strobl Alajos arcképe

Strobl A. hagyatéki kiáll. /1856-1926/. Budapest 1927. máj.

MDK

Benczur Gyula

Paur Géza: Magyar müvészek kiáll. a Mücsarnokban.
Vas. Ujs. 1898. 873,874.l.

MDK

Benczur Gyula

GerLonModfest. 62.1.

MDK

Benczur Gyula

Meghalt Spányik Kornél. Ujság 1943. febr. 23.

MDK

Benczur Gyula

Spányik Kornél halála. Magyar Nemzet 1943. febr. 23.

MDK

Benczur Gyula

Meghalt Spányik Kornél festőművész. Esti Magyarország 1943. febr. 22.

MDK

Benczur Gyula

Meghalt Spányik Kornél. Uj Magyarság 1943.febr.23.

MDK

Benczur Gyula

Spányik Kornél festőművész halála. Magyarság 1943 febr. 24.

MDK

Benczur Gyula

Spányik Kornél halála. Esti Ujság 1943.febr.23.

MDK

Benczur Gyula

Siklóssy László: Őszi tárlat a Müesarnokban. Pesti Hirlap 1943. okt. 2.

MDK

Benczur Gyula

Spányik Kornél halála. Nemzeti Ujság 1943. febr.23.

MDK

Benczur Gyula

Pipics Zoltán: Őszi tárlat. Uj Magyarság 1943. okt. 3.

Benczur Gyula MDK

Gróf Dessewffy A. arcképe, olf.

Mücsárnok 1910/11. téli kiállitás

MDK

Benczur Gyula

Lázár Béla dr,: Szinyei müncheni évei. Magyar Müvészet 1935. 4. sz. 103-113.l.

MDK

Benczur Gyula

Tornai Gyula meghalt. Ujság 1928. nov. 25. 28.l.

Benczúr Gyula, festő MTSK

A Lendvay utcában volt műtérem-villája.

Rexa Dezső: A Lendvay utca aszfaltja

3.

ESTI HIRLAP Bp. 1963. aug. 12.

Benczur Gyula festő M.D.K.

Szécsény mellett áll egykori háza.
Jelenleg id. Szabó István szobrász él itt,
használja a műtermet.

Kristóf Attila: Művészek vidéen. Palócföld
Magyar Nemzet 1964. november 1. 7.1.

Benczur Gyula

MDK

Hock János

Mücsarnok 1924 február-március

Benczur Gyula MDK

Szerecsen

Mücsarnok 1924 február-március

MDK

Benczur Gyula

(V-ó.): Uj szerzemények a Szfőv.Képtárban.

Magyarország.Esti lap.1940.aug.14. 6.lap

M.D.K

Benczur Gyula
festő

Méltatás -

— : Pentelei Molnár János

Művészet, 1964. dec. - 48 kep

Benczúr Gyula
festő

M.D.K.

Benczúr Gyula háza Benczurfalván az 1800 évek elején épült Wattay kúsza ma id. Szaló István szobrász műterme.

S.M.: Szaló Istvánnál
Nők Lapja, 1964. nov. 28 - 8 lap.

Benczur Gyula

MDK

Du Barry grófnő és XV.Lajos

Műcsarnok 1923 tavaszi tárlat

Benczur Gyula

MDK

Női arckép

Mücsarnok 1923 tavaszi tárlat

MDK

Benczur Gyula, festőm.

anélkül, h. valakit a konzervativizmus vádjával illethetnék, el kell ismerni, hogy B.Gy. óriási művész volt. Vázlatai /és nem a befejezett alkotásai/ bizonyítják ezt a tényt.

"Mátyás király fogadja a pápa követét". Repr. 63.l

Vázlatai alegtökéletesebb tudásról tesznek tanuságot.

A Szépm.tv.Képt. 1937/38.évi uj szerzeményei.

Képes Krónika.1939. 24.sz. 63-64.l.

Rónay László

Benczur Gyula, festő

MDK

Putto vórsákkal c. művét 15000 ft-tal indítják, Mandolinos nő c. képét pedig 5000 ft-tal.

–: Munkácsy-festmény kikiáltási ára ....

2

ESTI HIRLAP

Bp. 1963. máj. 8.

MDK

Benczur Gyula

Néhai Vágó Pál emlékkiáll.
KMTárs. 1929. őszi kiáll. kat.

MDK.

Benczur Gyula

Említés a Nemzeti Galériában kiállitott müveiről.

Nógrádi Népujság 1965 ápr.11. lap -

Benczur

Emlékkiállítása volt.
Rendkívül sok állami megbízása volt.

Vigilia, 1958, XI n., 702 old.

MDK.

Benczur Gyula

A Nemzeti Galériában kiállitott müveiről

Északmagyarország 1965 márc.28.lap -

M.D.K.

Benczur Gyula

"Derü a müvészetben" c. kiállitáson a Mücsarnokban szerepel "Faun" c. alkotása.
Repr.

Szinházi Magazin, Bp. 1939. ápr. 2. II. évf. 14. sz. 14-15. lap.

I.D.F.

Bercaux Cyula

"Derd a mivészetben" c. kiállításon a Bécsaxxo
ban szereppel "Faun" c. alkotása.
Bepr.

Szinházi Magyarsin, Bp. 1939. évpr. 2. 11. évf.
14. sz. 14-15. lap.

M.D.K.

Benczur Gyula

"Gyermekeim" c. képének repr.-ját hozza a lap a Fővárosi Képtár kiállitásáról a Nemzeti Szalonban.

Szinházi Magazin, Bp. 1939. junius 4. II. évf
23. sz. 7. lap.

P.S.K.

MDK

Benczúr-Vastagh

müvei Bécsben

Pesti Napló, 41.év. 189o.IV.23.

MDK

Benczur Gyula

Sz. Gyenes Lajos: Nagymagyarország hősies multja a magyar Pantheonban. Látogatás Zala György gigantikus méretü mütermében. Pesti Hirlap 1928. szept. 23. 39.l.

MDK

Benczur Gyula festő

Képcsarnok Egylet - Rómer F. jelentése szerint
- müveit ajándékozta a muzeumi képtárnak.

Fővárosi hirek. Fővárosi Lapos 187o, I. III. lo
2o6 l.

MDK

Benczur Gyula

Magyar Művészet 1927. 167.l.

MDK

Benczur Gyula

KMTárs. 1929 őszi kiáll. kat. Néhai Vágó Pál emlékkiáll.

MDK

Benczur Gyula festő

egyházi pályázat

Képzőművészeti Szemle 1880. 2.sz. 32 l.

EA ..... ltsz. Gyűjtés h

MDK

Benczur Gyula festő

Képzőművészeti Szemle 1880 9.sz. 135 l.
Külföldön élő művészeink.

MDK

Benczur Gyula

Képzőművészeti Szemle 1879. 8. sz. lo2 l.

MDK

Benczur Gyula

Benczur Gyula Rajzó Miklós mestere

Rajzó Miklós. Müvészet, XII.é. 1913, 41o.

MDK

Benczur Gyula, 1844-192o

Napkeleti bölcsk, of.

Árverési Közl. 1939. 4.rk.sz. 91. sz.

16 l.

MDK

Benczur Gyula

KMTárs. 1928/29. téli kiáll. kat. 4.l.

MDK

Benczur Gyula

Rudolf trónörökös irodalmi lakomájáról. Vas. Ujs. 1888. 9. sz. 150.l.

Benczur Gyula, festő MDK

A millenniumi Kiállításon Budavár

visszavétele c. kompozíciója ért

el nagy sikert.

Murányi-Kovács Endre: Csók István

emlékezete 10.

Bp. 1965. febr. 14.

NÉPSZABADSÁG

MDK

Benczur Gyula

Mocsonyiné Fischer Mária bárónő, of.

Képzőm. Társ. 1911. tav. kiáll. kat. 28.l.

M. Ł. K.

Benczur

Sidló Ferenc: „Művén volt..." c. búcsuztatójában emliti meg a művén nevét, mint Zala György hortársát, s beszél a hortársak munkájáról, életéről. A búcsuztató Zala György halálára készült.

Szinkári Élet. Bp., 1937. aug. 8–14. XXVII. cfr. 33. sz. 8–9. lap.

MDK

Benczur Gyula

A mücsarnok tavaszi kiállitása. Vas.Ujs. 1895. 16. sz. 259.l.

MDK

Benczur Gyula

B.P.L.: Derü a müvészetben. Nemzeti Ujság 1939. márc. 25. 23.l.

MDK

Bencsur Gyula

B. P. H.: Derű a mindennapban. Nemzeti Újság 1939. márc. 25. 25. l.

MDK

Benczur Gyula

Sacramentum, repr.

Műcsarnok 1930. Szt. Imre kiáll. kat.

MDK

Benczur Gyula

Liezen-Mayer Sándor. Vas. Ujs. 1898. 9. sz.
141.l.

Библиотека Бухгалтера

Издание-Центр Бухгалтер. Тел. Бух. 1000. 3. 22.
Тел.1.

MDK

Benczur Gyula

Milegyhalál. 1o4.l.

MDK

Benczur Gyula

KMTárs. 1930. őszi kiáll. kat. 18.1.

INDEX

M.D.K

Benczúr Gyula
festő

Méltatás.

Bakó Miklós: Miháltz Pál
Művészet, 1965. március - 28 lap

MDK

Benczúr Gyula

Dréher Jenóné és leánya. Olajfm. Mgt.

Képzőm.Társ. 1913/14. téli kiáll. 30.l.

MDK

Benczúr Gyula

Műveivel szerepelt az 1925.dec.7.-én megnyilt és 1926.jan. 31.-én zárult Akt-kiállításon.

Évk. KMT. 1928. 59.l.

M.DK

Benczúr Gyula
festő

A művész is érdeklődést
mutatott a plakátmű-
vészet felé.

Bauer Jenő: Az elmult 20 év plakáttermése Magyarország
Gon

Művészet, 1965. februar – 36 kep

MDK

Benczur Gyula

Felvinczi Takács Z.: Szüle Péter. Bpest. 1923.

Benczur Gyula

Velencei Tükör 1.: Emlé Péter. Epes. 1923.

MDK

Benczur Gyula

Pályabiróságok ülései. Mücsarnok. 1900. 2o.sz. 282.l.

MDK

Benczur Gyula

Lestyán S.: Müteremlátogatás Szüle Péternél.
Ujság 1927. ápr. 24. 8.l.

MDK

Benczur Gyula

Európa, repr.

Képzőművészet 1930. jan. 24.l.

Dear Sirs,

We have pleasure in confirming the following purchase made by us on your behalf:

Europe, Tepr.

Yours faithfully,

MDK

Benczur Gyula

Tanulmányfej

Ernst Muzeum kiáll. 47. sz. Magyar remekmüvek. 1921. máj. ÁBMM 14.l.

MDK

Benczur Gyula

Szüle Péter és Kárpáthy Jenő gyüjteményes kiáll. kat. Debrecen, 1940. febr.

MDK

Benczur Gyula

Gergely I.: A három mester. Nemzeti Ujság 1927 márc. 20. 21.l.

MOK

Benczúr

Bénédite, Léonce: La peinture au XIX-iéme siécle. Paris. Flammarion 1925. c. könyvében említi a magyar művészt.

Magyar Művészet, 1925. 1. sz. 59-60. l.

MDK

Benczur Gyula

A Magyar Szent Korona az első királyság idején. Benczur rajza. Repr.
A Magyar Szent Korona diadalma teljében. Benczur rajza. Repr.

Légrády Ottó dr. Igazságot Magyarországnak! (Bpest é.n.) 51.l.

Benczur Gyula

MDK

Stróbl Alajos

Mücsarnok 1927 Stróbl Alajos hagyatéki kiáll.

MDK

Benczur Gyula, festőm.
1844-1920

435. Lótanulmány. J.l.b. Olf.
Illusztrálva a X.táblán.

Arverési Közlöny. 1929. ápr. 3.rb.sz. 28.l.

Benczur Gyula festő M.D.K.

Müve a kiállitáson

M.Á.: Muzeumi jegyzetek
Képzőművészeti kiállitás nyilt a Déri Muzeumban
Hajdubiharmegyei Népujság 1965. jan. 29.

.P.S

Bemczur Gyula festő M.D.K.

Képe a Bazilika hajójába n

/e.z.s./ Hagy ományaink

Komárom megyei Dolgozók Lapja 1965. jan. 15.

M.D.K.

Benczúr Gyula, festő

a hivatalos Magyarország ünnepelt festője... a szó minden értelmében a felület művésze, a csillogásé, a pompáé. Élete végéig hitartott megszerzett tudása mellett. ... de nem volt ellensége az akkori modernek sem. Viszont tanítványait s a közizlést a mesterkélt, szimpadias s az élet elevenségét utánzó szemlélatra nevelte. Az idősebb nemzedék két nag mestere, Szinyei és Mednyánszky, pontosan az ellenkező irányban kereste az igaz művészetet

Kisdéginé Kirimi Irén: Lyka Károly

Művészettörténeti Értesitő, Bp. 1964. XIII.évf.

2.sz. 75. old.

MDK

Benczur Gyula

gr.Károlyi Lászlóné.Arckép. Repr.
(A Műcsarnok reprezentativ kiállitasáról.

Képzőművészet, 1932. 48.sz. 52.l.

MDK

Benczúr Gyula

A kiállitáson Benczúr "Bacchansnője"-nek egyik vázlata.

Gerő Ödön: Az akt kiállitás.

Magy.Művészet, 1925. 376.l.

Benczúr Gyula

Török rab.

Rajz, reprodukció.

Valóság. 1959 3. szám. 43. l.

Benczur Gyula

Tárlat rak

Tisza, reprodukció

Valóság, 1959 3. gyám. 43.1.

MDK

Benczur Gyula

a Vaszary-dij pályabiróságába választották

Választmányi ülés 1903. okt. 22-én. Műcsarnok
1904. febr. 15. VII. évf. 1. sz.

MDK

Benczur Gyula

Rozsnyay Kálmán: Atya és fiu tragédiája.
Pérely. 90- 102.l.

MDK

Benczur Gyula

Molnár Ernő dr.: Karlovszky Bertalan.
Ferképzőmfőiskévk. 1937/39. 19.1.

M.D.K.

Bencsér Gyula
festő

A XIX. század festészetét hejszerzi:

Mihályi Gábor: Lissé hiányos kiállítás
Élet és Irodalom, 1965. jun. 5. – 9 lap

M.D.K.

Benczur Gyula

"Madame Dubarry" c. müvének élőképe szerepelt az Operaház „Élő tárlat"-án.
Fényképfelvételen bemutatja a lap.

Szinházi Magazin, Bp. 194o. febr. 4. III. évf. 6. sz. 4. lap

.D.E.

M.D.K.

Benczur

"Hajnalban-délben-este Nyiregyházán" c. beszá
moló többek között röviden megemlékezik arról,
hogy most nyitották meg a Benczur-kiállitást
a "Müvészeti Hetek" keretében.
"A nagy mester Nyiregyháza szülöttje és most
rendeznek először kiállitást müveiből, most,
amikor hosszu idők után hamvait hazahozták,
hogy végleg megpihenjen hazai földben."-irja
a lap.

Szinházi Magazin, Bp. 1940. junius 2. III.évf.
23. sz. 6-7. lap.

.K.K.

M.D.K.

Benczur Gyula

"Tisza Kálmán" c. festményének repr.-ját bemutatja a lap.

Szinházi Magazin, Bp. 194o. juni 3o. III. évf. 27. sz. 49. lap.

M.D.M.

Bencsur Gyula

"Tisza Kalman" c. festmenyenek repr.-jat be-
mutatja a lap.

Szinhazi Magazin, Bp. 1940. junius 30. III. evf.
27. sz. 49. lap.

MDK

Benczur Gyula

emléktervezete, készitette Zala György.
Repr.

Kő és Mükő. 1925. 9. sz. 3.1.

MDK

Benczur Gyula

Művészet 1936. I. 33.l.

74 27 4

78
4
74

11

363.74
2541
1452
268.62

Mák

Benczur Gyula festőművész

műveiből a Könyves Kálmán műkiadó
1913. katalogusában reprodukciós jogot
fenntartott.

Horváth Zoltán: Magyar századforduló 1961
474. l.

MDK

Benczur Gyula festőm.

Rákóczi siremlék biráló biz. Vállalk. Közl. 1909. okt. 13. 5.l.

MDK

Benczur Gyula

Mücsarnok, 1899. 29.sz. 452.o.

MDK

Az Athenaeum ill.Petőfi kiadása.

Benczur Gyula

Műcsarnok, 1899. 29.sz. 451.o.

MDK

A párisi kiállitás juryje.

Benczur Gyula

Mücsarnok, 1899.29.sz.451.o.

MDK

Benczur Gyula: Gróf Széchenyi Gyula arcképe.repr.

Vasárnapi Ujság 1906. 213-217.o.

MDK

A Műcsarnok tavaszi kiállitása.

Benczur Gyula

Vasárnapi Ujság 1906.213-214.o.

BDK

Benczur Gyula

Új műtörlet. Vas. Ujs. 1904. 48.sz. 823. l.

MDK

Benczur Gyula

Műcs. téli tárlatón... Vas. Ujs. 1904. 48.sz. 823.l.

MDK

Benczur Gyula

Vajk keresztelése, of.

Lyka K: Szt.István király festői. Pesti Hirlap, 1938. máj. 24. 5.l.

MDK

Benczur Gyula

Választmányi ülés 1907. ... Mücsarnok 1907. dec. 15. 3.sz. 13-14. l.

MDK

Benczur Gyula dr.

Művészet 1914. 231-232 l. Kép

MDK

Benczur Gyula

A kassai honvédszobor. Vas. Ujs. 1906. 15. sz.

236. l.

MDK

Benczur Gyula festőm.

Á.L: Alapi Salamon Géza. Művészet, 1915. 431-432 l.

MDK

Benczur Gyula festőm.

Vas. Ujs. 1885. 33. l.

MDK

Henczur Gyula, festö
1844-192o

Nárcisz.

Szépmüvészeti Muzeum tulajdonában.

Mücs.-OMKT "A gyermek a müvészetben"kiáll. 194o.II.-III.
Kat. 7.1.

MDK

Benczur Gyula /~~1884~~/ /1844-1920/

XVI. Lajos elfogatása előtt, of.

Dubarry, of.

Magyar mestermüvek kiáll. N.Szal. 1936. jun.

MDK

Benczur Gyula, festön.
1844-1920

Hiu néger. Beczkói Biró Henrik tulajd.

Ernst Muzeum. CXXXVII. Magyar Mesterek Mestermüvei.
Gyüjt. kiáll. 1933.febr. Kat. 13.l.

MDK

Benczur Gyula

Géo-Charlaes: L'art hongrois... Courrier Graphique.

1948. okt. sz. 39. l.

MDK

Benczur Gyula

szentélyboltozat kartonjai

A szt.István tpl megnyitása. Vállalkozók Közl. 1905. XL. 22. 3-5 l.

Benczur Gyula, festő

Képet rajzolt a szanatóriumi nyomtatványok részére.

Dr. Sz. A.: Hatvan éves az első magyar tüdő=szanatórium 6. l.

Sp. 1961. dec. 20.

NÉPSZABADSÁG

MDK

Benczur Gyula

Magy. Művészet, 1931. 302. l.

Benczur Gyula

NDK

Faun

Műcsarnok 1939.
Derű a művészetben

BENCZÚR Gyula festő

lev. D. K.

művei a kiállitáson

Pénteken nyilik Moszkvában a magyar képzomüveszeti kiállitás

Magyar Nemzet 1962. junius 13. 4.1.

MDK

Benczur Gyula

gr.Adnrássy Aladár arcképe

XXVI. Festészet és társadalom.kiáll. Népmüv.Közp. kiáll. 1949.II.

BENCZUR GYula festő M.D.K.

müveiből a Szépmüvészeti Muzeum örökletéteként több Győrbe került, 1945 január első napjaiban Nyugatra szállitották, az ausztriai Alt Aussee sóbányájában vannak.

Gábor István: Ezer magyar festmény egy osztrák sóbányában
Magyar Nemzet 1962. július 11.7.l.

MDK

Benczur Gyula festőm.

Ybl E: Képzőművészet. Budapesti Szemle 1933.
okt. 111 1.

Benczur Gyula
festő

M.DK.

1903-ban Pentelei Molnár Jánosnak
volt a mestere.

P.M.Zs: Pentelei Molnár János emlékkiállítás
Művészet, 1962. augusztus – 42 lap

MDK

Benczur Gyula

Erzsébet királyné arcképei. Vasárnapi Ujság, 1899, 19. sz. 317 l.

Benczur Gyula MDK

megválik az intézettől 1903.

Képzőm.Főisk.Évk.1921-22, 22-23, 23-24, 24-25, Bp. 1926.

Benczur Gyula MDK
tanár, 1882.

Képzőm.Főisk.Évk.1921-22-22-23, -23-24, 24-25.
Bp. 1926.

M.D.K.

Benczúr Gyula
festő

Mátyás sorozatához készült
Mátyás és Holubár első megfogal-
mazása a Vidám Park kiállító-
helyiségben van bemutatva.

Pataky Katalin: A Magyar Nemzeti Galéria három kiállításáról
Művészet, 1962. augusztus — 43 lap

MDK

Benczur Gyula festő

alábbi műve szerepel a kiállításon:

Hiú véges

Horváth Béla: Basilides Sándor, Csébi Pogány István
stb. gyűjteményes kiállítása.

Bp. 1953.

13. l.

MDK

Benczur Gyula

Mütermekből. Mücsarnok. 1898, okt.2o. 95 l.

Benczur Gyula

MDK

"Hunyadi László bucsuja"

Szabó Béla: A magyar festészet remekművei.
A Műcsarnok másolati kiállitása megyénkben.
SZABAD NOGRÁD, Salgótarján. 1956. jan. 4.

MDK

Benczur Gyula, sz. 1844

állami nagy aranyéremmel kitünt. 189o

Mályvák között, of.

SzmKT 5o-123 l. kép

k

Benczur Gyula

MDK

Békés István: Az igazi Petőfi-arc.

NÉPSZABADSÁG. 1960. márc. 13.

9. lap.

A ferencjózsefi kor ünnepélyes, előkelő elképzelése. Benczur Gyula olajfestménye — 1909.

Bonjour

M.D.K.

Benczur Gyula, festő /1844-1920/

a müncheni Piloty-iskola legkiválóbb növendéke, később tanára, aki sohasem tagadta meg a mesternek inkább a külsőségelre, a reprezentációra, mintsem az emberi lélekre sulyt helyező felfogását és a mesterségbeli technika brilliáns csillogtatását.

Dénes Tibor: Précis de l'Histoire des Beaux-Arts en Hongrie, Debrecen, 1936. 10.old.

MDK

Benczur Gyula, festö
1844-1920

Mátyás és Holubár. Olajvázl.v.Jelz.l.j.
"Benczur Gy.".
Mátyás müvészei körében. Olajvázl.v.Jelz.l.b.
"Benczur Gy."
Pán a nádasban. Olajf. v. Jelz.l.j.
"Benczur Gy. 1910.".
Pirosruhás hölgy. Olf.v. Jelz.l.b."Benczur Gyula"

Rózsacsendélet. Olf.v. Jelz.l.j."Benczur Gyula Ambach".

Nemz.Szal.-Székfv.Kpt. és Tört.Muz. uj szerzeményei.
1939.máj.-jun. Kat. 1937/38.

MDK

Benczur Gyula

Mücsarnok 1899. 12.szó 173 l.

MDK

Benczur Gyula

A lipótvárosi bazilika mozaikképei.

Műcsarnok 1899. 12.sz. 173 l.

MDK

Benczur Gyula

Schlauch biboros arcképe.

Műcsarnok 1899. 12.sz. 174 l.

Benczur Gyula, festő MDK

Budavár visszavétele c. kompozíciójának
egy vázlata 10000 ft-s kikiáltási áron
kerül aukcióra.

–: Becses művészi alkotások az október
4-i aukción 8.1

Esti Hírlap, Bp. 1960. szept. 25.

MDK

Benczur Béla

Fenyves, of.

Tav. kiáll. Mücs. 1925. máj. 31. l.

MDK

Benczur Gyula

V.P: N.Szal. tőrzstagjainak kiáll. Szépművészet, 1941. 157 l.

MDK

Benczur Gyula

gróf Andrássy Aladár arcképe

Festészet és társadalom. Főv.Népmüv.Közp.
Képzőm.kiáll. 1949.febr.-márc.

Benczur Gyula MDK

Csak alkalmi inspirációban festette a nagy vizet.

F.T.: Festőművészekről és a Balatonról. Középdunántuli Napló. 1958. jul. 6.

K. D. K.

BENCZÚR Gyula festő

(1844 – 1920)

„Rákóczi elfogatása" c. képe Bukarestben (Galeria Universală a Muzeului de Artă)

1878. Majk megkeresztelése

Művészettörténeti Á B C Bp. 1961. 148, 519, 415, 540. l.

Benczur Gyula M.D.K.

Bp. 1917 körül [?]

-- arcképe. Székely Aladár felvétele. 18 x 13,5 cm.

Székely Aladár fényképei. Irók és müvészek. Bp. év n. [1917?] I.sorozat. sztl.1.

MDK

Benczur Gyula

Margitai Ernő cikke. Magyar Iparmüvészet, 1919. 50-52, 61-62. o.

mdk.

Benczur Gyula festőművész

A Tudományos Akadémia egyetlen festőm. tagja.

Horváth Zoltán: Magyar századforduló 1961

232.l

MDK

Benczur Gyula

Munkácsy szobor tervpályázata. Vállalk. Közl.
1908. okt. 21. 6. l.

Benczur Gyula, festő

M Dk

Székesfehérvárott Kiállítás nyílik a Nemzeti Galéria anyagából.
Ez alkalommal megemlékeznek Benczur Gyuláról is.

6.l.

—: Hár

ESTI HIRLAP, bn. 1960. aug. 24.

MUK

Benczur Gyula

Képei a Szt. István plébánia templomban /ua. Bazilika, Szt István tér/.

-.-

Zakariás G. Sándor: Budapest. Bp 1961. 124.l.

Benczúr Gyula, festő MDk

A középiskolás Zádor rajzait bemutatták Benczúrnak. Tehetségesnek találta, de arra figyelmeztette, hogy mindenek előtt középiskolai tanulmányait fejezze be.

Lengyel István: Látogatás a nyolcvanéves Zádor Istvánnál 8. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. jan. 14.

Benczur Gyula, festő

MDh

Erdőben c. képével bővült
a Nemzeti Galéria tárlata.

Rókás Sándor: Új szerzemények 1960-ki

7. l.

NÉPSZABADSÁG, bp. 1962. ápr. 8.

Benczur Gyula MDK

Izabella főhercegnő arcképe

A Mücsarnok kiállitásából
Vasárnapi Ujság 19o2. 77o.o.

MDG

Benczur Gyula, festő

A Vidám Parkban, a Képek a magyar történelemből c. kiállításon eredeti Benczur kép is látható.

Havas Ervin: Az óriáskerék árnyékában

9. l.

NÉPSZABADSÁG, Gy. 1962. júl. 25.

MDK

Benczur Gyula, festő

Benczur szobát rendeznek be a nagy festő emlékére Benczurfalván. A faluban összegyűjtött emléktárgyak: rajzolóállvány, szalonbútor, egy rézveretes láda, régi falióra, távcső kerül az emlékmúzeumba.

-:Ma Lallottuk

2. l.

ESTI HIRLAP, bu. 1960. nov. 11.

B enczur Gyula festő M.D.K.

müveit a következő napokon árverezik

Nagy képvásárlási kedv az őszi IV. aukción

Magyar Nemzet 1961. október 5.3.1.

MDK

Benczur Gyula

kiállitás a Nemzeti Galériában. Mellékelten látjuk a müvész önarcképét.

Esti Hirlap 196 sz. 1958. aug. 22. 2 old.

M.D.K.

Benczur Gyula

A Képzőművészeti Alap kiadásában megjelent, illetve megjelenő: A művészet kiskönyvtára c. sorozatban beszámol egy-egy kötet a világhirü művészek életéről és müveiről. Ezek között szerepel Benczur Gyula is. A kötetek a művészek alkotásaiból közölnek reprodukciókat.

- r : Egy kitünő sorozat c. ismertetés a Könyvek között c. rovatban.
Film Szinház Muzsika. Bp. 1960. szept. 30. IV. évf. 40. sz. 44. l.

MDK

Benczur Gyula

A Művészeti kis könyvtár könyvet ad ki fenti művész életéről és munkásságáról.

Esti Hirlap 237 sz. 1958. okt. 9 2 old.

M. D. K.

BENCZÚR Gyula festő

a „Vajk"-hoz Hellósy Simon volt a modellje

Felvinczy Takáts Zoltán: Hellósy Simonról I.

Müvészettörténeti Értesitő 1961. 2-4. sz. 207-e.

207.

BENCZÚR Gyula festő M. D. K.

„Budavár visszavétele"
a millenniumi ünnepségekre

Farkas Zoltán: Csók István
Művészettörténeti Értesitő 1961. XIX. 2-4 sz 209.l.

209.

MDK

Benczur Gyula, 1844-192o

II.Rákóczi Ferenc szökése, of.

Bánat, cer.vázlat

Lótanulmány, of.

Árv.Közl. 1929. jun. 4.rk.sz. 16 l.

MDK

Benczur Gyula

Akt tanulmány

Akt kiáll. OMKT. Mücs. 1925. dec. 25. 1.

MDK

Benczur Gyula

Női aktok és gyermek aktok

Gyermek aktok

Gyermek akt

Akt kiáll. OMKT. Műcs. 1925. dec. 25. 1.

MDK

Benczur Gyula

Akt tanulmány

Akt kiáll. OMKT. Mücs. 1925. dec. 25. l.

MDK

Benczur Gyula

Salome, of.

Akt kiáll. OMKT. Múcs. 1925. dec. 7.1.

MDK

Benczur Gyula

Nő tükörrel, of.

Akt kiáll. OMKT. Mücs. 1925. dec. 8. 1.

MDK

Benczur Gyula

Nárcisz, of.

Akt tanulm. of.

Bachansnő, of.

Akt kiáll. OMKE. Műcs. 1925. dec. 8. 1.

NDK

Benczur Gyula

Hullámok játéka, of.

Bachansnő, of.

Akt kiáll. OMKT. Mücs. 1925. dec. 8. 1.

Benczur Gyula MDK

diszérmet kapott

Magyar müvészek kitüntetése az antwerpeni kiállitáson . Vasárnapi Ujság 1894. 500.o.

Benczur Gyula MDK

Mályvák közt c. festményéért a Trefort Ágoston
által alapitott aranyérmet kapta

Vasárnapi Ujság 189o 865 o.

M.D.K.

Benczur Gyula, festő

művei közül "Vajk Megkeresztelése","Rákóczi Ferenc elfogatása" és az "Ezredéves tisztelgés" cimüeket ajánlja megtekintésre érdemesnek:

Dénes Tibor: Précis de l'Histoire des Beaux-Arts en Hongrie, Debrecen, 1935. 14.old.

MDK

Benczur Gyula

Lyka K: A Műcsarnokból. Uj Idők, 1904. 2

X. 40. sz.

Benczur Gyula MDK

Szerecsen, olf.

Mücsarnok 1924. febr-márc.

Benczur Gyula

MDK

Hock János, olf.

Műcsarnok 1923. febr-márc.

M.D.K.

Benczur Gyula

"...Erős, ragyogó férfiportrait.." - dicséri a tárlatra vonatkozó beszámoló.
A cikk a kiállitás helyét és idejét nem közli.

Kárpát: Tavaszi tárlat c. közleménye.
Szinházi Elet. Bp. 1917. ápr. 1-8. VI. évf. 14. sz. 8. l.

Benczur Gyula MDK

Deo gratias
Dona nobis pacem
Sacramentum
Gloria in excelsis Deo
Kyrie eleyson

Műcsarnok 1924. febr_márc.

Benczur Gyula MDK

192o. jul. 16-án meghalt.

Képzőm.Főisk.Évk. 1921-22, 22-23, 23-24, 24-25.
Bp. 1926.

Szi

MDK

Benczur Gyula

Amorettek mályvák között, repr.

~~Vidéki centrumok~~. Képzőművészet, 1929. 19.sz.
99-102 l.

MDK

Benczur Gyula

Kakastolvaj kentaur, of. repr.

Képzőművészet, 1929. 19. sz. kép

MDK

Benczur Gyula

rajza a Bánk bánhoz

Petőfi költeményeinek uj diszkiadása. Vasárnapi Ujság. 1899. 821-2. l.

MDK

Benczur Gyula 1844-1920

Európa elrablása, of.

Ernst Muz. 43. aukc. 1929. dec.

46.1.

Benczur Gyula MDK

Müvészeti hirek

Mücsarnok 1899.26.sz.4o9-412.o.

MDK

Benczur Gyula, festö
/ 1844- 1920/

Diszmagyaros önarckép. Olf. Jelz.l.b.
"Benczur Gyula 1914".

Édeanyja arcképe. Olf. v. Jelz.nélk.

Gyermekeinek képmása. Olf. Jelz. l.b.
"Benczur München".

Mátyás fogadja a pápa követét. Olajvázlat. v.
Jelz.nélk.

Nücz.Sza l.Müv.Egy.-Székfv.Kpt. és Tört. Muz.uj szerzeményei. 1937/38. 1939 máj.-jun. Kat.

MDK

Benczur Gyula

Kitüntetett magyar ifjak. Vasárnapi Ujság, 1880.
52o.l.

MDK

Benczur Gyula

Müvészeti hirek. Mücs. 19oo.4.sz. 98.l.

Benczur Gyula

MDK

Budavár bevétele 1686-ban

Milcsarnok 1924. febr-márc.

MDK

Benczur Gyula

Magyar festők külföldön. Vasárnapi Ujs. 1888. 533 l.

MDK

Gorlon Modfest, 83-84 1. kép

MDK

Benczur Gyula

Jó-sziv. Az árvizkárosultak segélyezése.
Vasárnapi Ujság, 1888. 18.sz. 299 l.

MDK

Benczur Gyula

A bécsi menzetk. mükiáll. Vasárnapi Ujság, 1888.
300 l.

MDK

Benczur Gyula

Bernáth A: Az orosz és magy. müv. nemzeti sajátosságairól. Szabad Művészet, 1951.
345 l.

Benczur Gyula

N.Szal.- tiszteletbeli tag

xcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcxcx

N.Szal. 53. comp.kiáll. 1927. jan.

MDK

Bentzur Gyula

Zala György: Müvészek lakomája.

Mücsarnok. 1898. nov. 20. 16.sz. ~~[illegible]~~

144-145 l.

Benczur Gyula

Emlékére

Új szerzemények a Nemzeti galériában
Helyiipar és városgazdaság Bp. 1970.

MDK

Benczur Gyula, festő

Emlékkiállítása nyílt meg
Salgótarjánban.

— : o Benczúr Gyula . — ..

8.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. dec. 19.

'8t

MDK

Benczur Gyula, festő

Egy olajfestménynek kikiáltási ára 5000 ft az aukción.

—: Kié lesz a Rózsahordók

3.

ESTI HIRLAP, Bp. 1970. dec. 5.

MDK

Benczúr Gyula, festő

Megemlítve: „a történeti festészet jelentős alakja".

Lukácsy Sándor: Művészeti Lexikon A–E 496–498.

KÖNYVTÁROS, Bp. 1965. augusztus

XV/8.

Benczur Gyula, festő

A Pécsi Modern Magyar Képtár új szerzeményei: Képek jegyzéke: Benczur Gyula: "Nőrabló kentaur". olaj. 73+49 cm. Ltsz.: 68.18. Fekete repr. 4.sz. 228.old

ROMVÁRY FERENC: A Modern Magyar Képtár története Uj szerzemények I. 219.old

A Janus Pannonius Múzeum Évkönyve, 1967. Pécs, 1968

Bencsur Gyula

fiatalkori műve (1869) „Rákóczi Ferenc előfogatása" a budapesti Szépművészeti Múzeumban látható.

Gerevich T.: Monumenti Artistici Ungheresi All'Estero. Acta Historiae Artium, Budapest, 1970. 1-2 sz.

20 l.

Benczúr Gyula

1919 tavaszán, a művészeti akadémiai oktatás átszervezésekor rendelkezési állományba helyeztetett.

Rónay György: Intézkedések és tervek a művésznevelés megreformálására 1918-ban éa 1919-ben. Mivtört.Ért. 197o. 2.sz. 141-147. 1.

143. 1.

Benczúr Gyula

Az 191o-es években megreformálták a művészképzést, "de a régi mesteriskolai szellem az új felépítésben is lényeges hatást gyakorol, a központi vezetés mellett továbbra is megbizott Benczur, Stróbl, Deák-Ébner és Székely függetlenitett igazgató-tanárok ...tevékenysége nyomán, Az akadémikus nevelési módszereken az egységes szervezet új rektora, Szinyei Merse Pál sem tud változtatni.

Rónai György: Intézkedések és tervek a művésznevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Művtört.Ért. 197o.2.sz. 141-147. l.

141. l.

Benczur Gyula

ünnepélyes rehabilitálására utasítja a V.K.M.
a Képzőművészeti Főiskolát.

Rónay György: Intézkedések és tervek a művészetnevelés megreformálására 1918-ban és 1919-ben. Mivtört.Ért. 1970.2.sz. 141-147. l.

146. l.

Bencsur Gyula

tanitványa Kernstok Károly.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970. 363 l

3357.

Benczur Gyula

„Ülve alvó női akt," olaj, vászon, 113, x 92 cm.; Selinko Géza gyűjteménye. 164 sz. reprodukció.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970.

Bjenczur Gyula.

„Mikszáth Kálmán", 1910., olaj, vászon, 107 x 77.5 cm., M. Tudományos Akadémia. 116. sz. reprodukció.

Lyka Károly: Vándorlásaim a művészet körül, Budapest, 1970.

1) Benczúr Gyula
festő

1844–1920. Pályája kezdetén a magyar ~~tör~~ történelmi témák felé fordul. Pilotynál tanul. Ekkor festi: „Hunyadi László búcsúja"-t. /1866/
1867 „II. Rákóczi Ferenc elfogatása" /Bukarest, Szépműv. Múz./
A magyarországi műv. tört. I, 418.
Corvina 1970.

2) Benczúr Gyula
festő

Történelmi festménypályázaton „Vajk megkeresztelése" c. művével vett részt, elnyerte az I. díjat. 1875-ben fejezte be a kompozíciót.

1870 – 1880-as években kisebb méretű képei

A magyarországi műv. tört. I., 419.
Corvina 1970.

3) Benczúr Gyula
festő

XV. Lajos intim életéből. Ekkor „Bacchánsnő" /1881./

1896 „Budavár visszavétele".

Pannói a budavári palota számára /1910-es évek/. Csak rázlatai maradtak.

A magyarországi múv. tört. I. 419.

Corvina 1970.

4) Benczúr Gyula
festő

Archépei: „Etelka" /1871/, „Gyermekei négyes portréja" /1882/, a) „Első Magyar Biztosító Társaság jubileumi képe" /1883 ismeretlen helyen/. „Károlyi Lászlóné archépe", „Fekséje portréja" /ostrom alatt elpusztult/, A magyarországi műv. tört. I. 420. Corvina 1970.

5) Benczúr Gyula
festő

„Millenenni hódolat" /1899-1909/.

1883-tól a Kedvéért létrehozott festő-mesteriskolát vezette.

A magyarországi műv. tört. I. 420.
Corvina 1970.

Benczúr Gyula
festő

Hunyadi László búcsúja 1866 o.v. 147X121cm.
Budapest MNG. Repr.

Vajk megkeresztelése. 1875. o.v. 360X243cm.
Budapest MNG. Repr.

Budavár visszavétele 1866-ban (részlet). 1896.
(ekiegyen kép mérete 356X705cm) Budapest MNG.
Repr.

A magyarországi műv. tört. II. Képm. 636, 637, 638
Corvina 1970

Benczúr Gyula

festő

~ résztott a millenenni kiáll. -on a Mű-

barnokban.

A magyarországi műv. tört. I. 449.

Corvina 1970.

Benczúr Gyula
festő

~ ról: Homér L. disszertációja / Bp. 1938 /

A magyarországi műv. tört. I. 441.
Corvina 1970.

MDK

Benczur Gyula

Bacchánsnő, vázlat. Repr. (Mauthner Zoltán tul.

Magyar Művészet, 1925. 386.l.

MDK

Benczur Gyula

/d.m./: Téli tárlat. Magyarország 1939. jan. 29.

MDK

Benczur Gyula

Paur G.: Magyar művészek kiáll. a Műcsarnokban. Vasárnapi Ujság 1898. 914.l.

MDK

Benczur Gyula

Trefort Ágoston, repr.

KMTárs. 1941. nov. arcképkiáll. kat.

MDK

Benczur Gyula

A Képzőm. Társ. közgyülése. Müvészet 1911. 164.l.

MDK

Benczur Gyula

A Főv.képtárban Benczur hatalmas vászna, amelyen Buda visszafoglalását (1686) ábrázolja.

Cikk: Budapest szfőv.képtára.

Képzőművészet, 1933. 227-228.lap

Bencsur Gyula

A XCV. képtárban Bencsur Metalmes vésnök, ismeretlen
Buda visszafoglalását (1686) ábrázolja.

CIKK: Budapest szerv.képtára.

Képzőművészet, 1953. 227-229.lap

MDK

Benczur Gyula

gr. Károlyi Lászlóné, repr.

Kőszegi L.: A nagy magyar festők és helyzetük a XIX. század mütörténetében. Képzőművészet 1932. VI. évf. 48. sz. 52.l.

MDK

Benczur Gyula

szobrát készitette Zala György

Mücsarnok 1932. febr.-márc. kiáll. kat.

MDK

Benczur Gyula

Művészet 1914. 230.l.

MDK

Benczúr Gyula

Budavár visszafoglalása 1686-ban, c.festménye.
Képzőm.Társ.műlapja 1897.

SzmKT 50 155.1.

MDK

Benczur Gyula

szobra, készitette Kisfaludi Strobl Zsigmond. A szegedi Pantheonban elhelyezett szobormü. Repr.

Pásztortüz. 1931. jan. 11. XVII. évf. 1. sz.

MDK

Benczur Gyula

Narcissus

Képzőművészet 1933. 58. sz. 60.l.

MDK

Benczur Gyula

Hullámok játéka, repr.

Uj Magyarság 1934. okt. 14.

MDK

Benczur Gyula

Müvészet 1917. 7o.l.

MDK

Benczur Gyula

/T.D./: Uj történeti anyagát mutatta be a Székesfővárosi Képtár. Esti Ujság 1940. aug. 17. 1o.l.

Benczúr Gyula

Karl von Piloty tanitványa
Münchenben

THE HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. VII. No. 2. 1941
(Petrovics Alexis)

MDK

Benczur Gyula, festöm.

a 100 aranyos dijat "Szent István megkeresztelteltetése" c. müve nyerte.

A történeti képpályázat.

Vas.Ujs. 1870. 593.l./Ellenör" közzétette./

Benczur Gyula
festő

M.D.K.

Méltatás

Zolnay László: Franck Frigyes művészete
Művészet, 1964. január - 18 lap

MDK

Bemczur Gyula, festöm.

A gróf Karacsonyi-hagyatékban szerepel.
1907-ben örökitette meg egykori tulajdonos képét:

Andrássy Karolina grófnö portréja.
/Tiszteletdija annak idején tizenkétezer aranykorona volt./

Árverési Közlöny. 1938. 1.rk.sz.

MDK

Benczur Gyula, festőm.

Alvó akt. Repr.
Ernst Vilmos ur gyüjt.-ből.

Képzőművészet. 1929. évf. 169.l.

MDK

Benczur Gyula festöm.

a Hunyadi-terem részére festette a Mátyás király életéből vett jeleneteket.

Képek és szobrok a királyi palotában.
Magy. Ip.müv. 1905. 167.l.

Benczur Gyula MDK

Gyermektanulmány, ceruza

Dictandó, toll

Tanulmány Budavára visszavételéhez I-II toll,ceruz

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Benczur Gyula MDK

Három gyermekfej, ceruza

Tanulmány egy üvegfestményhez, ceruza

Vénus, vörös kréta

Gyermekfej,ceruza

Müncsenek 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Benczur Gyula MDK

Parasztnő, ceruza

Olga, ceruza

Női akttanulmány, ceruza

Draperiatanulmány, ceruza

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

MDK

Benczur Gyula

Guggoló nő, ceruza

Alvó szerzetes, ceruza

Tanulmány, szénrajz

Madonna tanulmány, ceruza

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Benczur Gyula

MDK

Stuart Mária, ceruza

Ülő férfi, ceruza

Tanulmány a nevető Faunhoz, vörös kréta

Szt. István megkeresztelése, tollrajz

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása

Benczur Gyula MDK

Fekvő nő, ceruza

Fekvő női akt, ceruza

Tanulmány a Budavár visszavételéhez, ceruza

Drapériatanulmány, ceruza

Mücsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai müvek nemzetközi kiállitása

Benczur Gyula MDK

Tanulmányfej, vörös kréta

Műcsarnok 1909. akvarellek, pasztellek és grafikai művek nemzetközi kiállitása.

MDK

Benczur Gyula

A Mücsarnok őszi kiállitására kitüzött pályadijak.
Vas.Ujság 1885. 792.l.

MDK

Benczur Gyula

A vészharang

A "Segitség" emlék-album.Vas.Ujs.1887.34.sz. 567.l.

Benczur Gyula festő M.D.K.

Müve a visszakapott képek között

Várkonyi Tibor :Ma visszakapjuk Ausztriától az alt-
ausseesi sóbánya 135 képét

Magyar Nemzet 1963. novemberr 20. 5. 1.

Benczur Gyula festő M.D.K.

Az arckép modellről fényképet készitett.

Genthon István: Ferenczy Károly Bp. 1963. 28.1.

Benczur Gyula

A nemzet hódolása a király előtt, olf.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Benczur Gyula MDK

Dr. Elischer Gyula arcképe

Mücsarnok 1902.
A bpi. Orvosszövetség Mükiállitása

Benczur Gyula MDK

Ottelo

Mücsarnok 19o2.

A bpi. Orvosszövetség Mükiállitása

Benczur Gyula MDK

gróf Andrássy Gyula arcképe

Pajkos barna Amor

Dr. Falk Miksa arcképe

Szt. János

Műcsarnok 1902.

A Bpi. Orvosszövetség Műkiállitása

Benczur Gyula MDK

Az első m.ált.biztositótársulat alakuló közgyülése

Juno pávája

Dubarry és XV. Lajos

Mars sisakja

Mücsarnok 19o2.

A Bpi. Orvosszövetség Mükiállitása

Benczur Gyula MDK

Kedvenceim

Női arckép

Pajkos szőke Amor

Venus galambjai

Műcsarnok 1902.

A Bpi. Orvosszövetség Műkiállitása

Benczur Gyula, festő M.D.K.

terovázlatait a lipótvárosi bazilika, szentélyében elkalmazandó 5 képre az építőbizottság elfogadta. Egy-egy festmény tisztelet-díja 6000 frt. tesz.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1897 XVIII. évf.

jun. 23. sz. 5. old.

Benczur Gyula, festöm.

"Mályvák közt" 189c. - Állami aranyérem.

" "Mályvák közt" 189c. - Társulati 3cc ft-os mülap-dij.

Műcs. -OMKT. Tavaszi kiáll. 19cc. Kat. 13.1.

Benczur Gyula, festöm.

Bacchans nö. 1882. - Társulati 2oo db. 4 ft-os aranyból álló müvészi nagy dijjal kitüntetve.

Mücs. -OMKT. Tavaszi kiáll. 19oo. Kat. 13.1.

MDK

Benczur Gyula, festőm.

557. Dr. Elischer Gyula arczképe.

Mücs.

A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902
Kat. 52.l.

MDK

Benczur Gyula

Művészet 1916. 4.l.

Beneczur Gyula

The Hungarian Quarterly Vol. I. No 1. 1936
(François Gachot)

MDK

Benczur Gyula

Mátyás király figadja a pápa követét, repr.

Rónay K.: A Székesfőv. Képtár 1937/38.évi uj szerzeményei. Képes Krónika 1939. jun. 11.

MDK

Benczur Gyula

A Szinyei Merse Pál Társaság kiállitása Brüsszelben.
Magyar Művészet 1926.5.sz. /Etoile Belge, jun.1./
299.l.

MDK

Benczur Gyula

A Nemesné-féle ösztöndij nyertese. Müvészet 1918. 44.l.

MDK

Benczur Gyula

Gróf Batthyány Elemér arcképe, repr.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll. kat.

Benczur Gyula MDK

gr. Dessewffy Aurél arcképe, repr.

Műcsarnok 1910/11. téli kiállitás

Benczur Gyula MDK

Cleopatra, repr.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Benczur Gyula

A velencei magyar kiállitás. Ország-Világ 1909.
237.l.

MDK

Benczur Gyula

Rónay K.:"Derü a müvészetben" kiáll. a Mücsarnokban.
Képes Krónika 1939. ápr, 16. 63-64.l.

MDK

Benczur Gyula

Három téli kiáll. Ernst-muzeum. Művész-Élet 1933. II.2.sz. 4.l.

Benczur Gyula MDK

Tisza István, olf.

Narcis, olf.

A vén kópé, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Benczur Gyula MDK

Dr. Wekerle Sándor, olf.

Mücsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

Benczur Gyula MDK

A bőgö szerenádja, olf.

Cleopatra, olf.

Kauser József müépitész, olf.

Műcsarnok 1911/12. Jubiláris kiállitás

MDK

Benczur Gyula, festöm.

Akttanulmány. Repr.

dr. Pipics Zoltán: Adalékok a Társulat történetéhez.
Évk. KMT.1928. lo7.1.

Benczur Gyula, festöm.
nem
a Tiszavidék megnevezett uri otthonának, hol a Liszt muzeum végtelenül értékes ill. érdekes gyüjteménye van felhalmozva- háziasszonyáról festett elegáns beállitásu fiatalkori portréja.

P.J.-né: Lisztmuzeum az Alföldön.
Magyar Nemzet. 1940. szept. 3. 4.l.

MDK

Benczur Gyula, festöm.

müvészetét a tárlaton egy tanulmány jelenti, amely a "Vajk keresztéles" c. ismert és hires kompoziciához készült

A városi müvész-sorsjáték kiállitása.
Müvészet. 1915. 337-338.l.

Benczur Gyula

EDK

Karácsonyi Jenő gróf, olf.

Mücsarnok 1907/8. téli kiáll.

Benczur Gyula

MDK

Női arckép, olf.

Műcsarnok 1907/8. téli kiáll.

Benczur Gyula

MDK

Szalay Péter államtitkár, repr.

Műcsarnok 1907. tavaszi kiáll.

MDK

Benczur Gyula, festőm.

Erzsébet királyné arcképe. Olf.
/A képet Ferenczy Ida, Erzsébet királyné udvarhölgyének ajándékozta a király./

Mücs.- OMKT. Tavaszi kiállitás. 1900. Kat. 29.1.

MDK

Benczur Gyula, festőm.

Gróf Batthyány Lajosné Andrássy Ilona grófnő arczképe. Olf. Mgt.

Mücs. -OMKT, Tavaszi kiállitás. 1900/. Kat. 36.1.

MDK

Benczur Gyula, festőm.

Reprodukció: Erzsébet királyné arcképe.

Műcs.-OMKT Tavaszi kiállitás. 1900. Kat. függelék

MDK

Benczur Gyula

Magyar Nemzeti Müvészet 1938. 4. sz. 74.l.

MDK

Benczur Gyula, festöm.

a festö-mesteriskola igazgatója a nyarat ambachi nyaralójában tölti, hol sok megkezdett képét fogja befejezni.

Müvészek nyaralása.
Magyar Müvészet.1900.aug.1. 876.l.

MDK

Benczur Gyula

Benczur Gyula alkotása egy arckép, Stróbl Alajos művészről festette, mint ulánus főhadnagy.

Gyöngyösy Nándor: A mai magyar művészet. Bpest.1916. 21.l.

MDK

Benczúr Gyula

A lipótvárosi bazilika fali képeinek elkészitésével, az országos képzőművészeti tanacs, Benczúr Gyula művészt óhajtja megbizni.

Cikk: A fővárós két nagy temploma.

Vasárnapi Ujság, 1894. 41.évf.40.sz. 665,666.l.

Benczur Gyula, festöm. MDK

"Napkeleti Bölcsek" szép kompoziciója kész oltárkép.

Árverési Közlöny, 1939. 4.rk.sz. 8.l.

MDK

Benczur Gyula, festöm.

Enyelgés. A müvész müncheni idejéből való.

Juniusi aukciós-tárlat.
Árv. Közl. 1940. 3.rk.sz. 10.l. Árv.Csarn.

MDK

Benczur Gyula

Ungarische Allgemeine Landesausstellung 1885.
c. plakát repr.

Magyar Plakát-Történeti Kiallitas.1960.
Műcsarnok. Kat.

MDK

Benczur Gyula

Müvész Élet 1933. 2. sz. 4.l.

Benczur Gyula, festöm. MDK

Bacchans nö. 1890. Társ. 200 db.4ft-os arany-
ból álló müvészi nagy dij.
Mályvák közt. 1890. Állami aranyérem.

OMKT.-Vándorkiállitás. 1910.szept.8.-dec. 27.Eger,
Miskolc,Kassa, Eperjes.S.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyös.
Kat. 61.l.

MDK

Benczur Gyula, festöm.

Mályvák közr. 1890. Társulati 300 ft-os mülap-dij.

OMKT.-Vándorkiállitás. 1910. szept. 8.-dec. 27. Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, A.a.ujhely, Debrecen, Gyöngyös. Kat. 61.l.

Benczur Gyula MDK

Szalay Péter államtitkár arcképe, olaj

Mücsarnok 1907. tavaszi kiáll.

Benczur Gyula MDK

Samassa József dr. egri biborosérsek arcképe,
repr.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll.

MNK

Benczúr Gyula, festőm.

A három ve fennálló Művészeti Muzeumok Barátainak Egyesülete/ a régi "Muzeumbarátok Egyesülete" elődje volt/ - komoly értékeket szerzett két művészeti muzeumunknak.

B.Gy. -nak n övéréről festett arcképét, mely valóságos gyöngye a művészetének.

XXXXXXXX Magyművészképm. 3.1. ,4.1.

Benczur Gyula MDK

Samassa József bibornok egri érsek, olf.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetközi kiáll.

Benczur Gyula MDK

Andrássy Géza gróf, olf.

Mücsarnok 1906/7. téli nemzetközi kiáll.

MDK

Benczur Gyula, festöm.

12. I.Ferenc József Ö Felsége. Repr.

Képzöm. Társ. 1904. Tav. kiáll. Kat.

MDK

Benczur Gyula, festöm.

165. Venus galambjai. Repr.

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat.

MDK

Benczur Gyula, festőm.

162. Kedvenczeim. Repr.

Mücs. - A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat.

Benczur Gyula, festöm.

6. Ikervári chrysanthemum. Repr.

KMT. 1912. Tav. kiáll. Kat.

MDK

Benczur Gyula, festőm.

22. Gr. Károlyi Tibor arczképe. Repr.

Képzőm. Társ. 1897/98 téli kiáll. Tárgym.

MDK

Benczur Gyula / 1884-1920/

Ungarische Allgemeine Landesausstellung 1885.,
104x76 OSZK

Budapest Székesfőváros Jubileumi Kiállitasa
é.n., 100x98 OSZK

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.
1960. Műcsarnok. Kat. 14.1.

MDK

Benczur Gyula / 1884-1920/

Ezredéves Országos Kiállitas 1896., 121x90
OSZK

Magyar Plakát-Történeti Kiállitás.
1960. Műcsarnok. Kat. 14.1.

MDK

Benczur Gyula

D.Rózsaffy: Une promenade rapide au Musée des Beaux-Arts. A Mügyüjtő 1928. 8-9. sz.

MDK

Benczur Gyula

Báró Ullmann Adolf arcképe, of.

Scherzo, of.

Fiatalkori önarckép, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgyv. Műcsarnok 1921. 4.l.

MDK

Benczur Gyula

Báró Harkányi Frigyes arcképe, of.

Dr. báró Wlassics Gyula arcképe, of.

Szalay Péter arcképe, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 4.l.

MDK

Benczur Gyula

Dr. Berzeviczy Albert arcképe, of.

Ormódy Vilmos arcképe, of.

Petőfi Sándor arcképe, of.

Benczur Gy. és tanitványai kiáll. tárgym.
Mücsarnok 1921. 4.l.

MDK

Benczur Gyula

Két szerzetes, of.

Tryton és a Nereydák, of.

Gróf Zichy Nándor arcképe, of.

Benczur Gy. és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 4.l.

MDK

Benczur Gyula

Az álom, of.

Dr. Wekerle Sándor arcképe, of.

Perseus és Andromeda, of.

Benczur Gy. és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 4.l.

/

MDK

Benczur Gyula

Idyll, of.

Gróf Batthyány Lajosné arcképe, of.

Szerecsen férfi, of.

Benczur Gy. és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 4.l.

MDK

Benczur Gyula

Gróf Károlyi Lászlóné arcképe, of.

Gróf Károlyi Gyula arcképe, of.

Narciss, of.

Benczur Gy. és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 4.l.

MDK

Benczur Gyula

A vén kópé, of.

Gróf Tisza Lajos arcképe, of.

Bachansnő, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 5.l.

MDK

Benczur Gyula

Tisza Kálmán arcképe, of.

Zita királyné arcképének vázlata, of.

Széll Kálmán arcképe, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 5.l.

MDK

Benczur Gyula

Az Első Magy. Ált. Biztositó Társaság alakuló ülése /1883/. Of.

Gróf Andrássy Gézáné arcképe, of.

Vadászat Fontainebleuban, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 5.l.

MDK

Benczur Gyula

Budavár bevétele 1686-ban, of.

Dreher Jenőné és leánya arcképe, of.

Bünbánó Magdolna, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 5.l.

MDK

Benczur Gyula

Herceg Esterházy Pál arcképe, of.

A diadalmas Mátyás király, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 5.l.

MDK

Benczur Gyula

Bronz mellszobra, készitette Zala György

Báró Weisz Manfréd arcképe, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 5.l.

Benczur Gyula MDK

Izabella főherdegnő arcképe, repr.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

MDK

Benczur Gyula

A Szépműv.Muz.magyar része, Benczur Gyula hagyatékából négy képpel gyarapodott,amelyeket az elhalt özvegytől örökölt a múzeum.

Cikk: A Szépművészeti Múzeum gyarapodasa.

A Műgyüjtő, 1928. 11.sz. 327.l.

MDK

Benczur Gyula

Illusztrációi, az "Osztrak-Magyar Monarchia irasban és képben" hon- és népismertető vallalatnak Magyarországot illető részébol a III. k. 11.füzetében.

Vas.Ujs. 1892. 36.sz. 620.1.

Benczúr Gyula

A Petrő-gyűjteményben lévő képei kiállítva a Herman Ottó Múzeumban.

emlékezés.

Napjaink, 1963. 8. szám, 4. lap.

MDK

Benczur Gyula

153 db vázlat és rajz /Kéz-és lábtanulmányok, drapériatanulmányok, kompoziciók és illusztrációk./

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 14.l.

Molk

Benczur Gyula

Hunyadi László búcsúja (1861.)

11 kép

Kovács Éva: Magyar művészet az olajfestés korában
Bp. 1962 17. l.

M.D.K.

Benczur Gyula

"Világhirü festmények budapesti palotákban" c. cikksorozat III. közleménye hiányos, igy csak emliteni lehet annyit, hogy gróf Teleki Sándorné budai lakásán szerepel a müvésznek egy portréja. /A hiány később kerül feldolgozásra./

Szinházi Élet. Bp. 1928. jan. 1-7. XVIII. évf. 1. sz. 68-69. lap.

Benczur Gyula, festöm.

69. "Budavár visszafoglalása" Repr. 146.1.
Fővárosi Képtár.
Nemcsak elsö mesterétöl,Piloty-tól, hanem Rubens-böl. Velence müvészetéböl is meritett.
Fenti alkotás egyik legnagyobb müremekünk.
Nagyszabásu történeti illeusztráció, széles elöadásban,káprázatos szinekkel megfestve.
A milleniumi évek lelkesedése és önfeledt életörömé sugárzik róla.

Ambrózy:A magyar csatakép. 146.1.
Ambcsata

Benczur Gyula, festöm.

Wagnerrel egy uton jár, de eklekticizmusával gazdagabb skáláju mester B.Gy. a reprezentativ történeti képek nagymestere.A 80-as évek vezetö müvésze e téren. A történeti festészetet utána el nem ért magasságba emelte. Fölényes rajztudása,szinekben, formákban tobzodó életöröm és optimizmusa kiáltó ellentéte Székely Bertalan tragikus beállitottságu lelki alkatának.

Ambrózy:A magyar csatakép.
Ambcsata

MDK

Benczur Gyula, festőm.

tulajdonát képező eredeti Velazquez-festmény mely Baltazar Carlos infánst ábrázolja, volt a Velazquez- kiállitás legérdekesebb és legbecsesebb darabja.

Művészeti Hirek. -
Műcsarnok. 1899. 27. sz. 423.l.

MDK

Benczur Gyula

Lipicai kófej

Lótanulmány /törzs/.

Lipicai lófej /tanulmány/.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 14.1.

MDK

Benczur Gyula

Erdőrészlet /vázlat/.

II. Lajos bajor király kedvenc pávája

Pej lófej /Judit/.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 14.l.

Бенсаит Фуад

Бюджет /халат/.

II. Гаджи бедэл кизлу кодуно гаджа

Раз Ібгеі /Умит/.

Бенсаит Фуад ев тамбуйуел киділ. тагъуи.
Мсентяок 1921. 14.1.

MDK

Benczur Gyula

Szürke ruhás nő az erdőben

Szent István oktatja Imrét/vázlat/.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Műcsarnok 1921. 13.l.

MDK

Benczur Gyula

Fiu tanulmányfejek

A Magyar Tudományos Akadémia plafonjának vázlata

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 13.1.

MDK

Benczur Gyula

A márványmenyasszony

Zách Klára /vázlat/

Fatörzs tanulmány

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Műcsarnok 1921. 13.l.

MDK

Benczur Gyula

Mária Terézia a pozsonyi országgyülésen

A szent Márk székesegyház oszlopai Velenceiában

Önarckép /az uffici képtár arcképének másodpéldánya/

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 13.1.

MDK

Benczur Gyula

Fatörzsek az erdőben

Vulkán mühelyében /vázlat/.

A Szent István templom szentélyének plafonvázlata

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 13.1.

MDK

Benczur Gyula, festöm.

Pap Henrik rézkarcba vitte át :

Tisza Kálmán arcképe c. festményét.

Műv.-OMKT Bruck L., Mihalik D., Pap Henrik hagyat. kiáll.-a 1911.okt. Kat. 37.l.

MDK

Benczur Gyula

A vén szamár, of.

Lánczy Leó arcképe, of.

Mátyás király fogadja a pápa követét, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Mücsarnok 1921. 5.1.

MDK

Benczur Gyula

Báró Kornfeld Zsigmond arcképe, of.

Báró Ullmann Ferenc arcképe, of.

Liptóujvári Strobl Alajos: Benczur Gyula bronz mellszobra

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 5.l.

MDK

Benczur Gyula

Domony Móricné arcképe, of.

Hock János, of.

Isten velünk - ki ellenünk, of.

Benczur Gy. és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 3.1.

MDK

Benczur Gyula

Tanulmányfej, of.

Szerecsenfej, of.

XV. Lajos és Dubarry grófnő, of.

Benczur Gy. és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 3.l.

MDK

Benczur Gyula

Salome, of.

Gróf Tisza István, of.

Családi kép, of.

Benczur Gy. és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 3.l.

MDK

Benczur Gyula

Trefort Ágoston arcképe, of.

XV. Lajos és Dubarry grófnő, of.

Nő tükörrel, of.

Benczur Gy. és tanitványai kiáll. tárgymutató.
Mücsarnok 1921. 3.l.

MDK

Benczur Gyula

Albrecht főherceg, of.

Női akt palattán, of.

Mikszáth Kálmán arcképe, of.

Benczur Gy. és tanitványai kiáll. tárgymutató. Mücsarnok 1921. 3.l.

MDK

Benczur Gyula

Alvó táncosnő, of.

Samassa bíboros érsek arcképe, of.

Benczur Gy. és tanitványai kiáll. tárgymutató. Mücsarnok 1921. 3.l.

MDK

Benczur Gyula

Vajk keresztelése, of.

Herceg Esterházy Miklós arcképe, of.

Benczur Gy. és tanitványai kiáll. tárgymutató. Mücsarnok 1921. 3.l.

MDK

Benczur Gyula

Vajk megkereszteltetése, of.

Dr. Elischer Gyula arcképe, of.

Gróf Andrássy Tivadar vadászruhában, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 4.l.

MDK

Benczur Gyula

Gróf Andrássy Aladár arcképe, of.

Mályvák között, of.

Gróf Karácsonyi Jenő arcképe, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 4.l.

MDK

Benczur Gyula

Hunyady László bucsuja, of.

Gróf Karácsonyi Jenőné arcképe, of.

Patrona Hungariae, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 4.l.

MDK

Benczur Gyula

I. Ferenc József, of.

Erzsébet királyné, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Műcsarnok 1921. 6.l.

MDK

Benczur Gyula

Rudolf trónörökös, of.

Az ezredévi hódolás I. Ferenc József király és Erzsébet királyné előtt. Of.

Rudolf trónörökös, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 6.l.

MDK

Benczur Gyula

László főherceg arcképe, of.

Zita királyné, of.

Ottó trónörökös, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 6.l.

MDK

Benczur Gyula

Kecskebak

Dachaui tájkép

Részlet a szent Márk székesegyházból Veneziában

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 13.1.

MDK

Benczur Gyula

A diadalmas Mátyás

Mátyás királlyá választása a Duna jegén

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Mücsarnok 1921. 13.1.

MDK

Benczur Gyula

Mátyás és Beatrix esküvője

Mátyás és Holubár

Mátyás művészei körében

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Műcsarnok 1921. 13.l.

MDK

Benczur Gyula

Mátyás tudósai körében

Mátyás fogadja a pápa követeit

Mátyás az igazságos

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 13.1.

MDK

Benczur Gyula

Napkeleti bölcsek Jézusnál

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Mücsarnok 1921. 13.1.

MDK

Benczur Gyula

Sacramentum

Dona nobis pacem

Deo gratias

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Műcsarnok 1921. 13.1.

Benedictus Gyula

Sacerdotium

Dona nobis pacem

Deo gratias

Benedictus Gyula se tanítványai kísérik. Szegvár.
Mcccxxxvi 1921. I.J.L.

MDK

Benczur Gyula

Az elhagyott kedves, of.

Kirie eleyson

Gloria in excelsis Deo

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Mücsarnok 1921. 12.l.

MDK

Benczur Gyula

Szent János fej, of.

Öreg asszonyfej, of.

Klinkowström rajztanár arcképe, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Műcsarnok 1921. 12.1.

MDK

Benczur Gyula

Rózsák, of.

Charon, of.

Petneházy, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Mücsarnok 1921. 11.l.

Roscoe Gyula

Roseau, of.

Charron, of.

Petheram, of.

Roscoe Gyula és testvérnyai vidáli. tárgyam.
Miscarnon 1921. II.1.

MDK

Benczur Gyula

Modern magyar festőművészek 12o.l.

MDK

Benczur Gyula

Gróf Dessewffy Aurél arcképe, of.

Pipacsok a buzában, of.

Budai Goldberger Leó arcképe, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Mücsarnok 1921. 6.l.

.

MDK

Benczur Gyula

A müvész édesanyja, of.

Önarckép, of.

A müvész édesatyja, of.

Benczur Gy. és tanitványai kiáll. tárgym.
Mücsarnok 1921. 3.l.

MDK

Benczur Gyula

Az ezredéves hódolás első vázlata, of.

Vénusz születése, of.

Dreher Jenő arcképe, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Mücsarnok 1921. 5.1.

MDK

Benczur Gyula

Nessus és Deianira, of.

Budavár visszafoglalásának vázlata, of.

A falurossza, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 6.l.

A

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

MEGHÍVJA ÖNT

BENCZUR GYULA

EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK

1958. AUGUSZTUS HÓ 18-ÁN, HÉTFŐN DÉLELŐTT 11 ÓRAKOR

TARTANDÓ

SAJTÓFOGADÁSÁRA

Fk. Pogány Ö. Gábor 5514 m Minőségi-ny. Fv. Draschitz R.

A

MAGYAR NEMZETI GALÉRIA

MEGHÍVJA ÖNT

BENCZUR GYULA

EMLÉKKIÁLLÍTÁSÁNAK

1958. AUGUSZTUS HÓ 19-ÉN DÉLELŐTT 12 ÓRAKOR TARTANDÓ

MEGNYITÁSÁRA

A kiállítást megnyitja:

Pór Bertalan

kétszeres Kossuth-díjas festőművész,
a Magyar Népköztársaság kiváló művésze

Fk. Pogány Ö. Gábor 5514 m Minőségi-ny. Fv. Draschitz R.

MDK

Benczur Gyula

Genthon I.: A muzeumbarátok kiállitása. Napkelet 1934. 237.l.

MDK

Benczur Gyula

Munkácsy festményei a párisi kiállitáson. Vasárnapi Ujság 1900. 238.l.

MDK

Benczur Gyula

Műcsarnok 1909. tav. kiáll. kat. 44.l.

MDK

Benczur Gyula

Müvészet 1913. 325.l.

MDK

Benczúr Gyula dr.

Boglári Simon Jakab arcképe, c. műve. Repr.

KMT 1916.tav.kiáll.

MDK

Benczúr Gyula

Tervrajz a Szt.Istvan bazilika kupolajanak középső mozaikjához (toll- és krétarajz, özv. Benczúr Gyulané aj.) c. művével gyarapodott a Szépműv.Múz.

Cikk: A Szépműv.Múz.gyarapodasa 1925-ben.

Magyar Művészet, 1926. 1.sz. 41.l.

MDK

Benczúr Gyula

Mályvák között c.műve az Orsz.Magy.Képzőm.Tars. műlapja 1892-ben.

SzmKT 50 154.1.

MDK

Benczur Gyula, festöm.

Erzsébet királynéról készitett s e lapban már bemutatott arcképe, melyet Ő Felsége a király a az nagyasszony udvarhölgyének, Ferenczy Idának ajándékozott ~~xxxxxx~~.

Tavaszi kiállitás a Mücsarnokban.
Vas.Ujs. 1900. 47.évf.15.sz. 231.l.

MDK

Benczúr Gyula

Szent István keresztelése. Saját festménye után rajzolta Benczúr Gyula. Az Orsz. Magy. Képzőm. Tars. műlapja 1881.

SzmKT 50 153.1.

MDK

Benczúr Gyula

Balatoni halász.Festette Benczúr Gyula.Rézre karcolta Maratoni József. Az Orsz.Magy.Képzőm Társ.műlapja 1866.

SzmKT 50 152.1.

MDK

Benczur Gyula

Strobl főhadnagy, repr.

KMT. 1915/16. téli kiáll. kat.

MDK

Benczur Gyula

Uj illusztrált Petőfi-kiadás. A Hét 1903. II. félév. 820.l.

Benczur Gyula MDK

Férfiarckép, olf.

Mücsarnok 192o. tavaszi kiállitás

MDK

Benczur Gyula

Gergely I.: Budapest szfőv. ujabb szerzemé-
nyeinek kiáll. Képzőművészet 1932. 52. sz.
152.l.

MDK

Benczúr Gyula

Benczúrfalván festette, de nem fejezte be a "Fehér szarvas regényét", itt festette fehérsapkás "Önarcképét" és "Vissza a paradicsomba" c. művét.

Neogrády Istvan: Benczúrfalva.

Evk.KMT. 1930. 77-84.l.Képekkel.

MDK

Benczúr Gyula

1912-tól 1920-ig Benczúrfalvan készult művei: "Szt. Sebestyén", "Venus és Hercules", "Jatszó faunok", "A tolvaj", "Farkassal kuzdo Centaur", mely utóbbi csak rajzban maradt meg a vásznon.

Neogrády Istvan: Benczúrfalva.

Evk.KMT. 1930. 77-84.l. Képekkel.

MDK

Benczúr Gyula

1912-től 1920-ig Benczúrfalvan készult művei: "Páni félelem", "Európa elrablas", "Vén szamár", "Orpheus és Euridike", "Noli me tangere" "Krisztus az olajfák hegyén", "Aki az első követ dobja".

Neogrády István: Benczúrfalva.

Evk.KMT. 1930. 77-84.l.Képekkel.

MDK

Benczúr Gyula

1912-től 1920-ig Benczúrfalvan készült művei: gróf Zichy Nándor arcképe, Ormódi Vilmos arck. itt maradt befejezetlenul utolsó műve:Weiss Manfréd arcképe is.

Neogrády István: Benczúrfalva.

Evk.KMT.1930.77-84.l. képekkel.

MDK

Benczur Gyula, festöm.

Klimkovics Béla tanitványa volt.
Ennek arcképét is megfestette.

K.L.: Klimkovics Béla.
Művészet. 1914. 456.l.

Benczur Gyula, festőm.

Benczur portréja a lakásban.
XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX/Petőfi szülőháza./

Petőfi régi szobra az ev. iskola előtt és az uj szobor, amelyet még nem lepleztek le.
/Ki az alkotója?/

Petőfi emléke Kiskörösön.
Magyarság. Melléklet a 1928 szept. 30.-i számhoz.

Benczúr Gyula
festő

M.D.K.

1906 őszén rendezett vándorkiállításon
részt vett.

Dr. Csabányi Aurél: Szolnoki művészek az 1910 es felvidéki
vándorkiállításon

Jászkunság 1963. IV. évf. - 2 szám - 78 lap.

MDK

Benczúr Gyula

Benczúr Gyula és fia magyar fogatan.Fénykép
" " " felesége az őrtoronynal. "
" " pihenője. Fénykép.

Evk.KMT.1930. 78, 80, 81.l.

Benczúr Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

LOBOGÓ

1964 JAN 22

1

102

Január 28.
KEDD
KÁROLY

BENCZÚR GYULA festőművész a müncheni akadémia, majd a budapesti mesteriskola tanára, 120 évvel ezelőtt, 1844. január 28-án született. Történelmi művelt a nemzeti elnyomás elleni tiltakozás hatotta át (Hunyadi László búcsúja, II. Rákóczi Ferenc elfogatása). Később a királyok életéből vett jeleneteket is ábrázolt. Képünk Benczúr Gyula: Hunyadi László búcsúja (részlet).

MDK

Benczúr Gyula

Arcképei a Műcsarnok tav.kiáll.-án.

Cikk: A király a ...

Vas.Ujs.1901. 48.évf. 296.l.

MDK

Benczúr Gyula

Falk Miksa. Benczúr Gyula 1892.évi festménye.
Repr.

Vas.Ujs. 1901. 46.sz. 738.lap

МДК

Венсдэр Сунда.

Ралк Мдкас. Венсдэр Сунда 1892.бчі тестмэнуе.
Кєрг.

Vas.Ujs. 1901. 46.ss. 738.1sp

MDK

Benczur Gyula

Müvészet 1915. 155.l.

MDK

Benczur Gyula

Évk. KMT. 1930. 34.1.

Benczur Gyula, festöm. MDK

rajzmódját egy a "Vajk megkereszteltetése" hez szolgáló tanulmány hozta a közönség elé.

Müvészet.1918. 23.old.

MDK

Benczúr Gyula (szül.1844)

A Társulat kétszáz darab 4 frtos aranyból álló művészi nagydijat kapta, 1882-ben "Bacchansnő" c. olajfm.-ért.

Szm KT 50-125.1.

MDK

Benczur Gyula

Pipics Z.dr.: Karlovszky Bertalan. Rádióélet. 1938. 43. sz. 20-21.l.

MDK

Benczur Gyula, festöm.

168. Dr. Falk Miksa arcképe.
169. Szt.János.
170. Ottelo

Mücs. -A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 19.1.

Benczur Gyula, festöm.

158. Az első m.ált. biztositó-társulat alakuló közgyülése.
159. Junó pávája.
160. Dubarry és XV.Lajos
161. Mars sisakja.
162. "Kedvenczeim", Benczur Gyulán t.

Müc. - A Kp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása.1902.
Kat. 191.

MDK

Benczur Gyula, festöm.

szül.1844 Nyiregyházán.

99. Vadászati jelenet XV.Lajos korában. Oudry nyomán II. lajos bajor király rendelétre festve.

Mücs. - Bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 15.1.

Benczur Gyula festő M.D.K.

Müvei az ezredéves kiállitáson

Genthon istván:Ferenczy Károyl Bp. 1963. 48.l.

MDK

Benczur Gyula

Gróf Batthyány Elemér arcképe, of.

Gróf Károlyi Lászlóné, Apponyi Fanny grófnő arcképe, of.

KMT. 1898/99. téli kiáll. kat. 51.l.

MDK

Benczur Gyula

Gróf Tisza István arcképe, repr.

Képzőm. Társ. 1918. tav. kiáll. kat.

MDK

Benczur Gyula

Berlini hirek. Müvészet 191o. 392.l.

Benczúr Gyula, festő

MDK

A nyírbátori Báthori István Múzeumban emlékkiállítás nyílik műveiből szept. 8-án.

– : Kulturális hírek 8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1963. szept. 4.

Benczur Gyula, festő MDh

Előkerült a háború alatt a Pénzintézeti Központtól eltűnt Voli me tangere c. védett műve.

G. J.: Művészeti aukció 6. l.

ESTI HIRLAP, bp. 1962. máj. 15.

Bencsúr Gyula
festő

M.D.K.

1864-ben Szinyei Merse a müncheni akadémiáu került barátságba a művésszel.

Patahy Dénes: Szinyei Merse Pál
Művészet, 1963. október - 6 lap.

Benczúr Gyula
festő

MDK

A Képcsarnok Vállalat új grafikai
szaküzletében az első kamara-kiál-
lítás napjai láthatók.

– : Grafikai szaküzlet nyílott
Budapesten, 1963. október - 46

MDK

Benczur Gyula

Krisztus megcsufoltatása
Jób

Triton

A legszebb magyar képek. A Pesti Hirlap Vasárnapja. 1932. máj. 8. 19. sz.

MDK

Benczur Gyula

Elek A.: Karlovszky Bertalan. Nyugat 1921. dec. 1.

MDK

Benczur Gyula

A Benczur-Társaság. Képzőművészet 1927. 5-7. sz. 11.l.

MDK

Benczúr Gyula

Az Atheneum uj, illusztrált Petőfi-kiadást adott ki a művész eredeti rajzával.

Vasárnapi Ujság, 1903. 50.évf. 836.lap

MDK

Benczur Gyula

Kardos Gyula. Művészet 1908. 127-128.l.

MDK

Benczur Gyula

Rajz. Repr.

Vas. Ujs. 1898. 729.1.

MDK

Benczur Gyula

Vajk megkeresztelése, repr.

A Műgyüjtő. 1931. 2. sz. 41.l.

MDK

Benczur Gyula

A Társulat arcképcsarnoka. Müvészet 1918. 44.l.

MDK

Benczur Gyula

Egyházi festészet. Vas. Ujs. 1888. 35. sz.
580.l.

MDK

Benczur Gyula

Müvészet 1915. 276.l.

MDK

Benczur Gyula

Gerő Ö.: Lechner Ödön mesteriskolája. Művészet 1914. 23-28.l.

MDK

Benczur Gyula

A Magyar müvészeti könyvtár uj füzetei. Nyugat
1927. febr. 1. 291.l.

MDK

Benczur Gyula

Lyka K.: Téli tárlat 1900/1901. 31.1.

MDK

Benczur Gyula

Szana Tamás: Magyar képek az őszi kiállitáson.
Magyar Salon 1888. 278.l.

MDK

Benczur Gyula

Péter A.: Székely Bertalan. Tükör 1935. nov. 37.l.

MDK

Benczur Gyula

Tervrajz a Szt. István bazilika kupolájának középső mozaikjához

A Szépmüvészeti Muzeum gyarapodása 1925-ben. Magyar Müvészet 1926. 41.l.

MDK

Benczur Gyula

Allegoria a magyar hősre, of.

A Gyüjtő 1918. 177.l.

MDK

Benczur Gyula

Amerettek, repr.

1894-96 évek tárlatairól. P.H. 193o. évi naptára.

MDK

Benczur Gyula, festőm.

Honvédalbum. Szerk.: Szokoly Victor. Pest. 1868.

Többi közt az ő rajzai is szerepelnek benne.

Dr. Szemlér Lőrinc gyüjteményének aukciója. Bp. 1936.
Könyvdiszek. - Könyvillusztrációk.
Árv. Közl. 1936. 5. rk. sz. 72. l.

Benczur Gyula

MDK

I. Ferenc József, repr.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

MDK

Benczur Gyula

A képzőművészeti év eseményei. P.H. 1933. évi nagy naptára. 54.l.

MDK

Benczur Gyula

Képzőművészet 1929. 24. sz. 2e6.l.

Benczur Gyula MDK

Gr. Nádasdy Tamásné arckép

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

Benczur Gyula MDK

Dr. Wlassics Gyula

A nádasban, olf.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

Benczur Gyula MDK

I. Ferenc József, arckép

Mücsarnok 1904. tavaszi kiáll.

Benczur Gyula MDK

Schlauch biboros-püspök arcképe, olf.

Műcsarnok 1904. tavaszi kiáll.

MDK

Benczur Gyula

A Rákóczi siremlék pályázat. Épitő Ipar, 42
1909, okt.31. 406.l.

M.D.K.

Benczur Gyula, festő

várlata alapján a velencei Salviati mozaik-gyár elkészítette a lipótvárosi bazilikába szánt egyik kép részletét, mely a főváros párisi kiállítási osztályán kerül bemutatásra.

Vállalkozók Lapja, Bp. 1899. XX. évf.

nov. 29, sz. 5-6. old.

MDK

Benczur Gyula

Az Orsz. Magyar Képzőművészeti Társulat választmányának művésztagjai 1909-ben.

MDK

Benczur Gyula

A Munkácsy szobor pályázata. Vállalk. Közl. 1907. okt. 9. 6. l.

Benczúr [Gyula], festő

Szerepel a bécsi Künstlerhausban rendezett magyar festészeti kiállításon.

–: Ma hallottuk

2. l.

ESTI HIRLAP, 1961. szept. 17.

MDK

Benczur Gyula, festöm.
1844.

Kilenc képe jó példa a mester más-más évtizedeiből.

Kende Béla:
A Föv.Képtár uj szerzeményeinek kiáll. -a.
Művészet. 1939. IV.évf. 69-70.l.
27. sz.

MDK

Benczur Gyula, festöm.

" Nagy Frigyes hangverseny" /Virtuoz fénykezelés/.

Szépmüvészeti Muzeum. - Grafikai kiállitás.

A magyar rajz ötszáz éve.
Magyar Kulturszemle. 1940. 3.sz. 71.l.

Benczur Gyula MDK

1914-15., repr.

Mücsarnok 1915. tavaszi tárlat

MDK

Benczur Gyula, festöm.

a magyar festészet nem ápolta Madarász szerencsés kezdeményezését. Páris helyett München és Düsseldorf vonzotta fiataljainkat. Külsőséges festési módja elmélyesitette a XIX.sz.vezető művészetét : a franciát. Müncheni hatásra kialakult a historizmus. A müncheni iskolából kikerült kitünő művészünk.

Fölényes mestere az ecsetnek. Hires kompozicióinak egyike: Vajk keresztelése. / A technika tulszárnyalja azonban a mondanivaló sulyát, stb./

Entz Géza: A magyar festészet fejlődése.
Magyar Kulturszemle. ~~1939~~ 1939. szept. II.évf.
6.sz.1.2.1.

Bonsoir Cyrus, Tristan.

Téléphone montre sa cravate. Hitos Kompoziciómak egyike: Vajh heteratéleze. \ A technika tudományának ereiben monumentaló művét, stb. \

MDK

Benczur Gyula, festöm.

13 1/2 méteres nagy festményének: "Savoyai Jenö felszabaditja Buda várát a török uralom alól." után kisebbitve egy aranyozott ezüstből vert kép.

St-Louisi kiállitásunk.
Magyar Iparmüvészet. 1904. 208-15.

MDK

Benczúr Gyula

Benczúr Gyula rajza a "Magyar nemzet történeté"-
nek Vaszary Kolos hercegprimás által irt beve-
zetéséhez. Repr.

Vas.Ujs. 1895. 14.sz. 217.lap

MDK

Benczur Gyula

Több nagyméretű képe a Postatakarékpénztár aukciója juniusi kiállitásan.

Cikk: A Postatakarékpénztár aukciója.

Képzőművészet, 1929. 21.sz. 144.l.

MDK

Benczur Gyula, festön.

szintén Piloty tanitvány, de teljesen független a Piloty iskolától.
Növérét ábrázoló fiatalkori arcképe például.
Egyszerü festöi elöadásában különb, mint megrendelésre készült késöbbi legtöbb arcképe.
/M. nagy müvész volt, de sokat rontott rajta a Millenium körüli magyar közélet./

Gerevich László: Budapest festészete a XIX. sz.-ban.
Tükör. 1939. márciusi szám. 175.l.

MDK

Benczur Gyula

Művészet 1917. 72.l.

Benczur Gyula festő M.D.K.

Mesteriskolájának 1883-1919-ig kb. 50 növendéke volt.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 715.1
A Kultura Világa Kp. 1963.

Benczur Gyula festő M.D.K.

Arcképek.

Elhagyottan.

Mélyvők között.

Vallásos kompoziciók. / Bp. Bazilika/

Nárcisszusz. Faun.

Budacsr visszavétele. repr. 714.

Kampis Antal: A képzőművés zetek története 715.1.

A Kultura Világa Bp. 1963.

Benczur Gyula festő M.T.K.

Meghivta tanárnak a müncheni Akadémia, ezt a tiszte 1883-ig töltötte be.

A mintarajztanoda keretében neste iskolát állitottak fel neki.

Dubarry.

Bacchánsnő.

Milleniumi hódolat.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 715.1.

A Kultura Világa Bp. 1963.

Benczur Gyula festő M.D.K.

/ 1844-1920/

Mindjárt Münchenben kezdte tanulmányait.

Párizsba , Velencébe is ellátogatott.

Ifjukori müvei:

Hunyadi László bucsuja. , 1886.

Etelka hugának arcképe. repr.

I. Rákóczi Ferenc elfogatása.

Vajk keresztelése. 1875.

Kampis Antal: A képzőművészetek története 715.1.

A Kultura Világa Bp. 1963. /

Benczur Gyula, festőm.

néger fejét erős plasztikai ereje jellemzi. A plasztikát a formák biztos és részletező rajzával hozza ki.

Lázár Béla dr.: Biczói Biró Henrik gyüjteménye. Magyar Müvészet. 1931. 533-534.l. Képekkel.

Benczúr Gyula, festő MBL

A miskolci kiállításon látható-

A művésznő álma c. festménye.

-: Egy műgyűjtő kiállít 2.1

Bp. 1963. júl. 26.

ESTI HIRLAP

MDK

Benczur Gyula

Lyka K.: Szinyei Merse Pál. Magyar Muzsa 192o.
4. sz. 164-17o.l.

Benczur Gyula

MDK

Kyrie eleyson

Micsarnok 1924 február-március

Benczur Gyula MDK

Deo gratias

Dona nobis pacem

Sacramentum

Gloria in excelsis Deo

Műcsarnok 1924 február-március

Benczur Gyula MDK

Budavár bevétele 1686-ban, olf.

Mücsarnok 1924 február-március

Bencxar Gyula MDX

Budapest Bevész-u. 1896-ban, élt.

Milosavljevics 1924 február-március

MDK

Benczur Gyula

Akt. Tanulmány. Repr.

Magyar Mivészet 1925. 383.l.

MDK

Benczur Gyula

Vágó Pál meghalt. Ujság 1928. okt. 16. 12.1.

Vago ital megbalt. Ujsag 1928. okt. 16. 15.1.

MDK

Benczur Gyula

Vágó Pál festőművész halála.1853-1928. Nemzeti Ujság 1928. okt. 16. 4.l.

MDK

Benczur Gyula

Tanulmány Vajk kereszteléséhez

Angyaltanulmány

Szent Imre emlékkiáll.kat. Mücsarnok.1930.
2o.l.

Benczúr Gyula, festő

Akt c. művét és Dorgálás c. alkotását árverezik.

– : Őszi művészeti aukció 2.

EST/ HIRLAP, bp. 1963. szept. 14.

MDK

Benczur Gyula, festöm.

49. Freund Salamon arcképe. Olf. Mgt.

50. Gróf Berchtold Lipótné Károlyi Nandine grófnö ~~XXXXXX~~. fiával. Olf. Mgt.

51. Dr. Elischwr Gyula arcképe. Olf. Mgt.

KMT 1901. tav. nemzetk. kiáll. Kat. 23.1.

Benczur Gyula MDK

Szerepelt az 1906 évi első vándorkiállitáson. /Eger,Miskolc, Kassa, Eperjes, Sátoraljaujhely, Debrecen, Gyöngyös/.

Dr. Zsadányi Guido: Szolnoki müvészek az 1910-es felvidéki vádorkiállitáson.

JÁSZKUNSÁG. 1963. Jun. 78. lap.

MDK

Benczur Gyula

Művészet 1939. IV. évf. 27. sz. 70.l.

MDK

Benczur Gyula

Tóth Dénes: Müvészeti aukció Almássy-Teleki Éva Müintézetében. Esti Ujság 1940. november 30.

Tóth Dénes: Művészeti sukcló Almásy-Teleki Éva
Miniatűrjeiben. Pest Újság 1940. november 30.

MDK

Benczur Gyula

gróf Berchtold Lipótné, Károlyi Nándine grófnő a fiával, repr.

KMT. 19ol. tav. nemzetk. kiáll. kat.

MDK

Benczur Gyula

Özv. Donner Henrikné arcképe. Of.

KMT. 1917. tav. kiáll. kat. 24.l.

Benczur Gyula MDK

Akttanulmány

Női aktok és gyermek aktok

G~ermek aktok

Gyermek akt

Műcsarnok 1925-26 Akt-kiállitás

MDK

Benszur Gyula

Magyar Müvészet 1938. 278.1.

MDK

Benczur Gyula

A király és a képzőművészetek. Vas. Ujs. 1886.
324.l.

MDK

Benczur Gyula

Magyar Mivészet 1933. 380.l.

MDK

Benczur Gyula

Décsei G.: Szüle Péter. Élet 1924. XV. 23. sz. nov.3(

458.1.

MDK

Benczur Gyula

GerLonModfest. 62.1.

MDK

Benczur Gyula

Szokolay B.: Látogatás erdélyi müvészek mütermében.
Erdélyi Hirek 1921. dec. 5. 3.l.

Benczur Gyula MDK

Domony Mórné,Kornfeld Mici bárónő, olf.

Műcsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Benczur Gyula,festöm. MDK

A naturalista figurális festés elhunyt nagyjai sorában a Balaton csupán alkalmi müvészi kirándulás volt számára és egy-egy kép festését eredményezte.

Csánky Dénes:A balatoni tájképfestészet. A festöi Balaton. Bp.1942. 77.l.

Bencsur Gyula, festőm.

MDK

Benczur Gyula

I. Ferenc József arcképe

Műcsarnok 1904. tav. kiáll. kat. 23.1.

MDK

Benczur Gyula

Schlauch biboros-püspök arcképe. Of.

Műcsarnok 1904. tav. kiáll. kat. 23.1.

MDK

Benczur Gyula

Gróf Nádasdy Tamásné arcképe

Mücsarnok 1904. tav. kiáll. kat. 24.l.

MDK

Dr. Benczur Gyula, festöm.

1914-15. Repr. 51.1.

Gyöngyösy 51.1.

MDK

Benczur Gyula

Izabella főhercegnő arcképe, of.

Gróf Andrássy Gyula arcképe, of.

KMTárs. 1902/3. téli kiáll. kat. 29.1.

MDK

Benczur Gyula

Képzőművészet 1929. 23. sz. 187.l.

MDK

Benczúr Gyula

Özv.Jellinek Mórné arcképe, olajfm. Mgt.
Szécsényi Gyula gróf arcképe, " "

KMTárs, 1906. tav.kiáll. 25.lap

MDK

Benczur Gyula

A Művészeti Muzeumok Barátainak Egyesülete Kiállitása 20 év szerzeményeit mutatta be az Andrássy-úti múzeum egy termében. A tárlat darabjai között van Benczur Gyula egy képmása.

Képzőművészet, 1934. 89.lap

M.D.K.

Benczur Gyula, festő

Mikszáthról festett portréinak eredetét tisztázza a szerző. Megállapítja, hogy a kis portré fényrép után készült, mely megjelent az Uj Idők 1910. 16. évf. 10. sz. (márc. 26.) 229 lapján és a helyzet a fej- és a kezek tartása pontosan megegyezik Benczur kisebbik Mikszáth-portréjával, mely ilyen formán mintegy előtanulmány a volt a nagy portréinak. Ez utóbbit Akadémiai szérfoglalójának szánta, ahova Mikszáth halála előtt./.

Méreiné Juhász Margit: Miről festette Benczur Gyula Mikszáth nagy-és kis portréját?

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1964. XIII.évf.

1. sz. 28 old. /3 szöv.á./

M.D.K.

Benczur Gyula, festő

... pontosan egy hónappal választottár meg levelező tagnak. Ekkor elhatározta, hogy szérfoglalóját ecsettel írja meg, s hogy tárgya kedves barátja, az idő körben elhunyt. Író lesz. A nagy portré is fényképről, sőt több fényképről készült, de itt már a művész, a részletek ismeretének birtokában, szabadon alkot és képén nem átmeneti mordulatokat és érzelmeket, hanem valami bölcs tünödést fejez ki. A képet 1913. ápr. 13-án ajánlotta fel az Akademiának. Szerző felveti, hogy Benczur nagy képén „Az ország hódolata a király előtt" mátyás körismert./.

Méreiné Juhász Margit: Miről festette Benczur Gyula Mikszáth nagy-és kis portréját?

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1964. XIII.évf.

1. sz. 29 old. /3 szöv.á./

M.D.K.

Benczur Gyula, festő

... politikusok portréi szerepelnek, egy kevéssé világosan kivehető fej vonásai mintha Mikszáthra emlékeztetnének. Ennek tisztázása azért volna fontos, mert ez a kép 1899-1909-ig készült, tehát amennyiben tényleg Mikszáthot ábrázolná, úgy ez volna az egyetlen amit Benczur hedves íróbarátjáról még életében festett. A továbbiakban szerző sok apró részletet sorol fel a két család körötti melegbarátságról és körli a kérdéses portréhat, s az alapul szolgáló fényképeket.

Méreiné Juhász Margit: Miről festette Benczur Gyula Mikszáth nagy-és kis portréját?

Müvészettörténeti Értesitő, Bp. 1964. XIII.évf.

1. sz. 30. old. /3 szöv.á./

MNK

Benczúr Gyula

Mocsonyiné-Fischer Mária bárónő, olajfm. Mgt.

KMT 1911. tav. kiáll. 28. l.

Benczur Gyula MDK

Bachansnő,II.olf.

Műcsarnok 1925-26 Aktkiállitás

Benczur Gyula MDK

~~Akttanulmány, olf.~~

Bacchansnő, olf.

Hullámok játéka, olf.

Akttanulmány, olf.

Mücsarnok 1925-26 Aktkiállitás

Denoeux Cyrus

xxxxxxxxxxxxxxxx.

D-cohenen6, olf.

Hulldook 1dtbka, olf.

Akttenmlehny, olf.

Benczur Gyula MDK

Nő tükörrel, olf.

Műcsarnok 1925-26 Aktkiállítás

Benczur Gyula MDK

Salome, olf.

Műcsarnok 1925-26, Aktkiállítás

MDK

Benczúr Gyula

Lánczy Leó arcképe. Repr.

Képzőm.Társ. 1907/8. téli kiáll.kat.

Benczur Gyula

MDK

1914-15., olf.

Micsarnok 1915. tavaszi tárlat

Бенсит Фуад

1914-15 г.

MDK

Benczúr Gyula festőművész

A párisi világkiállitáson a "Grand prix" és aranyérem osztályosa lett.

Dr.Kovács Dénes: A párisi világkiállitás.

Vas.Ujs.1900. 47.évf. 36.sz. 589.l.

MDK

Benczur Gyula

Dr.Lázár B.: Ismeretlen Zichy-rajzok az Ernst-Muzeumban. Pesti Hirlap 1928. ápr. 21. 4.l.

Benczur Gyula MDK

Dréher Jenőné és leánya, repr.

Műcsarnok 1913-14. téli kiállitás

Benczur Gyula
festő

M.D.K.

XV. Lajos és Mme Dubarry
művét restaurálta Kálnay
Szabó.

—: In memoriam
Művészet, 1964. május – 48 kép

MDK

Benczur Gyula

Kézdi-Kovács L.: Az elmult két év történetéből.
Orsz. Magyar Képzőm. Társ. Évk. 193o. 34.l.

Benczúr Gyula
festő

M.DK

Feinyes Adolf Lamulmanyart
Benczúr mesteriskolájában fejezte be.

Oelmacher Anna: Feinyes Adolf
Jászkunság, 1961. szept - dec. 132 lap

Benczúr Gyula, festő MDK

Egy Benczúr-kép — egy koldúst, egy anyát-és egy gyermeket ábrázol — restaurálásának problémáit említi meg a nyilatkozó Lakos Lajos restaurátor.

Bernáth László: A legkisebb bogártól a jáki templomig 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. dec. 13.

Benczur Gyula MDK

Domonyi Mórné arcképe, repr.

Mücsarnok 1914. tavaszi kiállitás

Bencour Gyula

Domonyi Mórné arcképe, 1891.

MDK

Benczur Gyula

Schulek Frigyes emlékünnep. Magyar Mérnök-és Épitész Egylet. 1921.

MDK

Benczur Gyula

Somodi I.: Távolitsák el képzőművészetünkből a közizlést rontó müveket. Magyarság 194o. nov. 17. 12.1.

Benczúr Gyula, festő 7 Dk

Mészáros Károly dr. festette meg Benczúr Gyulával Budavár bevételét Budapest részére.

Rexa Dezső: A Sándorok utcája 5

ESTI HIRLAP, bp. 1962. szept. 29.

Benczur Gyula

Élete végéig a Müncheni Iskola festője maradt.

Farkas Zoltán: „A Magyar Barbizon: Nagybánya"
THE HUNGARIAN QUARTERLY, Vol. VI No. 4. 1940-41

732 l.

Benczúr Gyula, festő MDK

Sok szállal kötődik a tüzes
ecsetű Rubenshez.

Artner Tivadar: Amszterdami rapsok
Budapesten 2. l.

ESTI HIRLAP, Bp. 1962. okt. 6.

Benczur Gyula festő M.D.K.

Nagyméretü történelmi képe az 1896-os ezredévi művészeti kiállitáson

Kisdéginé Kirimini Irén: Jegyzetek Gyrfás Jenő művészetéhez 138.l.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 196

Benczur Gyula festő M.D.K.

Az 1879-ben és II. kiad. 1884-ben megjelent Petőfi di:
kiadás egyik illusztrátora.
/tulnyomórészt Morelli metszette fába

Katskiyné Molnár Zsuzsa:Morelli Gusztáv 148.l.
A Magyar Nemzeti Galéria Közleményi IV. ez. p. 196:

Benczúr Gyula, festő

MDK

Születésének 120. évfordulója alkalmából kiadvány készül a Nyíregyházai Városi Tanács és a múzeum gondozásában Benczúr Gyula életéről és munkásságáról.

—: Kulturális hírek 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jan. 17.

Benczúr Gyula

Erzsébet királyné arcképe.
Festmény, a Vasárnapi Ujság
nov. 10-i számában.
(emlitve.)

Pesthegyei Hirlap, 1899 48. szám, 8. lap.

Benczúr Gyula.

Festményeiből műmellékletek Szalay-Baróti „Magyar nemzet története"-ben.

(említve)

Pestmegyei Hírlap, 1899 10. szám, 9. lap.

MDK

Benczur Gyula

Nárciszát, az ismert Bachansnőjének vázlatát és a tükörbe néző nő c. műveit emeli ki a kritika a kiállitás anyagából.

D.A.: A műcsarnok akt-kiallitasa.

Magyarság, 1925.dec.6. 21.l.

MDK

Benczur Gyula

Megalakult a Magy.Képzóm.Egyesulete,melynek egyik disz-tagjául Benczur Gyulat választották.

Cikk: Magyar képzóművészek egyesulete...

Vas.Ujs.1894. 41.évf. 160.l.

MDK

Benczúr Gyula

Vajk megkeresztelése c. művének repr.

Petrovics M M 32.1.

Benczur Gyula festő M.N.K.

Másolat „interetto·Szent Márk megment egy rabszolgát c. képéről

Telepy Katalin:A Magyar Nemzeti Galéria uj szerzeményei
A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1963.
155.l.

Benczur Gyula festő M.D.K.

Olvasó nő / a müncheni Galerie für Alte und Neue Kunst-tól csere folytán jutott hozza/

Csengeryné Nagy Zsuzsa:A Magyar Nemzeti Galéria az 1960-1961-es évben 158.1.

A Magyar Nemzeti Galéria Közleményei IV. sz. Bp. 1962

Benczur Gyula festő

a Magyar Képzőművészek Nemzeti Szövetsége egyik díszelnöke M.D.A.

Szij Béla:Berény Róbert életutja gyermekéveitől a berlini emigrációig 121.l.

A Magyar Nemzeti Galéri Közleményei IV. sz. Bp. 1963

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.149.5.ó

Benczur_Gyula.

Soproni Horváth József életrajza.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.149.316

Benczur Gyula

hatása a művészre.

Soproni Horváth József életrajza.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV., Dózsa György út 41

szövarch.3o.4.ó

Benczur Gyula.

és Székely Bertalan közötti ellentét okai.

Lándor Tivadar emlékezései Székely B ról.
jegyezte: ana F.Heil Olga.1951.

MŰVÉSZETTÖRTÉNETI DOKUMENTÁCIÓS KÖZPONT
Budapest, XIV. Dózsa György út 41

szövarch.1.52.ó

Benczur Gyula.

Életrajz, müvek.

Lázár Béla:Száz magyar remekmü kézirat.

Benczur Gyula.

A 80-as évek elején hazatért külföldről.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat.

Benczur Gyula.

Az Országos Képzőművészeti Társaulat 1894.ik alakuló közgyülésén tlszteletbeli tagnak választotta.

Bende J:
A Képzőművészeti egyesületek története,kézirat

Benczur Gyula.

a róla elnevezett Benczur Gyula társaság alapitása

Bende János .
a Képzőművészeti egyesületek története, kézirat.

Beneczur Gyula.

Müveinek emlékkiállitását rendezte az Országos Magyar Szépmüvészeti Muzeom 1944-ben.

Bende J:
A Képzőmüvészeti egyesületek története, kézirat.

MDK

Benczúr Gyula

Benczúr Gyula a lipótvarosi Szent Istvan templom mozaikjai részére készitett kartónjait mutatta be az 1901 évi tav.nemzetk műtárlaton.

Lyka Károly: Tavaszi műtarlat.

Uj Idők, 1901. VII. 50, 51.l.

Mon

Bencsik Gyula

Bencsik Gyula a Hipolyarosi Szent István templom mozaikjai részére Krisztus Krisztián mutatja be az Úrhoz evő tanítvány mutatását.

Lyka Károly: Tanyasi mutatkat.

Új Idők, 1903. VII. 50, 51.j.

Benczur Gyula MDK

Izabella főhercegnő arcképe, olf.

Andrássy Aladár arcképe, olf.

Műcsarnok 1902/3. téli kiáll.

Benczur Gyula MDK

Venus galambjai, repr.

Mücsarnok 1902.
A bpi. Orvosszövetség Műkiállitása

Benczur Gyula MDK

Kedvenceim, repr.

Miccarnok 1902.

A bpi. Orvosszövetség Mikiállitása

Benczur Gyula MDK

Gróf Karátsonyi Jenőné, Andrássy Karolina, olf.

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetk. kiáll.

MDK

Benczur Gyula, festöm.

"Petöfi összes költeményei" c. diszmü illusztrálásához hozzájárult müvészetével. /Félszázados dicsöséges mult ünneplésére./

Athenaeum:"Petöfiösszes költeményei".Diszmü.
Magyarmüvészet. 1900. 71,72.l.

MDK

Benczur Gyula

Vajk megkeresztelése, repr.

Budavár visszavétele

Az országgyülés hódolata a király előtt

Kézdi Kovács L.: A magyar nemzeti müvészet fellángolása. P.H. 1927 évi nagy naptára. 258,263.l.

MDK

Benczur Gyula

Önarckép, repr.

Hunyadi László bucsuja,repr.

Rákóczi Ferenc elfogatása

Kézdi Kovács L.: A magyar nemzeti müvészet fellángolása. P.H. 1927 évi nagy naptára. 258,267.l.

MDK

Benczur Gyula

Kézdi-Kovács L.: A 80-as évek festészete és szobrászata. P.H. 1928 évi naptára. 4o4.l.

Benczur Gyula MDK

Milleneumi hódolat, repr.

Műcsarnok 1909. tavaszi kiáll.

Benczur Gyula MDK

gróf Karácsonyi Jenőné, repr.

Mücsarnok 1908/9. téli nemzetközi kiáll.

Benczur Gyula MDK

Vadászati jelenet XV.Lajos korában

Mücsarnok 19o2. A Bpi Orvosszövetség
Mükiállitása.

Benczur Gyula MDK

Szentségimádás I-V. szénrajz

A 489 sz.alatt kiállitott karton után a velencei Salviáti cég által készitett mozaik egy részlete.

Szentségimádás, skinvázlat I-V.

Műcsarnok 1901. tavaszi nemzetközi kiáll.

Benczur Gyula MDK

gróf Berchtold Lipótné,Károlyi Nándina a fiával
repr.

Mücsarnok 19ol. tavaszi nemzetközi kiáll.

MDK

Benczur Gyula, festöm.

163. Nöi arczkép.
164. Pajkos szöke Amor.
165. Venus galambjai.
166. Gróf Andrássy Gyula arczképe.
167. Pajkos barna Amor.

Mücs. -A bp.-i Orvosszövetség Mü-kiállitása. 1902.
Kat. 19.1.

Benczúr Gyula

Jellinek Ferenc pesti, Simó Ferenc kolozsvári, Klimkovits Béla nyíregyházi rajziskolai igazgatót, a rajziskolák növendékei közül Benczúrt és Székelyt /Klimkovits-tanítványok/, Barabást /Nagyszeben/, Dunaiszky Lőrincet és Brocky Károlyt /Temesvár/ említi

Rónai György: Gondolatok művé szervelésünk intézményesítésének centenáriumán. - Művtört.írt.1971.3.sz.2o4-212.l.

2o6.l.

Benczúr Gyula

52 éve halt meg

Nápszava 1972 július 16

. 10. old.

Benczúr Gyula

Nagy dokumentumértéke van a Tisza István arc-képének és a Vörös köpenyes nőnek, amely a művész első feleségéről készült. Az utóbbi a kalap és az öltö-zék azonossága alapján egyidejű a Galéria-béli és a feleséget az ablakban kapiskare, olvasás közben ábrázoló festménnyel.

Engel Károly: Háborús veszteségek II.; Műgyűjtő, 1972/2. sz. 49. l.

Bencsik Gyula

A Műcsarnokban a 20-as években kiállító festők közül legfeljebb az ő neve él a köztudatban.

Megjelent a XXXV. Velencei Biennálén. Beszélgetés Hincz Gyulával; Képzőművészeti Almanach 3, Comenius 1972, 48. l.

Benczúr Gyula

Se plein-air képet, se akvarellt nemigen készített. Öreg fát mutató vízfestménye (a francia naturalisták mintorában) a jelzett gyűjteményben. Az ugyanitt található Kernstok akvarell (Vontató hajósok) rokon stílusú.

Horváth Béla: A Kovács-gyűjtemény vízfestményei; Műgyűjtő 1972/11. sz. 15. l.

Bartók Gyula

Egy nagyobb kompozícióhoz készült alaktanulmánya (harsonát fúvó női akt) Szilágyi Dezső (Sóstóvalja-újhely) gyűjteményében.

Theisler György: Szilágyi Dezső gyűjteménye; Művészet 1972/4. sz. 24. l.

Bencsik Gyula

Női akt

Műgyűjtő 1972/4.sz. 24.l.

Benczúr Gyula

Műveit ma kevésbé értékelik, mint 1930-ban, amikor a Duttók és galambok 16.000-rel szerepelt.

E. K.: Aukció-kritika; Műgyűjtő, 1972/3. sz. 97. o.

Berczik Gyula.

Egyik festménye másfél évtizeddel ezelőtt a nyugati műkereskedelemben XVII. szd-i németalföldi műként bukkant fel.

K. Á.: A historizmus veszélyei; Műgyűjtő, 1972/3. sz. 7. l.

Benczúr Gyula

Hűen őrizte a Piloty-iskola szellemét. A Vörös-köpenyes nő c. festményén (hóbortos vesztesség) első feleségét, Max Karolinát ábrázolja.

Képrejtvény; Műgyűjtő, 1972/2. sz. 59. l.

Benczúr Gyula

Vörösköpenyes nő (ism. helyen)

Képrejtvény; Műgyűjtő, 1972/2.sz. 58.l.

Berecsér Gyula
méltatása

Philipp Clarisse: Czóbel Béla köszöntése.
Művészet, 1973.január - 27.oldal

BENCZÚR GYULA, lestő

1906-ban vándorkiállítás Miskolcon. Éder Gyulának azt írta, hogy nincs az a földi hatalom, mely reábírná, hogy képet adjo. Baloghnak mégis sikerült 2 képet kapnia a mestertől, aki 2 magántulajdonban lévő művével szerepelt 288.old.

ZSADÁNYI GUIDO: Balogh Bertalan emlékezete /1870-1922/
2 81.old.

Herman Ottó Muz. Évkönyve, XI. Miskolc, 1972

BENCZUR GYULA, festő

1906-ban vándorkiállitás Miskolcon. Benczur is szerepelt két művével, melyek magántulajdonban voltak. Gyöngyös, Eger, Miskolc, Kassa, Eperjes, Sátoraljaujhelyen mutatták be a müveket. 288.old.

ZSADANYI GUIDO: Balogh Bertalan emlékezete /1870-1922/ 281.old.

A Herman Ottó Muz. Evkönyve, XI. Miskolc, 1972

Benczur

Benczur Gyula

Öt nagy allegoriája, a mise öt részét ábrázolja, melyet a Bazilika számára készitett. "Szent István temploma" cimmel a lap a Bazilika történetéről ad számot, s felsorolja cikkében a közremüködő müvészeket. Itt a két nagy müvész, -Lotz és Benczur- müvészetével kapcsolatban mondja: Lotz ebben a templomban az erőt képviseli, Benczur, -de nem erő nélkül- a gárciát. Lotz, a vonalak erejével az ember agyát, Benczur, rajzának finomságával, az ember szivét fogja meg.
A HÉT, Bp. 1905. nov. 19. XVI. évf.
47. sz. 770-772. lap.

Benczur Gyula

"Király képén" a gyönyörü csendéleti részeket kiemeli Gozsdu Elek: A tavaszi képkiállitás c. kritikájában. Schlauch Lőrinc bibornokról festett képéről mondja: „A bibornok előkelő és büszke. Hideg és nincs benne semmi abból, ami a meleg élet szeretetét éreztetné," ami a nézőt szivéhez, vagy intelligenciájához közelebb vinné, ha egyáltalán volt szive, vagy ha volt intelligenciája.

A HÉT, Bp. 1904. ápr. 3. XV. évf.
14. sz. 223-225. lap.

Benczur Gyula

"Az Orvos-Szövetség kiállitása" cimmel a Művészet c. rovat közli, hogy a Városligeti Műcsarnok termeiben több, mint 900 magyar és külföldi müvész alkotásait mutatják be. A tárlaton szerepelnek a müvész alkotásai is. A kiállitásról szóló cikk megjegyzi, hogy a müvészek alkotásait azért nem részletezik, mivel nem szakszerü tárlat, inkább jótékonysági igényekkel lép fel.

A HÉT, Bp. 1902. szept. 21. XIII. évf. 38. sz. 608-609. lap.

Benczur Gyula /lakása: Bajza utca 19/c./

"Müteremlátogatás" cimmel a lap arra vállalkozik, hogy megszervezi a képzőművészek és a közönség kapcsolatát. A cél kettős: a közönség megtanul látni, a müvész pedig személyes tolmácsa lehet alkotásának, a látás-nevelés folytán. A lap a müvészekkel egyetértésben hétről-hétre közli a cimeket, napokat és órákat, ahol és amikor mütermében fogadja a müvész az érdeklődő látogatókat.
Müvészet c. rovat felhivása.

A HÉT, Bp. 1903.febr. 15 XIV. évf.
5. sz. 106-107. lap.
7.

Benczur Gyula

Két arcképét kissé mesterkéltnek tartja Diener Dénes József: "Tavaszi tárlat" c. kritikájában de megállapitja, hogy azért „mégis előkelő művészi munka."

A HÉT, Bp. 1900 ápr. 15. XI. évf. 15. sz. 238-239. lap.

Benczur Gyula

A müvésznek "egészen annyira elvették a kedvét a munkától, hogy erre a tárlatra már nem küldött képet, majd folytatja: én nem védem a kritika ellen, de védem az ellen, hogy most megállapodott kiforrottságában egyszerre kibujjon a bőréből és máskép fessen, mint ahogy tud!" Ezután azt mondja, hogy a müvészetben kivétel nélkül, minden irány jogosult.
Piktor sign.-val /Ignotus/

A HÉT, Bp. 1899. ápr. 30. X. évf.
18. sz. 281-283. lap.

Benczur Gyula

Junius: "A Magyar nemzet története" cimmel felsorolja azokat a müvészeket, akik festményeikkel illusztrálják az Athenaeum kiadásában megjelenő tiz kötetes történeti müvet, mely a honfoglalás előtti időktől napjainkig dolgozza fel a magyar történelmet. Ebben a munkában részt vesz a müvész is. Irodalom c. rovat közleménye, a millennium emlékére készülő müről.

A HÉT Bp. 1899. jan. 1. X. évf.
1. sz. 14-15. lap.

Benczur Gyula

Bihari Sándor, Böhm, Ébner, Eisenhut Ferenc, Hegedüs László, Karlovszky Bertalan, Kacziány Ödön, Révész Imre, Roskovics Ignác, Spányi Béla, Vágó Pál, Vaszary János, Vastag és Wagner Sándor illusztrálják az uj Petőfi kötetet, mely az Athenaeum kiadásában jelenik meg.

A HÉT, Bp. 1899. dec. 24.
X. évf. 52. sz.

Benczur Gyula

Kézdi Kovács László, Lyka Károly, Szana Tamás és Telepy Károly, valamint számos jeles festő az Országos Képtárban történt lopás miatt, "a legdiszkrétebb, de egyszersmind a legszigorubb rendőri őrizet alatt állnak, mivel "a tolvajok, csak „müértők"lehettek", -közli a lap "Müértők" cimmel. A lap néhány mükritikusa azonnal jelentkezett a rendőrségen, hogy mint müértőket vonják őket is felügyelet alá, de kérésüket "a rendőrség kereken elutasitotta."

A HÉT, Bp. 1897. ápr. 4. VIII. évf.
14. sz. 223. lap.

Benczur Gyula

gr. Károlyi László neje„rubensi, de csak az egészséges, üdeségtől duzzadó, szőke asszonyalak."
gr. Batthyány Elemér arcképét nem találja olyan sikerültnek Yartin József: „A téli kiállitás, II." c. kritikájában a Müvészet c. rovatban.

A HÉT. Bp. 1898. dec. 18. IX. évf.
51. sz. 821-822. lap.

Benczúr
Életének egy szakában Nográdban
alkotott.

Solymár József: Műrész a zománcgyárban

Magyar Hírlap 1971/87 2 old

Benczur Gyula MDK

Boglári Simona Jakab arcképe, repr.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

Benczur Gyula MDK

Strobl főhadnagy, rper.

Mücsarnok 1915-16 téli tárlat

Benczur Gyula

MDK

Strobl főhadnagy, olf.

Műcsarnok 1915-16 téli tárlat

Benczúr Gyula, festő M Dk

Koszta József Benczúr Mester-iskolájában is tanult.

M.K.E.: Koszta József emlékezete 10.e

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. ápr. 26.

Benczur Gyula

gr. Andrássy Aladárról és Izabella főhercegnőről készitett arcképei "kérlelhetetlenül jók, mint ahogy kérlelhetetlenül ragaszkodik a kitünő mester, számos évek óta ismeretes fölfogásához, a tér dekorativ kihasználásához, egyszer kiválasztott szineihez" melyek mindig meleg tónust adnak.
Pamacs sign.-val közölt kritika a Téli tárlatról.

A HÉT, Bp. 1902. nov. 16. XIII. évf.
46. sz. 738-739. lap.

Benczur Gyula MDK

Boglári Simon Jakab arcképe, olf.

Mücsarnok 1916. tavaszi tárlat

MDK

Benczúr Gyula dr. festő

Résztvett az 1916.évi tav.tárlaton.

KMT 1916.tav.kiáll.

Benczur Gyula, f NDK

Ikervári chrysanthemum, repr.

Műcsarnok 1912. tavaszi kiállítás

MDK

Benczúr Gyula

Gróf Batthyány Lajosné Andrássy Ilona gyófnő arcképe.Olajf.Mgt.

Műcsarnok.1900.tav.kiáll.36.1.

Benczur Gyula MDK

Ikárvári Chrisantheumok, olf.

Mücsarnok 1912. Tavaszi kiállitás

Benczur Gyula MDK

gr. Zichy Nándor, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Benczur Gyula MDK

Dréher Jenő arcképe, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

Bencaut Gyula

Dréher Jenő arcképe, olj.

Benczur Gyula MDK

Dréher Jenőné és leánya, olf.

Mücsarnok 1913-14 téli kiállitás

MDX

Banczur Gyula festőm. MDK

A tav.kiáll. legfeltűnőbb darabjai közül való:
Gróf Berchtold Lipótné szül Károlyi Nandin grófnö arképe fiával Alajossal.
B.Gy. a XV.Lajos korabeli festök pompázó és dekorativ irányát követte. A kép a bp.-i Károlyi palotában lévö rokoko-terem számára készült.

A Mücsarnokból. Tavaszi kiállitás.
Vas. Ujs. 1901. 48.évf. 18.sz. 294.l.

Benczur Gyula, festöm.

MDK

Ezen a kiállitáson még a régi biráló rendszer érvényesül, igy a modernekne is van terük.
De mint Bécsben Párisban, itt is megszünik a két féle biráló rendszer, az ujitók kivának a más kiállitásokon fogják müvészetüket bemutatni s a Mücsarnok az elért nagy eredmények népszerüsitését fogja feladatául kitüzni.

B.Gy. sokoldalu törekvéseiről egy mélyszinü csendélet számol be.

Farkas Zoltán: Tavaszi tárlat a Mücsarnokban.
Vas.Ujs. 1912. 59.évf.12.sz. 337.l.

Benczur Gyula, festőm.

MDK

Ezek a kiállitáson még a régi biráló rendszer érvényesül, igy a modernek is van terük.
De mint Bécsben Párisban, itt is megszünik a két féle biráló rendszer, az ujitók kivlnak s más kiállitásokon fogják müvészetüket bemutatni s a Mücsarnok az elért nagy eredmények népszerüsitését fogja feladatául kitüzni.

B.Gy. sokoldalu törekvéseiről egy mélyszinü csendélet számol be.

Farkas Zoltán: Tavaszi tárlat a Mücsarnokban.
Vas.Ujs. 1912. 59.évf.17.sz. 337.1.

MDK

Benczur Gyula, festöm.

A tav.kiáll. legfeltünöbb darabjai közül valóé gr.Berchtold Lipótné fiával Alajossal. B.Gy. követi a XV. Lajos-Korabeli festök pompázó és dekoratiy irányát. /Ritka jó izlés, mely az elökelöséget,gazdagságot kifejezi környezetben, omló függönyökben, bársonyruhában,stb./

A Mücsarnokból. Tavaszi kiállitás. KMT.
Vas. Ujs. 1901. 48.évf.18.sz. 294.l.

Benczur Gyula. festöm. MDK

Bánk bán . Illustráczió az Athenaeum uj "Petöfi" kiadásához.

KMTárs. 1899. Tavaszi nemzetk.kiáll. Kat. 62.l.

Benczur Gyula, festöm. MDK

a hazai magasabb körök és gazdagabb mübarátok izlése elönytelemül befolyásolta müvészeink fejlödését.

A müncheni és budapesti Benczur , a Hunyadi László bucsujának öszinte érzése, a schleisheimi interieur-ö festöisége és a budapesti müvek között folytonos távolodás van.

Jeszenszky Sándor: A magyar festészet és közönsége.

Magyar Müvészet.1937. 192.1.

Benczur Gyula, festőm. MDK

a magyar közönség bírálata az európai , főleg a münchení és bécsi festészet előképein nyugodott, olyat akart magyarban , a festői problémák nem érdekelték. A nagy dekoráló festészetben több szerencsénk volt.

Mikor Benczurt hazahivták, a magyar Rubenst látták benne. Megkezdődött a parádés arcképek egész sorozata

(műve)

Jeszenszky Sándor: A magyar festészet és közönsége. Magyar Művészet. 1937. 192.l.

MDK

Benczúr Gyula

Gróf Tisza István. Benczúr Gyula festménye.
Repr.

Uj Idők, 1919.Nov.1. 35.sz.683.lap

Benczur Gyula festő M.D.K.

Terv szerint a Nemzeti Galéria épületére kerülne szobra

Gárdonyi Jenő: 45 millió a budapári palota képzőművészeti elketésire

Magyar Nemzeti május 1964. május 10. 13.1.

Benczur Gyula

MDK

özv. Donner Henrikné arcképe, olf.

Műcsarnok 1917. tavaszi tárlat

Benczur Gyula MDK

Donner Kálmán arcképe, olf.

Mücsarnok 1917. tavaszi tárlat

MDK

Benczur Gyula

Két kiállitás. Szalon Ujság 1908. 1. sz. 8-9.l.

MDK

Benczur Gyula

Müvészportrék. Képzőművészet 1931. 41. sz.
135.l.

MDK

Benczur Gyula

Samassa József dr. egri biboros érsek arcképe, repr.

Műcsarnok 1906/7. téli nemzetk. kiáll. kat.

MDK

Benczur Gyula

Lánczy Leó, of.

Női arckép, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 32.l.

MDK

Benczur Gyula

A király a Mücsarnokban. Vasárnapi Ujság 19o1. 18. sz. 296.l.

MDK

Benczur Gyula

A király egy magyar festőművésznél. Vasárnapi Ujság 19o2. 7. sz. 11o.l.

MDK

Benczur Gyula

Karácsonyi Jenő gróf, of.

KMT. 1907/8. téli kiáll. kat. 32.l.

MDK

Benczur Gyula, festöm.

a másik milleniumi vonatkozásu mü B.Gy. nagy olajfestménye, mely a törvényhozás két házának hódolatát mutatja be, a király elött a milleniumi diszmenetkor. A budaim királyi palota tróntermében zajlott le e jelenet.
/A másik mill. vonatkozásu mü:Zala György szobormüve./

K-n Ö-n: Tavaszi tárlat a Mücsarnokban.
Vas.Ujs. 1909. 56.évf.15.sz. ápr.11. 285-6.l.

MDK

Benczúr Gyula

Pekár Imre, olajf.Mgt.

Képzőm.Társ.1912/13.téli kiall.kat.38.l.

Benczur Gyula, festöm.
1844-1920.

B.G y.-ról is ugy szoktak beszélni, mint a pilotyzmus legkiválóbb magyar képviselöjéröl.
Hosszu ideig tartózkodott Münchenben.

Balástörtfest. 56.l.

MDK

Benczur Gyula, festöm.

Rajz:B.Gy. vázlatkönyvéből. Repr. 371.l
/virágbokor/

/...-becsületesen bevallja, h. a forma üdesége és a női test gerjesztö szépsége hivta benne életre azt a teremtö eröt, amelx egy az alkotással, tehát a müvészettel. ... "Klasszikus"mezitelenség, mely nem botrámkoztat. M.D./

Malonyai Dezsö: Benczur Gyula rajzaihoz. 371.l.

Müvészet.1907.

MDK

Benczur Gyula

Bacchánsnő. Vázlat. Repr.
(Mauthner Zoltán tul.)

Magyar Művészet, 1925. 386.l.

MDK

Benczúr Gyula

A Műcsarnok 1890 évi tárlatán a királyi magánpénztár megvásárolta Mályvák közt, c. olajfm.-t.

Cikk: Vásárlások az orsz.magy.képzőm.társ. kiáll.-ból.

Szm KT 50-132. 1.

Benczur Gyula

özv. Donner Henrikné, repr.

Műcsarnok 1917 tavaszi tárlat

MDK

Benczur Gyula

Európa elrablása, of.

Török pasa /önarckép/. Of.

Hullámok játéka, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 11.l.

MDK

Benczur Gyula

Ádám és Éva, of.

Tájkép vörös köpenyes nővel, of.

A meglopott tolvaj, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 11.l.

MDK

Benczur Gyula

A starnbergi tó, of.

A három szent király Jézusnál, of.

Nyulas Madonna, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Mücsarnok 1921. 11.1.

MDK

Benczur Gyula

A Szent István templom oltárképének vázlata, of.

A bőgő szerenádja, of.

Vulkán mühelyében, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 11.1.

MDK

Benczur Gyula

II. Rákóczi Ferenc elfogatása, of.

Önarckép palettával, of.

Tanulmányfej, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 11.l.

MDK

Benczur Gyula

Bellusi Baross Pál arcképe, of.

Emese álma, of.

Vénusz galambjai, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 11.l.

MDK

Benczur Gyula

Kun László megöletése, of.

Női akt tanulmány, of.

Tigrisvadászat, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 11.1.

MDK

Benczur Gyula

Dr. bárcziházi Bárczy István arcképe, of.

IV. Károly megkoronázása, of.

Schleisheimi kastély I. Of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 11.1.

MDK

Benczur Gyula

Paraván amorettekkel, of.

Ikervári chrysanthemumok, of.

Schleisheimi kastély II. Of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 11.l.

MDK

Benczur Gyula

Álarcos női akt, of.

Schleisheimi kastély gobelinje, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym.
Műcsarnok 1921. 11.l.

MDK

Benczur Gyula

Az Első Magyar Ált. Bizt. Társ. alakuló ülése, of.

Vajk keresztelése, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 12.l.

Вексель Фунта

Я Илья Петров Ант. Ант. Терех. платью
Ивее, от.

Уплк вексельдее, от.

Вексель Фунта со вступлением Илья. тарифе.
Семнадцатое 1921. 15.1.

MDK

Benczur Gyula

Tanulmány, of.

A balatoni halász tragédiája, of.

Benczur Béla arcképe, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 12.l.

MDK

Benczur Gyula

Vissza a paradicsomba, of.

Tanulmányfej, of.

Kósch Lászlóné arcképe, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 12.1.

MDK

Benczur Gyula

Tanulmányfej, of.

Női arckép, of.

Tanulmányfej, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 12.l.

MDK

Benczur Gyula

Vadászat Versaillesben /másolat Oudry képe után/. Of.

Tanulmányfej, of.

Öreg asszonyfej, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 12.l.

MDK

Benczur Gyula

Öreg férfifej, of.

Benczur Béla gyermekkori arcképe, of.

Öreg tanulmányfej, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Mücsarnok 1921. 12.1.

MDK

Benczur Gyula

Lovagfej, of.

Öreg férfifej, of.

Férfi arckép, of.

Benczur Gyula és tanitványai kiáll. tárgym. Műcsarnok 1921. 12.l.

MDK

Benczur Gyula

mellszobra, készitette Zala György, repr.

KMTárs. 1932. febr.-márc. kiáll. kat.

MDK

Benczur Gyula

Zichy Mihály önvallomásai. A Ház IV. évf. 1-2. sz. 2.l.

Benczúr Gyula, festő MDh

Egykori műtermében dolgozik
Szabó István szobrász művész.

–: Új Madách-portré Kénül 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1964. jún. 28.

Benczúr Gyula

Egyházi kastélyát helyszínelésekkel

Benczúrfalván.

~~1H él id. Szabó István~~

Négyszava, 1964, jun. 21. Fela

MDA

Benczúr Gyula

A műcsarnok tav.nemzetk.kiall.-an Benczúr Gyula kartonjai, a lipótvarosi bazilika szamara készült mozaik képekhez.

Cikk: A Műcsarnokból.

Vas.Ujs.1901.48.évf. 17.sz. 272.l.

MDK

Benczúr Gyula

A Nemzeti Szalon tárlatán a régibb festési módot képviseli Benczúr Gyula képeivel.

Cikk: A Nemzeti Szalon karacsonya.

Uj Idők, 1904-5.XI. 11.sz. 276.1.

MDK

Benczur Gyula

Spányik Kornél meghalt. Pesti Hirlap 1943.febr.23.

MDK

Benczur Gyula

Lyka K.: Téli tárlat 1900/1901. Bpest 1901.
31.l.

MDK

Benczur Gyula

gróf Karácsonyi Jenőné, repr.

Műcsarnok 1904/5 téli kiáll. kat.

MDK

Benczur Gyula

gróf Dessewffy Aurél arcképe, repr.

KMT. 1910/11. téli kiáll. kat.

MDK

Benczur Gyula

gróf Batthyány Elemér arcképe, of.

gróf Károlyi Lászlóné, Apponyi Fanny grófnő arcképe, of.

Műcsarnok 1898/99. téli kiáll. kat. 31.l.

MDK

Benczur Gyula

A Képzőm. Társ. tav. kiáll. Vasárnapi Ujság 19ol. 273.l.

M.D.K.

Benczur Gyula festő

Alkotása az üzletben

Tanulmány ,ára:535 Ft

/ r -n/ Grafikai szaküzlet nyilt Budapesten

Magyar Nemzet 1963. szeptember 28. 3.1.

Bencúr Gyula

nove e slitve

Művészettörténeti Értesítő 1972

286, 304, 319. old.

Benczur Gyula

1. Erdei tájkép o.v. 93×74
2. Nő az erdőben o.v. 92×73,5

Plein-air festészet a magyar művészetben kiállítás M.N.G. 1973. Szolnok.

Benczur Gyula

Erdei tájkép repr.

Plein-air festészet a magyar művészet-
ben kiállítás M.N.G. 1973. Szolnok.

Benczúr Gyula

Művei szerepeltek a Műcsarnok 1906-os

Tavaszi kiállitásán -emlitve

Fülep Lajos:A művészet forradalmától a nagy forrada-lomig

Bp.1974 Magvető 175.old.

Benczúr Gyula

tanítványa volt Tolnay Ákos

– említve

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. Magvető 1974

155 old.

Benczúr Gyula

Tanítványai voltak: Stetka Gyula
Ballá Ede
Éder Gyula
Kacz Endre

Fülep Lajos:A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp.Magvető 1974
104.old.

Benozár Gyula

Lázár Béla a magyar arckép-
festők elitjéhez sorolja – emlitve

~~Rxx~~ Fülep Lajos: A müvészet forradalmától a nagy forra-
dalomig
Bp. Magvető 1974
122. old.

Benczúr Gyula

A Munkácsy Mihály emlékérem-pályázat
zsűrijének elnöke - emlékére

Fülep Lajos:A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp.Magvető 1974

147.old.

Benczúr Gyula

„Látogatás a műteremben
B. Gy.-nél" c. cikk a
81. oldalon

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig
Bp. Magvető 1974

Benczúr Gyula

2

„A parlament megnyitása" c.

vázlata említve a 87. oldalon

Fülep Lajos: A művészet forradalmától a nagy forradalomig

Bp. Magvető 1974

Benczúr Gyula

Neve emlékve.

Bernáth Aurél: Kisebb világok – Bp. 1974. 29p.

Bencúr Gyula

Erdei tájkép és a A művész gyermekei c. kompozíciói rést vettek 1974. máj. végén Nyíregyházán, a Móra András Múzeumban tartott emlékkiállításán.

Népszava, 1974. máj. 31. 102 sz. 125 sz. Hp.

Benczúr Gyula

Emlékkiállítását 1974. máj. végén nyitották meg Nyíregyházán, a Jósa András Múzeumban.

Népszava, 1974. máj. 31. 102 cíf. 125 sz. 4 p.

Benczúr Gyula

1844-ben született Nyíregyházán

Népszava, 1974. máj. 31. 102 elf. 125 sz. 4p.

Benczúr Gyula

1844. január 28-án született.

Népszava, 1974. január 27. 102 ép. 22 sz. 14 p.

Benczúr Gyula, festő

id. Szabó István Benczúr hajdani műtermében. dolgozott 1945 után.

Nagy Zoltán: Egy „őstehetség" útja M. 8.

Népszabadság, Bp 1973. máj. 6.

Benczur Gyula

Andrássy Géza gr.-ról festett arcképét igen nagyra értékeli a kritika, de hibáztatja, hogy a müvész minden arcképén csak meleg szineket használ, bárkit is ábrázol.
Yartin: "Mütárlat" c. beszámolója.

A HÉT, Bp. 1891. dec. 6.
II. évf. 49. sz. 794-796. lap

Benczur Gyula

Arany éremmel kitüntetett, -"Mályvák között" c.- festményének szines mását mellékelik a Társulat mülapjaként, melyet a párisi Lemercier-cégnél dolgozó magyar müvész, Kádár Gábor készitett, mint a lap megjegyzi: "kitünő sikerrel".

A HÉT, Bp. 1891. szept. 27.
II. évf. 39. sz. 631. lap.

Benczur Gyula

A müncheni Salon kiállitásán szereplő magyar müvészeket emliti meg a "Müvészet" c. rovatban Lyka Károly.
"Az öreg urak régies képeit ugy vesszük, mint emléksorokat" a régi időkből.

A HÉT, Bp. 1892. juli. 3.
III. évf. 27. sz. 433-435. lap.

Benczur Gyula

gr. Almássy Dénesné portréját festi a művész, melynek repr.-óját a lap cimképén mutatja be. Rövid beszámolót közöl még egyéb müveiről is: Ferdinánd bolgár fejedelem gr. Andrássy Gyula, Tisza Kálmán, gr. Károlyi Gyula portréjáról, s méltatja a müvészt, mint a Bajza-utcai mesteriskola vezetőjét, akinek most Ferenc József ül modellt.

A HÉT, Bp. 1893. január 1.
IV. évf. 1. sz. 14. lap.

Benczur Gyula

Viharos: "A tavaszi kiállitásról" cimmel számol be a Müvészet c. rovatban: "a müvész önmagát festette paprikába, egy másik képén egy Ámorkát konzervált sürü olajba.."-irja, de egyéb müveit sem nevezi meg.

A HÉT, Bp. 1894. ápr. 22.
V. évf. 16. sz. 252-253. lap.

Benczur Gyula

Széll Kálmán portréja szerepel a Nemzeti Szalon téli kiállitásán, melyről Bojtorján ir "Mütárlat" cimmel, a Krónika c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1894. dec. 2.
V. évf. 48. sz. ~~758-760.~~ lap.
758-760.

Benczur Gyula

"Régi technikai tökéletesség, régi előszeretet a kikent-kifent iránt", igy jellemzi a müvész képét,-mely Ferdinánd bolgár fejedelmet ábrázolja-, Bojtorján: Tavaszi kiállitás c. kritikájában, a Müvészet c. rovatban.

A HÉT, Bp. 1895. ápr. 21.
VI. évf. 16. sz. 257-258. lap.

Benczur Gyula

"A tárlat" cimmel Piktor aláirással néhány nagy müvész nevét emliti meg a kritika, s hozzáteszi: csoda, hogy "a mindössze harminc éves müvészetével, ilyen müvészeket produkált a magyar piktura."
Közöttük szerepel a müvész neve is, de müveit külön nem emliti.

A HÉT, Bp. 1895. dec. 1.
VI. évf. 48. sz. 765-766. lap.

Benczur Gyula

Három arcképe szerepel "Az ezredik év Szalonja" c. kiállitáson, melyről Masque ir, "Lira" cimmel. Három arcképét méltatja: "Albrecht főherceg" portréja, "az elismerés összes másodrendü szólamait" érdemli. A másik "Festetits Tasziló". A képen a gróf személye mellékes. "Fődolog: a sujtás költészete. Hogy van megfestve ez a diszruha! Benczur a détailok müvésze."

A HÉT, Bp. 1896. május 24.
VII. évf. 21. sz. 345-347. lap.

Benczur Gyula

A királyt ábrázolja a müvész harmadik képe a Szent István-rend ornátusában. Ez a legszebb a három festmény közül: "az ornátus remek, a drapéria csodálatos. Pompás kép, csak egy kicsit élettelen. Inkább az "uralkodó", mint "I. Ferenc József".

A 384-385.- lapon ugyancsak Masque kritikája emliti meg a müvész "édeskés Ámorát".

A HÉT, Bp. 1896. május 24.
VII. évf. 21. sz. 345-347. lap.

Benczur Gyula

"XV. Lajos és Dubarry" c. képe szerepel "Az ezredik év Szalonja" cimmel megnyitott kiállitáson, melyről Masque ir kritikájában, kommentár nélkül.

A HÉT, Bp. 1896. május 31.
VII. évf. 22. sz. 364-366. lap.

Benczur Gyula

Tisza Kálmánról készitett festményét a lap bemutatja cimlapján.
Repr.

A HÉT, Bp. 189o. márc. 16. I. évf. 11. sz. cimlap.

Benczúr Gyula, festő

Hopp Ferenc Benczúr – művet és beszerzett gyűjteménye részére.

Dr. Ferenczy László: Hopp Ferenc 1846–1852.

Élet és Tudomány, Bp. 1973. szept. 28. XXVIII/39.

Benczúr Gyula, festő

Megemlítve.

P. Szücs Julianna, Aktivisták képei és szobrai a Janus Pannonius Múzeum kiállításán 7.

Népszabadság, Bp. 1973. okt. 13.

Benczur Gyula

arcképet Székely Aladár fényképez-
te. 28. sz. reprodukció.

Dávid Katalin: Foto Székely Aladár
Budapest, 1968. 791

Benczúr Gyula (1844-1920) 1).

Münchenben végzett tanulmányai utan rövidesen az Akadémia tanárai közé hívták meg de onnan a kormány hívására hazajött és a főiskolán a számára szervezett mesteriskola tanára lett. – Volt Párizsban és Velencében. – Ifjukori fő művei: „Hunyadi László búcsúja MNG. „Ettelka húgának arcképe". (említve.)

Kampis Antal: A Magyar Képzőművészet Története. Képszava, 1972. jún. 10.

Benczúr Gyula (1844–1920), 2). Fabylatás.

1875-ben festette meg főművét: „Vajk keresztelése"-t, MNG. (említve). E kép kiállítása után hívta meg tanárának a müncheni akadémia, ahol 1883-ig tanított. Ekkor fogadta el a bázai mesteriskola vezetésével való megbízatást. Minden kiállításon szerepeltek művei: „Dubarry gráfnő" – „Bacchánsnő" MNG. – „Millenenni hódolat" – „Tisza Kálmán arcképe" – „Elhagyottan" (említve).

Kampis Antal: A Magyar Képzőművészet Története.

Népszava, 1972. jún. 10.

Benczúr Gyula (1844-1920) 3). Folytatás.

„Mályvák között" – „Oltárképek a Bazilikában". (említve) Főműve a millenium alkalmából festett „Budavár visszavétele" c. monumentális festménye MNG. (említve) – Mesterisko-lájának (1883-1919) körülbelül 50 növendéke volt.

Kampis Antal: A Magyar Képzőművészet Története.

Népszava, 1972. jún. 10.

Benczúr Gyula

Benczúrfalván, Benczúr Gyula műtermében dolgozik a 40 éves idős Szabó István szobrászművész.

Táth Elemér: Elbeszélő művészet.
Nógrád, 1973. ápr. 4.

Benczúr Gyula, festő

Egy tájképe szerepel.

— : Aukció előtt kiállítás 2.

ESTI HIRLAP, Bp 1972. dec. 2.

Benczúr Gyula, festő

Egy festménye 40 ezer ft-os

kikiáltási árral szerepel.

— : Képaukció

12.

ESTI HIRLAP, Bp. 1972. dec. 12.

Benczur Gyula

egy régi-régi Petőfi-kötetben a művész rajzai láthatók.

Balogh Edgár: Petőfi-naplóból.
Utunk, 1943. jan. 5.

Benczúr Gyula

Nem élénkíti az aukciójegyzéket.

Szegi Károly: Aukciókritika; Műgyűjtő, 1973/4. sz. 56. l.

Beneczur Gyula:

1882-ben, amikor a kormány Mesteriskolák alapítását határozta el, hazahívta Münchenből, ahol akadémiai tanár volt, és megbízta az I. Mesteriskola vezetésével.

Dr. Maksay Károly: Százéves a magyar rajztanárképzés

Rajztanítás 1971/4

Benczur Gyula:

önarcképén nevető szatisként ábrázolja önmagát

Fülep Lajos: Deskonts helye
Rajztanítás 1969/4-5 21. old

Benczúr Gyula:

A képkereskedések romantikus-szentimentális irányzatát egedül Benczúr akadémizmusa „ellensúlyozta" úgy, hogy a „nézők számára szebb valóságot hazudott, s azok nagy része – egészen a tizes évekig – kénséggel el is hitte"

Szombathy Bálint: river deep – mountain high III.

Uj Symposion 1972/juli-aug.

353. old

Benczúr Gyula

Képe szerepel a Kiscelli Múzeum gyűjteményében – emlékve

Nápszava 1972 augusztus 10 hold.

Benczúr Gyula

Pszichologiailag individuali-
zált egyénekből építette fel a
tömeget.

A színházvilágtörténete /2.

553 old.

Benczúr Gyula

Petőfi mellképe
(Olajfestmény 1899)
reprodukció a 23. oldalon

Kutta 1977 december

Benczur

Stettka, Nádler, Ujváry, Basch, Jendrassik, Dudits, Zala, Bezerédi, Tóth művészek a Mücsarnok ezidei független zsürijének tagjai. —m.: „Es ist erreicht." cimmel kemény birálatot mond: "a magyar müvészetben ezek az urak fognak gyomlálni, tehetségeket lemázsálni, fiatalságot fölfedezni és minden müvészi életnyilvánulást szabályozni, mert ugy az nálunk, hogy a Mücsarnok üti a hitelesitő márkát minden piktor és minden szobrász müvészetére, akiket majd ez a társaság be nem fogad, az a magyar publikum előtt örök időkig amolyan tehetséges kezdő marad, legyen/Michelangelo, vagy Toulouse-Lautrec..."/akár/

A HÉT, Bp. 1906. juni. 3. XVII. évf. 22. sz. 377-378. lap.

Benczur Gyula

Balló, Stettka müvészek nevét kötőjellel helyezi egymás mellé Marco: "A téli tárlat II." c. kritikájának élére. Azután leirja, hogy miképpen ábrázolják a müvészek a disztermek számára készült portrékat államférfiakról, főispánokról. "Nem az eleven embert, az élő és folyton változó arcot, a lényeges karaktereelemeket, s a fej körül hullámzó levegő szinmeghatározó hatásait" nézi, hanem a gondosan beállitott modellt, vagy még inkább a modellről elképzelt fotográfiát, amihez hasonlitani a képnek elsőrendő kötelessége. Amikor a fej készen van, jön a diszmagyar, aranysujtással, rendjelekkel, ékszerekkel, drágakövekkel.

A HÉT, Bp. 1906. nov. 25. XVII. évf.
47. sz. 785. lap.

Benczur Gyula

A portrén a diszmagyar után „a fényesre subickolt finoman ráncos csizma" majd a háttérben az oszlop és a bársonyfüggöny, mint a fényképésznél. A heroikus póz is fontos: "a kéz a szíven, a szemek az ég felé." Cime: "én vagyok én, az a bizonyos államférfi."
Azután a kritikus tanácsot ad a müvészeknek, hogy az ilyen képeket ugyis lehet festeni, hogy egymástól független részekből áll. Ha készen van a fej, jöhet a ruha, az aranysujtással, azután a csizma. „Az egyiket Benczur festi, a másodikat Balló, a harmadikat Stettka.." /Marco, Márkus László kritikussal azonos./
A HÉT, Bp. 1906. nov. 25. XVII. évf.
47. sz. 785. lap.

Benczur Gyula

"Szent István a Boldogasszony oltalmába ajánlja Magyarországot" ez a cimme annak a festménynek melyet a müvész a Szent István bazilika számára oltárkép céljára festett. Majd leirja azt a jelenetet amit a kép ábrázol: „Szent István, az első magyar király, térdre borulva a Boldogságos Szüz előtt az ország jelvényeire mutatva...könyörög, hogy vegye oltalmába Magyarországot."

A HÉT, Bp. 1906. okt. 28. XVII. évf.
43. sz. 721. lap

Benczur Gyula

Külön , teljes beszámoló foglalkozik a müvész munkájával "Benczur Gyula" cimmel. Andrássy Gyula gr. a Képzőmüvészeti Társulat és a Nemzeti Szalon elnöke szerint: a müvész ezzel az uj nagy képével "az egész magyar müvészetnek dicsőséget szerzett...a Mester a magyar müvészet született és választott vezére."
A király Szent István-renddel és barátságával tüntette ki. "A millennium és Benczur dicsőségét hirdető uj, nagy képet a Szépmüvészeti Muzeumban helyezik el."

A HÉT, Bp. 1909 ápr. 11. XX. évf.
15. sz. 245-246. lap.

Benczur Gyula

A Szent István bazilika részére készitett nagy festményének egy kisebb másá szerepel a Bulyovszky u. 5. sz. alatti kiállitáson, melyet Bourbon Henrik herceg hagyatékából rendeztek.
"Müvásár" cimmel Koppány ir a tárlatról a lap Müvészet c. rovatában.

A HÉT, Bp. 1906. május 6. XVII. évf. 18. sz. 296-297. lap.

Benczur Gyula

Arcképét a cimlapon bemutatja a lap.
Repr.
"Óriási millenáris vászna, a király előtt történt hódoló felvonulást örökiti meg"-
"A Mücsarnok tavaszi tárlatá"-n.
A lap Müvészet c. rovatában számol be a kiállitásról és az ott szereplő müvekről.

A HÉT, Bp. 1909. ápr. 4. XX. évf.
14. sz. 234. lap.

Benczúr
kiállítás nyílt Nyíregyházán. Ai
művész 25 művét mutatják be azok-
kal az eredeti Benczúr-bútorokkal
együtt, amelyeket az utóbbi időben szer-
zett a Jósa András Múzeum.

Magyar Hírlap 1972/198 8 old.

Benczúr Gyula, festő

Megemlítve.

Sándor László: Plehanov magyar festőkről

11.7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. aug. 25.

Benczúr Gyula, Jestő

Megemlítve.

E. Fehér Pál: Fülep Lajos kornerűsége 7.8.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1974. jún. 9.

Benczúr Gyula, Jestő

Hegemlíbre.

Nagy Tibor: Keonstok Károly 2423-2428.

Élet és Tudomány, Bp. 1973. dec. 21. XXVIII/51.

Benczúr Gyula, festő

Megfestette Festetics Tasziló arcképét.

Hajdú Endre: Kapunyitás Keszthelyen 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. júl. 24.

Benczúr Gyula, festő

Megem bírva.

Csorba Győző: Martyn Ferenc
Petőfi képe 401-405.

XVI
5.

JELENKOR, Pécs, 1973. május

BENCZUR GYULA, festő

-----Kernstok Károly 1896-ban, Párizsból hazatérve Benczúr mesteriskolajába került, ahol fél évig közvetlenül a mester mellett dolgozott. Ekkor festette meg első nagyszabásu müvét az "Agitátor a gyar kantinjában" c. képét. 1.és 2.jegy. 283.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Ősi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA. Tanulmányok Pest Megye müemlékeiből, 2.szám, Szentendre, 1973

BENCZUR GYULA, festő

Bár müvészete homlokegyenest szemben állt Kernstok Károly müvészetével, mégis nagy megértést tanusitott müvészetével szemben. Kedves meglepetés volt Kernstok számára, hogy Benczúr a modellpénzt is utána küldte vidékre, ami nagyon jól jött neki, mert egy nagy többalakos kompozición dolgozott, ami pénzigényes volt. Ez a "Vontató hajósok" c. kép. volt. 283. old. 3. és 4. jegy

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Karoly "Oszi munka" cimü képérol 283. old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Müzeumaiból, 2. szam, Szentendre, 1973

BENCZUR GYULA, festő

Kernstok "Őszi munka" c.képe az 1898-as Téli Kiállitáson kedvező fogadtatásban részesült,viszont komoly kritikai hangokat ütöttek meg mások,igy Fényes Adolf,Ripp-Rónai,sőt Kernstok mestere Benczur egy képével kapcsolatban is. 290.old

HORVÁTH BÉLA: Kernstok Károly "Őszi munka" cimü képéről 283.old

STUDIA COMITATENSIA, Tanulmanyok Pest Megye Muzeumaiból, 2.szam. Szentendre, 1973

Bencsik Gyula, Pécs

Megemlítve.

Dévényi Iván: Képzőművészeti Könyvnemle
– Szabó Júlia: Magyar tájművészet
858-862.

XVI
9.

JELENKOR, Pécs, 1973. sept.

Benczur Gyula

Paál László, Szinyei Merse Pál, Székely Bertalan, Zichy Mihály, Lotz Károly, Munkácsy Mihály müvészeket a hetvenes évek nagyjai közé sorolja a "Müvészet" c. rovat, akiknek alkotásai "Magyar festők" cimmel a Könyves Kálmán müvészeti kiadónál jelentek meg, "negyvenöt nemesmüvü réznyomatban," mint „a magyar festészet utóbbi harminc esztendejének java alkotásai...összefüzetlenül, külön képek gyanánt."

A HÉT, Bp. 1908. dec. 27. XIX. évf.
52. sz. 859. lap.

Benczúr Gyula, „Jeść"

Nyíregyházán a Jósa András Múzeumban szobát rendeztek be Benczúr Gyula emlékére.

— . (— szöveg — fényképe —) 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. ápr. 18.

Benczur Gyula

a pesti Mesteriskola igazgatója volt; számos történelmi témáju festményt alkotott

Berza László, Bernát György, Erdei Ferenc stb.: Budapest Lexikon, Budapest 1973 13351

1111

Benczúr Gyula

Petőfi mellképe (1909)

(repr.)

Galsai Pongrác: Petőfi arca.

Vasi Lapja, Budapest, 1973. márc. 17. 14. old.

Benczúr Gyula

„Kertészet a képsőművészetben" cím-
mel kiállítás nyílt a Nyíregyhá-
zi Mezőgazdasági-Főiskolában, melyen
szerepelt „Kedvencem" c. műre.
(említve)

Keletmagyarország, 1973. márc. 4.

Benczur Gyula

Részt vett a Várpalotában rendezett kiállításon.

A kiállítás 9cosv anyagát ölelte fel.

Wagner

Kortárs. 197o./1. 149.o.

Benczúr Gyula
festő

Méltatás

Pap Gábor: Állvány és figura.
Művészet, 1974.február - 21. oldal

Benczúr Gyula

működésének napjára (Korokvay Gyula cikke)
Keletmagyarország, 1969. jan. 26.

Az 1969.évi magyar művészettörténeti irodalom bibliográfiája. Művtört.Ért. 1972. 4.sz. 295-328.l.

304.l.

Benczúr Gyula festőművész

Benczúrfalván-régi nevén Dalányon volt a nevadó Benczúr-kúria 4 hektáros park közepén települt, fásított, parkosított dombtetején. Itt alkotott a kúria szomszédságában emelt műteremben a művész a század elején. A barokk kúria története a XIV. századig vezethető vissza. A török pusztasággal lette egyenlővé.

Csorna antal: A nógrádi műemlékjárás.

Turista, 1969.... 1,

Benczur

mesteriskolájában dolgozott Koszta József,de
nem érezték ott a maguk emberének őt.

Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvkiad.
Budapest 1973. 111.old.

Benczur

Benczur és Zala nem akartak osztozkodni.Harcoltak ,mégpedig nemcsak müvészi eszközökkel,de néha csalafinta módón is.Mikor a botrányt elkerülendő rákényszerültek,hogy a hivatalos tárlatokra egy Rippl-Rónait,Ferenczy,Csókot,Fényest vagy Iványi-Grünwaldot beengedjenek,akkor eldugott helyre raktár,a rendezés az ő kezünkben volt.
Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvk. 1973.Bp. 14.old.

Bencsur

Benczur

Sem Csók ,sem Rippl-Rónai,sem semki más nem kivánt Benczur és Zala harcos szerepét vállalni.Ezt bizonyitotta,hogy tagjaik közé fogadtak olyan fiatalokat is,akik más,uj és merész müvészi törekvések képviselői voltak.Benczuéknak nem voltak tehár ezen a téren jogutódai.

Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi Könyvkiad. Bp.1973. 11,12.old.

Beaucaire

Benczur

A Képzőművészeti Társulat és főleg a Benczurék ellen folyó harcra jellemző,hogy ez nemcsak az ujabb törekvések hiveit érintette,hisza régebbi stilusok képviselőinek is tudomásul kellett venniök,hogy ha nem tartoznak ehhez a hatalmon lévő együtteshez,csak nehezen juthatnak szóhoz.

Bálint Lajos: Ecset és véső, Szépirodalmi könyvkiad. Bp. 1973 lo.old.

Benczur

A Képzőművészeti Társulat és főleg a Benczurék ellen folyó harcra jellemző,hogy ez nemcsak az ujabb törekvések hiveit érintette,hisza régebbi stilusok képviselőinek is tudomásul kellett venniök,hogy ha nem tartoznak ehhez a hatalmon lévő együtteshez,csak nehezen juthatnak szóhoz.

Bilint Lajos: Kosat és vesb. Szépirodalmi könyvkiad.

Nr. 1973 lo.old.

Benczur

Benczur és Karlovszky nem adták fel álláspontjukat és főleg hatalmi poziciójukat a Képzőművészeti Társulatban vagya a Mücsarnok tárlatain,de már elmult az az idő,amikor Hollósyékat,Ferenczyéket,Fényes Adolfékat egy kézlegyintéssel elintézhették.S már jelentős közönség is állt mögöttük.

Bálint Lajos:Ecset és véső,Szépirodalmi ~~kiadóvállalat~~ könyviadó 1973. Bp. 6.old.

Benczúr Gyula, festő

Nyíregyházán a múzeumban lesz helyet a Benczúr-kiállítás.

– : Kilencmilliónál több látogató a múzeumokban 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. febr. 13.

Benczúr Gyula, Jestő

Nyíregyháván a Jósa-Múzeumban láthatók művei.

– : Agyagistenek, becses nőtesek 4.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. febr. 28.

Benczúr Gyula, festő

130 éve született. (1844. jan. 28.)

Önarcképe: Kép

— : (— szöveg — kép —) 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1974. jan. 28.

Benczúr Gyula, festő

Megemlítve.

Kristóf Károly: Írók tanyája – Hungária

2.

ESTI HIRLAP, Bp 1973. dec. 21.

Benczur Gyula:

1881-ben a művént hazakívták Münchenből, hogy oktasson az Országos Mintarajz Tanodában

Bojár Iván: Tanárok vagy művének?

Magyar Hírlap 1971/282. szám 10. old

Benczúr Gyula
(1844 - 1920)

Budavár visszavétele
Vízfestmény 51 x 100 (sérült)
Védett, kikiáltási ár: 18 000 Ft

BÁV 36. Művészeti Képaukció Katalógus 1975 május

Benczur Gyula

A MIÉNK és a Szövetség tagjai ujra együtt mutatják be müveiket, mint Gerő Ödön: "A Téli Tárlat képei" c. kritikájában -jól eső érzéssel- megállapitja, hogy helytelen is volna, ha a festők lemondanának arról az előnyről, amit a Mücsarnokban rendezett kiállitáson való résztvétel jelent.
Benczur Gyula gr. Dessewffy Aurél arcképével szerepele a tárlaton.

A HÉT, Bp. 1910. nov. 20.
XXI. évf. 47. sz. 758-759. lap.

Benczur Gyula

Lotz Károly, Vastagh György, Hegedüs László, Ferenczy Károly, Feszty Árpád, Réti István és Jacoby Károly müvészek szerepelnek a Müvészház kiállitásán, melyről Tövis számol be, "Biblikus képek" cimmel, a Müvészet c. rovatban. Alkotásaikra nem tér ki, csupán annyit mond, hogy amennyiben az egyház nem vásárolja meg a bemutatott remekmüveket, ugy nem a templomba megy az, aki látni akarja és gyönyörködni bennük, hanem olyan magánemberekhez, akiknek a falait fogják disziteni a kiváló alkotások.
A HÉT, Bp. 1910. márc. 20. XXI. évf. 12. sz. 189. lap.

Benczur Gyula

L. sign.-val, a Müvészet c. rovatban közölt ismertetés, Rózsa Gyula: "A magyar impresszionista festészet" cimmel megjelent könyvéről ir, s felsorolja azokat a müvészeket, akik a kötetben szerepelnek: Hollósy Simon, Ferenczy Károly, Rippl Rónai József, Katona Nándor, Vaszary János, Kosztolányi Kann Gyula és Szinyei Merse Pál müvészeket. Benczur Gyulát az ismertetés külön emliti meg, ugy, hogy [illegible] "fölényes objektivitással és mélységes hódolattal beszél Benczurról a könyv harcos irója, az ultramodernek ez intranzigens vezére."

A HÉT, Bp. 1914. márc. 1. XXV. évf. 9. sz. 142.lap.

Benczur Gyula

Hetvenedik születésnapjának megünneplése alkalmával, Jean Preux" "Benczur Gyula" cimmel, összefoglaló képet ad müvészetéről: Az első volt a müvészetnek abban a fajtájában, amely nálunk és mindenütt a modern müvészetet megelőzte. "Ma már, hogy a régi tüz kihunyt, s a világ pikturáját némikép elfogta a csömör, világosan napfényre jutnak a müvész pikturájának érteki." Ezután kiemeli müveiben a kompozició erejét, az előadás gazdagságát, epikai ritmusát, szinpompáját, lelkiismeretességét, ami örök időkre megadja értéküket.

A HÉT, Bp. 1914. febr. 1. XXV. évf. 5. sz. 79-8o. lap.

Benczur Gyula

"Toll és Tőr" c. rovat Apponyi Albert volt kultuszminiszter levelét idézi, melyet Benczur Gyulához irt, s művészről azt állitja, hogy "eleven tiltakozás volt a modernizmussal szemben, de azért a haladást mégsem akasztotta meg." A lap élesen tiltakozik az ellen, hogy Benczur Gyulának, a jubiláris professzornak ilyeneket tulajdonitson. S válaszul kijelenti, hogy "Apponyi mindig jól értette, hogy miképpen lehet az ember reakciós és hogyan látszhatik mégis a haladás bajnokának." Ezután hivatkozik Apponyinak a kultuszminiszterssége idején elhangzott állitására: „ő nem ért a müvészethez." A cikk igazat ad neki.

A HÉT, Bp. 1914. febr. 8. XXV. évf. 6.sz. 85.lap.

Benczur Gyula, festő

Fülep Lajos könyveinek ismertetésében

↓

Dévényi Iván: Képzőművészeti könyvnemle

692-695.

JELENKOR, Pécs, 1972. jül.-aug. XV 7-8.

Benczúr Gyula
festő

„Petőfi mellképe" (1909)
(repro)

Galsai Pongrác: Petőfi arca
Vörös Lapja, 1973. márc. 14 - 11 oldal

Benczur Gyula festőművész (1884–1920).

1919 őszén a Tanácsköztársaság bukása után jelent meg a Magyar Iparművészet c. folyóiratban Margitay Ernő volt iparművészeti iskolai tanár írása, az alatti ámen ismerteti a művészeti direktórium tevékenységét — a Képzőművészeti Főiskola rendelkezési állományába helyezték a művészt.

Gábor Eszter: „Vörös Művészeti politika."
Kritika, Budapest, 1975. márc.

Benczur Gyula festőművész

A 150 éves Tudományos akadémia telkének felét Pest vármegye ingyen adta az akadémiának, felét négyszögölenként 120-ft.-adta. – A régi akadémia épületének második emeletén volt a művész festőiskolája.

Borúra derü

1975. V. 11. 13:41 Kossuth (11) – Kné –

Benczúr Gyula, festő

Hivatkozás Benczúr Gyula gyermekkorára, édesanyjára, aki tiszták viselet ben járt.

Házsfalvi Péter: Erdész Sándor, Nyírség 90-91.

XXIX
5.

TISZATÁJ, Szeged, 1975. május

Benczúr Gyula (1844-1920)

festőművész

a festőmesteriskola igazgató tanára.
Nagyszabású történelmi képeket és európai
hírű portrékat festett. Önarcképe a firenzei
Uffizi képtárba került.

Karácsonyi Emmy: Virághegy Kriterion Bukarest 1974.
177. old

BENCZÚR GYULA

Látomelmény a Budován

c. képhez

O.V. 133x90

Turbános férfi

O. karton 43x32

30. Művészeti Képsokszi

1973.

Benczúr Gyula, festő

Ugyanazon a házon, a Dózsa György út sarkán.

. Mert itt van a *Benczúr utca.* Tiszteletre nem méltó következetességgel írja mindvégig hibásan, rövid *u*-val. Még ha az emléktábla egyarasznyira a névtáblától jól írja is. Mert ez a jó, tanú rá a *Művészeti lexikon* (I. kötet, 206. o.) és az *Új magyar lexikon* (I. kötet, 284. o.).

Szántó Jenő: Zúrzavar az utcasarkon M. 9.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975. jún. 29.

Benczur Gyula

Müvészetét az aprólékosságra is kiterjeszkedő gond és pontosság jellemzi,- irja Szana Tamás: "Téli mütárlat" c. kritikájában a Mücsarnokban rendezett kiállitásról szóló ismertetésében.
Külön méltatja a müvész most kiállitott képét, a fekete szalon öltönyben ábrázolt férfi arcképet, mely minden tekintetben komoly munkája "a müvészetén szeretettel csüggő képirónak:"
A HÉT, Bp. 189o. fec. 7.
I. évf. 49. sz. 366-367. lap.

BENCZÚR GYULA, festő

A pécsi Modern Magyar képtár történetében jelentős volt a Rompa-gyűjtemény beolvadása. Lehetővé vált a XX. sz-i magyar művészet egységes bemutatása. De egyben az előz ményeket is felvillantó kis XIX. sz-i képanyaggal is bő vult. Így Benczúr Gyulának is van műve a gyűjteményben.
287. old

KOMÁRY FERENC: A Modern Magyar képtár története
Uj szerzemények III. 287. old

A JANUS PANNONIUS Múzeum Évkönyve, XVII-XVIII.
1972-73. Pécs, 1975.

Benczúr Gyula (1844 - 1920)

„Ülő akt" o.v. 70 x 65

J. l. 6. Benczúr Gy. Védett

FOTÓ 1. ár: 25000 Ft

BÁV 4o. Képaukció katalógus Bp. 1976. szeptember

Benczúr Gyula

Benczúr Mesterisholájában tanult Koszta József egy idéig.

Brestyánszky Ilona: A művész röljon a lélekhez. Nők Lapja, 1976. május 22 - 16. oldal.

Benczúr Gyula, festő

L.: Berki Viola

P. Kiss Juliánna: A mese meghalt..... 7.

NÉPSZABADSÁG, Bp. 1975 nov. 26.

Benczúr Gyula, Jestu

Megemlítve. (Szabó Magda: Benczúr – ellenes drámát írtam.)

Kristóf Károly: Drámapróba a Nemzeti ben 2.

ESTI HIRLAP, Bp. 1976. jan. 27.

Benczur Gyula

gr. Tisza Istvánról készitett arcképét "elsőrangu, harmonikus portréként emliti meg Kázmér Ernő: "A Mücsarnok Tavaszi Tárlata" c. kritikájában.

A HÉT, Bp. 1918. március 31.
XXIX. évf. 13. sz. 2o1-2o2. lap.

Benczur Gyula

A Mücsarnok kiállitásáról Tövis számol be:
A müvész "sisakos önarcképe a historico- roman
tico jeligével: ha Isten velünk, ki ellenünk?"
szomoru megtévelyedésnek tartja, mely annál fá
dalmasabb, mivelhogy "a mesteriskola igazgató-
ja sohasem szokott véteni a jó izlés ellen,
irja majdnem szószerint igy és végül megjegyzi
hogy ennek a képnek nem szabad lett volna meg-
születni.

A HÉT, Bp. 1915. márc. 14.
XXVI. évf. 11. sz. 130. lap.

Benczúr Gyula

1920. júl. 16-án halt meg.

Népszava, 1975. júl. 16. 103. evf. 165 sz. 4 p.

Berecz Gyula

Részlet a kiállításon

Jubileumi Plakátkiállítás
Bp. Építőip. Műv. 1975.

Berczir Gyula

Méltatás

Szabó Julia: Kaposvár és a XX.századi.....
Müvészet, 1975. október - 24.oldal

Benczúr Gyula festőművész

A Szentháromság téren álló István király-emlékműve Strobl aladár alkotása. A mű különös érdekessége, hogy figurájának modelljei korabeli hírességek. A figyelmes szemlélő felfedezheti a művész portréját. (emlitve),

M. Szántó Judit: Budapesti séták,
Esti Hírlap, 1975. jún. 16,

Benczur

és köre Piloty gyermekei voltak.

Dési Huber István:Müvészeti irások
Kossuth Könyvkiadó 1975 5o.o.

Benczur

1896-ban még Benczurral esküdtek, és Keleti Gusztáv volt a művészet spiritus rectora, aki pokolba küldte Szinyei Merség delirium coloransával együtt.

Dési Huber István: Művészeti írások
Kossuth Könyvkiadó 1975 227.o.

Benczur

Benczurt és Szabolcskát fölényesen megmosolyogta Gerevich Tibor.

Uj irás 1974/2 loo.o.

Bencsur

Bencsúr és Társolerek Fol.ayerah Segéde-
lyegta Szervich Tibor.

03 iras 1972/2 Iás.o.

Benczur

A mai magyar képzőművészek vallásos témáju festményeit mutatja be a Nemzeti Szalonban rendezett kiállitás.
Felsorolja a kortársak közül Zemplényi, Hegedüs, Feszty, Roskovits, Benczur, Kriesch müvészeket, akiknek alkotásai bizonyitják rendkivüli képességüket valamint komoly jelentőségüket a magyar képzőművészet történetében.
Major Dezső: "Egyházmüvészeti kiállitás a Nemzeti Szalonban" c. kritikájában ennyit mond anélkül, hogy az ott szereplő müveket megemlitené.
A HÉT, Bp. 1919. dec. 18.
XXX. évf. 19. sz. 300. lap.

Benczúr Gyula festőművész

a Nemzeti Múzeumban a századfordu-
ló sakszínű témájának kiállításán az
egyik vitrinben egy ecsetet látunk, melyel
a művész festett.

Sárkösi Mária: Új kiállítás a Nemzeti
Múzeumban.

Magyar Hírlap, 1944. dec. 30.

Benczur Gyula

A magyar Anton Werner-nek nevezi a müvészt M., aki "Benczur Gyula" cimmel a Müvészet c. rovatban életéről, müvészi utjáról számol be. Mindegy volt neki, hogy mi kerül eléje. Csiga, női test, selyem tóga, miniszterelnök, vagy réztrombita. Minden létező dolgot, csendélet anyagnak tekintett. "az egész látható világ csak felület, a müvészet célja az optikai csalódás, mely valódi anyagot mutat, a ravaszül kevert festékréteg helyett. A legnagyobb lefestő volt a magyarok között és a legtöbbet tudott a mesterségből.

A HÉT, Bp. 1920. juli.20.XXXI.évf.23.sz. 340-341. lap.

Benczur Gyula

Rózsa Gyula: "Válasz több müvészlevélre" c. cikkében néhány kritikát idéz Fülep Lajostól, a század elejéről.
Megemlit néhány kirivó esetet, s felsorolja azokat a müvészeket, akiknek akkori munkáját a fiatal Fülep Lajos elmarasztalja: Balló Ede, Benczur Gyula, Innocent Ferenc, Stetka Gyula, Telepy Károly, Tihanyi Lajos. Utóbbi müvészetét elismeri, de egyben birálja is.
Rózsa Gyula cikkét lásd: Tihanyi Lajos nevénél.

Élet és Irodalom, Bp. 1976. jan. 31.
XX. évf. 5. sz. 3. lap.

Benczúr Gyula, festő

L.:Gadányi Jenő

Láncz S.:Gadányi Jenő 885-89o.

Élet és Tudomány,Bp. 1976.máj.7. XXXI/19.

Benczúr Gyula (1844-1920)

„Csendélet" o.v. 93x64.

J.l.6.: Benczúr Védett

Kikiáltási ár: 25 000 Ft

BÁV 43.Képaukció Budapest,1977.szeptember

Benczúr Gyula

„Naprafogól" o.v. 59,5 x 51

J.l.b.: Benczúr Gy. 1887.

Utiáltás ár: 8000 ft.

BÁV 43.Képaukció Budapest,1977.szeptember

M.D.K.

Benczur Gyula, festő

Budavár visszafoglalása c. festményére, a török kiűzésének 200-ik évfordulója alkalmából kap megbízást a fővárostól, és summája fejében 24.000 forintot kitevő tiszteletdíjat.

Libe r Endre: A hatvanéves Budapest művészete. Városi Szemle, XX.évf. 1934. 810.old.

M.D.K.

Benczur Gyula, festő"

Budavár visszavételeb c. műve szerepelt ez 1828 őszén Stockholmban, Göteborgban, Oslóban és Nürnbergben rendezett külföldi reprezentatív magyar képzőművészeti kiállításon.

Liber Endre: A főváros részvétele a magyar képző-
művészet külföldi reprezentativ kiállításain.
Városi Szemle, Xv.év.f 1929. 532.old.

Benczúr Gyula

~~Budapesti~~

Budavár visszavétele a törököktől c. kompozíciója sokáig problematikus volt művészeti vezetőink előtt.

Balogh András: A képzőművészeti gicco. Ill. Artner Tivadar. Bp. 1964. 131 l. /Gondolattár/

67.l.

M.D.K.

Benczur

"Budavár megvétele" és "Vajk megkeresztelése" c. müveit emliti meg Hevesi Sándor: "Képek, szobrok, rajzok" c. -az ezredéves kiállitásról szóló- beszámolójában.

Magyar Salon, Bp. 1896. junius hó. 25. kötet 546-568. lap

Benczúr Gyula, festő

– történelmi festményeiről készült reprodukciók a Képzőművészeti Alap által kiadott képeslapokon.

Hobby
Magyar Hírlap, 1969. X. 3. 17. l.

M.N.K.

Benczur Gyula festő

az akadémikus fe tészet legjelentösebb alakja.

Passuth K.: A Nyolcak festőszete, Bp. 1967.

8.1.

Benczur Gyula festő

M.D.K.

Asszaltársa ága a XIX. sz. jelképező Virágbokor
vendéglőben jön össze / Székely, Lotz, Benszur/

Passuth K.:ANyolcak festészete, Bp.1967. 17.l.

xZ.SZALAY PÁL, BENCZÚR GYULA, festo

Z.SZALAY PÁL

A Képzőmüv. Fői kolán felvétele után röktön 40 kor. ösz töndijat kapott. Tanáraira a legnagyobb tisztelettel emlékezik. Szinyei Merse Pál, Benczúr Gyula, kévész Imre Réti István, Glatz Oszkar, Stróbl Alajos voltak a tanárai 49.old

BARKÓCZI JJÁNOS: "...amig élek nem teszem le az ecsetet" a 81 éves Z.Szalay Pál köszöntése 47.old

Szabolcs-Szatmári Szemle, 1972, VII. 3.sz.

Benczúr Gyula

1882-ben indult meg a Mester iskola Benczúr Gyula, Lotz Károly és Ströbl Alajos vezetésével.

Fedor: Eperjesi
Nők Lapja, 1977. június 16 - 10. oldal

BENCZUR GYULA, festő

Kernstok Károly Münchenben Hollósy Simon növendékei közé tartozott.-1898-tól pedig Benczur Gyula iskoláját látogatta.Konzervativ mesterei hatása alól nem tudta egészen kivonni magát,de a tőlük tanult ,akkor már elavult formákat fri ss tartalommal töltötte meg.
22.old

Székely András: A Nyolcak legkiválóbbja volt 22.old

MMúzsák, Múzeumi Magazin, 1970.lsz. Bpest.

BENCZ+R GYULA, festő

A Bazilikát,a Szt.István templomot 1851-1905 között épitettékHild József és Ybl Miklós reervei szerint. A kupola 96 m.magas,86+55 m.kiterjedésü.Stróbl Alajos Fadrusz János szobrai,Benczör Gyula mozaikja diszitik
7.old

Mészáros Ottó: Budapest évszázadai 3.old

Múzsák, Múzeumi Magazin, 1972. 4.sz

Benczúr Gyula

„Nálunk Benczúr, a monarchiába betársult parvenü tőkések és saját dívatjuk ujjáéledését üdvözlő arisztokratáki festője lépviselte ezt az irányzatot, aki úgy nyujtotta át a rózsás bőrü hercegelet, a húnyett selyembrokátokat, a bacchánsnőket, hogy nyomatékként odatette a mellegre, kiárusította a magra tehetséget is.

Horváth Márton: Meggegyzések a képzőművészeti utához.

Kritikák és lépek Bp. Corvina 1976
1945-75

135. ol

Benczúr Gyula, festő

L: Kohán György

Láncz Sándor: Képzőművészeti krónika 347-351.

[illegible]LENKOR, PÉCS 1977 ápr. 4/ XX

Benczúr Gyula, festő

Telepy Katalin: Benczúr c. tanulmányát
újból

↓

— : Most megjelent 8.

Népszabadság, Bp. 1977 febr. 9.

Benczúr Gyula „Jertő"

□ A MŰVÉSZET KISKÖNYVTÁRA sorozatban harmadik kiadásban jelent meg Telepy Katalin Benczúr-tanulmánya. Ugyancsak Telepy Katalin munkája az Iványi Grünwald Béla munkásságát ismertető kötet. Mindkét kiadvány a Corvina kiadásában látott napvilágot.

— : Halhatatlanok

Esti Hírlap, Bp. 1977. jan. 28.

9.

Benczur Gyula

A "Visszhang" c. rovatban Bencze László hozzászól Vadas József: "Ami a mappából kimaradt" c. kritikájához, melyet "Nem létező ellentétek" cimmel közöl a lap. Bencze több kérdésben kifogásolja Vadas állitásait, s a Bauhaus programmal kapcsolatban megemlit néhány külföldi és magyar müvésznevet: Csontváry Kosztka Tivadar, Kondor Béla, s velük ellentétben Szinyei Merse, majd Benczur Gyula müvészeket.
A hozzászólást lásd: Victor Vasarely nevénél, aki elsősorban kiváltotta a nézeteltérést. Élet és Irodalom, Bp. 1976. juli 1o. XX. évf. 28. sz. 2. lap.

Benczúr Gyula

Méltatás

Timár Árpád: Tagolás, időrend, arányok.
Művészet, 1976. november - 7.oldal.

Benczur Gyula

a Müvészet c. rovat "Benczur kiállitás" cimmel ismerteti a több mint kétszáz képet bemutató tárlatot, melyen a királyi család arcképei, koronázási jelenetek, főurak képei, pajkos amorettek, Dubarry-képek, faunok és nimfák, szines virágok és selymek, brokátok, ékszerek, aktok, életének munkásságát mutatják be. Ezután megjegyzi, hogy az akadémikus aktok és kezdő szárnypróbálgatásoktól, Budavár visszafoglalása és az Ezredéves hódolás c. képig igen nagy a távolság a müvész életében. Külön fejezet illeti meg a müvészettörténetben.

A HÉT, Bp.1921. márc. 2o. XXXII. évf. 8.sz. 139.lap

Benczúr Gyula, festő

L:Bernáth Auréll

P.Szücs J.:Bernáth Auréll aranyfedezete 9.

Népszabadság, Bp. 1977. jún. 12.

Benczur Gyula

Stilusának követői szakmai felfelkészületlenségüket, dilettantizmusukat eszmeileg igényes témával hivánják elfogadhatóvá tenni

Kmetty János - Festő voltam és vagyok

58 oldal

1021

Benczur Gyula halála

1975.VII.16.Kossuth 7.oo /8/Z.

Reggeli krónika III.

Naptár. Karsai Elek rovata.

- 55 esztendővel ezelőtt 192o.julius 16-án halt meg Benczur Gyula festőművész. Benczur Münchenben tanult festeni. Mestere a korábban hirneves Pilotti oly nagyra tartotta, hogy kineveztette a Müncheni Képzőművészeti Akadémia tanárává. Ezzel az ajánlólevéllel és három nagy történeti tárgyu festményével, a Hunyadi László bucsujával, a II.Rákóczi Ferenc elfogatásával, továbbá a Vajk megkeresztelésével jött haza. Itthon előbb a mester iskola tanára, majd igazgatója lett.Benczur a magyar akadémikus festészet egyik jelentős alakja volt.Talán az egész magyar képzőművészet történetében alig találunk Benczurhoz hasonlóan sikeres életpályát. Akár az anyagi, akár az erkölcsi elismerét tekintjük.

Benczúr Gyula festőművésze

Benczúr Gyula: II. Rákóczi Ferenc elfogatása (1869)

Rákóczi Emléknaptár

Magyar Hírlap, 1976. jan. 17.

MAGYAR HIRDETŐ
SAJTÓFIGYELŐ
BUDAPEST, IX., ÜLLŐI ÚT 51
Telefon: 138-068, 337-748, 340-728

1973 APR 4

Tolna m. Népújság

Benczúr Gyula

1021

Nagyjaink képeken

A szekszárdi múzeum új kiállítása

Ma nyílik a szekszárdi Béri Balogh Ádám Múzeumban egy olyan kiállítás, mely „raktárkincseken" alapul. A Wosinsky alapította múzeum anyaga gazdag, de ami a tárolóhelyiségekben szunnyad, még inkább az. Ezekből válogattak április 4-i kezdés alkalmával az emeleti nagyterembe egy kisebb kiállításra valót. Ismerjük meg arcukról, részben feltételezett arcukról is azokat, akikről a történelemkönyvekből iskolás korunk óta tanultunk. A gyűjtemény: Benczúr Gyula Vaj (I. István) megkeresztelkedéséről alkotott képének Borsos-féle másolata: a megyénk székhelyén apátságot alapító I. Béláról készült fantáziakép: Orlay Petrics Soma kevéssé ismert elképzelése Mátyás királyról; Kegyes József: Hunyadi László; Zrínyi — igencsak elképzelt — kirohanása; a Béri Balogh család címere; Balogh Ádám Zsámár Tibor által elképzelt arcképe; Rákóczi, Csapó Dániel, Csapó Vilmos, Bezerédj Amália, a Flóri könyve szerzője és férje arcmása és Perczel Mór. A kiállítás összeállítása kifogástalan, mindenki részére megtekintésre érdemes.

OI—

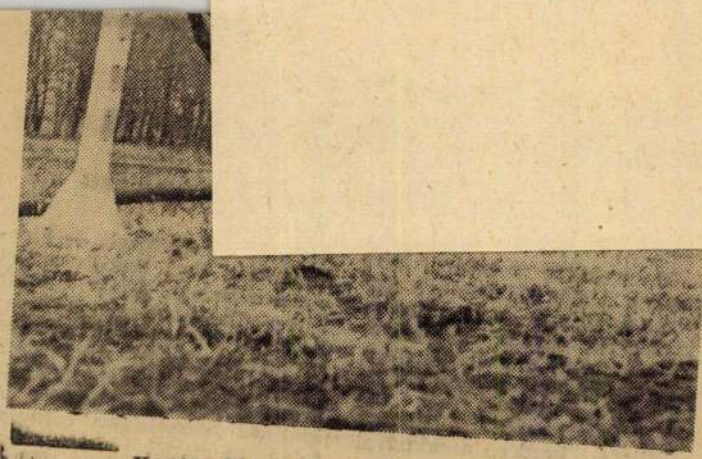

Kovács Mihály lovász a nyeregben.

sorsdöntő változtakor egy időben (teljesen hibásan) úgy véltük, hogy célszerűbb megenni, sem mint tartani lovainkat: — a traktor úgyis koszorítja valamennyit. Egyrészt nem szorította ki az agrárgazdálkodás minden területéről, másrészt a viszonyok módosulásával lovaink és lóhoz értő kitűnő szakembereink jóvoltából komoly devizaforráshoz jutottunk.

Ilyenek a lovasiskolák is.

— Mi szükséges egy lovasis-

Benczur Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

KELETMAGYARORSZÁG

1963 SZEP 10

1021

Benczur Gyula kiállítás nyílt hétfőn 11 órakor a nyírbátori Báthori István Múzeumban. A tárlatot dr. Pogány Ö. Gábor, a Magyar Nemzeti Galéria főigazgatója nyitotta meg, majd Telepy Katalin művészettörténész tartott tárlatvezetést.

Shakespeare Stratford

Benczúr Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HÍRLAP

1958 JUL 25.

□ BENCZÚR-KIÁLLÍTÁST nyít a Nemzeti Galéria augusztus huszadikán, az Alkotmány ünnepén. A nagyszabású bemutatóra Benczúr Gyula vidéki múzeumokban és magángyűjteményekben őrzött alkotásait is Budapestre szállítják. Több mint kétszáz alkotás — olajfestmények, tanulmányok és vázlatok — szerepel majd a gyűjteményben. A nagy érdeklődéssel várt kiállítást Telepi Katalin művészettörténész, a Nemzeti Galéria tudományos munkatársa rendezi.

mesztési ág kutatásaival.

Az intézet igazgatója beszámolt a rizstermelésben végzett kutatásokról is. Elmondotta: *új, a hazai éghajlatnak legjobban megfelelő rizsfajtákkal kísérleteznek.*

Az ismertető után a részvevők megtekintették az intézet gazdaságát. A körút során a kutatók beszámoltak arról is,

Benczur Gyula emlékkiállítása

A Nemzeti Galéria időről időre azzal a kellemes újdongággal szolgál a képzőművészet művelőinek és kedvelőinek, hogy nemzeti festészetünk egy-egy jelentős alakjáról ad átfogó képet, a legújabb tudományos kutatások alapján. Így került most sor — minden figyelmeztető aktualitás nélkül — *Benczur Gyula* sokat vitatott életművének nagyszabású kiállítására.

Benczur Gyula, a millenniumi évek festőfejedelme, ugyanabban az esztendőben látta meg a napvilágot, amikor Munkácsy, és egy évvel előzte meg Szinyeit. Ő is — mint amazok — Münchenben kezdte pályafutását. De mintha szerencsésebb csillagzat alatt született volna; amit művész hivatalos elismerésben elérhet, az mind osztályrészéül jutott. Nem volt nála ünnepeltebb művész az országban. De n volt talán senki, akit töb

támadtak volna a modern művészet hívei, mert benne — illetőleg az általa fémjelzett irányzatban — látták minden törekvésük legfőbb kerékkötőjét. Pedig ő magaszerény, békés ember volt, erülte a zajos ünneplést.

Művészetének janabb megítélésére ma m megértek a ...adó gondolkolténségei ma nem az akadémiák maradi természetmásolásának, hanem az értelmet és szabályt semmibevevő, elvont »művészi szabadság«-nak sáncai mögül intézik támadásaikat a művészi és társadalmi igazság hívei ellen. Benczur művészete körül nem dúlnak már a szenvedélyek viharai. Elfogultságtól mentesen és a művészi alakító készség erejében gyönyörködve halad végig a mai látogató a kiállítás termein. Mindjárt az előcsarnokban két, méreteiben is lenyűgöző festménye, a *»Budavár visszavétele«* és a *»Vajk megkeresztelése«*, a továbbiakban *»Hunyadi László búcsúja«*, *»II. Rákóczi Ferenc elfogatása«*, a *»Millenniumi hódolat«* reprezentálja történelmi festészetét. A művek nagy része arckép: pompásan megfestett, selymekbe és prémekbe öltözötten, megkapó élethűséggel sorakoznak fel a születés, rang és a vagyon kiváltságosai — mellettük pedig a valódi nagyságnak megfelelő, monumentális egyszerűséggel Petőfi és Mikszáth képmásai. Tájképek, mitológiai jelenetek, falkép-vázlatok, kompozíciós tanulmányok, valamint életkedvtől duzzadó önarcképek szemléltetik működésének további területeit.

(h.)

1958. augusztus 24

izotópok ipari alkalmazásának vizsgálata, a kutatások fejlesztése. Elhatározták, hogy az anyagvizsgálati módszereket szélesebb körben fogják alkalmazni. Ilyen elsősorban *az ultrahanggal végzett anyagvizsgálat.*

előadók bemutatták az anyag területen. A tud... *minősítés... nak új m... szus má... kereső ... szerek ... foglalkoz... zött a rö... mint az ...*

NEPSZAVA
1958 AUG 24
Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

Ezer vágy, ezer gondolat, millió elképz... A 14—15 éves ifjú emberk... dús fantáziája szinte ... teremti az újabb és újabb... majd ha nagy leszek, ... megyek pilótának, vagy ha... kapitánynak, a lányok pedahogy ak... kozmetikusnak, manekenne... ceg is megkérheti a ...

G. Lacinak még ezeknél is merészebb elképzelése van. Nemrég múlt 14 éves és már »végleg« eldöntötte, milyen foglalkozást választ: futballista lesz!

— *Az a legjobb* — mondja meggyőződéssel. — *Bejárják a világot, sok pénzt keresnek.*

Laci szülei nem is tartják lehetetlennek, bolondságnak ezt az elképzelést. A papa, aki vérbeli szurkoló, egy nézeten van fiával: legyen a gyerek futballista, úgy legalább könnyűszerrrel boldogul. Laci közepes tanuló, nem sokat törődik az iskolával, szabad idejét lehetőleg a grundon tölti — futballmeccsen.

Sok szép ruha és rengeteg pénz

H. Katika legféltetteb kincsei közé tartozik egy Gina Lollobrigida-sorozat. A Trapéz című filmet saját bevallása szerint tizenegyszer látta, de nem tudott betelni vele. Katika ugyanis filmszínésznő akar lenni, mégpedig nem akármilyen, hanem *pontosan olyan, mint Lollobrigida.* Miért?

— Mert a filmszínésznőknek sok szép ruhájuk van, rengeteg pénzt keresnek és úgy válogatnak az udvarlók között,

Benczur Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP
1960 AUG 24.

Múzeumi napokat rendeznek Székesfehérvárott 4-e és 18-a között. Tizenöt év képzőművészete címmel a Csók István képtárban kiállítás nyílik a Nemzeti Galéria anyagából, majd megemlékeznek Benczur Gyuláról is.

Pawan Shrye

Benczur Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

MAGYAR NEMZET 1990 JUN 6

A Magyar Nemzeti Galériában Benczur Gyula alkotásaiból augusztusban nagyszabású emlékkiállítást rendeznek. A művésznek a Nemzeti Galéria tulajdonában levő nagyszámú festményén kívül a kiállítás időtartamára kölcsönveszik a mesternek magángyűjtőknél őrzött műveit is. A Nemzeti Galéria kéri mindazokat, akiknek birtokában Benczur-festmény, vagy rajz van, értesítsék a Galériát a 115–653/108 telefonszámon.

szo-
os la-
s fél-
kom-
. —
Hu-
17.

egyezéssel elcsere-
lem nagyobbra. —
lehet kétszobás v.
egyszobás komfortos
ls. VII., Izabella u.
6. fszt. 19.

lekkel,
deklődni:
Nagyfuvar
20. Béli.
között.

Benczur Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZABADSÁG

1958 AUG 19.

610

Száznál több alkotás a ma nyíló Benczur-emlékkiállításon

A Nemzeti Galériában hétfőn bemutatták a sajtó képviselőinek a kedden nyíló Benczur Gyula emlékkiállítás anyagát. A Nemzeti Galéria új kiállításán Benczur Gyula életművét mintegy 130 alkotás mutatja be. A kiállított képek egy része a Nemzeti Galéria gyűjteményéből származik; ezenkívül magángyűjtőktől is kölcsönöztek képeket.

Az emlékkiállítást Pór Bertalan kétszeres Kossuth-díjas festőművész ma nyitja meg a Nemzeti Galériában. (MTI)

eredményeképpen ezeknek a csapatoknak további jelenléte nem mutatkozik szükségesnek."

A nyilatkozatok nyilvánosságra hozása után Kanada, Columbia, Dánia, Libéria, Norvégia, Panama és Paraguay határozatot terjesztett elő, amely *felkéri Hammarskjöld főtitkárt: „Tegyen olyan gyakorlati intézkedéseket, amilyeneket megfelelőeknek tart, hogy az alapokmány céljai és irányelvei Libanonnal és Jordániával kapcsolatban a jelenlegi körülmények között is fenntartassanak."*

A határozati javaslat kéri, hogy közgyűlés különösképpen szenteljen figyelmet az angol—ame-

Benczúr Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest, V., Petőfi Sándor u. 17
Telefon: 188-296, 188-307

ESTI HIRLAP

1958 AUG 22

610

Kiállítás a Nemzeti Galériában

Broccoli Pizza

Benczur Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

1960 FEB 27.

— BENCZUR GYULA EMLÉKKIÁLLÍTÁS nyílik 28-án a Kecskeméti Katona József Múzeumban. A megnyitón Telepy Katalin művészettörténész tart bevezető előadást és tárlatvezetést.

Benczur Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

1967 AUG 24

NÉPSZABADSÁG

117

Múzeumi napok Székesfehérvárott

A székesfehérvári múzeum szeptember 4-től 18-ig múzeumi napokat rendez. Szeptember 4-én, vasárnap a Csók István Képtárban *Tizenöt év képzőművészete* címmel kiállítás nyílik a Nemzeti Galéria anyagából.

Az idei székesfehérvári múzeumi napokon *Benczúr Gyuláról* is megemlékeznek; előadás hangzik el művészetéről, majd szeptember 11-én kiállítás nyílik alkotásaiból a múzeumban. (MTI)

— Ennek megoldását úgy tervezzük, hogy *a belgyógyászati ágyakat arányosan elosztjuk a lakosság számarányának megfelelően.* A jövőben 80 000—82 000 lakosra jut majd egy százágyas belgyógyászati osztály, s így az a főváros 32—33 körzete lakosságának lesz saját kórháza. A körzeti orvosok — a kórházi betegellátás jól kialakult rendszere

Benczur Gyula

Magyar Hirdető
SAJTÓFIGYELŐ
Budapest V., Petőfi Sándor u. 17.
Telefon: 188-296, 188-307

NÉPSZAVA

1960 AUG 24

— **Székesfehérvárott múzeumi napokat rendeznek** szeptember 4-től 18-ig. »Tizenöt év képzőművészete« címmel kiállítás nyílik a Nemzeti Galéria anyagából, megemlékeznek Benczur Gyuláról és bemutatják a múzeumi napok részvevőinek a tájásatásokat.

assunk de

külföldi vendég
ezer ember kell
ről gondoskodo
falvi Lajos a